

WIDENER

HN L D 9 E B

450.

1273.97.4

1/15
1917

HARVARD COLLEGE LIBRARY

FROM THE
George Schünemann Jackson
FUND

FOR THE PURCHASE OF BOOKS ON
SOCIAL WELFARE & MORAL PHILOSOPHY

GIVEN IN HONOR OF HIS PARENTS, THEIR SIMPLICITY
SINCERITY AND FEARLESSNESS

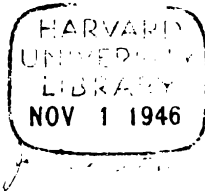
inatsisit,

imáitut:

Môrsasip agdlagai

tatdlimaussut.

1272.47.4
✓

uko Mørsasip agdlagai *S. Kleinschmidt*-iugaluap kavdlunânigdlo, kalâtdlinigdlo ikiortekartardlune agdlagsimarkârssusiânit nugtigai, nûngme nakitigai ássilînardlugit palasinik misigssuissut nakiterkerkuvait.

nakiterkigsitdlugit iliorkagkanik kúkunersiuissok palasekatiga J. Kjer áiparalugo tássauvunga autdlarkautânit nugterekatâ

H. F. Jorgensen,
palasigssat ajokersortât
kalâtdlit okausinik,
nûngme palasiugaluak.

Morsasip agdlagai sujugdlit

*Mite = Elohim
Malagan = Malua
Gute Blyr. = Adonaj-Elohim*

kapitale 1.

silarssup pingortinekarnenik.

W ¹ pilerkârneráne kilagdlo nunalo Gûtip pingortipai. ² nunalo *4. 1. 1. 3.* Juán. 1.1. 3. *4. 1. 1. 7* ilisarssaungilak sokarnanilo, itinerssûvdlo kulâ târrok, Gûtivdlo *2 Pet. 3. 5* anerneratâ ermit kûlangerpai ³ Gûtilo okarpok: kâumardle. tauva *2 Kor. 4, 6.* kâumarpok. ⁴ Gûtivdlo kaumassok takuvâ ajungitsox; tauva Gû- ⁵ kaumassordlo Gûtip -tip kaumassordlo târtordlo avigsârtipai. ⁶ kaumassordlo Gûtip uvdlormik taivâ, târtordlo únuamik. tauva únúngorpok uvdlangor- -dlunilo, uvdlok sujugdlek.

⁷ Gûtilo okarpok: isuisimassok *4. 1. 1. 2* pingordle ermit akornáne, er- -mit avigsârterkuvdlugit. ⁸ Gûtip tauva isuisimassok pilarâ, avig- -sârtitdlugit ermit isuisimassup atânîtit ermitdlo isuisimassup ku- -lânîtit; taimalo ilivok. ⁹ isuisimassordlo Gûtip kilangmik taivâ. tauva únúngorpok uvdlangordlunilo, uvdlop áipâ.

¹⁰ Gûtilo okarpok: ermit kilaup atânîtit atautsimut katerssor- -dlit, panertok takugssaorkuvdlugo; taimalo ilivok. ¹¹ panertordlo Gûtip nunamik taivâ, ermitdlo atautsimut katerssortut ímamik taivai. Gûtivdlo takuvâ ajungitsox. ¹² Gûtilo okarpok: nunamit naulerdlit tungujortut, nautsiat kingunigssagdlit, orpîtdlo paor- -magdlit paormanik nautitsissartut ingmingne kingunigssakartar- -tunik nuname, tamarmik ingmikut píssusigdlit; taimalo ilivok. ¹³ nunamitdlo naulerput tungujortut, nautsiat kingunigssagdlit, ta- -marmik ingmikut píssusigdlit, orpîtdlo paormanik nautitsissartut ingmingne kingunigssakartartunik, tamarmik ingmikut píssusigdlit. Gûtivdlo takuvâ ajungitsox. ¹⁴ tauva únúngorpok uvdlangordlu- -nilo, uvdlut pingajuat.

¹⁵ Gûtilo okarpok: kilangme isuisimassume pingordlit kâu- -markutit uvdlormigdlo únuamigdlo avigsârtitsissut, nagdliútunut- -dlo uvdlnutdlo ukiunutdlo nalunaerkutigssat, kâumarkutáusa- -ssut kilangme isuisimassume, nunamut kaumassugssat; taimalo ilivok. ¹⁶ Gûtivdlo pilarai kâumarkússuit tagpíko mardluk, kâu-

-markut angnek uvdúkut nálagagssak, káumarkutdlo mingnek ú-
-nuáikut nálagagssak, uvdloríssatdlo. ¹⁷Gútivdlo kilangmut isuísi-
-massumut ilivai, kaumarkuvdlugit nunamut, ¹⁸nálagaorkuvdlugit-
-dlo uvdúkutdlo únuáikutdlo, avigsârtitserkuvdlugitdlo kaumassu-
-migdlo târtumigdlo. Gútivdlo takuvâ ajúngitsok. ¹⁹tauva únú-
-ngorpok uvdlångordlunilo, uvdlut sisamât.

²⁰Gútilo okarpok: imak ujamerialerdle úmassunik tarniling-
-nik ujameríssanik, tingmissatdlo tingmissalerdlit nuname kilaup
isuísimassup nalâne. ²¹Gútivdlo píngortípai imarmiorssuit táuko
angisût, úmassutdlo tarnigdlit tamaisa aulavdlutik imame ujame-
-riagtut, tamarmik ingmíikut píssusigdlit, tingmissatdlo isarugdlit
tamaisa, tamarmik ingmíikut píssusigdlit. Gútivdlo takuvâ ajú-
-ngitsok. ²²Gútivdlo pívdluarkuvai okardlune: kinguágssissardluse
amerdiartoritse ímap imâ tamákerdlugo, tingmissatdlo amerdiar-
-tordlit nuname. ²³tauva únúngorpok' uvdlångordlunilo, uvdlut
tadlimât.

²⁴Gútilo okarpok: nunamit píngordlit úmassut tarnigdlit, ta-
-marmik ingmíikut píssusigdlit: nerssutautit, paormortutdlo, nunav-
-dlo nerssutai, tamarmik ingmíikut píssusigdlit; taimalo ilivok.
²⁵Gútivdlo pilarai nunap nerssutai, tamarmik ingmíikut píssusig-
-dlit, nerssutautitdlo ingmíikut píssusigdlit, tamaisalo ivssume paor-
-mortut, tamarmik ingmíikut píssusigdlit. Gútivdlo takuvâ ajú-
-ngitsok. ²⁶Gútilo okarpok: inuliora' ássilivdluta, uvavtitut ítug-
-ssanik, nálagaúsassunik aulisagkanut ímamítunut, tingmissanutdlo
kilaup atânítunut, nerssutautinutdlo, nunamutdlo tamarssuarmut,
paormortunutdlo tamanut nuname aulassunut. ²⁷Gútivdlo inuk
píngortípâ ingminik ássilivdlune, Gúte ássilivdlugo píngortípâ;
angutdlo arnardlo píngortípai. ²⁸Gútivdlo pívdluarkuvai okarfiga-

-lugit: kinguágssissardluse amerdiartoritse nuna tamákerdlugo,
nálagtigititdlugulo ilivsinut; nálagaugitsilo aulisagkanut ímamítunut,
tingmissanutdlo kilaup atânítunut, úmassunutdlo tamanut nuname
aulassunut. ²⁹Gútilo okarpok: takuvase ilivsinut túniúpáka naut-
-siat kingunigssagdlit tamaisa nuname tamarssuarne, orpítalo ta-
-maisá kingunigssalingnik paormagdlit, táuko nerissagssarisigik.
³⁰nunavdlo nerssutainut tamanut tingmissanutdlo kilaup atânítu-
-nut tamanut nunamilo aulassunut tamanut úmassunik tarnilingnut
túniúpáka naussut tungujortue, nerissagssarerkuvdlugit. taimalo
ilivok. ³¹Gútivdlo issigigamigit píliane tamaisa, takuvai ajúngi-
-ngártut. tauva únúngorpok uvdlångordlunilo, uvdlut arfernat.

kapitalit 2.

sapāmik. paratšimik. arnak píngortitaussok.

¹ inerput tauva kilagdlo nunalo perpagssujlo tamarmik. ² uv-
-dlut arfinek áipāne Gútip inersimagai suliane piliarissane, uvdlut ^{2 Mór. 20.}
arfinek áipāne sulisaerdlune suliaminik tamanik piliarissaminik. ^{8-11.}
³ Gútivdlo pivdluarkuvâ uvdlut arfinek áipât, ingmíkôrtitdlugulo, Epr. 4^{1A}.
sulisaerfigigamiuk suliaminik tamanik, Gúte sulior dlune píngor-
-titsigame.

⁴ tamássa kilauvdlo nunavdlo píngornerat píngortitaugamik
taimane Gútip Nâlagkap nunalo kilagdlo piliaringmagit. ⁵ narssav-
-dlo orpigai tamaisa sujornagut nuname pekángitsut, narssamilo
nautsiat tamaisa sujornagut nausimángitsut; sulime Gúte Nâlagak
siagdliersitsíngingmat nuname, inokángingmatdlo nunamik sanarfi-
-ssugssamik. ⁶ kisiáne pujok nunamit kangátarpok, matsagterdlu-
-go nunap tamarme kâ. ⁷ Gútivdlo Nâlagkap inuk sanavâ iv- ^{1,27.}
-ssok nunap ilâ, suvdluardlugulo kingaisigut anersârnermik úmássu-
-taussumik; taima ilivdlune inuk tarnilíngorpok úmassok. ⁸ Gú- ^{1 Kor. 15,45.}
-tilo Nâlagak nautsíviliorpok ^{1. n. 11. 13. 14. 15.} nuánersumfe, kangiane, tássungalo ilivâ
inuk sanâne. ⁹ Gútivdlo Nâlagkap nunamit naulersípai orpít na-
-lingínait, takoránersut nerivfigiuminartut, orpigdlo inúnartok naut- ^{sark. 2,7;}
-sívuiup kerkane, āma orpik ajúngitsumigdlo ajortumigdlo siani- ^{— 22,2.}
-nartok. ¹⁰ kúgssuardlo nuánersumit kúgpok nautsívik matsagter-
-dlugo, tássúnalo avigd lune sisamángordlune kúgssuángorpok. ¹¹ kúp
sujugdliup aterâ Písút, táuna Hâvilâp nunâta tamarme avatâgut
kúgpok, tássane kúltekarpok. ¹² nunavdlo táussuma kúltia ajú-
-ngekaok, āma kutsuk tipigigsaut tássane navssaussarpok, aligordlo
tungujortok. ¹³ kúp áipâta aterâ Gígút, táuna Kússip, nunâta ta-
-marme avatâgut kúgpok. ¹⁴ kúit pingajuata aterâ Hitikale, táuna
Asôriap kangiajut kúgpok. kúit sisamât tássa Aivíarát. ¹⁵ Gú-
-tivdlo Nâlagkap inuk tiguvâ, nautsívingmut nuánersumítumut ilivdlu-
-go, sanarfisangmago pâralugulo. ¹⁶ Gútivdlo Nâlagkap inuk inápâ
okardlune: nautsívuiup orpé nalingínait nerivfigisínauvatit, ¹⁷ kisiáne ^{3,1. 3. 11.}
orpik ajúngitsumigdlo ajortumigdlo sianinartok ¹⁸ Gútilo Nâ- ^{Rúm. 6,23.}
-lagak okarpok: iluángilak inuk kisimíngmat, ikiortigssiúsavara na-
-jortigssânik. ¹⁹ mássa Gútip Nâlagkap ivssumit piliarigamigit
narssap nerssutai tamaisa, tingmíssatdlo tamaisa kilaup atânítut,
inungmut āpai, takujumavdlune kanok taiumârai; mássa úmassut

tarnigdlit nalingínait inûp kanok taigunigit tássa atigssait. ²⁰inûv-
-dlo atersorpai nerssutautit tamaisa, tingmíssatdlo kilaup atânítut,
narssavdlo nerssutai tamaisa, kisiáne inuk ikiortigssarsíngilak na-
-jortigssaminik. ²¹tauva Gútip Nâlagkap inuk siningártípâ, sinig-
-titdlugulo tulimaisa ardlât tiguvâ, inâ miligdlugo uviníngmik.
1 Kor. 11, ²²Gútvldo Nâlagkap arnaliarâ ^{niingáruu. x.} tulimák inungmit tigussane, táussu-
^{8-12.}-múngalo ápâ.
²³tauva inuk okarpok: tamássa saunek saunerma ilâ, uvi-
-nigdlo uviníngma ilâ; angutip áipânik tainekásavok una, angúmit
Mat. 19, ^{5.} tigussaugame. ²⁴tamána pivdlugo angutip angúnilo arnilo kimásavai,
Erf. 5, ^{31.} nulilo átavígalugo, uviníúsáputdlo atausek. ²⁵tamarmígdlo ta-
^{3,7.}-makángitdlat, Aatamilo nulialo, kángusungnatígdlo.

kapitalit 3.

ajortilingortut. perdlorkússut únersútdlo.

¹ pulateriárssugdle perkusersúneruvok narssap nerssutainit ta-
-manit Gútip Nâlagkap pilarissainit, okarpordlo arnamut: ^{15 Jan. 2, 14} ilumut
2, ^{16.} 17. Gúte okaraluarnersok: nautsiviup orpê nalingínait nerivfigísángi-
-lase? ²arnap tauva pulateriárssuk okarfigâ: nautsiviup orpísa
paormainik nerissarpugut, ³kisiáne orpiup nautsiviup kerkanítup
paormai pivdlugit Gúte okarpok: nerivfigísángilarse, agtornagu-
-lúnit agdlât, tokokinavuse. ⁴tauva pulateriárssuk arnamut okar-
Juán. 8, ^{44.} -pok: nâme tokúsángilase; ⁵kisiáne Gúte nalúngilak nerivfigíga-
Is. 14, ¹⁴ t. -luaruvsiuk issise uisitaujumártut, Gútisutdlo ilerumártuse, ajúngit-
2 Tas. 2, ^{4.} -sordlo ajortordlo sianígalugo. ⁶arnavdlo orpik issigilerpâ nerivfi-
-giuminartok issigiuminartordlo, orpik pitsaorkajartok sianinarmat;
tigusivordlo paormaisa ilainik, nerivdlunilo, uvinísaok tunivdlugo
ilagititdlune, táunalo nerivok. ⁷uisitáuput tauva tamarmik issait,
2, ^{25.} malugilerputdlo tamakarátik, figekutivldo pilutainik katiteriput ug-
-patekutigssamingnik. ⁸tusalerpâtdlo Gútip Nâlagkap nipâ, naut-
-sívíngme sakissârmát uvdlup anordlernerane. tauva Aatame nu-
-lialo Gútip Nâlagkap kinânit issertorput nautsiviup orpísa akor-
-nánut. ⁹Gútvldo Nâlagkap Aatame kaerkuvâ okarfigalugo: su-
-mípít? ¹⁰okarpordlo: nipit nautsívíngme tusariga, sujóralerdlungalo
tamakánginama, taimáitumik issertorpunga. ¹¹okarpordle: kia na-
2, ^{17.} -lunaerfigátit tamakángínavit? orpingmit ilíngnut nerivfigerkúngi-
-savnit nerivit? ¹²Aatamilo okarpok: arnap uvavnut áparítítavit
tássánga orpingmit tuningmanga nerivunga. ¹³tauva Gútip Nâlag-

-kap arnak okarfigâ: sôk taimailiorpit? arnardlo okarpok: pula-
-teriârssûp sagdlokítarmanga nerivunga. / ¹⁴tauva Gûtip Nâlagkap
puleriârssuk okarfigâ: taimailioravit, perdlorkunarsit nerssutau-
-tinit tamanit, narssavdlo nerssutainit tamanit; nássangnik anga-
-lásautit, ivssortortardlutitdlo inûnerit tamât nâvdlugo. ¹⁵akera- Is. 65,26.
-rigsíkmârpavילו ivdlitdlo arnardlo, ivdlit kinguâgssat táussumalo
kinguâgssâ; táussuma niarkut aserortisavâ, ivdlitde kingmia ase- Róm. 16,20.
-rorterumârpâ. ¹⁶arnardlo okarfigâ: amerdlisangârumârpâka er- 1 Juán. 3,9.
-dlokissutitit nârtulerângavit; ániardlutit ernissarumârpâputit; kaju-
-ngerissatdlo uvingnîsavok, táunalo ilingnut nálagâusavok. ¹⁷Aa- 1 Tim. 2.
-tamilo okarfigâ: nuliavit nipâ nálagkagko, nerivdlutitdlo orping- 11-16.
-mit nerivfigerkúngisavnit: nuna perdlorkunarsile ivdlit pivdlutit; Róm. 8,20.
nâgdliugd lutit inûtigssarsiorfigisavat inûnerit tamât nâvdlugo. ¹⁸ka- 2 Tas. 3,10.
-kitdlarnakutinik naussupilunguigdlo naggordlúsavok ilingnut, nerí-
-savatitdlo narssame nautsiat. ¹⁹kiangmiuvdlutit nekigssarsiúsautit
nunamut uterfigssat tikitdlugo, tássânga tigussaугавит; mássa iv- akugd. 12,7.
-ssûvutit, ivssúngúsavdlutitdlo kingumut. } ²⁰Aatamivdlo nulê Fi- 1 Kor. 15,22.
-vamik atserpâ, inûssut tamarmik arnaringmâssuk. ²¹Gûtivdlo 50. 53.
Nâlagkap Aatamilo nulialo ánorâliorpai áminik, táukuníngalo ati-
-titdlugit.

²²Gûtilo Nâlagak okarpok: tássa Aatame ardlavtitut iler-
-pok, ajúngitsordlo ajortordlo sianigâ. mánale isagtokinavok or- Epr. 5,14.
-pingmit inûnartumítaok tigusivdlune, nerivdlunilo soraiuitsumik Is. 35,10.
inûlerdlune: ²³tauva Gûtip Nâlagkap autdlartípâ nautsiavingmit Róm. 5.
nuánersumítumit, nuna sanarferkuvdlugo tássânga tigussaугame. 18. 19.
²⁴anisípâlo inuk, nautsiuviudlo nuánersumítup sánítipai kèrupit pa-
-navdlo aulassup ulorianarnera, orpingmut inûnartumut avkut pá-
-rerkuvdlugo.

kapitalit 4.

Kainilo Aapililo. Kainikut kinguârit. Sâte.

/ ¹Aatamivdlo nulê Eiva ilisaringmago nârtulerpok, Kainilo er-
-nertârâ, okardlune: angut pigilerpara Nâlagaussok. ²ernerkigdlu-
-nilo ernertârâ nukâ Aapile. Aapililo savautiliulerpok, Kainile
naussorigsaissûlerpok. ³pivordle kingornagut, Kaine Nâlagkamut
tunississok nunap naussuisa ilainik, ⁴âmátaok Aapile tunississok
savautime pernautaisa ilainik, puâlasôrtainigdlo. Nâlagkavdlo Aa- Epr. 11,4.
-pile tunissutâlo kimerdlôrpai, ⁵Kainile tunissutâlo kimerdlûngilai.
tauva Kaine ajuatdlakaok, táutualo inardlerpok. ⁶Nâlagkap tauva

Kaine okarfigâ: sôk ajuatdlagpit? sôk táutut inardlerpa? 7 imái-
 Róm. 6, -ngila: iluartok kajungerigugko kajumjigputit, iluartordle kajunge-
 12. 16. -ringikugko ajortuliagssak matup kigdlingane kamavok. kajunge-
 -rissâlo ilingnîsavok, ivdlitdle táussumúnga nâlagâusautit. 8 tauva
 Kainip nugke Aapile okalokatigâ. pivordle narssamikamik, Kainip
 1 Juán. 3, 12. nugke Aapile ornigkâ tokutdlugulo. 9 tauva Nâlagkap Kaine okar-
 -figâ: nauk nugkat Aapile? okarpok: naluvara, nugkama pârssi-
 Epr. 12, 24. -ssiginerpânga? 10 okarpordlo: suvit? nugkavit aua nipâta nu-
 -namit tordlorfigânga. 11 tássa perdlorkunarsit nunamit, táussuma
 karne angmarpâ nugkavit aua agssangnit pissaralugo. 12 nuna sa-
 narfigaluarugko piminik tunísangilâtit kingornagut; ilerasuínalsau-
 Mat. 27, 4. 5. -tit inigssaisuavdlutitdlo nuname. 13 Kainivdlo Nâlagak akivâ: ajor-
 -tuliara nangmagaúsinaungilak. 14 ârit, uvdlume nunamit kimâtî-
 Jûp. 15. -parma, kînanignitdlo issertortalisaunga, ilerásuínalerdlungalo inig-
 20-25. -ssaisuâsaunga nuname, piumarporldlo nâpitsissima tokúkumârânga.
 15 Nâlagkavdle okarfigâ: nâgga, kisiâne Kainimik tokutsissokarpat
 arfinek mardlungnik akiniutiginekâsavok. Nâlagkavdlo Kaine na-
 -lunaerkutserpâ, nâpitsissainut tokokunago. 16 tauva Kaine Nâ-
 -lagkap kinânit autdlarpok, inigssaisuassut nunâne nunakalerdlune,
 nuânersup kangiane. /
 17 Kainivdlo nulê ilisaringmago nârtulerpok, Hânôrdlo ernertâ-
 -târâ. ungalûgardlo*) igdluliorpâ, Hânôrmik atserdlugo erne atsiut-
 -dlugo. 18 Hânûvdle ernertârâ Jêrât, Jêrâtîp ernertârâ Magûjaitdle,
 Magûjaitdîp ernertârâ Matûsaitdle, Matûsaitdîp ernertârâ Lâmak.
 19 Lâmagdlo mardlungnik nuliarpok; âipâta aterâ Aata, âipâta
 Sitdla. 20 Aatavdlo ernertârâ Jâpale, táuna sujugdlerât tupekardlu-
 -tik nerssutautigdlit. 21 nukâlo atekarpok Jûpalimik, táuna sujug-
 -dlerât kúkilagtartut kardlortartutdlo tamarmik. 22 âma Sitdla er-
 -nivok, Tûpalkaine ernertâralugo, kangnúsangnik savingnigdlo sag-
 -fiortut tamarmik ilíniarfigissât. Tûpalkainivdlo najagâ Nâma.
 23 Lâmagdlo nuliaminut okarpok: Aatalo Sitdlalo okausera tusar-
 -siuk; Lâmaup nuliai ukorsê, erkaisiuk okautigissara: angúmîk
 tokutsivunga ikekautigssavnik, nukagpianguamik tokutsivunga una-
 -tarnekautigssavnik; 24 kisiâne Kaine arfinek mardlungnik akiniu-
 -tiginekâsangmat, Lâmak akiniutiginekâsavok arfinek mardlungnik
 kulilingnik arfinek mardlungnidlo. /
 25 Aatamip nulê ilisarerkingmago ernertârpok, atserdlugulo Sá-

*) igdlorpagdlit ungalulersarmatigik, ungalûkkanik taissartagauput.

H. F. J.

-timik, Gútiŋgôk kinguâgssavnik avdlamik taorsermago Aapile ^{2 Mr. 34,}
Kainip tokutâ. ²⁶ãma Sâte ernertârpoк, atserdlugulo Einorsimik; ^{5-7.}
taimane Nâlagak arkagut tordlorfigissalerpât. |

kapitalit 5.

Sátikut Aatamimit kinguârît Nûa tikitdlugo. *Ms. 1156. 2. 1.*

¹tamássa agdlagkat inuit kinguârîgssusiánik: taimane Gútip inuk pingortíkamiuk, piliarâ Gútisut ititdlugo, ²pingortípailo angut- ^{1, 27.}
-dlo arnardlo, pivduarkuvailo, atserdlugitdlo inungnik, taimane pí-
ngortínekarmata. ³Aatamilo untritilingnik pingasunigdlo kulilingnik ukiokarame ernertârâ ingmisut itok ássine, atserdlugulo ^{4, 25.}
Sátimik, ⁴kingornagutdlo inûvok ukiut arfinek pingasunik untri-
tigdilit, ernertártardlunilo panigsártardlunilo, ⁵inûnerminik inûvfi-
gissaminik nâsimavdlugit ukiut arfinek sisamanik untritigdlit pi-
ngasunigdlo kuligdlit; tokuvordlo.

⁶Sâte untritilingnik tatdlimanigdlo ukiokarame ernertârâ Ei- ^{4, 26.}
norse, ⁷kingornagutdlo inûvok ukiut arfinek pingasunik untritigdlit
arfinek mardlugdlo, ernertártardlunilo panigsártardlunilo, ⁸inûner-
minik nâsimavdlugit ukiut arfinek sisamanik untritigdlit arkanek
mardlugdlo; tokuvordlo. ⁹Einorse arfinek sisamanik kulilingnik
ukiokarame ernertârâ Kinât, ¹⁰kingornagutdlo inûvok ukiut arfinek
pingasunik untritigdlit arkanek tatdlimatdlo, ernertártardlunilo pa-
nigsártardlunilo, ¹¹inûnerminik nâsimavdlugit ukiut arfinek sisanik
untritigdlit tatdlimatdlo; tokuvordlo. ¹²Kinât arfinek
mardlungnik kulilingnik ukiokarame ernertârâ Magalâlile, ¹³kingor-
nagutdlo inûvok ukiut arfinek pingasunik untritigdlit sisamanigdlo
kuligdlit, ernertártardlunilo panigsártardlunilo, ¹⁴inûnerminik nâsi-
mavdlugit ukiut arfinek sisamanik untritigdlit kulitdlo; tokuvor-
dlo. ¹⁵Magalâlile arfinilingnik kulilingnik tatdlimanigdlo ukiokarame
ernertârâ Jârat, ¹⁶kingornagutdlo inûvok ukiut arfinek
pingasunik untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit, ernertártardlunilo
panigsártardlunilo, ¹⁷inûnerminik nâsimavdlugit ukiut arfinek pi-
ngasunik untritigdlit arfinek sisamanigdlo kuligdlit tatdlimatdlo;
tokuvordlo. ¹⁸Jârat untritilingnik arfinilingnigdlo kulilingnik mar-
dlungnigdlo ukiokarame ernertârâ Einok, ¹⁹kingornagutdlo inû-
vok ukiut arfinek pingasunik untritigdlit, ernertártardlunilo panig-
sártardlunilo, ²⁰inûnerminik nâsimavdlugit ukiut arfinek sisanik
untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit mardlugdlo; tokuvordlo.

²¹ Einok arfinilingnik kulilingnik tatdlimanigdlo ukiokarame ernertârâ Mitûsalâ, ²² kingornagutdlo Gûte sakekatigâ ukiut pingasunik untritigdlit, ernertârtardlunilo panigsârtardlunilo, ²³ inûnerminik nâsimavdlugit ukiut pingasunik untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit tatdlimatdlo. ²⁴ Gûtilo sakêkatigitidlugô erssikuŋnaerpok, Gûtip -tigungmago. ²⁵ Mitûsalâ untritilingnik arfinek pingasunigdlo kulilingnik arfinek mardlungnigdlo ukiokarame ernertârâ Lâmak, ²⁶ kingornagutdlo inûvok ukiut arfinek mardlungnik untritigdlit arfinek pingasunigdlo kuligdlit mardlugdlo, ernertârtardlunilo panigsârtardlunilo, ²⁷ inûnerminik nâsimavdlugit ukiut arfinek sisamanik untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit arfinek sisamatdlo; tokuvordlo. ²⁸ Lâmak untritilingnik arfinek pingasunigdlo kulilingnik mardlungnigdlo ukiokarame ernertârpok, ²⁹ atserdlugulo Nûamik, okardlunc: táussuma tugpatdlersarumârpâtigut erdlokissutivtine agssavtalo piniarnerâne nuname Nâlagkap perdlorkussâne. ³⁰ kingornagutdlo inûvok ukiut tatdlimanik untritigdlit arfinek sisamanigdlo kuligdlit tatdlimatdlo, ernertârtardlunilo panigsârtardlunilo, ³¹ inûnerminik nâsimavdlugit ukiut arfinek mardlungnik untritigdlit arfinek mardlungnigdlo kuligdlit arfinek mardlugdlo; tokuvordlo. ³² Nûa tatdlimanik untritilingnik ukiokarame ernertârai Símilo Kámilo Jâvfatdlo. /

10,1.

kapitalit 6.

inuit ajorsusiat. ulerssuakásassok. Nûap umiarssuanik.

¹ pivordlo. inuit amerdlilermata nuname, panigsârtalermatalo, ² Gûtip ernerisa tauva inuit panê issigissarpait pínaralugit, nalingnaitdlo kinigkatik ingmingnut nullissiúpait. ³ tauva Nâlagak okarpok: anernerma inuit erkartûtuínásángilai, uviniungmata; uvdlugssait tássáusáput ukiut untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit. ⁴ taimane nuname inugssuakarpok kingornalo, Gûtip ernerisa inuit panê isekatigissarângatigik kitornartârfígalugitdlo; tássáuput táuko pissarsuut itsak tusâmassat. ⁵ Nâlagkaydlo takulerpâ inuit ajorsusiat angingârtok nuname, ûmataiŋalo erkarsûtaisa isumaliú- ⁶ tigissait ajorsínartut uvdlut tamaisa. Nâlagak tauva perkigsi- milerpok inuit píngortíkamigit nuname, ûmámigutdlo aliasûtigâ. ⁷ Nâlagardlo okarpok: inuit píngortitâka nunamit piásavâka, inuitdlo nerssutautitdlo paormortutdlo tingmíssatdlo agdlât kilaup a-

8,21.

Rûm. 8,7.

-tânítut, perkigsimigama píngortíkvávit. ⁸Núale sáimáunarsivok 2 Pít. 2,5.
 Nálágkap issainut. ⁹tamássa Núamik agdlagkat: Núa inókatimine angutauvok
 iluartok inúsia tamarmiussox; Gúte sakekatigá. ¹⁰pingasutdlo er- ^{5,22.}
 -nertárai: Similo Kámilo Jávfatdlo. ¹¹nunale aserorsimavok Gú-
 -tip tákuane, iluaitisuliornernik ulivkârdlune. ¹²Gútip tauva nuna
 issigilerpá árit aserorsimassox, uvinigdlit tamarmik avkutertik ase-
 -rorsimangmássuk nuname. ¹³tauva Gútip Núa okarfigá: uvi-
nigdlit tamarmik naggatigssát nagdliúpok tákuvnut, nuna ulivkâr-
 -mat iluaitisuliornernik, tássa aserúsaváka nuna táputdlugo. ¹⁴iling-
 -nut umiarssualiorit píngermik, agfardlilersardlugo, uvserúmik uv-
 -sigsardlugo iluagutdlo kâgutdlo. ¹⁵imailiúsavat: tatdlit pingasunik
 untritigdlit takíssuserísavai, tatdlit tatdlimanik kuligdlit siligssuse-
 -rísavai, tatdlitdlo pingasunik kuligdlit portússuserísavai. ¹⁶káu-
 -marfíllsavat umiarssuak, talertut portutigíssúngordlugo kulánit;
 isertarfíllsavatdlo sanerágut, ikialerdlugulo atdlermigdlo kiterdler-
 -migdlo kutdlermigdlo. ¹⁷ulerssuarmik nagdliutitsiumârama nuna-
 -mut, aserorumavdlugit uvinigdlit tamaisa kilaup atânítut úmássu-
 -taussumik anernigdlit; tamarmik nunamítut ipísáput. ¹⁸ivdlitdle
 angerfigávat; umiarssuarmut ikísautit, ivdlit ernititdlo nuliatdlo
 ernivitdlo nuliait ilagalugit; ¹⁹úmassutdlo nalingínait uvinigdlit ta-
 -marmik ilait umiarssuarmut ikitísavatit inókatigerkuvdlutit, nu- ^{7,9.}
 -ngutdlugit nularígsitardlugit. ²⁰tingmíssat ingmíkut píssusigdlit,
 nerssutautitdlo ingmíkut píssusigdlit, nunamilo paormortut tamar-
 -mik ingmíkut píssusigdlit, tákuua tamarmik ilaisa áiparígsardlutik
 ornísavâtit inórkuvdlugit. ²¹nekigssanigdlo nalingínarnik nerissau-
 -ssartunik tigusivdlutit katerssuigit, ivdlitdlo tákualo nerissagssa-
 -mautigssavsínik. ²²Núalo taimailiorpok, sórdlo Gútip inákâne Epr. 11,7.
 taimardluínak iliorpok. /

kapitalit 7.

ulerssuakalersox.

¹Nálágkavdlo Núa okarfigá: umiarssuarmut ikiartorit, ivdlit
 inokutititdlo tamákerdluse, misigigavkit iluartutit erkardleringoe
mákunane. ²nerssutit mingungnaitut tamaisa ilangersákit ilag- ³Mór. 11.
 -ssangnik nungutdlugit nularígsunik arfinek mardlungnik, nerssu-
 -titdlo mingungnartut nungutdlugit nularígsunik atautsínik; ³âma
 tingmíssat kilaup atânítut. nungutdlugit nularígsunik arfinek mar-

-dlungnik; nuname tamarssuarne kinguâgssiortugssanik inûssokar-
-kuvdlugo. ⁴mássa uvdlut arfinek mardluk kímûgpata nunamut
siagdlersitsiumârama uvdlut sisamanik kuligdlit únuatdlo sisama-
-nik kuligdlit, nunamit piardlugit sût ûmassut tamaisa piliarissáka.

6,22. ⁵Nûalo taimardluinak iliorpok sôrdlo Nâlagkap inákâne. ⁶Nûa
arfinilingnik untritilingnik ukiokarmat ulerssûp nuna ulúpâ; ⁷Nûalo
umiarssuarmut ikiartorpok, erninilo nulilo ernimilo nuliait ilaga-
-lugit, ulerssûp ulilernerata sujornagut. ⁸nerssutit mingungnait-
-sut ilaisa, nerssutitdlo mingungnartut ilaisa, tingmíssatdlo ilaisa,
tamarmigdlo nuname aulassut ilaisa ⁹Nûa umiarssuarmut ornigpât

6,19. nularigsardlutik, sôrdlo Gûtíp Nûa inákâ. ¹⁰uvdlutdlo táuko ar-
-finek mardluk kímûngmata ulerssûp nuna ulúpâ. ¹¹Nûa arfini-
-lingnik untritilingnik ukiokarmat, káumatip áipâta uvdluisa arfer-
-sanek áipâne, uvdlok táuna itinerssûp puilassue tamarmik puit-
-dlarput, kilauvdlo súpivé angmarput, ¹²sialuitdlo nunamut tugti-
-put uvdlut sisamanik, kuligdlit únuatdlo sisamanik, kuligdlit. ¹³uv-
-dlok táunarpiak Nûa umiarssuarmut ikivok, Sínilo Kámilo Jáv-
-fatdlo ernine nulilo ernimilo nuliait pingasut ilagalugit; ¹⁴táukulo
ûmassutdlo nalingínait ingmíkut píssusigdlit, nerssutautildlo nali-
-ngínait ingmíkut píssusigdlit, paormortutdlo nunap kâne aulassut
nalingínait ingmíkut píssusigdlit, tingmíssatdlo nalingínait ingmí-
-kut píssusigdlit, tingmissartut nalingínait nalingínarnik isarugdlit,
¹⁵táuko Nûamut umiarssuarmut ikiartorput áiparigsardlutik, uvi-
-nigdlit ûmassutaussumik anernigdlit tamarmik ilait. ¹⁶nungutdlu-
-dlutik nularigdlutik aggersarput ikiartortut uvinigdlit tamarmik
ilait, sôrdlo Gûtíp inákâ. Nâlagardlo matussivok kingornagut.
¹⁷tauva ulerssuak nunamut nagdliutilerpok uvdlut sisamanik, ku-
-ligdlit, imerssuardlo agdliartorpok umiarssuak kagfardlugo kangá-
-tartitdlugulo nunap kânit. ¹⁸imerssuardlo kagtusivok nuname
agdliartungârdlune, umiarssuardlo imerssûp kâgut ingerdlavok.
¹⁹imerssuardlo nuname kagtusiartorpok agsut, kákarssuit tamaisa
kilaup tamarme atânítut morssugtitdlugit; ²⁰tatdlisut arkanek tat-
-dlimatut ititigissumik imerssûp karssúpai, kákat morssugtitdlugit.

1 Pit. 3.

19-21.

²¹tauva ipíput uvinigdlit tamarmik nuname aulassut, tingmíssat-
-dlo nerssutautildlo ûmassutdlo nalingínait, ujameríssat tamarmik
nuname ujameriagtut, inuitdlo tamarmik. ²²tamarmik panertu-
-mitartut anernermik ûmassutaussumik kíngamíkut anersártartut
tokúput. ²³pérput tauva sût ûmassut tamarmik nunamítut, inuit-
-dlo nerssutautildlo paormortutdlo tingmíssatdlo kilaup atânítut

agdlat; nunamit pérput, Nûalo kisime amiákûvok umiarssuarmê-katailo. ²⁴imerssuardlo nuname kagtuvok uvdlut untritigdlit tat-dlimanigdlo kuligdlit. /

kapitalit 8.

ulerssuak soraersok.

¹Gûtivdle Nûa erkaivâ, ûmassutdlo nalingínait nerssutautit-dlo umiarssuarmêkatai, anorimigdlo anordlersitsivok nunap kâgut, imerssuardlo áparpok. ²itinerssûvdlo puilassue miligput kilauv-^{7,11.}
-dlo súpivê, sialuitdlo kilangmit tugtítut unigitáuput; ³imer-
-ssûvdlo nuna kingumut kimalerpâ kimagkiartordlugo, imerssuardlo
migdlivok uvdlut untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit kímûngmata.
⁴káumatit arfinek áipâta uvd Luisa arfersanek áipâne umiarssuak
tinúpok Ararâtip kâkaine. ⁵imerssuardlo migdliartorpok kâuma-
-tit kulingat tikitdlugo; kâumatit kulingata uvd Luisa sujugdliáne
kâkat kârpiait nuíput. ⁶uvdlutdlo sisamanik kuligdlit kímûngmata.
Nûap magperpâ umiarssuarne igalâk sanâne, ⁷tuluvardlo anisípâ,
tâuna autdlarpok utertardlunilo, imerssuak nuname tigssorser-
-dlugo. ⁸tuínguardlo anisípâ, misigiumavdlugo imerssuak nuname
migdlisimanersok. ⁹tuínguardle isigkame tugfigssânik navssângi-
-name umiarssuarmut uterfigâ, imerssûp sule nuna tamât karssú-
-simangmago; isagtordlugo tiguvâ tauva, ingminut pisitdlugo umiar-
-ssuarmut. ¹⁰nautsorssuivordlo âma uvdlut arfinek mardluk, âma
tuínguak anisitdlugo umiarssuarmit; ¹¹tuíngûp táussuma uterfigâ
únulermat, sunauvfalo úliakutip pilutânik ûmarmik kingmiartok.
tauva Nûap malugâ imerssuak nuname migdlisimasok. ¹²sulilo
nautsorssuivok âma uvdlut arfinek mardluk, tuínguardlo anising-
-mago táussuma uterfigíngilâ. ¹³ukiut arfinilingnik untritigdlit su-
-jugdliáne kâumatip sujugdliup uvd Luisa sujugdliáne imerssuak nu-
-name tigssorpok; tauva Nûap umiarssûp kulâ pérpâ nunap kâ
nasitdlugo, árit panilersok. ¹⁴kâumativdlo áipâta uvd Luisa mar-
-dlungnik kuligdlit arfinek áipâne nuna panerdluínarpok. ¹⁵tauva
Gûtip Nûa okalugfigâ okardlune: ¹⁶umiarssuarmit anit, ivdlit nu-
-liatdlo ernititdlo ernivitdlo nulíait ilagalugit. ¹⁷ûmassut tamar-
-mik ilingnítut uvinigdlit tamarmik ilagissait, tingmíssatdlo ner-
-ssutautitdlo paormortutdlo nalingínait nuname aulassut ilagissait
ilagalutit anilit, ujameriásáputdlo nuname, kinguágssissardlutigdlo ^{1,22.}
amerdliartúsáput nuname. ¹⁸tauva Nûa anivok erninilo nulilo er-

-nimilo nuliait ilagalugit. ¹⁹úmassut nalingínait, paormortudlo nalingínait, tingmíssatdlo nalingínait, tamarmik nuname aulassut ingmíkut erkardlerít umiarssuarmit aníput. ²⁰Núalo Nálagkamut tunissiviliorpok, tigusivdlunilo nerssutit mingungnait sut nalingínait ilainik, tingmíssatdlo mingungnait sut nalingínait ilainik, ikivkagag-ssamik pigdlívd lune tunissiviup káne. ²¹Nálagkavdlo najmavá tipik naimajuminartók; ^{6,5}úmámigutdlo okarpok: kingorna nuna perdlor-
^{Is. 54,9.} -kúsángilara inuit pivdlugit, inuit úmataisa isumaliútigissait ajorsí-
^{2 Pít. 3,5-13.} -narmata merdlertúneránit, patísángilákalo kingorna sût úmassut tamaisa sórdlo iliorsimassunga. ²²kingorna silarssuak silárssútít-dlugo siaruartigkatdlo katerssugkatdlo issigtordlo kiagtordlo au-ssardlo ukiordlo uvdlordlo únuardlo kipísáisáput. /

kapitalit 9.

kingugdlernut inatsisit, Gútivdlo angerusia.

Núap takordlúgkerssárutá.

^{1,28.} / ¹Gútivdlo pivdluarkuvai Núalo ernerilo, okarfigalugit: kinguág-ssissardluse amerdliartoritse nuna tamákerdlugo. ²ersigalusilo ánilárutigísaváse úmassut tamarmik nunamítut, tingmíssatdlo tamarmik kilaup atánítut, nunamilo aulassut tamarmik aulisagkatdlo ímamítut tamarmik; agssavsínut túniússáuput. ³sût tamaisa au-
^{1,29.} -lavdlutik úmassut nerissagssarisigik; naussut tungujortuisut ilivsi-
^{3 Mör. 17.} -nut túniúpáka tamaisa. ⁴kisiáne neke aungminik sule úmassu-
^{10-14.} -silik nerísángilarse. ⁵augse inüssuserse ilumut aperkutigiumá-
^{Mat. 26,62.} -ravko, úmassunut tamanut aperkutigiumárpara; inúp inüssusia a-
 -perkutigiumárpara inungmut nalingínarmut katángutânút. ⁶inúp
 auanik kuississup aua áma inungnit kuinekásavok, Gútíp inuk pí-
 -liaringmago ingminik ássilivdlune. ⁷kinguágssissardluse amerdliar-
 -toritse; nuname ujameriagitse amerdliartorfigalugo.
^{Gen. 27.} Gútivdlo Núalo ernerilo okalugfigerkigpai okardlune: ⁹ata, ilivsinut ¹⁰angerpunga kinguágssavsínutdlo kingunivsigut, ¹⁰tarniling-
 -nutdlo úmassunut tamanut ilivsinítunut; tingmíssanutdlo nerssu-
 -tautinutdlo nunavdlo nerssutainut tamanut najortivsínut, umiar-
 -ssuarmit anissut ilagissainut tamanut, tássa nunap úmassuinut ta-
^{8,21 t.} -manut: ¹¹ilivsinut angerpunga, kingorna ulerssúp ulíneranik nu-
 -ngorkísángingmata uvinigdlit tamarmik; kingorna ulerssuakásá-
 -ngilak nuna aserúsavdlugo. ¹²Gútilo okarpok: tamássa nulanaer-
 -kutigssaak, ilivsinut angerama tarnilingnutdlo úmassunut tamanut

Handwritten notes: 17, 21, 24, 31, 16.

ilivsínitunut kingugdlerpágssanut agdlát: ¹³neriussák nuiamut ili-
-vara; táuna nalunaerkutáusavok nunamut angerama; ¹⁴nuiamigdlo ^{2,5. 6.}
majortitsissarângama nunap kágut, neriussák takúsavát nuiame.
¹⁵tauva erkaiumârpara angerusiga ilivsínut angerama, tarnilingnut-
-dlo ũmassunut tamanut uvinigdlit tamarmik ilagissainut, kingorna
ulerssŭp nuna ulúsangingmago uvinigdlit tamaisa aserúsavdlugit.
¹⁶tamána pivdlugo neriussák nuiamísavok: takuvdlugulo erkáisa-
-gavko angerusek isuanut ítugssak, tarnigdlit ũmassut tamaisa uvi-
-nigdlit nunamiussut tamarmik ilagissait Gŭtip angerfigigamigit.
¹⁷Gŭtilo Nŭamut okarpok: tamássa nalunaerkutigssak. angerusiga
uvavnutdlo uvinilingnutdlo tamanut nunamiussunut akúnermiliú-
-kavko.

¹⁸tamássa Nŭap ernere umiarssuarmit anissut: Símilo Ká-
-milo Jávfatdlo. Kámile Kânâp angutigâ. ¹⁹táuko pingasut Nŭap
ernerai, táukunínga nuna tamarme siámarfigissaúvok: ²⁰Nŭale
naussorigsaissŭlerpok, vĭnekuťilingmigdlo nautsviliorpok. ²¹vĭniv-
-dlo ilâník imerame putumalerpok, tupermilo iluane nalavok ki-
-piarsimavdlune. ²²Kámivdlo Kânâp angutâta takugamiuk angú-
-me kángugissâ, katángutiminut kamanitunut okautigâ. ²³tauva
Símivdlo Jávfativdlo kipigssak tiguvât, tuvimingnutdlo ilivdlugo
tunuporssordlutik ornigpât, angúmik kángugissâ matuvdlugo; ki-
-naitdlo tunúngáput, angúmik kángugissâ takúngilât. ²⁴Nŭale ekê-
-rame vĭnisornerminut, tusaramilo ernorme nukardliup kanok pi-
-gâne, ²⁵okarpok: perdlorkunarsile Kânât, kivfanut kivfáusavok
katángutimine. ²⁶ãma okarpok: kujanarsile Nálagak Símip Gŭtia,
Kânâtdlo kivfarísavât. ²⁷Gŭtip Jávfat siárdliuk, inekartítldlugo Sí-
-mip inaine, Kânâtdlo kivfarísavât.

²⁸Nŭale ulerssŭp kingornagut inŭvok ukiut pingasunik untri-
-tigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit, ²⁹inŭnerminik násimavdlugit ukiut
arfinek sisamanik untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit; tokuvordlo.

kapitalit 10.

inuiakatigít agdlagsimavfiat.

¹tamássa Nŭap ernerisa sugissait, Símivdlo Kámivdlo Jávfa-
-tivdlo, kitornartártaramik ulerssŭp kingornagut:

²Jávfatip kinguai: Gŭmer, Mákôk, Mâtai, Jávan, Tŭpal, Mí-^{1 nal. 1,5 tt.}
-sak, Têras. ³Gŭmerip kinguai: Askanâs, Rivfât, Tukarmâ. ⁴Já-
-vanip kinguai: Elísa, Tarsis, Kítítldlo Dŭtanítldlo. ⁵táukunínga

siámarfigissáuput akimángitsut sineriait nunakarftsigut, ingmícut okausilingnik ingmícut erkardlerftgsunik ingmícut inuiangnik.

⁶ ~~Kámip~~ kinguai: Kúss, Misra, Pút, Kânât. ⁷ Kússip kinguai: Sípa, Hávilá, Savta, Raima, Savtiká. Raimap kinguai: Ssípa, Dítan. ⁸ Kússivdlo ernertára Nimrút,⁵ táuna píssarssúler-pok nuname, ⁹ pinerrarígsorsúvdlune Nálagkap tákuane. taimáitumik okararaut: pinerrarígsorsúak tássa Nálagkap tákuane, sórdlo Nimrút. ¹⁰ nálagauvfialo autdlarníuga Bápale, Eeragdlo Agkatdlo Kalnilo, Sniarip¹¹ nunâne. ¹¹ tássánga autdlarpok Asôriamut, Ní-nivilo igdluliorpá, Riupútdlo ungalúgak, Kálalo, ¹² Rísalo Níniviv-dlo Kálavdlo akornáne, tássa ungalúgak angisók. ¹³ Misrap kinguârai Lúttit, Anamítldo, Liupítldo, Navtugítldo, ¹⁴ Pátrusítldo, Kaslugítldo, tássánga Filisterit pisimáput, Kavtorítldo. ¹⁵ Kânâv-dlo kinguârai Sítút angajugdliiane, Hítilo, ¹⁶ Jípusícutdlo, Amorí-cutdlo, Gerrásícutdlo, ¹⁷ Hívikutdlo, Aarkícutdlo, Sníkutdlo, ¹⁸ Aa-ruatícutdlo, Simârícutdlo, Hâmatícutdlo; tássánga siámarsimáput Kânâkut erkardlerftgsortait. ¹⁹ Kânâkutdlo Sítúmit kigdlekarpút Gérâre avkutigalugo Gásamut, Sútumalo Gumóralo Aatamalo St-puítldo avkutigalugit Lásamut. ²⁰ tamássa Kámip kinguai ingmícut erkardlerft ingmícut okausigdlit ingmícut nunagdlit ingmícut inuiait.

²¹ âma Síme kitornakarrok: Eiperip kinguaisa tamarmik nagguvigát táuna Jávfatip angajugdliup katángutá. ²² Símip kinguai tássa: Eilam, Asôr, Arfagsát, Lút, Aaram. ²³ Aaramip kinguai: Us, Húl, Gíter, Más. ²⁴ Arfagsátip ernertára Sálá, Sáláp ernertára Eipere, ²⁵ Eiperip ernertárai mardluk: áipáta aterá Pílak, nuna taimane avingmat; nukáta aterá Joktân. ²⁶ Joktânivdlo ernertárai Almútat Sálavfílo Hásarmávatdlo Járalo ²⁷ Hátorátdlo Uusalílo Díkilalo ²⁸ Oupalílo Apimailílo Ssípalo ²⁹ Ouvferílo Hávilálo Júpalo; táuko tamaisa Joktânip kinguârai, ³⁰ nunakarpútdlo Mísamit Sívfare tikitdlugo tunuata káká. ³¹ tamássa Símip kinguai ingmícut erkardlerft ingmícut okausigdlit ingmícut nunagdlit ingmícut inuiait.

5 Mór. 32,s. ³² tássáuput Núap kinguaisa erkardlerftgsortait ingmícut súgtsut ingmícut inuiait; táukunánga siámarsimáput nuname inuit ulerssúp kingornagut. //

kapitalit 11.

Bâpalime kakivfiliarssualiortut. akimángitsúngortut.

Símíkut kinguárit Aaspera tikitdlugo.

¶ nunamiut tamarmik taimane atausiussunik okalúsekardlutik atausiussunik okausekarput, ²pivordlo pavánga autdlaramik, nar-ssarssuak tikikát Sínariip¹⁰ifunâne, tássane nunakalerdlutik. ³okalo-
-lokati¹⁰gputdlo: kâ, karmasigssialiorta, ingnermut sikagterkigsâr-
-dlugit. tauva karmasigssiat ujarautigait, uvserutaussárdlo marrar-
-terutigalugo, ⁴okarputdlo: kâ, ungalúgkamik karmaisa, kakivfili-
-migdlo, kârfa kilangmut apigsisitdlugo, tusâmassángorkuvdluta,
nunanut tamanut siámartitaokinavugut. ⁵tauva Nâlagak arkarpok, ^{18,21}.
ungalúgak takujartordlugo kakivfiliardlo inuit kitornaisa karmaligát.
⁶Nâlagardlo okarpok: tássa inuiat atausiúput, tamarmigdlo atau-
-siussunik okausekarput; tamássa piliaisa autdlarkautát, kigdliga-
-lugo pilerssâgait kipísaileralugtuarput. ⁷kâ, arkarta, okausê tá-
-ssane ilagtitdlugit, áiparme okausianik tusâssuerutdlugit. ⁸Nâlag-
-kavdlo tássánga siámarpai nunanut tamanut, ungalúgárdlo kar-
-marniagartik soraerúpât. ⁹tamána pivdlugo Bâpalimik atekar-
-pok, Nâlagkap tássane ilagtingmagit nunamiut tamarmik okausê,
tássángalo Nâlagkap siámarmagit nunanut tamanut. ¶

¶ ¹⁰tamássa Simip sugissai: Síme untritilingnik ukiokarame
ernertârâ Arfagsât, ukiut mardluk ulerssúp kingornagut, ¹¹kingor-
-nagutdlo inúvok ukiut tatdlimanik untritigdlit, ernertártardlunilo
panigsártardlunilo. ¹²Arfagsât pingasunik kulilingnik tatdlima- ^{10,24}.
-nigdlo ukiokarame ernertârâ Sâlâ, ¹³kingornagutdlo inúvok ukiut
sisamanik untritigdlit pingasutdlo, ernertártardlunilo panigsártar-
-dlunilo. ¹⁴Sâlâ pingasunik kulilingnik ukiokarame ernertârâ
Eipere, ¹⁵kingornagutdlo inúvok ukiut sisamanik untritigdlit pinga-
-sutdlo, ernertártardlunilo panigsártardlunilo. ¹⁶Eipere pinga-
-sunik kulilingnik sisamanigdlo ukiokarame ernertârâ Pílak, ¹⁷ki-
-ngornagutdlo inúvok ukiut sisamanik untritigdlit pingasunigdlo
kuligdlit, ernertártardlunilo panigsártardlunilo. ¹⁸Pílak pinga-
-sunik kulilingnik ukiokarame ernertârâ Rígô, ¹⁹kingornagutdlo
inúvok ukiut mardlungnik untritigdlit arfinek sisamatdlo, ernertâr-
-tardlunilo panigsártardlunilo. ²⁰Rígô pingasunik kulilingnik
mardlungnigdlo ukiokarame ernertârâ Sérúk, ²¹kingornagutdlo inú-
-vok ukiut mardlungnik untritigdlit arfinek mardlugdlo, ernertâr-
-tardlunilo panigsártardlunilo. ²²Sérúk pingasunik kulilingnik

taetamantitoxan.

2

Chr. Act. 2

ukiokarame ernertâra Nâgôre, ²³kingornagutdlo inûvok ukiut mardlungnik untritigdlit, ernertârtardlunilo panigsârtardlunilo. ²⁴Nâ-gôre mardlungnik kulilingnik arfinek sisamanigdlo ukiokarame ernertâra Târa, ²⁵kingornagutdlo inûvok ukiut untritigdlit arfersanek sisamatdlo, ernertârtardlunilo panigsârtardlunilo. ²⁶Târa arfinek mardlungnik kulilingnik ukiokarame ernertârai Aaperalo Nâgôriilo Hâranilo.

²⁷tamâssa Târâp sugissai: Târâp ernertârai Aaperalo Nâgôriilo Hâranilo, Hâranivdlo ernertâra Lûte. ²⁸Hâranile tokuvok angûme Târâp tâkuane, nunamine Uerime Kalttarit pigissâne. ²⁹Aaperalo Nâgôriilo nuliarput; Aaperap nuliara ³⁰Sâraî, Nâgôrip nuliara Milka Hâranip pania, Milkavdlo Jiskavdlo angutâta. ³⁰kisiâne Sârai ernisuipok; kitornakângilak. ³¹Târâvdlo ilaserai Aaperâerne, Lûtilo Hâranip ernera ernutane, Sârailo ukue, ernerme Aaperap nulia, autdlakatigâtdlo Uerimit Kalttarit pigissânit, Kânâp nunânut piartordlutik; Hâranimutdle pigamik tâssane nunakalerput. ³²Târâlo inûvok ukiut mardlungnik untritigdlit tatdlimatdlo, tokuvordlo Hâranime.))

kapitalit 12.

Aapera ingmikôrtitaussok, takornartaulersordlo.

Epr. 11,8. ¹Nâlagkavdlo Aapera okarfigâ: autdlarit nunangnit erkardlingnitdlo atâtavitdlo igdluanit, nunamut ilingnut takutitagssavnut. ²inui-agssuângortikumârpavkit, pivdluarkuvdlutitdlo, arkitdlo agdlisikuumârpâra, pivdluautigssausautitdlo. ³pivdluarkujumârpâka ilingnik pivdluarkussissut, perdlorkujumârpâkalo ilingnik perdlorkussissut, iligkutdlo pivdluarkunarsisâput nuname erkardlerit tamarmik. ⁴tauva Aapera autdlarpok, sôrdlo Nâlagkap okarfigigâne, Lûtilo ilagâ. arfinek mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo Aapera ukiokarpok Hâranimit autdlarame. ⁵tauva Aaperap ilaserai nulê Sârai, Lûtilo kangiane, pekutitigdlo tamaisa pisârissatik, tarnigdlitdlo Hâranime pisiatik ilaliutdlugit, autdlarputdlo Kânâp nunânut piartordlutik, tikpâtdlo Kânâp nunâ. ⁶Aaperalo ingerdlavok tâssûna nunâkut Siggimip inânut, Môrip orpigssuinut; mâssalo Kânâkut taimane tâssane nunakarput. ⁷Nâlagkavdlo Aapera sarkúmerfigâ okardlune: kinguâgssangnut nuna mâna tûniúkumârpâra. tauva tunissiviliorpok tâssane Nâlagkamut sarkúmerfigissiminut. ⁸tâssâ-^{28,19.}ngalo nûgpok kâkamut Bitilip kangilianut, tovkiilo nâpartîpâ Bitile ^{29,19.}kitdleralugo Ailo kangileralugo, tâssanilo Nâlagkamut tunissivilior-

-pok, Nâlagardlo arkagut tordlorfigâ. ⁹āma tauva Aapera aut-dlarfigpok, kujatânut pivdlune.

¹⁰kângnerdle nunamut nagdliungmat, Aapera samungnarpok Egivtinimut, tássane takornartauniardlune, kângnek angekingmat nuname. ¹¹pivordlo Egivtine patdlileramiuk, Sârai nulê okarfigâ: ata, nalúngilavkit arnaussutit táutugkut pínersutit. ¹²atagule Egiv-tinimiut takugunisit, okarunigdlo: tássa nulja, tauva tokúkumâr-pânga, ivdlitdlo inûtitudlutit. ¹³najagigivkit ¹⁶okarna-ait? perdllo-kângerkuvdlunga ivdlit pivdlutit, tarnigalo inôrkuvdlugo iligkut. ¹⁴pivordlo Aapera Egivtinimut pingmat, Egivtinimiut nulia takuvât pínaringârdlugo. ¹⁵Fâraûvdlo nâlagartaisa takuvât, nersordlugulo Fâraûmut, tigussauvordlo nulia Fâraûp igdluanut. ¹⁶Aaperalo a-júngitsulivfigâ táuna pivdlugo, savanigdlo ugsingnidlo siutitûnigdlo kivfanigdlo angutinik kivfanigdlo arnanik siutitûnigdlo kimugtiging-nernik katigagtûnigdlo pekartilerdlugo. ¹⁷kisiáne Nâlagkap Fâraô patigpâ patingnernik ¹⁷angisûnik, inokutailo, Sârai Aaperap nulia pivdlugo. ¹⁸tauva Fâraûp Aapera kaerkuvâ okardlune: sôk tai-mailiorfigainga? sôk nalunaerfigingilinga nuliarigagko? ¹⁹sôk najagalugo okarpit? tigugigalo nuliariumavdlugo; tássa nuliarât, ti-gûk autdlardlutitdlo. ²⁰Fâraûvdlo angutitane perkuvai kanísagât, nulialo pigissailo tamaisa.

tugs. 105,
14. 16.

kapitalit 13.

Aaperalo Lútilo avigsârtut. Nâlagkap únersûne nangikâ.

¹Aaperalo majuarpok Egivtinimit, nangminek nulialo pigissailo tamarnik, Lútilo ilagalugo, kujatânut. ²Aaperalo pisûngârpok nerssutautinik silvinigdlo ²⁴³⁰kûltinigdlo. ³ingerdlavordlo angalaner-mine kujatânit Bîtilimut, perkânermine tupekarfingminut, Bîtilivdlo Aivdlo akornânut, ⁴sujornagut tássane tunissiviliame inânut, ^{12,8}tássanilo Nâlagak arkagut tordlorfigâ. ⁵kisiáne āma Lútip, Aaperap ingerdlakatâta, savatdlo ugsigitdlo tovkitdlo pigai. ⁶nunavdlo artorpai nunakatigîgsitdlugit, pekutait amerdlakingmata nunakatigîgsináungitdlat. ⁷sakitsâutarputdlo Aaperap nerssutautainik pâr-ssissut Lútivdlo nerssutautainik pârssissut; mássalo Kânâkut Fê-risikutdlo taimane tássane nunakarput. ⁸tauva Aaperap Lúte okarfigâ: ata, sakitsâutásangitsugut uvangalo ivdlitdlo, pârssissor-tákalo pârssissortatitdlo, ⁹katángutigigkavta. ⁹nuna tamarme sângnîngila? avigsârta-ait? ivdlit sâmiup tungânut piomaguvit uvanga talerpiup tungânut pîsaunga; ivdlitdîlûnît talerpiup tungânut

2*

piumaguvit uvanga sâmiup tungânut písaunga. ¹⁰Lúti^vdlo issine árdlortípai, Jôrtanip nerutorna tamât issigalugo, tamarme imi-lik, Sútumalo Gumôralo Nâlagkap aserúngikatdlarmagit, sôrdlo Nâlagkap nautsfvia, sôrdlo Egi^vtine, Súare tikitdlugo. ¹¹tauva Lútip ingminut kinerpâ Jôrtanip nerutorna tamât, kangimut aut-dlardlune; taimalo avigsârput. ¹²Aapera nunakarpok Kânâp nu-nâne, Lútilo nunakarpok ungalúgkane nerutornane; tupersar-dlune angalavok Sútuma tikitdlugo. ¹³kisiáne Sútumap inue a-^{18,20.}^{19,1 tt.}-jorput, Nâlagkak ajortuliarfigingârdlugo. ¹⁴Nâlagkavdlo Aapera okarfigâ Lútip avigsârmago kingorna: ata issitit árdlortísagitit, takuniardlutitdlo najugkangnit avungalo kavungalo pavungalo samungalo; ¹⁵nuna takussat tamât ilingnut kinguágssangnutdlo tú-^{12,7.}-niúkumâravko, isuanut pigerkuvdlugo. ¹⁶kinguágssatitdlo nuna-^{15,5.}-me kassernernut ássigitikumârpâka: nuname kassernernik kisit-siginaussokarpat kinguágssatítaok kisínekásáput. ¹⁷pikigit, nuna ingerdlavigúk tukimutdlo sanimutdlo, ilingnut túniúkumâravko. ¹⁸tauva Aapera tupersardlune angalavok, tikiutdlunilo nunakaler-^{14,11}-pok Mámerip orpigssuine Híprûnimítune, tássanilo Nâlagkamut ^{18,1 tt.}tunissiviliorpok.

kapitalit 14.

kúngerpaít sorssütut. Aapera Milkisítaup pivdluarkugâ.

¹pivordlo Amrávfale kúngiutitdlugo ^{18,10:112}Simarimâ, Aariôrdlo kú-
-ngiutitdlugo Alâsarime, ^{18,10:112}Kítorilaumerílo kúngiutitdlugo Eilamime, Titiálilo kúngiutitdlugo akimángitsune, ²táukua sorssugkait Bêra Sútumap kúngia, Bêrsalo Gumôrap kúngia, Sínialo Aatamap kú-
^{19,22.}-ngia, Simíperilo Sípup kúngia, Bîlavdlo kúngia; (Bîla tássa Súare^{13,10})
³táuko tamarmik iligtgdlutik Sítip kôruanut píput, (tássa tatsimut tarajornitsumut.) ⁴ukiut arkanek mardluk Kítorilaumerimut kiv-faugamik, ukiut arkanek pingajuáne nâlagkumajungnaerpât. ⁵ukiut-dlo arkanek sisamâne Kítorilaumere tikiúpok kúngitdlo táuko ila-gissai, saperssisípaít dlo Rívfait Astarût-Karnâme, Súsít dlo Aa-
^{5 Mór. 2.}-mime, Eimít dlo Kériátâp narssâne, ⁶Hôrikutdlo Sfarime kâkaine,
^{10-12.}Pâranip orpigssue tikitdlúgít ^{10-12.}puilassútsumut tugdliussut. ⁷uter-dlutigdlo tikípât puilassok Mispât, (tássa Kâtas) perdlugtipâtdlo
^{2 nal. 20,2.}Amalákut nunât tamât, Amorikutdlo Hátsatsûn-Íâmarimítut tá-putdlugit. ⁸tauva aníput Sútumap kúngia, Gumôravdlo kúngia, Aatamavdlo kúngia, Sípupvdlo kúngia, Bîlavdlo kúngia, tássa Súa-

-rip, siagputdlo táukunúnga sorssúsavdlutik Sitfp kôruane, ⁹Kfto-
 rilaumerimut Eilamip kúngianut, Tftiálimutdlo akimángitsut kú-
 ngiánut, Amrávfalimutdlo Sfnariip kúngianut, Aariúmutdlo Alá-
 sarip kúngianut, kúngit sisamať taťdlimanut. ¹⁰tamánale Sitfp kô-
 rua tamatigut uvserutaussalingnik ^{11,3}iterssakarpok; kimágamigdlo
 Sútumavdlo Gumôravdlo kúngê, [ilait] tássane ordlorarput, amiá-
 kússutdlo kákanut kimáput. ¹¹tauva pekutit tamaisa Sútumame
 Gumôramilo itut tiguvait, nekigssautitdlo tamaisa, autdlardlutigdlo;
¹²Lútilo. Aaperap kangia pekutailo nagsarpait autdlaramik (Sútu-
 mame nunakarmat.) ¹³tikiúpardlo aniguissok atausek, okautigiar-
 tordlugo Aaperamut Eiperikússumut, orpigssuarne nunakarmat
 Askúlvdlo Aanerivdlo katángutâta Mámerip Amorikússup pigi-
 ssaine; táukulo Aaperalo angersigigput. ¹⁴Aaperavdlo katángúne
 tusaramiuk tigussaussok, ilkarsagkane pingasunik untritigdlit arfer-
 sanek pingasutdlo sákulersorpai, igdlumine ^{malait 125}inúngortut, malerssor-
 paio Dáne tikitdlugo. ¹⁵únuákutdlo avatikárpai nangminerdo ерк. 18,29.
 kivfaisalo, perdlugtitdlugitdlo; malerssordlugitdlo Húpa tikitdlugo
Damaskusip avangnardlia, ¹⁶pekutitdlo tamaisa utertípai, Lútilo
 katángúne pekutailo, arnatdlo inokutitdlo táputdlugit. ¹⁷Sútumav-
 dlo kúngia anivok páriartordlugo, Kftorilaumerimut kúnginutdlo
 ilagissajnut ajugausimavdlune utermat, kôrkumut narssartúmut (tássa
 kúngip ^{2,11,18}kôruánut) ¹⁸Milkistagdle Saláp kúngia timiussamigdlo vi-
 -nimigdlo savssaivok; Gútip kutsingneruvsártup palasertarâ táuna. Epr. 7,1 tt.
tugs. 110,4.
¹⁹pivdluarkuvâlo okardlune: pivdluarkunarsile Aapera Gútimut kut-
 singneruvsártumut, kilangmigdlo nunamigdlo pigingnigtumut; ²⁰ku-
 janarsililo Gúte kutsingneruvsártok, angnitdliortitsissingnik ag-
 ssangnut túniússissok. táussumúnga Aaperap [tigussame] tamar-
 mik kulinge ^{Atak 29}túniúpai. ²¹tauva Sútumap kúngia Aaperamut o-
 -karpok: inuit uvavnut túniúkit, pekutit ivdlit tigúkit. ²²Aaperale
 Sútumap kúngianut okarpok: agssáka kutdlarpáka Nâlagkamut
 Gútimut kutsingneruvsártumut, kilangmigdlo nunamigdlo piging-
 nigtumut, ²³tamanit ivdlit pigissangnit ujalugssardlúnit agdlât si-
 ngigssardlúnit tigúsánginavko, okakinavutit Aapera pisúngortísi-
 mavdlugo. ²⁴inúsugtut nerissait kisísa písaváka, angutitdlo ilagi-
 ssama pigssait, Aanerivdlo Askúlvdlo Mámerivdlo, táukua pig-
 ssatik tigulisigik. |

Handwritten note: (p. 323) ek. 125

kapitalit 15.

Aapera ugpernerminik iluarssusekartitaussok.

Nálagkap angerfigigá.

¹tamákua taimailissut kingornatigut Nálagkap okausia Aape-
 ramut pivok takordłórnikut, okardlune: sujóranak²Aapera, uvanga
 tássa erkornavèrkutit akigssatdlo angingártok. ²Aaperale okarpok:
 nálagara Nálagak, sumik tuniumavinga? kitornakarnanga angala-
 ssunga, igdluvnilo pingárnerussok tássa Eliásare ²⁴Dámaskusimio.
³okarkigpordlo Aapera: takuvat kinguágssakartíngilarma, kivfav-
 nilo inússup kingornutísavânga. ⁴atale Nálagkap okausia táussu-
 munga okartok: kingornutísangilátit táussuma, timingnitdle pi-
 ngortup kingornutísavâtít. ⁵anísipálo silamut, okardlune: ata ki-
^{13,16.}-lak issigísagit, uvdloríssatdlo kisisagítit, kisének sapíngíkugkit;
 okarfigálo: taimáísaput kinguágssatít. ⁶ugperingmanilo Nálagkap
^{Róm. 4,8. 18.} ^{23.} ^{24.} ^{25.} ^{26.} ^{27.} ^{28.} ^{29.} ^{30.} ^{31.} ^{32.} ^{33.} ^{34.} ^{35.} ^{36.} ^{37.} ^{38.} ^{39.} ^{40.} ^{41.} ^{42.} ^{43.} ^{44.} ^{45.} ^{46.} ^{47.} ^{48.} ^{49.} ^{50.} ^{51.} ^{52.} ^{53.} ^{54.} ^{55.} ^{56.} ^{57.} ^{58.} ^{59.} ^{60.} ^{61.} ^{62.} ^{63.} ^{64.} ^{65.} ^{66.} ^{67.} ^{68.} ^{69.} ^{70.} ^{71.} ^{72.} ^{73.} ^{74.} ^{75.} ^{76.} ^{77.} ^{78.} ^{79.} ^{80.} ^{81.} ^{82.} ^{83.} ^{84.} ^{85.} ^{86.} ^{87.} ^{88.} ^{89.} ^{90.} ^{91.} ^{92.} ^{93.} ^{94.} ^{95.} ^{96.} ^{97.} ^{98.} ^{99.} ^{100.}
 iluarssusekartipá. ⁷okarfigálo: uvanga tássa Nálagak, Uerimit
 Kaltiarit pigissánit ilingnik tasíssersuissok, nuna mána ilingnut pi-
 gitikumavdlugo. ⁸okarpordlo: nálagara Nálagak, sumit ilisimá-
 savara pigiumáriga? ⁹okarfigálo: uvavnut tigúkit ugsik pingasunik
 ukiulik, savaussardlo pingasunik ukiulik, savarssuardlo pingasunik
 ukiulik, tuínguardlo kuluartartok, tuínguardlo piarak. ¹⁰tauva táuko
 tamaisa tiguvai, kerkisigut avgordlugit, agfaitdlo akilerigsitdługit
 ilivai, kisiáne tingmíssat avgúngilai. ¹¹tingmiarssuitdlo mívfigissar-
 -pait táuko tokutai, Aaperavdle nujuarsartarpai. ¹²pivordlo sexi-
 nek, tarrílermat, tauva Aapera siningálerpok, atalo ánilárnerup
 tárnerssúvdlo naláupá. ¹³tauva Aapera okarfigá: ilisimásautit ki-
^{2 Mór. 12,} ^{40 t.} ^{ap. sul. 7,6 t.}
 -nguágssatit takornartaujumártut nuname pigíngísamingne, kivfar-
 -tortitdługitdlo nágdliugtíkumárpait, ukiut sisamanik untritigdłit.
¹⁴kisiánile inuiat táuko kivfartorfigíssait uvanga erkartúkumárpáka,
 kingornalo aniumárupt pekutekangárdlutik. ¹⁵ivdlitdle sujuaíssang-
 -nut isísautit erkígíputit, iluartumik utorkalisimavdlutit ilínekaru-
 -máruptit. ¹⁶kisiáne kinguárigsortaisa sisamagssait maunga ute-
^{5 Mór. 9,4.} ^{Jer. 34,18.}
 -márupt, Amoríkut ajortulínerat sule námagtingíngmat. ¹⁷pivordlo
 sekínek tarríngmat, társivdluínarmatdlo, útsívik sunauvfa tássa pu-
 -jortok ingnerúvdlo ikualanera, avgugkat táukua akornisígut inger-
 -dlassok. ¹⁸úvdlok táuna Nálagkap Aapera angerfigá, okardlune:
 kinguágssangnut túniúkumárpára nuna mána, Egívtiníp kúanit kúg-
 -ssuarmut Aivfaratímut: ¹⁹Kíníikutdlo Kínísíikutdlo Katmúníikutdlo
²⁰Hítíikutdlo Fêrisíikutdlo Rívfaitdlo ²¹Amoríikutdlo Kánáikutdlo
 Gerrásíikutdlo Jípusíikutdlo.

kapitalit 16.

Ismaile inússok.

¹Sárai Aaperap nulia táussumúnga ¹¹²⁰erhingilak; arnardle Egiv-
 -tinimiússok ^{Yemad, kama, hata, x= fliet} kivfafa ¹¹²⁰Hággamik atilik. ²Sárailo Aaperamut okar-
 -pok: ata, Nâlagkap matuvânga ernitsailivdlunga; ^{er nersianicimadlut} kivfara isekati-
 -gúk-ait? táussumúna ineriartúsasoralunga. Aaperavdlo tusarpâ
 Sáraip nipâ. ³tauva Sáraip, Aaperap nuliata, tiguvâ Hággâ ar-
 -nak táuna Egivtinimiússok kivfe, túniúpálo Aaperamut uviminut,
 nularerkuvdlugo, ukiut kulit nâvdlugit Kânâp nunâne ¹¹²⁰finakara-
 -mik. ⁴Hággalo isekatigingmago nârtulerpok, misigileramilo nâ-
 -tulersimavdlune, nâlagke asigilerpâ. ⁵tauva Sáraip Aapera okar-
 -figâ: pinerdlugfiginekarnera ivdlit pigât; kivfara sângnut túniú-
 -kiga, misigileramilo nârtulersimavdlune, asigilerpânga; Nâlagak
 erkartússile uvavnutdlo ilingnutdlo. ⁶Aaperavdlo Sárai okarfigâ:
 tássa kivfat pigât, iluarissangnik ilioruk. tauva Sáraip kunuti-
 -niarinane tákuanit kimâvok. ⁷Nâlagkavdlo ingiliata puilassúkut
 nâpípâ puilassuitsume, ¹¹²⁰puilassúkut ¹¹²⁰Suerip avkutânitúkut, ⁸okar-
 -dlunilo: Hággâ Sáraip kivfâ, sumit pivit, sumutdlo ingerdlavit?
 okarpordlo: nâlagkama Sáraip tákuanit kimâvunga. ⁹Nâlagkavdlo
 ingiliata akivâ: nâlagkangnut uterit, manigûtdlutitdlo agssainut.
¹⁰âma Nâlagkap ingiliata okarfigâ: kinguâgssatit amerdlisangâru- ^{17,20}
 -mârpâka, kisinek ajornarsisitdlugit amerdlanermit. ¹¹âma tauva
 Nâlagkap ingiliata okarfigâ: tássa nârtuvutit, ernermigdlo erniu-
 -mârputit, táuna Ismaïlimik atsisavat, kunutitaussutit Nâlagkap
 tusarmatit. ¹²táunalo inûjumârpok kunutitagssáungitsok: agssai
 tamanut sâgtut, tamarmigdlo agssait táussumúnga sâgtut; katâ-
 -ngutimilo tamarmik sât nunagisavâ. ¹³tauva Nâlagkap okalugfi-
 -gissime arka taivâ: ivdlit Gûtiuvutit erssersartok; okarame: tá-
 -ssanilûnit takusimánginerpara uvavnik issigissok? ¹⁴tamána piv-
 -dlugo puilassuliak táuna taissarpât issigissima úmassup puilassua-
 -nik; Kâtasivdlo Bârativdlo akornânipok. ¹⁵Hággavdlo Aapera er- ^{Gal. 4,22. 23.}
 -nertáupâ, Aaperavdlo erne Hággap erniâ Ismaïlimik atserpâ.
¹⁶Aaperalo arfinek pingasunik kulilingnik arfinilingnigdlo ukiokar-
 -pok, Hággap Ismaïlimik ernertaungmane.

kapitalit 17.

Iisâk únersûtigissausok. Aaperalo Sârailo atertártut.

kipinekarnigssamik.

1 Aaperalo arfinek sisamanik kulilingnik arfinek sisamanigdlo
 ukiokarmat Nâlagkap sarkúmerfigâ okarfigalugo: uvanga tássa Gûte
 2 Mör. 6,8. ¹⁸¹⁴ ajugakángitsok; kînama sâne sakit, inûtsitdlo tamarmiule. 2 ange-
 13,16. -rusiga uvavnutdlo ilingnutdlo akúnermiliúsagavko, amerdlisangâ-
 -mârdlutit agsut. 3 tauva Aapera patdlorpok, Gûtivdlo okalug-
 Rôm. 4, ujameriagssuit atâtagisavâtit. 5 kingorna Aapera aterisángilat; a-
 16, 17, tiessat tássa Aaperât, akimángitsunut ujameriagssuarnut atâtagiti-
 35,11. -kavkit. 6 kinguâgssisingârumârpavkitdlo agsut, inuiakatigfsungor-
 -dlutidlo, kúngitdlo ilingnit anjumârput. 7 angerusigalo akúner-
 -miliúsavara uvavnutdlo ilingnutdlo, kinguâgssangnutdlo kingunig-
 -kut kingulerfsguisigut, angerusek isuanut ítugssak, ilingnut Gûtiu-
 -jumavdlunga, kinguâgssangnutdlo kingunigkut. 8 nunalo takornar-
 Epr. 11,9,18. -tauvftt Kânâp nunâ tamât ilingnut tûniúkumârpara, kinguâgssang-
 -nutdlo kingunigkut, isuanut pigerkúvdlugo, Gûtigisavângalo. 9 âma
 Gûtip Aaperât okarfigâ: ivdlitdlo angerusiga aulajangiúsavat, ivdlit-
 -dlo kinguâgssavitdlo kingunigkut kingulerfsguisigut. 10 tamâssa
 angerutsima pia aulajangiússagssarse uvavnutdlo ilivsinutdlo, ki-
 -nguâgssangnutdlo kingunigkut: angutitase tamarmik kipinekásá-
 Rôm. 4,11. -put. 11 kipinekángissutsivse uvingna kipisavarse; tássa nulunaer-
kutigssak ilivsinut angerama. 12 angutínguit arfinek pingasunik
úvdlokartut nungutdlugit kipinekásáput ilivsine kingulerfsgussav-
 -sine, igdlume inûssut aningaussanigdlo pisiat takornartanit nali-
 -nginarnit kinguâgssavit ilagíngisainit. 13 tamarmik kipinekásáput,
 igdlungne inûssut aningaussautingnigdlo pisiat, angerusiga uviniv-
 -sínêrkúvdlugo, angerusek isuanut ítugssak. 14 angutdlo kipinekâ-
 -ngitsook, kipinekángissusiata uvingna kipinekángigpat, táussuma
 tarnâ inugtânit pîagâusavok, angerusiga uniorkutingmago.
 15 âmalo Aaperât okarfigâ: Sârai nuliât Sâraimik táisâisavat,
 Sârak tássa atigssâ. 16 pivdluarkujumâravko, ernermik tunivdlutit
 táussumânga; pivdluarkujumâravko inuiângúsavok, inuiangnutdlo
 kúngiussut táussumânga pingúsáput. 17 tauva Aaperât kînaminik
 patdlorpok igdlavdlunilo, umâmigutdlo okarpok: untritilingnik ukio-
 -kardlunga ernertâsassungâ, Sâradlo arfinek sisamanik kulilingnik
 ukiokardlune ernísassok? 18 Aaperâvdlo Gûte okarfigâ: kanortok

Ismafle kīnavit sâne inûgile. ¹⁹Gûtilo okarpok: ilumut Sârak nu- 21,1-3.
-liat ilingnut ernertāsavok, Iisâmigdlo, ~~atsisavat~~, angerusigalo tâu-
-ssumunga nangikumârpara, angerusek isuanut ítugssak, kinguâg-
-ssaisa kingornagut pigissagssât. ²⁰āma Ismafle pivdlugo tusar-
-pavkit; takuvat pivdluarkuvara, kinguâgssisikumârdlugulo amer- 16,10.
-dlisangârdlugulo agsut. sujulerssuissut arkanek mardluk ernertā- 25,16.
-risavai, inuiagssuângortikumârparalo. ²¹kisiāne angerusiga na-
-ngikumârpara Iisâmut, Sârkap ilingnut erniagssânut áipâgut mána 18,10.
nagdlerpago. ²²okautsinilo nâgamigit Gûte Aaperâmit kangâtarpok.

²³tauva Aaperâp tiguavâ Ismaile erne, tamaisalo igdlumine
inûssut, tamaisalo aningaussautiminik pisiane, inokutime angutitait
tamaisa, kipinekángissusiatalo uvingna kipivâ uvdlok táuna, sôrdlo
Gûtip okarfigigâne. ²⁴Aaperât arfinek sisamanik kulilingnik arfinek
sisamanigdlo ukiokarpok kipinekángissusiata uvingna kipinekarmit;
²⁵Ismaflilo erna arkanek pingasunik ukiokarpok kipinekángissu-
-siata uvingna kipinekarmit. ²⁶uvdlok táuna Aaperâtdlo ernalo
Ismaile kipinekarput, ²⁷inokutaisalo angutitait tamarmik, igdluane
inûssut aningaussanigdlo takornartanit pisiat kipinekarput ilagalugo.

kapitalit 18.

Nâlagkap Aaperât tikerârfigigâ. Sûtuma piagâusassok.

Aaperâp tugsuikâ.

¹Nâlagkavdlo sarkúmerfigâ Mámerip ^{19/8}órpigssuine, tuperme pâ-
-ne igsiatitdlugo uvdlop ^{and at 3}kiangerâne. ²issinilo ârdlortikamigit ta-
-kuniardlunilo, angutit pingasut takulerpai nalâukâne. takulera-
-migitdlo arpagdlune pâriartorpai tuperme pânit, nunamut sikig-
-dlune, ³okardlunilo: ^{niis ilaavonitâ (at 21 and 3)}nâlagarâ, isingnut ^{saunaunarsiguma}saunaunarsiguma kivfat
^{Fodvark:}kângernago pina. ⁴imermik aigdlitsiardlit-ait, isigkasilo uvfarsi-
^{lino. 7;}-gik, orpiuvdlo atânut natdlardluse. ⁵timiussamininguamik aigdlí-
^{Yoko. 18.}-saunga, tumânguersaratdlardluse kingorna ingerdlajumârpuse; ta-
-mâname pivdlugo kivfavisigut ingerdlavuse. okarputdlo: taimai-
-liorit, sôrdlo okartutit. ⁶Aaperâtdlo tupermut tuaviorpok Sâr-
-kamut, okardlune: tuaviordlutit úgtût pingasoriardlugo kajússanik
tigusit, nakítaivdlutitdlo sâtuliorit. ⁷nerssutautinutdlo Aaperât
arpagpok, norrángvak pítsaussok piartordlugo, inûsugtutdlo ilânut
túniutdlugo, táussuma tuaviordlune pissarêrsarpâ. ⁸ímugdlo tiguavâ
mikiartordlo nutârdlo, norrardlo pissarêrsagke, savssaivfigalugitdlo;
nerilermatalo sâne kekarpok orpiup atâne. ⁹tauva aperât: nauk

Handwritten note:
Epr. 13, 2.

Sârak, nuliat? akivailo: tarkama tuperme. ¹⁰okarpordlo: ilingnut
 17,21. uterumârpunga tamána nagdlerkigpago, tauvalo nuliat Sârak erne-
 -kásavok. Sârkavdle tusâvâ tovkup pânit tunuanit; ¹¹mâssa Aape-
 -râtdlo Sârardlo utorkaussut, ukiorpagssuit angúsimavdlugit; arnat
 ilerkuat Sârkamut nagdlúsaersok. ¹²taimáitumik Sârak ingmine
 1 Pit. 3,6. igdlarpok, okardlune: nuánâsassunga utorkauvdlunga, nâlagaralo u-
 -torkaussok. ¹³tauva Nâlagkap Aaperât okarfigâ: sôk Sârak ig-
 -dlarpa, okardlune: ilumut ernisanerpunga nauk utorkaussungâ?
 Lúk. 1,37. ¹⁴Nâlagkamut ajornartokarnerpa? nagdlerpago ilingnut uterumâr-
 Mat. 19,26. -punga, tamána nagdlerkigpago, tauva Sârak ernekásavok. ¹⁵Sâ-
 -rardle misiarpok, okardlune: igdlángilanga; sujôragame; okarpor-
 -dle: nâgga, igdlarputit. ¹⁶tauva angutit táuko níkuíput tássâ-
 -nga, Sûtumap tungâ alákariartordlugo, Aaperâvdlo áiparai kaniu-
 -mavdlugit. ¹⁷tauva Nâlagak okarpok: Aaperât angúsaneriga ka-
 -nok iliorningssavnik? ¹⁸mâssa inuíangorumârtok angisút píssaussut,
 táussumúnalo nuname inuíakatigt tamarmik pivdluarkunarsisassut.
 2 Cor. 3,2; 1 Cor. 13,2; 1 Tim. 2,19. ¹⁹ilisimavaramé kitorhane perkujumârai inokutinilo kinguâgssane,
 Nâlagkap avkutâ maleruásagât, iluartuliorldlutigdlo agssuarnaitdlu-
 -tigdlo, Nâlagkap Aaperâmut piserkuvdlugit táussumúnga okauti-
 -gissane. ²⁰Nâlagardlo okarpok: Sûtumalo Gumôralo pivdlugit
 Hsk. 16, 48-50. ²¹nyvlianek angekingmat, ajortuliausiatdlo sualungâkingmat, arka-
 11,5. -ratdlardlanga takusardlugit, taimardluinak iliornersut sôrdlo niv-
 -dliavfiginekartunga, taimailiúnginersutdlünit, ilisimajumavdlugo.
²²tauva angutit táuko ¹⁹tunússíput, Sûtumamut ingerdlavdlutik;
 Aaperâtdle sule unigpok Nâlagkap sâne. ²³tauva Aaperât sav-
 -ssarpok okardlune: tássa iluartok iluaitsumut ilángutdlugo píasa-
 -viuk? ²⁴ímaka iluartut tatdlimanik kuligdlit tássane ungalûgkame
 inersut, taimáitok píasavigit, nunakarfik táuna isumákêrfigiومانago
 iluartut tatdlimanik kuligdlit tássaninersut pivdlugit? ²⁵taimailior-
 -nek ajornakaok ilingnut, iluartok tokúsavdlugo iluaitsumut ilángut-
 -dlugo, iluartordlo iluaitordlo ássigígísavdlugit; ajornakaok iling-
 -nut; silarssuarmut erkartüssissok iluángitsumik iliúsanersok?
²⁶Nâlagardlo okarpok: Sûtumame ungalûgkame iluartut tatdlima-
 -nik kuligdlit navssâriguvkit, nunakarfik tamât isumákêrfigísavara
 táuko pivdlugit. ²⁷Aaperâtdlo akivok okardlune: ata, nâlagkavnut
 okalulerpunga, uvanga ivssúvdlunga arssaassunga. ²⁸ímaka táukua
 iluartut tatdlimanik kuligdlit tatdlimanik inorunikik, ungalûgak ta-
 -mât aserúsaviuk táuko tatdlimat pivdlugit? akiválo: aserúsangi-
 -lara, sisamanik kuligdlit tatdlimatdlo tássane navssâriguvkit.

²⁹ãmalò okalugfigerkigpâ okardlune: ìmaka sisamanik kulilingnik tássane navssârunik? akivâlo: kanok iliúsángilanga, táuko sisamanik kuligdlit pivdlugit. ³⁰okarpordlo: ata níngakinak nálagara, okarkigkuma: ìmaka pingasunik kulilingnik tássane navssârunik? akivâlo: kanok iliúsángilanga, pingasunik kulilingnik navssârfigiguvko. ³¹okarpordlo: ata takuvarma nálagkavnut okalulersimassunga: ìmaka mardlungnik kulilingnik tássane navssârunik? akivâlo: aserúsángilara, táuko mardlungnik kuligdlit pivdlugit. ³²okarpordlo: ata níngakinak nálagara, tamatumûnâinak okarkigkuma: ìmaka kulinik tássane navssârunik? akivâlo: aserúsángilara, táuko kulit pivdlugit. ³³tauva Nâlagak autdlarpok Aaperâmut okalorêrame, Aaperâtdlo uterpok nunakarfigminut.

kapitalit 19.

Sûtuma píagaussok. Lútíkúnik.

¹ingilitdle táuko mardluk Sûtumamut píput, Lúte Sûtumap ²asávfiáne igsiassok. Lútidlo takuleramigit nikuípok pâriartordlugit, nunamut sikigdlune ²okardlunilo: ukorsê nálagkâka, kivfavse igdluanut sakigitse-ait únuivdluse, isigkasilo uvfarsigik; akago ma-kiârdluse ingerdlavivsigut ingerdlajumârpuse. okarputdle: nâgga, igdlut akornâne únuisagut. ³kisiâne kimigîserfigingârmatik táussumúnga sakigput, igdluanut iserdlutik; kagssimiuártípailo sêrnakángitsunik úterivdlune, neríputdlo. ⁴sulile ínartínagit ungalûgkap inuisa Sûtumap inuisa igdlo avatangerpât, inúsugtutdlo utorkaitdlo inuit tamarmik tamagingnit. ⁵Lútilo tordlorpât okardludtik: nauk táuko angutit únuak ilingnut isertut? uvavtínut anisíkit ⁶ilisarísagavtigik. ⁶Lútidle ánivigai pâmut, mato parnaerdlugo kingunermigit, ⁷okardlunilo: ata katángutíka, ajortumik pekinkinase. ⁸ata, paníka mardluk tamâssa angúmik sule ilisarssíngitsut, táuko ilivsinut anisisavâka, iluarissavsinigdlo píumârpase, kisiâne angutit uko kanok pekinasigik, tamáname pivdlugo igdlunut orkiorput. ⁹okarputdle: tássânga pêrit; âma okarput: una atausek takornartauvdlune tikiútok nálagauníásassok; aitsât ivkunânga ajornerussumik pisavavtigit. erdlorkutingâlerpâtdlo angut táuna Lúte, savssardlutigdlo mato aserornialerpât. ¹⁰tauva angutit tarkavko isagtorput, Lúte isertitdlugo ingmingnut igdlumut, matulo parnaerpât. ¹¹angutitdlo igdlup pânitut patigpait tagpítldluisitdlugit, inúsugtutdlo utorkaitdlo; tauva pâk naniniardlugo kat-

erk. 19,22.

erk. 19,23.

2 kúng. 6,18.

-súpát. ¹²angutitdlo táuko Lútimut okarput: sule tamáne sugi-
-ssakaruvit ningaumigdlünft ernernigdlünit paningnigdlünit, nalingi-
-nait ungalûgkame sugissatit tássánga anisíkit, ¹³aserúsagavtigo nu-
-nakarfik mána; inue pivdlugit Nâlagkap sâne nivdlianek ange-
-kingmat Nâlagkap autdlartípâtigut aserorkuvdlugo. ¹⁴tauva Lúte
anivok ningaugssane okalugfigalugit paningme uvigssait, okardlune:
nikuigitse, tássánga anivdluse, Nâlagkap ungalûgak aserorumang-
-mago. ningaugssaisale kuiatsautigât. ¹⁵kaulermatdlo íngilit Lúte
tuavisârpát okardlutik: nikuigit, nuliatdlo panisitdlo mardluk ila-
-seralugit najortut, ungalûgkap ajortuliáne piagaokinavutit. ¹⁶arríng-
-matdle, angutit táukua agssaisigut tiguvât nulialo panflo mar-
-dluk, Nâlagkap nâkigingmago; anisípâtdlo, ungalûgkap avatânut
kimagdlugo. ¹⁷pivordlo avatânut anisingmássuk, okarpok: inûnerit
ánagtíssuk, tunungmut kiviarnatit uningnatitdlo máne nerutornata
iláne; kâkamut ánanngiarit, piagaokinavutit. ¹⁸Lútivdle okarfigai:
ata nâlagara, ¹⁹takuvat kivat sáimáunarsivok issingnut, mikíngit-
-sumigdlo isumagârma tarniga inûtikagko, kisiáne kâkamut ánagsi-
-náungilanga, perdlungmut kaníngartitdlunga tokokinavunga. ²⁰ta-
-kuvat una ungalûgak kanekaok kimâvfigssaraluara, mikissúngûv-
-dlunilo, tássunga ánagdlanga-ait? mikissúngûvok ilá? tarniga
tauva inûsassok. ²¹akivâlo: takuvat tamatumûnátaok kinunerdlug-
-tíngilavkit, ungalûgak táuna okautigissat mumísánginavko. ²²tua-
-viordlutit tássunga ánanngiarit, apûtínatit kanok iliorsínáungínama.

^{14,2.} tamána pivdlugo ungalûgak táuna Sûarimik atekarpok. ²³sekínek
5 Mór. 29. nunamut nuilersok Lúte Sûarimut apûpok. ²⁴tauva Nâlagak Sû-
²⁸tt. -tumamut Gumôramutdlo siagdliersitsivok ikuatdlagsáumik ingner-
2 Pít. 2,6. -migdlo, Nâlagkamit kilangmit. ²⁵mumípailo ungalûgkat táuko,
nerutornalo tamât, tamaisalo ungalûgkane nunakartut, nunavdlo
naussue. ²⁶Lútivdle nulia tunungmut kiviaramé napassúngorpok
tarajok.

²⁷Aaperâtdle makiârdlune uvdlârorpok Nâlagkap sâne unigfi-
-gigaluaminut, ²⁸Sûtumavdlo Gumôravdlo tungât alâkardlugo, ne-
-rutornalo nuna tamât; takugamiugdlo sunauvfa pujok nunamit
kangátartok, sôrdlo augtitsivigssûp pujua. ²⁹mássale nerutornane
ungalûgkat Gûtip aseroramigit Aaperât erkaigâ, Lúte autdlartit-
-dlugo mumitsinermit, ungalûgkat Lútip nunakarfé mumíkamigit. |
| ³⁰Lútile Sûarimit majuarpok, kâkame unigdlune panine mar-
-dluk ilagalugit, Sûarime uningnek sujôragame; kârusungmilo ine-
-karput táunalo panflo mardluk. ³¹angajugdlek tauva nugkaminut

okarpok: atátarput utorkauvok, angutekángilardlo nuname uvavtí-
 -nut pissugssamik nunamiut tamarmik ilerkuatut. ³²kâ, atátarput 3 Mór. 18,7.
 v̄inisortitdlarput, inautdlugulo; kinguágssarserkuvdluta atátavtínit.
³³tauva atátartik v̄inisortípát únuak táuna, angajugdlerdlo iserpok
 angúne inautdlugo; misigíngilálo inarmatdlūnít makingmatdlūnít.
³⁴akagūngmatdlo angajugdlek nugkaminut okarpok: takuvat igpag-
 -ssak atátaga ináupara; únuak āma tauva v̄inisortitdlarput, ivdliit
 tauva iserumárputit inautdlugulo, kinguágssarserkuvdluta atátav-
 -tínit. ³⁵tauva atátartik v̄inisortípát āma únuak táuna, nukardler-
 -dlo nikuípok inautdlugulo; misigíngilálo inarmatdlūnít making-
 -matdlūnít. ³⁶nártulerputdlo Lútip panê tamarmik angúmingnit;
³⁷angajugdlerdlo ernertárpok, atserdlugulo Múapimik; táuna Múa-
píkut nagguvigát sule tássaussut. ³⁸āma nukardlek ernertárpok,
 atserdlugulo Bín-Amimik; táuna Amunip kinguaisa nagguvigát
 sule tássaussut.

kapitalit 20.

Sáراك Apimflaup tigugalará.

¹Aaperátdlo tássánga autdlarpok nunap kujatánut, Kátasiv-
dlo Suerivdlo¹⁶ akornáne nunakalerdlune, Gêrârime takornartaav-
 -dlune. ²Aaperávdlo nulê Sáراك okautigingmago najagalugo, Api-
milak Gêrârip kúngia tauva autdlartitsivok Sáراك piartortitdlugo. 12,13.
³Gútivdlo Apimilak ornigpâ únuákut singnagtortitdlugo, okarfiga- 26,1. 7.
 -lugo: takuvat tokúsautit arnak táuna tigussat pivdlugo, angutip
 nuliaringmago. ⁴Apimflauvle patdlíngínamiuk okarpok: nálagara,
 inuk iluartordlūnít tokútarpiuk? ⁵najagalugó uvavnut okánginerpa?
 āma táuna arnak nangminek okarpok anigalugo; ūmativkut ilumôr-
 -dlunga agssavkutdlo píngitsúvdlunga taimailiorpunga. ⁶Gútivdlo
 okarfigâ singnagtortitdlugo: uvangátaok ilisimavavkit ūmatigkut ilu-
 -môrdlutit taimailiortutit, tamáname pivdlugo uvavnut ajortulior-
 -tailivavkit ilingnut agtornavérsardlugo. ⁷mānalo uviata nulê ki-
 -ngumut piliuk, mássa pruyftiuvok, tugsiúkumârpátitdlo inórkuv- Júp. 42,8.
 -dlutit; utertíngikugkule ilisimásautit tokúsassutit, sugissatitdlo ta-
 -marmik. ⁸tauva Apimflak uvdlákut makiárpok, kivfane tamaisa
 kaerkuvdlugit, tamákulo tamaisa okalúseralugit tusátitdlugit, angu-
 -titdlo táuko sujórangálerput. ⁹Apimflauvdo Aaperát kaerkuvâ,
 okarfigalugo: kanok iliorfigaisigut? kanok ítumik ajortuliorfigigav- 12,18.
 -kit taima agtigissumik ajortuliortipisigut uvangalo nálagauvfigmalo 26,10.

inue? ilerkugssáungitsumik uvavnut iliorputit. ¹⁰ Apimílagdlo Aa-perámut okarpok: suna takugagko taimailiorpit? ¹¹ Aaperátdlo okarpok: isumagama: atago Gútimik mianeringnigtokásángilak ta-máne; tokúkalugtuarpānga nuliara pivdlugo. ¹² mássalo ilumut najagára, atátama panigá, kisiáne anánama panigíngilá, nuliariler-paralo. ¹³ Gútivdlo autdlarkungmanga atátama igdluanit, taimane ^{okarfigára}: matumínga isumagísavarma tamane tikisagssavtíne, anigalunga okásagavit. ¹⁴ tauva Apimílak tigusivok savanik ugsing-nigdlo kivfanigdlo angutinik, kivfanigdlo arnanik, Aaperámut tú-^{12,19.} -niutdlugit, nulialo Sâarak táussumúnga utertitdlugo, ¹⁵ okardlunilo: tássa nunaga sângnīpok, iluarissangne nunasít. ¹⁶ Sâardlo okarfigá: takuvat aningnut túniúpáka silvit túsintigdlit, tássa issingnut ^{matugssak} najortingne tamane nalingínarnilo; taima inertigauvok. ¹⁷ Aaperátdlo Gútimut tugsiarpok, Gútivdlo Apimílak katsorsarpá nulialo kivfailo arnat, ernissalerputdlo. ¹⁸ Nâlagkap matuvdluina-raluarmagit arnat timait tamaisa Apimílaup igdluane, Sâarak Aaper-râp nulia pivdlugo. |

kapitalit 21.

lisák inússok. Ismaile pèrsitaussok.

Aaperátdlo Apimílagdlo angerfigekatigígsut.

¹ Nâlagkavdlo Sâarak takusarpá sórdlo okarame, taimailiorfi-
^{17,19.} -galugo sórdlo okalugkame. ² Sâardlo nârtulerpok, Aaperámut
 Epr. II, 11. ernertârdlune utorkaunerane, Gútip táussumúnga okautigissá nag-
 dlermago. ³ Aaperávdlo ernertáne Sâarkap erniarissá lisámik at-
^{17,12.} -serpá, ⁴ kipiválo erne lisák arfinek pingasunik uydlokarmat, sórdlo
 Gútip inákáne. ⁵ Aaperátdlo untritilingnik ukioarpok ^{lisák} er-
 nertârigamiuk. ⁶ Sâardlo okarpok: Gútip igdlarnartípānga; tu-
 -sartut tamarinik igdlautigísavānga. ⁷ okarpordlo: kiname Aape-
 -râmut okásagaluarmat: Sâarak milugtitsísavok? taimáitok ernert-
 -táupara utorkaunerane. ⁸ nâlungiardlo agdliartorok, milúsaersi-
 -tauvdlunilo; Aaperátdlo angisûmik kagssimiuártitsivok taimane
 lisák milúsaersitaungmat. ⁹ Sâarkavdlo malugá Hâggap arnap Egivtinimiussup ernera Aa-
 -perámut ernertârisssá, mitagdlersússok. ¹⁰ okarpordlo Aaperámut:
 Ggl. 4, 30. kivfak táuna erneralo autdlarkúkit, kivfap táussuma ernerata ki-
 -ngornússekatisángingmago ernera lisák. ¹¹ okauserdle tamána
 Aaperâp iluaríngeká, erne píssutigalugo. ¹² Gútivdle Aaperâk okar-

-figá: [okausia] ajorisángilat merdlertok pivdlugo, kivfatdlo piv-
 -dlugo; Sárkap kanok okarfigingmatit náláinaruk. mássa lisácut ^{17,21.}
 taisivfiginekásautit kinguágssangnik. ¹³taimáitok āma kivfap er- ^{Róm. 9,7.}
 -nera inuiángortikumârpara, táunataok ivdlit kinguágssarigagko. ^{16,10.}
¹⁴tauva Aaperát uvdläkut makiârpok, takuagssardlo puiaussardlo
 imermik imalik tiguvdlugit, Hâggamutdlo túniúpai katigainut iliv-
 -dlugit, merdlertordlo túniúpâ, autdlartitdlugulo. tauva autdlarpok,
 támardlunilo Bêrsâpap, puilassuitsuane. ¹⁵imerdlo puiaussamîtok ^{21,31.}
 nungungmat, merdlertok ^{17,17,18} pigkat ilâta atânut igipâ, ¹⁶ingerdlav-
 -dlunilo akianut ingipok, pisigsariatut ungasigsigalugo, okarame:
 merdlertok tokulersok issigisínaungilara. igsiavordlo akiane, nipine
 anitdlugo //kiavdlunilo. ¹⁷Gûtip tauva tusarpâ merdlertup, nipâ, ^{17,18}
 Gûtivdlo ^{17,18}ingilia Hâggamut tordlorpok kilangmit, okarfigalugo: su-
 -vit Hâgga? sujôranak, Gûtip tusarmago merdlertup, nipâ inânit.
¹⁸nikuigit, merdlertok tigûk, agssangnik tasiordlugo, inuiagssuâ-
 -ngortikumâravko. ¹⁹Gûtivdlo uisipai issai, puilassuliamik takutit-
 -dlugo; puiaussak tauva ímerpâ merdlertok ímitdlugo. ²⁰Gûtivdlo
 merdlertok áipará, agdliartorpordlo táuna, puilassuitsume nunakar-
 -dlune, agdligamilo pisigsártungorpok. ²¹Paranip puilassuitsuane
 nunakarpok, arnátalo Egiptinimit ¹⁶huliarsarpâ.
²²taimane Apimflak Aaperâmut okalugpok Piggûlilo sákutúisa ^{26,26 tt.}
 nálagât, okardlune: kanok iliorângavit nungutdlugit Gûtip áipará-
 -tit; ²³ugpernarsaivfiginga tauva mâne Gûte narkigsigalugo, uvav-
 -nutdlünft kitornavnutdlünft ernutavnutdlünft sagdlúsánginavit, isu-
 -magssuinerdle ilingnut ilerkorissara ilerkorisagagko uvavnut, nu-
 -namutdlo takornartaufingnut. ²⁴Aaperâtdlo okarpok: ugpernar-
 -saiumavunga. ²⁵tauva Aaperâp Apimflak inerterpâ puilassuliak ^{26,15. 18.}
 pivdlugo, Apimflaup kivfaisa táussuminga arsârmâne. ²⁶Apimflag-
 -dle okarpok: kina taimaiiortok naluvara; ivdlitdlünft nalunaerfi-
 -gíngilarma, uvangalünit tusángilanga, kisiâne uvdlume. ²⁷tauva
 Aaperát savanigdlo ugsingnigdlo tigusivok, Apimflangmut túniut-
 -dlugit, angerfigekatigtputdlo. ²⁸Aaperâvdle savat ilait savârkat
 arfinek mardluk ingmikôrtingmagit, ²⁹Apimflaup aperâ: sugssatit
 uko savârkat arfinek mardluk, uko ingmikôrtitatit? ³⁰akivâlo: sa-
 -vârkat táuko arfinek mardluk uvavnit tigusavatit, nalunaiutigisa-
 -gavkit puilassuliak una uvanga agssagkavko. ³¹tamána pivdlugo
 nunakarfik táuna Bêrsâpamík taissarpât, tássane ugpernarsaekati- ^{26,33.}
 -gíngmata. ³²Bêrsâpame angerfigekatigtgkamik Apimflak nikulpok,
 Piggûlilo sákutúisa nálagât, angerdlarputdlo Filisterit nunânut.

³³Aaperát dlo Bêrsâpame orpingnik mángortúnik ikússuivok, Nâla-
gardlo isuanit Gûtiussok tássane arkagut tordlorfigâ. ³⁴sivisû-
-migdlo takornartauvok Filisterit nunâne.

kapitalit 22.

Iisâk pigdliarinékásassok. Nâlagkap ugpernarsautâ.

Nâgôrip kinguainik.

¹pivordlo tamákua tamailissut kingornatigut, Gûtip Aaperât
ússerâ okarfigalugo: Aaperât-â; akivâlo: tássauvunga. ²okarpor-
-dlo: ernerit tigûk, pisuat, asassat, Iisâk, autdlardlutitdlo nunamut
2 nal. 3,1. Môriamut, tássanilo ikivkagagssatut pigdliarûk kâkat ardlâne iling-
-nut taissagssavne. ³tauva Aaperât uvdläkut makiârpok, siutitû-
-nilo igsiautserdlugo, inûsugtortamilo ilait mardluk ilaseralugit
Epr. 11,17. Iisârdlo erne, kissugssatdlo kuvdlordlugit ikivkagagssamut; pikiga-
-milo autdlarpok tássunga Gûtip ingminut okautigissânut. ⁴uv-
-dlutdlo pingajuâne Aaperâp issine ârdlortikamigit patdligagssak
takuvâ ungasigsumit, ⁵okardlunilo inûsugtortaminut: tamâne uni-
-gitse siutitôrdlo; uvangalo nukagpiânguardlo tássunga ingerdlásau-
-gut; patdlorêruvta uterfigiumârpavse. ⁶Aaperâvdlo tiguvai kissug-
-ssat ikivkagagssamut, Iisâmut ernerminut ilivdlugit; nangminerdlo
tiguvai ingnerdlo savigdlo, ingerdlakatigigputdlo. ⁷tauva Iisâk okar-
-pok Aaperâmut atâtaminut: atâtaga-â; akivâlo: tássauvunga ernera.
okarpordlo: tamâssa ingnek kissugssatdlo, kisiâne savârak ikivka-
-gagssak nauk? ⁸Aaperâvdlo akivâ: Gûte savârkamik ikivkagagssa-
-mik issigissakarpok ernera; ingerdlakatigigputdlo. ⁹patdligagssak
Gûtip okautigissâ tikikamiko Aaperât tássane tunissiviliorpok, ki-
-ssugssatdlo iliorarpai, Iisârdlo erne kilersorpâ, tunissivingmut
Jâk. 2,21. ilivdlugo kissugssat kânut, ¹⁰isagtordlunilo savik tiguвъ, erne to-
-kúsavdlugo. ¹¹tauva Nâlagkap ingiliata tordlorfigâ kilangmit,
okardlune: Aaperât, Aaperât-â; akivâlo: tássauvunga. ¹²okarpor-
-dlo: nukagpiânguak isagtukisaruk, sênguamigdlünit pínago; mânia
ilisimavavkit Gûte mianerigit, ernituangnik erdligûtíngínangma.
¹³tauva Aaperâp issine ârdlortikamigit takuniardlune, takulerpâ tu-
-numine savarssuak nagssungminik orpigkanut nâgtisimassok; táuna
Aaperâp tiguwartorpâ, ikivkagagssatut pigdliaralugo erne sivnerdlugo.
¹⁴Aaperâvdlo najugke tamána atserpâ Nâlagkap issigissânik; tai-
-mâitumik sule uvdlumíkut okartarput: Nâlagkap kâkâne issigine-
-kásavok. ¹⁵Nâlagkavdlo ingiliata Aaperât âipagssânik tordlorfigâ

kilangmit, ¹⁶okardlune: ingminik narkigsigalunga ugpernarsaivunga, Epr. 6,13 t.
 okarpok Nâlagak, ima: taima ilioravit, ernituat erdligingínagko, ¹⁷ta-
 -mána pivdlugo pivdluarkuvdluinarpavkit, kinguâgssatitdlo amerdli-
 -sangârumârpâka kilaup uvdloriaisut ímavdlo sioraisut, kinguâgssa- ^{15,6.}
 -vitdlo akerkamik isâvfiat pigisavât. ¹⁸kinguâgssagkudtlo nuname Gal. 3,8.
 inuiakatigît tamarmik pivdluarkunarsísáput, tamána pivdlugo, ni- ^{14. 16.}
 -piga nâlagkagko. ¹⁹tauva Aaperâp inûsugtortane uterfigai, pikiv-
 -dlutigdlo ingerdlakatigigput Bêrsâpamut, Aaperât Bêrsâpame nu-
 -nakarmat. |

| ²⁰pivordlo tamâkua taimailissut kingornatigut, Aaperât nalu-
 -naerfigigât okardlutik: Milkâtaok ernertârtarpok Nâgôrimut katâ- ^{11,29.}
 -ngutingnut. ²¹tamâssa ernere: Us angajugdlek, Bûsilo nukâ, Jâp. 1,1.
 Kîmuililo Aaramip angutâ, ²²Kîsatdlo, Hâsûlo, Piltarsilo, Jitdlavfîlo,
 Bîtuililo. ²³Bîtuilivdlo panigsârâ Ripîka. táuko arfinek pingasut
 Milkap ernertârai Nâgôrimut Aaperâp katángutânut. ²⁴âma pa-
 -nerfâ Riûmamik atilik ernertârtarpok; tamâssa ernere: Tîpa,
 Gâgam, Tâgas, Mâgga. |

kapitalit 23.

Sârak tokussok. ilivigssak Aaperâp pisiarigâ.

¹Sârak inûvok ukiut untritigdliit mardlungnigdlo kuligdliit ar-
 -finek mardlugdlo, ²tokuvordlo Kêriat-Arapame, tâssa Hîprûnime Jôrs. 15,13.
 Kânâp nunâne. Aaperâp tauva Sârak aliatsautigiartorpâ kiavdlu-
 -gulo. ³nikuîpordlo tokussortame sânit, Hîtivdlo ^{10,15}kinguai okalug-
 -figai okardlune: ⁴takornartauvdlunga nunasivunga ilivsíne, iliver- ^{1 nal. 29,16.}
 -siagssavnik tunisinga ilivsíne, tokussortara sâvnîtok ilerkuvdlugo.
⁵tauva Hîtip kinguaisa Aaperât akivât okardlutik: ⁶tusartigut nâ-
 -lagara. Gûtip sujulerssuissorâtit akornavtíne, tokussortat ilivig-
 -ssavta ajungínerssânut iliuk; uvavtíne erdligûnekásángilatit iliver-
 -mik tokussortavit ilivigssânik. ⁷tauva Aaperât nikuîpok, sikigfi-
 -galugit nunap inue Hîtip kinguai, ⁸okalugfigailo okardlune: isu-
 -marse taimaigpat, tokussortara sâvnîtok ilísagiga, tusarsinga tauva,
 pivdlungalo kînuvigisiuk Eivfrûne Sûggarip ernera, ⁹uvavnut tuncer-
 -kuvdlugo Magpîlap kârusua pigisse, nautsíviata isuanîtok: sîlvi-
 -mik nâmagduartumik akilersitdlugo uvavnut tuniliuk, akornavsíne
 iliversiarerkuvdlugo. ¹⁰Eivfrûnilo igsiassok Hîtip kinguaisa akor-
 -nâne. tauva Eivfrûnip Hîtikûssup Aaperât akivâ Hîtip kinguai
 tusâtitdlugit, igdlokarfingme isâvfiat isersimassut tamâssa najor-

-titdlugit, okardlune: ¹¹nâgga nâlagara, tusânga. nautsîvik iling-
-nut tûniúpara, kârusualo ilingnut tûniúpara, nagguvekatika issigi-
-titdlugit ilingnut tûniúpara, tokussortat iliuk. ¹²tauva Aaperâp
nunap inue sikigfigai, ¹³Eivfrûnilo okalugfigâ nunap inue tusâtit-
-dlugit, okardlune: kisiânile tusâsagingma. sîlvit tûniúsavâka naut-
-sîviup nalgissai, tigúkit uvavnit, tauva tokussortara tássunga iliu-
-mârpara. ¹⁴tauva Eivfrûnip Aaperât akivâ okarfigalugo: ¹⁵nâla-
-gara tusânga. nunaminek sîkilitut sisamanik untrilitigtut sîlvinik
nalekartok uvavnutdlo ilingnutdlo sûva? tokussortat ilisînauk.
¹⁶Aaperâvdlo Eivfrûne nâlagpâ, sîlvimik okautigissânik úgtorfiga-
-lugo Hîtip kinguai tusâtitdlugit, sîkilitut sisamanik untrilitigtut,
sîlvinik niuvernîat tigussartagânik. ¹⁷taima aulajangersarpât Eiv-
49,30. -frûnip nautsîvia Magpflame Mâmerip akiane ítok, nautsîvigdlo kâ-
-rusualo orpítldlo tamaisa nautsîvingme ungaluanilo ítut; ¹⁸Aape-
-râmut pigítipait Hîtip kinguai issigititdlugit, igdlokarfiata isâvfiane
isersimassut tamaisa najortitdlugit. ¹⁹tauva Aaperâp nularigaluc
Sârak ilivâ, kârusungmut Magpflame nautsîvingme ítumut Mâmerip
akiane, tássa Hîprûnime Kânâp nunâne. ²⁰taima nautsîvik kâru-
-sualo aulajangersarpât Aaperâmut iliversiarititdlugo Hîtip kinguainit.

^{xj} 49 31-32.

kapitalit 24.

lisâk nuliartok.

¹Aaperâtdlo utorkaligame ukiorpagssuit angusimavdlugit, Nâ-
-lagkavdlo tamatigut pivdluarkusimangmane, ²okarpok kivfaminut
15.2. igdlumine utorkaussumut, pime tamarmik pârssissânut: agssatit
sivfiama atânut ilíkit-ait, ³ugpernarsaivfigalunga Nâlagak kilaup
Gûtia nunavdlo Gûtia narkigsigalugo, ernera nuliarsâsanghâgko
28,1. Kânâkut panfnit, táukua akornâne nunakartunga; ⁴kisiâne nunav-
-nut erkardlivnutdlo autdlardlutit ernera lisâk nuliarsâsavat. ⁵kiv-
-favdle sâpâ: ímakale arnap táussuma nunamut matumúnga ma-
-ligkumángigpanga, ernerit tauva utersâsavara nunamut ivssumúnga
kimagkangnut? ⁶Aaperâvdle akivâ: misigssorit ernera tássunga
utersarkunago. ⁷Nâlagkap kilaup Gûtiata tigugaminga atâtama ig-
-dluanit erkardlimalo nunânit, okalugfigalungalo ugpernarsaivfiga-
12,7. lungalo okardlune: kinguâgssangnut tûniúkumârpara nuna mána:
15.1. táussuma íngiline sujunigkut autdlartikumârpâ, erneralo tássânga
nuliarsarumârpâ. ⁸arnavdle táussuma maligkumángigpatit uvav-
-nut ugpernarsautivit písangilâtit; kisiâne ernera tássunga utersâ-

-sángilat. ⁹tauva kivfap agssane nálagkame Aaperâp sivfiâta atâ-
 -nut ilivai, ugpernarsaiivfigalugulo taimailiúsagame. — ¹⁰kivfavdlo
 tiguvai katigagtût kulit nálagkame katigagtûtaisa ilait, autdlardlu-
 -nilo, nalingínait ajúngitsut nálagkame pé nagsardlugit; pikivdlu-
 -nilo autdlarpok Misuputâmiamut Nâgôrip ^{Nu: 24:2} igdlôrkarfianut. ¹¹tau-
 -valo katigagtût akupisípai ungalûgkap avatâne puilassuliame únu-
 -lersúkut, arnat imertartarfiata nalâgut, ¹²okardlunilo: Nâlagak,
 nálagkama Aaperâp Gûtia. nâpitsivdluarnaunga uvdlume, nâlaga-
 -ralo Aaperât isumagigiuk. ¹³takuvarma mâne puilassume kekâr-
 -tunga, ungalûgkavdlo inuisa panê aniumârput imertariartordlutik.
¹⁴inûsugtortaisalo ilânut okaruma: imertautit uvertísagit-ait, ímit-
 -dlunga; okarpatdlo: imerniarit, katigagtûtítítaok ímísavâka; táu-
 -naugile kivfangnut lisâmut perkussat, tássángalo ilisimásassunga
 nâlagara isumagigit. ¹⁵sulilo okautsine nângíkatdlarmagit ârit
Ripíka anivok Bítuilip pania, Aaperâp katángutâta Nâgôrip nu- ^{22,23.}
 -liata Milkap ernerata pania, imertáunilo tuvimiugâ. ¹⁶inûsugtû-
 -vordlo issigalugo pínersok, ¹⁷niviarsiak, ¹⁸angúmik sule ilisarssíngit-
 -sok; aterpordlo puilassumut, imertáune ímerdlugo, majuardlunilo.
¹⁷kivfak tauva arpagpok pâriartordlugo, okardlunilo: imertautingnit
 imitdlatiardianga-ait? ¹⁸okarpordlo: imerniarit nâlagara; imer-
 -táunilo arkarasuarpâ agssangminut, ímitdlugulo. ¹⁹ímíkamiugdlo
 okarpok: katigagtútingnútaok imertásaunga, imerusuersardlugit.
²⁰imertáunilo kuinasuarpâ ímitsivingmut, kingumut puilassuliamut
 arpagdlune imertardlunilo, katigagtûtai tamaisa imertautdlugit.
²¹angutivdlo táussuma tupigekâ, nipangerdlunile, ilisimajumavdlune
 Nâlagkap ingerdlavdluartínerânilünft píngínerânilünft. ²²katigag-
 -tútdlo imerusuersarêrmata, angutip táussuma tiguvá tugdlerut
 kúltiussok síkílip kerkata nalinga, tatsatdlo mardluk pavfínut sí-
 -kilit kulit nalinge kúltiussut, ²³okardlunilo: kia panigâtít? nalu-
 -naerfigínga-ait? atátavit igdluane inigssakarpa únuivfigssavtínik?
²⁴akivâlo: Bítuilip panigânga Milkap ernerata, Nâgôrimut ernertâ-
 -rissâta. ²⁵âma okarfigâ: karrfarnikut ivigkatdlo amerdlakaut u-
 -vavtíne, inigssakarporpordlo únuivfigssamik. ²⁶tauva angut táuna si-
 -kigpok Nâlagak patdlorfigalugo, ²⁷okardlunilo: kujanarsile Nâlagak
 nálagkama Aaperâp Gûtia, nálagkavnut isumagingnigssutse ilumôr-
 -ssutsilo iperángingmago; uvangalo Nâlagkap tasiorpânga avkutíkut
 nálagkama katángutâta igdluanut. — ²⁸niviarsiavdlo arpagdlune má-
 -ko tamaisa okalúserai anâname igdluane. ²⁹Ripíkale angúmik
 katángutekarpok Lâpamik atilingmik, táuna silamut arpagpok

puilassumut, angut táuna ornigdlugo; ³⁰takusimagamigit tugdlerut tatsatdlo katángúme agssaine, tusarsimavdlugitdlo katángúme Ri-píkap okausê, okarmat: ima okalugfigânga angutip táussuma; ti-kíkamiugdlo tássa puilassume, kekartok katigagtût najordlugit. ³¹okarpordlo: iserit Nâlagkap pívdluárkussâ úmâ, sôk silame kekarpit? igdlo pissarérpara, katigagtûtldlo inigssât. ³²tauva iser-pok angut táuna, katigagtûtldlo anuerpait, karrfarnikunigdlo ivigkanigdlo tunivdlugit, imerdlo erkúpât táussumalo ilagissaisalo ^{13,2}isigaisa uvfautigssât, ³³nerissagssânigdlo sayssaivfigât. okarpordle: nerísángilanga okausigssâka okauseritínagit. okarputdlo: okalugit. ³⁴okarpok tauva: Aaperâp kivfarânga. ³⁵Nâlagkavdlo nâlagara pívdluartingârpâ agdlisitdlugulo, tunivdlugulo savanik ugsingnigdlo ^{13,2}sîlvinigdlo kûltinigdlo kivfanigdlo angutinik kivfanigdlo arnanik katigagtûnigdlo siutitûnigdlo. ³⁶Sâardlo nâlagkama nulia nâlagkavnut ernertârpok utorkângorêrame; táussumúnga túniúpai pigissane tamaisa. ³⁷nâlagkamalo ugpernarsaisípânga okardlune: ernera nuliarsásángilat Kânâkut panínit, táukua nunâne nunakartunga; ³⁸kisiâne atâtama igdluanut erkardlivnutdlo autdlardlutit ernera nuliarsásavat. ³⁹uvangale nâlagkavnut okarpunga: ímakale arnap táussuma maligkumángigpanga? ⁴⁰akivânga tauva: Nâlagkap, táussuma kînâta sâne sakissunga, táussuma íngiline ílingnut áiparítikumârpâ, ingerdlavdluartitdlutitdlo, ernera nuliarsarkuvdlugo erkardlivnit atâtamalo igdluanit. ⁴¹uvavnut ugpernarsautivit písaisavâtít erkardlivnut piguvit; erdigúgpatit uvavnut ugpernarsautivit písángilâtít. ⁴²uvdlumilo puilassumut pivunga, okardlunga: Nâlagkak, nâlagkama Aaperâp Gûtia, ingerdlavdluartíkungma maungâ ingerdlanivkut, ⁴³takuvarmame mâne puilassume kekartunga: arnamik uvinigtugssamik anissokarpat imertarniartumik, okarfigiguvkulo: imertautingnit imitdlatsiardlanga-ait? ⁴⁴akigpangalo: imerniarit, katigagtûtítítaok imertáusavâka; táunaugile arnak Nâlagkap perkussâ nâlagkama erneranut. ⁴⁵sulilo okautsíka nângíkatdlaravkít úmativkut, ârit Ripíka anivok imertaut tuvimiugalugo, puilassumutdlo aterdlune, imertardlunilo. tauva okarfigâra: ímíkatdlânga-ait? ⁴⁶tauva imertáune arkarasuarpâ tuviminit, okardlune: imerniarit, katigagtûtítítaok ímísavâka. imeramalo katigagtûtaok ímpai. ⁴⁷aperâralo okardlunga: kia panigâtít? akivângalo: Bítuilip panigânga Nâgôrip ernerrata, Milkap táussumúnga ernertârisâta. tauva tugdlerut ivertípara kînânut, tatsatdlo pavfínut, ⁴⁸síkigpungalo Nâlagkak patdlorfigalugo, kutsavigâralo Nâla-

-gak, nâlagkama Aaperâp Gûtia, tasiormanga avkut^{410; 233}kut iluártúkut, nâlagkama katángutâta pania tigorkuvdlugo erneranut. ⁴⁹mâna ilivse nâlagara ilumôrtumik isumagiumaguvsiuk nalunaerfigisinga, piumāngíkuvsilūnt naluāerfigisinga, talerpiuvdlūnt sâmiuvdlūnt tungānut sāsassunga. ⁵⁰tauva Lâpavdlo Bítuilivdlo akivât okar-dlutik: Nâlagkamit ^{M. 234} tamāna pivok; okarne²³⁴k saperpugut ilingnut, ajortumigdlūnt ajūngitsumigdlūnt. ⁵¹Ripíka tassa sāngnīpok; ^{Rip. 100} tigūk ingerdlavdlutidlo, nâlagkavit erneranut nularerkuvdlugo, sôrdlo Nâlagak okalugtok. ⁵²tamákulo okausé Aaperâp kivfâta tusaramigit Nâlagak nunamut patdlorfîgâ. ⁵³kivfadvlo amuvai pekutit silviussut pekutidlo kûltiussut atissagsâtdlo, Ripíkamutdlo tûniúpai; katángutâle arnâlo erdlingnartulia²³⁴nik tûnivai. ⁵⁴tauva nerivdlunilo imerpok angutit ilagissane ilagalugit, únuíputdlo. uv-dlâkutdlo makíkamik okarpok: nâlagkavnut autdlartisinga. ⁵⁵katángutâle arnâlo okarput: inûsugtortarput unigkatdlardle uvdlut kulitdlūnt; kingorna autdlarumârputit. ⁵⁶akivaile: unigtíngínar-singa, Nâlagkap ingerdlavdluartingmanga autdlartisinga, nâlagkavnut ingerdlarkuvdlunga. ⁵⁷okarputdlo: inûsugtortarput kaerkularput, sujunersiordlugo. ⁵⁸Ripíkalo kaerkuvât aperalugulo: angut una ingerdlakatigísaviuk? akivailo: âp, ingerdlakatigísavara. ⁵⁹tauva autdlartipât Ripíka katángutertik, ²³⁴ milugtitsissâlo, Aaperâp kivfânut angutitainutdlo ilagititdlugo. ⁶⁰Ripíkalo pivdluarkuvât okar-dlutik: katánguterput ûmâ, kulínik tûsintilingnik tûsintilingorit, kinguágssavitdlo akerkamik isâvfiat pigísavât. ⁶¹tauva Ripíka pi-^{22,17} kivok inûsugtortailo, katigagtûnutdlo ingitdlutik angut táuna maligpât; kivfadvlo Ripíka tigugamiuk autdlarpok. ⁶²lisârdle aggerpok issigíssima ûmassup puilassuata tungānit, nunap kujatâne ^{16,14} nunakarame. ⁶³anisimagamilo únulersúkut narssame isumaliorniardlune, issine ârdlortitdlugit takuniarame takulerpai katigagtût aggersut. ⁶⁴Ripíkavdlo issine ârdlortíkamigit lisâk takulerdlugo, tauva katigagtûmit arkarpok, ⁶⁵kivfadvlo aperâ: kinauna angut pâriartordluta narssâkut aggersok? kivfadvlo akivâ: tamâssa nâlagara. tauva kīnamut sâgok tiguavâ, sâguvdlunilo. ⁶⁶kivfadvlo uko kanok iliornine tamaisa lisâmut okalugtuarai. ⁶⁷tauva lisâp iser-tipâ anâname Sârkap tovkanut, Ripíka tiguavdlugo nularilerdlu-^{25,20} gulo asavdlugulo. taima lisâk tugpatdlersitauvok anâname kīngornagut.

kapitalit 25.

Aaperâp ernere Kítûaramit Aaperât tokussok. Ismaflip kinguai.

Eisauilo Jâkulo. Eisanip angajugdliússutse akigigâ.

- ¹Aaperâtdlo nuliarkigpok Kítûaramik atilingmik. ²táussu-
 1 nal. 1,32 t. -mángalo ernertârai Síneratdlo Jokassânilo Mitatdlo Mftiâtdlo
 10,7. Jispaglo Suarrilo. ³Jokassânivdlo ernertârai Sspalo Ditanilo.
 1s. 60. Ditanivdlo kinguârai Asôritdlo Latústtdlo Liumíttdlo. ⁴Mftiâvdlo
 kinguârai Eivfalo Eivferilo Hânôrdlo Apitâlo Eiltâgalo. táuko ta-
 -maisa Kítûarap kinguârai. ⁵Aaperâvdlo pigissane tamaisa lisâ-
mut túniúpai; ⁶panerfaminitdlo kitornartâne tuníssutinik tunivai,
 autdltartipailo ernerminít lisâmit sule inútítldlune, pavunga nunâp
 timânut. ⁷tamássalo ukiut Aaperâp inúvfigissaisa amerdlássusê:
 ukiut untritigdlit arfinek mardlungnidlo kuligdlit tatdlimatdlo.
⁸Aaperâtdlo anerningerdlune tokuvok, iluartumik kêrsúvdlunê âtor-
 -kaunermigldlo nâmagsisimavdlune, inugtaminutdlo katerssugauvok.
⁹ernerisalo ilivât, lisâvdlo Ismaflivdlo, Magpflap kârusuanut Eiv-
 -frúnip Sûggarip ernerata Hítikússup nautsvianut, Mâmerip akia-
 23,17. -nítumut, ¹⁰nautsvingmut Aaperâp Hitip kinguainít pisiarissânut;
 tássane Aaperât ilissauvok, Sârdardlo nulía. ¹¹Aaperâtdlo to-
 -kungmat kingorna Gútip pivdlyartipâ ernera lisâk; lisârdlo nu-
 16,14. -nakarpok issigissima úmassup puúlassuane.
 1 nal. 1,29 tt. ¹²tamássa Ismaflimik agdlagkat Aaperâp erneranik, Hâggap
 Egivtinimíussup Sârkap kivfâta Aaperâmut ernertârisâník, ¹³ta-
 -mássalo Ismaflip ernerisa arke, erkardlerigsortaisa atekautait:
 1s. 60. Nipâjút Ismaflip angajugdliiâ, Kítar, Atpfl, Mivsam, ¹⁴Missima,
 Dûma, Mâsa, ¹⁵Hâtar, Tîma, Jítor, Nâvfiss, Kítama. ¹⁶tássáuput
 17.20. Ismaflip ernere arkisigut tangmârfisigutdlo ungalulfsigutdlo, inugta-
 -mingnut sujulerssuissut arkanek mardluk. ¹⁷tamássalo ukiut Is-
 -maflip inúvfigissai: ukiut untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit arfinek
 mardlugdlo; anerningerdlunilo tokuvok, inugtaminutdlo katerssu-
 -gauvok. ¹⁸nunakarputdlo Hâvilâmit Suere tikitdlugo Egivtinip
 16,12. tungânítok Asôriap avkutâne; taima katángutime tamarmik sât
 nunagâ.
¹⁹tamássa lisâmik agdlagkat Aaperâp erneranik: Aaperâp
 ernertârâ lisâk. ²⁰lisârdlo sisamanik kulilingnik ukiokarpok Ri-
 -píka nuliarileramiuk, Bítuilip Sériamiup pania Misuputâmiamit,
 Lâpap Sériamiup katángutâ. ²¹lisâvdlo Nâlagak tugsiarfigâ nulê
 pivdlugo, ernisingmat. Nâlagkavdlo tusarpâ, Ripíkalo nulía nâr-

-tulerpok. ²²ilumiulo aportáuput timâta iluane; okarpok tauva: taimâisagpat suvdlunga taimailivunga? Nâlagardlo sujunersioriar-torpâ. ²³Nâlagkavdlo okarfigâ: inuiat mardluvit timivit iluanî-put, inôkatigitdlo mardluviussut erdlavingnit siâmarumârput; inuiat ardlait píssaujumarput ardlamingnut, angnerdlo kiyfâusa vok mingnermut. ²⁴nagdliungmatdlo ernivigssâ, ârit tauva mardluliat timâta iluanîput. ²⁵sujugdlerdlo anivok augpalugtok, tamarme sôrdlo kagdlersaut merkulik; táuna Eisauimik atserpât. ²⁶ki-ngornagut anivok nukâ, agssaisa Eisauip kingmia tigúmigât; táuna atserpât Jâkumik. ²⁷isârdlo arfinilingnik kulilingnik ukiokarpok er-niungmata. ²⁷merdlertutdlo agdligamik, Eisau pinerrarigsú-ngorpok narssame angalassartok, Jâkule iluartúngúvok tupermiuv-dlune. ²⁸isâvdlo Eisau asavâ, piniagkerigame, Ripíkavdle Jâko asavâ. ²⁹ilânilo Jâko igâminik igangmat, Eisau narssamit tikípok kasuvdlune; ³⁰Jâkulo okarfigâ: augpalugtok táuna ôkâtârdlara-ait? mána augpalugtok, kasokigama. tamána pivdlugo Eitume aterilerpâ. ³¹Jâkule okarpok: angajugdliússutsit mána pisiarilara. ³²Eisauilo okarpok: tokujartorpunga tássa, angajugdliússusera sugisagiga? ³³Jâkulo okarpok: tauva ugpernarsaivfiginga mána. ugpernarsaivfigâ tauva, angajugdliússutse Jâkumut akigalugo. ³⁴Jâ-kuvdlo Eisauimut túniúpai timiussardlo igânilo kákuaussat, táunalo nerivok imerdlunilo, nikuitdlunilo autdlardlunilo, angajugdliússutse sugssaringinamiuk. /

1 Sam. 28. 6 ff.

Róm. 9, 11 tt.

Hús. 12, 4.

Epr. 12, 12/7

kapitalit 26.

Isâk Filisteriue nunakaleraluardlune Bêrsâpamut utertok.

¹kângnerdlo nunamut nagdliúpok, kângnek taivnáungitsok sujugdlek Aaperât inûtítldlugo nagdliútok; tauva isâp Apimîlak Filisterit kúngiat ornigpâ Gêrârimut. ²Nâlagkavdlo sarkúmerfigâ okardlune: Egivtinimut samungnásangilatit; nuna ilingnut okautigissara unigfigúk. ³takoruartausautit nuname matumane; uva-ngalo ápariumârpavkit pivdluarkuvdlutitdlo, ilingnut kinguágssangnutdlo nunat máko tamaisa túniúkumâravkit, ugpernarsautdlo atâ-tangnut Aaperâmut ugpernarsautigissara aulajangersarumârpara. ⁴kinguágssatitdlo amerdlisangârumârpâka kilaup uvdloriaisut, nunatdlo máko tamaisa kinguágssangnut túniúkumârpâka, kinguágssagkutdlo nuname inuiakigit tamarmik pivdluarkunârsisaput; ⁵imâitok pivdlugo: Aaperâp nîpiga nâlangmago, maleruarkussákalo

12, 10.

17, 21.

22, 17 t.

maleruarmagit, inássutíkalo ilerkorerkussákalo inátsisíkalo. ⁶li-
 -sák tauva Gêrârime unigpok. ⁷inuitdlo tássanítut nulia aperku-
^{12,13.}-tigissarângássuk okararaok: najagâra; nuliaralugo okarneк sujôra-
^{20.2}-game, [isumavdlune:] tamânimiut tokokinavânga Ripika pivdlugo,
 issigalugo pînersungmat. ⁸pivordlo tássanîmersulermat, ilâne
 Apimflak Filisterit kúngiat igalâkut itsuartok, takulerdlugulo su-
 nauvfa lisâp nulê Ripika umerâ. ⁹tauva Apimflaup Iisák kaer-
 -kuvâ okardlune: sunauvfa tâssa nuliarât; kanorme tauva najaga-
^{20,11.}-lugo okarpit? Iisâvdlo akivâ: isumagama: tokutaokinavunga piv-
^{20,9.}-dlugo. ¹⁰Apimflagdlo okarpok: sôk taimailiorpisigut? ilumutdlo
 inuit ilâta nuliât inâukaluarpago, pitdlagagssauterkajarpavtigut.
¹¹Apimflagdlo inungnut tamanut perkussivok okardlune: nalingi-
 -nak angúmik táussumínga nulianigdlûnit agtuissok tokutâusavok.
¹²Iisârdlo nuname táussumane siaruarterivok, ukiordlo táuna
 siaruartigkane untritilingordlugit katerssuivok, Nâlagkap pivdluar-
 -kungmane. ¹³angutdlo táuna agdliartorpok, agdliartortuinardlu-
 -nilo kîsa angingâlerpok, ¹⁴savatdlo ugsigitdlo kivfatdlo amerdla-
 -sût pigilerdlugit, tamâna pivdlugo Filisterit síngagilerpât. ¹⁵pui-
 -lassuliatdlo tamaisa angutâ Aaperât inûtítldlugo kivfaisa agssagait ²¹.
 Filisterit miligpait, ivssumik ímerdlugit. ¹⁶Apimflagdlo Iisâmut
 okarpok: kimagtigut, uvavtínut píssauvatdlâleravit. ¹⁷tauva Iisák
 tássânga autdlarpok, tuperdlune Gêrârip kôruane, tássanilo nuna-
 -kalerdlune. ¹⁸puilassuliatdlo kingumut agssagpai angúne Aaperât
 inûtítldlugo agssagkatik, Filisterit miligait Aaperât tokungmat ki-
 -ngorna, atserpailo angúme táukunúnga aterítitainik. ¹⁹kôrku-
 -milo agssaigamik Iisâp kivfai, puilassuliamingne puilassuyik hav-
 -ssârât. ²⁰kisiâne Gêrârime pârssissut sakitsâupait Iisâp pârssi-
 -ssue, okardlugit: uvagut tâssa ímerput. tauva puilassuliaк táuna
 agssuardlerfingmik atserpâ, tássûna agssuaríngmâne. ²¹avdlalo
 puilassuliaк agssagkamiko âma sakitsautigât; tamâna pivdlugo ag-
 -ssortûvfingmik atserpâ. ²²tássângalo nûgpok, puilassuliaк avdla
 agssagdlugo, táuna sakitsautigíngilât; tamâna pivdlugo asítldlarn-
 -mik atserpâ, okardlune: tamatumûna Nâlagkap asítldlarsarmatigut,
 nuname agdlisítldluta. ²³tássângalo autdlarpok Bêrsâpamut.
²⁴Nâlagkavdlo sarkúmerfigâ únuak táuna, okardlune: uvanga tâssa
 atâtavít Aaperâp Gûtia; sujôranak, áiparávkit, pivdluarkujumâr-
 -pavkitdlo kinguâgssatítldlo amerdlisardlugit, kivfara Aaperât piv-
 -dlugo. ²⁵tauva tunissiviliorpok tássane, Nâlagak arkagut tordlor-
 -figalugó, tuperdlunilo tássane, Iisâvdlo kivfaisa tássane puilassu-

Mat. 22,31 b.

-liak agssagpát. ²⁶ Apimflauvdlo ornigpâ Gêrârimít, ikíngutâ- ^{21,22.}
 -talo Agusâp, sákutûisalo nâlagâta Piggûlip. ²⁷ Iisâvdle okarfigai:
 suna pivdlugo ornigpisinga, nauk kíngarigivsinga, ilivsinítldo aut-
 -dlartitdlunga? ²⁸ okarputdlo: misigivdluarpavtigit Nâlagkap áipa-
 -rigâtít, tamána pivdlugo okarpugut: ugpernarsaekatigíngnaugut,
 uvagutdlo ivdlitdlo; angerfigekatigilavtigit, ²⁹ ajortumik písánginav-
 -tigit, sôrdlo uvagut agtúngíkivtigit, sôrdlulo ajúngitsuínarmik pi-
 -gívtigit, ajúngitsumígdlo autdlartitdlutit; ivdlit tássa Nâlagkap
 pivdluarkussarâtit. ³⁰ tauva nerdlívfígai, neríputdlo imerdlutígdlo.
³¹ uvdlâkutdlo makíkamik ugpernarsaivfigekatigítgput; Iisâvdlo ka-
 -nivai, ajúngitsumígdlo kimagpát. ³² uvdlok táuna Iisâp kívfai ti-
 -kiúput, nalunaerfigalugulo puilassuliak agssagartik pivdlugo, okar-
 -dlutik: imermik navssârpugut. ³³ tauva Sípíamik taivâ, tamána
 pivdlugo ungalûgkap táussuma sule uvdlume Bêrsâpa aterâ. ^{21,31.}
³⁴ Eisauilo sisamanik kulilingnik ukiokarame nuliarilerpâ Jútíta
 Bêrip Hítíkússup pania, Basmâtalo Eilûnip Hítíkússup pania; ^{36,2 t.}
³⁵ táuko erdlókíssutáuput Iisâmutdlo Ripíkamutdlo.

kapitalit 27.

angajugdlermut pivdluarkússut Jákup pigilerâ, kimâvdlunilo.

¹ pivordlo Iisâk utorkalisimagame, tagpingersimavdlune issi-
 -gívdluarungnaerame, Eisae kaerkuvâ erne angajugdlek, okarfiga-
 -lugo: ernera-â; akivâlo: tássauvunga. ² okarpordlo: takuvarma
 utorkalissunga, tokuvfigssaralo naluvâra. ³ taimáitumik mânia sá-
 -kutit tigúkit-ait, karssulivítldo písígsítldo, narssamutdlo autdlar-
 -dlutit piniagagssamik piniúnga, ⁴ nerissagssiordlungalo mamartumik
 igdligissavnik, âtsivigalungalo nererkuvdlunga, tarnima pivdluarkú-
 -sangmatit tokúngíkatdlartitdlunga. ⁵ Ripíkavdle tusâvâ Iisâk er-
 -nerminut Eisauimut okalugtok. Eisauilo autdlarpok narssamut,
 piniagagssamik piniardlune âtagssaminik. ⁶ Ripíkavd tauva erne
 Jâko okarfigâ okardlune: ata, atâtat tusâvara Eisauimut angajung-
 -nut ima okalugtok: ⁷ piniagagssamik aigdliúnga, nerissagssiordlu-
 -ngalo mamartumik nerissagssavnik, pivdluarkujumagavkit Nâlagkap
 sâne tokugssama sujornagut. ⁸ nipiga mânia tusaruk ernera, ka-
 -nok inásagivkit. ⁹ savautinut piartorit-ait, tássânga aigdliutdlu-
 -nga savaussârkanik mardlungnik ajúngitsunik, atâtat táukunínga
 nerissagasiúsagavko mamartumik igdligissânik. ¹⁰ atâtat tauva ât-
 -sivigísavat nererkuvdlugo, pivdluarkúsangmatit tokugssame sujor-

-nagut. ¹¹Jākule okarpok Ripíkamut anânaminut: ata, angajuga
^{25,26.} Eisaue merkuliuvok, uvangale merkuípunga; ¹²imaka atâtama sav-
 tíkalaruninga, sagdlokítaissutut isassunga issainut; perdlorkússut
 tauva uvavnut piserkajakâra pivdluarkússut pínago. ¹³anânâta
 tauva okarfigâ: ilingnut perdlorkússut ^{mei. 27. 25}uvavnut tugkile ernerera; ni-
 -piga nâlagsínauk, aigdleriartorfigalunga. ¹⁴tauva aigdleriartorpok,
 anâne âtsivigalugo, anânâlo nerissagssiorpok mamartumik, atâtâta
 igdligissânik. ¹⁵Ripíkap tauva tiguvai Eisauip ernerme angajug-
 -dliup ássûtai igdlume pâriissane, Jākumutdlo atitípai ernerminut
 nukardlermut, ¹⁶savaussârkatdlo aminik atitípâ agssaisigut, kunga-
 -siagutdlo merkokángitsuagut, ¹⁷nerissagssardlo mamartok timiú-
 -ssardlo pissarigkane ernerminut Jākumut túniúpai. ¹⁸iserpordlo
 atâtaminut, okardlune: atâtaga-â; akivâlo: tássauvunga, kinauvit er-
 -nera? ¹⁹Jākulo atâtaminut okarpok: Eisaiuvunga angajugdliiat,
 taimailiorpunga sôrdlo okáukingma; makíassutit, ingitdlutit neri-
 -niarit piniagkavnit, tarnivit pivdluarkúsangmanga. ²⁰lisârdle er-
 -nerminut okarpok: kanorme ilivdlutit navssâkertokait ernerera? aki-
 -vâlo: Nâlagkap Gûtivit nâpitsisingmanga. ²¹lisârdlo Jākumut
 okarpok: karrít ernerera, savtisagivkit, tássaunersutit ernerera Eisaue,
 táunáunginersutitdlûnit. ²²Jākulo atâtaminut lisâmut savssarmat
 savtikamiugdlo okarpok: erinâ tássa Jākup erinâ, agssaile tássa
 Eisauip agssai. ²³ilisaríngilâlo, agssai merkuliungmata angajuata
 Eisauip agssaisut, pivdluarkuvâlo. ²⁴aperâlo: tássauvit ernerera
 Eisaue? akivâlo: tássame. ²⁵tauva okarpok: káissuk, ernerma
 piniagânit nerilanga, tarnima pivdluarkúsangmatit. âtsivigingma-
 -nilo nerivok, vînimigdlo âtsivigingmane imerpok. ²⁶tauvalo angu-
 -tâta lisâp okarfigâ: karrít ernerera, kúnínga. ²⁷ornigpâ tauva, ku-
 -nigdlugulo. atissaisalo tivkat naigamiuk pivdluarkuvâ okardlune:
 ârit ernerma tivka sôrdlo narssap Nâlagkap pivdluarkussâta tivka.
²⁸Gûtíp tunilisit kilaup isugutarnanik, nunavdlo naggoringneranik,
 karrinigdlo vînigssatdlo tunguânik pekangârtitdlisit. ²⁹inuiat iling-
 -nut kivfartúsáput, inôkatigít patdlorfigísavâtít. nâlagaugít ka-
^{25,23.} -tángutingnut, arnavit kitornaisa patdlorfigísavâtít. perdlorkunar-
^{4 Mór. 24,9.} -sile ilingnik perdlorkussissok, ^{12,3}pivdluarkunarsile ilingnik pivdluar-
 -kussissok. ³⁰pivordlo lisâp nângmago Jākumut pivdluarkússúne,
 Jākulo aitsât aningmat angúminít lisâmit, Eisaue angajua tikípok
 piniarnerminít, ³¹taimatut mamartumik nerissagssiordlune, atâtílo
 âtsivigalugo okarfigalugulo: atâtaga makíkile, nerivdlunilo ernerme
 piniagânit, tarnivit pivdluarkúsangmanga. ³²atâtâtaló lisâp aperâ:

kinauvit? akivâlo: Eisaiuvunga ernerit angajugdliat. ³³ tauva
 lisâk agsut ânîlângârpok ânîlârnerssuarmik, okardlune: kiname
 tauva piniartok ivna uvavnut âtsissok, tamanitdlo, nerissunga isi-
 -ngikatdlaravit, pivdluarkugigalo? tâssa pivdluarkússauvok. ³⁴ Ei-
 -sauip tusaramiuk atâtame okausia, nivdlianerssuarmik nivdliavok
 agsut ajuatdlangârame, okardlunilo atâtaminut: uvangâtaok piv-
 -dluarkúnga atâtaga. ³⁵ okarpordle: nugkat sagdlokítaivdlune ise-
 -rame ilingnut pivdluarkússutigssaugaluak perêrpâ. ³⁶ okarpordlo:
 sôrme Jâkumik atekakile, tâssa mardlqriardlune terdlinganêrpânga;
 angajugdliússusera perêra¹⁵miuk âma uvavnut pivdluarkússutigssau-
galuak mâna pivâ. okarpordlo: uvavnut pivdluarkússúmik tor-
 -korsingilatit? ³⁷ lisâvdlo Eisae akivâ okardlune: nâlagautîpara
 ilingnut, katângutailo tamaisa táussumúnga kivfaritîpâka, karrinig-
 -dlo vîinigssatdlo tunguânik tunivara; kanorme ivdlit písavavkit er-
 -nera? ³⁸ Eisauilo atâtaminut okarpok: pivdluarkússut táunâinak
 pigaiuk atâtaga? uvangâtaok pivdluarkúnga atâtaga. nipinilo Ei-
 -sauip anîpâ kiavdlunilo. ³⁹ tauva atâtâta lisâp akivâ okardlune:
 takuvat nunap naggoringneranik pigissakásautit inigssangnik, ki-
 -lavdlo isugutarnanik kulingnit; ⁴⁰ panangnit inûtigssakásautit, nug-
 -kangnutdlo kivfauvdlutit. piumârpordle nâlagaitsûniaruvit, tauva
 uniusiússâ kungatsingnit navdlorumârpâ.

⁴¹ Eisauivdlo Jâko ûmigssulerpâ pivdluarkússut pivdlugo atâ-
 -tame táussumúnga pivdluarkússutigissâ, okarpordlo Eisae ûmâ-
migut: nagdliuterkajâlerpok atâtaga pivdlugo aliasugfiggssak, nu-
 -kara Jâko tokúkumârpâpara tauva. ⁴² Ripíkamutdlo nalunaerma-
 -tigik tamâko ernerata angajugdliup Eisauip okausê, autdlartitsi-
 -vok erne nukardlek Jâko kaerkuvdlugo, okarfigalugulo: ata, anga-
 -jut Eisae tugdlûtilerpok pivdlutit, tokúkumavdlutit. ⁴³ taimâi-
 -tumik mâna nipîga tusaruk ernera: pikigit, Hâranimutdlo kimâv-
 -dlutit Lâpamut katângutivnut, ⁴⁴ unigfigitdlatsiardlugulo angajuvit
 kamangnera kingumut soraerserdlugulo, ⁴⁵ angajuvit ilingnut níngang-
 -nera kingumut soraerserdlugulo, puiorserdlugo kanok iliorfigigit;
 tauva autdlartitsivigiumârpavkit, tâssânga kaerkuvdlutit. sôk ta-
 -mavsînik kitornaerutisaunga atâutsîkut? ⁴⁶ lisâmutdlo Ripîka o-
 -karpok: avâkaunga Hîtikut panê inôkatigîsavlugit; Jâko Hîtikut
 panîsa ilânik nularaluarpat, ukutut mânimiut panîsut itumik, suv-
 -dlunga inûsassunga?

Sakap... Hîtikut panê inôkatigîsavlugit

kapitalit 28.

Jākup Misuputâmiarlune kilangmut majuartarfit singnagtorigai.

- ¹ Iisâp tauva Jāko kaerkuvâ, pivdluarkuvdlugulo inatdlugulo
^{24,3.} okarfigalugo: nuliásángilatit Kânākut panisa ilānik; ² pikivdlutit
autdlarit Misuputâmiamut anānavit angutâta Bītuilip igdluanut, tá-
^{24,26.} -ssángalo nuliarniarit angavit Lâpâp panisa ilānik. ³ Gûtivdlo aju-
gakangitsup / pivdluarkulisit, kinguâgssissartitdlutitdlo amerdliar-
-tortitdlisit inuiakatigfgsorpagssuângordlutit. ⁴ tunilisitdlo Aape-
^{12,3.} -râmut pivdluarkússutigissaminik, ivdlitdlo kinguâgssatitdlo kingu-
-nigkut, nuna takornartaufvit ilingnut kingornússarerkuvdlugulo, Gû-
-tip Aaperâmut tûniússâ. ⁵ Iisâvdlo autdlartingmane Jāko inger-
dlavok Misuputâmiamut, Lâpâmut Sêriamiumut Bītuilip erneranut,
Jākuvdlo Eisauivdlo arnâta Ripikap katângutânut. ⁶ Eisauivdle
takugamiuk Jāko Iisâp pivdluarkugâ, Misuputâmiamutdlo autdlar-
-tikâ tássânga nuliarkuvdlugo, inákâlo pivdluarkugamiuk okardlune:
nuliásángilatit Kânākut panisa ilānik; ⁷ Jākuvdlo angajorkâne nâ-
lagkai Misuputâmiamut autdlardlune; ⁸ malugileramilo Eisae,
angúme Iisâp iluaríngikai Kânākut panê, ⁹ tauva Ismafle ornigpâ,
^{36,3.} Mâgalat Aaperâp ernerata Ismailip pania Nipâjútíp najâ nuliami-
nut sujugdlernut ilaliutdlugo.
¹⁰ Jākule Bêrsâpamit autdlarpok, Hâranimut ingerdlavdlune.
¹¹ tikisamilo ilâne únuigame, sekinek tarrisimangmat, tigusigamilo
tássane ujarkat ilānik, niarkume inigssânut ilivdlugo, tássungalo
ínarame, ¹² singnagtulêrpok sunauvfa majuartarfit nuname napassut,
Juán. 1,32. isuatalo kilak agtorâ, sunauvfalo Gûtíp ingilê tássûna majuartar-
dlutik arkartartut; ¹³ sunauvfalo kulâne Nâlagak kekartok, okar-
Er. 1,14 -tordlo: uvanga tássa Nâlagak, atâtavit Aaperâp Gûtia, ¹⁴ Iisâvdlo
^{17,8.} Gûtia; nuna inangavit ilingnut tûniúpara kinguâgssanguutdlo. ¹⁴ ki-
^{13,16.} -nguâgssatitdlo nuname kassernertut isâput, siámásautitdlo samu-
-ngalo pavungalo avungalo kavungalo; iligkutdlo kinguâgssagkutdlo
^{26,4.} nuname erkardlerit tamarmik pivdluarkunarsisâput. ¹⁵ âritdlo ai-
Is. 43,2. -parâvkit, sernigisavavkitdlo tamatigut súkut ingerdlassarângavit,
utersarumârpavkitdlo matumúnga nunamut; iperásánginavkit tai-
-mailiorêrserdlunga sordlo okalugfigivkit. ¹⁶ Jākulo siningminit
ap.sul. 17,27. iterame okarpok: ilumut tássa Nâlagkap najugâ, uvangalo nalugiga.
¹⁷ ersilerpordlo okardlune; ata mianernangartok tamána; avdlâu-
-ngilak Gûtíp igdlugâ, kilangmut isâyfuovok. ¹⁸ uvdlâkutdlo Jāko
makíkame, ujarak tiguvâ niarkume inigssânut ilissane, nâpardlu-

*atle. m. ta
V. 10. 1. 1878*

-tigigavkit akekángitsumik kivfartorfigísavinga? nalunaerfigínga ka-
nok akilisagivkit. ¹⁶ Lápatdle mardlungnik panekarpok; angajug-
dliup aterâ Lîa, nukardliup aterâ Râgítidle. ¹⁷ Lîalo issigigsû-
ngilak, Râgítidle inugigdlunilo ^{12.-24} pînerpok. ¹⁸ Jâkuvdlo Râgítidle
asagamiuk okarpok: panft nukardlek Râgítidle ukiut arfinek mar-
dluk ilingnut kivfartûtigísavara. ¹⁹ Lâpavdlo akivâ: túniúsavdlugo
ivdlit iluarineruvavkit angúmit avdlamit; unigfigínánga. ²⁰ Jâkuv-
dlo Râgítidle kivfartûtigâ ukiut arfinek mardluk, kisiáne uvdluî-
nausorai kavínguit, asangâramiuk. ²¹ Jâko tauva Lâpamut okar-
pok: nuliagssara pilara; uvdlugssâka nâput, isekatigísavara. ²² Lâ-
pavdlo tássanimiut tamaisa atautsimut kaerkuvai, ²³ ka²³ssimiuârtit-
sivdlunilo. ²³ únungmatdlo panine Lîa tiguvâ, táussumúnga ise-
katigititdlugo, isekatigâlo táussuma. ²⁴ Lâpavdlo kivfe arnak
Silpa paniminut Lîamut kivfaritípâ. ²⁵ uvdlaungmatdle, sunauv-
fa-una Lîa. tauva Lâpamut okarpok: sôk taima pivinga? usiuvfa
Râgítidle ilingnut kivfartûtigígiga? sôrme sagdlokítarpinga? ²⁶ Lâ-
pavdlo akivâ: tamâne ilerkoríngilarput nukardlek túniutdlugo a-
ngajuanit sujugdliugordlugo. ²⁷ sapâtip akúnerata uvdlue úmúnga
nâgugkit ivnátaok ilingnut túniúkumârpaput, sule ukiut arfinek
mardluk avdlat kivfartorfigísagangma. ²⁸ Jâkulo taimailiormat, sa-
pâtip akúnerata uvdlue táussumúnga nângmagit, panine Râgítidle
táussumúnga nulíssiúpâ. ²⁹ Lâpavdlo kivfe arnak Bîgdla paniminut
Râgítidle mut kivfaritípâ. ³⁰ tauva Râgítidle isaok isekatigâ, Râgítidle
asavdlugo Lîamit angnermik; kivfartorfigâlo sule ukiut arfinek
mardluk avdlat.

³¹ Nâlagkavdle Lîa kíngarissausok takugamiuk timâ ang-
marpâ, Râgítidle ¹¹ ernisuípok. ³² Lîalo nârtulerpok ernertârdlu-
nilo, atserdlugulo Rûpinimik, okarame: Nâlagkap nâgdliugssusera
issigisimavâ; mâna uvima asalísavânga. ³³ âma nârtulerpok erner-
târdlunilo, okardlunilo: Nâlagkap kíngarissausunga tusaramínga
táussumíngátaok tunivânga; atserpâlo Símiúmik. ³⁴ âma nârtuler-
pok ernertârdlunilo, okardlunilo: aitsât tamatumûna uvima átavi-
gísavânga, pingasunik ernertâukavko; tamána pivdlugo Lîvimik
atserpâ. ³⁵ âma nârtulerpok ernertârdlunilo, okardlunilo: tamatu-
49,8 tt. -mûna Nâlagak únersiutigísavara; tamána pivdlugo Jûtamik at-
serpâ. ernísaerpordlo.

kapitalit 30.

nulisa Jāko kivfamingnik panerfakartikāt. Jāko pisūngortok.

¹ Rāgītldlile misigilerame Jāko kitornartáungínamiuk, angajune sīngagilerpā¹⁶, Jākulo okarfigā: kitornartártīnga; pīngíkuvit tokú-saunga. ² tauva Jākup níngangnera katsungailerpok Rāgītldlimut, okarpordlo: Gūtīp sivnersigīnerpānga, timivīl ilumiugssainīk ilīngnut erdligīngnīgtup? ³ akivālo: kivfara Bīgdla tássa, táuna isekatīgūk, sāvnut ernīgpat uvangátaok táussumūna ineriartorkuvdlunga. ^{16,2} ⁴ kivfīlo Bīgdla táussumūnga túniúpā nuliarerkuvdlugo, táunalo Jā-kup isekatīgā. ⁵ Bīgdllalo nārtulerpok, Jākumut ernertārdlune; ⁶ tauva Rāgītldle okarpok: Gūtīp erkartūpānga, nīpīgalo tusarpā ernermīk tunīvdlunga; tamāna pīvdlugo Dānīmīk atserpā. ⁷ Bīgdllalo Rāgītldlīp kivfā āma nārtulerpok, āīpagssānīk Jākumut ernertārdlune; ⁸ tauva Rāgītldle okarpok: Gūtīmut agsorornernīk angajuga agsorūpara, ajugauvdlungalo; atserpālo Navtalīmīk. ⁹ Līalo misigilerame ernīsaerame, kivfe Silpa tīguvā, Jākumut túniutdlugo nuliarerkuvdlugo. ¹⁰ Silpalo Līap kivfā Jākumut ernertārpok; ¹¹ tauva Līa okarpok: pīvdluaut aggerpok; atserpālo Gātīmīk. ¹² Silpalo Līap kivfā āīpagssānīk Jākumut ernertārpok; ¹³ tauva Līa okarpok: usornarsīssunga, [īnūit] panīsa pīvdluarnerāsavāngā; atserpālo Agseramīk. ¹⁴ ilāne Rūpīne pīsugtuaramē kajūssiagssat katerssorfiata nalāgut, kīngmernatsīainīk navssārpok narssame, anā-namīnutdlo Līamut āpai. Rāgītldlīlo Līamut okarpok: ernerpīl kīngmernatsīartaisa ilainīk tunīnga-ait? ¹⁵ akivāle: sugdlugaiuk uvīgā pīgagko, āma ernerma kīngmernatsīartai pīsavigīt? Rāgītldlīle okarpok: sūsassok īvdlīt īnautdlīsīt ūnuak, ernerpīl kīngmernatsīartaisa taortīgssānīk. ¹⁶ ūnūkutdlo Jāko narssamīt tīkīngmat, Līa anīvok nāpīkīartordlugo, okardlunīlo: uvānga isekatīgīsavarma, akīlīvdlunga pīnīaravkīt ernerma kīngmernatsīartainīk. īnāupā tauva ūnuak táuna. ¹⁷ Gūtīvdlo Līa tusarpā, nārtulerpordlo, tatdlimagssānīk Jākumut ernertārdlune. ¹⁸ Līalo okarpok: Gūtīp akīlerpānga, kīv-fara uvīvnut túniūkavko; atserpālo Līsagssārīmīk. ¹⁹ āmalo Līa nārtulerpok, arfīnīgssānīk Jākumut ernertārdlune; ²⁰ okarpordlo: Gūtīp ajūngītsumīk pajugpānga, tamatumūna uvīmā najūsavānga, arfīnīlīngnīk ernertāukavko; atserpālo Sīpulūmīk. ²¹ kīngornalo panīgssārpok, táuna Dīnamīk atserpā. ²² Gūtīvdle Rāgītldle erkaivā tusardlugulo, tīmālo angmarpā. ²³ nārtulerpordlo ernertārdlunīlo,

okardlunilo: mitangnarssusera Gútip piarpâ; ²⁴atserpâlo Jûserfi-
-mik, okarame: Nâlagkap ilajumârpâ ernigssavnik avdlamik.

- ²⁵pivordlo Râgítldlip Jûserfe ernertâringmago, Jâkup tauva
Lâpat okarfigâ: autdlartínga, nunavnut najugagssavnut piartorkuv-
31,41. -dlunga. ²⁶nuliákalo kitornákalo pilâka ilingnut kivfartûtigissâka,
autdlardlangalo; mássa kivfartornera ilisimavat, kanok kivfartorfi-
-gigivkit. ²⁷Lâpavdlo akivâ: ata, sáimáunarsinaunga issingnut.
39,5. isumakalerpunga Nâlagkap pivdluartíkânga ivdlit pivdlutit. ²⁸âma
okarpok: akigssarsiaagssanguik navsuerfigínga, tunísavavkit tauva.
²⁹akivâlo: ilisimavutit kanok kivfartorfigigivkit, kanordlo nerssu-
-tautitit ilissut uvavne. ³⁰mássa pigissatit ikigtut tikipâka, mǎ-
-nalo siagput amerdlasúvdlutik, Nâlagkavdlo pivdluartípâtít anga-
-lanivkut; kisiánile kakugo nangminek inokutíka sulíssutigilisavâka?
³¹okarpordlo: sumik tunísavavkit? Jâkuvdle akivâ: sumik tuní-
-sángilarma; aitsât okautigissagssavnik pigungma savautitit kingu-
-mut pârisavâka sernigssordlugitdlo. ³²savautitit tamaisa uvdlume
ingerdlavigisavâka, ivdlit tauva táukunânga sakigtíkit milakulârtut
milagtútdlo tamaisa, kernertutdlo tamaisa savanítut, milagtútdlo
milakulârtutdlo savaussanítut; tauva akigssarsilísaunga. ³³iluar-
-ssuseralo nalunaiassigísavara, kakugo akigssarsiaagssara ilingnut
sarkúmísagpat: savaussat milakángitsut savatdlo kerníngitsut ta-
-maisa uvavnítut tigdligarisavâka. ³⁴Lâpatdlo okarpok: âp, tai-
-máikile sôrdlo okartutit. ³⁵sakigtípai tauva uvdlok táuna savau-
-ssarssuit nivnerutitút milagtútdlo, savaussatdlo milakulârtut mi-
-lagtútdlo tamaisa, kakortumik akúnigdliit tamaisa, kernertutdlo
tamaisa savanítut, ernerninutdlo pâritípai; ³⁶uvdlutdlo pingasut
ingerdlassariak akúneritípa ingminutdlo Jâkumutdlo, Jâkuvdlo pâ-
-rai Lâpap savautai sivnerussut. ³⁷tauvale Jâkup tiguvai kissuit
úmât, kutsorigsutdlo sivkerkárneritdlo kâverkortútdlo avalekutait,
ameraiarpailo kakortunik ameraiarnilerdlugit, kakortok kissungnítok
erssersitdlugo. ³⁸kissuit táuko ameraiagkane imermik kueraiiv-
-fingnut ilivai ímitsivingnut, savat imeriartorfínut savat sangmi-
-ssagssânut, ilumilersarputdlo imeriartordlutik. ³⁹savatdlo ilumi-
31,10. -lerângamik kissuit nalaisigut, ernissarput nivnerutitúnik milaku-
-lârtunigdlo milagtúnigdlo. ⁴⁰âma savat Jâkup avigsártípai, niv-
-nerutitúnut nalingínarnigdlo kernertulingnut Lâpap savautainítunut
sangmisitdlugit; ingminutdlo pigssiorpok ingmíkut ungûgkanik, táuko
Lâpap savautainut písingilai. ⁴¹nungutdlugitdlo savat piártut nu-
-lialísagângata kissuit Jâkup ilissarpai savat issigissânut kueraiiv-

*Took a picture
of the book, as
I was told; hope
the picture is
clear enough
to read.*

-fingnut, kissuit naláne ilumilerkuvdlugit; ⁴²kingorkutsissunutdle ilissaringilai. taimáitumik kingorkutsissut Lâpap pigilerpai, piâr-tutdlo Jâkup pigilerpai. ⁴³taimáitumik angut táuna agsut pisû- / ³-ngâlerpok, savat amerdasût pigilerdlugit, kivfatdlo arnat kivfat- ^{24,36.}-dlo angutit katigagtútdlo siutitútdlo. /

kapitalit 31.

Jâko Lâpamit kimâssok. angungmane avigsârdluartut.

/¹tusarpailo Lâpap ernerisa okausê, okarmata: Jâkup tiguvai atâtavta pigissai tamaisa; atâtavta pigissainit tamâkorpagssuarnik pekutekalerpok. ²Jâkuvdlo takuvâ Lâpap táutua sunauvfa sujor-nagutut ikungnaersok ingminut. ³Nâlagkavdlo Jâko okarfigâ: u-terit sujuaissavit nunânut erkardlingnutdlo, áparisâvâvkit. ⁴Jâ-kulo autdlartitsivok Râgítldilo Lfalo kaerkuvdlugit narssamut sa-vautiminut, ⁵okarfigalugitdlo: atâtavse táutua takuvara sujornagu-tut ikungnaersok uvavnut, kisiáne atâtama Gûtiata áparânga. ⁶ilivsime nalúngilase, kanok atâtavsinut kivfartortunga nukivnik tamanik, ⁷atâtavsile sagdlokítarpânga, akigssarsiaagssaralo avdlâ-ngortítarpâ kuleriardlune; kisiáne Gûtip uvavnut ajortumik ilior-kúngilâ. ⁸okarângat: milakulártut akigssarsiarisavatit, savat ta-marmik milakulártunik ernissaraut: okarângatdlo: nivnerutitût a-kigssarsiarisavatit, savat tamarmik nivnerutitûnik ernissaraut. ⁹taimáitumik atâtavse nerssutautai Gûtip tiguvai uvavnut túniutdlugit. ¹⁰ilânile savat ilumilerfiat nagdliungmat, issika ârdlortípâka takuv-dlungalo singnagtortitdlunga, sunauvfalo savarssuit savanut kaki-ssut nivnerutitût milakulártutdlo agdlagdliitdlo. ¹¹Gûtivdlo ingi-liata okarfigânga singnagtortitdlunga: Jâko-â; akivaralo: tássau-vunga. ¹²okarpordlo: issitit ârdlortísagitit, takuvatit savarssuit tamarmik savanut kakissut nivnerutitût milakulártutdlo agdlagdliit-dlo; tamaisa takugavkit Lâpap kanok iliorfigigâtit. ¹³uvanga tá-ssa Gûte Bítimê ²⁸[takussat], tássane napassuliat tanípat, únersû- ^{28,13}tt. migdlo únersuivfigalunga; pikigit mâna, autdlardlutit nunamit ma-tumânga, erkardlivit nunânut uterdlutit. ¹⁴Râgítldivdlo Lfâvdlo tauva akivât okardlutik: kingornússagssamik pigssakarnerpugut a-tâtavta igdluane? ¹⁵avdlanertautingínerpâtigut? mássa akigâtigut, ²⁹taortisianilo nungúpai. ¹⁶mássa pisússutit tamaisa Gûtip atâtav-tínit tigussai uvagut pigâvut kitornavtalo. mânaló taimardluínak iliorit, sôrdlo Gûtip okarfigigâtit. ¹⁷tauva Jâko pikivok, kitorna-

taetamantloxas.

4

-nilo nulianilo katigagtûnut ingititdlugit, ¹⁸ autdlarúpailo nerssutau-
 tine tamaisa, pekutinilo tamaisa pisârissane, nerssutautit nangmi-
 nersiane Misuputâmiame pisâne, Iisâmut atâtaminut Kânâp nu-
 nânut pilerssârdlune. ¹⁹ Lâpatdle autdlarsimassok savautine kiv-
 -ssariartordlugit; Râgítldivdlo tigdligpai atâtame Gûtíliautai. ²⁰ Jâ-
 -kuvdle terdlisârpâ Lâpat Sêriamio, nalunaerfigingnamiuk kimâ-
 -game. ²¹ tauva kimâvok, pigissailo tamarmik, pikivdlunilo kûgâr-
 -tôk ikârpâ Gîliatip kâkânut sâgdlune. ²² uvdlutdlo pingajuâne
 Lâpamut okautigât Jâko kimâssok. ²³ tauva katângutine ilaserai,
 malerssordlugulo uvdlut arfinek mardluk ingerdlassariâkut, angu-
 -vâlo Gîliatip kâkâne. ²⁴ Gûtivdle Lâpat Sêriamio ornigpâ sing-
 -nagtortitdlugo únuame, okarfigalugo: misigssorit Jâko okalugfigi-
 -gugko, ajúngitsumit ajortumut sârkunatit. ²⁵ Lâpavdlo Jâko pat-
 -dligpâ, Jâko kâkame tangmârêrsimassok, Lâpap katângutine tang-
 -mârtíkamigit Gîliatip kâkâne. ²⁶ Lâpavdlo Jâko okarfigâ: suvdlu-
 -tit terdlisârpinga, paníkalo autdlarutdlugit sôrdlo panamik tigu-
 -ssat? ²⁷ sôk ângiortumik kimâvit tigdligtutut, nalunaerfiginangalo,
 mássa kanísagaluarivkit tipaitsugdlunga, erinersârdlunga kilausi-
 -ssardlunga kúkilagtariálistardlunga? ²⁸ erníkalo paníkalo uvav-
 -nut kunigtíngilatitdlúnt. tamatumûna sujunekângitsutut iliorputit.
²⁹ ajortumik písinaugaluarpavse, kisiâne atâtavse Gûtiata únuak o-
 -karfigânga okardlune: misigssorit Jâko okalugfigigugko, ajúngitsu-
 -mit ajortumut sârkunatit. ³⁰ kisiânile mânia autdlarumakigavit, a-
 -tâtavit igdluanut uterumatdlexigavit, sôk Gûtíka tigdligpigit?
³¹ Jâkuvdlo Lâpat akivâ okardlune: ersigama; isumagama: paning-
 -nik arsâkinavarma; ³² kisiâne Gûtingnik navssârfigissat inûsângi-
 -lax. katângutivta tákuâne pisit uvavnînersut takuniâkit tiguvdlu-
 -gitdlo; mássale Jâkup nalugai Râgítldip tigdligkai. ³³ Lâpat tau-
 -va iserpok Jâkup tovkanut, Lfâvdlo tovkanut, kivfaisalo arnat
 táukua mardluk tovkânut, navssârnanilo; anivordlo Lfâp tovkanit,
 Râgítldip tovkanut iserdlune. ³⁴ Râgítldivdle Gûtíliautit tiguvdlu-
 -git katigagtûp igsiautserfianut ilivdlugit igsiavfigingmagit, Lâpap
 tupek tamât savtípâ navssârnane. ³⁵ Râgítldilo okarpok atâtami-
 -nut: nâlagkama katsungâissutigíngíkilinga nikuivfigisínâungínâvkit,
 arnat ilerkuat atoravko. uyardleraluaramilo Gûtíliautit naníngilai.
³⁶ tauva Jâko kamalerpok, Lâpatdlo sakitsautdlugo sâpâ okardlune:
 sumik pinerdlugpunga, sumik ajortuliorpunga, malerssutdlaxigang-
 -ma? ³⁷ pîka tamaisa savtíkagkit suna igdluvit pia navssâraiuk?
 mânia sarkúmersíssuk katângutimalo katângutivtdlo tákuâne, er-

-kartüссеркуvdlugit akornavtine. ³⁸ uko ukiut mardlungnik kulig-
 -dlit najoravkit savautitidlo savaussautitidlo ^{erpinerdlungitdlat,}
 savautivit savarssuartait neríngiláka; ³⁹ aligtugkat ^{língit} ilingnut átaríngi-
 -láka, uvanga taorseraráka, uvavnit piniartarpatit uvdlúkutdlünít
 tigdligkat únuácutdlünít tigdligkat. ⁴⁰ imáipunga: uvdlútídlugo
 kiangmit sújungnaeraraunga, únuautitdlugulo kíanermit, issíkalo si-
 -nigssakaráingitdlat. ⁴¹ taima ukiut mardlungnik kuligdlit igdlung-
 -nípunga; ukiut arkanex sisamat ilingnut kivfartútigáka panisit, ^{29,18. 30.}
 ukiutdlo arfinigdlit savautitit; akigssarsisagssaralo avdlángortítarpat
 kuleriardlutit. ⁴² ilumutdlo atátama Gútiata najúngigpanga, Aape-
 -ráp Gútiata lisáp mianerissáta, sokartínanga autdarterkajakárma;
 nágdliugssuserale agssangmalo sulinerssuat Gútip issigigamigit ú- ^{2 Mór. 3,7.}
 -nuax inerterpátit. ⁴³ Lápavdlo Jáko akivá okardlune: uvanga-uko
 panika, uvanga-uko erníka, uvanga-uko savautíka, tamaisa issigissa-
 -tit uvanga pigáka; paníkalo uko kanok písaváka uvdlume, kitor-
 -naitdlünít táukua kitorartárissait? ⁴⁴ ká, ^{angerfigeká} angerfigeká ^{ígigsa,} úva-
 -ngalo ivdlitdlo, uvavnutdlo ilingnutdlo narkiutigssamik. ⁴⁵ tauva
 Jákup ujarak tiguvá, nápardlugulo napassuliaralugo; ⁴⁶ katánguti-
 -nilo Jákup okarfigai: ujarkanik katerssuigitse. tauva ujarkanik
 tigusíput. inugsússiaralugit, neríputdlo tássane inugsússap káne.
⁴⁷ Lápavdlo taivá Jigarsátútamik, Jákuvdlo taivá Gálítimik. ⁴⁸ Lá- ^{ujarpat} Lá-
 -patdlo okarpok: inugsússax mána narkiutáusavok uvdlume uvav- ^{anerap pí.}
 -nutdlo ilingnutdlo; tamána pivdlugo Gálítimik taissarpát, ⁴⁹ áma
^{Mispámik} Mispámik, okarmat: Nálagax issigísavok uvavnutdlo ilingnutdlo,
 ingmivtínik takúsaeruvta. ⁵⁰ panika narrunaršarugkit, avdlanigdlü-
 -nít nuliaruvit paningma ilagssainik, tauva inungmik uvavtínitóká-
 -ngilax; Gútile issigísavok, uvavnutdlo ilingnutdlo ilisimangnigtúv-
 -dlune. ⁵¹ áma Lápap Jáko okarfigá: auna inugsússax, aunalo na-
 -passuliak, nápartítara uvavnutdlo ilingnutdlo. ⁵² inugsússax mána
 narkiutáusavok, napassuliardlo mána narkiutáusavok, uvanga iling-
 -nut ingerdlavigisángínavko mána inugsússax, ivdlitdlünít uvavnut
 ingerdlavigisángínagko mána inugsússax mánalo napassuliak, ajor-
 -tumik. ⁵³ Aaperáp Gútia Nágórivdlo Gútia sujuaissaisa. Gútiat
 erkartüssisavok uvavtínut. Jákulo ugpernarsaivok atátame lisáp
mianerissá narxigsigalugo. ⁵⁴ tauva Jáko pigdliutinik ^{4, 3.} pigdliyok ká-
 -kame, katángutinilo kaerkuvai neríartorkuvdlugit; nereréramigdlo
 kákame únuíput. ⁵⁵ Lápavdlo uvdlácut makiárpok, erninilo pani-
 -nilo kunigdlugit, pivdluarkuvdlugitdlo; tauvalo Lápav kingumut
 angerdlarpok.

kapitalit 32.

Jáko sujóravdlune tugsiaatok, Nálagkamutdlo agsorútok.

tugs. 34,8.
2 kúng. 6,17. ¹Jákule ingerdlavingmigut ingerdlavok, Gútidlo, Ingiltsa na-
-laupát. ²takuleramigitdlo okarpo: tamássa Gútip ²katerssa; at-
-serpálo tamána Marapámik.

³Jákulo sujunermigut arpártugssanik autdlartitsivok Eisai-
-mut angajuminut, Siarip ¹⁴nunânut Eitumip narssânut; ⁴inápailo
okardlune: ima okáause nálagkavnut Eisaimut: ¹⁴kivfat Jáko ima
okáussivok: takornartauvdlunga Lápame muluvunga mána tikitdlu-
-go, ⁵pigissakarpungalo ugsingnik siutitúnigdlo savanigdlo kivfa-
-nigdlo angutinik kivfanigdlo arnanik, autdlartitsivungalo nálagara
nalunaerfigiumavdlugo, issingnut sáimáunarserkuvdlunga. ⁶arpár-
-tutdle Jákumut uterput okardlutik: angajut Eisae tikíparput pá-
-riartordlutit autdlarêsox; angutit sisamanik untritigdlit ilagai.

⁷tauva Jáko sujóralekaok xímajungnaerdlune, avigsártipailo inuit
ilagissane, savatdlo ugsigitdlo katigagtútdlo, katerssat mardluví-
-ngordlugit, ⁸isumakardlune: katerssat ardlait Eisaiip tikíkaluar-
-dlugit perdlugtípagit katerssat áipait aniguiumárput. ⁹okar-
-pordlo Jáko: Nálagak, atátama Aaperâp Gútia atátamalo lisâp

^{31,3.} Gútia, uvavnut okarputit: nunangnut uterit erkardlingnutdlo, ajú-
2 Sám. 7,18. -ngitsulivfigiumârpavkit; ¹⁰kíngarkuvfigekâka isumagssuinerit tamai-
-sa ilumórneritdlo tamaisa kivfangnut ilerkorissatit; ajáupiaara pi-
-galugo Jórtane mána ikâravko, mánalo katerssat mardluví pigã-
-ka. ¹¹angajuma agssainit ánáunga-ait, Eisaiip agssainit, ersigi-
-gavko; tikiutekinavok arnatdlo kitorndlo perdlugtítldugit. ¹²má-
-ssa okarputit: ajúngitsulivfigiumârpavkit, kinguâgssatitdlo ímame

^{28,14.} siorkanut ássigitikumârpáka, kísnex ajornarsisitdlugit amerdlaner-
-mit.

¹³tássanilo únuivok únuak táuna, piminitdlo kaningnernit
tiguvaí angajuminut Eisaimut pajugutigssane: ¹⁴savaussat mar-
-dlungnik untritigdlit savaussarssuitdlo mardlungnik kuligdlit, savat
mardlungnik untritigdlit savarssuitdlo mardlungnik kuligdlit, ¹⁵ka-
-tigagtút milugtugdlit pingasunik kuligdlit piaraitdlo, ugsigit arna-
-vísat sisamanik kuligdlit ugsigitdlo angutivísat kulit, siutitút ki-
-mugtigingnerit mardlungnik kuligdlit, siutitútdlo kimugtugssarigsut
kulit. ¹⁶táuko kivfaminut pisípai, unguákat ingmíkórtitárdlugit,
okarfigalugitdlo kivfane: sujuarniaritse, unguákat akúnexartítardlu-
-git. ¹⁷sujugdlerdlo inápâ okardlune: angajuma Eisaiip nápigpa-
-tit, aperialutitdlo okarpat: kia pigátit? sumutdlo písavit? kialo

uko pigai sângnîut? ¹⁸okásautit tauva: kivfavit Jākup pè tássa, nálagkavnut Eisauimut pajugutai, tássalo maligpâtigut. ¹⁹ãma ái-pâ taima inápâ, ãma pingajuat, tamaisalo ungûgkanik táukunínga ungôrsissut, okardlune: taima Eisauimut okásause nâpíkuvsiuk. ²⁰imalo okartarailuse: kivfavit Jākup tássa maligpâtigut. isuma-game: sáimarsásavara pajugutinik ukunínga sujuartunik, kingorni-sigutdlo takujumârpara, ilagsiumârnerpânga. ²¹pajugutit tauva sujuarput, nangminerdle katerssat únuivfigai únuak táuna.

²²makípodlo únuak táuna, nuliane mardluk kivfanilo arnat mardluk kitornanilo arkanigdlit tiguvdlugit, Jâpup ikáriâ ikâru-mavdlugo. ²³tiguvdlugit kûkut ikáukamigit, pigissanilo ikáukami-git, ²⁴Jáko kisíngorúpok. tauva angutip pâlerpâ kaulerserdlugo. Hús. 12,4. ²⁵misigileramilo artulerine, sivfiâta nagfâgut agtorpâ, Jākup sivfiâ-ta nagfâ pigdlugtitdlugo pátitdlutik. ²⁶okarpordlo: iperânga, kauler-pok. akivâle: iperásángilaykit, kisiâne pivdluarkugungma. ²⁷a-perâlo: suna ateraiuk? akivâ: Jáko. ²⁸okarpordlo: Jáko aterí-17,6. 15. sángilat kingorna, Israfle aterísavat; Gûtimutdlo inungnûtdlo ag- sořûkavit ajugauvdlutitdlo. ²⁹Jâkuvdlo aperâ okardlune: arkit erik. 13,17. 18. tusardlara-ait? akivâle: sôk atera aperkutigaiuk? pivdluarkuvâlo tássane. ³⁰Jâkuvdlo najugke táuna atserpâ Pinûflimik; Gûtigôk tugs. 80,4. takugavko kînersivdlugo, tarnigalo ánapok. ³¹sekernuvdlo nuiv-figâ Pinûflimit ingerdlalersok, tusiagpordlo sivfiamigit. ³²tamána pivdlugo Israflip kinguaisa sivfissap nagfânîut ujalup nokarutâ nerissaríngilât uvdlumimut agdlât, Jáko agtorsimangmago sivfiâta nagfâgut ujaluata nokarutâgut.

ifr. Mat. 23,28; Jak. 5/16.

kapitalit 33.

Jäkulo Eisauilo nápekatigigsut.

¹Jâkuvdlo issine árdlortíkamigit, takulerpâ sunauvfa Eisaue aggersok angutit sisamanik untritigdlit ilagalugit. kitornane tauva 32,6. avigsârtípai, Liamutdlo Râgftdlimutdlo kivfanutdlo arnanut táuku-núnga mardlungnut pisitdlugit; ²kivfatdlo arnat táuko kitornait-dlo sujugdliutípai, Líalo kitornailo táukua kingornánítípai, Râgít- dlilo Jûserfílo kingugdliutípai; ³nangminerdle sujuar pok, nuna-mut sikigtardlune arfinex mardloriardlune, angajune tikitserdlugo. ⁴Eisauile arpagpok pâriartordlugo, talerminigdlo isagfigâ kungasianut tulordlune kunigdlugulo, kiáputdlo. ⁵issinilo árdlortíka-migit arnatdlo merdlertutdlo takulerdlugit, okarpok: kíkut-uko

ilagissatit? akiválo: ^{Handwritten: kítornáka tássa Gútíp; kítornáka tássa Gútíp.} kítornáka tássa Gútíp kivfangnut tunissutai. 6 kivfatdlo arnat táuko savssarput kitorhaitdlo sikigdlutigdlo; 7 á-ma Lía kitorhaitlo savssarput sikigdlutigdlo; kingornisigutdlo Jù-serfilo Râgítldilo savssarput sikigdlutigdlo. 8 okarpordlo: sug-ssamârpigit uko katerssat tamaisa nâpitáka? akiválo sáimáunar-serkuvdlunga nâlagkama issainut. 9 Eisauile okarpok: pigissaka-kaunga, katángutiga, pigínákit. 10 Jâkuvdle akivá: ila nâgga; i-ssingnut sáimáunarsiguma pajugutika uvavnit tigúkit-ait? tamána pivdlugo kînat takugavko, sôrdlo Gútíp ^{act} kîná takugáine, ilagsigangma. 11 pivdluarkússutika tigúkit-ait, ilingnut âtitáka; Gútíp tuningma-nga tamanik pekarpunga. kimigfserfigingmanilo tiguvaí. 12 okar-pordlo: autdlardluta ingerdlaniarta, ingerdlakatigisavavkit. 13 aki-vâle: nâlagara nalúngilak merdlertúnguanik ilakarama, savanigdlo ugsingnidlo ernerdlânik; uvdlok atauserdlúntf ungôrpatdlârpatik savat tamarmik tokorkajakaut. 14 nâlagara sujuarile-ait kivfame ^{act} sujornagut, uvanga kigaitsumik ingerdlajumârpunga, pássutagssama nâmagissânik, merdlertutdlo pisungnex sapíngisânik, nâlagkavnut apûtserdlunga Starimut. 15 Eisauile okarpok: inuit ilagissama ilait ilingnut ilagitísaváka-ait? akivâle: súsangmat? sáimáunarsinaunga nâlagkama issainut. 16 tauva Eisau uvdlok táuna Starimut uter-pok avkutigissamigut; 17 Jâkulo autdlarpok Suggútímut, ingminut igdluliordlune, nerssutautimínutdlo iniliordlune, tamána pivdlugo táuna Suggútímik taissarpât. 18 Jâkulo ajorane apûpok ^{Handwritten: 12. 13. 14. 15. 16.} Siggímip ^{Handwritten: 12. 13. 14. 15. 16.} igdlókârhanut Kânâp nu-nânítumut, Misuputâmiamit tikíkame; tangmârpordlo ungalúgkap ^{Handwritten: 12. 13. 14. 15. 16.} sâne. 19 nunaminerdlo táuna tuperfigisse pisiará Siggímip angutâta Hîmorip kitorhaitnit aningaussanik úgtorigkanik untritilingnik. 20 tu-nissiviliorpordlo tássane, atserdlugulo [okardlune]: ^{Handwritten: 12. 13. 14. 15. 16.} ajugákángitsox ^{Handwritten: 12. 13. 14. 15. 16.} Isratlip Gútigá. ^{Handwritten: 12. 13. 14. 15. 16.}

Jôrs. 24,32.

kapitalit 34.

Dîna narrunarsarmássuk katángutaisa akiniúkât.

30,31.

^{Handwritten: 12. 13. 14. 15. 16.} 1 Dîna Lîap pania Jâkupit panigsâ ilâne anivox nunap inui-sa panê takujartórdlúgit. ^{Handwritten: 12. 13. 14. 15. 16.} 2 táuna Siggímip takugamiuk Hîmorip Hívikússup nunap sujulerssortâta ernerata, tiguvá Inautdlugulo, ^{Handwritten: 12. 13. 14. 15. 16.} narrunarsardlugulo. 3 tarnâtalo ungasâ Dîna Jâkup pania, asaválo arnak táuna inúsugtok, úmatánutdlo okalugdlune. 4 Siggímivdlo angúne Hîmore okarfigâ okardlune: arnângumik táussumínga nu-

-liarsánga. ⁵Jákuvdle tusarpâ páne Dîna mingugtíkâ; kisiáne ernere nerssutautine narssamíngmata tikisínagit Jáko okángilax. ⁶Hímorilo Siggímip angutâ Jáku mut aningmat okalugfigiumavdlugo, ⁷Jákup ernere tikíput narssamit, tusaramíkulo angutit táuko ajuat-dlagput, agsut níngalerdlutik, silaerssordlúne iljormat Isráilime, ⁸Hímorip tau-va okalugfigai okardlune: ernerma Siggímip tarnâta panigse unga-gâ; táussumúnga nulíssiutísiuk-ait? ⁹ningáussiúniaritse uvavtínut, panivsínik tunisigut, panivutdlo tigusigik, ¹⁰nunakatigalutalo; nuna sávsvínípok, nunagalugulo angalavfigalugulo pigissakarfigisiuk. ¹¹Siggímivdlo okarfigai Dînap angutâ katángutailo: sáimáunarsinaunga issivsínut, taiumassavsínik tunísavavse. ¹²amerdlasúnik piniarfigí-narsinga tuníssutinik katernáussutigssanik pisárutígssainigdlo, tuní-savavse kanok piniarfigiumaguvsinga, inúsugtortarse uvavnut nulí-¹³ssiuterkuvdlugu. ¹³tauva Jákup ernerisa Siggíme angutálo Hímore akivait sagdlokítaivdlutik, katángutertik Dîna mingugting-mago, ¹⁴okarfigalugitdlo: taimailiornex saperpugut, katánguterput túniúsavdlugo angúmut kipinexángitsumut; tamána uvavtínut narru-nautaorkajakaok. ¹⁵kisiáne imána akuerísavavse: uvavtitut ileruvse, angutitase tamaisa kipinexartíkuvsigik, ¹⁶tauva panivut túniútarumârpavut ilivsínut, panisilo tigussardlugit uvavtínut, nunakatilugusilo inuiauvdlutalo atautsit. ¹⁷tamatumíngale tusángíkuvsigut, kipinexartíngíkuvse, panigput tiguvdlugu autdlarumârpugut. ¹⁸okausiat táuna Hímorip erneratalo Siggímip iluarât. ¹⁹inúsugtordlo táuna nangángilax taimailiúsavdlune, Jákup pania kajumigigamiuk; atarkissauvordlo tamanit atátame inokutainit. ²⁰Hímorilo ernalo Siggíme tikiúput igdloxarfigmik isávfiánut, okalugfigaitdlo igdloxarfigmik angutitai, okardlutik: ²¹angutit uko ajortumik pissaríngitdlat uvavtíne, nunalo nunagalugulo angalavfigiumavát; mássame nuna tamagingnut initokaok táukunúnga; panínik nuliartarumârpugut, panivutdlo táukunúnga túniútarlugit. ²²kisiáne imána akueriumavátigut angutit táukua, nunakatigisavdluta inuiakatigisavdlutalo: angutitavut tamaisa kipinexartíkuvtigik, sórdlo táuko kipinexartut. ²³nerssutautaitdlo pekutaitdlo kimugtútaitdlo tamaisa uvagut pigilerumârpavut, akueriguvtigik nunakatigilerdlugitdlo. ²⁴tauva tamarmik igdloxarfiata isávfiagut anissartut Hímore ernalo Siggíme nálagpait, angutitaitdlo tamarmik kipinexartíput, tamarmik igdloxarfiata isávfiagut anissartut. ²⁵pivordlo uvdlut píngajuáne, ániarilermássuk, Jákup ernerisa mardluk Símiúvdlo Lî-^{49,5} tt.

5 Mór. 22,21.

24,10.

294
U. 17
17

-vividlo Dīnap katāngutaisa tamarmik panatik tiguvait, ungalūgka-
-mutdlo iserput ersiornatik, angutitdlo tamaisa tokorarpait; ²⁶ Hf-
-morilo erneralo Siggīme tokúpait panap kfnânik, Dīnalo tiguvât
Siggīmip igdluanit, autdlardlutigdlo. ²⁷ Jākup ernerisa tauva to-
-kutat tikipait, ungalūgardlo ujjârpât, katāngutertik mingugting-
-mássuk. ²⁸ savautaitdlo ugsiutaitdlo siutitūtaitdlo tiguvait, unga-
-lūgkamītutdlo narssamītutdlo, ²⁹ pekutaitdlo tamaisa mēartaitdlo
tamaisa nulaitdlo autdlarúpaít, igdlutdlo pekutait tamaisa ujjârp-
-pait. ³⁰ Jākuvdle Símiūttdlo Līvilo okarfigai: nālaiserdlugtīpavsi-
nga, ūminarsaravsinga nunap inuinut, Kānākūnut Fērisikūnutdlo;
uvangalo inugtakitšungūssunga; katilerumârputdlo uvavnut perdlug-
-titdlungalo, nungutitdlardlungalo uvangalo inokutíkalo. ³¹ akivât-
-dle: katānguterput uverssartutut iliorfigisaneramiuk?

kapitalit 35.

Gūtīp Jāko sarkúmerfigerkigkâ Bītilime. Rāgītde tokussok,
Iisârdlo. Jākup ernere.

- ¹ Gūtīvdlo Jāko okarfigâ: pikigit, Bītilimut majuardlutit, tá-
^{28,12} tt. -ssanilo nunakalerdlutit, tunissiviliordlutitdlo tássane Gūtīmut iling-
-nut sarkúmersimassumut taimane angajungnit Eisauimit kimāgavit.
^{31,19.} ² Jākup tauva inokutine ilagissanilo tamaisa okarfigai: Gūtī avdla-
nerat akornavsīnitut pērsigik, minguersardlusilo avdlanigdlo ānorâr-
tordluse; ³ pikivdlutalo majuarta Bītilimut, tássane tunissiviliúsa-
^{28,20} tt. -gama Gūtīmut, táussuma tuserānga taimane angnikitdligama, āi-
-parigāngalo avkutivkut ingerdlavigissavkut. ⁴ tauva Jākumut tú-
-niúpait Gūtī avdlanertat tamaisa pigissatik iverūtīgdlo siūmiu-
-tik; Jākuvdlo issertorpai orpiup mǎngertūssap Siggīmimītip atā-
-nut. ⁵ tauva autdlarput; Gūtīmitdlo ānilārnek tūngavok ungalūg-
kanut erkāne itunut, Jākup ernerinik malerssuitsailivdlugit. ⁶ Jā-
kulo apūpok Lūsīmut Kānāp nunānītumut, tássa Bītilimut, táu-
nalo inuitdlo ilagissai tamarmik. ⁷ tunissiviliōrpordlo tássane,
atserdlugulo najugke Eil-Bītilimik; Gūtīp tássane sarkúmerfiging-
^{24,59.} -mane angajuminit kimāgame. ⁸ Dipōralo Ripīkap milugtitsissâ
tokuvok, ilissauvdlunilo Bītilip atāne, orpiup mǎngertup atānut,
atserpātdlo mǎngertumik kiavfingmik.
⁹ Gūtīlo Jākumut takuterkigpok Misuputāmiamit tikingmat
¹ kung. kingorna, pivdluarvūvdlugulo. ¹⁰ Gūtīvdlo okarfigâ: Jāko aterāt;
^{18,21.} kingorna Jākumik táisāngilātī, Israile aterīsagagko; atserpālo Is-

-raflimik. ^{17. 18. 33.} 11 Gútvldo okarfigâ: uvanga tássa Gúte ajugakángitsok: kinguágssissardlutitdlo ¹²amerdliartorit; inuiait inuiakatigigsorpag-ssuitdlo ilingnit pingúsáput, kúngitdlo ^{17. 18.} kitingnit aniumârput. 12 nu-
-nalo Aaperâmút ^{12. 13.} lisâmutdlo ^{2. 3.} túniússara ilingnut túniúpara, ki- ^{17. 22.}
nguágssangnutdlo kingunigkut túniúkumârpara nuna. 13 Gútilo ka-
-ngátarpok, okalokatigfgingmingnut kimagdlugo. 14 Jākulo napa-
-ssuliörpok ^{2. 3.} tássane okalokatigfgingmingne, ujaragdlo napassuliarâ,
tunissúmik kueragagssamik kuerardlugo, ûliamigdlo kuivdlugo. } 28.
15 Jākuvdlo Bītilimik atserpâ tamána Gútilo okalokatigfgingsik.

16 Bītilimit tauva autdlarput. sulilo nunákut ūgtornek atau-
-sek Eivfaratimut ^{17. 18.} nānginamiko Rāgītdle ernivok; kisiāne ajornar-
-tōrpok ernisagame. 17 ernisavdlune taima ajornartōrmat ernisug-
-siortup okarfigâ: sujōranak, tamatumūnātaok ernertāsagavit. 18 tar-
-nālo apingmat, tokugamime, Binūnimik ^{17. 18.} atserpâ, angutātale Bīnja-
-mimik ^{17. 18.} taiyâ. 19 Rāgītdlilo tokuvok, ilissauvordlo Eivfaratip ^{17. 18.} tássa ^{1 Sam. 10. 2.}
Bītdlīmip ^{17. 18.} avkūtāne. 20 Jākulo napassuliörpok ilerfata kâne, ta-
-māssa Rāgītdlip ilerfata napassua sule uvlume. 21 Israflilo
autdlarkigpok, tovke nāpardlugo ungūgkanut kinerdlerfiliap unga-
-tāne. 22 pivordlo Israfle nuname unīngatitdlugo, Rūpinip ilāne ^{49. 4.}
Bīgdla angúme panerfâ ināukâ; Israflivldo tusarpâ.

Jākuvdlo ernere arkanek mardlūput: 23 Līap ernere: Jākup
angajugdliliâ Rūpine, Sīmiūt, Līve, Jūta, Iisagssāre, Sīpulūt. 24 Rā-
-gītdlip ernere: Jūserfilo Bīnjamitdlo. 25 Bīgdlap ernere Rāgītdlip
kivfāta: Dānilo Naytalfo. 26 Silpap ernere Līap kivfāta: Gātilo
Agseralo. tamāssa Jākup ernere, Misuputāmīame ^{Beni.} ernertārissai.
27 Jākuvdlo angúne Iisāx tikipâ Māmerime, Kēriat-Arapame, tássa ^{13. 18.}
Hīprūnime, Aaperāvldo Iisāvldo takornartauvfiāne. 28 tamāssa Ii-
-sāp ukiue: ukiut untritigdlit arfinex pingasunigdlo kuligdlit. 29 Ii-
-sārdlo anerningerdlune tokuvok, inugtaminutdlo ^{25. 8.} katerssugauvok,
utorkauvdlune inūnerminigdlo nāmagsisimavdlune; ernerisalo Ei-
-sauivldo Jākuvdlo ilivāt.

kapitalit 36.

Eisauikut kinguârit.

1 tamāssa Eisauimik agdlagkat, Eitumiussumik ^{25. 30.}: 2 Eisauip ing-
-minut nullssiúpai Kānākut panša ilait: Aatā ^{4. 19.} Eilunip Hītikūssup ^{26. 34.}
pania, Oulipāmalo Aanap pania, Sīpiunip Hīvikūssup ernutâ:
3 Basmātalo Ismatlip pania Nipājūtīp najâ. 4 Aatavldo Eisauimut ^{28. 8.}
ernertārâ Eilivfarse, Basmātavldo ernertārâ Rīguile. 5 Oulipāmav-

-dlo ernertârai Jîgusilo Jâgdalalo Kôralo. tamâssa Eisauip ernere, Kânâp nunâne ernertârisai. ¹² 6 Eisauivdlo tiguvai nuliane erninilo paninilo tarnigdlitdlo tamâssa igdlume pê, nerssutautinilo, kimug-tûtinilo tamaisa, pekutinilo tamaisa Kânâp nunâne pisârissane, nunasiartordlunilo nügke Jâko kimagdlugo; ¹³ 7 pekutitûvatdlâramik nunakatiçisavdlutik, nunavdlo takornartauvfingmik artormatik nerssutautitik pivdlugit. ¹⁴ 8 tamâitumik Eisauie Sîarip kâkaine nuna-
¹ 1 nal. 1,35 tt. -karpok. Eisauie tâssa Eitume. ⁹ tamâssa Eisauip sugissai, tâuna Eitumikut nagguvigât Sîarip kâkainitut; ¹⁰ tamâssalo Eisauip ernerisa arke: Eilivfarse Aatap ernera Eisauip nuliata; Rîguile Basmâtap ernera Eisauip nuliata. ¹¹ Eilivfarsip ernere tâssa: Tîman, Oumar, Sivfo, Gâitâm, Kînas. ¹² Eilivfarsivdlo Eisauip ernerata panerfarâ Tivna, tâussuma Eilivfarsinut ernertârâ Amalak. ¹³ tâssâuput Aatap kinguai Eisauip nuliata. ¹⁴ Rîguilip ernere tâssa: Nâgat, Sêra, Sâma, Mîsa. tâssâuput Basmâtap kinguai Eisauip nuliata. ¹⁵ uko Oulipâmap ernerai, Aanap panjata Sîpiunip ernutâta, Eisauip nuliata: Jîgusilo Jâgdalalo Kôralo Eisauimut ernertârai. ¹⁶ tamâssa Eisauip kinguaisa nâlagkersortait: Eilivfarsip Eisauip angajugdliliâta ernere: nâlagkersuissut Tîman, Oumar, Sivfo, Kînas, ¹⁷ Kôra, Gâitam, Amalak. tâssâuput Eilivfarsikut nâlagkersortait Eitumip nunâne; Aatap tâuko kinguarai. ¹⁸ ukulo tâssa Rîguilip ernere Eisauip ernerata: nâlagkersuissut Nâgat, Sêra, Sâma, Mîsa. tâssâuput Rîguilikut nâlagkersortait Eitumip nunâne; Basmâtap tâuko kinguarai Eisauip nuliata. ¹⁹ ukulo tâssa Oulipâmap ernere Eisauip nuliata: nâlagkersuissut Jîgus, Jâgdla, Kôra. tâssâuput Oulipâmâkut nâlagkersortait, Aanap panjata Eisauip nuliata. ²⁰ tâssâuput Eisauip kinguai, tâssâuputdlo nâlagkersortait; Eitume tamâssa. ²¹ tamâssa Sîarip Hôrîkûssup ernere nunap inue: Lûtan, Sûpal, Sîpiun, Aana, ²² Dîsun, Eitser, Dîsan. tâssâuput Sîarip ernere, Hôrîkut nâlagkersortigissait Eitumip nunâne. ²³ Lûtanip ernerai Hôrîlo Eimanilo, Tivnalo Lûtanip najagâ. ²⁴ ukulo Sûpalip ernerai: Aaluan, Manâgat, Eipal, Sivfo, Ounam. ²⁵ Sîpiunivdlo ernerai Ajalo Aanalo; Aana tâunauvok puilassunik ûnartunik navssârtok puilassuitsume, angûme Sîpiunip siutitûtai pârigamigit. ²⁶ tamâssalo Aanap kitornai: Dîsun, Oulipâmalo Aanap panigâ. ²⁷ ukulo Dîsunip ernerai: Hamatan, Eispan, Jîtaran, Kêran. ²⁸ uko Eitserip ernerai: Bîlan, Sâgavan, Akan. ²⁹ uko Dîsanip ernerai: Us, Aran. ³⁰ tâuko Hôrîkut nâlagkersortigait: nâlagker-

-suissut Lūtan, Sūpal, Sīpiun, Aana, ³⁰Dīsun, Eitser, Dīsan. tá-
-ssáuput Hōrikut nālagkersortait, Starip nunāne nālagkersortigissait.

³¹tamássa kúngit Eitumip nunāne ^{Am. 2014}kúngiussut Israflip kinguai ^{1 nal. 1,43 tt.}
kúngékángikádlarmata: ³²Eitumip kúngia Bīla Biorip erna; ig-
-dlokarfialo Dínāpamik atekarpok. ³³Bīla tokungmat kingornagut
kúngiuvok Jūpa Sērap erna, ^{Am. 1.30}Būsramit. ³⁴Jūpa tokungmat ki-
-ngornagut kúngiuvok Hūsāt, Tīmanícut nunānit. ³⁵Hūsāt tokung-
-mat kingornagut kúngiuvok Hātāt Bītatip erna, táussuma Mī-
-tiākut saperssisīpai Mūapícut narssāne; igdlokarfialo Avītimik a-
-tekarpok. ³⁶Hātāt tokungmat kingornagut kúngiuvok Sāmāla,
Maserīkamit. ³⁷Sāmāla tokungmat kingornagut kúngiuvok Sāvde,
Riupūtimit kúgssūp sinānūtimit. ³⁸Sāvde tokungmat kingornagut
kúngiuvok Bāl-Hānat Agpōrip erna. ³⁹Bāl-Hānat Agpōrip er-
-nera tokungmat kingornagut kúngiuvok Hātāre; igdlokarfia Pāgū-
-mik atekarpok, nulialo Mītapīlimik, Mātrītip panigā Mīsāp paniata.

⁴⁰tamássa Eisauícut nālagkersortaisa arke, ingmícut erkar-
-dlerígsortagdlit ingmícut najugagdlit kanok atekartut: nālagker-
-suissut Tivna, Aalua, Jītt, ⁴¹Oulipāma, Eila, Pinūn, ⁴²Kīnas,
Tīman, Mīvsar, ⁴³Magtial, Jēram. tássáuput Eitumícut nālagker-
-sortigissait, kanok nunamingne pigissamingne nunakartut. Eisauē
tāuna Eitumícut nagguvigāt. ||

1 nal. 1,43 tt.

1 nal. 1,51 tt.

kapitalit 37.

Jūserfe katángutaisa Egiptinilianut tunigāt.

NJākulo nunakarpok angúme takornartauvfiane Kānāp ¹¹¹¹nunā-
-ne. ²tamássa Jākumik agdlagkat: Jūserfē ²⁰arfersanek mardlung-
-nik ukiokarame savaník pārssissūvok katángutine ilagalugit, inū-
-sugtortauvdlune Bīgdāvdlo Silpāvdlo angúme nulīaisa kitornaine. ^{35,27.}
Jūserfīvdlo atātānut okautigissarai únerdlūtiginekarāngata. ³Israfl-
-livdle Jūserfe asavā kitornaminit tamanit, utok ^{2526-3528 2: aa/110aa:}auferimīne erna-
-tārigamiuk, ānorārtārtīpālo agdlāingmik. ⁴katángutaisale malu-
-gigamíko atātāta asanerugā katángutainit tamanit, kíngarilerpāt,
ajungitsumik okalugfiginex sapilerdlugo. ⁵Jūserfīlo singnagtugka-
-mik singnagtormat katángutiminut okautigalugo, angnermik kínga-
-rilerpāt. ⁶ima okarfigingmatik: ata singnagtugara tusásagigse,
kanok singnagtortunga: ⁷ekitigkānik kilerssuissugut narssame. su-
-nauvfalo kilerssugara makítok, náparigsivdlunilo, avatānitdlo kiler-
-ssugkavse sikigfigigāt kilerssugara. ⁸katángutaisale akivāt: ivdlit ^{43,27.}

35,27.

35,25 t.

2 Sām. 13,18.

uvavtínut kúngiúsagavit? nálagáusagavitudlünft uvavtíne? angner-
 -migdlo kíngarilerpât singnagtugai pivdlugit, okausflo pivdlugit.
 9 avdlamigdlo singnagtorpok kingorna, katángutiminutdlo okalug-
 -tuarâ okardlune: ata singnagtortunga singnagtugkamik avdlamik:
 sekernuvdlo káumativdlo uvdlorissatdlo arkanigdlit sikigfigigānga.
 10 okalugtuarimgagulo atátaminut katángutiminutdlo, angutâta ag-
 -pialūpâ, okarfigalugo: kanok singnagtulekait? uvangalo anānatdlo
 katángutititdlo aggisassugut, nunamut, sikigfigalutit? 11 katángutai-
 -salo singáupât; angutâta okautsit táuko tókorpai. 12 katángu-
 -tailo autdlarput angúmik savutai páralugit Siggmime. 13 Israi-
 -lip tauva Júserfe okarfigâ: katángutitit Siggmime párssíput ilâ?
 autdlarniarit, táukunúnga autdlartísavavkit. akivâ: tássauvunga.
 14 okarfigâlo: autdlarit-ait, katángutitit takusardlugit ajúnginersut,
 savatdlo ajúnginersut, kingumutdlo okariartorfigalunga. autdlartí-
 -pâlo Híronip kóruanit. Siggmimutdlo apúngmat, 15 narssame
 támalersok angutip nâlpâ, táussuma aperâ: suna ujarpiuk? 16 a-
 -kivâ: katángutíka ujarpâka, nalunaerfigínga-ait, sume párssípat?
 17 angutivdlo táussuma akivâ: mānga autdlarsimáput, tusaravkit
 okartut: Dūtanmut autdlarta. Júserfip tauva katángutine malig-
 -pai, nanivdlugitdlo Dūtanime. 18 takuleramikulo ungasigsumit, sule
 Mat., 26, 4. patdlíngikatdlarâtik, isumalio katigilerput tokúkumavdlugo; 19 okalo-
 -katigilerdlutik: takuyarse singnagtorssuak auna aggerpok. 20 kâ,
 tokókisigo, iterssaliat árdlanut igitdlugo, okardlutalo nerssutipilúp
 nerigâ; ímaka singnagtugai kanok iliumártut. 21 Rûpinivdle tusa-
 42, 22. ramigit anáuniarpâ, okardlune: inuarta ísángilarput. 22 okarfigailo
 Rûpinip: aungmik kuissekinase, kisiáne iterssaliambut matumúnga
 puilassuitsumítumut igísiuk, isagtokinagulo; tássa anáukumagamiuk,
 angutānutdlo utersarumavdlugo. 23 Júserfip tauva katángutine ti-
 -kingmagit, ánorânik mátarpât, ánorânik táussumínga agdlaingmik
 atisimassânik, 24 tiguavdlugulo iterssaliambutdlo igitdlugo: mássale i-
 -terssaliak imaerútok, ilua imekángitok; 25 ingíputdlo neriumavdlu-
 -tik. issitigdlo árdlortíkamíkik takulerpait sunauvfa inuilársioxi-
 -gít Ismaílikússut Giliatimit aggersut, katigagtútaidlo tarnúnik
 kutsungnigdlo perkigsautigssanik nangnagtut, Egivtinimut samung-
 -nartut. 26 Jútap tauva katángutine okarfigai: suna píssarísavarput
 katángúput tókúkvitigo aualo issertordlugo? 27 kâ, ukunúnga Is-
 -maílikúnut tunisigo, agssavta sāsángilât tauva; mássa katánguti-
 -gárput uvinekatigalugulo. katángutaisalo nálagpât. 28 angutitdlo
 25, 2. 4. táuko Mtiákkússut sarssungmata, Júserfe ánuvât iterssaliमित ka-

-kitdlugo, Ismaílíkúnutdlo táukunúnga tunivát sílvínik mardlungnik ^{Mtt. 26.}
kulilingnik; táukualo Júserfe Egivtinimut nagsarpát. ²⁹Rúpinile
iterssaliambut utermat, sunauvfa Júserfekángilak iterssaliame; ano-
-rássane tauva aligpai, ³⁰kingumut katángutiminut pivdlune okar-
-dlunilo: merdlertok pekángilak, sumut písaunga uvanga? ³¹tauva
Júserfip ánorá tiguvát, savaussarssuak tokutdlugo auanut ánorá
misugdlugo, ³²autdlartípátdlo ánorá táuna agdlalik, atátamingnut
píssutdlugo okardlutigdlo: mána navssárarput, ata misilisagit, er-
-nerpit ánoránerpá? ³³ilisarálo okardlune: tássa ernerma ánorá,
nerssutipilúp nerisimavá; Júserfe aligtornekarsimavok. ³⁴Jákuvdlo
ánorássane aligpai, pügssiamik atissivdlune kitermigut, ernilo alia-
-sútigá uvdlorpagssuit. ³⁵ernerilo panflo tamarmik savssarput tug-
-patdlersarumavdlugo; kisiáne tugpatdlersarkúngilak, okardlunilo:
aliasugdlunga ernivnut samungnarumárpunga unerivfingmút. ³⁶angu-
-tátalo xiavá. ³⁶Mtiäkutdle táukua Egivtinime tunivát Pútiáfari-
-mut Fáraup sakissartuanut, kúngimik párssissut nálagānut. |

kapitalit 38.

Jútalo Tâmarilo.

|¹taimane ilāne Júta katángutiminit aterpok, ²ángut Atulámio
najúlerdlugo Hêramik atilik. ²tássanilo Jútap takuvá angutip Kâ-
-nākut iláta Súamik atigdlup pania, tiguvdlugulo isekatigalugulo.
³nártulerpordlo ernertárdlunilo, atserdlugulo Gêrimik. ⁴āma nâr-
-tulerpok ernertárdlunilo, táuna atserpá Ounānimik. ⁵āmalo ki-
-ngugdlermik ernertárpok, táuna atserpá Sílamik. Jútale Kisipi-
-mípok erniaringmago. ⁶Jútavdlo Gêre angajugdliiane nuliarsar-
-pá Tâmarimik atilingmik. ⁷kisiáne Gêre Jútap angajugdliiā a-
-jortôvok Nālagkap issainut, taimájtumik Nālagkap tokúpa. ⁸Jútap
tauva Ounāne okarfigá: angajuvit nulia isekatigúk, katitdlugulo ka-
-tángutit kinguárdlugo, katángutit kinguágssiorkuvdlugo. ⁹Ounā-
-nile nalúnginame kinguágssak pigísangikine, katángúme nulia ise-
-katigisavdlugo nunamut aseruissaraok, katángúne kinguágssánik
tuniumanago. ¹⁰taimailiorneralo ajortúngmat Nālagkap issainut, táu-
-nátaok tokúpa. ¹¹Jútavdlo ukússe Tâmare okarfigá: uvigdlarneruv-
-dlutit unigit atátavit igdluane, ernera Síla agdlitserdlugo; isuma-
-game: táunátaok tokokinavok katángutimisut. Tâmarilo autdlar-
-pok, unigdlunilo atátame igdluane. ¹²kinguningátsiágut Súap pa-
-nia Jútap nulia tokuvok. Jútalo aliasugkungnaerame, savautimi-

-nik ^{319.} kivssaissunut majuarpok Tivnâmut, ikíngúne Hêra Atulâmio
 ilagalugo. ^{319.} 13 Tâmarilo nalunaerfigât okardlutik: sakit Tivnâmut
 majuarpok savautine kivssariartordlugit. ^{319.} 14 tauva uvigdlarnertut
 atissane iperarpai, sâgumik sâguvdlune uligdlunilo, ingitdlunilo Ei-
 -nâp Tivnâp avkutânítup isâvfianut; tássa takugamiuk Sfla agdli-
 -simassok, taimáitordle táussumúnga nullssiutíngíkâne. ^{319.} 15 Jûtavdlo
 takuleramiuk uverssartûsorâ, kîne sâgusimangmago. ^{319.} 16 sâpâlo av-
 -kusinerme, okardlune: kâ, isekatigilavkit-ait? nalugamiuk ukuari-
 -gine. akivâlo: sumik tunísavinga isekatigiumavdlunga? ^{319.} 17 okarpor-
 -dlo: savaussârkamik nagsitsivigiumârpavkit savautivnit. akivâle:
 sagdlunavêrumik tunigatdlánga nagsiutserdlugo. ^{319.} 18 okarpordlo: suna
 sagdlunavêrut ilingnut túniúsavara? akivâlo: nakitsisit pitûtâlo
 ajáupissatdlo tigumiagkat. tauva túniúpai táuko, isekatigalugulo,
 arnardlo táussumánga nârtulerpok. ^{319.} 19 tauvalo nikuitdlune autdlar-
 -pok, sâgune iperardlugo, uvigdlarnertut atissane ativdlugit. ^{319.} 20 Jû-
 -tavidlo savaussârak nagsiúpâ ikíngúminut Atulâmiumut, sagdluna-
 -vêrutine arnamit uterterkuvdlugit, kisiáne naníngilâ. ^{319.} 21 aperailo
 inuit tássanimiut, okardlune: sumîpa táuna uverssarniak Einâme
 avkusinerme igsiassok? akivâtdlo: uverssarniamik tássanîtokángi-
 -lak. ^{319.} 22 Jûtamutdlo uterpok okardlune: naníngilara, inuitdlo tássa-
 -nimiut okarput uverssarniamik tássanîtokángitsorôk. ^{319.} 23 Jûtavdlo
 akivâ: pigînardligit, kángusûtigísángínerparput; mássa savaussârk-
 -kamik matumínga nagsitsivigâra, kisiáne naníngilat. ^{319.} 24 pivordlo
 kâumatit pingasúngulermata, Jûta nalunaerfigât okardlutik: ukússat
 Tâmare uverssarpok, mássame uverssaramê nârtulerpok. Jûtalo
 okarpok: anisísiuk, ikivkagâusavok. ^{319.} 25 anisingmánilo sakiminut
 autdlartitsivok, okardlune: mákua inuánit nârtulerpunga; ilisarísa-
 -gitit, kia pigínerpai, mána nakitsit pitûtâlo ajáupiardlo? ^{319.} 26 Jû-
 -tavidlo ilisarai okardlunilo: uvavnit iluarneruvok, tássa ernivnut
 Sflamut písíngínavko. ilisarerkíngilâlo kingorna. ^{319.} 27 pivordlo erní-
 -sagame, sunauvfa ^{25.} mardluliánik ilumiokarpok. ^{319.} 28 ernilermatdlo,
 agssait sarkúmerput; ernisugsiortup tauva augpatdlarigsuminínguak
 tiguvâ, pavfianut kilerutdlugo, okardlunilo: táuna sujugdliuvdlune
 anísavok. ^{319.} 29 pivordlo agssane kingumut isertíngmagit katángutâ
 sunauvfa anivok; okarpok tauva: sôk agdlikarpit? ivdlit pigísa-
 -vat; atserpâtdlo Pêrásimik. ^{319.} 30 kingornagutdlo anivok katángutâ,
 augpatdlarigsuminermik pavfíngmiulik, atserpâtdlo Sêramik.

Mât. 1, a.

kapitalit 39.

Júserfe parnaerússausersok.

¹Júserfile samungnáupát Egivtinimut, Pútivfárvdlo Fáraup ^{37,36.}
 sakissartuata kúngimik ^{ok. 40} párssissút nálagáta angutip Egivtinimiussup
 pisiarâ Ismatlíkúnit tássunga samungnáussissainit. ²Nálagkavdlo ^{ap. sul. 7,9.}
¹¹⁻¹⁸⁻²⁶⁻²⁸⁻³¹ ~~Júserfe aipará~~, angutaulerporðlo pivdluartok, nálagkame Egivtini-
¹²⁻²⁰⁻²⁷⁻³¹ -miussup igdluanftdlune. ³nálagátalo ^{malugá} Nálagkap ^{aiparigá},
 suliarissai tamaisa Nálagkap pivdluarsarmagit tigussarângagit; ⁴Jú-
 -serfile sámáunarsivok issainut, kivfartútdlugulo. takusaissútípálo
¹⁵⁻²⁴ igdluminut, pigissanilo tamaisa táussumúnga páritípai. ⁵pivordlo
 takusaissútingmago igdluminut tamanutdlo pigissaminut, kigdliga-
 -lugo Nálagkap pivdluarkugá Egivtinimiup igdlua Júserfe pivdlugo, ^{30,27.}
 Nálagkavdlo pivdluarkussinera pigissainut tamanut atavok igdlumi-
 -lo narssamilo. ⁶taimáitumik pigissane tamaisa Júserfimut pári-
 -típai; sût nalingínait misigssúngilai táussumanftitdlugit, ^{nekigssa} ^{43,32.}
 kisiat nerissagssane. Júserfile ¹²⁻²⁴ pínerdlúnulo inugigpok. ⁷pivordlo
 tamákua taimailissut kingornatigut, nálagáta nuliata issine árdlor-
 -tíkai Júserfimut, okardlunilo: ináunga. ⁸kisiáne piunángilak, o-
 -karfigalugulo nálagkame nulia: takuvat nálagkama sût igdlumítut
 misigssúngilai uvavntitdlugit, pigissanilo tamaisa uvavnut páritípai.
⁹uvavnit angnerussokángilak matumane igdlume, sunigdlo nalingí-
 -narnik erdligútingilánga, ilingnik kisiáne, nuliarigamisit; kanorme
 tauva ajortorssuak ^{mána} pilarísagiga Gútimut ajortulivdlunga?
¹⁰nálangilálo Júserfip, sanianut inásavdlune najúsavdlugulúnft, nauk ^{erk. 16,16.}
 uvdlut tamaisa okalugfigissaráne. ¹¹pivordlo taimane iláne igdlu-
 -mut isermat, pássutagssane suliariumavdlugit, inokángitsordlo tá-
 -ssane igdlume igdlup ínugtaisa ilainik, ¹²tauva atisságut tiguvá,
 okardlune: ináunga. kisiáne atissane agssainut kimagdlugo sila-
 -mut kimávok. ¹³arnavdle takugamiuk atissane tássunga kimag-
 -dlugo silamut kimássok, ¹⁴tauva igdlume ínugtai kaerkuvai, okar-
 -figilerpailo okardlune: takuvarse angut táuna ^{Eiperíkússok} uvav-
 -tínut isertípá mitangnarsisagavta; uvavnut iserpok ináukumavdlu-
 -nga, kisiáne niperssuarmik tordlulavunga. ¹⁵tusaramingalo nipiga
 aníkiga tordlulavdlungalo, atissane sanivnut kimagdlugo silamut ki-
 -mávok. ¹⁶tauva atissá sanimine unigtípá nálagá tikitserdlugo.
¹⁷okalugfigálo okautsinik táukunínga, okardlune: kivfap Eiperíkú-
 -ssup táussuma uvavtínut isertitavit iserfigánga mitangnarsarumav-
 -dlunga; ¹⁸kisiáne nipiga anikavko tordlulavdlungalo, atissane sa-

-sut. ¹³uvdlut pingasut nâtinagit Fâraûp niarkut makitíkumârpâ, inigigaluangnut kingumut pisitdlutit, Fâraûvdlo ermusia agssainut túniúkumârpâ itlerkugtut sujugdlersut, ímitsissigatdlarmatit. ¹⁴kisiáne erkaingá inûydlualeruvit, isumaginiángalo, Fâraûmut er-kartordlunga igdlumit matumánga aniserkuvdlunga. ¹⁵angiortumik ^{Ar. 27}tigdligáuma Eiperíkut nunānit, āma tamāne sūnguamik iliungi-^{37,28.}langa parnaerungmánga. ¹⁶úterissutdlo nálagâta takugamiuk ajú-ngitsumik sukuaissok, okarpok Jûserfimut: uvangâtaqk singnag-torpunga, kakortugssianut nuioragkat pingasut kakagkika, ¹⁷nuo-^{Ar. 28}ragkamilo kutdlerme ítut útigkat nalingínait Fâraûp nerissagssai, tingmíssatdlo nerivait nuioragkamit kakagkavnit. ¹⁸Jûserfúvdlo a-kivâ okardlune: tamássa sukuautigssâ: nuioragkat pingasut tássa uvdlut pingasut. ¹⁹uvdlut pingasut nâtinagit Fâraûp niarkut ma-kitíkumârpâ ilingnit pêrdlugo, nívingardlutitdlo kissungmut, ting-míssatdlo nexit neriumârpât ilingnit. ²⁰pivordlo uvdlut pinga-juáne, Fâraûp inûvfiane, kivfane tamaisa avalaivfigigai, tauvalo makitípâ ímitsissut nálagâta niakua úterissutdlo nálagâta niakua kivfame akornáne, ²¹ímitsissut nálagât kingumut ímitsissigilerdlugo, ermusek táussumúnga túniutititdlugo Fâraûp agssainut, ²²úteri-ssutdlo nálagât nívingardlugo, sórdlo Jûserfip sukuaivfigigai. ²³kisiáne ímitsissut nálagâta Jûserfe erkáisavdlugo puiorpâ.

kapitalit 41.

Jûserfe nuname nálagaulersok. kângnerssuak pilersok.

¹pivordlo ukiut mardluk nângmata, Fâraô ^{Ar. 29}singnagtortok kû-gârtumê kekardlune. ²sunauvfalo kûgârtumit kakissut ugsigit arnavíssat arfinex mardluk pínersut pualasût, ivigssuarne mangia-lerdlutik. ³sunauvfalo kingornisigut kûgârtumit kaxissut ugsigit arnavíssat arfinex mardluk avdlat, pínítsut sagdlússut, kûgârtup sináne ugsigit ivkua saniáne unigdlutik. ⁴ugsigitdlo táukua pí-nítsut sagdlússut nerigait ivko ugsigit arfinex mardluk pínersut pualasût; tauva Fâraô iterpok. ⁵kingumutdlo sinilerpok, sing-nagtulerdlunilo áipagssânik, sunauvfa karrít arfinex mardluk nau-lersut ivingmit atautsimit, siligtut ajúngitsut. ⁶sunauvfalo ki-^{Ar. 30}ngornisigut naulersut karrít arfinex mardluk amitsut agsârnerup útai, ⁷karrít dlo táukua amitsut ívait ivko karrít arfinex mardluk siligtut ulivkârtut; tauva Fâraô iterpok, sunauvfa singnagtorsimav-dlune. ⁸kaulermatdlo anernera erdlóxivok, autdlartitsivordlo

Dân. 2,1. kaerkuvdlugit titagarsiortut tamaisa ilisimassutdlo tamaisa Egivti-nimítut, Fâraúvdlo singnagtugke táukunúnga okalugtuarâ, kisiáne sukuaissugssakángilak Fâraúmut. ⁹tauva ímitsissut nálagâta Fâ-raô okalugfigilerpâ okardlune: ajortuliara uvdlume erkailerpara. ¹⁰taimane Fâraúp kivfane níngautilermagit, parnaerutitdlunga kú-ngimik pârssissut nálagâta igdluanut, uvangalo úterissutdlo ná-lagât, ¹¹taimane singnagtorpugut únuame atautsime, uvangalo táu-nalo, tamavta singnagtugkavta ingmíkut sukuautigssâ nâpertor-dlugo. ¹²tássanilo ilagârput inúsugtok Eiperíkússok, kúngimik pârssissut nálagâta kivfâ, táussumúnga okalugtuarigavtigik sing-nagtugkavtínik sukuaivfigâtigut, tamavta singnagtugkavut nâper-tordlugit sukuiarpai. ¹³sôrdlulo sukuaivfigigâtigut taima ilivok: uvanga inivnut utertitauvunga, ivnale nívingarpât. . ¹⁴Fâraô tauva autdlartitsivok Júserfe kaerkuvdlugo, ainasuarpâtdlo parnaerússi-vingmit; nutsanilo kípitíkamigit avdlanigdlo ánorârtorame Fâraú-mut iserpok. ¹⁵Fâraúvdlo Júserfe okarfigâ: singnagtorpunga su-kuaissugssakartínagulo; ivdlitdle tusarpavkit okautigigâtit sing-nagtugak tusarugko sukuiarnex sapíngíkit. ¹⁶Júserfívdlo Fâraô akivâ okardlune: uvanga pínangâ, ⁴⁰⁸Gútip Fâraô ajúngitsumik akí-savâ. ¹⁷Fâraúp tauva Júserfe okalugtútilerpâ: singnagtorpunga kúgártup sinâne kekardlunga, ¹⁸sunauvfalo kúgártumit kakissut ugsigit arnavíssat arfinex mardluk pualasút kussanartut, ivigssuarne mangialerdlutik. ¹⁹sunauvfalo kingornisigut kakissut ugsigit ar-navíssat arfinex mardluk avdlat, úperkajâssut agsut kussanait sut sagdlússut; taima ajortigissunik Egivtinime tamarssuarne takussa-kángilanga. ²⁰ugsigitdlo táukua sagdlússut ajortut nerivait ivko ugsigit arfinex mardluk sujugdlít pualasút. ²¹ilumingnutdlo iser-tingmatigik malungnángitdlat ilumingnut isertokartut, taimatut pí-nitsigínarput, tauva iterpunga. ²²âma singnagtulerpunga sunauvfa karrít arfinex mardluk naulersut ivingmit atautsimit, ulivkártut ajúngitsut. ²³sunauvfalo kingornisigut naulersut karrít arfinex mardluk panertut amitsut agsarnerup útai; ²⁴karrít dlo táukua a-mitsut ívait ivko karrít arfinex mardluk ajúngitsut. okautigâralo titagarsiortunut, kisiáne navsuiaivfigisínáungilânga. ²⁵Júserfívdlo Fâraô akivâ: Fâraúp singnagtugâ atausiuvok; Gútip suliariligkane Fâraúmut navsuerpâ. ²⁶ugsigit táuko arfinex mardluk ajúngitsut tássa ukiut arfinex mardluk, karrít dlo táuko arfinex mardluk ajú-ngitsut tássa ukiut arfinex mardluk; singnagtugak atausiuvok. ²⁷ugsigitdlo táuko arfinex mardluk sagdlússut ajortut kingugdliuv-

-dlutik kaxissut tássa ukiut arfinek mardluk, karritdlo táuko ar-
 finek mardluk amitsut agsarnerup útai tássa ukiut arfinek mar-
 dluk kângnartut. ²⁸taimáipok sórdlo Fâraûmut okartunga: Gûtip
 suliariligkane Fâraûmut nivtarpâ. ²⁹takuvat ukiut arfinek mardluk
 agsut kârsitdlarnartut nagdliúkumârput Egivtinimut tamarmut, ³⁰ki-
 ngornisigutdlo ukiut arfinek mardluk kângnartut píngorumârput, ^{2 kúng. 8,1. (4/11a)}
 Egivtinip kârsitdlarnarssusia tamât puionarsisitdlugo, kângneruv-
 dlo nuna tamákisavâ; ³¹kârsitdlarnartumigdlo nuname ilisimajung-
 náisáput kângnermit kingornagut piumârtugssamit, agsut angísa-
 kingmat. ³²Fâraûvdlo áipagssânik singnagtoringmago, mardloriar-
 dlugo, tássa Gûtime aulajangersagaungmat tamána; katsornane
 Gûtip suliarísangmago. ³³taimáitumik mána Fâraô takuñiardle a-
 ngúmik sujunexartumik ilisimassumik, Egivtinimut ivertitagssa-
 minik; ³⁴taimailiordlunilo Fâraô takusaissugssanik ivertitsigile,
 naussut tatdlimainik tunioraisitsivdlune Egivtinime, ukiut táuko
 arfinek mardluk kârsitdlarnartut ukiútitudlugit; ³⁵nerissagssanigdlo
 nalingínarnik táuko katerssuisassut ukiut táuko ajúngitsut nagdliú-
 kumârtugssat ukiútitudlugit, karrinik kimatulivdlutik Fâraûp pâri-
 ssagssainik, ungalûgkane nerissagssamausiagssanik, torkordlugitdlo;
³⁶nerissagssatdlo tamáko nunamut pigssamârtitáusáput ukiunut
 táukunúnga arfinek mardlungnut kângnartunut, Egivtinimut nag-
 dliúkumârtunut, nuna kângnermit asiuterkunago. ³⁷okausialo táuna
 Fâraûvdlo kivfaisalo tamarmik iluarât. ³⁸Fâraûvdlo kivfane oxar-
 figai: navssâsanerpugut angúmik úma ássinganik, Gûtip anerne-
ranik ilumiulingmik? ³⁹Fâraûvdlo Jûserfe okarfigâ: Gûtip máko ^{apt. 65, 7/58 (17/11)}
 tamaisa ilingnut nalunaermagit, tamána pivdlugo iligtut sujunexar-
 tigissumik ilisimassokángilax. ⁴⁰ivdlit igdluvne angnerúsautit,
 íngutamalo tamarmik karnit nalunaerssúsavât; igsiavfik kilâlik ki-
 siat ilingnit angnerússutigisavara. ⁴¹âma Fâraûp Jûserfe okarfigâ:
 takuvat Egivtinimut tamarmut ivertípavkit. ⁴²Fâraûvdlo agssang-
miune nakitsit agssangminit pêrpâ Jûserfip agssânut ivertitdlugo,
 ánorârtârtitdlugulo ilupâgssiamik kaugdlorigsumik, kalivnérxatdlo
 kûltit kungasianut ujamiliutdlugit; ⁴³kimugsersípâlo kamutime ái-
 painik, tordlorputdlo sujornagut: sêrkúmeritse. taima Egivtinimut
 tamarmut ivertípâ. ⁴⁴Fâraûlo Jûserfîmut okarpok: uvanga tássa
 Fâraô; ivdlitdle perkúngisangnik agssangminigdlûnft isigkaminig-
 dlûnft aulatsissoxásángilax Egivtinime tamarssuarne. ⁴⁵Fâraûvdlo
 Jûserfe atserpâ issertut erssersitsissânik; táussumúngalo nulíssiúpâ
 Asnâta Pûtivfêrap Ounime palasip pania. Jûserfip tauva Egivtine

angalajartorpá. ⁴⁶pingasunik kulilingnik Júserfe ukiokarpok Fâ-raûp Egiptinip kúngiata sâne kekaramé; anivordlo Fâraûp sânit, Egiptine tamât ingerdlavigalugo. ⁴⁷nunalo ekimassorssuarnik naussokarpok ukiut táuko arfinek mardluk kârsitdlarnartut. ⁴⁸u-kiutdlo táuko arfinek mardluk ukiûtítldlugit nerissagssanik naliniginarnik Egiptinimîtnik katerssulput ungalûgkanut píssutdlugit; nungutdlugit nerissagssat ungalûgkap erkâne naussut iluanut píssútarait. ⁴⁹Júserfilo karrinik kimatulivok agsut amerdlasûnik, imap ^{21/2}goraisut isivdlugit; kîsa kîsisaerpait kisigssáungingmata.

⁵⁰Júserfilo mardlungnik ernertârpok ukiut kângnartut nagdliu-tínagit, táukunínga ernertáupâ Asnâtap, Pûtivférap Ounime palasip paniata. ⁵¹Júserfivdlo angajugdlex Mánarsimik atserpâ, [okardlune]: Gûtip puíortingmanga erdlókíssutsivnik tamanik, atátamalo ^{48,5.}igdluata pfnik tamanik. ⁵²áipâlo atserpâ Eivfarâmik, [okardlune]: Gûtip nauvduartingmanga nuname nâgdliugfivne.

⁵³ukiutdlo táuko arfinek mardluk kârsitdlarnartut Egiptinimut nagdliútut nângmata, ⁵⁴ukiut táuko arfinek mardluk kângnartut nagdliutilerput, sôrdlo Júserfe okarsimassok, kângneruvdlo nunat ^{tugs. 105,16.}tamaisa tikípai; Egiptinime kisiáne tamatigut nekigssakarpok. ⁵⁵Egiptinimiutdlo tamarnik kâleramik, inuit Fâraûmut nivdlíaput nekigssamik, Fâraûvdle Egiptinimiut akissarai: Júserfe ornigsiuk; kanok okarfigissarângase tainmailioritse. ⁵⁶kângneruvdlo nuna tamât nanertormago, Júserfip mátússat tamaisa matuerpai Egiptinimiunut tunissardlugit, kângnek suángarmat Egiptinime. ⁵⁷nunanitdlo tamanit Egiptinimut aggerput, Júserfe pisiniarfigalugo, ^{12,10.}kângnek suángarmat nunane tamane.

kapitalit 42.

Jákup ernere kulit Egiptiniliartut.

¹Jákuvdle takugamiuk Egiptinime karrinik pisiagssakartok, ernine okarfigai: sôk ingmivsnik issigínarpise? ²okarpordlo: ata tusarpunga Egiptinime karrinik pisiagssakartok: tasamungnaritse, inûtigssavtínik tasamânga pisiniutdluta, tokorkunata. ³tauva Júserfip katángutai ^{v. 42. 1.}kulit tasamungnarput, karrisiniardlutik. ⁴kisiáne Binjamít Júserfip nukâ Jákup autdlakatigitíngilâ katángu-tainut, okaramé: perdlûp kaníngaxinavâ. ⁵tauva Israflip ernere tikiúput karrisiniariartortut ilagalugit, Kânâp nunâ kângnerup tíkingmago. ⁶Júserfile nuname nâlagauertaussox, táussuma karrit

tunissarpai nunap inuinut tamanut. Juserfivdlo katángutai tikiú-
 -put, nunamut sikigfigalugo. ⁷Juserfivdle katángutine takugamigit ^{37,5}.
 ilisarai, ilisaríngitsússârdlugitdle, sukangnersumigdlo okalugfigai o-
 -kardlune: sumit aggerpise? akivâtdlo: Kânâp nunânit, nerissag-
 -ssarsiniardluta. ⁸Juserfivdle katángutine ilisarai, táukuale ilisa-
 -ríngilât. ⁹Juserfivdlo singnagtú⁹kane erkaivai, kanok singnagto-
 -rame, okarpordlo: misilíartortúvuse, nunap serniginekángíssusia
 takuniarparse. ¹⁰akivâtdlo: nágga nálagara, kivfatit nerissagssar-
 -siniarput. ¹¹tamavta angutip atautsip ernerâtigut, perkuserdlú-
 -ngilagut, kivfatit misilíartortúngitdlat. ¹²okarfigaile: nágga, ki-
 -siáne nunap serniginekángíssusia takuniarparse. ¹³akivâtdlo: u-
 -vagut kivfatit angutip atautsip Kânâp nunâne Itup ernerâtigut,
 arkanek mardlúgaluartugut katángutigitt, nukardlek sule tagpava
 atátavtíne, atauserdlo pekángilak. ¹⁴Juserfivdle okarfigai: taimái-
 -pok sôrdlo okarfigigivse: misilíartortúvuse. ¹⁵matumínga misilí-
 -savavse: ilumut úmangmat Fâraô: tássánga anísángilase, kisiáne
 nukardlersarse maunga pigpat. ¹⁶ilarse atausex autdlartísiuk ka-
 -tánguterse aerkuvdlugo, ilivsiilo parnaerússáusaase. okautsise
 misilísaváka ilumôrnersuse; taimáingigpat: ilumut úmangmat Fâraô:
 misilíartortútísavavse. ¹⁷tauva atautsimut pisitdlugit párisautípai
 uvdlut pingasut. ¹⁸uvdlutdlo pingajuáne Juserfip okarfigai: imai-
 -lioritse, tauva inūsause; uvanga Gúte mianerâra. ¹⁹perkuserdlú-
 -ngíkuvse ilarse atausex kilerssorsimagile igdlume párisauvfivsíne,
 ilivsiile autdlaritse inokutivse perdlernavêrutigssait pisiase anger-
 -dlautdlugit. ²⁰nukardlersarsilo tikiúsiuk uvavnut, okautsise tauva
 ugperinekásáput, tokúsángilasilo. taimailiorput tauva. ²¹okaloka-
 -tigfgputdlo: ilumúme pitdlagagssauvugut katánguterput pivdlugo,
 tarnâta nâgdliugssusia takugavtigo nâkigerkuvdlune kínuvigingma-
 -tigut, tusarumángikigputdlo; tamána pivdlugo nâgdliungnartup ta-
 -matuma naláupâtigut. ²²Rûpinivdlo akivai okardlune: okarfigí-
 -ngínerpavse taimane, okardlunga: merdlertok ajortulivfigekinasísiuk; ^{37,21} t.
 kisiáne tusarumángilase; ârit tássa auâ ⁴-⁹ âperkutigissaulerpok. ²³ili-
 -simángitdlatdlo Juserfip tuságâtik, nugterissokardlune okalugfiging-
 -matik. ²⁴tunúpailo kivádlune; kingumutdlo sâgpai okalugfigalugit,
 Símiútdlo tiguavâ akornânit, kilerssortitdlugulo issigititdlugit. ²⁵Jú-
 -serfílo perkussivok pûgssautait karrinik ímísagait, nungutdlugit
 aningaussautait kingumut pûinut ilivdlugit, tákuagssainigdlo tuní-
 -sagait; taimalo iliorfigait. ²⁶tauva karrisiatik siutítútimingnut
 nangmagkiúpai tássángalo autdlardlutik. ²⁷ardlâtále ^{46 x 3} pûne ang-

-marmago, siutitūne ivigkanik tuniumavdlugo akungnigtarfingme, aningaussautine takulerpai pūmine kagdliussut. ²⁸okarpordlo ka-tángutiminut: aningaussautíka kingumut piváka, takuvase tássa pūvnīput. tauva nāsāngalerput, ánilákatigfgdlutik okardlutigdlo: sōrme Gūtíp taima piyátigut? ²⁹atátamingnutdlo Jākumut apū-kamik Kānāp nunānut, nalunaerfigāt tamanik ingmingnut. nalaut-sortunik, okardlutik: ³⁰angutip táussuma nūname nāлагаussup sukangnersumik okalugfigātigut, nunamik misilfartortūsoraluta. ³¹a-kivarputdle: perkuserdlúngilagut, misilfartortūngilagut. ³²arkanek mardlūvugut katángutigitt, kisiáne atausek pekángilak, nukardlerdlo sule atátavtínīpok Kānāp nunāne. ³³tauva angutip táussuma nūname nāлагаussup okarfigātigut: matumínga misigísavavse perkuserdlúngitsuse: ilarse atausek uvavne unigdle, ilivsiile inokutivse perdlernavérutigissait tiguvdlugit angerdlaritse. ³⁴nukardlersarsilo tikiúsiuk uvavnut; tauva misigiguvse misilfartortūngitsuse perkuserdlúngitsuse, katánguterse ilivsinut túniúkumárpara, niuverniarumárpusilo nūname. ³⁵pivordlo pūtik imáiarámikik, sunauvfa tamarmik aningaussautait kilersimassut pūniūput, takuleramikigdlo aningaussautitik kilersimassut táukualo angutátalo, sujōralerput. ³⁶angutáta Jākup tauva okarfigai: kitornaerutilerpavsinga; Jūserfe pekángilak, Símiūt pekángilak, Bīnjamīt tiguniarparse; uvavnut tamarmik nalautsorput. ³⁷Rūpinivdle angúne akivá okardlune: erníka mardluk tokúsavatit ilingnut utertíngikuvko; agssavnut túniúsínauk, ilingnut utertísavara. ³⁸okarpordle: ernerma samungnakatigísángilāse, angajua tokungmat, táunalo kisime amiákūngmat; ingerdlatitdluse perdlūp kaníngaraluarpage kērsūsunga alia-
^{37,38}-sugtitdlunga samungnarterkajarivsinga unerivfingmut.†

kapitalit 43.

Jākup ernere Bīnjamīt ilagalugo Egivtiniliartut.

¹kāngnerdle angekaok nūname. ²tauva nungúkamikik karrit Egivtinimit tikiússatik, angutáta okarfigai: autdlarkigitse, nerissag-ssānguamik pisiniutdluta. ³Jūtap tauva akivá okardlune: angutip ^{42,20}táussuma narkigssorkigsârpâtigut okardlune: kīnara takúsāngilarse, kisiáne katánguterse ^{42,16}ilagiguvsuik. ⁴taimáitumik katánguterput uvavtínut ilaorkugugko samungnarumârpugut nerissagssamik pisi-niutdlutit; ⁵ilaorkúngikugkule samungnásángilagut, angutip táussuma okarfigingmatigut: kīnara takúsāngilarse, kisiáne katāngu-

-terse ilagiguvsuik. ⁶Israflile okarpok: sôk ajortumik pivisinga, angut táuna nalunaerfigigavsiuk avdlamik katángutetekartuse? ⁷aki-vâtdlo: angutip táussuma aperkutigerkigsârmatigut erkardlivutdlo, okardlune: atâtarse sule inûva? avdlamik katángutetekarpise? nalunaerfigârput tauva sôrdlo aperigâtigut; kanorme ilisimásagigput okarumârtok: katánguterse tamaungnartísiuk? ⁸Jûtalo okarpok atâtaminut Israflimut: inûsugtortarput uvavnut ilaorkuguk, tauva pikivdluta autdlarumârpugut, inôrkuvdluta, uvagutdlo ivdlitdlo kitornúanguavutdlo tokorkunata. ⁹uvanga sivnísavara, uvanga pissû-tisavarma; ilingnut utertíngikuvko kînavit sânut pisitdlugo, inûtiddlunga ajortuliorfigisimásavavkit tauva. ¹⁰mássa arríngikúvta mardloriardluta utertarêrkajakaugut. ¹¹tauva angutâta Israflip okarfigai: taimardluínak ísagpat imailioritse: nunap tusâmassáussu-taisa ilainik pûgssautivínut ikissivdluse angúmut táussumúnga pajugutigssanik nagsaritse: tarnutiminínguamik, tungusungnitsúsiaminínguamigdlo, kutsungnigdlo perkigsautinik, paormanigdlo pilutaussanik, kâkortaríssanigdlo; ¹²anigaussanigdlo avdlanik nagsaritse, táukulo anigaussat pûvsíne kagdliuvdlutik utersimassut kîngumut nagsardlugit, kúkusimasoralugit. ¹³katángutersilo ilagisiuk, pikivdlusilo angut táuna kingumut ornigdlugo. ¹⁴Gûtivdle ¹⁷ajugakángitsup angajorkautserfigilise angutip táussuma sâne, katángutivse áipâ ilivínut iperarkuvdlugo Bînjamítdlo. uvangákuluk kitornaerúkalugtuartunga. ¹⁵tauva angutit táukua tiguvaít paju-gutigssatik, anigaussatdlo mardluvigssat, Bînjamítdlo, pikivdlutigdlo autdlarput Egivtinimut, Jûserfímutdlo patdligúput. ¹⁶Jûserfívdlo takugamigit Bînjamít ilagigât, igdlumíne angnek okarfigâ: angutit uko igdlumut isertíkit, nerdlfagssanigdlo tokutsivdlutit upalungaersaigit, uvdlup kerkane nerekatigísangmánga. ¹⁷taimailiorpordlo táuna sôrdlo Jûserfe okartok, angutit táuko Jûserfip igdluanut isertítdlugit. ¹⁸sujôralerputdle Jûserfip igdluanut isertílermatik, okarputdlo: anigaussat táuko sujugdlermik pûvtínut utersimassut pivdlugit isertílerpâtigut, tássángáinax perssúkumavdluta tigujumavdlutalo, kivfaorkúvdluta uvagut siutitûtivutdlo. ¹⁹tauva Jûserfip igdluane angnek savssarfigât, okalugfigalugulo igdlup pâne, ²⁰okardlutik: ata nálagara, sujugdlermik tamaungnaravta nerissagssanik pisiniardluta, ²¹akungnigtarfíngmut pissugut pûvut angmaravtigik, sunauvfa tamavta anigaussautivut pûvtíne kagdliúput, úgtornerat aulagsángitsox; tamássa nagsatarâvut. ²²anigaussanigdlo avdlanik nagsarpugut nerissagssarsíutigssavtínik;

naluarput kia aningaussautivut púvtínut ilinerai. ²³ akivaile: er-
 -kigsīnaritse, sujōrakinasilō; Gūtivse atātavsilō Gūtiata navssāgag-
^{42,24.} -ssamik tunivāse púvsínut; aningaussautise piváka. tauva Símiūt
 anisípā táukunúnga, ²⁴ isertitdlugitdlo Jūserfip igdluanut, imermig-
 -dlo kaitsípūt isigait uvfardlugit; siutitūtaitdlo ivigkanik tunivai.
²⁵ táukuale pajugutigssatik upalungaersarpait Jūserfe iserserdlugo
 uvdlup kerkane, tusaramik tássane nerisavdlutik. ²⁶ Jūserfilō ig-
 -dlumut isermat, pajugutit nagsagkatik táussumúnga āpait igdlu-
^{37,7.} -mut, nunamūt sikigfigalugo. ²⁷ táussumale ájúngissusianik aperai,
 okardlune: atātarse ájúngila utorkak táuna okautigissarse? sule
 inūva? ²⁸ akivātdlo: kivfat atātarput ájúngilak, sule inūvok; sikig-
putdlo patdlorfigalugulo. ²⁹ issinilō árdlortikamigit Bīnjamīt ta-
 -kulerdlugo nugke, anāname er nera, okarpok: tamássa nukardler-
 -sarse uvavnut okautigissarse? okardlunilō: Gūtip sáimautdlisit
 er nera. ³⁰ Jūserfile tuaviulerpok, ilumigut kíssalilerame nugka-
 -minut, kiavfigssaminigdlo kinerniárdlune ilordlermut iserpok, tá-
 -ssane kiaydlune. ³¹ ermigkamilo anivok nunuvdlunilō, okardlunilō:
 avalaigitse. ³² avaláiput tauva táussumúnga ingmíkut, ivkunúngalo
ingmíkut, Egivtinimiunutdlo nerekatainut ingmíkut; Egivtinimiut
^{46,34.} nerekatigisínáungínamikik Eiperíkut, Egivtinimiunut tamána mau-
jungnarmat. ³³ ingitípaidlō táussuma sánut, angajugdlek angajug-
 -dlersut, nukardlerdlo nukardlersut; tamána ingmingnut tupigusū-
 -tigāt angutit táukua. ³⁴ átsivigaitdlo nerdliutinik Jūserfip sánit,
 Bīnjamīt átsivigalugo ilaisa pigssait tatdlimariardlugit; imerputdlo,
 imernermik nāmagsivdlutik ilagalugo. †

kapitalit 44.

Jūserfip katángutaisa pinerdlugssusertik artulerát.

¹ tauva igdlumine angnek inápā okardlune: angutit táukua
 pūe nerissagssanik ímikit nagsarnek sapíngisainik, nungutdlugit
 aningaussautait pūinut kagdlíngordlugit. ² ermusigalo ermusek
 táuna stlviussook nukardliup pūanut kagdlíngúsavat, aningaussatdlo
 karrisiutai. taimailiorpordlo sórdlo Jūserfip okarfigigāne. ³ aka-
 -guane káumarmat angutit táuko siutitūtaitdlo autdlartípaid. ⁴ unga-
 -lùgkamitdle aningmata, sule ungasigsumut píngitsut Jūserfip ig-
 -dlumine angnek okarfigā: ká, malerssúkit angutit táuko, angugug-
 -kitdlo okarfigísavatit: sók ájúngitsook ajortumik akilerpisiuk? ⁵ tá-
 -ssáungila nálagkama ermuserissartagā? táussuma erkuiniutigissar-

-tagá? ajortumik taimailiorpuse. ⁶angugamigitdlo tamáko okau-serai. ⁷akivátdle: sók nálagara tamákuńga okausekarpa? taimailiornek ajornakaok kivfangnut; ⁸takuvat aningaussat púvtíne kagdiussut navssárigavtigik ilingnut utertípavut Kánáp nunánit; kanorme ilivdluta nálagkavit igdluanit sflvimigdlúnt kúltimigdlúnt tigdlisassugut? ⁹nalingínak kivfavít ilát táussumínga navssárfigine-^{31,32.}
-kartok tokúsavok, ¹⁶āma uvagut nálagkavtínut kivfáusaugut. ¹⁰okar-pordlo: āp, taimáisavok sórdlo okartuse: nalingínak táussumínga navssárfiginekartok uvavnut kivfáusavok, ilivsile píngitsūsause. ¹¹tauva tamarmik pútik arkarasuarpait nunamut, tamarmigdlo pútik angmarpait. ¹²tauvalo uyardlerfigai, angajugdlermit autdlardlugit nukardlermut návdlugit, ermuserdlo navssára Bńjamíp púane. ¹³tauva ánorásatik aligpait, tamarmigdlo siutitútimingnut kakitsiv-dlutik ungalúgkamut uterput. ¹⁴Júvalo katángutailo Júserfíp ig-dluanut píput sule tássanftitdlugo, sánutdlo patdlorput. ¹⁵Júser-^{37,2}
-fivdlo okarfigai: kanok ítumik iliorpise? ilisimángilase angut u-vavtut ítok erkuiniarumártok? ¹⁶tauva Júta okarpok: kanok oká-saugut nálagkavtínut? kanok okalúsaugut? kanordlo iluartúti-saugut? Gútip nāpisimavá kivfavít ajortuliát. tássa nálagkavtínut ^{42,21 t.}
kivfauyugut, uvagutdlo táunalo ermutsimik navssárfigissak. ¹⁷okar-pordle: taimailiornek ajornakaok uvavnut; ermutsimik navssárfi-gissak uvavnut kivfáusavok, ilivsile kanok pinekarnase pavungná-sause atátavsinut.

¹⁸tauva Jútap savssarfigá okardlune: ata nálagara, kivfat oka-lugdle-ait nálagara tusátitdlugo, níngangneritdlo katsungailngíkile kivfangnut, mássa Fáraútut íputit. ¹⁹nálagkama kivfane apering-magit okardlune: atátakarpise, katángutekardlusilúnt? ²⁰okarpugut tauva nálagkavtínut: atátarput tagpava utorkausok, erneralo ⁴²
utorkaunerane inúsok, táussuma angajua tokuvok, kisimilo amiá-kúvok anánánit, atátátalo asavá. ²¹tauva kivfangnut okarputit: tamaungnartisiuk uvavnut, issigiumârpara. ²²okarpugutdlo nálag-kavnut: atátane kimagsínáungilá táussuma inúsugtup; kimagka-luarpane tokúsavok. ²³tauva kivfangnut okarputit: nukardlersarse tamaungnakatigíngíkuvsuik kfnara takorkísángilarse. ²⁴tauva pavungnarpugut kivfangnut atátavtínut, nalunaerfigalugo nálagkama okausnik. ²⁵atátarputdlo okarpok: autdlarkigitse, nerissagssá-nguamik pisiniutdluta. ²⁶okarpugut tauva: [tasamungnarsínáungi-lagut, kisiáne nukardlersarput samungnakatigiguvtigo; angutip táu-ssuma kfná takusínáungínavigo nukardlersarput ilaginago. ²⁷kiv-

-favitdlo atátavta akivátigut: ilisimavuse nuligama ernertáukánga mardlungnik. ²⁸áipá uvavnit autdlarpok, okarpungalo: aligtugauvok, ^{37,38.} takúngilaralo mána tikitdlugo. ²⁹unátaok issigissavnit autdlarú-
^{42,38.} kuvsuik, perdlúp kaníngaraluarpage kársússunga ajortumik sa-
 -mungnarterkajakávsinga unerivfingmut. ³⁰mānalo kivat atátaga
 tikíkuvko inúsugtortarput ilaginago, mássalo tarnáta átavigá táu-
ssuma tarná, ³¹tauvalo takuleruniuk inúsugtortarput pekángitsox,
 tokúsavok, kivatitdlo kivat atátarput kársók aliasugtítldugo sa-
mungnarterkajakát unerivfingmut. ³²mássa uvanga kivat atátavnut
^{43,9.} okarpunga inúsugtók táuna sivnísavdlugo, okardlunga: ilingnut u-
 -tertíngíkuvko inútítldunga atátaga ajortuliorfigisimásavara. ³³tai-
 -máitumik māna kivat nálagkavnut kivaufvdlune unigdle-ait, inú-
 -sugtók táuna sivnerdlugo, táuna pavungnarkuvdlugo katángutine
 ilagalugit. ³⁴kanorme ilivdlunga atátavnut pavungnásassunga inú-
 -sugtók táuna ilaginago; ajortok takúsagiga atátavnut nagdiúka-
lugtuartok. †

kapitalit 45.

Júserfe katángutiminut nalunaersok.

¹tauva Júserfe sapilerpok, najortine ~~tamaisa~~ pivdlugit nunu-
 -galuarame, tordlorpordlo: tamarmik uvavnit anilit; najortokángi-
 -lardlo Júserfe katángutiminut nalunaeremat. ²nipine tauva anípá
kiavdlune, Egivtinimiut tusátitdlugit, Fáraúvdlo inokutai tusátit-
dlugit. ³Júserfilo okarpok katángutiminut: uvanga Júserfiuvunga,
 atátaga sule inúva? kisiáne katángutaisa akinek saperpát, ánilá-
 -rutigingáramíko. ⁴Júserfile katángutiminut okarpok: ornigsinar-
 -singa; ornigpát tauva. okarpordlo: uvanga Júserfiuvunga katá-
nguterse, Egivtinimut tunissarse. ⁵kisiáne isumálúsángilase māna,
 úmitsangnasilo maunga tunigavsinga, inúnigssarse pivdlugo Gútip
 sujunivsigut autdlartingmanga. ⁶tamássa ukiut mardluk kángnar-
simassut, sulilo ukiut tatdlimat ivssumik agssatdlagterissoxarna-
nilo katerssuissoxásángilak. ⁷kisiáne Gútip autdlartípanga su-
 -junivsigut, amiákokartíkumavdluse nuname, inútíkumavdlusilo ani-
guivfigssamut angisúmut. ⁸taimáitumik ilivse maunga autdlartí-
ngilavsinga, mássa Gútip taimailivánga; táussuma Fáraúmut atá-
tagitípanga, nálagautitdlungalo igdluanut tamarmut, Egivtinime
 tamarssuarne perkussissútítldunga. ⁹pavungnarasuaritse atátavnut,
 okarfigalugulo: ima okáussivok ernerit Júserfe: Gútip Egivtinimut
 tamarssuarmut nálagautípanga, katsornatit tamaungnarit uvavnut.

tugs. 105.11.

10 Gûsanime nunakásautit uvavnut kanigtûvdlutit, ivdlitdlo kitorna-
 -titdlo ernutatitdlo savautititdlo ugsiutititdlo pigissatitdlo tamarmik.
 11 pigssitsarumârpavkitdlo tássane, sule ukiut tatdlimat kângná-
 -sangmata; pîtsúngorkunatit ivdlit inokutititdlo pigissatitdlo ilá-
 -ngutdlugit. 12 ârit issigâvsinga, nugkamalo Bînjamîp issigânga,
 kanivnik okalugfigigivse; 13 atâtavnut nalunaersiuk usornarssusera
 tamât Egivtinime pigissara, takussasilo tamaisa, atâtagalo tamaung-
 -náukasuarsiuik. 14 nugkamilo Bînjamîp kungasianut tulorpok kiav-
dlunilo, Bînjamîtdlo kiavok kungasiane. 15 kunigpailo katángutine
 tamaisa, kiavfigalugitdlo, kingornalo katángutaisa okalokatigât.
 16 Fâraûvdle igdluane kalerrîput okarmata: Jûserfîp katángutai ti-
 -kiûput; tamánalo Fâraûp iluarâ kivfaisalo. 17 Fâraûvdlo Jûserfe
 okarfigâ: katángutitit okarfigikit: imailioritse: siutitûtise kimugtug-
 -ssarigsut nangmagkersorsigik, angerdlardlusilo Kânâp nunânut; 18 a-
 -tâtarsilo ilaserisiuk inoxutisilo, aggerdlusilo uvavnut; Egivtinip
 ajúngitsûtainik tuniumârpavse, nunavdlo pîkunartue neriumârpase.
 19 ivdlit inánekarputit, imailiorkuvdluse: Egivtinimit tigusigitse ka-
 -mutinik kitornânguavsinut nuliavsinutdlo atâtarsilo kakititdlugo agge-
 -ritse. 20 issigísángilasilo pekutise, Egivtinip tamarme ajúngitsûtai
 pigisagavsigik. 21 taimailiorputdlo Israflîp ernere, Jûserfîvdlo kamuti-
 -nik tunivai, sôrdlo Fâraûp perkugâne, takuagssainigdlo. 22 tamaisalo
 tunivai nungutdlugit ardlautagssainik atautsinik, Bînjamîtdlo tunivâ
stvinik pingasunik untritingnik, ardlautagssainigdlo tatdlimanik.
 23 âma tauva atâtaminut pajugutigai siutitût kulit Egivtinip ajúngit-
 -sûtainik nangmagtut, siutitût dlo kimugtigingnerit kulit karrinik
 nangmagtut, timiussainigdlo atâtamilo takuagssainik. 24 tauva ka-
 -tángutine autdlartîpai, autdlalermatalo okarfigai: sakitsautilexinase
ingerdlatitdluse. 25 Egivtinimitdlo pavungnaramik Kânâp nunânut
 apûput atâtamingnut Jâkumut; 26 nalunaerfigâtdlo okardlutik: Jû-
 -serfe sule inûvok, Egivtinime tamarssuarne perkussissûvok; ki-
 -siâne ûmatâ kíssángilax, ugperínginamigit. 27 tauva okalugtûpât
 Jûserfîp okauserissainik tamanik, kanok okalugfigigâtik; kamutitdlo
 takuleramigit Jûserfîp pajugutai kimugserfigssane, tauva atâtâta
 Jâkup anernera ûmarpok. 28 okarpordlo Israfle: nâmagpok, ernera
 Jûserfe sule inûvok; autdlâsaunga, takujumârpapalo tokúngikat-
 -dlartitdlunga.

47,11. *h...*
M...

kapitalit 46.

Jäkúkut Egiivtinimut núgtut.

^{21,31} ^{tt.} ¹tauva Israfle autdlarpok pigissane tamaisa ilagalugit; Bêr-
-sâpamutdlo apūkame tuníssúmik pigdlívkok angúme Iisâp Gûtianut.

²Gûtivdlo Israfle okarfigâ takordlórnikut únuame, okardlune: Jâko,
Jâko-â; akivâlo: tássauvunga. ³okarpordlo: uvanga Gûtiuvunga

^{15,49.} atâtavit Gûtia, sujôranak samungnásagavit Egiivtinimut, inuiagssuá-
ngortikumâravkit tássane. ⁴uvanga samungnaxatigisavavkit Egiiv-
tinimut, uvangalo kingumut payungnânkumârpavkit; Jûserfivdlo
agssane issingnut ilísvai. ⁵tauva Jâko pikivok Bêrsâpamit aut-

^{45,21.} dlâsavdlune, Israelivdlo ernerisa atâtartik Jâko kitornânguatiigdlo
nuliatiigdlo kimugersípait kamutinik Fâraûp pajugutainik kamuti-

gerkussainik. ⁶tiguvaitdlo nerssutautitik pekutitigdlo tamaisa
Kânâp nunâne pisâriissatik, Egiivtinimutdlo píput, Jâkulo kinguâg-
ssailo tamarmik; ⁷erninilo ernimilo ernere panííflo ernimilo pané
kinguâgssanilo tamaisa Egiivtinimut ilagai.

⁴ ^{Mór. 26.} ⁸tamâssalo Israelip kinguaisa Egiivtinimut pissut arke: Jâkulo
ernerilo; Jâkup angajugdliilâ: Rûpine. ⁹Rûpinip ernere: Hânók,

^{17,19.} Palô, Hítserûn, Karme. ¹⁰Símiûp ernere: Jtmuil, Jâmin, Ouât,
Jâkin, Sûggar; Sâxdlilo arnap Kânâkússup ernera. ¹¹Ltvip er-
nere: Gêrsûn, Kâgat, Merâre. ¹²Jûtap ernere: Gêr, Ounân, Sfla,

^{38,7,10.} Pêrás, Sêra; kisiâne Gêrilo Ounânilo tokúput. Kânâp nunâne, Pê-
-rásivdlo erneraí Hítserûnilo Hâmulilo. ¹³lisagssârip ernere: Tûla,
Puva, Jûve, Símerun. ¹⁴Sfpulûp ernere: Sérat, Eilun, Jâllil. ¹⁵tá-

ssa Lâp kitornai, Misuputâmiame Jâkumut ernertâriissai, Dtnalo
panigâ. tarnigdlit tamaisa ernerilo panilo katitdlugit tássa pinga-
sunik kuligdlit pingasutdlo. ¹⁶Gâtip ernere: Sivfiun, Hake,

Sûne, Eispun, Eere, Arûte, Arfle. ¹⁷Agserap ernere: Jivna, Jí-
ssua, Jíssue, Berfa; najâtdlo Séra; Bertavdlo ernere: Htper,
Malkil. ¹⁸tássa Silpap kitornai Lâpap paningminut Ltamut tú-

niússâta; táuko Jâkumut ernertârai, tarnigdlit arfersanigdlit.

^{41,60} ^{tt.} ¹⁹Râgttdlip Jâkup nuliata ernere: Jûserfilo Bñjamítdlo. ²⁰Jû-
serfivdlo Egiivtinime ernertârai Pûtivfêrap Ounime palasip paniata

Asnâtap táussumúnga ernertâriissai: Mánarsilo Eivfarâtdlo. ²¹Bñn-
jamfp ernere: (Bfla, Biker, Aspfl, Gêra, Nâman, Eige, Rúss,

Múpim, Húpim, Aarit.) ²²tássa Râgttdlip kitornai Jâkumut inú-
ssut, katitdlugit tarnigdlit arkanek sisamat. ²³Dánip ernera:

Húsim. ²⁴Navtalp ernere: Jâtsil, Gûne, Jtser, Silim. ²⁵tássa

Bígdlap xitornai Lâpap paningminut Râgftdlimut túniússâta; táuko Jákumut ernertáraí, katitdlugit tarnigdlit arfinex mardluk. ²⁶tarnigdlit Jákup Egiptiniliakatai kerkanit anissut tamaisa katitdlugit tássa tarnigdlit arfinilingnik kuligdlit arfinigdlitdlo, Jákup ernerisa nuliait pinagit. ²⁷Júserfivdlo ernere Egiptinime táussumúnga inússut tássa tarnigdlit mardluk; Jákúkut Egiptinimut pissut tamaisa ^{2 Mór. 1,5.} katitdlugit tássa tarnigdlit arfinex mardlungnik kuligdlit. ⁶⁶⁻⁷⁰

²⁸Jútaalo sujunermigut autdlartipá Júserfimut, sujunermigut Gúsanimut únersüterkuvdlune; Gúsanimutdlo apūput. ²⁹tauva Júserfip kamutine kimugtugssalersipai, pavungnardlune Gúsanimut angúne Israfle páriartordlugo; takokatigfleramigdlo kungasianut tulorpok, kiámersordlune kungasiane. ³⁰Israflilo Júserfimut okarpok: mána tokuginarnaunga, kīnat takugavko sule inússutit. ³¹Júserfivdlo katángutine atátamilo inokutai okarfigai: majuásaunga Fâraô nalunaerfigiartordlugo, okarfigiumárparalo: katángutíka atátamalo inokutai Kânâp nunânit uvavnut tikiúput, ³²angutitdlo táuko savanik pârssissūput, nerssutautilugamik; savautitigdlo nerssutautilitigdlo pigissatigdlo tamaisa nagsarpait. ³³Fâraúvdlo kaerkugpase aperiumárdluse: suna suliarissarpisiuk? ³⁴akísavarse tauva: kivfatit nerssutautiliúput inúsungniivtīnit mánalo tikitdlugo, uvagutdlo sujuaissavutdlo; tássa Gúsanime nunakarkuvdluse, tamarmik savanik pârssissut Egiptinimiunut maujungnarmata. ^{45,28.} ^{43,32.}

kapitalit 47.

Jákúkut Gúsanime nunakalersut. kângnerssuak sualugtítok.

¹Júserfivdlo Fâraô nalunaerfigiartorpâ okardlune: atátagalo katángutíkalo savautaitdlo ugsiutaitdlo pigissaitdlo tamarmik tikiúput Kânâp nunânit; tamássa Gúsanimīput. ²katángutiminitdlo tamanit tatdlimat tiguvai, Fâraúp sánut pisitdlugit. ³Fâraúvdlo aperai katángutai: suna suliarissarpisiuk? akivâtdlo: kivfatit savanik pârssissūput, uvagutdlo sujuaissavutdlo. ⁴āma okarput Fâraúmut: tikiúpugut nuname takornartauniardluta, kivfavit savautait mangiarfigssaerungmata, kângnex angexingmat Kânâp nunâne; taimáitumik kivfatit mána Gúsanime nunakaratlardlit-ait? ⁵Fâraúvdlo Júserfe okalugfigâ okardlune: atátatdlo katángutititdlo tássa ilingnut tikiúput; ⁶Egiptine sângnīpok, nunap ajúnginerssâne nunakartíkit atátatdlo katángutititdlo; Gúsanime nunakardlit, ilisimagugkitdlo pímaussunik ilakartut, táuko nerssutautilivnut pârssi- ^{46,33 t.}

18x. 54; 1870
 -ssünerutikit. ^{18x. 54; 1870} 7 Jüserfivdlo angúne Jāko isertípā, Fāraûp sânut pisitdlugo; Jākuvdlo Fāraô pivdluarkuvā. ^{18x. 54; 1870} 8 Fāraûvdlo Jāko aperā: ukiut inûvfigissatit kavsiúpat? ^{18x. 54; 1870} 9 Jākuvdlo akivā: ukiut takornar-tauvfigissáka tássa ukiut untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit; ikig-dlutigdlo ajorput ukiut inûvfigissáka, patdlíngilaitdlo ukiut sujuai-ssama inûvfigissat takornartaunermingne. ^{18x. 54; 1870} 10 Jākuvdlo Fāraô piv-dluarkuvā, anivdlunilo Fāraûp sânit. ^{18x. 54; 1870} 11 Jüserfivdlo angúne katá-ngutinilo nunagssakartípai, pigissagssainik tunivdlugit Egivtinime ^{18x. 54; 1870} 2 Mór. 1.11. nunap ajúnginerssâne, Rāmsasip nunâne, sórdlo Fāraûp perkugâne. ^{18x. 54; 1870} 12 Jüserfivdlo angúne katángutinilo angúmilo inokutai tamaisa ne-kigssainik pigssípai, nungutdlugit kitornaisa amerdlássusé mig-ssiliordlugit. |
^{18x. 54; 1870} 13 nexigssaxángilardlo nuna tamarme, kángnek angingákingmat, Egivtinimilo Kânâvdlo nunâne tumángulersitdlugit kángnermit. ^{18x. 54; 1870} 14 Jüserfivdlo aningaussat tamaisa tigussarilerpai Egivtinime Kâ-nâvdlo nunâne ítut, karrinut pisiainut akigititdlugit; Jüserfivdlo aningaussat Fāraûp igdluanut pisípai. ^{18x. 54; 1870} 15 aningaussatdlo nungung-mata Egivtinime Kânâvdlo nunâne, Egivtinimiut tamarmik Jüserfe ornigpât okardlutik: nerissagssavtínik tunisigut; sôx tákungne to-kúsaugut, aningaussat núngutaermata? ^{18x. 54; 1870} 16 Jüserfilo oxarpok: ner-ssutautise káisigik, tuniumârpavse tauva nerssutautivse akigssainik, aningaussat núngutaermata. ^{18x. 54; 1870} 17 tauva nerssutautitík Jüserfimut aggi-úpait, Jüserfivdlo nexigssainik tunivai kimugtuarssungnutdlo sa-vanutdlo ugsingnutdlo pigissainut siutitúnutdlo akigititdlugit; taima nexigssainik ikiorpai ukiok táuna, nerssutautainut akigititdlugit. ^{18x. 54; 1870} 18 ukiordlo táuna nângmat, áipâgut āma ornigpât okarfigalugo: nâ-lagarput ángiúkumángilarput, aningaussat nungungmata nerssutau-tivta maligkait nâlagkavtinut; amiákokángilax nâlagkavtinut, kisiáne timivutdlo nunautivutdlo amiákūput. ^{18x. 54; 1870} 19 sôx tokúsaugut issigitit-dlutit, uvagutdlo nunautivutdlo? pisiarisigut nunautivutdlo, nexig-ssamut akigititdluta; Fāraûmut kivfáusaugut uvagutdlo nunauti-vutdlo, nautstagssanigdlo tunisavavtigut inûtigssavtínik, tokorku-nata, nunautivutdlo inuerorkunagit. ^{18x. 54; 1870} 20 tauva Jüserfip Egivtinimiut nunautait tamaisa pisiarai Fāraûmut, Egivtinimiut tamarmik nar-ssautitík tuningmatigik, kángnek táukunúnga suángarmat; Fāraûvdlo nuna pigilerpā. ^{18x. 54; 1870} 21 inuitdlo núgtípai ungalúgkanut, Egivtinimiut kig-dligissâta isuanit isuata áipânut. ^{18x. 54; 1870} 22 kisiáne palasit nunautait pi-siaringilai, palasinut pigssiaxarmat Fāraûmit, nerissaraitdlo ing-mingnut pigssiaussut, Fāraûp ingmingnut pigssiai; tamána piv-

-dlugo nunautitik tuníngilait. ²³Júserfilo inungnut okarpok: tássa mána Fáraûmut pisiarâvse nunautisilo; auko nautsfagssase, nuna siaruarterfigisiuk. ²⁴imâisavordlo kingunere pivdlugit: tatdlimait Fáraûmut túniúsavase, avgornerilo sisamat ilivse pigísavase, nar-ssamat siaruarterfigissat nerissagssasilo, inokutivsiló kitornánguav-silo nerissagssait. ²⁵okarputdlo: inûtipavtigut; sáimáunarsinaugut nálagkavta issainut, Fáraûmut kivfáusaugut. ²⁶Júserfivdlo Egivtini-²⁷nimiut nunautait pivdlugit ilerkugssautipá uydlox mána tikitdlugo: naussuisa tatdlimait Fáraûp písagai; palasit nunautait kistsa pí-nagit, táuko Fáraûp pigilíngilai. ²⁷Israflilo Egivtinime nunakarpok Gúsanime, pigissakalerputdlo tássane, kinguâgssissardlutigdlo agsut amerdliartordlutik. 2 Mór. 1,7.

²⁸Jákulo Egivtinime inûvok ukiut arfersanek mardluk, ukiutdlo inûvfigissai tássa ukiut untritigdliit sisamanigdlo kuligdliit arfinek mardlugdlo. ²⁹kanigdlingmatdlo Israflilip pivfigssâ toxúsagame, erne Júserfe kaerkuvâ okarfigalugo: ata, sáimáunarsiguma issingnut, agssatit tauva siyfiama atânut ilkkit ait, [nalunaerdlutit] ilumórtumik ^{24,2} isumagísagingma, Egivtinime ilerfiornanga; ³⁰sujuaissavnutdle iná-saunga, majûtisavarmalo Egivtinimit, ilerfânut ilivdlunga. akivâ: ^{23,19.} taimailiorumârpunga sôrdlo okartutit. ³¹okarpordle: ugpernarsaiv-figínga: ugpernarsaivfigâ tauva, Israflilo patdlorpok inángavingme ^{1 kúng. 1,47.} kigdlisautânut. (*am. l. 112*)

kapitalit 48.

Júserfip ernere Jákup pivdluarkugai.

¹pivordlo tamákua kingornatigut, Júserfe okarfigigât: atâtat náparpok. tauva ernine mardluk ilaserai, Mánarsilo Eivfarâtdlo. ²Jákulo nalunaerfigât okardlutik: ernerpit Júserfip ornigpâtit. tauva Israfle pinertusârpok, inángavingmine igsiavdlune. ³Jákuvdlo Júserfe okarfigâ: Gútip ajugakángitsup sarkúmerfigânga Lûsime ^{28,12 tt.} Kânâp nunâne, pivdluarkuvdlungalo ⁴okarfigalunga: kinguâgssissar-tíkumârpavkit amerdlisardlutitdlo, inuiakatigtgsorpagssuángordlutit, nunalo mána kinguâgssangnut kingunigkut túniúkumârpara pigítu-^{35,11 t.} -narkuvdlugo. ⁵taimáitumik mána ernitit táuko mardluk, Egivtinime ernertâtit ilingnut pingikatdlarama Egivtinimut, uvanga táuko pigísavâka; Eivfarâtdlo Mánarsilo Rûpinisut Simiûtutdlo pi-gísavâka. ⁶kingornisigutdle ernertâraluaruvit ivdlit táuko pigí-savatit, katángutimik arkinik tainekásâput kingornússagssamingne. ⁷tássa uvanga Misuputâmiamit tikíkama Râgítde áiparigaluara to- ^{35,19.}

-kuvok Kânâp nunâne ingerdlatitdluta, nunâkut ûgtornex atausek sule nânginavtigo Eivfaratimut, ilivaralo tássane Eivfaratip avku-tâne (Eivfarat tássa Bítldime). ⁸Israflivdlo takuleramigit Jû-serfip ernere, okarpok: kikut-uko? ⁹Jûserfivdlo atâtane akivâ: tássa ernika, Gûtip tamâne uvavnut túniússai. ¹⁰okarpordlo: uvav-nut káikit-ait, pivduarkúsavâka. ¹⁰mássale Israflip issai tagpi-ngersimassut utorkaunermiit; issigivduarnex ajulersok. ¹¹savssar-tingmagitdlo kunigpai exitdlugitdlo. ¹¹Israflivdlo Jûserfe okarfigâ: isumángikaluarpunga kînat takúsavdlugo, sunauvfale kinguâgssatit agdlât Gûtip uvavnut takutípai. ¹²Jûserfivdlo avalagtipai sérkuunit, nunamut sikigdlune. ¹³tauva Jûserfip tiguvaí táuko mardluk, Eiv-farât talerpingminiik Israflip sámianut, Mánarsilo sámingminik Is-raflip talerpianut, táussumúnga savssartitdlugit. ¹⁴Israfile isag-torpok talerpingminik Eivfarâp niakua patigdlugo, nauk nukar-dliussox táuna, sámingminigdlo Mánarsip niakua patigdlugo; sia-nigalugit agssane taimailivai, mássa Mánarse angajugdliussox. ^{41,51.}
^{Epr. 11,21.} ¹⁵Jûserfivdlo pivduarkuvâ okardlune: Gûtip pigssuma, táussuma kî-nâta sâne sujuaissâka saxissut, Aaperâtdlo lisârdlo, Gûtip uvavnik pârssissup inûlerkârnivnit uvdluminut agdlât, ¹⁶ingilip ivssuma ajortunit tamanit uvavnik utertitsissup, táussuma pivduarkuligit ^{32,24-30.} uko inûsugtut, ativnik tainexarkuvdlugit sujuaissamalo arkinik, Aaperâvdlo lisâvdlo, amerdlasôrssuángorkuvdlugitdlo nuname. ¹⁷Jû-serfivdle atâtane takugamiuk talerpingminik Eivfarâp niakua pa-tigkâ, iluaríngilâ, tiguvaílo atâtame agssai, Eivfarâp niakuanit Mánarsip niakuanut nûgkumavdlugit, ¹⁸okardlunilo atâtaminut: taima pínak atâtaga; una angajugdliuvok, táussuma niakua taler-pingnik patísagit. ¹⁹kisiâne angutâ piúmángilax, okardlunilo: na-lúngilanga erna, nalúngilanga; táunátaox inuíangorumârpox, angisúngúsavdlunilo, nukâle táussumánga angnúngúsavok, inúiait tâtútut kinguârisavai. ²⁰taima pivduarkuvai uvdlox táuna, okar-dlune: ivdliit Israflikut pivduarkússutigilisit okardlutik: Gûtip Eiv-farâmutdlo Mánarsimutdlo ássigititdlisit; mássa Eivfarât Mánar-simit sujugdliutká. ²¹Israílilo Jûserfimut okarpok: takuvarma tokulersunga, Gûtivdle najúsavâse, utersardlusilo sujuaissavse nu-nânut. ²²uvangalo ilingnut túniúpara nunaminek atausek katá-ngutingnit perkautigssat, panavnigdlo pisigsivnigdlo Amóríkúnit tigussara.

kapitalit 49.

Jäkup takordlũgkerssärutã. tokussordlo.

¹Jäkuvdlo ernine kaerkuvai okardlune: atautsimut kaigitse, nalunaerfigisavavse ilivsinut nagdliükumãrtugssanik/uvdlugssane ki- 5Mõr.33,1 tt.
-ngugdlerne. ²katerssoriartoritse tusarniardluse, Jäkup ernere u-
-korsê, atâtarse Israffe tusarsiuk.

³Rõpine, ivdlit tãssa angajugdliara, nukiga piginaunermalo
pernautã; akitsivdlune kutsigsox, akitsivdlune pissaussox. ⁴imertut
uterssorpuit; akitsisãngilatit, atãtavit inarfianut kakigavit; taimane 1 nal. 5,1. 2.
nalinginãutipãt; natdlarfiga kakivã. 35,22.

⁵Simĩtdlo Livilo katãngutigigput; iluaitpanait. ⁶tarnima ornisãngilã atautsimivfiãt, nãlangũarssusẽra kã-
-tũsãngilãk ilagisortainut; nĩngagdlutik inuarmata, nuãnãpilug- 34,25 tt.
-dlutik ugsik ujaluermãssuk. ⁷perdlorkunarsile nĩngangnerat pi-
-ssauvatdlãrtõx, arrangneratdlo suangavatdlãrtõx; avgũsavãka Jã- Jõrs. 19,1;
-kumut siãmãrdlugitdlo Israflimut. 21,3.

⁸ivdlit Jãta, ivdlit nersũsavãtit katãngutivit. agssatit akẽ-
-kavit pukusuinĩsãput; sikigfigisavãtit atãtavit kitornaisa. ⁹lũvẽ-
-rauvok Jãta; forainermut agdlivutit, ernera. pũpok, akupivok lũ-
-visut, lũvisut utorkartut; kia nikuĩtisavã? sark. 5,5
¹⁰kũngip tigumiã Jãtamit pĩsãngilãk, ilitersãtdlũnit isigaisa akornãnit, erkigsisaissox
tikiutserdlugo; tãunalo inuãiat katerssorfisavãt. ¹¹siutitũne ki- Is. 9,8.
-mugtugssarigsox vĩnekũmut pitũsavã, siutitũmilo kimugtigingnerup
ernera vĩnekũmut pitsaunermut. atissane errũsavã vĩnimut, kag- Is. 63, 1-3.
-dlersãunilo vĩnekutip paormaisa tunguãnut. ¹²issai ekiãniput vĩ-
-nimit, kigutailo kakõrput imungmit.

¹³Sĩpulãt nunakãsavok imãp sinãne, umiarssuit tulagfigissãne; Jõrs. 19,10 t.
isordlialo Sõtũmut atãsavok.

¹⁴lisagssãre siutitũvok saunerkortõx, ungalõrsimavfiit mardluk
akornãne akupissox. ¹⁵unĩngavdlune ajũngitsox malugigamiuk,
nunalo takugamiuk nuãnersox, katigge manivã nangmangnermut,
kivfãngordlune akilerãrtartõx.

¹⁶Dãnip inugtane erkartũsavai Israflip nagguvekatigisortaisa
ardlãtut. ¹⁷Dãne pulateriãrssũvõx avkusĩnermiussõx, pulateriãr-
-ssugssuãx tokunartulik ingerdlaviussartume itõx; kimugtuarssuk
kingmiagut kũgpago kimugersox niverdlune nãkãsavok.

¹⁸Nãlagãx,ãnãussinĩgssat utarkivara.

tãtamãntitõxãx.

19 Gáte katerssat angnikitdlisísavát; táussumale kingugdlit angnikitdlisísavai.

20 Agserap nekigssautâ orssuliuvok; kúngit mamarissainik tú-niússísavok.

Is. 9. 1. (Nikety) 21 Navtalê kulavauvok kflasôk, tusaruminartunik okausilik.

22 kingunigssartûp erna tássa Júserfe, kingunigssartûp erna 4Mór. 27, 1-7. puilassumîtip; panísa karmak kakivát. 23 pisigsatdlarkigsut erkig-sivigssaerúpát pisigsardlugulo úmigssordlugulo; 24 taimátordle pi-sigsia kitugdligssáungilak, agssaisalo nukinge ekartíngitdlat; Jákup ajugaussuata ikiormane, Isratlip kaersuata párssissup pingmane. 25 atátavit Gútianit tamána pivok, táussuma ikiorpátit; ajugaká-ngitsup pivdluarkuvátit pivdluarkussinernik kilangmit pavánga, pivdluarkussinernik itinerssuarmit samane uníngassumit, pivdluar- 5 Mór. 33, 18-18. -kussinernik milugtitsissunutdlo ernissugssanutdlo. 26 atátavit piv-dluarkussinerisa pitarpát kákat aulajaitsut pivdluarnartuat, káká-nguit isuanit ítut kajungernartuat; Júserfip niakuanut písáput, katángutiminit ingmíkórtitaussup kavsseranut.

erk. 20, 25. 27 Bínjamit amarúvok aligtuissook, uvdlákut pissane nerigunigit únúkut paggatigissat avguásavai.

28 tássáuput tamarmik Isratlip nagguvekatiqtsortai arkanek mardluk, tássáuputdlo angutáta táukunúnga okauserissai pivdluar-kugamigit; nungutdlugit kanok pivdluarkunekarnigssainik pivdluar-kuvai. 29 inápailo okarfigalugit: ínugtavnut katerssugauguma, ilí-savavsinga sujuaisavnut, kârusungmut Eivfrúnip Hítikússup naut-sfvianítumut, 30 Magpílap narssáta kârusuanut Mâmerip akiane 23, 19. 20. Kánâp nunâne ítumut, táuna Aaperâp pisiarâ narssâ ilángutdlugo, Eivfrúnimit Hítikússumit iliversiaralugo. 31 tássunga Aaperât ilivát nulialo Sárax; tássunga Iisâk ilivát nulialo Ripíka; tássungalo Lia ilivara; 32 nautsvik táuna kârusualo pisiáput Hítip kinguainit. 33 Jákuvdlo nágamigit ernerninut inássutine, isigkane atautsimut ilivai inángavingminut anerningerdlunilo, ínugtaminutdlo kater-ssugauvok.

kapitalit 50.

Jáko ilissaussok. Júserfe tokussok.

46, 4. 1 Júserfile atátame kínánut patdlorpok kiavfigalugulo kunig-dlugulo. 2 Júserfivdlo perkuvai kivfane nakorsat, atátane tar-nusersorkuvdlugo. tauva nakorsat Israfle tarnusersorpát, 3 uvdlut sisamanik kuligdlit táussumúnga návdlugit, uvdlut taimánat nâssa-

-riakarmata tarnusersugagssanut. Egivtinimiutdlo kiavât uvdlut arfinek mardlungnik kuligdlit. ⁴uvdlutdlo kiavfit kímûngmata, Jûserfip okalugfigai Fâraûp inokutai okardlune: ata, sámáunarsiguma issivsinut, Fâraûmut ima okalugitse-ait: ⁵atâtama ugper-narsaisipânga okardlune: takuvarma tokulersunga, ilivigssavnut ^{47,29 t.} Kânâp nunâne uvavnut pissartgkavnut ilisavarma; taimáitumik mânia pavungnardlanga-ait, atâtaga iliartordlugo; uterumârpunga. ⁶Fâraûlo okarpok: tagpavungnarniarit atâtat iliartordlugo, sôrdlo ugpernarsaisikâtit. ⁷Jûserfip tagpavungnarpok atâtane iliartordlugo, Fâraûvdlo kivfai tamarmik ilagalugo tagpavungnarput, inokutaisa utorkaunertait Egivtinimilo utorkaunertat tamarmik, ⁸Jûserfivdlo inokutai katángutailo atâtatalo inokutai; kitornánguatic kistsa savautitigdlo ugsiutitigdlo Gûsanimut kimagpait. ⁹ãma kimugsersut kimugtigdliitdlo ilagalugo tagpavungnarput, katerssat amerdlangârtut. ¹⁰tikikamikulo tükartuivfik Aátat Jôrtanip ungatânitok, kápialaput kápialanermik angisûmik ilungersornartorssuarmik, atâtâ pivdlugo aliasungnek atordlugo uvdlut arfinek mardluk. ¹¹nunavdlo inuisa Kânâkut takugamiko aliasungnerat tükartuivfigme Aátatime, okarput: tamatumûna Egivtinimiut ilungersordlutik aliasugput; tamána pivdlugo Egivtinimiut aliasugfiánik atserpât tamána, Jôrtanip ungatânipok. ¹²ernerisalo taimailiorfigât sôrdlo perkugâtik, ¹³pavungnautdlugulo Kânâp nunânut, ilivdlugulo Magpflap narssâta kârusuanut Aaperâp pisiânut, ^{23,16.} narssâ ilángutdlugo Eivfrûnimit Hítikûssumit iliversiânut, Mámerip akianitumut. ¹⁴Jûserfivdlo atâtane ilerêramiuk Egivtinimut uterpok, táunalo katángutailo tamarmigdllo ilagalugo pavungnarsimassut atâtâ iliartordlugo.

¹⁵Jûserfivdle katángutai sujôralerput atâtartik tokungmat, okardlutik: Jûserfip ûmigigaluarnerdluta ajortut tamaisa uvavtinut akiniutigigalugtuarpai, kanok táussumúnga iliortugut. ¹⁶okáussiputdlo Jûserfimut, okardlutik: atâtat perkussivok tokutinane, okardlune: ¹⁷ima okásause Jûserfimut: katángutivit pinerdlungnerat isumákêruk-ait ajortuliausiatdlo, ajortumik pingmatit; taimáitumik mânia atâtavit Gûtiata kivfaisa pinerdlungnerat isumákêruk-ait? Jûserfile kiavok taima okalugfigingmáne. ¹⁸katángutaisalo ornigpât patdlorfigalugulo okardlutik: tássa ilingnut kivfauvugut. ¹⁹Jûserfivdle akivai: sujôraxinase; Gûtip sivnérsiginerpânga? ²⁰ilivse ^{30,2.} ^{ajortumik} erkarsautigigaluaravsinga Gûtip iluartok erkarsautigâ, taimailiorumavdlune sôrdlo mánâkut erssitok, inuiagssuit inûtiku ^{45,5.}

-mavdlugit. ²¹taimáitumik māna sujórásángilase; uvanga pigssi-kumârpavse kitornáguasilo. tugpatdlersarpailo ũmatainut oka-lugdľune. ²²taima Juserfe Egiťtinime nunakarpok, tá nalo atá-tátalo inokutai; inũvordlo Juserfe ukiut untrĩngdlit kulitdlo. ²³Juserfivdlo takuvai Eivfarâp kinguaisa pingajugssait; āma Mágge-rip, Mánarsip ernerata, ernere inũput Juserfip sêrkũinut. ²⁴Jũ-serfĩlo katángutiminut okarpok: uvanga tokulerpunga, Gũťivdle Epr. 11,22. takusarumârpāse nunamit matumānga pavungnartitdluse nunamut Aaperāmut lisāmutdlo Jākumutdlo ugpernarsāissutigissaminut. ²⁵Jũ-serfivdlo ugpernarsaisĩpai Israĩlip kinguai okardľune: Gũťip ta-2 Mõr. 13,19. -kusarumârpāse, tauvalo saunika tamānga pavungnautĩsavase. ²⁶Jũ-serfĩlo tokuvok untritilinguik kulinigdlo ukiokarame; tarnusersor-pātdlo igdľerfingmut ilivdlugo Egiťtinime. **M**

Mõrsasip agdlagaisa āipait.

kapitale 1.

Israĩlikut Egiťtinime kivfaulersut.

1 Mõr. 46,8 tt. ¹tamāssa Israĩlip ernerisa Jākup Egiťtiniliakataisa arke, nu-ngutdlutik inokutitik ilagait: ²Rũpine, Sĩmiũt, Lĩve, Jũta, ³li-sagssāre, Sĩpulũt, Bĩnamĩt, ⁴Dāne, Navtalē, Gāte, Agsera. ⁵tarnigdlitdlo Jākup kerkanit anissut tamaisa katitdlugit tāssa 1 Mõr. 46,27. tarnigdlit arfinex mardlungnik kuligdlit; Juserfĩle Egiťtinimêrersok. ⁶Juserfĩlo katángutailo tamarmik inõkatigťtdlo táuko tamarmik to-kungmata, ⁷Israĩlip kinguai kinguāgssissardlutik ujameriagput ap. sul. 7,17. amerdliartordlutigdlo kisĩneritsorssuāngokalutigdlo, nunalo tamā-kerpāt.

⁸tauva Egiťtinime avdla kũngiulerpok Juserfimik sujunekā-ngitsock, ⁹tāussuma inugtane okarfigai: takuvase inuit uko Is-raĩlip kinguai amerdlakissut uvavťnit kisĩneritsũnerulersut. ¹⁰kā, ilisimatusārdľuta pilavut, amerdliartorkunagit; māsša sorssugťoka-leraluarpat táukũtaok kĩngarssortivťĩnut ilaokĩnāput sorssugťiga-ľutalo nunalo kimagdlugo. ¹¹tauva táukunũnga ivertĩpait akile-rārtartugssanik kivfartortitsissugssat, kivfartũťinik uniorkũnavêrsi-tanik nāgdľiugťerkuvdlugit; ungalũgkat Fāraũp pekũsivigssai kar-

-másangmata, Pítúmilo Râmsasilo. ¹²angnermigdle nágdliugting- ¹Môr. 47,11.
 -matik angnermik amerdliartorput siámariartordlutigdlo; kîsa su-
 -jôragilerpait Israflip kinguai. ¹³tauva Egivtinimiut sualugpat-
 -dlârtumik kivfartortípait Israflip kinguai; ¹⁴inûneratdlo angnikit-
 -dliornartípât artornartumik kivfartortitdlugit, marriortitdlugit kar-
 -masigssiorititdlugitdlo, narssamilo nalingínarnik kivfartortitdlugit,
 avdlanigdlo nalingínarnik kivfartortítardlugit sualugpatdlârtumik.
¹⁵Egivtinivdlo kúngiata inápai Eiperícut ernisugsiortait, táukua
 ardlât Sivfaramik atekartok áipálo Puamik, ¹⁶okardlune: Eiperícut
 arnartait ernisugsiortarângavsigik, erniviánilo takuguvsuik angutí-
 -ngûssok, tauva inuásavarse; arnángûgpatdle inûtísiuk. ¹⁷ernisug-
 -siortutdle Gûte mianerât, taimailiornatigdlo sôrdlo Egivtinip kú- ^{ap. sul. 4,10.}
 -ngiata inákaluarâtik; kisiáne angutínguit inûtípait. ¹⁸tauva Egiv-
 -tinip kúngiata ernisugsiortut kaerkuvai okarfigalugit: sôk taimai-
 -liorpise, angutínguit inûtíkavsigik? ¹⁹ernisugsiortutdle Fâraô a-
 -kivât: Eiperícut arnartait Egivtinimiut arnartaisut íngínamik, sá-
 -ngexigamik táuko; ernisugsiortup tikíngikâtik ernerêrsimassaraut.
²⁰taimáitumik Gútíp ernisugsiortut ajúngitsuliorfigai, inuitdlo amer-
 -dliartorput kisíneritsorssuángordlutik. ²¹pivordle ernisugsiortut
 Gûte mianeringmássuk, inokutitártíngmagitdlo, ²²Fâraûp tauva í-
 -nugtane tamaisa inápai okardlune: ernertait tamaisa kûgártumut
 erkarsigik, panigsaitdle tamaisa inûtítlugit.

kapitalit 2.

Mórsasimik.

¹taimane angut Lívícut ilât nuliartok Lívip panísa ilánik. ^{6,20.}
²arnardlo táuna nártulerpok ernertârdlunilo, inugigsúngûssordlo
 takugamiuk káumatit pingasut issertorpâ. ³issertormersornerdle ^{Epr. 11,23.}
 sapileramiuk umiaussánguak ivigssuak táussumúnga tiguvâ uvsig-
 -sardlugulo uvserutaussamik kutsungmigdlo ússumik, nálungiardlo
 tássunga ikivdlugo ivigssuit akornánut kûgártup sinánut ilivâ.
⁴alekâle asiane kekarpok, alapernaiserdlugo kanok pinekarumâr- ^{15,20.}
 -nersok. ⁵tauva Fâraûp pania aterpok kûgártumut uvfariartor-
 -dlune; niviansiartailo kûgártup sinâne sakissârput. umiaussá-
 -nguardlo ivigssuit akornáne takugamiuk kivfe arnak autdlartípâ
 piartorkuvdlugo. ⁶magperamiugdlo nálungiak takulerpâ, atalo
 nukagpiaránguak kiassok; nagdligilerpâ tauva okardlunilo: Eipe-
 -rícut ernínguisa ilagisimavât. ⁷alekâtale Fâraûp pania okarfigâ:

Eiperíkut arnartaisa ilât milugtitsissok kaerkujartúsanerpara, nálungiak ilingnut milugtitarerkuvdlugo? ⁸Fáraúvdlo paniata akivá: kâ. tauva niviarsiak autdlarpok nálungiap arnâ kaerkuvdlugo; ⁹táunalo Fáraúp paniata okarfigá: una nálungiak nagsaruk uvavnut milugtitaralugo; akilerumârpavkit. tauva arnap nálungiak tiguvá milugtitaralugulo. ¹⁰nukagpianguardlo agdlisimangmat Fáraúp panianut âpâ, táussumalo ernersiarâ; atserpâlo Mórsasimik, okarame: imermit kakikavko.

¹¹pivordlo taimane Mórsase agdlisimagame, ilâne katánguti-minut anigame kivfartûtait uniorkúnávêrsitat takuniardlugit, ta-
Epr. 11, -kulerpâ angut Eiperíkússok katángutime ilât angutip Egivtini-
^{24-26.} -miussup tokúnialerâ. ¹²tamagingnut kiviardlune inokángitsox ta-
-kugamiuk Egivtinimio táuna tokúpâ siorkanut issertordlugo. ¹³akagûngmat âma anigame takulerpai angutit mardluk Eiperíkússut pássut; inardlissok tauva okarfigá: sôk tugdlit tokúniarpiuk? ¹⁴sâpâle: kia uvavtínut nálagángortípâtít erkartûtarkuvdluta? uva-
-ngátaok tokúkumavinga, sôrdlo Egivtinimio tokúkit? tauva Môr-
-sase ersilerpok okardlune: sunauvfa-una malungnarsissok. ¹⁵Fâ-
-raúvdle tamána tusaramiuk Mórsase tokúniaraluarpâ, Mórsasile
Epr. 11, ^{27.} kimâvok Fáraúp tákuanit, Mtiãkutdlo nunât uníngavigilerdlugo pui-
-lassuliap saniane unigpok. ¹⁶Mtiãkutdle palasiat arfinek mar-
-dlungnik panekarpok, táuko tássungnarput imertariartordlutik, kueraivftdlo ímerpait angúmik savautai ímíkumavdlugit. ¹⁷tauva savanik pârssissut tikiúput tássánga ajagdlugit; Mórsasile nikuipok ikiordlugitdlo, savautaitdlo ímípai. ¹⁸angutâtdlo Riguile tiking-
-máne okarpok: sôk uvdlume tikilertokaise? ¹⁹akivât: angutip Egivtinimiussup pârssissunit ánáupâtigut kalôrutdlutalo savatdlo ímitdlugit. ²⁰tauva panine okarfigai: naungme táuna? sôk angut táuna kimagpisiuk? kaerkuniarsiuk nerekatigiartorkuvdluta. ²¹Môr-
-sasivdlo akuerâ angut táuna unigfigísavdlugo, táussumalo páne Sípôra Mórsasimut túniúpâ. ²²ernertaungmanilo ernertâne Gêr-
18,3. 4. -sûmimik atserpâ, okarame: takornartaulerpunga nuname avdla-
-nertame.

²³kingunerssuagutdlo Egivtinip kúngia tokuvok. Israflivdlo kinguaisa kivfartornerssuartik anersâmíssutigât tordlulavdlutigdlo; tordlulaneratdlo kivfartornerssuánit Gûtímut kangátarpok. ²⁴Gû-
-tivdlo tusarpai nimárnere, angerutsilo erkaivâ Aaperâmutdlo li-
-sâmutdlo Jákumutdlo angerusigissane; ²⁵Israflivdlo kinguai Gûtíp
3,7. issigai ilisaralugitdlo.

kapitalit 3.

Mórsase Gútip kivfarsiarigá.

¹Mórsasivdle párai sakime Jítrup Mítiáikut palasiata savautai; ilánilo savat ungórpai puilassuitsup kínguanut, Gútipvdo kákâ Hóripe tikípâ. ²tauva Nálagkap íngiliata sarkúmerfigá ingnerup ap. sul. 7, 29. 30. ikualanerane orpitsiait kakitdlarnakutaussat akornánit; takungnile-ramilo takulerpai orpitsiait kakitdlarnakutaussat ingnermik ikumassut, ikivkarnatigdle. ³tauva Mórsase okarpok: ornigdlara takungningnerssuak tamána takuniardlugo, suna pivdlugo orpitsiait kakitdlarnakutaussat ikivkarnek ajortut. ⁴Nálagkavdle takugamiuk ornilerâ takuniardlugo, Gútip tauva tordlorfigá orpitsiait kakitdlarnakutaussat akornánit okardlune: Mórsase, Mórsase-â; akiválo: tássauvunga. ⁵okarpordlo: patdligtúnak maunga; isigangmátit isigkangnit píkit, kekarfigissat tássa nuna ivdlernartox. Jórs. 5,16. ⁶okarpordlo áma: uvanga tássa atátavit Gútia, Aaperâp Gútia Mat. 22, 31. 32. lisâvdlo Gútia Jâkuvdlo Gútia. tauva Mórsasip kíne uligpâ, Gúte tugs. 34,16. issigísavdlugo sujôragame. ⁷Nálagardlo okarpok: ínugtama Egiv-1 Môr. 11,5. tinime nâgdliugssusiat takuvduarpara, tusarpákalo unigtailissi-ssitik tordlulássutigingmatigik; erdlókíssutait nalúngiláka. ⁸arkarpungalo Egivtinimiut agssainit ánáukumavdlugit, nunamidlo matumánga majuartíkumavdlugit nunamut ajúngitsumut initúmut, nunamut ímungmik tungusunignitsúmigdlo kúgtumut, Kánâkut Hítíikutdlo Amoríikutdlo Fêrisíikutdlo Hívíikutdlo Jípusíikutdlo najugânut. ⁹mánalo ata, Israflíp kinguaisa nivdlianerat uvavnut apúsísimavok, ámátaok kunutínekarnarat takuvara kanok Egivtinimiut kunutítarait; ¹⁰taimáitumik mána piartorit, Fáraûmut autdlartísa-vavkit, ínugtáka Israflíp kinguai Egivtinimit aniserkuvdlugit. ¹¹Mórsasivdle Gúte okarfigá: kanok íkama Fáraûmut písaunga Israflívdlo kinguai Egivtinimit anísíavdlugit? ¹²akivále: uvanga áiparísavavkit; imáitordlo nalunaerkutigísavav utvanga autdlartíkivkit: inuit Egivtinimit anísíkugkit kákap matuma erkâne Gúte kivfartorfigumârpase. ¹³Mórsasivdle Gúte okarfigá: ata, Israflíp kinguai ornigkuvkit, okarfigiguvkitdlo: sujuaissavse Gútiata ilivsinut autdlartípânga; táukualo akigpânga: arka kanok ípa? kanok tauva okarfigísaváka? ¹⁴Gútipvdo Mórsase akivâ: táunáusassunga táunáusaunga; okarpordlo: taima okarfigísavatit Israflíp kinguai: sark. 1,4. 8. táunáusassunga; táussumagók ilivsinut autdlartípânga. ¹⁵áma Gútip Mórsase okarfigá: ima okásautit Israflíp kinguainut: Ná-

-lagkap ilivsinut autdlartípanga sujuaissavse Gútiata, Aaperáp Gú-
 tiata lisávdlo Gútiata Jákuvdlo Gútiata; tamássa atera nágssáu-
 tugs. 135,13. -ngitsumik pigissagssara, kinguârfigsokartitdlugo erkainekautigssara.
 16 tássa Israílikut utorkaunertait katerssoriartúkit okarfigalugitdlo:
 Nálagak sujuaissavse Gútiat uvavnut sarkúmerpok, Aaperávdlo li-
 -sávdlo Jákuvdlo Gútiat, okardlune: takusarpavse, kanordlo Egiv-
 -tinime pinekartuse; 17 okardlungalo: Egivtinip nágdliungnartuinit
 majuartikumârpavse Kânâkut Hítikutdlo Amoríikutdlo Fêrisíikutdlo
 Hfvíikutdlo Jípusíikutdlo nunânut, nunamut ímungmik tungusung-
 -nitsūmigdlo kúgtumut. 18 nipit tauva nálásavât; iserumârpusilo
 ivdlit Israílikutdlo utorkaunertait Egivtinip kúngianut okarfigalu-
 -gulo: Nálagak Eiperíikut Gútiata ersserfigâtigut; mánalo aut-
 5,3. -dlardlata-ait uvdlut pingasut ingerdlassariamut puilassuitsumut,
 Nálagakmut Gútiávinut tunissiertordluta. 19 uvangale nalúngi-
 -langa Egivtinip kúngiata autdlarkúsángikâse, agssangnik píssar-
 -ssuarnik pinekaraluarunilūnt. 20 kisiáne agssáka isagtitdlugit
 Egivtine patíkgumârpâra tupingnartuliavnik nalingínarnik tássane
 suliarissagssavnik; tauvalo autdlarkujumârpâse. 21 inuitdlo sáimáu-
 -narsisíkgumârpâka Egivtinimiut issainut, autdlásaguvse autdlarku-
 -nase sokartínase; 22 nungutdlutigdle arnat sanilisik igdlokatitigdlo
 12,36 t. piniarfigísavait igssoraivfingnik slviussunik kúltiussunigdlo ánorá-
 -ssanigdlo, táuko ernivsinutdlo panivsinutdlo iliumârpase Egivti-
 -nimiunit tigussaralugit.

kapitalit 4.

Mórsase tupingnartuliorsínāngortitaussok, Egivtiniliartordlo.

1 Mórsasivdle akivâ okardlune: atago ugperísángilānga, nipi-
 -galo tusarumásángilât; kisiáne okarumârpút: Nálagak sarkúmer-
 -figíngilâtít. 2 Nálagakvdle okarfigâ: suna tigumiaraiuk? akivâ:
 ajáupiak. 3 okarpordlo: nunamut naluguk. nunamutdlo nalung-
 7,10. -mago pulateriârssúngorpok, Mórsasivdlo kimarratigâ. 4 Nálag-
 -kavdle okarfigâ: isagtordlugo pamiuagut tigúk. tauva isagtordlugo
 tigúmlermago itumâne ajáupiāngorpok. 5 tássa ugpererkuvdlutit
 Nálagak sujuaissaisa Gútiat ilingnut sarkúmersimangmat, Aaperáp
 Gútia lisávdlo Gútia Jákuvdlo Gútia. 6 āma Nálagak okarfigâ:
 agssatit sāngnut mangúsagitit. tauva agssane sāminut mangúpai,
 amugamigitdlo sunauvfa-uko pupigsut aputitit kakortigalutik. 7 o-
 -karpordlo: agssatit kingumut sāngnut mangúkit. kingumutdlo

mangúkamigit amugamigitdlo sunauvfa-uko kingumut ilerikumigsut ilissut. ⁸tauva ugperiumángíkunisit okautsisitdlo tusarumanagit nalunaerkutíkut sujugdlikut, okautsisit ugperísavait nalunaerkutíkut kingugdlikut; ⁹tamákule nalunaerkutit mardluk agdlát ugperiumángigpatigik okautsisitdlo tusarumanagit, kùgártumit imermik kalussivdlutit nunamut panertumut kúisavat; tauva imex kùgártumit kalussat áungorumârpox nuname panertume. ¹⁰Mórsasivdle Nâ-lagak okarfigâ: ata nâlagara, uvanga okalutdlarkíngisáinarpunga, mánalũnt kivfangnut okaluleravit okalutdlarkíngisáinarpunga, kaneralo okaralo tamarmik artornakingmata. ¹¹Nâlagkavdle akivâ: kia inuit kanekartípai? kialũnt okajuitsutdlo tusilartutdlo tagpigsutdlo tagpítutdlo taimailivai? uvanga Nâlagak píngínerpunga? ¹²tássa autdlarit, uvanga karnit najorumârpâra, ajokersorumârpavkitdlo kanok oxásassutit. ¹³okarpordle: ata nâlagara, kanortok autdlartíkuminartorissat autdlartíkiuk. ¹⁴tauva Nâlagkap níngangnera katsungailerpox Mórsasimut, okarpordlo: angajut Aarune Lívíkússok ilisimángínerpara okalutdlarkígsox? tássalo nâpikiartorpátit, takulerunisitdlo ũmámigut tipaitsugkumârpox. ¹⁵ivdlit okalugfigíssásavat orkersordlugulo, uvangalo karnit najorumârpâra táussumalo karna, ajokersorumârpavsilo kanok iliúsassuse. ¹⁶táunalo inungnut okalugtigísavat; ilingnut kanertut ísavok, ivdlitdlo táussumúnga Gútisut ísautit. ¹⁷ajáupiardlo mána tigúk nalunaerkutíliútigíssat. 7,20.
6,12. 30.
Mat. 10,19.

¹⁸tauva Mórsase autdlardlune sakiminut Jítrumut uterpox okarfigalugulo: autdlardlanga-ait, katángutíka Egivtinimítut kingumut ornigdláka, takujumavdlugit sule inũnersut. Jítruvdlo Mórsase akivâ: erkígsivdlutit autdlarit. ¹⁹Nâlagkavdle Mórsase okarfigâ Mitiákúntitdlugo: kâ, Egivtinimut uterit, angutit táuko inũssutsingnik kinugingnigtut tamarmik toxungmata. ²⁰tauva Mórsasip nulê erninilo ilaserai siutitũne kimugersitdlugit, Egivtinimut uterniárdlune; Gútivdlo ajáupiâ tigumiarâ. ²¹Nâlagkavdle Mórsase okarfigâ: kingumut Egivtinimut piguvit, nalunaerssuigít tupingnartuliagíssat máko agssangnut pisitáka tamaisa suliarísagagkit Fâraûp issigernane; uvangale mángertíkumârpâra ũmatâ, inuitdlo autdlarkujumásángilai. ²²tauva Fâraô okarfigísavat: Nâlagak ima okarpox: Israfle tássa ernera angajugdlek; ²³okáupavkitdlo ernera autdlarkúsagit, kivfartôrkuvdlunga; autdlarkujumángíkugkule ata, ernertit angajugdlek tokúkumârpâra. ²⁴inger-dlatitdlugulo ilâne akungnigtarfingme Nâlagkap nâpípâ tokúnia- 7,1.
7,1.
Mat. 2,20.
7,3.
12,29.

-raluardlugulo. ²⁵tauva Sípôrap savik ujaraussok tiguvâ, erner-
-milo kipinekángissutâ kipivâ isigainut igitdlugo, okardlunilo:
aungmik uvigssarsiarâvkit. ²⁶tauva taimaitípâ. taimane okarpok:
aungmik uvigssarsiax, kipinekarnex pivdlugo.

²⁷Nâlagkavdlo Aarune okarfigâ: autdlarit Môrsase pâriartor-
-dlugo puilassuitsumut. autdlaramilo Gûtip kâkâgut nâpípâ ku-
-nigdlugulo. ²⁸Môrsasivdlo Aarunimut okautigai tamaisa Nâlagkap
autdlartitsissime okausê, sunigdlo nalunaerkutiliorxugâne. ²⁹tauva
Môrsasilo Aarunilo autdlarput Israflip kinguaisa utorkaunertait
tamaisa katerssordlugit; ³⁰Aarunilo okalulerpok tamanik Nâlagkap
Môrsasimut okauserissainik, nalunaerkutiliorpordlo táukunínga inuit
issigernáne. ³¹inuitdlo ugperput, tusaramigdlo Nâlagkap taku-
-sarsimagai Israflip kinguai nâgdliugssusiatdlo takuvdlugo, tauva
sikigdlutik patdlorput.

kapitalit 5.

Môrsase Fâraûp tusarumángikâ, inuitdlo angnermik
nâgdliugtitaulersut.

¹kingorna Môrsasilo Aarunilo iserput Fâraô okarfigalugo:
ima okarpok Nâlagax Israflip Gûtia: ínugtâka autdlarkúkit, pui-
-lassuitsume uvavnut nagdliússísangmata. ²Fâraûvdle akivai: ki-
-nauna táuna Nâlagax, táussuma nipâ tusásagiga Israflíkut aut-
-dlarkúsavdlugit? Nâlagax táuna naluvara, Israflíkutdlo autdlar-
3,18. -kúsángilâka. ³okarputdlo: Eiperíkut Gûtiata ersserfigâtigut; pui-
-lassuitsumut autdlardlata-ait uvdlut pingasut ingerdlassariamut,
Nâlagkamut Gûtivtínut tunissartordluta; tokorarnermigdlünft pa-
-namigdlünft uvavtínut ornigutexinavok. ⁴Egivitivdle kúngiata
sâpai; ukorsê Môrsase Aarunilo, sôk inuit sulíagssainit nigortí-
-niarpisigik? kivfartûtise uniorkúnávêrsitat ornigsigik. ⁵okar-
-pordlo Fâraô: takuvase inuit mânâkut nuname amerdlaxissut;
taimáitox kivfartûtainik uniorkúnávêrsitanik sulísaersíniarpase. ⁶Fâ-
-raûvdlo uvdlok táuna inâpai inuit unigtailississait misigssortaitdlo
okardlune: ⁷inuit karriarnikunik karmasigssialiûtigssainik tunissar-
-taravsigik kingorna tunísángilase; nangminex karriarnikunik atu-
-gagssamingnik katerssoriartordlit; ⁸karmasigssiatdle inertagagssait
sujornagutut amerdlatigitísavase, ikigdlíssísángilase; mássa unínga-
-ssaramik nivdlialerput okardlutik: Gûtivtínut tunissartordlata.
⁹kivfartornerssuax angutinut artornáinardle, sulíagssakarkuvdlugit,
okautsidlo sagdlunerínaussut nalunaerssorkunagit. ¹⁰tauva aníput

inuit unigtailississait misigssortaitdlo, inuitdlo okarfigait: Fáraó ima okarpox: karrfarnikunik tunísáisavavse; ¹¹ilivse nangminek karrfarnikunik navssársioritse; kisiáne kivfartútígssase ingmánguar-dlúnt ikigdlisínexásángitdlat. ¹²tauva inuit Egivtinimut tamarmut siámarput ivigssuarnik kivdlornikunik katerssuivdlutik karrfarni-kutut atugagssamingnik. ¹³unigtailississutdle tuaverssuíput okar-dlutik: sulíagssase inerniarsigik, uvdluínak iníagssat uvdluínak inerdlugit, taimanisut karrfarnikunik pissaratdlaravse. ¹⁴Israflivdlo kinguaisa misigssortait Fáraûp unigtailississûtitaísa táukunúnga ivertitait unatarnexarput, okarfigaitdlo: karmasigssialíagssase sujor-nagutut amerdlatígíásussut sôk íppagssardlúnt uvdlumílúnt iníngi-lisigik? ¹⁵tauva Israflíp kinguaisa misigssortaisa iserdlutik Fáraó tordlulavfígát okardlutik: sôk kivfatit taimailíorfigaígít? ¹⁶karríarni-kunik tunínexángitdlat kivfatit, taimáitordle okarfigíssarátígut: kar-masigssialíorítse; tássalo kivfatit unatarnexarput, ínugtátit ajortu-liorsímáput. ¹⁷akivaile: uníngassarpuse; uníngassaravse okarpuse: Nálagkamut tuníssiartordlata. ¹⁸tássa autdlarítse kivfartorniar-^{5,8}-dluse; karríarnikunik tunínexásángílase, karmasigssiatdle túníúta-gagssase aulagsásángitdlat. ¹⁹tauva Israflíp kinguaisa misigssor-tait nalujungnaerput erkanarsileramik, okarfigíngmatík: karmasig-ssialíagssase íkígdllisínexásángitdlat; uvdluínak iníagssat uvdluínak inísavase. ²⁰Fáraûmitdle anígamik Mórsasílo Aarunílo naláupait akímingne kekartut, ²¹okarfigaitdlo: Nálagkap takuniardlíse erkár-tússívdlnílo, úmínarsaravsigut Fáraûmut kívfainutdlo, pana ag-ssainut túníutdlugo tokorkuvdluta. ²²Mórsasíp tauva Nálagak ságpá okardlune: nálagara, sôk inuit uko perdlugtítldarpígít? sôrme autdlartípinga? ²³Fáraûmut pívdlunga okalugfígíleravko arkit pí-galugo, kígdllígalugo inuit uko perdlugtíngálerpai, ánáungítduínar-patítldlo ínugtátit.

kapítalít 6.

Nálagkap Mórsasímut únérúsútá. Mórsasíp sujuáissainík.

¹Nálagkavdle Mórsase okarfigá: mána takujumárpat Fáraû-mut kanok ílíorúmártunga; agssangnik píssarssuarník pínekár-^{4Mór.33,3.4.}dlune autdlarkúsangmagít, agssangnik píssarssuarník pínekardlune nunamínít kímatísavdlugít agdlát.

²Gútívdlo Mórsase okalugfígá okardlune: uvanga tássa Ná-lagak. ³sarkúmersarpungalo Aaperámut lísámutdlo Jákumutdlo ^{1 Mór. 15,7.}
Gútísut ajugakángítsutut, unale atera: Nálagak, táukunúnga ílisar-
— 28,13.
— 17,8.

-narsíssutigíngilara. ⁴uvanga táukunúnga angerpunga Kânâp nu-nânik tuniumavdlugit, nunamik takornartauvfíánik, takornartauv-dlutik angalavfigissânik; ⁵ámátaox uvanga tusarpáka Israflip kinguaisa nimârnere, Egivtinimiut kivfartortingârmatik; angerusi-galo erkaivara. ⁶tamána pivdlugo Israflip kinguainut okarit: uvanga tássa Nâlagak; Egivtinimiut kivfartútigerkussainit unior-kúnavêrsitanit anisíkmârpavse, kivfartortingârmase aniguisísa-vavse, talermik isagsimassumik erkartüssutinigdlo angisûnik uter-tíkumârpavse. ⁷ilasiariumârpavsiló inugtariumavdluse, ilivsiló Gûtigísavavsinga; misigísausiló uvangaugama Nâlagak Gûterse, Egivtinimiut kivfartútigerkussainit unior-kúnavêrsitanit ilivsínik anisít-sissok. ⁸isertíkumârpavsiló nunamut agssavnik kutdláissutigi-ssavnut Aaperâmut lisâmutdlo Jâkumutdlo túniúkumavdlugo; ilivsínut tamána túniúkumârpára pigerkuvdlugo, uvanga tássa Nâ-lagak. ⁹Mõrsasiló taima okalugpok Israflip kinguainut, tusá-ngilâtdle angniktdliornermit artornartumigdlo kivfartornermit.

¹⁰tauva Nâlagkap Mõrsase okalugfigá okardlune: ¹¹iserdlutit Fâraô okalugfigúk Egivtinip kúngia, Israflip kinguai nunaminit autdlarterkuvdlugit. ¹²Mõrsasile okalulerpok Nâlagkap sâne, o-kardlune: takuvat Israflip kinguaisa tusarne ajorpânga, kanorme

4,10. ¹³tauva Fâraûp tusásagânga? mássalo kardlúvkut kipinekángítsuvunga.

7,1 tt. ¹³Nâlagkavdle Mõrsasiló Aaruniló okalugfigai, Israflip kinguainut Fâraûmutdlo Egivtinip kúngianut inássutigssakartitdlugit, Israflip kinguai Egivtinimit aniserkuvdlugit. ¹⁴tamássa sujuai-

1 Mõr. 46,9 tt. -ssakatigfsortaine nâlagaussut: Rûpinip ernere Israflip angajug-dliliâta: Hânók, Palô, Httserûn, Karme; tássa Rûpinikut erkar-dlerfgsortait. ¹⁵Símiûp ernere: Jîmuil, Jâmin, Ouât, Jâkin, Sûggar; Sâvdliilo arnap Kânâkússup ernera; tássa Símiûkut er-

1 nal. 6,1-53. -kardlerfgsortait. ¹⁶ukulo tássa Lîvip ernerisa arke sugfgsor-taitdlo: Gêrsun, Kâgat, Merâre. ukiutdlo Lîvip inûvfigissai tássa ukiut untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit arfinek mardlugdlo. ¹⁷Gêrsunip erneraí Lipniló Símflo erkardlerfgsortaitdlo. ¹⁸Kâgatip erneraí Amrâtdlo Jitsiârilo Hfprûniló Usflilo. ukiutdlo Kâgatip inûvfigissai tássa ukiut untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit pingasutdlo. ¹⁹Merârip erneraí Mâgililó Mússiló. tássa Lîvikut erkardlerfgsortait ingmikut sugfgsut. ²⁰Amrâvdlo nuliarilerpâ atse Jûkípa, táussumânga ernertârai Aaruniló Mõrsasiló. ukiutdlo Amrâp inûvfigissai tássa ukiut untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit arfinek mardlugdlo. ²¹Jitsiârip erneraí Kôraló Nivfagdlo Siggeriló.

²²Ustlip ernerai Mtsaililo Elisávfatdlo Síterilo. ²³Aarunivdlo nuliarilerpá Elisípa Aminátap pania Nagásúp najá, táussumánga ernertárai Nátalo Aapigúlo Eliásarilo Igtamárido. ²⁴Kôravdlo ernerai Asérilo Elkánalo Aapiasavílo; tássa Kôrákut erkardleríg-sortait. ²⁵Eliásarivdle Aarunip ernerata nuliarilerpá Pútialip panísa ilát, táussumánga ernertárâ Píniarse. tássáuput Lívícut ⁴Mór. 25, inokutiligtaisa nálágait erkardlerígsortaisigut. ²⁶tássa-uko Aarunilo Mórsasilo, táuko Nálágkap okarfigigai: Israílíp kinguai Egivtinimit anistsigik, ingmícut katerssat ingmíkôrtítardlugit; ²⁷tássáuput Fáraûmut Egivtinip kúngianut okalugtut Israílíp kinguai Egivtinimit aniserkuvdlugit; Mórsase táuna Aarunilo. ²⁸pivordlo taimane Nálágkap Mórsase okalugfigingmago Egivtinime, ²⁹okalugfigingmane okardlune: uvanga tássa Nálágak; tamaisa ilingnut okauserissáka Fáraûmut Egivtinip kúngianut okauseríkit; ³⁰tauva Mórsase okarpok Nálágkap sâne: takuvarma kardlúvkut kipine-kángitsunga, kanorme Fáraûp tusásagánga?

kapitalit 7.

perdluit pilersut: imek áungortok.

¹Nálágkap tauva Mórsase okarfigá: takuvat Fáraûmut Gú-tisut itípavkit, Aarunilo angajut pruvfitigísavat. ²ivdlit okalú-sautit tamanik iliugnut inássutigiumassavnik, Aarunile angajut ^{4,16.} okalugkumárpok Fáraûmut, Israílíp kinguai nunaminit autdlarter-kuvdlugit. ³uvangale mángertíkumárpara Fáraûp ūmatâ, nalunaerkutuliáka tupingnartuliákalo Egivtinime amerdlangârkuvdlugit. ⁴Fáraûvdlo tusarumásángilâse; tauvalo agssáka Egivtinimiunut tug-tíkumárpáka, katerssarssuáka ínugtáka Israílíp kinguai Egivtinimit anisitdlugit erkartüssutinik angisûnik. ⁵Egivtinimiutdlo mi-sigísáput uvangaugama Nálágak, agssáka Egivtinimut isagtíkuvkit, Israílívdlo kinguai akornánit anisileruvkit. ⁶Mórsasile Aarunilo taimailiorput; sórdlo Nálágkap inákátik taima iliorput. ⁷Mórsase arfinek pingasunik kulilingnik ukioarpok, Aarunilo arfinek pingasunik kulilingnik pingasunigdlo ukioarpok, taimane Fáraûmut okalugkamik.

⁸Nálágkavdlo Mórsasilo Aarunilo okarfigai: ⁹Fáraûp okalugfigigpase okardlune: tupingnartuliamik nalunaeritse; tauva Aarune okarfigiumárpok: ajáupíssat tiguvdlogo Fáraûp sánut naluguk pulateriârssúngortitdlugo. ¹⁰tauva Mórsasilo Aarunilo Fáraûmut

iserput taimailiorlutigdlo sórdlo Nálagkap inákátik; Aarunivdlo
 4,s. ajáupísse nalugpâ Fâraúvdlo kivfaisalo sãnut, pulateriârssúngortit-
 -dlugo. ¹¹tauva Fâraúp ilisimassut angákutdlo kaerkuvai, táukulo
 2 Tim. 3,s. Egivtinimiut titagarsiortortait taimatut iliorput serratimingnik, ¹²nu-
 -ngutdlutik ajáupíssatik nalugpait pulateriârssúngortitdlugit; kisiáne
 Aarunip ajáupiâta ívai táukua ajáupiait. ¹³taimáitumik Fâraúp
 ũmatâ mángertípok, tusarumángilailo, sórdlo Nálagak okalugsi-
 -massok.

¹⁴Nálagkap tauva Mórsase okarfigâ: Fâraúp ũmatâ kivdlig-
 -ssáungilak; inuit autdlarkujumángilai. ¹⁵Fâraô orniguk uvdlákut,
 mássa imermut aniumârpok; savssarumârputitdlo kûgártup sinágut
 akileralugo, ajáupiardlo pulateriârssúngorsimagaluax tigumiarísavat.
¹⁶okarfigísavatllo: Nálagkap Eiperíkut Gûtiata ilingnut autdlartí-
 -pânga okarkuvdlunga: inugtáka autdlarkúkit, puilassuitsume kiv-
 4,s. -fartúsangmânga; kisiánile mána tikitdlugo tusarumángilatit. ¹⁷ima
 okarpok Nálagak: matumânga misigísautit uvangaugama Nálagak:
 takuvat ajáupíssamik matumânga tigumiagkavnik kûgártup erma
 anauguvko mumikumârpok áungordlune; ¹⁸aulisagkatdlo kûgártu-
 -mítut tokúsáput, kûgártordlo tipitûngúsavok, Egivtinimiutdlo mau-
 -jugilísavât kûgártumit imísavdlutik. ¹⁹ãma Nálagkap Mórsase
 okarfigâ: Aarunimut okarit: ajáupíssat tiguvdlugo agssatit isagtíkit
 Egivtinip ermisa kulâtigut, kûgssuisalo kûgártuisalo tatsalo tase-
 -rârssuisalo tamarmik kulâtigut, áungorkuvdlugit; aokalísavok tauva
 Egivtinime tamarssuarne, kueravíngne agdlât kissûssune ujarau-
 -ssunilo. ²⁰tauva Mórsasilo Aarunilo taimailiorput sórdlo Nálagak
 inatsissok, Fâraúp issigernane kivfaisalo issigernane ajáupiak si-
 -lugtitdlugo kûgártup erma anaungmago tamarme mumípok áu-
 -ngordlune. ²¹aulisagkatdlo kûgártumítut tokúput, kûgártordlo
 tipitûngorpok Egivtinimiut kûgártumit imernek ajulersitdlugit;
 Egivtinimilo tamarssuarne aokalerpok. ²²Egivtinimiutdle titagar-
 -siortortait taimatut iliorput serratimingnik; taimáitumik Fâraúp
 ũmatâ mángertípok, tusarumángilailo, sórdlo Nálagak okalugsi-
 -massok. ²³tauva Fâraô tunússivok angerdlardlune, tamánalúnt
 ũmámigut erkarsautiginago. ²⁴Egivtinimiutdle tamarmik kûgártup
 avatágut niváiput imigssamingnik imersiordlutik, kûgártumit imer-
 -sínáunginamik. ²⁵uvdlutdlo arfinek mardluk náput Nálagkap kû-
 -gártok patingmago kingorna.

kapitalit 8.

naratsit; ípernat; niviuvkát.

¹Nálagkap tauva Mórsase okarfigá: Fáraûmut iserdlutit okar-figúk: ima okarpok Nálagak: ínugtáka autdlarkúkit, kivfartūsangmánga. ²autdlarkujumángíkugkitdle ata, nunagissat tamát perdlugtíkumárpara naratsinik. ³kûgártordlo naratsinik ujameriá-savok, kakivdlutigdlo igdlungnut písáput sinigtarfingnutdlo ínar-tarfingnutdlo kivfavitdlo igdluinut ínugtangnutdlo úterivingnutdlo nakítaivingnutdlo; ⁴ilingnutdlo ínugtangnutdlo kivfangnutdlo tamanut kakísáput. ⁵ãma Nálagkap Mórsase okarfigá: Aarunimut okarit: ajáupíssangnik isagtorit kûgssuitdlo kûgártutdlo tatsitdlo kulátigut, naratsit Egivtinimut kagssorarkuvdlugit. ⁶tauva Aarunip agssane isagtípai Egivtinip ermisa kulátigut, naratsitdlo kagssorarput Egivtine matórdlugo. ⁷titagarsiortutdle taimatut iliorput serratimingnik, naratsinik Egivtinimut kagssorartitsivdlutik. ⁸taimáitok Fáraûp Mórsasilo Aarunilo kaerkuvdlugit okarfigai: Nálagkamut tugsiaritse naratsit uvavnit ínugtavnitdlo pérkuvdlugit; tauva inuit autdlarkujumárpáka, Nálagkamut tunissiarorkuvdlugit. ⁹Mórsasivdle Fáraô sãpá: ivdlit angnerugatdlait, okardlutit kakugo tugsíúsagivkit kivfatitdlo ínugtátitdlo, naratsit ilingnit igdlungnitdlo píarkuvdlugit; kûgártok kisime pekásavok. ¹⁰okarpok tauva: akago. akiválo: sórdlo okartutit; tássa misigerkuvdlutit Nálagak Gúterput nalekángingmat. ¹¹tauva naratsit písáput iling-^{15,11.}nit igdlungnitdlo kivfangnitdlo ínugtangnitdlo; kûgártok kisime pekásavok. ¹²tauva Mórsasilo Aarunilo Fáraûmit aníput, Mórsasivdlo Nálagak tordlulavfigá naratsit táuko Fáraûmut písitai pivdlugit. ¹³Nálagardlo taimailiorpok Mórsasip okausia maligdlugo, naratsitdlo tokorarput igdlune ungalulingnilo narssanilo. ¹⁴kateressorpaidlo agtakúngortítardlugit; nunalo tipigtorssuángorpok. ¹⁵Fáraûle misigilerame nivniortitaujungnaerdlune, tauva ùmáne mángertípá tusarumanagitdlo, sórdlo Nálagak oxalugsimassok.

¹⁶Nálagkap tauva Mórsase okarfigá: Aarunimut okarit: ajáupíssat isagtitdlugo nunap kassernere anáukit, ípernángorkuvdlugit Egivtinime tamarssuarne. ¹⁷taimailiorput tauva: ajáupíssaminik isagtordlune nunap kassernere Aarunip anaungmagit ípernángorput inungnilo nerssutautinilo; nunap kassernere tamarmik ípernángorput Egivtinime tamarssuarne. ¹⁸titagarsiortutdlo taimatut iliorput serratimingnik, ípernanik anitdlagtitsiniaraluardlutik, saperdlutigdle;

Lúk. 11,²⁰. Ípernatdlo inungnilo nerssutautinilo íput. ¹⁹tauva titagarsiortut Fáraûmut okarput: tamássa Gûtip agssâ; Fáraûvle ûmatâ mángertípok, tusarumángilailo, sórdlo Nálagak okalugsimassok.

²⁰Nálagkap tauva Môrsase okarfiga: akago makiârdlutit Fáraûmut savssariartorit, mássa imermut aniumârpok; okarfigísavatló: ima okarpok Nálagak: ínugtáka autdlarkúkit, kivfartûsangmánga. ²¹autdlarkujumángikugkitdle ínugtáka, ata, niviuvkat autdlartíkumârpáka ilingnut kivfangnutdlo ínugtangnutdlo igdlungnutdlo, Egivtinimiut igdlue niviuvkanik tamákerdlugit, nunalo nunagissât. ²²tamatumûnalo Gûsane ínugtama najugât ingmikórtíkumârpára, niviuvkat tássanêrkunagit, misigerkuvdlutit uvanga tássaussunga Nálagak mâne nuname; ²³pinexángissutdlo ínugtámalo ínugtavitdlo akornánítíkumârpára; akago nalunaerkut tamána piúmârpok. ²⁴tauvalo Nálagak taimailiorpok, niviuvkatló amerdlasórssuit pitorarput Fáraûp igdluanut kivfaisalo igdluinut, Egivtinimilo tamarssuarne nuna piujungnaerpok niviuvkanit. ²⁵tauva Fáraûp Môrsasilo Aarunilo kaerkuvdlugit okarfigai: Gûtivsínut tunissiaritoritse nuname tamâne. ²⁶Môrsasivle akivâ: taimailioruvta 1 Mór. 43,³¹. íluásángilax, Egivtinimiut maujugissainik tunissísaneravta Nálagkamut Gûtivtínut; mássalo Egivtinimiut maujugissainik tunissigaluaruvta issigititdlugit, ujarkanik mitdlúsángínerpâtigut? ²⁷uvdlut piungasut ingerdlassariamut ingerdlajumârpugut puilassuitsumut, Nálagkamut Gûtivtínut tunissiarordluta, sórdlo perkugâtigut. ²⁸Fáraô tauva okarpok: autdlarkúsavavse; Nálagkamut Gûtivsínut tunissiaritoritse puilassuitsumut, kisiáne ungasingnermut piartúsángilase; tugsiúniarsingalo. ²⁹Môrsasilo okarpok: tássa ilingnit aniguma Nálagkamut tugsiarumârpunga, niviuvkat Fáraûmit kivfainitdlo ínugtaintdlo nigorkuvdlugit akagûgpat; kisiáne Fáraô sagdlokítaiungnaerile, inuit Nálagkamut tunissiarortailiungnaerdlugit. ³⁰tauva Môrsase Fáraûmit anivdlunilo Nálagkamut tugsiarpok, ³¹Nálagardlo taimailiorpok Môrsasip okausia maligdlugo, niviuvkatló nigortípai Fáraûmit kivfainitdlo ínugtaintdlo; atautsimigdlüft amiákokángitdlat. ³²Fáraûvle ûmáne mángertípá tamatumúnátaok, inuitdlo autdlarkúngilai.

kapitalit 9.

nerssutautit tokorartut; ajússat; natarkornat.

¹Nálagkap tauva Môrsase okarfigâ: Fáraûmut iserdlutit okarfigúk: ima okarpok Nálagak Eiperikut Gûtiat: ínugtáka autdlar-

-kúkit, kivfartūsangmánga. ² autdlarkujumángikugkitdle, sule unigtíniarugkit, ³ ata, Nálagkap agssai tauva nerssutautingnut nar-ssamítunut túngásáput, kimugtuarssungnutdlo siutitûnutdlo ka-tigagtûnutdlo ugsingnutdlo savanutdlo, sualungártumik tokorar-titdlugit. ⁴ Nálagkavdlo ingmikôrtísavai Israflíkut nerssutautait ^{8,22}. Egivtinimiutdlo nerssutautait; Israflíp kinguaisa pigissait tamarmik atautsimigdlûnft tokussokásángitdlat. ⁵ Nálagkavdlo taivá tai-mailivfigssá, okardlune: akago Nálagkap tamána nāmagsísavá nuname. ⁶ akagûngmatdlo Nálagkap tamána nāmagsívâ; Egivti-nimiut nerssutautait tamarmik tokorarpur, Israflívdle kinguaisa pigissait atautsimigdlûnft tokussokángitdlat. ⁷ Fâraûle takusai-sitsingmat, árit Israflíkut pigissait atautsimigdlûnft tokussoká-ngitdlat. taimáitok Fâraûp ûmatâ mángertípok, inuitdlo aut-dlarkúngilai.

⁸ Nálagkap tauva Mórsasilo Aarunilo okarfigai: útsivigssuar-mit arssanik tigusigitse itúmavse imagssainik, Mórsasivdlo tamáko kilaup tungánut siámásavai Fâraô issigititdlugo, ⁹ Egivtinimut tamarmut pujoralarkuvdlugit, ajuángorkuvdlugitdlo tinumanernik naorartut inungnilo nerssutautinilo Egivtinime tamarssuar-me. ¹⁰ tauva arssanik tiguspur útsivigssuarmit, Fâraô sarkangerdlugo, Mórsasivdlo tamáko kilaup tungánut siámarmagit ajuángorpur ti-numanernik naorartut inungnilo nerssutautinilo; ¹¹ titagarsiortut-dlo Mórsasip sâne kekarnex ajulerpur ajússanit, ajualigssúgamik ^{7,11. 22. 8,7. 18.} titagarsiortut Egivtinimiutdlo tamarmik. ¹² Nálagkavdle mánger-típâ Fâraûp ûmatâ, tusarumángilailo táussuma, sórdlo Nálagak Mórsasimut okalugsimassok.

¹³ Nálagkap tauva Mórsase okarfigâ: akago makiárdlutit Fâ-raûmut savssariartorit, okarfigísavatdlo: ima okarpok Nálagak Eiperíkut Gútiat: ínugtáka autdlarkúkit, kivfartūsangmánga. ¹⁴ pí-ngíkuvit tamatumûna perdlugssiáka tamaisa autdlartíkumârpáka ûmatingnut kivfangnutdlo ínugtangnutdlo; misigerkuvdlutit uvav-tut ítokángingmat nuname tamarssuar-me. ¹⁵ mássa agssáka i-sagtíkaluaríka ivdlitdlo ínugtátitdlo tokorarnermik patíkgumav-dluse, tauvalo nunamit píagaorkajakautit; ¹⁶ tamánale pívdlugo atatípavkit, píssaunera ilingnut takutíkumavdlugo, ateralo okauti-ginexarkuvdlugo nunane tamane. ¹⁷ sule ínugtáka avssiakutser-niarugkit autdlarkujumanagitdlo, ¹⁸ ata, akago taimailigpat agso-rujugssuax natarkornartísavara, nunaulerkârneranit mánalo tikit-dlugo Egivtinime nalekángisáinartumik. ¹⁹ taimáitumik mána

autdlartitsivdlutit nerssutautitit tamaisalo narssame pigissatit tor-
 -kortíkit, mássa inuit tamarmik nerssutautitdlo narssame kanl-
 -ngarnekartut igdlumut katerssornekángitsut natarkornat nákar-
 -figigpatik tokúsáput. ²⁰tauva Fáraûp kivfaisa ilaisa Nâlagkap
 okausianik mianeringnigtut nungutdlutik kivfatik nerssutautitigdlo
 igdlunut kimárkuvait; ²¹ilaisale Nâlagkap okausianik asiginaissut
 kivfatik nerssutautitigdlo narssamftîarpait. ²²tauva Nâlagkap
 Mórsase okarfigâ: agssatit isagtíkit kilaup tungânut, natarkornar-
 -kuvdlugo Egivtinimut tamarmut, inungnutdlo nerssutautinutdlo
 narssavdlo naussuinut tamanut Egivtinime ítunut. ²³Mórsasivdlo
 ajáupísse isagtingmago kilaup tungânut, tauva Nâlagak kagdler-
 -sitsivdlunilo natarkornartitsivok, ingnâtdlagtarneritdlo nunamut
 torarput, natarkornatdlo Nâlagkap Egivtinimut tugtípai, ²⁴agso-
 Hsk. 1.,4. -rujugssuak natarkornartitdlugo, ingnerdlo ingminut sâgartok na-
 -tarkornat akugissarât; inokalerkârneranit ássinganik píngisáinar-
 -tok Egivtinime ilânilûnt nâme. ²⁵natarkornatdlo Egivtinime ta-
 -marssuarne sût tamaisa narssamítut natdlautípaid; inuitdlo ner-
 -ssutautitdlo narssavdlo naussue tamaisa natarkornat natdlautí-
 -paid orpítdlo tamaisa narssamítut navdlordlugit. ²⁶kisiáne Gû-
 -sanime Israflip kinguaisa najugâne natarkornakángilak. ²⁷tauva
 Fáraô arpârtitsivok Mórsasilo Aarunilo kaerkuvdlugit okarfigalu-
 -gitdlo: tamatumûna ajortuliorpunga; Nâlagak iluartûvok, uvangale
 inugtákaló iluaitisûvugut. ²⁸Nâlagkamut tugsiaritse Gûtíp kag-
 -dlernere natarkornatdlo soraerkuvdlugit; tauva autdlarkujumâr-
 -pavse, utarkiuungnáisause. ²⁹Mórsasivdle akivâ: ungalûgkamit
 aniguma agssâka siârumârpâka Nâlagkamut, tauvalo kagdliâer-
 -dlunilo natarkornarungnáisavok, misigerkuvdlutit Nâlagkap nuna
 tugs. 24.,1. pigingmago; ³⁰kisiáne nalúngilavse ivdlitdlo kivfatitdlo, sule Gûte
 Nâlagak mianeringíkigse. ³¹tâssa ilupâgssiagssat suaussiagssatdlo
 natdlautísimassut, suaussiagssat karrekalerualarmata, ilupâgssiag-
 -ssatdlo kâvekutigssakalerdlutik; ³²kajússiagssatdle igfiagssatdlo
 umítsut natdlautísimángitsut, kingorkutsissûgamik. ³³tauva Môr-
 -sase Fáraûmit anivok ungalûgkamitdlo, agssanilo Nâlagkamut
 siârmagit kagdliâerdlunilo natarkornâsaerpok, sialuitdlo nunamut
 tugkungnaerput. ³⁴Fáraûvde takugamiuk siagdliâersok natar-
 -kornâsaersok kagdliâersok, ajortuliuarsínarpok âma, táussumalo
 kivfaisalo ûmatitik mângertípaid. ³⁵taimáitumik Fáraûp ûmatâ
 kivdligssáungilak, autdlarkúngilailo Israflip kinguai, sôrdlo Nâlagak
 Mórsasíkut okalugsimassok.

kapitalit 10.

pigdlertat; tárnerssuak.

¹Nálagkap tauva Môrsase okarfigâ: Fâraûmut iserit; mássa ūmatâ mángertípara kivfaisalo ūmatait, nalunaerkutiliáka tamáko akornáne nāmagsiumavdlugit; ²ivdlitdlo kitornangnut ernutang-
-nutdlo okalugtuarísagagkit Egivtinime pilissáka nalunaerkutiliá-
-kalo táukunúnga atugkáka, misigerkuvdluse uvangaugama Nálagak.
³tauva Môrsasilo Aarunilo Fâraûmut iserput okarfigalugo: ima okarpok Nálagak Eiperikut Gútiat: kanok sivilutigissumik sule uteríserniarpit uvavnut manigûkumanatit? ínugtáka autdlarkúkit, kivfartûsangmánga. ⁴autdlarkujumángikugkitdle ínugtáka, ata, akago pigdlertat nunagissangnut nagdliutísaváka; ⁵táukua nunap kâ matôrumârpât nuna takugssaujungnaersitdlugo; natarkornanit-
-dlo pinekángitsut ilivsinut amiákûlersut núngutaerdlugit nerisa- Júitd. 1,4.
-vait orpítldo tamaisa narssame ilivsinut naussut nungúsavdlugit; sark. 9,3. 7.
⁶igdlutitdlo kivfavitdlo tamarmik igdlue Egivtinimiutdlo tamarmik igdlue tamákisavait; taimailissut sujuaissavitdlûnit sujuaissavit sujuaissaisalûnit takúngisáinarait, nuname inûsokalerkâramik má-
-nalo tikitdlugo náme. tunússivdlunilo Fâraûmit anivok. ⁷Fâraû tauva kivfaisa okarfigât: kanok sivilutigissumik táuna perdlugsiu-
-tigisavarput? angutit táuko autdlarkúkit Nálagkamut Gútiming-
-nut kivfartorkuvdlugit; Egivtine piunêrutilersok sule naluviuk?
⁸tauva Môrsasilo Aarunilo Fâraûmut utersarpait, táussumalo o-
-karfigai: autdlardluse Nálagak Gúterse kivfartûniarsiuk; kíkúme autdlarumápat? ⁹Môrsasip akivâ: autdlarniarpugut inûsugtutdlo utorkaitdlo tamavta, ernivutdlo panivutdlo savautivutdlo ugsiuti-
-vutdlo ilagalugit autdlarniarpugut, Nálagkamut nagdliússísagavta.
¹⁰sâpaile: Nálagkap taima najordlise, sôrdlo autdlarkujumârivse kitornánguase ilagititdlugit; árit ajortok sujunertarârse. ¹¹taimái-
-sángilak; ilivse angutit autdlaritse Nálagak kivfartûtdlugo, ta-
-máname xinutigârse. tauva Fâraûmit anisípait. ¹²tauva Ná-
-lagkap Môrsase okarfigâ: agssatit Egivtinip kulâgut isagtíkit pigdlertanut, Egivtinimut majorkuvdlugit, nunavdlo naussue ta-
-maisame nererkuvdlugit, tamaisame natarkornat amiákûtítait. ¹³Môr-
-sasivdlo ajáupisse isagtingmago Egivtinip kulâgut, tauva Nálagkap agsarnerssuak nunamut pitorartípâ uvdlok táuna tamât únuardlo tamât, uvdlâkutdlo agsarnerssûp pigdlertat tikiúpai. ¹⁴tauva pig- tugs. 78,
-dlertat majorput Egivtinimut tamarmut, tamatigut Egivtinime 43-49.

7*

merardlutik amerdlasôrujugssuit, sujornatigut taimatut pigdlerta-
-kángisáinartok kingornatigutdlo taimatut pekásanane; ¹⁵ mássa
nunap tamarme kâ matôrpát nuna târtúngordlugo, nunavdlo nau-
-ssue tamaisa orpítldlo inerititait tamaisa nungúpait natarkornat
amiákútítait; Egivtinime tamarssuarne súnguamigdlünft ūmaussu-
-mik amiákokángilax, orpingnilünft narssap naussuinilünft náme.
¹⁶ tauva Fâraûp tuaviordlune Mórsasilo Aarunilo kaerkuvai okar-
-figalugítldlo: ajortuliokaunga Nâlagkamut Gûtivínut ilivínutdlo.
¹⁷ mánale ajortuliara isumákêrsiuk-ait tamatumúnáinak, tugsiarit-
-silo Nâlagkamut Gûtivínut, uvavnit nigorterkuvdlugo tokússu-
-tigssak tamána kisiat. ¹⁸ tauva Fâraûmit anivdlune Nâlagkamut
tugsiarpok, ¹⁹ Nâlagkavdlo anore mumigpâ kanangnersorujugssuá-
-ngordlugo, táussuma pigdlertat tingípai ímamut kerkuartûmut
nákaivdlugit; pigdlertamik atautsimigdlünft amiákuerúpok Egivti-
-nime tamarssuarne. ²⁰ Nâlagkavdle mángertípâ Fâraûp ūmatâ,
Israflivdlo kinguai autdlarkúngilai táussuma.

²¹ tauva Nâlagkap Mórsase okarfigâ: agssatit isagtíkit kilaup
tungânut, Egivtine tamât târtorssuángorkuvdlugo, târnerssuak
1s. 50,^{s.} savtínartúngordlugo. ²² Mórsasivdlo agssane kilaup tungânut i-
tugs. 105, -sagtingmagit taggarigsorssuángorpok Egivtinime tamarssuarne
²³ áiparmínik issigissoxángilax, inimititdlo níkuí-
²⁴ tokángilax uvdlut pingasut; kisiáne Israflíp kinguaisa najugaine
²⁵ tamane kaumavok. ²⁴ tauva Fâraûp Mórsase kaerkuvdlugo okar-
-figâ: autdlardluse Nâlagax kífartûniarsiuk, savautise ugsiutisilo
kísisa kimagdlugit; âma kitornánguase ilagisigik. ²⁵ Mórsa-
-sivdle akivâ: tunísavavtigútaok tuníssutigssanik tokutagssanik
tuníssutigssanigdlo ikivkagagssanik, Nâlagkamut Gûtivínut pig-
-dliarissagssavtínik; ²⁶ âmátaok nerssutautivut nagsatarísavavut,
kukigssualik atauserdlünft kimagáusángilax, táukunánga tigusísa-
-gavta Nâlagax Gúterput kífartūsavdlugo; nalugavtame sumik
Nâlagax kífartūsagigput tássungnángisitdluta. ²⁷ Nâlagkavdle
mángertípâ Fâraûp ūmatâ, autdlarkujumángilailo táussuma. ²⁸ tau-
-va Fâraûp sâpâ: kímánga, mianerssordlutitdlo kfnara takorku-
-nago kingorna; mássa kakugo kfnara takorkigkalarugko uvdluk
táuna tokúsautit. ²⁹ Mórsasivdlo akivâ: okardluarputit; kínat ki-
11,4-8. -ngorna takorkísángilara.

kapitalit 11.

perdlugssak kingudlek Mórsasip nalunaerêrà.

¹Nálagkavdlo Mórsase okarfigâ: sule perdlugssak atausek nagdliutikumârpâpara Fâraûmut Egivtinimiunutdlo, kingorna tamânga autdlarkujumârpâse; autdlarkuvdlunardluse tamânga tuavisârtor-ssûjumârpâse agdlât. ²inuit okalugfigísagitit tusâtitdlugit, angutitdlo arnatdlo nungutdlutik tugdlisik piniarfigísagait igssoraiv- ^{3,21 t.} -fingnik sílviussunik kúltiussunigdlo. ³Nálagkavdlo inuit sámáú- -narsisípai Egivtinimiut issainut, âmátaok angut táuna Mórsase Egivtinime nálangnartorssûvox Fâraûp kivfaisa issainut inuitdlo issainut.

⁴Mórsasilo okarpok: ima okarpok Nálagak: únuap kiterar-neragut aniumârpunga Egivtine avkutigalugo, ⁵tauvalo Egivtinime angajugdliiaussut tamarmik tokúsáput, Fâraûp igsiav- -fingmine kilálingme igsiassup angajugdliiânit arnap kivfaussup aserorterivingmik aulaterissup angajugdliiânut agdlât, ner- ^{4,23.} -ssutautitdlo angajugdliiait tamarmik. ⁶kápialanerssuak tauva angísaxaok Egivtinime tamarssuarne, sujornagut nalekángisáinar- -tok kingornalo nalekásángitsok; ⁷Israflivdle kinguaine tamane kingmimik kilugtokásángilax, inungmutdlüñt nerssúmutdlüñt ná- -me; misigerkuvdluse Nálagkap Egivtinimiutdlo Israflíikutdlo ing- -mikórtíkai. ⁸tauva kivfatit uko tamarmik uvavnut aterarumâr- -put patdlorfigalungalo okardlutik: anft, ivdlit inuitdlo tamarmik ilingnik malingnigtut; kingornalo aniumârpunga. tauvalo Fâraô ^{10,29.} kimagpâ kamangârdlune. ⁹Nálagkavdlo Mórsase okarfigâ: Fâ- -raûp tusarumásángilâse, tupingnartuliâka Egivtinime amerdli- -ngârkuvdlugit. ¹⁰Mórsasivdlo Aarunivdlo tupingnartuliat tamáko tamaisa námagsivait Fâraûp issigernane; Nálagkavdle mángertípâ Fâraûp úmatâ, táussumalo Israflíp kinguai nunaminit autdlar- -kúngilai.

kapitalit 12.

kángivfigsiutigssamik. angajugdliiat tokutaussut. Israflíikut autdlalersut.

¹Nálagkavdlo Mórsasilo Aarunilo okalugfigai Egivtinime o- -kardlune: ²káumat tamána ilivsíne káumatit autdlarkautigísavât; ukiup káumataisa ilivsíne táuna sujugdlersarísavât. ³Israflíikut ilagtt ilüngaisa okalugfigisigik okardluse: káumatip tamatuma uv- -dluisa kulingáne inokutigtt nálagait nungutdlutik savârkamik ti-

-gusísáput inokutimingnut; ⁴kisiáne inokutigft savárkamut ikig-
 -patdlárângata táunalo sanilialo igdluanut kaningnek kátutdlutik
 tigusísáput tarnigdlit amerdlássusiat nâpertordlugo; nungutdlugit
 nerisínaunerat migssiliordlugo savárkamut kisisavase. ⁵savârak
 malungnaitsox angutaussok atautsimik ukiulik tássa tigussag-
 -ssarse; savanitdlünft savaussanitdlünft tigusínauvase. ⁶torkor-
 -tarisavarsilo káumatip tamatuma uvdluisa arkanek sisamât nag-
 -dliutserdlugo, tauvalo Israflíkut ilagft katisimassut tamarmik to-
 5 Mór. 16,8. -kúsavât únungnerisa akornatigut. ⁷auatalo ilâ tigúsavât igdlut
 nerivfingmik matuisa sanerarutainut kulekutainutdlo tarnusiut-
 1 Kor. 5,7. 8. -dlugo. ⁸nekâlo nerísavât únuax tamána, ingnermik sujatak, ti-
 -miussatdlo sérnakángitsut; naussunik kasilitsunik igdlulerdlugo
 nerisavarse. ⁹nerisángilarse ilâ aipassok imermigdlünft útak,
 kisiáne ingnermik sujatak niakualo niuilo erdlavílo táputdlugit.
¹⁰sivnekartisángilarsilo akagugssamut; akagugssamut sivnigssaka-
 -raluarpat [sivnigssaralua] ingnermik ikivkásavarse. ¹¹imalo ne-
 -risavarse: kitivsigut kiterusersimavdluse isigangmâsilo atissara-
 -lugit ajáupíssasilo tigumiaralugit; nerisavarsilo avkolaságínax,
 Nâlagkap kângtvfia tássaungmat. ¹²únuax tamána Egvitine inger-
 tugs. 136,10. -dlavigiumâravko Egvitinime angajugdliuiaussut tamaisa patigdlu-
 -git, inungnilo nerssutautinilo agdlât; Egvitinimiutdlo Gùtigissait
 tamaisa erkartüssivigiumârpâka; uvanga tássa Nâlagax. ¹³tau-
 -valo auk tamána ilivsnut nalunaerkutáusavox igdlune inigissav-
 -sine, auk takuvdlugo kângerumâravse; aserûtaussumik perdlug-
 -ssakásángilax tauva ilivsine, Egvitine patigkuvko. ¹⁴uvdlordlo
 tamána ilivsnut erkainiarfúsavox, nagdliútorssuartutdlo Nâlagka-
 -mut nagdliússissásavarse; kingulerfgsugssavsigut nagdliússissása-
 -varse, ilerkugssak tássa ítuínartugssak. ¹⁵uvdlut arfinek mar-
 -dluk sérnakángitsunik timiussartúsaue, uvdlorme sujugdlerme
 sérnarsaut igdluvsínit píasavarse; mássa uvdlormit sujugdlermit
 uvdlutdlo arfinek áipānut sérnarsagkamik timiussartortokarpat,
 inûp táussuma tarnâ Israflíkúnit pflagúsavox. ¹⁶uvdlorme sujug-
 -dlerme ivdlernartumik katisimavfekásause, āma uvdlut arfinek
 áipāne ivdlernartumik katisimavfekásause; tauva sumigdlünft su-
 -liortokásángilax, kisiáne tarnilingnut nalingínarnut nekigssáusa-
 -ssut, táuko kisísa sularisínauvase. ¹⁷timiussatdlo sérnakángitsut
 aulajangiúsavase, uvdlók táunarpiak Egvitinimit anisíkavse kater-
 -ssarsútitdluse; taimáitumik uvdlók tamána aulajangiúsavarse
 kingulerfgsugssavsigut, ilerkugssak tássa ítuínartugssak. ¹⁸káu-

-matip sujugdliup uvdluisa arkanek sisamāne únúkut sêrnakángit-
-sunik timiussartúsause, káumatip uvdluisa mardlungnik kuligdlit
sujugdliáne únuk tikitdlugo. ¹⁹ uvdlut arfinex mardluk sêrnar-
-sautekásángilax igdluvsíne, mássa sêrnarsagkamik timiussartor-
-tokarpat, inûp táussuma tarnâ Israflíkúnit ilagfngnit p̄fagáusavok,
takornartaugunilûnft nuname inúngortûgunilûnft. ²⁰ sumigdlûnft
sêrnarsagkamik nerisángilase; inigissavsíne tamane sêrnakángit-
-sunik timiussartúsause.

²¹ tauva Môrsasip Israflíkut utorkaunertait tamaisa kaerkuvai
okarfigalugitdlo: savanik tigussagssavsínik kinerdleritse erkardle-
-rîgsortavsínut, kângfvfigsiutigssamigdlo tokutsigitse. ²² tsûpinigdlo Juán. 19,29.
kilertanik tigusigitse aungmut pûgutarssuarmítumut misugdługit,
tamatumíngalo matup kulekutâ sanerarutailo tanisavase, aup pû-
-gutarssuarmítup ilânîk; uvdlaulersínagulo igdluvse matuisa sila-
-tânut anissokásángilase. ²³ Nâlagax tássûna ingerdlajumârmat
Egivtinimiut perdlugtíkumavdlugit, tauvalo matup kulekutâne sa-
-nerarutainilo auk takuguniuk mato kângerumârpâ, aseruissordlo Epr. 11,28.
igdluvsínut perdlugtitsiartorkúsángilâ. ²⁴ maleruarsiuk tauva per-
-kussak tamána, ilingnut kitornagssangnutdlo ilerkugssaussok ítui-
-nartugssak. ²⁵ nunalo tikíkuvsíuk Nâlagkap ilivsinut túniúku-
-massâ, sôrdlo okalugkame, tauva kivfartûtigssak tamána male-
-ruásavarse. ²⁶ kitornagssavsílo kakugo aperigpase: suna mána
kivfartûtigissarse? ²⁷ tauva akiumârpase: Nâlagkamut tuníssut
kângfvfigsiutigssak tamássa, táussuma Israflip kinguaisa igdlue
kângerai Egivtinime, taimane Egivtinimiut perdlugtíkamigit, ino-
-kutivutdlo aniguisitdlugit. tauva inuit sikigdlutik patdlorput.
²⁸ Israflívdlo kinguai taimailioriatorput; sôrdlo Nâlagkap Môrsa-
-silo Aarunilo inákai taima iliorput.

²⁹ pivordlo únuak kiterarmat, tauva Nâlagkap patigpai Egiv-
-tinime angajugdliiaussut tamaisa, Fâraûp igsiavfingmine kilâ-
-lingme igsiassup angajugdliiânîk tigussaussup parnaerússiving-
-mítup angajugdliiânîk agdlât, nerssutautitdlo angajugdliiait ta-
-maisa. ³⁰ tauva Fâraô makípox únuame, kivfailo tamarmik Egiv-
-tinimiutdlo tamarmik, kápialanerssuardlo angekaok Egivtinime,
igdlókángingmat tokussuliungitsumik. ³¹ Môrsasílo Aarunilo kaer-
-kuvai únuame okardlunilo: pikigitse, inugtama akornánîk aut-
-dlaritse, ilivsílo Israflívdlo kinguai, Nâlagardlo kivfartûkiartor-
-síuk, sôrdlo okartuse. ³² âmátaok savautisílo ugsiutisílo nagsar-
-sígik, sôrdlo okartuse, pivdluarkusingalo uvangátaok. ³³ Egivti-

6.1. -nimiutdle inungnut tatingningârput tuavisârdlugit nunamit aut-
-dlarkuvdlugit, okaramik: tamavta tokokinavugut. ³⁴tauva inuit
timiussiariligkatik sêrnalersimángitsut tigôrkarpaít nakítaivigsik
ánorássamingnut ímutdlugit erssugdlugitdlo. ³⁵Israflivdlo kinguai
taimailiorsimassut sórdlo Mórsase okartok, Egivtinimiut piniarfí-
-gisimavdlugit igssoraivfingnik sflviussunik kúltiussunigdlo ánorá-
-ssanigdlo; ³⁶Nálagkavdlo inuit sáimáunarsisíkai Egivtinimiut i-
-ssainut, piniarfingmatik ilagsisitdlugit, taimalo Egivtinimiunit
tigussarait.

³⁷tauva Israflip kinguai ingerdlalerput Râmsasimit Suggûti-
-mut, angutit pisuinait arfinilingnik untritilingnik túsintigdlit mig-
-ssiliorait, merdlertut kisínagit. ³⁸ámátaok ilauniartorpagssuit
majuarput ilagalugit, savatdlo ugsigitdlo nerssutautit amerdla-
-sórssuit. ³⁹timiussiariligkatigdlo Egivtinimit nagsagkatik sêrna-
-kángitsuliarait sâtúngordlugit, sêrnalersimángingmata, Egivtinimit
kimátitaugamik mulúsinaunatigdlo; avdlamigdlo taxuagssiúngi-
-namik. ⁴⁰Israflivdle kinguaisa nunakarnerata sivisússusia,

1 Mór. 15,¹³. táukua Egivtinime nunaxarsimassut, tássa ukiut sisamanik untri-
-tigdlit pingasunigdlo kuligdlit. ⁴¹ukiutdlo táuko sisamanik un-
-tritigdlit pingasunigdlo kuligdlit nângmata, uvdlok táunarpiak
Nálagkap katerssarssue ilúngarmik Egivtinimit aníput. ⁴²únuak
nalunaerssuivfussox tamássa Nálagkap pia, Egivtinimit anising-
-magit; únuak tamána Nálagkap pigâ, Israflip kinguaisa tamarmik
nalunaerssuivfigssât kingulerfigsugssamikut.

⁴³Nálagkavdlo Mórsasilo Aarunilo okarfigai: tamássa kângtv-
-figsiutigssamut ilerkorissagssax: avdlanertap ilangísángilâ. ⁴⁴ki-
-siáne kivfap aningaussanik pisiaussup ilangersínauvâ kipinekar-
-tíkugko. ⁴⁵tikeraussup kivfavdlúntt kivfartuinartup ilangísángilâ.
⁴⁶igdlume atausiussume nerinekásavok; nekâta ilânik igdlup sila-

Juán. 19,³⁶. -tânut anisitsísángilase, saornilo navdlúsángilase. ⁴⁷Israflíkut i-
-lagt ilúngarmik taimailiúsáput. ⁴⁸takornartardle ilingne nuna-
-karune, kângtvfigsiorfigdlo Nálagkamut nagdliússiumaguniuk, táu-
-ssuma angutitai tamarmik kipinekásáput, tauvalo patdligutdlune
nagdliússiliuk, tássane nuname inúngortutut ísavok; kisiáne kipi-
-nekángitsup ilangísángilâ. ⁴⁹inatsit atausiúsavok nuname inú-
-ngortumut takornartamutdlo ilivsíne nunakartumut. ⁵⁰Israfl-
-livdlo kinguai tamarmik taimailiorput; sórdlo Nálagkap Mórsa-
-silo Aarunilo inákai taima iliorput. ⁵¹uvdlok táunarpiak Is-
-raflip kinguai Nálagkap Egivtinimit anisípai katerssáussusfigut.

kapitalit 13.

Israílíkúne angajugdliiat ingmikórtitaussut. ingerdlavè sujugdliit.
napassok nuiaussok ingnerussok.

¹Nálagkavdlo Mórsase okalugfigâ okardlune: ²ivdlernartutut uvavnut pigítíkit angajugdliiat tamaisa, igdlíssanik nalingínarnik angmaissut Israílíkúne, inungnilo nerssutautinilo; uvanga táuko pigāka. ³tauva Mórsasip inuit okarfigai: erkainiarsiuk uvdlok mána, Egivtinimit kivfartorfingmit anivfigse, agssangnik píssau-ssunik Nálagkap tássanga anisingmase. sêrnarsagkamigdlo timiussartortokásángilak. ⁴uvdlume anivuse, káumáme Aapfvime. ⁵tauva Nálagkap apútigpatit Kánākutdlo Hítícutdlo Amorícutdlo Hívikutdlo Jpúsícutdlo nunānut, tamána ilingnut túniúkumav-
-dlugo sujuaissatit ugpernarsaivfigigai, nuna ímungmik tungusung-
-nitsūmigdlo kúgtok, tauva kivfartút tamána kivfartútigísavat káumáme matumane. ⁶uvdlut arfinek mardluk sêrnakángitsunik timiussartúsautit, uvdlutdlo arfinek áipát nagdliússiviuvok Nálag-
-kap pia. ⁷sêrnakángitsunik timiussartúsáput uvdlut táuko ar-
-finek mardluk uvdlútítdlugit, sêrnarsagkamigdlo takugssaussoká-
-sángilak ilingne, sêrnarsáumigdlūnít takugssaussokásángilak i-
-lingne erkangne tamane. ⁸erneritdlo nalunaerfigísavat uvdlorme tamatumane okardlutit: tássa Nálagkap uvavnut nāmagsissá piv-
-dlugo, taimane Egivtinimit anigama. ⁹nalunaerkutigísavatdlo tamána agssagkut erkainiutigalugulo issivit akornatigut, Nálagkap inatsisai kaningnêrkuvdlugit, agssangnik píssaussunik Nálagkap anisingmatit Egivtinimit. ¹⁰ilerkugssardlo tamána maleruásavat taimaivfigsságut ukiut nungutdlugit. ¹¹tauva Nálagkap apútig-
-patit Kánākut nunānut, sórdlo ivdlitdlo sujuaissatitdlo ugper-
-narsaivfigigāse, ilingnut túniúkumavdlugo, ¹²tauva Nálagkamut pigítísavatit igdlíssamik angmaissut tamaisa, nerssutautitdlo pigi-
-ssavit ernerkautait angutaussut tamaisa Nálagkap pigísavai. ¹³siu-
-titútdle ernerkautait nungutdlugit savárkamik taorserdlugit uter-
-tísavatit, utertikumángikugkule kungastásavat. inuitdle angajug-
-dliiat ernivit ilagissait tamaisa taorserdlugit utertísavatit. ¹⁴er-
-nerpitdlo kakugo aperigaluarpatit okardlune: sugssak tamána? tauva akiumárvat: agssangnik píssaussunik Nálagkap anisípátigut Egivtinimit kivfartorfingmit; ¹⁵Fâraûlo mángertingmat autdlarku-
-jumanatalo, tauva Nálagkap tokorarpai Egivtinime angajugdli-
-liaussut tamaisa, inuit angajugdliiainit nerssutautitdlo angajug-

Lúk. 2,22 t.

Mat. 23,5.

4 Mór. 3,
11-18.

-dliliainut agdlát. tamána pivdlugo pigdliutitut Nâlagkamut tú-niútarâka igdlissamik angmaissut angutaussut tamaisa, ernimalo angajugdliilait tamaisa taorserdlugit utertítarâka. ¹⁶nalunaerkuti-gísavatló tamána agssagkut nermússartaralugulo issivit akornatigut, Nâlagkap agssangnik píssaussunik Egivtinimit anisingmatigut.

¹⁷pivordlo Fâraûp inuit autdlarkungmagit, Gûtíp tauva tásissersüngilai avkutíkut Filisterit nunânut avkutaussúkut, nauk kaningnerusok tamána; Gûte okarame: inuit perkigsimekináput sorssungnigssak takuleruníko, Egivtinimutdlo uterniakínáput. ¹⁸Gûtíp tauva inuit sangutípai ímap kerkuartûp puilassuitsuata avkutágut; Israflivdlo kinguai sorssungnermut píssarêrsimassutut Egivtinimit majuarput. ¹⁹Môrsasivdlo nagsatarai Jûserfíp saorne, Israflíp kinguai táussuma ugpernarsaingârkusimangmagit okardlune: Gûtíp takusarumârpâse, tauvalo sauníka tamânga pavungnautísavase. ²⁰tauva Suggûtímit autdlaramik Eítamimut tangmârupt puilassuitsup isuanut. ²¹Nâlagardlo sujornatigut ingerdlassarpok, uvdlúkut napassok nuiausok inigalugo, avkutígssátigut tásissersûniardlugit, únuákutdlo napassok ingnerusok inigalugo, káumarsarniardlugit, uvdlúkutdlo únuákutdlo ingerdlasínaorkuvdlugit. ²²inuit issigernánit nigorkúngilâ napassok nuiausok uvdlúkut, napassordlûnft ingnerusok únuákut.

1 Mór. 50, 26.

kapitalit 14.

ímap kerkuartók ikârât. Fâraûkut ipissut.

¹Nâlagkavdlo Môrsase okalugfigâ okardlune: ²Israflíp kinguai okalugfigíkit sangutsiarkuvdlugit, tangmârumâruptdlo Piaggerûtíp nalâne, Migtûlivdlo ímavdlo akornâne, Bâle-Sivfûnip nalâne; tamatuma sangmissâne tangmârumârpuse ímap kígdlingane. ³Fâraô Israflíp kinguai pivdlugit okarumârmat: támalersimáput nuname, puilassuitsup avkutígssaerúpai. ⁴Fâraûvdlo ûmatâ mángertíkumârpara malerssorkuvdlugit; tauvalo Fâraô sákutôrpaggssuilo tamaisa nâlangnarsivigiumârpâka, Egivtinimiutdlo misígí-sáput uvangaussunga Nâlagak. tauva taimailiorput. ⁵Egivtinivdlo kúngia inungnik kimássunik nalunaerfiginexarame, tauva Fâraûp ûmatâ kivfaisalo ûmatait avdlángorput inungnut, okarputdlo: sôrme taimailiornerpugut, Israflíkut autdlartíkavtigik kivfariungnáisavdlugit? ⁶tauva kamutine kimugtugssalersípai, inug-

-tani lo ilaserai. ⁷ kamutitdlo arfinilingnik untritigdlit kinigkat i-laserai, kamutitdlo tamaisa Egiptinimítut, sákutórkingneritdlo táukua tamarmik inugssait. ⁸ Nálagkap mángertingmago Fáraûp Egiptinip kúngiata ûmatâ, taimáitumik Israflip kinguai malerssor-niarpai; Israflivdle kinguai anisimassut agssangnik kutsigsunik pinexardlutik. ⁹ tauva Egiptinimiut malerssorpaít táuko anguv-dlugitdlo ímap kigdlingane tangmârsimassut; Fáraûp kimugtuar-ssuisalo kamutaisalo kimugtilfsalo sákutórpagssuisalo tamarmik anguvait Pi-aggerûtip erkâne Bâle-Sivfûnip nalâne. ¹⁰ Fáraûlo kanigdlingmat Israflip kinguaisa issitik árdlortípait, sunauvfalo Egiptinimiut maligkâtik; tauva Israflip kinguai ersingâlerput, Nâ-lagardlo tordlorfigât. ¹¹ Mórsasimutdlo okarput: Egiptinime ilivigssaxángínermat autdlarúpisigut puilassuitsume tokorkuvdluta? sôk taimailiorfigaisigut Egiptinimit anisitdluta? ¹² tássaungínerpa Egiptinime ilingnut okauserissarput, okaravta: taimaitísínartigut, Egiptinimiut kivfartorfigisínardlavut; Egiptinimiunut kivfartornek ajúngínerutíkavtigo puilassuitsume tokunigssavtínit. ¹³ Mórsasip tauva inuit okarfigai: ersexinase, kekarsínardluse Nálagkap ánâussiniggssâ takuniarsiuk uvdlume ilivsinut námagsissagssâ, Egiptinimiut uko uvdlumíkut issigissase kingorna takunavêrdluínâsagavsigik. ¹⁴ Nálagak sorssugkumârpok igdlersordluse, ilivsilô nîpangísause. ¹⁵ Nálagkavdlo Mórsase okarfigâ: sôk nivdliavfigainga? Israflip kinguainut okarit, ingerdlarkuvdlugit. ¹⁶ ivdlitdlo ajâupíssat kutdlaruk, agssatitdlo isagtíkit ímap kulânut, avigsârtitdlugulo, tauvalo Israflip kinguai ímap kerkagut ingerdlâsâput panertúkut. ¹⁷ uvangale ata, Egiptinimiut ûmatait mángertíkumârpâka, malerkuvdluse; tauvalo Fáraô sákutórpagssuilo kamutailo kimugtilflo tamaisa nálangnarsivigiumârpâka. ¹⁸ Egiptinimiutdlo misigísâput uvangaussunga Nálagak, Fáraô kamutailo kimugtilflo nálangnarsivigiguvkit. ¹⁹ tauva Gûtip íngilia táuna Israflíkut katerssat sujornatigut ingerdlassok autdlalerpok, kingornánutdlo pivdlune; napassordlo nuiaussok sânit autdlarpok kíngornâne napavdlune; ²⁰ kiterdlíngorpondlo Egiptinimiut katerssat Israflíkutdlo katerssat akornâne. nuialo târtorssûvox [ivkunúnga], únuardlo kaumatípâ [ukunúnga]; ivkulo ukunúnga patdligúngitdlat únuak tamât. ²¹ Mórsasivdle agssane isagtingmagit ímap kulânut, tauva Nálagkap ímak terkartípâ agsarnerssuácut únuak návdlogo anordlersúkut, imaugaluartordlo panertúngortípâ, ermitdlo avigsârpup. ²² tauva Israflip kinguai ímap kerkagut ingerdlâput

tugs. 106,7.

13,21.

Epr. 11,29.

panertúkut, imardlo ungalorssuartut sanilerát talerpiuvdlo tungá-
-gut sâmiuvdlo tungágut. ²³ Egivtinimiutdle malerssuiniardlutik ki-
-ngornatigut ingerdláput, Fâraûp kimugtuarssue kamutailo kimug-
-tilflo tamarmik, ímap kerkanut agdlát. ²⁴ pivordlo uvdlagssácut
pigârfiup nalágut, tauva Nâlagkap Egivtinimiut katerssat kiviarpai
napassumit ingnerussumit nuiaussumit, ánilársarpailo Egivtinimiut
katerssat. ²⁵ kamutaisalo agssakâssue kagdluarpai katagtitdlugit,
ingerdlangârniaraluartipailo ajornartórtítardlugit. tauva Egivtini-
-miut okarput: Israflíkúnit kimâlanga, Nâlagkap sorssugdlune ig-
-dlersormagit Egivtinimiunut. ²⁶ Nâlagkavdlo Môrsase okarfigâ:
agssatit isagtíkit ímap kulânut, ermitdlo Egivtinimiunut kamutainut-
-dlo kimugtilfnutdlo utísáput ulutdlugit. ²⁷ tauva Môrsasip agssane
isagtípai ímap kulânut, imardlo uvdlagssap tungágut sarfarfigi-
-ssartagkaminut uterpok, Egivtinimiutdlo kimâput ornigdlugo.
taima Nâlagkap Egivtinimiut ímap kerkanut ajagtorpai; ²⁸ ermitdlo
uterput kamutitdlo kimugtigdilitdlo Fâraûvdlo sâkutôrpagssue
tâukunínga malingnausimassut tamaisa matôrdlugit; atautsimig-
-dlúnt amiâkokángitdlat. ²⁹ Israflivdle kinguai panertúkut inger-
-dláput ímap kerkagut, imardlo ungalorssuartut sanilerát taler-
-piuvdlo tungágut sâmiuvdlo tungágut. ³⁰ taima Nâlagkap uv-
-dlorme tamatumane Israflícut ánáupai Egivtinimiut agssainit,
Israflícutdlo Egivtinimiut takuvait tokungassut ímap sinâne. ³¹ Is-
-raflícutdlo takugamíko píssaunerssuak Nâlagkap Egivtinimiune
malungnartitâ, tauva inuit Nâlagak mianerilerpât ugperdlutigdlo
Nâlagkamut kivfânutdlo Môrsasimut.

kapitalit 15.

Môrsasip kujaniutâ. imek sungarnitsok iluarsissok.

¹ tauva Môrsasip Israflivdlo kinguaisa eríniugak mána ator-
-pât Nâlagkamut, ima okausekardlutik: Nâlagak erinersârfigi-
-savara, inornangârmat; kimugtuarssugdlo kânilo igsiassok íma-
-mut igípai. ² Nâlagak tássa píssagtíssutiga erinalerssútigissara,
tâuna ánâssutigâra. tássa-una Gûtiga, únersiutigisavara; sujuai-
-ssama Gûtigât, angisútisavara. ³ Nâlagak sorssungnek nalú-
-ngilak; Nâlagak tássa arka. ⁴ Fâraûp kamutai sâkutôrpagssuilo
ímamut nalugpai; sâkutôrkíngnertailo kiníkat ímamut kerkuar-
-tûmut íssíput. ⁵ itinerssûp matôrpai; ímap itineranut samung-
-narput ujarkatut. ⁶ Nâlagak, talerptt misingnartingârpok píssau-

-níkut; Nálagak, talerpingnik kíngarssuissox sekumisípat. ⁷ inor- tugs.76,4.13.
 -narssutsivit angíssusianik akerartortitit piunérúpatit; níngang-
 -nerit autdlartíkagko tamatuma nungúpai karrfarnikutut isivdlugit.
⁸ sordlungmigarningnit ermit kagfarput; sarfartartut kalerígsitatut
 unigput; magdlit igssorput ímap kerkane. ⁹ kíngarssuissox oka-
 -raluarmat: malerssúsaváka anguvdlugitdlo paggatigissatdlo av-
 -guardlugit; tarniga táukunane námagsísavara; agssangma sú-
 -jungnaersísavait; ¹⁰ tauva anoringnik suvdluarfigigagkit ímap ma-
 -tórpaí; akerdlutut kiviput imerssuarmut píssaussumut. ¹¹ kina
 Gútime iligtut ípa, Nálagak? kina iligtut nálangnarsiva ivdlernar-
 -túvdlune, mianernangárdlune únersiutigissagssauvdlune tuping-
 -nartuliortardlunilo? ¹² talerpít isagtíkagko nunap ívai. ¹³ inuiait
 uko utertitatit tasíssersúpatit isumagssuinigkut, píssaunigkut ta-
 -siorpatit iningnut ivdlernartumut. ¹⁴ inuiakatigít tamána tusara-
 -míko úligput; nimárnerup tigutdlarpai Filisterit nunáne nunagdlit.
¹⁵ tauva ánilárput Eitumíkut sujulerssortait; Múapíkut píssar-
 -ssuartaít úlingnerup tigutdlarpai; Kánákúne nunagdlit tamarmik
 násángalerput. ¹⁶ ánilárnartup sujóranartuvdlo tugfigilisigik táuko;
 talerpigpít nakússusiagut nipangerdlit ujarkatut, ínugtátit apút-
 -serdlugit, Nálagak-á, inuiait písiarissatit apútserdlugit. ¹⁷ isertí-
 -kumárpatit íkússordlugitdlo kákamut kíngornússangnut; naju-
 -gagssax inigiumassat píliarát, Nálagak-á, ivdlernartútígssax ag-
 -ssavit píssarérpát, Nálagak-á. ¹⁸ Nálagak kúngiútuínásavok nág-
 -ssáungitsumik. ¹⁹ mássa Fáraúp kimugtuarssue ímamut piartor-
 -put kamutai kimugtilflo nagsataralugit, tauvalo Nálagak ímap
 erme táukunúnga uterkuvai; Israílvdle kinguai panertúkut inger-
 -dláput ímap kerkagut. ²⁰ Merjavdlo arnap pruvftiussup Aa-
 -runip alexáta kilaut tiguvá, arnatdlo tamarmik aníput maligdlugo,
 kilauterssordlutik kávigdlutigdlo. ²¹ Merjavdlo ivko akissarpai [o-
 -kardlune]: Nálagak erinersárfigisiuk, inornangármat; kimugtuar-
 -ssugdlo kánilo igsiassox ímamut ígípai.

²² Mórsasivdlo Israílikut ímamit kerkuartúmit autdlalerkuvai,
 tauvalo autdlarput Suerip puilassuitsuanut, uvdlut pingasut pui- ^{1 Mór. 25.18.}
 -lassuitsúkut ingerdláput imersinatik. ²³ tauva Mára tikípát, Má-
 -ravdle erma imersínáungilát, sungarnexingmat; tamána pivdlugo
 tikisartik Máramik atserpát. ²⁴ inuitdlo Mórsasimut okalorujuler-
 -put okardlutik: suna imísavarput? ²⁵ tauva [Mórsasip] Nálagak
 nivdliavfigá, Nálagakvdlo orpingmik takutípá, tamatuma kissua
 imermut ígingmago imex ajorungnaerpok. tássane ilerkugssaxar-

-típai erkartüssisigssakartitdlugitdlo, tássanilo ússerpai, ²⁶ oka-rame: Nálagkap Gútvit nipá nálagdluarugko iluarissánigdlo i-liordlutit, siúmigsaruvitdlo inássutainut ilerkererkussailo tamaisa maleruadlugit, tauva nápautil Egivtinimiunut tugtitama ilátdlúnt ilingnut tugtísangilara, uvanga tássaugama Nálagak katsorsaissi-gissat. ²⁷ tauva Eilíme tikípát, tássaniput puilassut arkanek mardluk palmitdlo arfinex mardlungnik kuligdlit, tássungalo tang-márput imilingmut.

kapitalit 16.

Sfnip puilassuitsuanflersut. azigssiarssuit. manat.

¹ Eilmimit autdlaramik Israflip kinguai ilagít ilüngarmik a-pūput Sfnip puilassuitsuanut, Eilmivdlo Smaivdlo akornánitumut, káumatip áipáta uvdluisa arkanek tatdlimāne Egivtinimit anigamik kingorna. ² Israflivdlo kinguai ilagít ilüngarmik Mór-
^{1 Kor.10,10f.} -sasimutdlo Aarunimutdlo okalorujulerput puilassuitsume, ³ táu-kunúngalo okarput Israflip kinguai: ilumutdle Egivtinime toku-simaguvtá Nálagkap agssaisigut, igap úvigdlup saniane igsiassa-ratdlaravta, timiussartortaratdlaravta kársitdlardluta; ilivse puilassuitsumut matumúnga anisíkavsigut, ilagít uko ilüngaisa per-dlerkuvdlugit. ⁴ Nálagkap tauva Mórsase okarfigá: ata, timiussautigssavsínik kilangmit siagdleritsiumárpunga, inuitdlo anísáput katerssuivdlutik, uvdlut nungutdlugit uvdlup pigssánik, ússerumavdlugit inatsisíka maligkumárneraitdlúnt maligkumāngí-neraitdlúnt. ⁵ piúmárpordlo uvdlut arfernāne angerdláussatik nexigssiarrissarángatigik, tauva uvdlormut katerssugarissartagaisut mardloriagkatut amerdlatigísáput. ⁶ tauva Mórsasilo Aarunilo Israflip kinguainut tamanut okarput: únulerpat misigisause Nálagkap Egivtinimit anisíkāse; ⁷ uvdlākutdlo Nálagkap nálangnar-ssusia takujumárpase, Nálagkamut okalorujungnerse tusarmago. uvagúme sūgavta okalorujugfigaisigut? ⁸ Mórsasilo okarpok: [misigísavarse] Nálagkap tunigpase únúkut nekínik nerissag-ssavsínik uvdlākutdlo timiussamik kársitdlautigssavsínik, okalorujungnerse Nálagkap tusaramiuk okalorujugfigigavsíne. uvagúme sūgavta? okalorujungnivsínik uvagut píngilavsigut, Nálagak pivarse. ⁹ Aarunimutdlo Mórsase okarpok: Israflip kinguai ilagít ilüngaisa okarfigíkit: Nálagkap sánut patdligúníaritse, okalorujungnerse tusarmago. ¹⁰ pivordlo Israflip kinguai ilagít

ilūngaisa Aarunip okalugfigingmagit, tauva puilassuitsup tungânut kiviaramik sunauvfa Nâlagkap nâlangnarssusia takutítok nuiame. ¹¹Nâlagkavdlo Mórsase okalugfigâ okardlune: ¹²Israflip kinguaisa okalorujungnerat tusarpara. okalugfigikit okardlutit: únungnerisa akornatigut nexitorumârpuse, uvdlâkutdlo timiussat kârsitdlauti-gísavase; misigísausilo uvangaussunga Nâlagak Gûterse. ¹³pivordlo únulermat, tauva axigssiarssuit pitorarput tangmârfik matôrdlugo; uvdlângormatdlo kanernerit tugsimáput tangmârfiup avatâne. ¹⁴kanerneritdlo nungungmata sunauvfa sût sâtúnguít ^{tugs. 78, 23-27. Juán.6,31-36.} angmalortut puilassuitsup xânítut, sórdlo nuna sâtumik kakor-nagsimassok. ¹⁵Israflivdlo kinguaisa tamána takugamíko nungut-dlutik áiparmingnut okarput: sunauna mána? sunaussox nalugamíko. Mórsasile táukunúnga okarpok: tamássa timiussak Nâlagkap ilivsinut túniússâ nererkuvdlugo. ¹⁶imáitox Nâlagkap perkússutigâ: ilânik katerssuinariatse nungutdluse nerissagssase nâmagtitdlugit, kúmerip imânik inungmut atautsimut, inokutivse amerdlássusê nâpertordlugit nungutdluse tupekativse nâmagissagssânik tigusísauxe. ¹⁷tauva Israflip kinguai taimailiorput, katerssuivdlutigdlo, ilait amerdlanernik ilaitdlo ikingnernik. ¹⁸kúmerimutdle úgtoramíkik amerdlasûnik katerssuissup pê sivneká- ^{2 Kor. 8, 13-16.} ngitdlat, ikigtunigdlo katerssuissup pê amigángitdlat; nungut-dlutik katerssuissimassut nerissagssatik nâmagtitdlugit. ¹⁹Mórsasivdlo okarfigai: tamatuma ilânik akagugssamut amiákokartit-sissokásángilax. ²⁰kisiáne Mórsase nâlangilât, ilait tamatuma ilânik akagugssamut amiákokartitsíput; tauva kuperdlorsimassaraok tipigtúngorsimavdlunilo. Mórsasivdlo táuko níngautilerpai. ²¹tamákuníngale katerssuissarput uvdlât nungutdlugit, nungutdlutik nerissagssatik nâmagtitdlugit; sekinerdle kiagtilerângat augtaraut. ²²pivordlo uvdlut arfernáne, tauva timiussanik mardloriautigssanik katerssugakarput, kúmerip imâ atausiagaussartok mardloriardlugo; tauva ilagít sujulerssortaisa tamarmik Mórsase ornigpât nalunaerfigiartordlugo. ²³táussumalo okarfigai: tamássa Nâlagkap okauserissâ: akago sapât nagdliúsavox, sulisaerfik ivdlerartox Nâlagkap pia; úterumassase úterniarsigik, igajumassasilo iganiarsigik, sivnerile tamaisa torkorsigik axagugssamut pigssamârdlugit. ²⁴tauva torkorpait akagugssamut, sórdlo Mórsasip inákâtik, tamákulo tipigtúngúngitdlat kuperdlokaratigdlo. ²⁵Mórsasilo okarpok: tamáko uvdlume nerisigik, uvdlume tássaungmat sapât Nâlagkap pia; uvdlume narssame navssârisá-

-ngilase. ²⁶uvdlut arfinigdlit uvdlúitdlugit katerssúsavase, uv-
-dlutdle arfinex áipát tássa sapát, tauva pekásángilax. ²⁷ilánile
uvdlut arfinex áipáne inuit ilait aníput katerssuiniardlutik, nav-
-ssárnatigdle. ²⁸Nálagax tauva Mórsasimut okarpok: kanok si-
-visutigissumik perkussáka inatsisíkalo maleruarumángilisigik?
²⁹misiginiaritse Nálagkap sapámik tuningmase; tamána pivdlugo
uvdlut arfernáne timiussamik uvdlunut mardlungnut námagtug-
-ssamik tunissarpáse. nungutdluse inivsíne uníngagitse; najug-
-kaminit anissoxarnavérdle uvdlut arfinex áipáne. ³⁰tauva inuit
sulsaerput uvdlut arfinex áipáne. ³¹Israflíkutdlo tamáko taissar-
4Mór. 11,7-9. -pait mánanik, tamákulo kuániarssuit nautsfagssartaisut íput ka-
-kordlutik, típekarputdlo sórdlo útigax sātuliak tungusungnit-
-súmik ilalik. ³²Mórsasilo okarpok: imáitok Nálagkap perkú-
-ssutigá: kúmere tamákunínga ímersiuk, kinguágssavsínut torkor-
-simassugssanik, takorkuvdlugo timiussax puilassuitsume ilivsínut
nerdliutigissara taimane Egivtinimit anisí kavse. ³³Mórsasilo Aa-
Epr. 9,4. -runimut okarpok: kúmuátamik tigusít, mánatdlo kúmerip imai
tássunga ímiúkit, Nálagkavdlo sánut iliuk, kinguágssavsínut tor-
-korsimassugssax. ³⁴Nálagkap Mórsasimut inássutigissá malig-
-dlugo Aarunip ilivá nalunaiautip sánut, torkorsimassugssax.
Jórs. 5,10-12. ³⁵Israflivdlo kinguai mánatorput ukiut sisamanik kuligdlit náv-
-dlugit, nunamut inokartumut apútserdlutik; Kánáp nunáta kig-
-dlinganut apútserdlutik mánatorput. ³⁶kúmere tássa ívfap av-
-gornerisa kulingat.

kapitalit 17.

kaersumit imersissut. Amalákúnut ajugaussut.

¹Israflivdlo kinguai ilagít ilúngarmik Stnip puilassuitsuanit
autdlarput, autdlartardlutik Nálagkap karna ilitersortigalugo;
4 Mór. 33, tangmárputdlo Rivfítimut, tássane inuit imigssarsingitdlat. ²tauva
12-14. inuit Mórsasimut saxitsailerput okardlutik: imermik tunisigut i-
-migssavtínik. Mórsasivdle akivai: suvdluse saxitsáupisinga?
suvdluse Nálagax ússerpisiuk? ³inuitdle tássane kilaleramik Mór-
-sasimut okalorujulerput okardlutik: sók Egivtinimit majuartipi-
-sigut, uvagutdlo kitornavutdlo nerssutautivutdlo kilarkuvdluta?
⁴tauva Mórsase Nálagkamut nivdliavok okardlune: inuit uko ka-
4 Mór. 14,10. -nok písaváka? ujarxanik mitdlórkajálerpānga. ⁵Nálagardle
Mórsasimut okarpok: inuit sánut savssariartorit, Israflíkut utor-

-kaunertaisa ilait ilaseralugit, ajáupíssatdlo kúgártumut anáussu-
-tigissat tigumiardlugo ingerdlagit. ⁶ata, tássane sângne keka-
-rumárpunga ivnap káne Hórtipime, ivdlitdlo ivnak anáusavat,
tauva imek tássánga anísavok, inuitdlo imísáput. Môrsasilo tai-
-mailiorpok Israflíkut utorkaunertait issigititdlugit. ⁷tauva na-
-jugak tamána taivâ ússernekarfingmik sakitsaivfingmik, Israflíp
kinguaisa sakitsainerat pivdlugo, Nálagak ússermássuk okardlutik:
Nálagak akornavtíninerpalúnt píngínerpalúnit?

Epr. 3,7-11.

⁸Amalákutdle tikiúput Israflíkúnut sorssugdlutik Rivfítme.
⁹Môrsase tauva Jôrsuamut okarpok: angutinik kinerdliúniartigut,
anivdlutitdlo Amalákúnut sorssugdlutit; akago kákángúp kárpiáne
kekarumárpunga ajáupiak Gútip pia tigumiaralugo. ¹⁰Jôrsualo
taimailiorpok sórdlo Môrsasip okáukáne Amalákúnut sorssorkuv-
-dlune; Môrsasile Aarunilo Huerilo kákángúp kárpiánut majuar-
-put. ¹¹pivordlo Môrsasip agssane kutdlarângagit Israflíkutaju-
-gaussarput, nákaissarângagitle Amalákut ajugaussarput. ¹²Môr-
-sasivdle agssai kasulermata ujarkamik tiguspút atánut ilivdlugo,
tássungalo ingípok; Aarunivdlo Huerivdlo najúmivait agssai, á-
-pâta igdluanit áipátalo igdluanit; taimaisivdlugit agssai aula-
-jangerput sekinek tarritserdlugo. ¹³Jôrsuavdlo Amalákut ínug-
-taitdlo artorssartípai panap kinánik. ¹⁴Nálagakvdlo Môrsase
okarfigâ: mána erkaissagssak magpersagkanut agdlagak, Jôrsuav-
-dlo siutainut mangutdlugo, imáitok: Amalákut erkainekarnerat
píardluínarumáravko kilaup atánit. ¹⁵Môrsasilo tunissiviliorpok
imalo atserdlugo: Nálagak tássa katíngatigssara. ¹⁶okarpordlo:
agssait tamássa Nálagak igsiavfiane kilálingme, Nálagak Amalá-
-kúnut sorssugkumármak kinguártígsokartitdlugo.

5 Môr. 25,
17-19.

kapitalit 18.

Jitro tikiútok. erkartússissugasat ivertitaussut.

¹Môrsasivdle sakiata Mitiákut palasiata Jítrup tamaisa tu-
-saramigit kanok Gútip Môrsase ínugtanilo Israflíkut iliorfigigai,
Nálagak Israflíkut Egivtinimit anisíkai, ²tauva Jítrup Môrsasip
sakiata ilaseraí Sípôra Môrsasip nulia angerdlaratdlartitá ³erne-
-rilo mardluk, táukua ardlát Gérsúmimik atersimagâ, okarame:
takornartaulerpunga nuname avdlanertame; ⁴áipálo Eliásarimik
atersimagâ, okarame: atátama Gútiata ikiorpánga ánautdlungalo
Fâraúp panánit. ⁵Jítruvdlo Môrsasip sakiata ernerisalo nuliatalo

2,22.

tasamantitokan.

8

Môrsase tikipát puilassuitsume, tássane tangmârfigissâne Gûtip kákâta erkâne. ⁶Môrsasimutdlo okarkussivok: uvanga sakit Jïtro ilingnut tikiúpunga, nuliatdlo tikiúpok ernine mardluk ilagalugit. ⁷tauva Môrsase anivok sakine pâriartordlugo, sikigdlunilo kunig-dlugulo; perdlokángissutsimingnidlo sujunersiokatigítkamik tu-permut iserput. ⁸Môrsasivdlo sakiminut tamaisa okalugtuarai, kanok Nâlagkap Fâraûlo Egivtinimiutdlo iliorfigigai Israflíkut piv-dlugit, sunigdlo nâgdliungnartorsioramik ingerdlatitdlutik, kanor-dlo Nâlagkap ánagtíkâtik. ⁹tauva Jïtrup tipaitsûtigai Nâlagkap Israflíkúnut ajúngitsuliorner tamaisa, Egivtinimiut agssainit ánag-tingmagit; ¹⁰okarpordlo Jïtro: kujanarsile Nâlagak, ilivsinik á-nagtitsissok Egivtinimiut agssainit Fâraûvdlo agssainit, inungnidlo ukunínga ánagtitsissok Egivtinimiunit kunutitaujungaersit-dlugit. ¹¹mâna nalujungnaerpara Nâlagak Gûtininit tamanit angnerusok, mássa makitaniutigissât atordlugo kutsingneruvfigai. ¹²tauvalo Jïtrup Môrsasip sakiata tunissutit ikivkagagssat tuní-ssutitdlo tokutagssat Gûtimut aggiúpai, Aarunilo Israflíkutdlo utorkaunertait tamarmik aggerput Môrsasip sakia Gûtip sâne nerekatigalugo.

¹³pivordlo akagúkut, tauva Môrsase ingípok inuit erkartû-tásavdlugit; inuitdlo Môrsase avatangerdlugo kekarput uvdlau-neranit únuk tikitdlugo. ¹⁴Môrsasivdlo sakiata tamaisa takugamigit kanok táussuma inuit iliorfigigai, tauva okarpok: kanokuna ítok inungnut ilerkorissat? sôk igsiavit kisimítdlutit, inuitdlo tamarmik sôk avatangerdlutit kekarpat uvdlauneranit únuk tikitdlugo? ¹⁵Môrsasip tauva sakine akivâ: inuit ornigtarmánga Gûte sujunersiordlugo. ¹⁶sumik ilamingnut agssortûtigissakarâ-ngamik ornigtarpânga, erkartûssissásagama inungmut inokatâ-nutdlo ajokersordlugitdlo Gûtip ilerkererkussainik inatsisainigdlo. ¹⁷sakiata tauva Môrsase okarfigâ: tamána ilerkorissat ajúngí-ngilax. ¹⁸ivdlitdlo inuitdlo uko ilagissatit taimaitdluse kasuvat-dlâsause; tamána ilingnut artornarpatdlârmak, kisimítdlutit suliarisínáungínagko. ¹⁹mâna nípiga tusaruk, sujúnérésavavkit, Gûtivdlo najorumârpâtit. ivdlit inuit Gûtimut savssarniutigissá-kit, sujunersiutigissaitdlo ivdlit Gûtip sânut pisikit; ²⁰âma nav-suiaivfigiumârpâtit ilerkererkussainik inatsisinigdlo ilisimalersit-dlugitdlo avkúmik ingerdlavigissagssânik sulianigdlo suliarissagssainik. ²¹tauvale inungnit kinerumârpâtit angutit píkorigsut, Gûtimik mianeringnigtut, angutit ilumórtut piumatúvatdlârmik

úmigssuissut; ivertísavatitdlo táukunúnga nálagaorkuvdlugit, ilait túsintilingnut, ilait untritilingnut, ilait tatdlimanik kulilingnut, i-lait kulinut; ²² táukua inuit erkartütásavait uvdlut nungutdlugit. taima sujunersiutigissat angnerit tamaisa ilingnut písísavait, su-junersiutigissatdlo mingnerit tamaisa táukua erkartüssíssutigísavait; [artugagssaraluit] ilingnut okilisínaruk táuko erssokatigalugit. ²³ taimailioruvit Gútidlo perkugpatit atasnáusautit, áma inuit uko tamarmik erkigsivdlutik najugagssamingnut pigínāngúsáput. ²⁴ Mórsasivdlo nálagpá sakime nipá, taimailiordlune sôrdlo okarsimassok; ²⁵ kinerpailo Mórsasip angutit píkorigsut Israflíkut tamarmik ilait, táukulo nálagángortípai inungnut, ilait túsintilingnut, ilait untritilingnut, ilait tatdlimanik kulilingnut, i-lait kulinut; ²⁶ táukua inuit erkartütarpait uvdlut nungutdlugit. sujunersiutigissat ajornarnerit tamaisa Mórsasimut písísagait, su-junersiutigissatdlo mingnerit tamaisa nangminek erkartüssíssutigísagait. ²⁷ Mórsasip tauva sakine autdlartípá, táunalo nuna-minut angerdlarpok.

kapitalit 19.

Sínaimut apütut. inuit upalungaersartut.

¹ káumatit pingajuáne Israflíp kinguai Egivtinimit anigamik kingorna, uvdlók tamánarpiak Sínaip puilassuitsuanut píput. ² Rivfitímit autdlaramik Sínaip puilassuitsuanut píput puilassuitsumut tangmárdlutik; tássunga kákap nalánut tangmárput Israflíkut.

³ Mórsase tauva majuarpok Gútimut; Nálagkavdlo tordlorfigá kákamit okardlune: ima okásautit Jákúkúnut Israflíp kinguai nalunaerfigalugit: ⁴ takusimavavsinga kanok iliortunga Egivtinimiumnut, kanordlo nangmagkivse nagtoragdlup suluisigutdlusók uvavnutdlo pisitdluse. ⁵ nipiga tauva nálagdluaruvsiuk angnerusigalo aulajangiutdlugo, tauva pigissagssarsiariumárpavse inuiakatingíngnit tamanit, nuna tamát uvanga pigigavko; ⁶ pigísavavsilo palasekatigít kúngiuvfussut, inuiait ivdlernartut. tamássa okautsit Israflíp kinguainut okauserissagssatit. ⁷ Mórsasilo tiki-kame inuit utorkaunertait kaerkuvai, okautsitdlo tamáko Nálagkap ingminut inássutigissai tamaisa táukunúnga sarkangiúpai. ⁸ tauva inuit tamarmik atautsíkut akivát okardlutik: Nálagkap o-
-kauserissai tamaisa námagsiumárpavut. Mórsasivdlo inuit okausé

1 Pít. 2,9.
sark. 1,6.

5 Mór. 5,
28. 29.

⁹Nálagkavdlo Môrsase okarfigâ: ata, tikikumârpavkit nuiame isortume, inuit tusaerkuvdlugit okalokatigiguvkit, ilingnutdlo ug-perkuvdlugit nâgssáungitsumik. Môrsasivdlo Nálagak nalunaer-figâ inuit okauserissainik. ¹⁰Nálagak tauva Môrsasimut okar-pok: inuit orníkit, ivdlernarsardlugitdlo uvdume axagulo, ati-ssatigdlo errúsavait; ¹¹piginângorsásáputdlo uvdlut pingajugssâ-nut; uvdlut pingajugssâne Nálagak kâkamut Sînaimut arkaru-mârmat inuit tamaisa issigititdlugit. ¹²inuitdlo kigdligfigssakar-tisavatit avatâgut kaujatdlagdlugo okardlutitdlo: misigssoritse kâkamut majuarriarkunase, isualûnt agtorkunago; nalingínak kâ-kamik agtuissok tokúnexásavok. ¹³agssait agtúsángilât táuna, kisiâne ujarkanik mitdlórnekásavok, pisigsimigdlûnt pisinghéká-savok; nerssutaugpatdlûnt inûgpatdlûnt úmatínekásángilak. kardlortarulût sivisûnik pilerpat uko kâkamut majuásáput. ¹⁴tauva Môrsase kâkamit aterpok inungnut, inuitdlo ivdlernarsarpei, ati-ssatigdlo errorpait. ¹⁵inungnutdlo okarpok: piginângorsaritse uvdlut pingajugssânut arnatdlo patdlingnagit. ¹⁶pivordlo uvdlut pingajuâne uvdlaulermat, tauva kâkame tássáput kagdlerit ing-
^{18-24.}nâtdlagíssatdlo nuialo isortok suvduartáussûvdlo nipitôrujugssûp nipâ; inuitdlo tangmârfingmitut tamarmik ánilârput. ¹⁷Môrsasiv-dlo inuit tangmârfingmit anisípai Gûte pâriartorkuvdlugo, kâ-kavdlo atâne unigput. ¹⁸kâkardle Sînai ilûngarme pujorpok, tássa Nálagak kânut arkarmat ingníkut, pujualo kúmukarpok sôr-dlo útsivigssûp pujua; kâkardlo ilûngarme sajungârpok. ¹⁹suv-dluartáussûvdlo nipâ agsut nipigtoriantorpok; Môrsase okalugpok, Gûtivdlo akivâ tusarssaussumik. ²⁰Nálagardlo arkarsimagame kâkap Sînaip kânut, kâkap kâрпиânut, tauva Nálagkap Môrsase kaerkuvâ kâkap kâрпиânut, Môrsasilo majuarpok. ²¹Nálagkavdlo Môrsase okarfigâ: aterit inuit narkigfigalugit, Nálagkamut agdli-kakináput takuniaiumavdlutik, ilarpagssuilo ordlorakináput. ²²pa-lasitdlûnt Nálagkamut patdligútartut ingmingnik ivdlernarsásá-put, Nálagkap ilángaxinavai. ²³Môrsasilo Nálagkamut okarpok: inuit kâkamut Sînaimut majuarsínáungitdlat, narkigfigigavtigut o-kardlutit: kâkap avatâgut kigdligfigssaliorit ivdlernarsardlugulo. ²⁴Nálagkavdle okarfigâ: ateriantorit, ivdlitdlo kingumut majuaru-mârputit Aarune áiparalugo; palasitdle inuitdlo agdlikásángitdlat Nálagkamut majuarumavdlutik, ilángaxinavai. ²⁵tauva Môrsase inungnut aterpok taimalo okarfigalugit.

kapitalit 20.

inatsisit kulit. tunissivingmik inatsit.

¹Gûte tauva okalugpok okautsinik mákunínga tamanik, o-
-kardlune: ²uvanga tássa Nálagak Gûtit, ilingnik anisitsissok Is. 41,13.
Egívtinimit, kивfartorfingmit. ³avdlanik Gûtekásángilatit uva- Mat. 22,
-ngáungitsunik. ⁴ilingnut inûssaliúsángilatit ássiliornatitdlo súv- 36-38.
-dlûntt ássinganik, kilangmilûntt pavane ítup nunamilûntt samane
ítup imerssuarnilûntt nunap atâne ítup ássinganik nâme. ⁵pat-
-dlorfigísángilatit tamáko kивfartorfigísanagít dlo; uvanga Nálagak
Gûtit Gûtiugama ilungersortok, sujuaissat ajortuliainik takusaissok
kitornaine, kinguaise pingajugssaine sisamagssainilo, ûmigssortivne;
⁶isumagssuinermigdlo pissartok tûsintilingne, asassivne inássutiv- 34,6 t.
-nigdlo maleruassune. ⁷Nálagak Gûtitit arka atornerdlúsá-
-ngilat, Nálagak pingitsûtísángingmago aterminik atornerdluissok.
⁸uvdlok sapât erkainiaruk, ivdlernartísagagko. ⁹uvdlut arfinigdlit Hsk. 20,12.
suliniásautit sulíagssatit tamaisa suliaralugit; ¹⁰uvdlutdle arfinek
áipât tássa sapât Nálagak Gûtitit pia, tauva sumik sulíagssamik
sulísángilatit, ivdlitdlûntt erneritdlûntt panít dlûntt kивfatdlûntt angut
kивfatdlûntt arnak nerssutautitdlûntt takornartartatdlûntt isávfing-
-nítok nâme. ¹¹uvdlut arfinigdlit uvdlûtít dlugit Nálagak pilia-
-rigamigit kilagdlo nunalo imardlo táukunanítutdlo tamaisa, uní-
-ngavdlunilo uvdlut arfinek áipâne; tamána pivdlugo Nálagak
pivdluarkuvâ uvdlok sapât ivdlernartít dlugulo. ¹²atátatdlo aná-
-natdlo atarkíkit, inûmersorkuvdlutit nuname Nálagak Gûtitit Evf. 6,2.
ilingnut túniússâne. ¹³inuásángilatit. ¹⁴arnaunekásángilatit. ¹⁵tig-
-dlísángilatit. ¹⁶tugdlit nalunaiáissutigísángilat sagdluvdlutit. ¹⁷tug-
-dlivit igdlua pileritsautigísángilat. pileritsautigísángilatit tugdlivit
nulialûntt kивfálûntt angut kивfálûntt arnak ugsiutálûntt siutitûtâ-
-lûntt sût dlûntt tugdlivit pigissai.

¹⁸inuitdlo tamarmik takugamíkik kagdlerit ikualaneritdlo suv-
-dлуartáussúvdlo nipâ káxardlo pujortok, tamáko takugamíkik ú-
-ligdlutik kimáput asiane kekardlutik; ¹⁹Môrsasimutdlo okarput:
ivdlit okalugfigítigut, nálagakumárpugut; Gûtip okalugfigiungnaer-
-dlisigut, tokokinavugut. ²⁰Môrsasivdle inuit okarfigai: erseki-
-nase, Gûte tikiungmat ússerumavdluse, mianernarssusialo issing-
-miugísagavsiuk, ajortuliarkunase. ²¹tauva inuit asiane kekarpút;
Môrsasile patdligúpok tarrajugtumut Gûtip najugánut.

²²Nálagkavdlo Mórsase okarfigá: ima okásautit Israflip ki-
-nguainut: takusimavavsinga kilangmit okalugfigigivse. ²³sumik
sanivnītugssamik sanásángilase; Gútinik slviussunigdlünft kúltiu-
-ssunigdlünft sanásángilase ilivsinut. ²⁴ivssuinaussumik tunissi-
-viliúsautit uvavnut, tamatumalo kâne pigdliariumárpatit tunissu-
-titit ikivkagagssat tuníssutititdlo kujaniutit, savautititdlo ugsiuti-
5 Mór. 12, titdlo. sume nalingínarme atera erkaissagssaorkuguvko, tássane
^{6-11.}ornigkumárpavkit pivdluar kuvdlutitdlo. ²⁵ujaraussumigdlünft tu-
-nissivilorumaguvit uvavnut, tauva nápásángilat ujarakat síkigig-
-sagkat piliutdlugit; mássa síkigigsautit kánut atortikaluarugko
nalingínautísavat. ²⁶āma tungmerkatigut tunissiviutivnut majúa-
-sángilatit, kángugissat ulêrkunago kulâne.

kapitalit 21.

kivfaussunik, tokutsissunigdlo, arkunartitsissunigdlo.

¹tamássalo erkartüssisigssat táukunúnga sarkangiússagssatit.
3 Mór. 25, ²kivfak angut Epríariusok pisiarigugko, tauva ukiut arfnigdlit
^{39-41.}kivfáusavok, ukiutdle arfinex áipâne nálagaitsúvdlune anísavok
akilfnane. ³kisimftdlune tikiúsimagune kisimftdlune anísavok;
nuliakardlune tikiúsimagune nulê ilagalugo anísavok. ⁴nálagâta
nuliartisimagpago, nuliatalo ernertáupagulünft panigsaugpagulünft,
tauva nulia kitornailo nálagâta pigísavai, táunalo anísavok kisi-
-mftdlune. ⁵kivfardle táuna ima okarpat: nálagara nuliaralo ki-
5 Mór. 15, 16t. -tornákalo asaváka, nálagaitsúvdlunga aniserusúngilanga, ⁶tauva
nálagâta Gútimut savssartísavâ, ígartitdlugulo matumut matuv-
-dlünft sanerarutânut, siutâlo pútúmik putuvdlugo; tauva kivfari-
-tuínásavâ. ⁷nalingínaup panine akigigpago kivfaorkuvdlugo, táuna
anísángilax sôrdlo kivfat angutit anisertartut. ⁸nálagâta anger-
-figigaluardlugo iluaríngikuniuk akigigaluanik utertitagssángortí-
-savâ; inuiangnut avdlanertanut akigisínáungilâ ilumúngitsulivfigi-
-gamiuk. ⁹ernerminutdle nulíssiutíkuniuk, tauva paniginexartunut
ilerkorissagssak táussumúnga ilerkorísavâ. ¹⁰avdla nulíssiutíka-
-luaruniuk, tauva ivssuma inútigssailo atissagssailo nuliarinexar-
-neralo migdlisísángilai. ¹¹tamákunínga pingasunik píngigpane
1 Mór. 9, 6. anísavok akilfnane aningaussaernane. ¹²inungmik patitsisso-
-karpat tokússutigssânik, táuna tokúnékásavok. ¹³kinugisimá-
-ngigpagule, Gútidle ivna nâperkusimagpago táussuma agssainut,
4 Mór. 35, 9 tt. tauva kimarravigssâ ilingnut táumárpara. ¹⁴inúvdle tugdline sor-

-kusaiufigigpago tokutdlugulo perkuserdlugtumik, taimailiortok tunissiviutivnit agdlât tigúsavat tokutaorkuvdlugo. ¹⁵angúminig-dlünft arnaminigdlünft patitsissok tokúnekásavok. ¹⁶inungmik tigdligtokarpat, táussumalo akigigpago, nápínekarpadlünft sule pigigâ, táuna tokúnekásavok. ¹⁷angúminigdlünft arnaminigdlünft perdlorkussissok tokúnekásavok. ¹⁸angutínik sakítsáutokarpat, ardlátalo áipe milorpagulünft tigdlugpagulünft, táunalo tokúngig-pat, íngavingminile nalagatdlásavdlune, ¹⁹tauvalo makitdlune silame angalalerpat ajáupiardlune, tauva patitsissok píngitsūsavok, kisiáne unínganerata naligssânik tunisavâ nakorsartitdlugulo. ²⁰nalingínaup kivfane angutdlünft arnardlünft patigpago unatáumik, táunalo tokugpat agssaisa atâne, tauva akiniúnekásavok. ²¹kisiáne uvdlok atauserdlünft uvdlut mardlugdlünft tokúngíkat-dlarpat akiniúnekásángilak, inuata aningaussaerutigingmago. ²²angutínik pássokarpat, ardlátalo arnak nârtussock perdlugtigpago ilumialo anigpat, avdlamigdle arkunángigpat, tauva pitdlarnekautigssânik akilísínekásavok, taima agtigissumik sórdlo arnap táussuma nálagâta akilêrkujumârâne; erkartüssissut iluásangatitât erkordlugo akilísavok. ²³arkunarsimagpatdle, tauva inúnek nale-kartísavat inúnermik, ²⁴issilo issimik, kigutdlo kigúmik, ag-ssaitdlo agssangnik, isigkatdlo isigkanik, ²⁵únerdlo únermik, ikilo ikimik, tigdlússardlo tigdlússamik. ²⁶nalingínaup kivfane angut-dlünft arnardlünft issâgut patigkuniuk issâ aserordlugo, tauva nálagaitsútitdlugo autdlartísavâ issâta akigssânik. ²⁷âma kivfame angutivdlünft arnavdlünft kigutâ katagtíkuniuk, tauva nálagaitsútitdlugo autdlartísavâ kigutâta akigssânik. ²⁸ugsigup inuk angutdlünft arnardlünft nagssungmigarpago tokutdlugo, ugsik táuna ujarkanik mitdlórnekásavok, nexâlo nerínekásángilak; ugsiguvdle inua píngitsūsavok. ²⁹ugsigdle táuna sujornagut nagssungmigaigajugtúsimagpat, inualo nalunaerfigínekarsimagaluarpat, táussumale párisimángigpago, taimalo inuk angutdlünft arnardlünft tokugpago, tauva ugsik táuna ujarkanik mitdlórnekásavok, inualo âmátaok tokúnekásavok. ³⁰sáimáunartitáus-sutigssamigdle akilêrkugpane, tauva inússutsime utertínekautigssânik akilísavok, taimardluínak agtigissumik sórdlo akilêrkujumârâne. ³¹ernerínekartordlünft paníginexartordlünft nagssungmigarpago [inua] erkartüssúmik tamatumínga pínekásavok. ³²kiv-fak angutdlünft arnardlünft ugsigup nagssungmigarpago, tauva nálagâ tunisavâ síkilínik silviussunik píngasunik kulilingnik, ug-

Mat. 15,4-6.

Mat. 5,38 tt.

-sigdlo táuna ujarkanik mitdlórnekásavok. ³³nalingínaup puila-ssuliak angmarpagulúnt agssagpagulúnt matunagulo, tássungalo ugsingmigdlúnt siutitúmigdlúnt nákartokarpat, ³⁴tauva puilassu-liap inuata akilísavá; naligissai aningaussat inuanut túniúsavai, nerssutdlo táuna tokussock pigísavá. ³⁵nalingínaup ugsiutáta av-dlap ugsiutá nagssungmigarpago tokutdlugo, tauva ugsik táuna úmassok akigísavát akialo avitdlugo, tokussordlo ámátaok aví-savát. ³⁶kisiáne ugsik táuna ilisimassaugpat sujornagut nag-ssungmigaigajugtok, inuatalo párisimángikuniuk, tauva ugsik taorsísavá ugsexatánik táunaló tokussock pigísavdlugo.

kapitalit 22.

tigdligtunik, avdlanigdlo pinerdlugtunik.

¹nalingínaup ugsigdlúnt savalúnt tigdligkuniuk tokutdlugulo akigalugulúnt, tauva ugsik taorsísavá ugsingnik tatdlimanik, sa-valo savanik sisamanik. ²tigdligtok angmarterinermine kaní-ngarnexarpat, unatagauvdlunilo tokugpat, pitdlaut aup naligssá atúsángilak pivdlugo; ³sekernuvdle nuisimagpago pitdlaut aup naligssá atúsavok pivdlugo. tigdligtok námagtumik akilísavok; pigissakángigpatdle akigísavát tigdligai pivdlugit. ⁴nápínekarpadtle tigdligkane sule pigigá, ugsiunersordlúnt siutitúnersordlúnt savaunersordlúnt úmassok, tauva mardloriardlugo akilísavá. ⁵nalingínaup narssautdlúnt nautsvigdlúnt vīnexutilik mangiarfigitíkuniuk nerssutautine isumamingnik angalatitdlugit avdlap narssautáne mangiartitdlugit, tauva narssautime pé pitsaunerit nautsvingmilúnt vīnexutigdlop pé pitsaunerit taortigí-savai. ⁶ingnek [nuname] ikiartorpat, kakitdlarnakutitdlo tikig-pagit, karrifagagssatdlúnt xilerssugkat karrigdlitdlúnt kivdlorne-kángitsut narssautdlúnt ikivkardlugit, tauva ikuatdlagtitsissock akilísavok. ⁷nalingínaup aningaussatdlúnt pekutitdlúnt tugdli-minut páritigpagit, tamákulo táussuma igdluanit tigdlingnekar-pata, tauva tigdligtup mardloriardlugit akilísavai nápínekarune. ⁸tigdligtordle nápínekángigpat igdlup inua Gútimit savssartisavát, [nalunaerkuvdlugo] agssane isagtísimángínerai tugdlime pfnut. ⁹nalingínax pigissax pivdlugo pinerdlugsorinekartokarpat, ugsig-dlúnt siutitórdlúnt savalúnt atissardlúnt sunalúnt nalingínax támartox pivdlugo pinerdlugsorinekartokarpat, okartokarpatdlo: tássaussok tamána, tauva táukua mardluk píssutigíssát Gútimit

písnékásavok, Gútvldo pitdlagagssautitá áiparminut akilísavok mardloriardlugo. ¹⁰nalingínaup siutitórdlünft ugsigdlünft savalünft sunalünft nerssutaut tugdliminut páritigpago, táunalo tokugpat-dlünft arkunarpatdlünft, ungórdlugulünft autdlarússaugpat issigi-ssokángisitdlugo, ¹¹tauva Nálagkamut ugpernarsaut táukua mardluk akornanísavok, [nalunaerkuvdlugo] agssane isagtísimángí-nerai tugdlime pfnut; tamánalo inuata nāmagísavá, áipálo akilí-sángilak. ¹²kisiáne nangminermimit tigdligaugpat inuanut akilí-savá. ¹³nerssutip kfsortup aligtorsimagpago nalunaiautigssak aggiúsavá; aligtugak akilísángilá. ¹⁴nalingínax tugdlimit átar-tugakarpat, tamánalo aserorpatdlünft tokugpatdlünft, inua najungisitdlugo pisimagpat akilísavá; ¹⁵inuale najuisitdlugo pisimagpat akilísángilá. akileriakartumik átar-tugaugpat akigssaraluatut isumakartitáusavok. ¹⁶nalingínaup niviarsiak kimut angersimángitsok misigíngitsórtíkuniuk ínautdlugulo, tauva tuní-ssúmik katernáussutigssamik tunísavá nularísavdlugulo. ¹⁷angutátale táussumúnga nulíssiutikumángigpago, tauva aningaussanik ússersaivfigísavá niviarsiamut katernáussutigssaussartut erkordlugit. ¹⁸arnak serrassartok inútísángilat. ¹⁹nalingínax nerssúmik ínau-ssissok tokúnekásavok. ²⁰Nálagak kiserdluínarme pigdlívgissag-ssak kiserdluínautínago Gútinut pigdlíssokarpat, táuna utertínavérsarnekasavok. ²¹takornartak nágdlíugtísángilat kunutísanagulo, ilivísisaok Egivtinime takornartaugaluaravse. ²²uvigdlarnerdlünft iliarssugdlünft nágdlíugtísángilat, atauserdlünft nāme. ²³nágdlíugtíkaluarugko, táussumalo nivdliavfigigpanga, nivdlianera uvanga tusarumárpara, ²⁴níngangneralo katsungailerumárpok; tauvalo panamik tokúkumárpavse nuliase uvigdlarínagortitdlugit kitornasilo iliarssúngortitdlugit. ²⁵anigaussat atugkiúkugkit íngutama ilānut, tássa saningne pítssúsumut, tauva akilíúmik akimortitsiniartutut písángilat; tapigssamik akírsorsivigísángilat. ²⁶tugdívít kagdlersautá sagdlunavérutitúttígugaluarugko, sexinek tarrisínago táussumúnga utertísavat; ²⁷kisiat kipigssaringmago ámiminut uligísavdlugo ínángavígísvdlugulo; nivdliavfigigpangalo tusásavara, sáimaussúgama. ²⁸Gúte perdlorkúsángilat, íngutángnilo angnertaussox okauserdlugfigísángilat. ²⁹iserterivigpít ulivkárutai tunguiaivfigpítldo kutúlanere uvavnut mutdlutísángilatit; ernerit angajugdliat uvavnut túníúsavat. ³⁰taimatut ilíú-
 -sautit ugsiutingnut savautingoutdlo; uvdlut arfinex mardluk ar-

5 Mór. 22,
28 t.5 Mór. 18,
9-12.

13,14 t.

-naminísavok, uvdlutdlo arfinex pingajuáne uvavnut túniúsavat.
³¹ pigísavavse inuit ivdlernartut; taimáitumik narssame aligtugkap
 nekâ nerísángilarse, kingminutdle igísavarse.

kapitalit 23.

erkartüssissunik, nagdliússivingnigdlo. Kânâkut Gútip kimátikumârai.

¹ tusâmassak sagdlutaussok okautigísángilat; iluaitsox su-
 -niakatigísángilat nalunaiaissûniardlutit ajokutáusassumik. ² amer-
 -dlanerssaussut malísángilatit ajortumut, sakitsáutokarángatdlo a-
 -kísángilatit erkartüssisigssak mumísavdlugo amerdlanerssaussut
 maligdlugit. ³ nikanartordlûnt atarkinartísángilat sakitsautigi-
 -ssâgut. ⁴ kíngarssortivit ugsiutâlûnt siutitûtâlûnt támartok nâpí-
 Mat. 5,44. -kugko táussumúnga utersásavat. ⁵ úmigssortivit siutitûtâ taku-
 -gugko nangmagkame atâne akupissox, mianerssorit táussumúnga
 kimarkunago; nangmáussaiakatisavat. ⁶ ajorssartortangnut er-
 -kartüssisigssak mumísángilat sakitsainerane. ⁷ erkartûtíssutinit
 sagdlutaussunit alisimásautit, píngitsordlo iluartordlo tokúsángi-
 -latit; uvangame iluaitsox iluartûtísángínavko. ⁸ pajugutinigdlo
 tigusísángilatit, pajugutip tagpigsûgaluit tagpítldlisítarmagit iluartut
 erkartûtíssutait mumitdlugit. ⁹ takornartardlo kunutísángilat; i-
 -livsime nalúngilase takornartat misigissartagait, nangminex ta-
 -kornartaugaluaravse Egivtinime.

¹⁰ ukiut arfinigdlit nunautit siaruarterivfigísavat kingunerilo
 3Mór.25,1-7. 5Mór.15,1-8. katerssordlugit, ¹¹ arfinex áipânile taimaitisavat atúsanagulo, ínug-
 -tavit ajorssartortainut nerivfigerkuvdlugo; táukualo sivnerutitait
 narssap nerssutaísa neriumârpait. taimatut iliúsautit nautsving-
 -nut vînekutilingmut nautsvingnutdlo úliakutilingmut. ¹² uvdlut
 arfinigdlit suliatit suliarisavatit, uvdlutdle arfinex áipâne sulísái-
 -sautit, ugsiutit siutitûtítldlo kasuerserkuvdlugit, kivfavítldlo arnap
 3 Mór. 23. 5 Mór. 16. -lase; kanernit tusarnekasángítldat. ¹³ tamaisa ilivsinut o-
 -kauserissáka maleruarsigik. Gútit avdlat arke erkaimaniásángi-
 -ngasoriardluse uvavnut nagdliússísause. ¹⁴ ukiut nungutdlugit pí-
 -ngasoriardluse uvavnut nagdliússísause. ¹⁵ nagdliússivik sêrna-
 -kángitsunik timiussartorfik aulajangiúsavat, uvdlut arfinex mar-
 -dluk sêrnakángitsunik timiussartúsavdlutit, sórdlo inákivkit, káu-
 -matip Aapfvip taimailinera erkordlugo, tamána káumatautitdlugo
 Egivtinimit anigavit; sokatdlanguarnasile kínavnut takutísángilase.
¹⁶ âma aulajangiúsavat nagdliússivik suliarissavit narssame siaruar-

-tigkavit naorkârnerisa erkússornekarfiat; áma nagdliússivik ka-
 -terssuerérfik ukiup nâlernerane, suliarissatit narssamit katersso-
 -rêrugkit. ¹⁷ ukiut nungutdlugit pingasoriardlutik angutitatit ta-
 -marmik takutísáput Nâlagkap nâlagaussup kfnânut. ¹⁸ uvavnut
 pigdliutigissavit aua pigdliarisángilat sêrnarsautilingmik sanilekar-
 -titdlugo; túnordlo uvavnut nagdliússiviussup pigissâ akaguanut
 unigtínekásángilak. ¹⁹ nunautingne naorkârtut sujugdlersait Nâ-
 -lagkap Gûtivit igdluanut ásavatit. savaussârax úsángilat arnâta
 ímuantitdlugo. ²⁰ ata, íngile sujunigkut autdlartíkumârpâra, ^{14,19.}
 avkutigssangne pârerkuvdlutit apûterkuvdlutitdlo najugagssamut
 pissarfgkavnut. ²¹ misigssorit kfnânut nipâlo nâlagdlugo, narrut-
 -sagtekinagulo; pinerdlungnise isumákísángingmagit, atera táu- ^{33,14.}
 -ssumanfngmat. ²² mássa nipâ nâlagdluarugko, taimardluínak i-
 -liordlutit sôrdlo okartunga, tauva kíngarssortitit kíngarssorumârpâ-
 -pâka angnikitdliortitsissititdlo angnikitdliortitdlugit. ²³ íngiliga
 sujunigkut ingerdlásangmat apûtitdlutitdlo Amoríkúnut Hítíkú-
 -nutdlo Fêrisíkúnutdlo Kânâkúnutdlo Hfvíkúnutdlo Jpusíkúnut-
 -dlo; pfarumârpâkalo táuko. ²⁴ Gûtigissait patdlorfigísángilatit
 kivfartorfigísangitdlo, taimailiornatitdlo sôrdlo táuko iliortartut;
 kisiáne napassuliait úpititdlugitdlo aserortísavatit. ²⁵ Nâlagak Gû-
 -terse kivfartúsavarse, tauva nexigssardlo imerdlo ilingne piv-
 -dluarkujumârpai, nápautitdlo ilingnit alisísavâka. ²⁶ alugsortoká-
 -sananilo ernisuitsokásángilak nunagssangne, uvdlugssavitdlo a-
 -merdlássusigssait nâmagtíkumârpâka. ²⁷ uvavnut sujóranigssak
 sujunigkut autdlartíkumârpâra, inuiaitdlo tikisagssatit tamaisa á-
 -nilârsarumârpâka, kíngarssortititdlo tamaisa ilingnut túniúkumârpâ-
 -pâka tunúngatitdlugit. ²⁸ igutsagssuarnigdlo sujunigkut autdlar-
 -titsiumârpunga, táukua Hfvíkutdlo Kânâkutdlo Hítíkutdlo suju-
 -nigkut kimâtísavait. ²⁹ ukiume atautsime ilingnit kimâtísángi-
 -láka, nuna inuerutekinavok, narssavdlo nerssutai ilingnut amer-
 -dlavatdlâlexináput. ³⁰ kigaitsumik ilingnit kimâtíkumârpâka, a-
 -merdlitserdlutit nunalo ilingnut pigivdlualerserdlugo. ³¹ kigdlig-
 -fekartíkumârpavkitdlo ímamit kerkuartûmit Filisterit imânut
 puilassuitsumitdlo kúgssuarmut; nunap inue agssavsínut túniúku-
 -mâravkit, ilingnit kimâterkuvdlugit. ³² táukulünft Gûtigissait-
 -dlünft angerfigísángilatit. ³³ nunagssangne inekartísángilatit, u-
 -vavnut ajortuliartekinavâtit; mássa Gûtigissait kivfartorfigigalua-
 -rugkit napitivfigísavatit.

kapitalit 24.

inatsisit agdlangnekartut. angerfigekatigissúmik pigdlissut.
palasit utorkaunertatdlo Nálagak takugât. Mórsase kingumut majuartok.

- ¹Mórsasimutdlo okarpok: majuarit Nálagakmut, ivdlitdlo
⁴ Mór. 11, Aarunilo Nátalo Aapigúlo Israflíktudlo utorkaunertaisa ilait arfinek
^{16 t. 24 t.} mardlungnik kuligdlit; patdlorumârpusilo asianit. ²Mórsasile
 kisime Nálagakmut savssásavok; ilai savssásángitdlat, inuitdlo
 majuakatisángilât. ³Mórsase tauva tikiúkame Nálagak okausé
 tamaisa erkartüssisigerkussailo tamaisa inungnut okalugtuarai; i-
^{19,8.} -nuitdlo tamarmik nipimik atautsimik akíput okardlutik: okautsit
 Nálagak okauserissai tamaisa nāmagsiumârpavut. ⁴Mórsasip
 tauva agdlagpai Nálagak okausé tamaisa, uvdlakudlo makiâr-
 -dlune kákap atágut tunissiviliorpok, napassudlo arkanek mar-
 -dluk nápartípai Israflíktut nagguvekatigígsortait arkanek mardluk
 nâpertordlugit. ⁵Israflivdlo kinguaisa inúsugtortaisa ilait aut-
 -dlartípai, táukulo tunissutinik ikivkagagssanik tunissutinigdlo
 kujaniutinik pigdlíput Nálagakmut, ugsingnik. ⁶Mórsasivdlo ti-
 -guvâ auata agfâ púgútanut kuivdlugo, agfânidlo tunissivik ser-
 -partarpâ. ⁷magpersagkatdlo angerutsimik agdlagkat tiguvdlugit
 atuarpai inuit tutsâne, táukulo okarput: Nálagak okauserissai
 tamaisa nāmagsiumârpavut nálagdlutalo. ⁸Mórsasip tauva auk
^{Epr. 9,18-20.} tiguvâ inuit tamatumínga serpartardlugit okardlunilo: ata, ta-
 -mássa angerutsimut auk, Nálagak angerfigekatigingmase okaut-
 -sit tamáko tamaisa maligagssautitdlugit. ⁹tauva Mórsasilo
 Aarunilo Nátalo Aapigúlo Israflíktudlo utorkaunertaisa ilait ar-
 -finek mardlungnik kuligdlit majuarput; ¹⁰Israflivdlo Gûtia ta-
 -kuvât. isigaisa atâne sôrdlo sanák aligkup atdlarniussap pianik
 kivdlernilik, sôrdlulo kilak nangminek atdlardluinarângat. ¹¹ag-
 -ssanilo isagtíngilai Israflíp kinguaisa pingártortainut; Gûte ta-
 -kuvduaramíko nerivdlutigdlo imerput.
¹²Nálagakvudlo Mórsase okarfigâ: majuarit uvavnut kákamut,
 tássanilo unigit; tauva tuniumârpavkit agdlagfigssianik ujarau-
 -ssunik inatsisinigdlo perkússutinigdlo uvanga agdlagkavník, táu-
 -kunúnga ajokersûtigerkuvdlugit. ¹³tauva Mórsase pikivok kiv-
 -fálo Jôrsua, Mórsasilo majuarpok Gûtip kákânut. ¹⁴utorkau-
 -nertatdlo okarfigai: tamâne utarkisigut ilivsinut uterserdluta;
 takuvase Aarunilo Huerilo ilagâse; nalingínaup sujunersiutigissag-
 -ssakartup táuko ornigdligit. ¹⁵Mórsasilo kákamut majuarimat

nuiap káxak matôrpá. ¹⁶Nálagkavdlo nálangnarssusia káxame Sfnaine inekarpok, nuiavdlo matôrpá uvdlut arfinigdlit, uvdludlo arfinek áipáne Môrsase kaerkuvá nuiap iluanit. ¹⁷Nálagkavdlo nálangnarssusia issigalugo sôrdlo ingnex nungutitsissok kákap kâрпиáne, Isratlip kinguaisa issigernáne. ¹⁸Môrsasilo nuiap iluanut iserpok káxamutdlo majuardlune; tauvalo Môrsase káxamîpok uvdlut sisamanik kuligdlit únuatdlo sisamanik kuligdlit.

kapitalit 25.

tuníssutigssanik ivdlernartútiliagssanik. igdlerfingmik.
sáimauvfingnigdlo, nerriviussamigdlo, nanerúserfingmigdlo.

¹Nálagkavdlo Môrsase okalugfigâ okardlune: ²Isratlip ki-
-nguai okalugfigíkit: tuníssúmik ilioragagssamik tigúsíssat u-
-vavnut; angutit úmatimik kajumigságait tamaisa tigúsivfigísavase
uvavnut tuníssutaussumik ilioragagssamik. ³tamássalo tuníssutit
ilioragagssat táukunánga tigussagssase: kútilo sílvilo kangnúsag-
-dlo, ⁴[ujalugssiagssatdlo] tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo aug-
-palujagtutdlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut savaussatdlo mer-
-kue, ⁵savarssuitdlo amê augpitdlarsagkat káptdlo amê kissuit-
-dlo mángertínertút, ⁶úlialo káumarkutigssanut atugagssak, nau-
-ssutdlo tipigigsut úliamut tarnutigssamut pujôrutigssanutdlo ti-
-pigigsunut atugagssat, ⁷ujarkatdlo tungujuartut ujarkatdlo issi-
-liússagssat kiapexússuarmut sarkarmiumutdlo atugagssat. ⁸iv-
-dlernartútiliúsáputdlo uvavnut, akornáne inekásagama. ⁹taimar-
-dluínax sôrdlo ilingnut takutíkumâriga, sôrdlo inekarfigssamut
pekutigssainutdlo tamanut ássilissagssakartíkumârivkit, taima sa- ^{25,40.}
-násavarse. ¹⁰tássa sanásavât igdlerfik kissúsok mángertínér-
-tók, tatdlit pingajuata kerkatut takitigissok, tatdlip áipâta ker-
-katut siligtigissok, tatdlivdlo áipâta kerkatut portutigissok. ¹¹ta-
-mánalo kagdliásavat kúltimik akuitsumik iluagutdlo kâgutdlo,
kulâgutdlo avatâgut kúltiussumik akerfiniussalerumârvat. ¹²ta-
-matumúngalo kuerásavatit akiuserffit kúltiussut sisamat ivertit-
-dlugitdlo tekerkuinut sisamanut, mardluk sanerâta igdluanut
mardlugdlo igdluanut. ¹³âma akiutigssaliúsautit kissungnik má-
-ngertínertúnik kúltimigdlo kagdlerdlugit; ¹⁴tamákulo akiutigssat
mangúsavatit akiuserfingnut igdlerfiup sanerainítunut, igdlerfik ta-
-mákuńga erssugtarkuvdlugo. ¹⁵akiutit igdlerfiup akiuserfingí-
-násáput tássánga písanatik. ¹⁶igdlerfingmutdlo ikísavat nalu-

-naiaut ilingnut túniússagssara. ¹⁷ãma sanásavat sáimauvfik kúltiussok akuitsox, tatdlit pingajuata kerkatut takitigissox, tat-dlivdlo áipâta kerkatut siligtigissox. ¹⁸kêrupiussatdlo mardluk sanásavatit kúltiussut; suíkaussúngordlugit sanásavatit sáimauvfiup isuinut igdlugíngnut ilagititdlugit; ¹⁹kêrupiussak atausek i-suata áipânut ilagititdlugo ãma kêrupiussak atausek isuata áipânut ilagititdlugo; sáimauvfingmut ilagititdlugit sanásavase kêrupiussat isuisa igdlugít kainítitdlugit. ²⁰kêrupiussatdlo sulutik siársimásavait kulâgut sulungmingnik sáimauvfik uligsordlugo; kînamingnidlo sâkatigísáput sáimauvfik kînamingnik sangmivigalugo. ²¹sáimauvfígdlo iliumârpat igdlerfiup kânut, nalunaiautdlo ilingnut túniússagssara igdlerfingmut ikísavat. ²²tássanilo nâpítarumârpavkit okalugfigissardlutit sáimauvfiup kulânit, kêrupiussat táukua mardluk nalunaiautip igdlerfiata kânitut akornânit, sunik tamanik Israílíp kinguai pivdlugit ilingnut inássutigiumassavnik. ²³ãma sanásavat nerriviussak kissússok mángertínertôk, tatdlisut mardlugtut takitigissox, tatdlisut atautsitut siligtigissox, tatdlivdlo áipâta kerkatut portutigissox. ²⁴tamánalo kagdliisavat kúltimik akuitsumik kúltiussumígdlo akerfíniussalerdlugo avatâgut. ²⁵sinâkuserumârpatdlo avatâgut agssait siligssusiatut siligtigissumik, sinâkutâlo kúltiussumik akerfíniussalerdlugo avatâgut. ²⁶tamatumúngalo sanásavatit akiuserfít kúltiussut sisamat, táukulo akiuserfít ivertísavatit niuluisa sisamaussut texerkuinut sisamanut. ²⁷sinâkutâta kígdlínganísáput akiuserfít, akiutit nerriviussamik erssugtautit tássunga mangorkuvdlugit. ²⁸ãma akiutígssaliúsautit kissungnik mángertínertûnik kúltimígdlo kagdlerdlugit; tamákuníngalo nerriviussak erssugtásavât. ²⁹ãma sanásavatit pûgutartailo ajánguajártailo kúmuátaussartailo katdlutitailo kuerautigssat; tamáko sanajumârpatit kúltiussut akuitsut. ³⁰nerriviussavdlo kânut iliumârpatit timiussat kînerkússutit, kipi-suitsumik kînama sânitugssat. ³¹ãma sanásavat nanerûserfik kúltiussok akuitsox; suíkaussúngordlugo sananekásavok nanerûserfik, niulualo timitâlo, mángunígfíussartanilo sivkersugssaussartanilo kâvekutaussartanilo ilagísavai. ³²avalexutit arfinígdlit nanerûserfiup sanerainit anitdlangásáput, igdlugtut pingasut. ³³kákortaríssat kâvekutaisa mángunígfíusut ássekartut pingasut avalekúme atautsime isáput, [nungutdlutik] sivkersugssaussamígdlo kâvekutaussamígdlo ilagdlit, ãma kákortaríssat kâvekutaisa mángunígfíusut ássekartut pingasut avalexutekatâne isáput, [nungut-

4 Mór. 7.⁸⁹.3Mór. 24.⁵⁻⁹.

-dlutik] sivkersugssaussamigdlo kâvekutaussamigdlo ilagdlit; taima pekásáput avalekutit táuko arfinigdlit nanerûserfingmit anitdla-
-ngassut. ³⁴ nanerûserfiuvdle timitâne ísáput kâkortaríssat kâve-
-kutaísa mángunigfísut ássekartut sisamat, sivkersugssaussartailo
kâvekutaussartailo. ³⁵ sivkersugssaussak atausek avalekutaísa ig-
-dlugít [atdlít] atânítok, sivkersugssaussak atausek avalekutaísa
igdlugít [tugdlít] atânítok, sivkersugssaussak atausek avalekutaísa
igdlugít [kutdlít] atânítok, tássa avalekutit táukua arfinigdlit na-
-nerûserfingmit anitdlangassut pigssait. ³⁶ táukualo sivkersug-
-ssaussartait avalekutaitdlo ilagísavai; tamarme atausiúsavok suí-
-kaussok kûlte akuitsok. ³⁷ âma sanásavatit kutdlersagssai ar-
-fínek mardluk, ikumatínekásassut sangmissánut kaumatitdlugít;
³⁸ kiûtítailo kiornikôrfígsailo kûltiussut akuitsut. ³⁹ kûlte akuitsok
kíkarip naligissâ piliúsavat tamatumúnga pisataínutdlo tamáku-
-núnga tamanut. ⁴⁰ misigssoritdlo tamaisa sanásagagkit ássili-
-ssagssak kâkame ilingnut takutitak ássilivdlugo.

Epr. 8,5.
sark. 15,5.

kapitalit 26.

inekarfingmik.

¹ inekarfígdlo sanásavat kulínik kaleragssaliordlutit, ilupág- 25,s.
-ssiagssat kaugdlorigsut kíparígsuliat ujalugssiagssatdlo tungut-
-sorigsut augpatdlarígsutdlo augpalujagtutdlo piliutdlugít; kêru-
-piussalersúsavatit isumaliornartuliaussunik. ² kalerkap atautsip
takíssuserísavai tatdlit mardlungnik kulígdít arfínek píngasutdlo,
silíggssuserísavai tatdlit sisamat; kalerkat tamarmik ássígtgsumik
úgtútékásáput. ³ kalerkat tatdlímat katíternekásáput tugdlérí-
-sitdlugít, âmalo kalerkat tatdlímat katíternekásáput tugdlérí-
-sitdlugít. ⁴ putuliorumârputitdlo ujalugssiagssat tungutsorigsut
piliutdlugít, kalerkap sujugdliup sínâgut ísuagut áiparínut ka-
-títernekarfíggssâgut, âmalo kalerkap ísordliup sínâgut áiparínut
katíternekarfíggssâgut. ⁵ tatdlímanik kulílingnik putulíúsautit ka-
-lerkame sujugdlerme, âma tatdlímanik kulílingnik kalerkap áipâta
ísuagut áiparínut katíternekarfíggssâgut, putut nagdlérígsítardlugít.
⁶ âma sanásavatit karsorsartut kûltiussut tatdlímanik kulígdít,
kalerkat íngmingnut katíterdlugít tamákunínga karsorsartunik, ine-
-karfík atausíngortitdlugo. ⁷ âma kaleragssaliúsautit savaussat
merkuínik, inekarfiup kâgut tupíússutigssanik; arkanílingordlugít
sanásavatit kalerkat tamáko. ⁸ kalerkap atautsip takíssuserísavai

tatdlit pingasunik kuligdlit, siligssuserísavai tatdlit sisamat; ássi-
 -gígsumik úgtútekásáput kalerkat tamáko arkanigdlit. ⁹ kalerkat
 tatdlimat ingmikut katiterumárpatit arfinigdlitdlo ingmikut, ka-
 -lerkat arfernat tapitalerígsitdlugo tovкуп sáta tungâne. ¹⁰ sana-
 -jumárpatitdlo putut tatdlimanik kuligdlit kalerkap sujugdliup isor-
 -dliup sinágut áiparminut katiternekarfigsságut, tatdlimanigdlo
 kuligdlit kalerkap áipáta sinágut áiparminut katiternekarfigsságut.
¹¹ áma sanásavatit karsorsartut kangnúsaussut tatdlimanik kulig-
 -dlit, tamákulo karsorsartut putunut karsorsartísavatit, tupek ka-
 -titerdlugo atausíngortitdlugo. ¹² tovкуvdlo kaleraisa tangnerú-
 -ssutát sivnerussok, kalerkap agfá sivnerussok, tamána tangnerú-
 -ssutautísavat inekarfiup tunuata tungágut. ¹³ tovкуvdlo kaleraisa
 takíssusiata sivnera, igdlugtut tatdlisut takitigissugssak, tamána
 inekarfiup saneraine igdlugtut tangnerússutáusavok ulísvdugo.
¹⁴ tupermutdlo uligssaliúsautit savarssuit amínik augpitdlarsagka-
 -nik kagdlerpágssamigdlo uligssaliordlutit kápít amínik. ¹⁵ sag-
 -dliligkatdlo inekarfiingmut atortut sanásavatit kissússut mánger-
 -tínertút, napassugssat. ¹⁶ sagdliligkat nungutdlutik tatdlisut ku-
 -litut takitigísáput tatdlivdlo áipáta kerkatut siligtigalutik; ¹⁷ nu-
 -ngutdlutigdlo mardlungnik mangútugssakásáput nagdlerígsunik;
 taimailiúsavatit inekarfiup sagdliligai tamaisa. ¹⁸ imailiúsavatitdlo
 sagdliligkat inekarfiingmut atortut: sagdliligkat mardlungnik ku-
 -ligdlit kujatáta tungânísáput sarkâne; ¹⁹ táukualo sagdliligkat
 mardlungnik kuligdlit atánut sanásavatit atdlipakutit sisamanik
 kuligdlit sílviussut, nungutdlugit atdlipakutit mardluk sagdliligkap
 atautsip atánut, mangútugssainut mardlússunut. ²⁰ áma inekarfiup
 igdluane avangnáta tungâne ísáput sagdliligkat mardlungnik ku-
 -ligdlit, ²¹ atdlipakutaitdlo sílviussut sisamanik kuligdlit, nungut-
 -dlutik sagdliligkap atautsip atáne mardlússartut. ²² inekarfiuvdlo
 tunuanut kitáta tungánut sanásavatit sagdliligkat arfinigdlit, ²³ mar-
 -dlungnigdlo sagdliligkiordlutit inekarfiup tekerkuinut igdlugíngnut.
²⁴ táuko mardluk tamarnik mardlússaliúsáput samánga, taimait-
 -dlutigdlo mardlússaliúsáput kávimingnut agdlát, kaujaluiussut
 atausíngortitdlugit; taimáisáput táuko mardluk tekerkuine igdlu-
 -gíngne ítugssat. ²⁵ taimaitdlutik sagdliligkat arfinex pingasúsá-
 -put, atdlipakutaitdlo sílviussut arfersaniliúsáput, nungutdlutik
 sagdliligkap atautsip atáne mardlússartut. ²⁶ áma sánerutigssa-
 -liúsautit kissungnik mángertínertúnik; tatdlimat sanásavatit ine-
 -karfiup saneráta igdлуata sagdliligainut, ²⁷ áma tatdlimat igdлуata

sagdliligainut tatdlimatdlo inekarfiup tunuata sagdliligainut kitáta tungánut. ²⁸sánerutdlo kiterdlex sagdliligkat kerkánisavok isordlersánit isordlersáta áipánut kámisimavdlune. ²⁹sagdliligkatdlo kúltimik kagdlísavatit, sánerutserfílo sánerutaisa manguvfígssait sanásavatit kúltiussut, sánerutitdlo kúltimik kagdlísavatit. ³⁰inekarfigdlo nápartísavat ilerkugssá kákame ilingnut takutitax erkordlugo. ³¹áma sanajumárpat umigssuax, ujalugssiagssat tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtutdlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut kíparigsuliat piliutdlugit; kérupiusalersúsavat isumaliornartuliaussunik. ³²tamánalo nívingásavat napassunut sí-samanut kissússunut mángertínertúnut kúltimik kagdligkanut, táuko kúltiussunik nárkavigsakásáput sisamanigdlo atdlipakutekardlutik sílviussunik. ³³karsorsartut atánut nívingásavat umigssuax, nalunaiautívdlo igdlerfía tássunga erkúkumárpat umigssúp tunuanut; taimaisívdlugo umigssuax ívdlernartumigdlo ívdlernarnerpámigdlo avigsártitsissígísavearse. ³⁴sáimauvfigdlo iliumárpat nalunaiautíp igdlerfiata kánut ívdlernarnerpáme. ³⁵nerriviussardle umigssúp silatánut ílísavat, nanerúserfigdlo nerriviussap akianut ílísavat inekarfiup saneránut kujatáta tungánut, nerriviussak avangnáta tungánut ílívdlugo. ³⁶áma ságulíúsautit tovkup pánut, ujalugssiagssat tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtutdlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut kíparigsuliat piliutdlugit, putórtulíaralugo. ³⁷ságumutdlo sanásavatit napassut tatdlimat kissússut mángertínertút kúltimigdlo kagdlerdlugit; táuko kúltiussunik nárkavigsakásáput, atdlipakutigssainigdlo kueraiumárputit tatdlimanik kangnúsaussunik.

kapitalit 27.

tunissívingmik íkívkavíngmik, tovkuvdlo sílardlianik,
úliamigdlo ívdlernartumik.

¹áma sanajumárpat tunissívik kissússok mángertínertók, tatdlisut tatdlimatut takítígíssok tatdlisutdlo tatdlimatut sílígígíssok; kíparígúsavok tunissívik, tatdlisutdlo píngasutut portutígísaveok. ²nagssússalíúsavatdlo tekerkuísigut sísamatígut, tamáko nagssússane ílagísavei; kagdlerumárpatdlo kangnúsangmik. ³áma sanásavatit arssakórfígsai kalutautítailo púgutartailo serpartaívítí ajagssáussuartailo aumaúsívígísavei; pekutai tamáisa sanásavatit kangnúsaussut. ⁴tunissívingmutdlo sanásavatit kag-

tatamantítoaa.

9

-ssutaussaliat kangnúsaussut sisamanigdlo kangnúsaussunik akiu-
 -serfilerdlugit tekerkuisigut sisamatigut. ⁵tamákulo kagssutau-
 -ssat tunissiviup igdlernaussâta kaujaluiissup atântisavatit samá-
 -nga tunissiviup kerkanut kigdligtitudlugit. ⁶ãma tunissivingmut
 akiutigssaliúsautit kissungnik mángertínertûnik kangnúsangmigdlo
 kagdlerdlugit; ⁷tamákulo akiutigssat mangúnekásáput akiuser-
 -fingnut tunissiviup saneraine igdlugígsitdlugit, tamákunínga er-
 -ssugtarkuvdlugo. ⁸ilokartitdlugo sanásavat, sagdliligaussok; sôr-
 -dlo kákame ilingnut takutíkâ, taimaliúsavât. ⁹inekarfiuvdlo
 silardlia imailiúsavat: ungalokutigssai sanásavatit ilupágssiagssat
 kaugdlorigsut kíparigsuliat piliutdlugit; sanerâta igdluanut kuja-
 -tâta tungânut sarkânut sanásavatit katitdlugit tatdlisut untriti-
 -ligtut takitigísassut; ¹⁰napassuilo mardlungnik kuligdlit táu-
 -kualo atdlipakutait mardlungnik kuligdlit kangnúsaussut, napa-
 -ssutdlo nârkavigsait ikârutaitdlo silviussut. ¹¹taimátaox tuki-
 -ngarnata igdluanut avangnáta tungânut sanásavatit ungalokutit
 katitdlugit tatdlisut untritiligtut takitigísassut napassuilo mar-
 -dlungnik kuligdlit táukualo atdlipakutait mardlungnik kuligdlit
 kangnúsaussut, napassutdlo nârkavigsait ikârutaitdlo silviussut.
¹²silardliatalo siligssusigssânut kitâta tungânut sanásavatit unga-
 -lokutit katitdlugit tatdlisut tatdlimanik kuliligtut takitigísassut
 napassuilo kulit táukualo atdlipakutait kulit. ¹³kangianilo se-
 -kernup nuissarfiata tungâne silardlia ãma tatdlisut tatdlimanik
 kuliligtut siligtigísavok; ¹⁴tekerkuata igdluane tatdlisut arkanek
 tatdlimatut takitigissox ungalokutekásavok; napassue pingasūsá-
 -put, táukualo atdlipakutait pingasūsáput; ¹⁵ãma tekerkuata ig-
 -dluane tatdlisut arkanek tatdlimatut takitigissox ungalokuteká-
 -savok; napassue pingasūsáput, táukualo atdlipakutait pingasū-
 -sáput. ¹⁶silardliatale iseriânīsavok sâgok tatdlisut mardlungnik
 kuliligtut takitigissox, ujalugssiagssat tungutsorigsut augpatdlarig-
 -sutdlo augpalujagtutdlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut kíparig-
 -suliat piliutdlugit sanasimassok putôrtuliak; napassue sisamáu-
 -sáput, táukualo atdlipakutait sisamásáput. ¹⁷silardlia kaujat-
 -dlagdlugo napassue tamarmik silviussunik ikârutekardlutik sil-
 -viussunik nârkavigsakásáput, atdlipakutaitdlo kangnúsausáput.
¹⁸silardliata takíssuserísavai tatdlit untritigdlit, tatdlitdlo tatdli-
 -manik kuligdlit tamatigut siligssuserísavai; ungalokutailo tat-
 -dlisut tatdlimatut portutigísaput, ilupágssiagssat kaugdlorigsut
 kíparigsuliat piliutdlugit sanasimassut; napassuisalo atdlipakutait

kangnúsausáput. ¹⁹ inekarfiuvdlo pekutai tamarmik atorfigssamíkut nalingínácut kivfartútigissariakartut págutailo tamarmik silardlia-talo ungaluata págutai tamarmik kangnúsausáput.

²⁰ Israflivdlo kinguai inákumárpatit, ilingnut aggiúsagát úlia-kutip úliá sorujitsox kauartax, káumarkutigssanut atugagssax, kutdlít ikumátuinarkuvdlugit. ²¹ tuperme nápitaringme, umigssúp ^{25,22.} nalunaiautop sánítup silatâne, tássane Aarunivdlo ernerisalo pí-ssarársásavait únungmit uvdlámutdlo [ikumarkuvdlugit] Nálagkap sâne. tamássa Israflíp kinguaisa túniútagagssát, kingulerígsug-ssaine nágssáungitsumik ilerkorissagssax.

kapitalit 28.

palasit atissagssainik.

¹ Aarunilo angajut ernerilo ilángutdlugit ilingnut savssarku-jumárpatit Israflíp kinguaisa akornánit, palasisut kivfartorkuv-dlugit uvavnut: Aarune, Nátalo Aapigúlo Eliásarilo Igtamárido Aarunip ernere. ² Aarunimutdlo angajungnut atissagssaliúsautit ivdlernartunik, atarkinautaussunik pínersautaussunik. ³ oxalugfi-giumárpatitdlo tamaisa ilisimassunik ūmatigdlit, anernermik ilisimatitsissumik ilumiuligkáká, Aarunimut atissagssaliorkuvdlugit ivdlernartínekarnigssánut, palasisut kivfartorkuvdlugo uvavnut. ⁴ tamássalo atissagssaliagssait: sarkarmio kiapekússuardlo áno-rárdlo kagdex ánorárdlo ilordlex issaussalíngordlugo nuerssagax nasaruserssuardlo kiterutdlo. taima ivdlernartunik atissagssa-liúsáput Aarunimut angajungnut ernerinutdlo, palasisut kivfar-torkuvdlugit uvavnut. ⁵ piliússagssaitdlo tássa kúlte ujalug-ssiagssatdlo tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtutdlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut. ⁶ kiapekússuax sanásavát ^{39,8.} kúltilo ujalugssiagssatdlo tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo aug-palujagtutdlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut kíparigsuliat piliut-dlugit, isumaliornartumik sanáralugo. ⁷ igdlugíngnik katitigagssa-nik tuvekásavox isumigut igdlugígsutigit katitigauvdlunilo. ⁸ tav-sialo kánítugssax tássunga ilagititdlugo taimatut sanasímásavox, kúltilo ujalugssiagssatdlo tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpa-lujagtutdlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut kíparigsuliat piliutdu-git. ⁹ tigúsavatitdlo ujarkat tungujuartut mardluk kiperornilerdlu-gitdlo Israflíp kinguaisa arkinik, ¹⁰ nungutdlugit arfinigdlit ujarkame atautsime atsiordlugit, nukarígssusísigit tugdlerígsitdlugit. ¹¹ u-

9*

-jarkanik kiperuissut sanait ássilivdlugit, nakitsisip kiperugáu-
 -ssusia ássilivdlugo Israflip kinguaisa arkinik kiperornilísavatit
 ujarkat tamáko mardluk; kúltimik nuerssagaussaliamik sinilísa-
 -vatit. ¹² tamákulo ujarkat mardluk kiaepekússúp tuvfnut ivertí-
 -savatit, ujarkat erkáissutigssat Israflip kinguainut, arke Aarunip
 igdlugtut tuvimiug/ísangmagit Nâlagkap sâne erkáissutigssamik.
 28,11. ¹³ sanásavatitdlo nuerssagaussaliat kúltiussut [issiliússivigssat],
¹⁴ kalivnêrkatdlo mardluk kúltiussut akuitsut, kalivnikitsúngor-
 28,22. -dlugit sanásavatit kivssaliaussut; tamákulo kalivnêrkat kivssaliat
 ivertísavatit nuerssagaussalianut. ¹⁵ sarkarmio erkartüssivdluaut
 sanásavat isumaliornartumik kiaepekússúp sananexarnera ássiliv-
 -dlugo, kútilo ujalugssiagssatdlo tungutsorigsut augpatdlarigsut-
 -dlo augpalujagtudlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut kíparigsuliat
 piliutdlugit. ¹⁶ kíparigsūsavok tapitalerfgdlunilo; takíssuserísavâ
 agssait isangnerat, âmalo agssait isangnerat siligssuserísavâ. ¹⁷ kâ-
 sark. 21,19 t. -gutdlo pilersorumârpát ujarkanik issiliússanik ujarkanik ingmíkut
 siagtitanik sisamariardlugo. aligox augpalualártok aligordlo ise-
 -riagtússak aligordlo korsorigsok sanilerígsitat, tássa siagtítat
 sujugdligssait. ¹⁸ siagtítat áipagssait tássa aligox aumaussarigsok
 aligordlo atdlarniussak aligordlo aligorkik. ¹⁹ siagtítat pingajug-
 -ssait tássa aligússak alángialassok aligússardlo agdlalik aligor-
 -dlo tungutsorigsok. ²⁰ siagtítat sisamagssait tássa Tarsisip ujará
 aligordlo tungujuartok aligordlo akisungnertók. kúltiussunik
 nuerssagaussaliartakásáput issiliússauvfingmíkut. ²¹ ujarkatdlo ta-
 -máko Israflip kinguaisa arkinut nâmagtítáúsáput arkanek mar-
 -dlúvdlutik arke nâpertordlugit; nakitsisip kiperugáussusia ássi-
 -livdlugo nungutdlutik ingmíkut atsiorfigisimásáput nagguvekatigít
 táukua arkanek mardluk arkisa ardlānik. ²² sarkarmiumutdlo sa-
 28,14. -násavatit kalivnêrkat kalivnikitsut kivssaliaussut, kúltiussut akuit-
 -sut. ²³ âmá sarkarmiumut sanásavatit orsit mardluk kúltiussut,
 tamákulo orsit mardluk ivertísavatit sarkarmiup tekerkuinut mar-
 -dlungnut; ²⁴ táukulo kalivnêrkat mardluk kivssaliaussut kúltiussut
 ivertísavatit orsinut táukunúnga mardlungnut sarkarmiup tekerkui-
 -nītunut. ²⁵ kalivnêrkatdle táukua mardluk kivssaliaussut isue mar-
 28,18 t. -dluk ivertísavatit nuerssagaussalianut táukunúnga mardlungnut
 kiaepekússúp tuvfnut sâta tungānut ivertitdlugit. ²⁶ sanásavatitdlo
 orsit mardluk kúltiussut [avdlat], tamákulo ivertísavatit sarkarmiup
 tekerkuisa áipainut, kiluanut ilungmut kiaepekússuarmut sangmissu-
 -mut. ²⁷ âmalo sanásavatit orsit mardluk kúltiussut, tamákulo

ivertísavatit kiaepeússúp sanerainut igdlugfngnut, atsingnerussumut sâta tungânut, kiaepeússúp katinerata sanianut, tavsíata kulânut. ²⁸tauvalo sarkarmio orsísigut kiaepeússúp orsfnut kilerssúsavât perdlaiaussamik ulamertuliamik tungutsorigsumik, kiaepeússúp tavsíata kulânêrkuvdlugo; tássalo sarkarmio kiaepeússúp kânit pīsá-ngilax. ²⁹Aarunivdlo Israflip kinguaisa arke sarkarmiúkut erkartüssivdlaulikut ūmáme nalánftísavai ivdlernartumut iserângame, Nâlagkap sâne erkáissutáutuínásassumik. ³⁰tássungalo sarkarmiumut erkartüssivdluáumut ikiumârpatit káumarkut agssuarnaerkutdlo, Aarunip ūmatâta nalánêrkuvdlugit Nâlagkap sánut iserângame; taimalo Israflip kinguaisa erkartûtíssutait Aarunip ūmáme nalánftítuínásavai Nâlagkap sâne. ³¹ánorák kagdle kiaepeússúp pia sanásavat ujalugssiagssat tungutsorigsut kisfsa piliutdlugit. ³²kulimigutdlo nuilakásavok, nuilâlo kaujatdlagdlugo sinâkutekásavok ikârtitigaussumik; ánorâp sorssútíp nuilâtut ítmik nuilakásavok, sérkunago. ³³kilúngautânudlo kingmernarssuaussaliorumârputit ujalugssiagssat tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtudlo piliutdlugit, kilúngautânut kaujatdlagtitdlugit, kúltiussunigdlo avilortuliorlutit kaujatdlagdlugo akorninítugssanik; ³⁴avilortut kúltiussut kingmernarssuaussatdlo akúnerârtitdlugit ánorâp kagdliup kilúngautâ kaujatdlagdlugo. ³⁵Aarunivdlo tamána atissarisavâ kivfartorângame, perpalua tusarssaorkuvdlugo ivdlernartumut iserângat Nâlagkap sánut, anissarângatdlo, tokorkunago. ³⁶sanajumârpatdlo kaormiugssak kúltiussok akuitsox [singartigax] kâgutdlo nakitsisip kiperornerisa ássinginik kiperornilerdlugo ima: ivdlernartox Nâlagkap pia. ³⁷tamánalo perdlaiaussamut ulamertuliamut tungutsorigsumut ivertísavat nasaruserssuarme sagdlíngortísavdlugo. ³⁸taimaitdlune Aarunip kauata kânísavok, Aarunivdlo nangmásavai ajortuliat sunut ivdlernartunut Israflip kinguaisa ivdlernartitainut atassartut, nu-ngutdlugit sumik ivdlernartitamik túniússissarângata; taimáitumik kauata kânítuínásavok, táukúa nuánarinekautigssānik Nâlagkap sâne. ³⁹ánorák ilordlek nuerssagángortísavat issaussalíngor-dlugo ilupágssiagssat kaugdlorigsut piliutdlugit; āma nasaruserssualiorumârputit ilupágssiagssat kaugdlorigsut piliutdlugit kiterutiliorlutitdlo putórtuliamik. ⁴⁰Aarunivdlo ernerinut sanásavatit ánorássat ilordlft kiterutitdlo kaorutitdlo, atarkinautaussut pínersautaussut. ⁴¹tamákuníngalo ánorârumârpatit Aarune angajut ernerilo tanitdlugitdlo atortugssángortitdlugitdlo

28,12.

4 Mòr. 27,21.

Sagg. 14,20.

Lúk. 2,14.

29,22-25.

ivdlernartitdlugitdlo, palasisut kivfartorkuvdlugit uvavnut. ⁴²ãma táukunúnga sanásavatit kardlft merkuluaitnut, uvingningnut ká-
-ngugissamingnut matôrutigssait, kitermit ugpatinut kigdísassut.
⁴³tamákulo Aarunip ernerisalo atissarisavait tupermut nâpítar-
-fingmut iserângamik, tunissivingmutdlúnft patdligútarângamik iv-
-dlernartume kivfartúsavdlutik, ajortuliamik toxússutigssamingnik
nangmagakalerkunagit. tamássa táussumalo kinguágssaisalo ki-
-ngornagut nâgssáungitsumik ilerkorissagssât.

kapitalit 29.

palasit ivdlernartitaunigssânik. tuníssúmik kipisuitsumik.

¹imailiorfigísavatitdlo ivdlernartísagugkit palasisut uvavnut
kivfartorkuvdlugit: tigúsavatit ugsik piaraussox atausex savar-
-ssuitdlo inúsugtut mardluk malungnaitnut, ²timiussatdlo sêrna-
-kángitsut timiussatdlo kakortugssiat putúgkat sêrnakángitsut
úliamik akussat timiussatdlo kakortugssiat sâtut sêrnakángitsut
úliamik tanitat; kajússaringnerit tamákunúnga atúsavatit. ³ta-
-mákulo nuioragkamut atautsimut ilísavatit aggiutdlugitdlo nuio-
-ragkamítitdlugit ugsingmut savarssuarnutdlo táukunúnga mar-
30,17-21. -dlungnut ilángutdlugit. ⁴Aarunilo ernerilo tovkup nâpítarfiup
pânut patdligutitísavatit imermigdlo uvfardlugit. ⁵tauvalo áno-
-rássat ivko tigúsavatit, Aarunimutdlo atitísavatit ánorâx ilor-
-dlex ánorârdlo kagdlex kiapexússúp pia kiapexússuardlo sar-
-karmiulo, tavsigdlugulo kiapexússúp tavsianik. ⁶nasaruser-
-ssuardlo niakuanut atitísavatit niakorutdlo atarkinaut ivdlernartox
nasaruserssuarmut ivertitdlugo. ⁷úlialo tarnutigssax tigúsavatit
30,22 tt. niakuanut kuivdlugo, tanitdlugulo. ⁸tauvalo ernere patdligutití-
-savatit ánorássat ilordlft táukunúnga atititdlugit. ⁹kiterutinig-
-dlo kiterusísavatit Aarunilo ernerilo, kaorutitdlo niakuinut kao-
-rusiutdlugit; tauva palasiússut pigilísavât nâgssáungitsumik iler-
-korísavdlugo, atortugssángortísavatitdlo Aarunilo ernerilo. ¹⁰tá-
-ssa ugsik patdligutitísavatit tovkup nâpítarfiup sânut, Aarunivdlo
3 Mór. 1,3. 4. ernerisalo agssatik ugsigup niakuanut tugtísavait. ¹¹ugsigdlo to-
-kúsavatit Nâlagkap sâne, tovkup nâpítarfiup pâta sujorâne. ¹²aua-
-talo ilâ tigúsavatit agssavit inuvaisa ardlânik tunissiviup nagssû-
-ssainut tarnutdlugo; ilâle tamât tunissiviup túngavianut kuísavatit.
¹³tauvalo tigúsavatit túnox erdlavtsa kânítok tamât, kigsautitdlo
tinguata kânítut tartuilo igdlugit túnordlo táukua kânítok; tamá-

-kulo tipigigsautigdliutigísavatit tunissivingme. ¹⁴ ugsiguvdle ne-
-kálo amialo anagssamautailo ingnermik ikivkartísavatit tangmár-
-fiup avatáne; tuníssut ajortaeruterkússut tamássa. ¹⁵ tauva sa- 3 Mór. 4.
-varssuit ardlát tigúsavat, Aarunivdlo ernerisalo agssatik savar-
-ssúp niakuanut tugtísavait. ¹⁶ savarssuardlo tokúsavat, aualo ti-
-gúsavat tunissivik tamatumínga serpartardlugo kaujatdlagdlugo.
¹⁷ savarssuardlo avgúsavat navguaisigut, erdlavílo niulo errortúsa-
-vatit avgornerisalo kánut niakuatalo kánut ilivdlugit; ¹⁸ taimalo
savarssuak tamát tipigigsautigdliutigísavat tunissivingme; Nálag-
-kamut tuníssut ikivkagagssak tamássa, tipik naimajuminartug- 3 Mór. 1.
-ssak, ingnek Nálagakmut ikitax. ¹⁹ tauvalo savarssúp áipá ti-
-gúsavat, Aarunivdlo ernerisalo agssatik savarssúp niakuanut tug-
-tísavait. ²⁰ savarssuardlo tokúsavat, auatalo ilá tigúsavat tar-
-nutdlugulo Aarunivdlo ernerisalo siutaisa talerpigdlít puainut
kuvdluinutdlo talerpigdlernut putuguinutdlo talerpigdlernut; auv-
-dlo sivneranik tunissivik serpartásavat kaujatdlagdlugo. ²¹ tigu-
-sísautitdlo aup tunissivingmítup ilánik úliavdlo tarnutigssap
ilánik Aarunilo atissailo ernerilo táukualo atissait tamatumínga
serpartardlugit; tauva ivdlernartúsavok táuna, atissailo ernerilo
táukualo atissait ilángutdlutik. ²² tauva tigúsavatit savarssúp tú-
-nua pamiualo túnordlo erdlavísa kánítok kigsautitdlo tinguata
kánítut tartuilo igdlugtt túnordlo táukua kánítok agssarkualo
talerpigdle; savarssuak atortugssángútigssak tássaungmat; ²³ ti-
-miussardlo angmalortok atausek timiussardlo kakortugssiak pu-
-túgak úlialik atausek timiussardlo kakortugssiak sátox atausek
nuioragkamit sérnakángitsunik imalingmit Nálagakp sánítumit.
²⁴ tamákulo tamaisa Aarunivdlo ernerisalo itumainut ilísavatit
nivtarterutigssatutdlo nivtarterutigalugit Nálagakp sáne. ²⁵ tauvalo
agssainit tiguvalugit tunissivingme tipigigsautigdliutigísavatit tu-
-níssúmut ikivkagagssamut ilaliutdlugit; tipik naimajuminartugssak
tássausassok Nálagakp sáne, ingnek Nálagakmut ikitax. ²⁶ áma
tigúsavatit savarssúp táussuma Aarunimut atortugssángútigititap
sakiai nivtarterutigssatutdlo nivtarterutigalugit Nálagakp sáne;
tamákulo ivdlit pigssarísavatit. ²⁷ ivdlernartísavatitdlo tamáko
sakíssat nivtarterutigíssat agssarkordlo ilioragagssatut tuníssutigi-
-ssak, savarssúp táussuma Aarunimutdlo ernerinutdlo atortugssá- 29,22.
-ngútigititap ilángarnere nivtarterutigíssat ilioragagssatutdlo tuní-
-ssutigíssat; ²⁸ Aarunivdlo ernerisalo tamáko pigssarísavait Is-
-ratlip kinguainit, nágssáungitsumik ilerkorísavdlugo, tuníssut i-

- 3 Mór. 7. -lioragagssak tássaungmat; Israflivdlo kinguaisa ilioragagssatut
^{29-34.} tuníssutigísavait tuníssutimingnut kujaniutinut ilángautigititdlugit;
 ilioragagssatut tuníssutigíssait Nálagkap pigai. ²⁹ atíssagssatdlo
 ivdlernartut Aarunip pigíssai ernerisa pigísavait kingornagut; táuko
 atíssaralugit tanínekásáput atortugssángortínekardlutigdlo. ³⁰ uv-
 -dlut arfínek mardluk atíssarumárpai ernerata kinguárdlugo pa-
 -lasiulersup tupermut nâpítarfingmut isertásassup ivdlernartume
 kífartúsavdlune. ³¹ savarssûvdle atortugssángûtígíssap nekâ
 tígúsavat útldugulo inime ivdlernartume; ³² Aarunivdlo ernerisalo
 tamána savarssûp nekâ timíussatdlo ivko nuíoragkamítut nerísa-
 -vait tovkup nâpítarfiup pâta sujorâne. ³³ tamáko sáimáunartit-
 -síssutigínekartut, atortugssángortísavdlugit ivdlernartísavdlugitdlo
 atorsimassut, tamáko nerísavait táukua; píssugssáungitsup nerí-
 -sángilai, ivdlernartûngmata. ³⁴ tamatumale tuníssutip atortug-
 -ssángûtígíssap nekâta ilânik timíussavdlo ilânik karrússagssaka-
 -raluarpat, tamána sívnerusok ingnermik ikívkartísavat; neríne-
 -kásángílak, ivdlernartûngmat. ³⁵ taimailíúsautit Aarunímutdlo
 ernerínutdlo ílingnut ínássutigíssáka tamaisa malígdlugit. uvdlut
 arfínek mardluk nâvdlugit atortugssángortísavatit, ³⁶ uvdlutdlo nu-
 -ngutdlugit ugsík pígdliarísavat ajortaeruterkússutíttut tuníssuti-
 Hsk. 43, -galugo sáimáunartíssíssutigísavdlugo; tuníssívgdlo ajortaiásavat
^{20-22.} kâne sáimáunartíssívdlutit, tanísavatdlo ivdlernartûngorkuvdlugo.
³⁷ uvdlut arfínek mardluk tuníssíviup kâne sáimáunartíssíssautit ív-
 -dlernarsardlugulo, tauvalo tuníssívik ivdlernartorssúsavok; nali-
 -ngínak tuníssívingmik agtuíssugssak ivdlernartúsavok.
³⁸ tamássalo tuníssívingme pígdliaríssagssatít: uvdlut nungut-
 -dlugit savat ukíortat mardluk kípsíttsumík taimáínekásassut.
³⁹ sava sujúgdlex pígdliarísavat uvdlácut, áipálo únungnerísa akor-
 -natígut. ⁴⁰ savamutdlo sujúgdlermut ílángúsavatít kajússat ívfap
 4 Mór. 28,5. ímâta avgornerísa kulíngé úlíamik kauartámík íníp ímâta avgor-
 -nerísa sísamânik akúsímassut vínílo íníp ímâta avgornerísa sí-
 -samât tuníssut kueragagssak. ⁴¹ savavdlo áípâ únungnerísa a-
 -kornatígut pígdliaríssagssat taimatut ílísavat, tuníssut nexígíssak
 tuníssutítálo kueragagssak uvdlácutut ílívdlugó; típík naimájumí-
 -nartok tássáúsassok, íngnek Nálagkamut íkítak. ⁴² tamássa tuníssut
 íkívkagagssak kípsíttíssugssak, kíngulerfígíssagssavsíne taimáíssassok,
 tovkup nâpítarfiup pâta sujorâne Nálagkap sâne pígdliaríssagssak,
 tássane nâpításagívse ívdlítldlo oxalugfígíssardlutít. ⁴³ tássanílo
 nâpítarumárpáka Israflíp kínguai nálánarssútsívkut tamána ív-

-dlernarsisitdlugo. ⁴⁴ tupek nâpítarfik ivdlernarsisíkumârpara tu-
-nissivigdlo, áma Aarunilo ernerilo ivdlernarsisíkumârpáka pala-
-sisut uvavnut kivfartorkuvdlugit. ⁴⁵ inekarumârpungalo Isratlip
kinguaisa akornáne, táukualo Gûtigísavānga. ⁴⁶ misigísáputdlo
uvanga tássaussunga Nâlagak Gûtiat, táukunínga Egivtinimit ani-
-sitsissunga akornáne inekarumavdlunga; uvanga tássa Nâlagak
Gûtiat.

kapitalit 30.

tipigigsautigdlfvfngmik. ivdlernartūmut tuniorautigssamik.

kátaussarssuarmik, úliamigdlo tarnutigssamik, tipigigsautigssamigdlo.

¹ tunissiviliúsautitdlo tipigigsautigdlfvfngmik tipigigsautinut
atugagssamik; tamána sanásavat kissúsok mángertínertók, ² tat-
-dlisut takitigissok tatdlisutdlo siligtigissok, kíparigsox, tatdli-
-sutdlo mardlugtut portutigissok; nagssússanilo ilagísavai. ³ kag-
-dlisavatdlo kúltimik akuitsumik, xálo sanerailo kaujatdlagdlugo,
nagssússailo, kúltiussumigdlo akerfiniussalerdlugo avatágut; ⁴ mar-
-dlungnigdlo kúltiussunik akiuserfilísavat akerfiniussáta atágut,
igdlugtut saneraisigut igdlugígsutigut, akiutit tamatumínga erssug-
-tautit tássunga mangorkuvdlugit. ⁵ akiutigssatdlo sanásavatit
kissússut mángertínertút kúltimigdlo kagdlerdlugit. ⁶ tamánalo
iliumârvat umígssúp nalunaiautip igdlerfiata sánítup sánut, sái-
-mauvfiup nalunaiautip kânítup ilingnik nâpitsissarfigssama na- ^{25,22.}
-lánut. ⁷ kânulo Aarune tipigigsautigdlíssásavok tipigigsautinik
tipigivfáringnik; uvdlát nungutdlugit kutdlít iluarsartarāngamigit
tamáko tipigigsautigdlíutigísavai, ⁸ áma únungnerisa akornatigut
kutdlít ikítarāngamigit tipigigsautigdlíutigísavai. tamássa Nâlagkap
sáne tipigigsautigdlíut kipisuitsugssak, kingulerígsugssavsíne tai-
-máissasok. ⁹ tipigigsaut avdlanertak tamatuma kánut písísāngi-
-larse, tuníssutdlūnít ikivkagagssak tuníssutdlūnít nexigssak nāme,
tuníssutdlo kueragagssak kánut kuerásāngilarse. ¹⁰ Aarunilo sái-
-máunartítsísavok nagssússaisa káne ukiut nungutdlugit atausiar-
-dlune; tuníssutip ajortaeruterkússutip sáimáunartítsíssutaussup ^{3 Mór. 16.}
auanik sáimáunartítsísavok káne ukiut nungutdlugit atausiardlune;
kingulerígsugssavsíne taimáissavok. ivdlernartorssuak tamássa
Nâlagkap pia. ¹¹ áma Nâlagkap Mórsase okalugfigá okardlune:
¹² Isratlip kinguaisa amerdlássusé kisikāngagkit nautsorssorneká-
-sagāngata, tauva nungutdlutik tarnimik sáimáunartitáussutigssānik
Nâlagkamut tunissísáput nautsorssornekarāngamik, perdlugterku-

-natik nautsorssornekarângamik. ¹³ nautsorssugkanut ilángútut nungutdlutik túniússagssát tássa sīkilip kiterkúnera, ivdlernartútíp 3 Mór. 27, 28. sīkilia erkordlugo, sīkile kêrat mardlungnik kuligdlit nalgissát; sīkilip kiterkúnera tamána tunissutáusavok ilioragagssak Nálagkamut. ¹⁴ nautsorssugkanut ilángútut, mardlungnik kulilingnik ukio kartut kángiútutdlo, nungutdlutik tunissut ilioragagssak tamána túniúsavát Nálagkamut. ¹⁵ pisók angnermik tunissísangilak, pftsordlo mingnermik tunissísangilak, kisiáne sīkilip kiterkúnera tunissutáusavok ilioragagssak Nálagkamut, tarnise sáimáunarterkuvdlugit. ¹⁶ tamákulo aningaussat sáimáunarterkússutit tigúsavatit Israflip kinguainit tuperme nâpítarfingme atugagssángortitdlugit; Israflivdlo kinguainut erkáissutigssáusáput Nálagkap sáne, tarnise sáimáunarterkuvdlugit.

¹⁷ áma Nálagkap Môrsase okalugfigâ okardlune: ¹⁸ áma saná-savat kátaussarssuak kangnúsaussox, kangnúsaussumik niulússartalik, uvfarfigssak; tamánalo iliumárpat tovkup nâpítarfup tunissiviuvdlo akornánut imermigdlo ímerdlugo; ¹⁹ Aarunivdlo ernerisalo agssangmingnik isigkamingnigdlo uvfarfigissásavát. ²⁰ tupermut nâpítarfingmut isisagângamik imermik uvfásáput tokorkunatik, tunissivingmutdlúnt patdligútarângamik kivfartúsavdlutik ingnex Nálagkamut ikitax ikísavdlugo. ²¹ agssatigdlo isigkatigdlo uvfásavait tokorkunatik; tamána táussumalo kinguágssaisalo kingulerfigsugssamíkut nágssáungitsumik ilerkgussarísavát.

²² áma Nálagkap Môrsase okalugfigâ okardlune: ²³ tigusst tipigisautit pitsaunerssainik: morramik isumaminik sitersissamik sīkilit tatdlimanik untritigdlit okimaekatānik, kanflinigdlo tipigingnermik morramut úgtútigissax kiterkutdlugo, sīkilit mardlungnik untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit okimaekatainik, kanártatdlo tipigisut tipigingnerssainik, sīkilit mardlungnik untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit okimaekatainik, ²⁴ ameránguanigdlo tipigisunik sīkilit tatdlimanik untritigdlit okimaekatainik, ivdlernartútíp sīkilia erkordlugo, úliakutivdlo úliānik inip imátut agtigissamik. ²⁵ tamákulo akúsavatit úlia tarnutigssángorkuvdlugo ivdlernartok tarnutigssatut akúgaliaralugit sanassariakarnerat erkordlugo; tássáusavok úlia tarnutigssax ivdlernartok. ²⁶ tamatumingalo tanísavatit tupek nâpítarfik nalunaiautivdlo igdlerfia ²⁷ nerriviussardlo pekutailo tamaisa nanerúserfigdlo pekutailo tunissivigdlo tipigisautigdlfvfik ²⁸ tunissivigdlo ikivkaivik pekutailo tamaisa kátaussarssuardlo; niulússartálo; ²⁹ ivdlernarsása-

-vatitdlo ivdlernartorssôrkuvdlugit; nalingínak tamákunínga ag-
 -tuissugssak ivdlernartūsavok. ³⁰ãma Aarunilo ernerilo tanísa- ^{29,37.}
 -vatit ivdlernartitdlugitdlo, palasisut kivfartorkuvdlugit uvavnut.
³¹Israflivdlo kinguai okalugfigikit okardlutit: úlia tarnutigssak iv-
 -dlernartok tássáusavok pigissagssara, kingulerfigsugssavsíne tai-
 -máisassok. ³²inûp avdlap timánut kuinexásángilak, taimáituliú-
 -sángilasilo tarnusiugáussusia íssuardlugo; ivdlernartûngmat iv-
 -dlernarisavarse. ³³nalingínak tamatumatut ítumik tarnusiortok
 ilánigdlûnft kimut pissugssáungitsumut tarnusiússissok ínugtaminít
 ptagáusavok.

³⁴ãma Nálagkap Môrsase okarfigá: tigustt tipigivfáringnik:
 orpigánguit kutsuata isumaminik sitsernúguinik siuterkutdlo mi-
 -ligtautainik tipigigsunik kutsungmigdlo orssússamik tipigigsumik,
 tamáko tipigivfárit tipigigsautdlo kakortok sorujuitsok amerdlaka-
 -tigfigsitdlugit. ³⁵tamákulo tipigigsautigssiarisavatit akúgaliara-
 -lugit sanassariakarnerat erkordlugo; tipigigsautáusáput taraju-
 -ligkat minguitsut ivdlernartut. ³⁶ilálo aserorterkigsárdlugo ta-
 -matuma ilá tupermut nâpítarfingmut iliumârpát nalunaiautip sâ- ^{Epr. 9,4.}
 -nut, ilingnik nâpitsissarfigssavnut. tamána ilivsinut ivdlernar-
 -torssúsavok. ³⁷tipigigsautigssiasgssavitdlo tamatuma tipigigsau-
 -siugáussusia íssuardlugo tipigigsausiúsángilase ilivsinut; ivdler-
 -nartūsavok tamána ilingnut Nálagkamut pigititauvdlune. ³⁸na-
 -lingínak tamatumatut ítumik tipigigsausiortok naimajuminartug-
 -ssiariumavdlugo, táuna ínugtaminít ptagáusavok.

kapitalit 31.

sulissut ilitsersortigssait tainekartut. sapát aulajangiúnekásassok.
 nalunaiautip agdlagsimavfé Môrsasip pigai.

¹Nálagkavdlo Môrsase okalugfigá okardlune: ²takuvat ar-
 -kagut taivara Bisálfle Uerip ernerera, Hôrip ernutá, Jútákut
 nagguvekatigt ilát; ³ilumiulerparalo Gútip anerneranik, ilisima-
 -nermigdlo sujunekarnermigdlo ilisarssinermigdlo, sulíagssanigdlo
 tamalánik, ⁴erkarsarnartunik isumaliorsínāngortitdlugo kúltimig-
 -dlo sílvimigdlo kangnúsangmigdlo sanasínāngortitdlugo ⁵ujarka-
 -nigdlo kiperugagssanik issiliússagssanigdlo kissungnigdlo kiperu-
 -gagssanik suliakarsínāngortitdlugo, sulíagssanik tamalánik sulí-
 -sínāngortitdlugo; ⁶takúsagitdlo táussumúnga áiparítikiga Ogúlia
 Agisámaup ernerera, Dánikut nagguvekatigt ilát; nalingínaitdlo ūma-

-timíkut ilisimassut ūmataisigut ilisimássusekartípáka, táukualo sanásavait tamaisa ilingnut inássutigissáka: ⁷tupek nâpítarfik nalunaiautivdlo igdlerfia sáimauvfigdlo táussuma kânítok tovkuv-
-dlo pekutai tamaisa, ⁸nerriviussardlo pekutailo nanerûserfigdlo sukuluitsox pekutailo tamaisa tunissivigdlo tipigigsautigdlfvfik, ⁹tunissivigdlo ikivkaivik pekutailo tamaisa kátaussarssuardlo niu-
-lûssartálo, ¹⁰atissagssatdlo kivfartûssinermut atortut, tássa Aa-
-runip palasip atissagssai ivdlernartut ernerisalo atissagssait pa-
-lasisut kivfartûsigissagssait, ¹¹úlialo tarnutigssax tipigigsautdlo tipigivfârik ivdlernartûme atugagssax. ilingnut inássutigissáka tamaisa maligdlugit sanásavait. ¹²ãma Nâlagkap Mórsase oka-

-lugfigâ okardlune: ¹³Israflip kinguai okalugfigíkit okardlutit: ki-
Hsk. 20,12. -siáne sapátika aulajangiúniarsigik, nalunaerkutáusangmata uva-
-ngalo ilivsilo akúnivtíne, kingulerfugsugssavsíne taimáissassut, ili-
-simarkuvdluse uvanga tássaussunga Nâlagak ilivsínik ivdlernar-
-titsissok. ¹⁴taimáitumik sapát aulajangiúniarsiuk, ilivsínut iv-
-dlernartûsangmat; tamatumínga nalinginautitsissok tokúnekása-
-vok; mássa tamatumane sumik suliniartokarpat, táussuma tarnâ
Mat.12,1-12. ínugtainit pîagáusavok. ¹⁵uvdlut arfinigdlit suliniarfigssáuput, uv-
-dlutdle arfinex áipât tássa sapât, sulísaerfik ivdlernartox Nâ-
-lagkap pia; sapátikut sumik suliniartox tokúnekásavok. ¹⁶tai-
-maingmat Israflip kinguaisa sapât aulajangiúniásavât kingulerf-
-sugssamíkut sapât nagdliússísavdlugo angerutsitut nâgssáungit-
-sutut. ¹⁷uvangalo Israflivdlo kinguaisa akúnivtíne nâgssáungit-
-sumik nalunaerkutáusavok; uvdlut arfinigdlit uvdlûtitdlugit Nâ-
-lagkap kilagdlo nunalo piliaringmagit, uvdlutdle arfinex áipâne
32,15 t. sulísaeremat ingminik kítdlagsardlune. ¹⁸tauva kákame Sínai-
okalugfigerêramiuk Mórsasimut túniúpai agdlagfigssiat mardluk
nalunaiautip agdlagsimavfè, agdlagfigssiat ujaraussut Gútip ag-
-ssânik agdlangnekartut.

kapitalit 32.

kúltiussumik norraussaliortut.

¹inuitdle Mórsase malugileramíko kákamit ateratdlángitsox, tauva Aarunimut katerssorput okarfigalugulo: kâ, Gútiliortigut sujunivtigut ingerdlassugssanik; Mórsase táuna angut Egivtinimit majuartitsisserput kanok ilinersok nalugavtigo. ²Aarunip tauva okarfigai: nuliavsilo ernivsilo panivsilo iverutait kúltiussut siú-

-miugissait pèrsigik uvavnutdlo aggiutdlugit. ³tauva inuit ta-
-marmik iverutitik kùltiussut siúmiugissatik pèrpait Aarunimutdlo
aggiutdlugit. ⁴táussumalo [kùlte] tiguvâ agssainit, kiperūmigdlo
ássigssalioramiuk norraussaliarâ kueragak. okarput tauva: tássa ¹kúng.
Gûtisít, Israfle-â, ilingnik Egivtinimit majuartitsissut. ⁵Aarunivdlo ^{12,28.}
taimailissut takugamigit tunissivilorpok sâne tordlulavdlunilo o-
-kardlune: akago Nâlagkamut nagdliússiviúsavok. ⁶tauva aka-
-gungmat uvdlâkut makiârput tuníssutinik ikivkagagssanik pig-
-dlívdlutik tuníssutinigdlo kujaniutinik aggiússivdlutik; ingíputdlo
inuit neriumavdlutik imerumavdlutigdlo, nikuíputdlo ikagkumav- ¹Kor. 10.7.
-dlutik.

⁷Nâlagak tauva Môrsasimut okarpok: ateriartorit, ínugtáit
Egivtinimit majuartitatit aseruingmata. ⁸sangulertokaut avkúmit
táukunúnga atuarkussaraluavnit; ingmingnut norraussaliorput kue-
-ragkamik patdlorfigalugulo tuníssutinigdlo pigdlívigalugo okar-
-dlutigdlo: tássa Gûtisít, Israfle-â, ilingnik Egivtinimit majuartit-
-sissut. ⁹âma Nâlagak Môrsasimut okarpok: inuit uko issigâka;
takuvatíme inuiaussut sisaussunik pukusugdlit. ¹⁰mânalo pit-
-sailexinanga, níngangnera táukunúnga katsungailísangmat nu-
-ngúkumârdlugitdlo, tauvalo ivdlit inuiagssuángortíkumârpavkit.
¹¹Môrsasile manigûtdlune kinuvok Nâlagkap Gûtíme sâne, okar-
-dlune: Nâlagak-â, sôk níngangnerit katsungailísava ínugtángnut
nakússutsíkgut angingártúkut agssangnigdlo píssaussunik Egivti-
-nimit anísítángnut? ¹²sôk Egivtinimiut ima okalúsápat: perdlú-
-tigssânik anísípai kákane tokorarumavdlugit, nunap kânit nu-
-ngutíkumavdlugit. níngangnerpit katsungáissusia tunúkaluariuk,
ínugtavitdlo perdlugssaraluat perkígsimíssutigigiuk. ¹³Aaperâtdlo
lisârdlo Israflilo kívfátit erkaigigit, táuko ugpernarsaívfígígagkit
ingminik narkígsígalutit ima okardlutit: kinguâgssase kilaup uv-
-dloriaisut amerdlatígítísavâka, nunalo mána okautígíssara tamât
kinguâgssavsinut túniúkumârpára nâgssáungítsumik pígerkuvdlugo.
¹⁴tauva Nâlagkap perkígsimíssutigâ perdluk okautígíssane ínug-
-taminut nagdliutíkumassaraluane. ¹⁵Môrsase tauva tunússivok
kákamít atilerdlune, agdlagfigssiát dlo táuko mardluk nalunaiáutip
agdlagsimavfé tigumiarai, agdlagfigssiát igdlugtut agdlangnekartut
sâmíkutdlo tunumíkutdlo. ¹⁶agdlagfigssiát táuko Gútip sanârai,
agdlangnerilo Gútip agdagarai agdlagfigssianut kiperugaussut.
¹⁷Jôrsuavdle tusaramiuk inuit nípât, nívdliákingmata, tauva Môr-
-sasimut okarpok: tangmârfingme sorssugpalugput. ¹⁸âkivâle:

ajugaussutdlünft suaortakátáutut artorssartutdlünft suaortakátáutut nipigíngilát tamána, erinalerssortakátártut nipát tusarpara. ¹⁹ tang-mârfigdle Mórsasip patdlileramiuk, norraussardlo kâvigtutdlo takuleramigit, tauva níngangnera katsungailerpok, agdlagfigssiadldo táuko tigumiane igípai navdlordlugitdlo kákap atâne. ²⁰ norraussaliátdlo tiguvâ ingnermik ikivkartitdlugo, aserorterpálo aserorternere mikissuaránguángortitdlugit, imermutdlo siaruarterpai Israílíp kinguainut imigssarititdlugit. ²¹ Aarunimutdlo Mórsase okarpok: inuit ukua sungmatit ajortuliarne k taima agtigissock táukunúnga nagdliutípiuk? ²² Aarunivdle akivâ: nálagkama níngangnera katsungailíngikile; inuit nalúngilatit ajortormiussut. ²³ táukua okarfigānga: Gútiliortigut sujunivtigut ingerdlassugssanik, Mórsase táuna angut Egivtinimit majuartitsisserput kanok ilinersok nalugavtigo. ²⁴ uvangalo okarfigāka: nalingínaup kúltimik pekartup pêrdliuk. tauva uvavnut túniúpát, ingnermutdlo nalugkavko norraussak tamána píngorpok. ²⁵ Mórsasip tauva inuit malugigamigit isumamingnik ingerdlalersut, Aarunip isumamingnik ingerdlalersingmagit akerartortainut mitangnarsisitdlugit, ²⁶ tauva Mórsase tangmârfiup isâvfianut kekariartorpok okardlunilo: Nálagkap pigissai uvavnut pilit. tauva Lívíp kinguai tamarmik táussumúnga katerssorput. ²⁷ okarfigailo: ima okarpok Nálagak Israílíp Gútia: nungutdluse panase kitivsinut ivertísigik, tangmârfigdlo ingerdlavigisiuk tamatigut, isâvfingmit isâvfingmut, tokorarsigigdlo nungutdluse katángutise ikíngutisilo tugdlisilo. ²⁸ Lívívdlo kinguai taimailiorput sôrdlo Mórsase okartok; angutitdlo uvdlok tamána inungne ordlorartut pingasunik túsintigdlit migssiliorpait. ²⁹ Mórsasilo okarpok: uvdume atortugssángortíniaritse Nálagkamut, nungutdluse ernivsigut katángutivsigutdlo, pivdluarkússut uvdume ilivsinut túniúnekarkuvdlugo. ³⁰ akagúngmatdlo Mórsase inungnut okarpok: ajortuliangâkause; mánale Nálagkamut majúasaunga, ajortuliarnerse matôrnekartísínáusaneriga. ³¹ Mórsasilo Nálagkamut uterame okarpok: ata, inuit uko ajortuliangâkaut, kúltiussunik ingmingnut Gútiliorput. ³² mánale kanortok ajortuliarneránik isumákêrfigíkit; isumákêrfigísángíkug-
¹ Juán. 5,19. -kitdle píaringa magpersagkanit ivdlit agdlagkangnit. ³³ Nálagkavdle Mórsase okarfigâ: nalingínax uvavnut ajortulissock magpersagautivnit píarumârpara. ³⁴ autdlarsínait, inuit tasíssersûkit najugkamut ilingnut okautigissavnut. takuvat íngiliga sujunigkut
⁵ Mór. 33, e t.
Rúm. 9, a.

ingerdlásavok; kisiáne uvdlok takusaivfigssara nagdliugpat ajor-
-tuliausiat táukunane takusarumárpara. ³⁵Nálagkavdlo inuit pit-
-dlarpai Aarunip norraussaliá piliaringmássuk.

kapitalit 33.

inuit perqigsimissut. tupek nápartitaussok tangmârfiup avatáne.
Nálagkap nálangnarssusia Mórsasip takujumatdlerá.

¹Nálagkavdlo Mórsase okarfigá: tamānga majuariartorit, iv-
-dlitdlo inuitdlo uko Egivtinimit majuartitatit, nuna ornigdlugo
Aaperāmut Iisāmutdlo Jākumutdlo ugpernarsáissutigissara okar-
-dlunga: kinguāgssangnut túniúkumárpara. ²ingile sujunigkut
autdlartíkumárpara Kānākutdlo Amorikudlo Hitíkudlo Fērisí-
-kutdlo Hivíkudlo Jīpusíkudlo kimátitdlugit. ³nunamut ímung-
-mik tungusungnitsūmigdlo kúgtumut [písause]. kisiáne akornav-
-sínitdlunga majukatigisángilavse, inuiaugavse sisaussunik puku-
-sugdliit; nungokinavavse ingerdlatitdluse. ⁴inuitdle okautsit ta-
-máko tusaruminaitsut tusaramíkik aliasulerput, ássútiminigdlo
ássuartokángilak. ⁵Nálagak Mórsasimut okarmat: Israflip ki-
-nguainut okarit: inuiauvuse sisaussunik pukusugdliit; sekungner-
-nerínardlūnft akornavsínitdlunga majukatigigaluaruvse nungúsa-
-galuarpavse. mánale ássútise atissase pēratdlarsigik, misiger-
-xuvdlunga kanok iliorfigisagivse. ⁶taimáitumik Israflip kinguaisa
ássútitik atissatik pērpait kákap Hōrīpip erkáne. ⁷Mórsasip
tauva tupek tiguvá ingminut nápartitdlugo tangmârfiup avatáne,
tangmârfik alisimavdlugo, taivdlugulo tupermik nâpitarfingmik;
tauvalo Nálagkamik sujunersiuiniartut nungutdlutik anísassut tu-
-permut nâpitarfingmut tangmârfiup avatânitumut. ⁸Mórsasilo
tupermut anissarāngat inuit tamarmik nikuítarput, nungutdlutik
tupermik paine kekardlutik, kingornanit issigalugo tupermut iser-
-simatserdlugo; ⁹tupermutdlo iserāngat napassok nuiaussok ápa-
-raraok tovkup pâta sujoráne napavdlune, Mórsasilo okalokatigá. ^{29,42.}
¹⁰inuitdlo tamarmik napassok nuiaussok takussarāngamíko tovkup
pâta sujoráne napassok, tauva nikuítarput sikigdlutigdlo nungut-
-dlutik tupermik painitdlutik. ¹¹Nálagkavdle Mórsase okalugfigi-
-ssarpâ kīnarsivdlugo, taimatut sōrdlo inūp tugdline okalokati- ^{4 Mór. 12,s.}
-ssarâ. tangmârfingmutdlo uterāngat kivfâ Jōrsua Núnip ernerá
táuna inūsugtox tupermit nigortaríngilak.

¹²Mórsasilo Nálagkamut okarpok: ata, uvavnut okarputit:

inuit uko majuartíkit; kisiáne nalunaerfigíngilarma kina uvavnut áiparititdlugo autdlartíkumagit, naugdlo okartutit: atigkut ilisa-râvkit, sáimáunarsivutitdlo issivnut. ¹³ atale, issingnut sáimáunarsigaluaruma, tauva avkutigerkussangnik nalujungnaersínga-ait, ilisarerkuvdlutit, sáimáunarserkuvdlungalo issingnut. takúsagítit-dlo inuit uko ivdlit ínugtarígítit. ¹⁴ akiválo: kípara iláusavok, kasuerfigssarsíúsavavkitdlo. ¹⁵ tauva okarpok: kípat iláungigpat tamānga majuartekinatígit. ¹⁶ sunalo ilisarnakutígísavara issingnut sáimáunarsígavta uvangalo ínugtátitdlo? tamána kisiat ilá, inger-dlakatígígvítit. tauva uvangalo ínugtátitdlo íngmíkórtitáusa-ssugut inuíakatígíngnit nunap kánítunit tamanit. ¹⁷ Nálagkavdlo Mórsase okarfigá: tamatumúnataok taimailíusaunga sórdlo okar-tutit, issivnut sáimáunarsígavit, atigkudlo ilisarígavkit. ¹⁸ okarpor-dle: nálangnarssutsit takunára-ait? ¹⁹ akiválo: ajúngíssusera tamát

Is. 63,9. ^{34,5-7.} kínavit ságut sarssorkujumárpara, Nálagardlo arkagut tordlulauti-Rúm. 9,16. -gíumárpara kínavit sáne. sáimáussara sáimáusavara, nagdligtuga-ralo nagdligtúsavara. ²⁰ āma okarpok: kípara takusínáungilat, inúp takusínáungíngmanga inúvdlunilo. ²¹ āma Nálagak okarpok: takuvat sanivnípok najugagssak kaersume kekarfigssat; ²² tauva nálangnar-ssusera sarssutílerpat kaersup kuvnerane kekartíkumárpavkit, itú-mavnígdlo mátúkumárpavkit sarssuterérserdlunga. ²³ itumagalo péruvko kíngorkavnit issígíumárparma, kíparale takussagssáungílak.

kapitalit 34.

agdlagfigssiat nalunaiautip agdlagsímvfê kíngugdlít. Nálagkap nálangnarssusiata Mórsase sarssúká. Gútip angerusianik. Mórsasip kíhá akisugtok.

¹ Nálagkap āma Mórsase okarfigá: agdlagfigssianik ujaraus-sunik mardlungnik kuvssaígít sujugdílít ássíngínik, tauva okautsít agdlagfigssiane sujugdlerne navdlugkangne ítut táukunúnga ag-dlagkumárpáka. ² akagulo pígināngorit uvdlákut kákamut Sí-naimut majuardlutit tássanilo nápítísvdlunga kákap kárpiáne. ³ áiparalutit majuartokásángílak, ínungmígdlo takugssaussoxásá-ngílak kákap ilánílúnít náme, āma savamígdílúnít ugsíngmígdílúnít mangíartokásángílak kákap tamatuma tungáne. ⁴ tauva Mórsasip agdlagfigssiat ujaraussut mardluk kuvssarpai sujugdílít ássíngé, uvdlákutdlo makíárdlune kákamut Sí-naimut majuarpok, sórdlo Nálagkap ínákáne, agdlagfigssiatdlo táuko mardluk ujaraussut tí-gumíarpai. ⁵ Nálagardlo arkarpok núíakut tássunga kekariar-

-tordlune sanianut, Nálagardlo arkagut tordlulautigá. ⁶Nálagar-
 -dlo sarssugpok knáta ságut, tordlorpordlo: Nálagak, Nálagak ^{33,19.}
 Gúte nágdligtuissox sáimaussox, kamajuitsox isumagssuingártok
 ilumûngártordlo, ⁷isumagssuinermik aulajangtssok túsintilingnut,
 ajortulianigdlo pinerdlungnernigdlo ajortuliautsinigdlo isumáktssok, ^{20,5. 6.}
 píngitsûtitsinanile, sujuaissat ajortuliainik takusaissox kitornaine
 ernutainilo kinguaisalo píngajugssaine sisamagssainilo. ⁸tauva
 Mórsase nunamut sikingnasuarpok patdlordlunilo; ⁹okarpordlo:
 ata, issingnut sáimáunarsigaluaruma, Nálagak-â, tauva Nálagkap
 ingerdlaxatigilisigútok akornavtíntdlune, uko inuiaungmata sisau-
 -ssunik pukusugdlit, isumákêrfigitigutdlo ajortuliavtínik ajortuliaut-
 -sivtínigdlo kingornússaralutalo. ¹⁰akiválo: takuvat, angerutsimik
 aulajangersáisaunga; íngtavít tamarmik tákuáne tupingnartulioru-
 -mârpunga píngortínekángisáinartunik, sumilúnft nuname inuiang-
 -nilúnft kikûgaluartune náme, inuitdlo akúnermiúvfigissavit tamar-
 -mik takúsavát Nálagkap sulíâ, ánilárnarumârmat tamána ilingne
 suliarissagssara. ¹¹maleruákit uvdlume ilingnut inássutigissáka;
 takuvat, Amoríkutdlo Kánâkutdlo Hítíkutdlo Fêrisíkutdlo Híví-
 -kutdlo Jípusíkutdlo sujuníkgut kimátíkmârpáka. ¹²mianerssorít
 nunap ornigagssavit inue angerfigekatígerkunagit, napítivfigekina- ^{23,32 t.}
 -vase akúnivsíne; ¹³kisiáne tunissivê úkautísavase napassuliaitdlo
 navdlordlugít orpígssuarmiuliaitdlo kivdlordlugít; ¹⁴Gúte avdla
 patdlorfigísángínagko. mássa Nálagak ilungersortumik atekarpok,
 Gútiuvok ilungersortok. ¹⁵nunap inue angerfigekatígekinavatít,
 tauvalo uverssarapata Gútisik malígdlugít, Gútimíngnutdlo tuni-
 -ssivdlutík kaerkugpatít tuníssutainít nerekinavutít; ¹⁶panísalo
 ilait erníngnut nulíssiutekinavatít, táukulo pané uverssarunik Gú- ^{4 Mór. 25.}
 -tisik malígdlugít, ernítítaok uverssartekinavatít Gútimíngnik ma-
 -língnítítídlugít. ¹⁷ílingnut Gútilíúsángilatít kueragkaník. ¹⁸nag-
 -dliússivík sêrnakángitsunik timiussartorfík aulajangiúsavat uv- ^{23,15.}
 -dlut arfínek mardluk sêrnakángitsunik timiussartúsavdlutít, sôr-
 -dlo inákívkít, káumatíp Aapfvíp taimailínera erkordlugo, Aa-
 -píve káumatautítídlugo Egívtínímít anígavít. ¹⁹ígdlíssamík ang-
 -maíssut tamáisa pígáka tamáísalo nerssutautívít ernerkautáit ^{13,12 t.}
 angutaussut, ugsiunersutdlúnft savaunersutdlúnft. ²⁰siutítúv-
 -dle ernerkautá savârkamík taorserdlugo utertísavat, utertíku-
 -mángíkugkule kungasfásavat. ernívít angajugdílííait tamáisa
 taorserdlugít utertísavatít. sokatdlánguarnasílo kínavnut takutí-
 -sángílase. ²¹uvdlut arfínígdllít sulíssásautít, uvdlutle arfínek ^{23,12.}

áipáne sulísáisautit ivssordlúnt agssatdligtigagssax naussutdlúnt katerssugagssat suliarísaerdlugit. ²² nagdliússivik sapátit akúnerinik kisitsivigissariax nagdliússissásavat, kajússiagssat katerssu-
^{23,16 t.} -gaulerfiáne katerssugaorkártut ánekarfigssát, nagdliússivigdlo ka-
 -terssuerérfik ukiox nálerpat. ²³ ukiut nungutdlugit pingasoriar-
 -dlutik angutitatit tamarmik takutísáput Nálagkap nálagaussup
 Israflíkut Gútiata kfnánut. ²⁴ mássa akimángitsut sujungkut ki-
 -mátikumárpáka nunavitdlo kigdlinga nerugtorsardlugo; tauvalo
 nunangnik piniartokásángilax majuarsimatitdlutit, ukiup akúnerane
 pingasoriardlutit Nálagkap Gútitvit kfnánut takutíkiartorângavit.
^{23,18 t.} ²⁵ uvavnut pigdliutigissavit aua pigdliarísángilat sêrnarsautilingmik
 sanilekartitdlugo; tuníssutdlo tokutagssax kángtvfigsiut axaguanut
 unigtínekásángilax. ²⁶ nunautingne naorkártut sujugdlersait Ná-
 -lagkap Gútitvit igdluanut ásavatit. savaussârax úsángilat arnáta
 ímuantitdlugo. ²⁷ tauva Nálagkap Môrsase okarfigá: okautsit
 tamáko agdlákit pigísavdlugit, okautsit tamáko maligagssautit-
 -dlugit ivdlitdlo Israflíkutdlo angerfigekatigigavse. ²⁸ tássanípordlo
 Nálagax áiparalugo uvdlut sisamanik kuligdlit únuatdlo sisamanik
 kuligdlit nexigssamik nerinane imigssamigdlo imernane. tauva
 agdlagfigssianut agdlagpai okautsit angerutsip pé, okautsit táuko
^{34,1.} kulit. ²⁹ pivordlo Môrsase atilerame kákamit Sfnaimit, agdlag-
 -figssiat táuko mardluk nalunaiautip agdlagsimavfé tigumiaralugit
 kákamit arkutileramigit, tauva sianigingilá kiname amia akisugtox,
 okalokatigigamiuk. ³⁰ Aarunivdle Israflivdlo kinguaisa tamarmik
 Môrsase takuleramíko, sunauvfalo kfnáta amia akisugtox, tauva
 patdlingnek ersigilerpát. ³¹ Môrsasivdle xaerkungmatik uterfigát
 Aarunivdlo ilagítldlo sujulerssortaisa tamarmik, Môrsasivdlo oka-
 -lugfigai. ³² kingornalo Israflip kinguai tamarmik patdligúput,
 táukunúngalo inássutigai tamaisa Nálagkap kákame Sfnaimie ing-
^{2Kor. 3,7-18.} -minut okalútigissai. ³³ okalugfigeréramigitdlo Môrsasip kine sâ-
 -guvá; ³⁴ Nálagkavdle sánut iserângame okalokatigísavdlugo, tauva
 sâgok pêrarâ anitserdlune; anissarângamilo Israflip kinguai oka-
 -lugfigissarpai ingminut inássutiginekartunik. ³⁵ Israflivdlo ki-
 -nguaisa takussarângássuk Môrsasip kfná, kfnáta amia akisugtox;
 tauva Môrsasip kine sâgussarâ, kisiáne okalokatigísavdlugo ki-
 -ngumut iserângame sâgok pêrarâ.

kapitalit 35.

sapát ivdlernartitáusassok. kajumingnermingnit tunioraissut.
sulissut ilitsersortigssait ivertínekartut.

¹Mõrsasivdlo Israflip kinguai ilagft ilüngaisa atautsimut kaerkuvai okarfigalugitdlo: imáitok Nálagkap inássutigá taimai-
-liorkuvdluse: ²uvdlut arfinigdlit suliniarfigssáuput, uvdlutdle ar-
-finex áipát ilivsinut ivdlernartūsavok, sapátáusavok sulisaerfik ^{31,14 t.}
Nálagkap pia; nalingínax tamatumane sumik suliniartok tokúne-
-kásavok. ³sapátikut ingnermik ikitsisángilase inigissavse ar-
-dláinānilūnt náme. ⁴imalo Mõrsasip okarfigai Israflip ki-
-nguai ilagft ilüngaisa: imáitok Nálagkap inássutigá okardlune:
⁵Nálagkamut tuníssutigssamik ilioragagssamik tigusigitse pivsinut;
nalingínait ūmatimíkut kajumigtut aggiutdlisigik Nálagkamut tu-
-nissutigssat ilioragagssat: kútilo sflvilo kangnúsagdlo, ⁶ujalug-
-ssiagsatdlo tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtutdlo ^{25,2 tt.}
ilupágssiagsatdlo kaugdlorigsut savaussatdlo merkue, ⁷savar-
-ssuitdlo amé augpitdlarsagkat kápítdlo amé kissuitdlo mánger-
-tinertút, ⁸úlialo káumarkutigssanut atugagssax naussutdlo tipi-
-gigsut úliamut tarnutigssamut pujórutigssanutdlo tipigigsunut atu-
-gagssat, ⁹ujarkatdlo tungujuartut ujarkatdlo issiliússagssat kia-
-pekússuarmut sarkarmiumutdlo atugagssat. ¹⁰nalingínaitdlo iliv-
-sine ūmatimíkut ilisimassut aggerdlit Nálagkap inássutigissai ta-
-maisa sanajartordlugit: ¹¹inekarfigssax tupiússutigssálo uligssálo ^{25,9.}
karsorsartugssailo, sagdliligagssailo sánerutigssailo napassugssailo
atdlipakutigssailo, ¹²igdlarfigssardlo akiutitagssailo sáimauvfigssar-
-dlo umigssuagssardlo ságugssax, ¹³nerriviusagssardlo akiutitag-
-ssailo pekutigssailo tamaisa timiussagssatdlo kínerkússutit, ¹⁴na-
-nerúserfigssardlo káumarkutigssax pisatagssailo kutdlersagssailo
káumarkutigssavdlo úliagssá, ¹⁵tunissivigssardlo tipigigsautigdlfv-
-figssax akiutitagssailo úliagssardlo tarnutigssax pujórutigssatdlo ^{30,1 tt.}
tipigigsut ságugssardlo inekarfiup pánut matugssax, ¹⁶tunissivig-
-ssardlo ikivkaivigssax kagssutaussartagssailo kangnúsaussut akiu-
-titagssailo pekutigssailo tamaisa kátaussarssuagssardlo niulú-
-ssartagssálo, ¹⁷silardliatalo ungalokutigssai napassugssailo atdli-
-pakutigssailo, silardliatalo iseriáta ságugssá, ¹⁸inekarfiuvdlo pá-
-gutigssai táukualo nokarutigssait, ¹⁹atissagssatdlo kivfartússi-
-nermut atúsassut ivdlernartúme kivfartúsigssat: Aarunip palasip ^{27,9 tt.}
atissagssai ivdlernartut ernerisalo atissagssait palasisut kivfartú-
^{28,1 tt.}

-sigissagssait. ²⁰ tauva Israflip kinguai ilagft ilüngarmik Mór-
 -sasip sânit autdlarput. ²¹ tamarmigdlo ūmatimíkut pilerissut
 tamarmigdlo anernermíkut kajumigsissut aggerput Nálagkamut
 tuníssutinik ilioragagssanik aggiússivdlutik, sanágssanut tovkup
 nâpítarfiup pigssainut tamanutdlo tássunga suliarinexásassunut
 atissagssanutdlo ivdlernartunut atúsassunik. ²² angutitdlo arnatdlo
 ūmatimíkut kajumigsissut tamarmik aggiússíput karsorsartunigdlo
 tugdlerutinigdlo agssangmiunigdlo sapánganigdlo kúltiussunik, pe-
 -xutinik kúltiussunik tamalánik; nalingínait kúltimik nivtarteru-
 -tigssatut Nálagkamut nivtarterutigissagssakartut aggiússíput.
²³ tamarmigdlo ujalugssiagssanik tungutsorigsunigdlúnft augpatdla-
 -rigsunigdlúnft augpalujagtunigdlúnft ilupágssiagssanigdlúnft kaug-
 -dlorigsunik savaussatdlúnft merkuinik savarssuitdlúnft amfnik
 augpitdlarsagkanik kápítldúnft amfnik pigissakartut tamákunínga
 aggiússíput. ²⁴ tamarmigdlo slvimigdlúnft kangnúsangmigdlúnft
 ilioragagssakartut tamáko tuníssutitut ilioragagssatut Nálagkamut
 aggiúpait; tamarmigdlo kissungnik mángertínertúnik sanágssanut
 suliarinexásassunut nalingínarnut atorsínaussunik pigissakartut ta-
 -máko aggiúpait. ²⁵ arnatdlo ūmatimíkut ilisimassut tamarmik
 agssangmingnik kivssíput, kivssatigdlo aggiúpait: tungutsorigsut
 augpatdlarigsutdlo augpalujagtutdlo ilupágssiagssatdlo kaugdlo-
 -rigsut. ²⁶ arnatdlo ūmatimíkut kajumigtut savaussat merkuisa
 suliarinexarnigssánik ilisimassut tamarmik tamákunínga kivssíput.
²⁷ sujulerssuissutdlo aggiússíput ujarkanik tungujuartunik ujarka-
 -nigdlo issiliússagssanik, kiapexússuarmut sarkarmiumutdlo atu-
 -gagssanik, ²⁸ naussunigdlo tipigigsunik ūliamigdlo, káumarkutig-
 -ssanut ūliamutdlo tarnutigssanut pujórutigssanutdlo tipigigsunut
 atugagssanik. ²⁹ angutitdlo arnatdlo Israflip kinguaine ūmatimíkut
 kajumigsissut, suliajssanut Nálagkap Mórsasíkut suliarinexarku-
 -ssaisa ilánut nalingínarnut atugagssanik aggiússiumavdlutik ūma-
 -timíkut kajumigsissut, táuko tamarmik kajumingnermingnit tu-
 -níssutinik aggiússíput Nálagkamut. ³⁰ Mórsasilo Israflip ki-
 -nguainut okarpok: takuvarse, Nálagkap arkagut taivâ Bisálfile
^{31,1} tt. Uerip ernerá Hôrip ernutá, Jútácut nagguvekatigft ilát, ³¹ ilumiu-
 -lerpálo Gútíp anerneranik ilisimanermigdlo sujunekarnermigdlo
 ilisarssinermigdlo suliajssanigdlo tamalánik, ³² erkarsarnartunik
 isumaliorsínāngortitdlugo, kúltimigdlo slvimigdlo kangnúsangmigdlo
 sanasínāngortitdlugo, ³³ ujarkanigdlo kiperugagssanik issiliússag-
 -ssanigdlo kissungnigdlo kiperugagssanik suliaxarsmāngortitdlugo,

suliagssanik erkarsarnartunik tamalânik sulisínãngortitdlugo. ³⁴ũ-
-mámiugissakartípálo ajokersuisínãngortitdlugo, táunalo Ogúlialo
Agisâmaup ernerá, Dánikut nagguvekatigt ilát. ³⁵táuko ũmatai-
-sigut ilumiulerpai ilisimanermik suliagssat tamalát táukunúnga
suliarisínãngortitdlugit: kiperuissut suliait ujalugssiagssanigdlo tu-
-ngutsorigsunik augpatdlarigsunigdlo ilupágssiagssanigdlo kaug-
-dlorigsunik erkarsarnartuliortut putórtuliortut suliait ikártiteri-
-ssutdlo suliait, tamalânik suliorut erkarsarnartuliagssanigdlo i-
-sumaliortartut suliait táukunúnga suliarisínãngortitdlugit.

kapitalit 36.

inuit tunioraingártut. inekarfigssak sanagát.

¹tauva sulilerput Bisálfle Ogúlialo angutitdlo ũmatimíkut
ilisimassut tamarmik, táuko Nálagkap ilisimanermik sujunekar-
-narmigdlo tunisimagai sanágssat nalingínait ivdlernartūmut su-
-liarinékásassut kanok iliornekarnigssâník ilisimalersitdlugit, táuko
sulilerput Nálagkap inássutigissai tamaisa maligdlugit. ²Mórsa-
-sivdlo kaerkuvai Bisálfli Ogúlialo angutitdlo ũmatimíkut ilisi-
-massut Nálagkap ũmataisigut ilisimássusekartitai tamaisa, ta-
-maisame ũmatimíkut kajugmigdlutik suliagssanik sulioriartortut
kaerkuvai; ³táukualo tuníssutit ilioragkat Israflip kinguaisa sa-
-nágssanut ivdlernartūmut suliarinékásassunut aggiússait tamaisa
Mórsasimit pivait suliarísavdlugit; sulile uvdlát nungutdlugit kaju-
-mingnermingnit tuníssutinik táussumúnga aggiússissarput. ⁴tauva
ilisimassut tamarmik sanágssanik ivdlernartūme atúsassunik na-
-lingínarnik sulissut nungutdlutik sanámingnit suliarissamingnit
aggerput, ⁵Mórsasimutdlo ima okarput: inuit aggiússatik amer-
-dlanálerpait, sanágssanut Nálagkap suliarerkussainut atoriakartut
kímúpait. ⁶tauva Mórsase perkussivok, tangmárfik ingerdlaviga-
-lugo tordlulásassut okardlutik: angutitdlúnft arnatdlúnft ivdler-
-nartútíp pigssainik ilioragagssanik tuníssutigssarsíusaerdlit. tauva
inuit aggiússísaerput. ⁷tamákume nãangmata sanágssanut su-
-liarinékásassunut sivnekardlutigdlo. ⁸tauva suliamik tamatu-
-mínga sulissut ũmatimíkut ilisimassortaisa tamarmik inekarfik
sanalerpát kulinik kaleragssaliordlutik, ilupágssiagssat kaugdlo- ^{26,1 tt.}
-rigsut kíparigsuliat ujalugssiagssatdlo tungutsorigsut augpatdla-
-rigsutdlo augpalujagtutdlo piliutdlugit; kërupiussalersorpait isu-
-maliornartuliaussunik. ⁹kalerkap atautsip takíssuserai tatdlit

mardlungnik kuligdlit arfinex pingasutdlo, siligssuserai tatdlit si-
 -samat; kalerkat tamarmik ássigtgsumik úgtútekarput. ¹⁰ kalerkat
 tatdlimat katiterpait tugdlerígsitdlugit, āmalo kalerkat tatdlimat
 katiterpait tugdlerígsitdlugit. ¹¹ putuliorputdlo ujalugssiagssat tu-
 -ngutsorigsut piliutdlugit, kalerkap sujugdliup sināgut isuagut ái-
 -parminut katiternekarfigssāgut, āmalo kalerkap isordliup sināgut
 áiparminut katiternekarfigssāgut. ¹² tatdlimanik kulilingnik putu-
 -liorput kalerkame sujugdlerme, āma tatdlimanik kulilingnik ka-
 -lerkap áipāta isuagut áiparminut katiternekarfigssāgut, putut
 nagdlerígsítardlugit. ¹³ āma sanavait karsorsartut kúltiussut tat-
 -dlimanik kuligdlit, kalerkat ingmingnut katiterdlugit tamákunínga
 karsorsartunik, inekarfik atausíngortitdlugo. ¹⁴ āma kalerag-
 -ssaliorput savaussat merkuinik, inekarfiup kágut tupiússutig-
 -ssanik, arkanilíngordlugit sanavait kalerkat tamáko. ¹⁵ kalerkap
 atautsip takíssuserai tatdlit pingasunik kuligdlit, siligssuserai tat-
 -dlit sisamat; ássigtgsumik úgtútekarput kalerkat tamáko arka-
 -nigdlit. ¹⁶ kalerkat tatdlimat ingmíkut katiterpait, arfinigdlitdlo
 ingmíkut. ¹⁷ sanavaitdlo putut tatdlimanik kuligdlit kalerkap su-
 -jugdliup isordliup sināgut áiparminut katiternekarfigssāgut, tat-
 -dlimanigdlo kuligdlit kalerkap áipāta sināgut áiparminut kati-
 -ternekarfigssāgut. ¹⁸ āma sanavait karsorsartut kangnúsaussut
 tatdlimanik kuligdlit, tovkup katiternekautigssai atausíngútigssai.
¹⁹ tupermutdlo uligssaliorput savarssuit amfnik augpitdlarsagkanik
 kagdlerpágssamigdlo uligssaliordlutik kápít amfnik. ²⁰ sagdli-
 -ligkatdlo inekarfigmut atúsassut sanavait kissússut mángertí-
 -nertút napassugssat. ²¹ sagdliligkat nungutdlutik tatdlisut ku-
 -litut takitigaut tatdlivdlo áipāta kerkatut siligtigalutik; ²² nu-
 -ngutdlutigdlo mardlungnik mangútugssakarput nagdlerígsunik;
 taimailiorpait inekarfiup sagdliligai tamaisa. ²³ imailiorpaidlo sag-
 -dliligkat inekarfigmut atortut: sagdliligkat mardlungnik kulig-
 -dlit kujatāta tungānūtut sarkāne, ²⁴ táukualo sagdliligkat mar-
 -dlungnik kuligdlit atānut sanavait atdlipakutit sisamanik kuligdlit
 silviussut, nungutdlugit atdlipakutit mardluk sagdliligkap atautsip
 atānut, mangútugssainut mardlússunut. ²⁵ āma inekarfiup igdlua-
 -nut avangnāta tungānut sanavait sagdliligkat mardlungnik ku-
 -ligdlit, ²⁶ atdlipakutaitdlo silviussut sisamanik kuligdlit, nungut-
 -dlutik sagdliligkap atautsip atāne mardlússartut. ²⁷ inekarfiuvdlo
 tunuanut kitāta tungānut sanavait sagdliligkat arfinigdlit; ²⁸ mar-
 -dlungnigdlo sagdliligkiorput inekarfiup tekerkuinut igdlugtngnut.

²⁹táuko mardluk tamarmik mardlússaliáuput samánga, taimait-dlutigdlo mardlússaliáuput kávimingnut agdlát, kaujalúissut atau-síngortitdlugit; taima sanavait táuko mardluk texerkuine igdlu-gíngne ítugssat. ³⁰taimaitdlutik sagdliligkat arfinex pingasúput, atdlipaxutaitdlo sílviussut arfersaniliúput, nungutdlutik sagdliligkap atautsip atáne mardlússartut. ³¹ãma sánerutigssaliorput kissung-nik mángertínertúnik; tatdlimat sanavait inekarfiup sanerâta igd-luata sagdliligainut, ³²ãma tatdlimat igdluata sagdliligainut, tat-dlimatdlo inekarfiup tunuata sagdliligainut kitâta tungánut. ³³sá-nerutdlo kiterdligssax sanavât sagdliligkat kerkatigut isordlersânit isordlersâta áipánut kámitagssángordlugo. ³⁴sagdliligkatdlo kúltimik kagdlerpait, sánerutserfilo sánerutaisa manguvfigssait sanavait kúl-tiussut, sánerutitdlo kúltimik kagdlerpait. ³⁵ãma sanavât umig-ssuax ujalugssiagssat tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalu-jagtutdlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut kíparigsuliat piliutdlugit; kériupissalersorpât isumaliornartuliaussunik. ³⁶tamatumúngalo sa-navait napassut sisamat kissússut mángertínertút, kúltimigdlo kag-dlerpait; nárkavigsaitdlo kúltiúput, atdlipaxutigssainigdlo kueráiput sisamanik sílviussunik. ³⁷ãma ságuliorput tovкуп pánut ujalug-ssiagssat tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtutdlo ilu-págssiagssatdlo kaugdlorigsut kíparigsuliat piliutdlugit, putórtu-liaralugo. ³⁸napassugssailo sanavait tatdlimaussut táukualo nárkavigsagssait; kávekutaitdlo ikárutaitdlo kúltimik kagdlerpait, atdlipaxutaitdlo tatdlimaussut kangnúsauput.

kapitalit 37.

igdlerfik sanagát, sáimauvfigdlo, nerriviussardlo, nanerúserfigdlo,
tipigigsautigdlívfigdlo, úlialo tarnutigssax, tipigigsautigssardlo.

¹ãma Bisálflip sanavâ igdlerfik kissússok mángertínertók, ^{25,10} tt. tatdlit pingajuata kerkatut takitigissok, tatdlit áipâta kerkatut sí-ligtigissok tatdlivdlo áipâta kerkatut portutigissok. ²kagdler-pálo kúltimik akuitsumik iluagutdlo kágutdlo, avatágutdlo kúl-tiussumik akerfiniussalerpâ. ³tamatumúngalo kuerarpai akiu-serfit kúltiussut sisamat texerkuínut sisamanut, mardluk sane-râta igdluanut mardlugdlo igdluanut. ⁴ãma akiutigssaliorpok kissungnik mángertínertúnik kúltimigdlo kagdlerdlugit; ⁵tamákulo akiutigssat mangúpai akiuserfingnut igdlerfiup sanerainítunut, ig-dlerfik tamákunínga erssugtarkuvdlugo. ⁶ãma sanavâ sái-

-mauvfik kúltiussok akuitsox, tatdlit pingajuata kerkatut takiti-gissok tatdlivdlo áipáta kerkatut siligtigissok. ⁷kérupiussatdlo mardluk sanavai kúltiussut, suíkaussúngordlugit sanavai sáimauv-fiup isuinut igdlugtngnut ilagititdlugit, ⁸kérupiussak atausek i-suata áipánut ilagititdlugo áma kèrupiussak atausek isuata áipánut ilagititdlugo; sáimauvfingmut ilagititdlugit sanavai kèrupiussat isuinut igdlugtngnut ilagititdlugit. ⁹kérupiussatdlo sulutik siársimagait kulágut sulungmingnik sáimauvfik uligsordlugo; kīnamingnidlo sákatigtgput sáimauvfik kīnamingnik sangmivigalugo. ¹⁰áma sanavá nerriviussak kissússok mángertínertók, tatdlisut mardlugtut takitigissok, tatdlisut atautsitut siligtigissok tatdlivdlo áipáta kerkatut portutigissok. ¹¹tamánalo kagdlerpá kúltimik akuitsumik kúltiussumigdlo akerfiniussalerdlugo avatágut. ¹²sinākuserpálo avatágut agssait siligssusiatut siligtigissumik; sinākutálo kúltiussumik akerfiniussalerpá avatágut. ¹³tamatumúngalo kuerarpai akiuserftit kúltiussut sisamat, táukulo akiuserftit ivertípai niuluisa sisamaussut tekerkuinut sisamanut. ¹⁴sinākutáta kigdlinganftípai akiuserftit, akiutit nerriviussamik erssugtautit tássunga mangorkuvdlugit. ¹⁵áma sanavai akiutigssat kissússut mángertínertút nerriviussamik erssugtautigssat, kúltimigdlo kagdlerpai. ¹⁶áma sanavai pekutit nerriviussap kánitugssat: pūgutartailo ajanguajártailo katdlutitailo kúmuátaussartailo kuerautigssat, tamarmik kúltiussut akuitsut. ¹⁷áma sanavá nanerúserfik kúltiussok akuitsox; suíkaussúngordlugo sanavá nanerúserfik niulualo timitálo mángunigfiussartailo sivkersugssaussartailo kávekutaussartailo táussumúnga ilagititdlugit. ¹⁸avalexutit arfinigdlit nanerúserfiup sanerainit anitdlangáput, igdlugtut pingasut. ¹⁹kákortarissat kávekutaisa mángunigfiusut ássekartut pingasut avalekúme atautsime íput, [nungutdlutik] sivkersugssaussamigdlo kávekutaussamigdlo ilagdlit, áma kákortarissat kávekutaisa mángunigfiusut ássekartut pingasut avalekutekatáne íput, [nungutdlutik] sivkersugssaussamigdlo kávekutaussamigdlo ilagdlit; taima pekarput avalexutit táuko arfinigdlit nanerúserfingmit anitdlangassut. ²⁰nanerúserfiuvdle timitáne íput kákortarissat kávekutaisa mángunigfiusut ássekartut sisamat sivkersugssaussartailo kávekutaussartailo. ²¹sivkersugssaussak atausek avalekutaisa igdlugft [atdlft] atānītox, sivkersugssaussak atausek avalekutaisa igdlugft [tugdlft] atānītox, sivkersugssaussak atausek avalekutaisa igdlugft [kutdlft] atānītox, tássa avalexutit táukua arfinigdlit tássanga a-

-nitdlangassut pigissait. ²² táukualo sivkersugssaussartait avale-
-kutaitdlo ilagai; tamarme atausiuvox suikaussok kúlte akuitsox.
²³ áma sanavai kutdlersai arfinek mardluk kiútitailo kiornikórfig-
-sailo kúltiussut akuitsut. ²⁴ kúlte akuitsox kíkarip naligissá pi-
-liúpá tamatumúnga pisatainutdlo tamanut. ²⁵ áma sanavâ tu-
-nissivik tipigigsautigdlívfik kissússok mángertínertók, tatdlisut ^{30,1-6.}
takitigissok tatdlisutdlo siligtigissok, kíparigsox, tatdlisutdlo mar-
-dlugtut portutigissok, nagssússailo táussumúnga ilagititdlugit.
²⁶ kagdlerpálo kúltimik akuitsumik kálo sanerailo, kaujatdlagdlugo,
nagssússailo; kúltiussumigdlo akerfiniussalerpá avatágut. ²⁷ mar-
-dlungnigdlo kúltiussunik akiuserfilerpá akerfiniussáta atágut ig-
-dlugtut saneraisigut igdlugígsutigut, akiutit tamatumúnga erssug-
-tautit tássunga mangorkuvdlugit. ²⁸ akiutigssatdlo sanavai ki-
-ssússut mángertínertút, kúltimigdlo kagdlerpai. ²⁹ úlialo tarnu- ^{30,22 tt.}
-tigssax ivdlernartox tarnusiarâ, pujórutigssatdlo tipigigsut suku-
-luitsut piliarai sanassariakarnerat erkordlugo.

kapitalit 38.

tunissivik ikivkaivik sanagát, kátaussarssuardlo, silardliatalo ungalua.
kúltitdlo silvitdlo kangnússatdlo piliússugkat amerdlássusínik.

¹ áma sanavâ tunissivik ikivkaivik kissússok mángertínertók, ^{27,1 tt.}
tatdlisut tatdlimatut takitigissok tatdlisutdlo tatdlimatut siligti-
-gissok, kíparigsox, tatdlisutdlo pingasutut portutigissok. ² nag-
-ssússaliorpálo tekerkuisigut sisamatigut nagssússai táussumúnga
ilagititdlugit; kagdlerpálo kangnúsangmik. ³ áma sanavai tuni-
-ssiviup pekutai tamaisa: arssakórffít kalutautitdlo pógútatdlo
serpartaivíft ajagssáussuitdlo aumausivíftdlo; pekutai tamaisa sa-
-navai kangnúsaussut. ⁴ tunissivingmutdlo sanavai kagssutaussa-
-liat kangnúsaussut igdlernaussáta kaujaluisup atánftitdlugit sa-
-mánga kerkanut kigdligtitdlugit. ⁵ kagssutaussaliatdlo kangnú-
-saussut tekerkuinut sisamanut kuerarpai akiuserffít sisamat a-
-kiutit manguvfigssait. ⁶ akiutigssatdlo sanavai kissússut mánger-
-tínertút, kangnúsangmigdlo kagdlerpai. ⁷ akiutitdlo mangúpai
akiuserfingnut tunissiviup sanerainítunut, tamákunínga erssugtar-
-kuvdlugo. ilokartitdlugo sanavâ sagdliligaussok. ⁸ áma sa-
-navâ kátaussarssuax kangnúsaussok niulússartálo kangnúsaussok ^{30,18.}
arnarpagssuit tovkup nâpítarfíup pánut katerssortut tarrarssútait
piliutdlugit. ⁹ silardlialo imailiorpá: ungalokutigssai sanavai ^{27,9 tt.}

ilupágssiagssat kaugdlorigsut kíparigsuliat piliutdlugit, kujatáta tungánut sarkánut katitdlugit tatdlisut untritiligtut takitigissú-
-ngordlugit, ¹⁰napassuilo mardlungnik kuligdlit táukualo atdlipa-
-kutait mardlungnik kuligdlit kangnúsaussut, napassutdlo nárka-
-vigsait ikárutaitdlo slviussut. ¹¹avangnátao tungánut [ungalo-
-kutit] katitdlugit tatdlisut untritiligtut takitigissut, napassuilo
mardlungnik kuligdlit, táukualo atdlipakutait mardlungnik kuligdlit
kangnúsaussut, napassutdlo nárkavigsait ikárutaitdlo slviussut.
¹²kitátalo tungánut ungalokutit katitdlugit tatdlisut tatdlimanik
kuliligtut takitigissut, napassuilo kulit táukualo atdlipakutait kulit,
napassutdlo nárkavigsait ikárutaitdlo slviussut. ¹³kangianutdlo
sekernup nuissarfiata tungánut taimatut tatdlisut tatdlimanik ku-
-liligtut siligtigissumut: ¹⁴ungalokutit katitdlugit tatdlisut arkanek
tatdlimatut takitigissut tekerkuata igdluanut, napassuilo pingasut
táukualo atdlipakutait pingasut. ¹⁵taimátaok tekerkuata áipánut,
silardliata iseriáta sanísigut igdlugtut ássigtgsitdlugit: ungalokutit
katitdlugit tatdlisut arkanek tatdlimatut takitigissut, napassuilo
pingasut táukualo atdlipakutait pingasut. ¹⁶silardlia kujatdlag-
-dlugo ungalokutai tamarmik sanassáuput ilupágssiagssat kaug-
-dlorigsut kíparigsuliat piliutdlugit. ¹⁷napassutdlo atdlipakutait
kangnúsauput, nárkavigsaitdlo ikárutaitdlo slviúput, kávekutaitdlo
slvimik kagdligáuput ikárutinigdlo slviussunik katitigauvdlutik;
silardliata napassue tamarmik taimáput. ¹⁸silardliatalo iseriáta
ságugssá sanavá putórtuliaralugo, ujalugssiagssat tungutsorigsut
augpatdlarigsutdlo augpalujagtutdlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut
kíparigsuliat piliutdlugit; tatdlisut mardlungnik kuliligtut taki-
-tigaok kúmutdlo tatdlimatut siligtigalune silardliata ungalokutai
portokatigalugit. ¹⁹napassuilo sisamáuput, táukualo atdlipakutait
sisamáuput kangnúsaussut, nárkavigsaitdlo slviúput, kávekutaitdlo
slvimik kagdligáuput, ikárutaitdlo slviúput. ²⁰inekarfiuvdlo si-
-lardliatalo págutai tamarmik kangnúsauput tamát kujatdlag-
-dlugo.

²¹tamássalo inekarfingmut nalunaiautip inekarfianut atorne-
-kartut nautsorssornekarnere, Mórsasip perkussánik nautsorssor-
-nekarmata Lívikut kivfartortigalugit, Igtamáre Aarunip palasip
er nera misigssortigititdlugo; ²²Nálagkap Mórsasimut inássutigissai
tamaisa Bisáflíp Uerip er nera Hórip ernutáta Jútácut nagguve-
-katigt ilagissáta sanangmagit ²³Ogúlia Agisámaup er nera Dá-
-níkut nagguvekatigt ilagissát áiparalugo, táuna kiperuitdlarkigsok

isumaliornartuliutdlarkigsox ujalugssiagssanigdlo tungutsorigsunik augpatdlarigsunigdlo augpalujagtunigdlo ilupágssiagssanigdlo kaugdlorigsunik putórtuliutdlarkigsox. ²⁴ kúlte tamarme sanánut ivdlernartūmut sanârinekartunut tamanut piliússornekartox, kúlte nivtarterutigssatut tuníssutigissax, tássa kíkarit mardlungnik kulligdliit arfinek sisamatdlo síkilitdlo arfinek mardlungnik untritigdliit pingasunigdlo kuligdliit naligissát, ivdlernartútip síkilia erkordlugo. ²⁵ sílvalo ilagíngne nautsorssornekartut túniússát tássa kíkarit untritigdliit síkilitdlo túsintigdliit arfinek mardlungnigdlo untritigdliit arfinek mardlungnigdlo kuligdliit tatdlimatdlo naligissát, ivdlernartútip síkilia erkordlugo. ²⁶ nungutdlutik túniússarigát kúpax, tássa síkilip kiterkúnera, ivdlernartútip síkilia erkordlugo, nungutdlutik nautsorssugkanut ilángútut, mardlungnik kulilingnik ukiokartut kângiútutdlo, arfinilingnik untritilingnik pingasunigdlo túsintigdliit tatdlimanigdlo untritigdliit tatdlimanigdlo kuligdliit. ²⁷ sílve kíkarit untritigdliit naligissát atorpát ivdlernartútip sagdliiligaisa atdlipakutait umigssúvdlo napassuisa atdlipakutait kueraramíkik, kíkarit untritigdliit naligissát atdlipakutinut untritilingnut piliutdlugit, nungutdlugit kíkarip atautsip naligissá atdlipakúmut atautsimut. ²⁸ síkilitdle táukua túsintigdliit arfinek mardlungnigdlo untritigdliit arfinek mardlungnigdlo kuligdliit tatdlimatdlo naligissát piliúpát napassut nârkavigsainut kâvekutaisalo kagdliutainut ikârutainutdlo. ²⁹ kangnússagdlo nivtarterutigssatut tuníssutigissax tássa kíkarit arfinek mardlungnik kuligdliit síkilitdlo mardlungnik túsintigdliit sisamanigdlo untritigdliit naligissát. ³⁰ tamánalo piliúpát tovkup nâpítarfiup pâta napassuisa atdlipakutainut tunissivingmutdlo kangnússaussumut kagssutaussartainutdlo kangnússaussumut tunissiviuvdlo pekutainut tamanut ³¹ síl-lardliatalo napassuisa atdlipakutainut sílardia kaujatdlagdlugo sílardliatalo iseriâta napassuisa atdlipakutainut inekarfiuvdlo pâgutainut tamanut sílardliatalo ungaluata pâgutainut tamanut síl-lardia kaujatdlagdlugo.

kapitalit 39.

palasit atissagssait sanagait, tamaisalo Mórsasimut ákait.

¹ ujalugssiagssatdle tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtutdlo piliúpait atissagssanut kivfartússinermut atúsassunut, ivdlernartúme kivfartúsiggssanut, ivdlernartunik atissagssaliordlutik

28,4 tt. Aarunip atugagssainik, sórdlo Nálagkap Mórsase ináká. ²tássa kiapékússuax sanavât kútilo ujalugssiagssatdlo tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtudlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorig-sut kíparigsuliat piliutdlugit. ³kútilo kautdlugo singartiterpât ujalugssiaussanigdlo kilitsivigissardlugo, tamákulo isumaliornar-tumik ikártiterúpait ujalugssiagssat tungutsorigsut augpatdlarig-sutdlo augpalujagtudlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut akor-nánut. ⁴katitigagssanik tuviliorpât isuisigut igdlugígsutigut ka-titerdlugo. ⁵tavsialo kânítugssak tássunga ilagititdlugo taimatut sanavât kútilo ujalugssiagssatdlo tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtudlo ilupágssiagssatdlo kaugdlorigsut kíparigsuliat pi-liutdlugit, sórdlo Nálagkap Mórsase ináká. ⁶ujarkatdlo tungu-juartut sanavait kúltimut nuerssagaussaliamut issiliutdlugit, Is-raflivdlo kinguaisa arkinik kiperornilerpait nakitsisip kiperugáu-ssusia ássilivdlugo. ⁷tamákulo kiapékússúp tuvínut ivertípait, ujarat erkáissutigssat Israflip kinguainut, sórdlo Nálagkap Mór-sase ináká. ⁸ãma sarkarmio sanavât isumaliornartumik kiapékússúp sananekarnera ássilivdlugo kútilo ujalugssiagssatdlo tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtudlo ilupágssiagssat-dlo kaugdlorigsut kíparigsuliat piliutdlugit. ⁹kíparigsúngordlugo tapitalertgsúngordlugulo sanavât sarkarmio; takíssuserá agssait isangnerat, âmalo agssait isangnerat siligssuserá tapitalertgdunilo. ¹⁰kágutdlo ujarcanik issiliússanik pilersorpât ingmíkut siagtitanik sisamariardlugo. aligok augpalualártok aligordlo iseriagtússak aligordlo korsorkigsok sanilerígsitat tássa siagtítat sujugdlerait. ¹¹siagtítat áipait tássa aligok aumaussarigsok aligordlo atdlar-niussak aligordlo aligorkik. ¹²siagtítat pingajue tássa aligússak alángialassok aligússardlo agdlalik aligordlo tungutsorigsok. ¹³siag-títat sisamait tássa Tarsisip ujará aligordlo tungujuartok aligordlo akisungnertôk. kúltimik nuerssagaussaliamik siniligáuput issiliú-ssauvfingmíkut. ¹⁴ujarkatdlo tamáko Israflip kinguaisa arkinut nãmagtitáuput arkanek mardlúvdlutik arke nãpertordlugit; nakit-sisip kiperugáussusia ássilivdlugo nungutdlutik ingmíkut atsior-figissáuput nagguvekatigt tákua arkanek mardluk arkisa ar-dlãnik. ¹⁵sarkarmiumutdlo sanavait kalivnérkat kalivnikitsut kivssaliaussut, kúltiussut akuitsut. ¹⁶ãma sanavait nuerssagau-ssaliat mardluk kúltiussut orsitdlo mardluk kúltiussut, tamákulo orsit mardluk ivertípait sarkarmiup tekerkuinut mardlungnut; ¹⁷tákulo kalivnérkat mardluk kivssaliaussut kúltiussut ivertípait

orsinut táukunúnga mardlungnut sarkarmiup texerkuinītunut. ¹⁸ kalivnérkatdle táukua mardluk kivssaliaussut isue mardluk iver-
-típait nuerssagaussalianut táukunúnga mardlungnut kiaepekússúp
tuvínut sâta tungânut ivertitdlugit. ¹⁹ sanavaitdlo orsit mardluk
kûltiussut [avdlat], tamákulo ivertípait sarkarmiup texerkuisa
áipainut, kiluanut ilungmut kiaepekússuarmut sangmissumut. ²⁰ â-
-malo sanavait orsit mardluk kûltiussut, tamákulo ivertípait kia-
-pekússúp sanerainut igdlugíngnut, atsingnerussumut sâta tu-
-ngânut, kiaepekússúp katínerata sanianut tavsíata kulánut. ²¹ tau-
-valo sarkarmio orsisigut kiaepekússúp orsínut kilerssorpât per-
-dlaiiaussamik ulamertuliamik tungutsorigsumik kiaepekússúp tav-
-síata kulánflersitdlugo, taimalo sarkarmio kiaepekússúp kânit
ptuitsúngordlugo, sórdlo Nálagkap Mórsase inákâ. ²² ánorárdlo
kagdex kiaepekússúp pia sanavât ikártitigaussok ujalugssiagssat
tungutsorigsut kítsa piliutdlugit. ²³ nuilakarporldo ánorâp sor-
-ssútíp nuilátut ítumik, nuilálo kaujatdlagdlugo sinákutexarpok
sêrkunago. ²⁴ kilúngautánutdlo kingmernarssuaussaliorput ujalug-
-ssiagssat tungutsorigsut augpatdlarigsutdlo augpalujagtutdlo kí-
-parigsuliat piliutdlugit ²⁵ avilortuliordlutigdlo kûltiussunik akuit-
-sunik; tamákulo avilortut ivertípait kingmernarssuaussat akor-
-ninut ánorâp kagdliup kilúngautâ kaujatdlagdlugo kingmer-
-narssuaussanut akúnekutigititdlugit, ²⁶ avilortutdlo kingmernar-
-ssuaussatdlo akúnerártititdlugit ánorâp kagdliup kilúngautâ kau-
-jatdlagdlugo, kivfartúsigerkuvdlugo, sórdlo Nálagkap Mórsase
inákâ. ²⁷ âma sanavait ánorássat ilordlft ilupágssiagssat kaugdlo-
-rigsut piliutdlugit ikártitigaussut, Aarunivdlo ernerisalo atugag-
-ssait, ²⁸ nasaruserssuardlo ilupágssiagssat kaugdlorigsut piliut-
-dlugit, kaorutitdlo niakorutit pínersautit ilupágssiagssat kaug-
-dlorigsut piliutdlugit, kardlftdlo merkuluaitsut ilupágssiagssat
kaugdlorigsut kíparigsuliat piliutdlugit, ²⁹ kiterutdlo ilupágssiagssat
kaugdlorigsut kíparigsuliat ujalugssiagssatdlo tungutsorigsut aug-
-patdlarigsutdlo augpalujagtutdlo piliutdlugit putórtuliak, sórdlo
Nálagkap Mórsase inákâ. ³⁰ âma sanavât kaormiugssak nia-
-korut atarkinaut ivdlernartok, kûltiussok akuitsox, kâgutdlo ag-
-dlagpât nakitsisip kiperugáussusia ássilivdlugo ima: ivdlernartok
Nálagkap pia. ³¹ tamatumúngalo ivertípât perdlaiiaussak ulamer-
-tuliak tungutsorigsox, nasaruserssuarmut kagdliingortínekarkuv-
-dlugo, sórdlo Nálagkap Mórsase inákâ.

³² tauva inerput tamarmik inekarfingmut tupermut nâpítar-

-fingmut suliarissariakartut, Isratlivdlo kinguaise sanasimagait taimardluínax iliordlutik sórdlo Nálagkap Mórsase ináká. ³³tauva inekarfik Mórsasimut ápát, tupek pekutailo tamaisa, karsorsartue sagdliligailo sánerutailo napassuilo atdlipakutailo ³⁴uligssardlo sa-
-varssuit amé augpitdlarsagkat uligssardlo kápít amé umigssuardlo ságugssax, ³⁵nalunaiautivdlo igdlerfia akiutitailo sámavfigdlo ³⁶nerriviusardlo pekutailo tamaisa timiussatdlo kínerkússutit, ³⁷nanerúserfigdlo sukuluitsox kutdlersailo, kutdlft pissarérsimassut, pekutailo tamaisa úlialo káumarkutigssax, ³⁸tunissivigdlo kúltiu-
-ssox úlialo tarnutigssax pujórutigssatdlo tipigigsut tovkuvdlo páta ságugssá, ³⁹tunissivigdlo kangnúsaussox kagssutaussartailo kangnúsausut akiutitailo pekutailo tamaisa kátaussarssuardlo niulússartálo, ⁴⁰silardliatalo ungalokutai napassuilo táukualo at-
-dlipakutait silardliatalo iseriáta ságugssá napassuisalo nokarutait táukualo págutait pekutidlo tamaisa inekarfingmut tupermut ná-
-pítarfingmut suliarissariakartut, ⁴¹atissagssatdlo kivfartússinermut atúsassut ivdlernartúme kivfartúsiggat: Aaronip palasip atissag-
-ssai ivdlernartut ernerisalo atissagssait palasisut kivfartúsigi-
-ssagssait. ⁴²sórdlo Nálagkap Mórsase ináká, taimardluínax Is-
-raílíp kinguaise suliarissariakartut tamáko tamaisa suliarait. ⁴³Mórsasivdlo kimerdlóramigit sanárinekartut tamaisa, takuvai námagsigait; Nálagkap inássutai erkordlugit suliarisimagait. Mór-
-sasip tauva pivduarkuvai.

kapitalit 40.

inekarfik nápartínekartox. Nálagkap nálagnarssusiata
inekarfiup ilua tamákerá.

¹Nálagkavdlo Mórsase okalugfigá okardlune: ²káumatíp su-
-jugdliup uvdluisa sujugdliáne inekarfik tupek nápítarfik nápartí-
-savat. ³tauvalo nalunaiautíp igdlerfia tássunga ilísavat umig-
-ssuarmigdlo ságuvdlugo. ⁴nerriviusardlo erkutísavat kánutdlo
ilissariakartut iliorardlugit; nanerúserfigdlo erkutísavat kutdler-
-sailo ikitdlugit. ⁵tunissivigdlo kúltiussox tipigigsautigdlfvfik
nalunaiautíp igdlerfiata nalánut ilísavat inekarfiuvdlo páta ságug-
-ssá nívingardlugo. ⁶tunissivigdlo ikivkaívik ilísavat inekarfiup
tovkup nápítarfiup páta sánut. ⁷kátaussarssuardlo ilísavat tovkup
nápítarfiup tunissiviuvdlo akornánut imermigdlo ímerdlugo. ⁸si-
-lardliatalo ungalua nápartísavat kajúatdlagdlugo iseriátalo sá-

-gugssá nívingardlugo. ⁹tauvalo úlia tarnutigssax tigúsavat inekarfigdlo iluanítudlo tamaisa tanitdlugit; ivdlernarsásavatdlo pekutai tamaisa ilángutdlugit, ivdlernartórkuvdlugo. ¹⁰tunissivigdlo ikivkaivik tanísavat pekutailo tamaisa ivdlernarsardlugulo tunissivik, ivdlernartorssórkuvdlugo. ¹¹ãma kátaussarssuax tanísavat niulússartálo ivdlernarsardlugulo. ¹²tauva Aarunilo er-nerilo tovkup nâpítarfiup pânú savssartisavatit imermigdlo uv-fardlugit. ¹³Aarunimutdlo atitísavatit atissagssat táuko ivdlernartut tanitdlugulo ivdlernartitdlugulo, palasisut uvavnut kivfartorkuvdlugo. ¹⁴ernerilo savssartisavatit ánorássat ilordlft táukunúnga atititdlugit ¹⁵tanitdlugitdlo sórdlo atátát tanísagit, palasisut uvavnut kivfartorkuvdlugit; tamánalo tanínexarnertik nágssáungitsumik palasiússutigísavát kingulerígsugssamíkut.

¹⁶Mórsasilo taimailiorpok; sórdlo Nálagkap inákâne taimar-dluinak iliorpok. ¹⁷ukiup áipáta káumataisa sujugdliata uvdluisa sujugdliáne inekarfik nápartínekarpok. ¹⁸imailivá Mórsasip inekarfik nápartíleramiuk: atdlipakutigssai ilivai, sagdliligailo ivertípai, sánerutailo mangúpai, napassuilo nápartípai; ¹⁹tuperdlo isuípá inekarfiup kánut, tovkuvdlo uligssá kánut ilivá kagdlíngordlugo, sórdlo Nálagkap inákâne. ²⁰nalunaiautdlo tiguvdugo igdlerfingmut ikivá, akiutigssatdlo igdlerfingmut ivertípai, sáimauvfigdlo igdlerfiup kánut ilivá kagdlíngordlugo. ²¹tauvalo igdlerfik inekarfingmut erkúpá, umigssuardlo ságugssax ivertípá nalunaiautip igdlerfia ságuvdlugo, sórdlo Nálagkap inákâne. ²²nerriviussardlo tovkup nâpítarfiup iluanut ilivá, inekarfiup sanerânú avangnáta tungânú, umigssúp silatânú. ²³timiussatdlo kánut ilissariakartut iliorarpai Nálagkap sáne, sórdlo Nálagkap inákâne. ²⁴ãma nane-rúserfik tovkup nâpítarfiup iluanut ilivá nerriviussap akianut, inekarfiup sanerânú kujatáta tungânú; ²⁵kutdlftdlo ikípai Nálagkap sáne, sórdlo Nálagkap inákâne. ²⁶tunissivigdlo kúltiussox tovkup nâpítarfiup iluanut ilivá umigssúp sánú; ²⁷kânulo tipigig-sautigdlftvox pujórutigssanik tipigigsunik, sórdlo Nálagkap inákâne. ²⁸tauvalo inekarfiup páta ságugssá nívingarpá. ²⁹tunissivigdlo ikivkaivik ilivá inekarfiup tovkup nâpítarfiup páta sujórânú; kânulo pigdlftvox tuníssutinik ikivkagagssanik tuníssutinigdlo nexigssanik, sórdlo Nálagkap inákâne. ³⁰kátaussarssuaxdlo tovkup nâpítarfiup tunissiviuvdlo akornánú ilivá imermigdlo uvfautigssamik ímerdlugo. ³¹tássángalo Mórsasivdlo Aarunivdlo ernerisalo agssatik isigkatigdlo uvfararait; ³²tupermut nâpítar-

4 Mór. 7,1 t.

25,16.

26,36.

-fingmut isísagângamik tunissivingmutdlünft patdligutísagângamik uvfara-
 -rart, sórdlo Nálagkap Mórsase ináká. ³³ silardliatalo unga-
 -lua nápartípá inekarfigdlo tunissivigdlo avatâtigut kaujatdla-
 -dlugit; silardliatalo iseriâta sâgugssâ nívingarpâ. taima Mórsasip
 1 kúng. 8, 10 t. sulíagssax tamána inerpâ. ³⁴ tauva tupek nâpítarfik nuiap u-
 -ligpâ, Nálagkavdlo nálangnarssusiata inekarfiup ilua tamâkerpâ.
³⁵ Mórsasilo tupermut nâpítarfingmut iserne-
 -ngavigingmago, Nálagkavdlo nálangnarssusiata inekarfiup ilua ta-
 -mâkermago. ³⁶ nua inekarfiup kulânit kangátarângat Israflíp
 kinguai autdlararaut, autdlartartitdlutik nungutdlugit taimáitarput;
³⁷ nuiale kangátangikângat autdlartaringitdlat uvdlok kangátarfigssâ
 4 Mór. 9, utarkivdlugo. ³⁸ Nálagkap nuiautâ inekarfiup kulânítuarmat uv-
 15. 16. -dlúkut, ingnerdlo tamatumánitdlune únuácut, Israflíkut tamaisa
 issigititdlugit; autdlartartitdlugit nungutdlugit taimáitarpok.

Mórsasip agdlagaisa pingajue.

kapitale 1.

tuníssutinik ikivkagagassanik.

¹ Nálagkavdlo Mórsase kaerkuvâ okalugfigalugulo tupermit
 nâpítarfingmit okardlune: ² Israflíp kinguainut okalugit ima okar-
 -figalugit: nalingínaup ilavse pigdliutigssax Nálagkamut pigdliu-
 -tigiunmaguniuk, tauva pigdliarisavâ nerssutautaussox, ugsigdlünft
 6, 1-6. savalünft. ³ ugsik pigdliutigiumaguniuk tuníssutitut ikivkagag-
 -ssatut, tauva pigdliarisavâ angutaussox malungnaitsox; tovkup
 nâpítarfiup pâta sujorânut âsavâ, Nálagkap sâne nuânarerkuvdlune;
⁴ agssanilo tuníssutip ikivkagagssap niakuanut tugtísavai; tauva
 nuânarinexautigisavâ sáimáunartitáussutigisavdlugulo. ⁵ tauvalo
 ugsik táuna piaraussox tokúsavâ Nálagkap sâne, Aarunivdlo er-
 -nerisa palasit âsavât aua tunissivingmut tovkup nâpítarfiup pâta
 sânitumut serpartautigalugo kaujatdla-
 -dlugit; ⁶ tuníssutdlo ikivka-
 -gagssax amisavâ navguaisigutdlo avgordlugo. ⁷ tauva Aarunip
 palasip ernere ikitsísáput tunissiviup xâne kissungnigdlo ilioraiv-
 -dlutik ingnerup kânut; ⁸ avgornerilo niakualo túnualo Aarunip
 ernerisa palasit iliorásavait ingnerup tunissivingmítup kissuisa

kānut. ⁹ erdlavflo niulo imermik errortúsavait, palasivdlo tamáko tamaisa tipigigsautigdliutigisavai tunissivingme; tuníssut ikivkagag-ssak tamássa, ingnek Nálagkamut naimajuminartugssak. ¹⁰ sa-vautdlūnt pigdliutigiumaguniuk, savalūnt savaussardlūnt, tauva pigdliarisavâ angutaussok malungnaitsox. ¹¹ tokúsavâlo Nálagkap sâne, tunissiviup saniane avangnâta tungâne; aualo Aarunip er-nerisa palasit tunissivingmut serpartautigisavât kaujatdlagdlugo. ¹² avgúsavâlo navguaisigut niakualo tūnualo avgornerinut ilángut-dlugit, palasivdlo iliorásavai ingnerup tunissivingmītip kissuisa kānut. ¹³ erdlavflo niulo imermik errortúsavait, palasivdlo ta-máko tamaisa pigdliutigisavai tunissivingme tipigigsautigdliuti-galugit; tuníssut ikivkagagssak tamássa, ingnek Nálagkamut nai-majuminartugssak. ¹⁴ tingmiardlūnt Nálagkamut pigdliutigi-u-maguniuk tuníssutitut ikivkagagssatut, tauva pigdliarisavâ tuí-nguardlūnt kuluartartok tuínguârdlūnt. ¹⁵ palasivdlo tunissi-vingmut âsavâ, niakualo kivssatdlásavâ tunissivingme tipigigsau-tigdliutigisavdlugo; aualo kordlortísavâ tunissiviup ivnānut. ¹⁶ puiâ-lo merkuilo píasavait igitdlugitdlo tunissiviup sanianut kangiata tungānut arssakunut. ¹⁷ suluisigutdlo alísavâ, avingnagule; tau-valo palasip tunissivingme tipigigsautigdliutigisavâ ingnerup ki-ssuisa kâne; tuníssut ikivkagagssak tamássa, ingnek Nálagkamut naimajuminartugssak.

kapitalit 2.

tuníssutitik nekigssanik.

¹ nalingínaup tuníssut nekigssak Nálagkamut pigdliutigiuma- ^{6,7-11.}
-guniuk, tauva pigdliarisavai kajússat, tamákulo úliamik kuísavai tipigigsáumigdlo kakortumik ilissivfigalugit; ² aggiúsavailo Aarunip ernerinut palasinut. palasilo tamákua ilainik tigusísavok itúmane ulivkârdlugo, kajússat ilainik úliartátalo ilānik, tipigigsautdlo ka-kortok tamât ilángutdlugo, tamákulo [pigdliutip] erkainekautig-ssartai tipigigsautigdliutigisavai tunissivingme; ingnek Nálagkamut naimajuminartugssak tamássa. ³ tuníssutip nekigssap sivnera Aa-runivdlo ernerisalo pigísavât; ivdlernartorssúvok Nálagkamut i-kitat ilagissât. ⁴ úterivingmilūnt útigak tuníssutitut nekig-ssatut pigdliutigiumagugko, tauva kajússat timiussiaralugit pig-dliarisavatit timiussat kakortugssiat putúgkat sêrnaxángitsut ú-liamik akussat timiussatdlo kakortugssiat sātut sêrnaxángitsut

tastamentitokax.

õliamik tanitat. ⁵ sujatsivingmilüñft ùtigak tuníssutitut nekig-
-ssatut pigdliutigiumagugko, tauva pigdliarisavatit kajússat ùlia-
-mik akussat sêrnakángitsuliat. ⁶ tamánalo ùtigkat avgúsavat
avgornerilo ùliamik kuivdlugit; tuníssut nekigssak tamássa.

⁷ igamilüñft ùtigak tuníssutitut nekigssatut pigdliutigiumagug-
-ko, tauva kajússat ùliamik akussat pigdliutigssiarisavatit. ⁸ ta-
-mákua ardlát tuníssutitut nekigssatut Nálagkamut pigdliutig-
-ssiarigugko palasimut ásavat, táussumalo tunissivingmut píssú-
-savâ; ⁹ tuníssutdlo tamána nekigssak palasip ilángásavâ er-
-kainekautigssartânik, tamánalo tipigigsautigdliutigísavâ tunissi-
-vingme; ingnek Nálagkamut naimajuminartugssak tamássa. ¹⁰ tu-
-níssutip nekigssap sivnera Aarunivdlo ernerisalo pigísavât; iv-
-dlernartorssúvok Nálagkamut ikitat ilagíssât. ¹¹ tuníssutit ne-

-kigssat Nálagkamut pigdliutigiumassase tamaisa pigdliarisavase
sêrnakángitsut; sêrnarsautdlüñft tungusungnitsútdlünft tipigigsau-
-tigdliutigísánginavsigik Nálagkamut ikitaralugit. ¹² tuníssutitut
ilángarkautitut Nálagkamut pigdliutigísínauvase tamáko, kisiáne
tunissiviup kâne naimajuminartugssiarinekásángitdlat. ¹³ tamaisalo

Mák. 9,49. tuníssutitut nekigssatut pigdliutigíssatit tarajulisavatit tarajok Gú-
-tívit angerusiata pia makaissinarnavérsitdlugo tuníssutingne ne-
Kul. 4,6. -kigssane; pigdliutigíssatit tamaisa taratsumik ilakartísvatit.

¹⁴ naorkârneritdlünft tuníssutitut Nálagkamut pigdliutigiumagug-
-kit, tauva karrit ingnerme sikagtítat inerítut úmaussut pigdli-
-risavatit pivit naorkârnerinit nekigssatut tuníssutigalugit; ¹⁵ kâti-
-gutdlo ùlialisavatit tipigigsáumigdlo kakortumik ilissivfigalugit
kãnut; tuníssut nekigssak tamássa. ¹⁶ palasivdlo tipigigsautig-
-dliutigísavai erkainekautigssartait, inerítut ilait ùliartátalo ilâ ti-
-pigigsautdlo kakortok tamât ilángutdlugo; ingnek Nálagkamut
ikitak tamássa.

kapitalit 3.

tuníssutínik kujaniutínik.

7,11-21. ¹ pigdliutigiumassâ tuníssutaugpat kujaniut, ugsiugpatdlo a-
-ngutaussordlünft arnaussordlünft, tauva malungnaitsox pigdliari-
-savâ Nálagkap sâne. ² agssanilo pigdliutigíssame niakuanut tug-
-tísvai, tauvalo tokúsavâ tovkup nâpítarfiup pâta sujorâne, aualo
Aarunip ernerisa palasit tunissivingmut serpartautigísavât kaujat-
-dlagdlugo. ³ tuníssutivdlo kujaniutip ilâ pigdliutigísavâ Nálag-

-kamut ikitaralugo, tássa túnok erdlavísa kânítok túnordlo erdlavínut atassok tamát ⁴ tartuilo igdlugít túnordlo táukua kânítok, kûtsfnítok, kigsautitdlo tinguata kânítut tartuinut ilángutdlugit kipissat. ⁵ Aarunivdlo ernerisa tamáko tipigigsautigdliutigísavait tunissivingme tuníssúmut ikivkagagssamut ingnerup kissuisa kânítumut ilángutdlugit; ingnex Nâlagkamut naimajuminartugssak tamássa. ⁶ savautdlünft tuníssutitut kujaniutitut Nâlagkamut pigdliutigiumaguniuk, tauva pigdliarisavâ angutaussordlünft arnau-ssordlünft malungnaitok. ⁷ pigdliutigiumassâ savaugpat, tauva Nâlagkap sânut aggiúsavâ, ⁸ agssanilo pigdliutigissame niakuanut tugtísavai, tauvalo tokúsavâ tovkup nâpítarfiup pâta sujorâne, aualo Aarunip ernerisa tunissivingmut serpartautigísavât kaujat-dlagdlugo. ⁹ tuníssutivdlo kujaniutip ilâ pigdliutigísavâ Nâlagkamut ikitaralugo, tássa túnua pamiualo tamát kimerdlut kig-dlingatigut kipissak túnordlo erdlavísa kânítok túnordlo erdlavínut atassok tamát ¹⁰ tartuilo igdlugít túnordlo táukua kânítok, kûtsfnítok, kigsautitdlo tinguata kânítut tartuinut ilángutdlugit kipissat. ¹¹ palasivdlo tamáko tipigigsautigdliutigísavai tunissivingme; nekigssak Nâlagkamut ikitak tamássa. ¹² pigdliutigiumassâ savaussaugpat, tauva Nâlagkap sânut aggiúsavâ, ¹³ agssanilo niakuanut. tugtísavai, tauvalo tokúsavâ tovkup nâpítarfiup sujorâne, aualo Aarunip ernerisa tunissivingmut serpartautigísavât kaujatdlagdlugo. ¹⁴ ilâlo pigdliutigissagssane pigdliutigísavâ Nâlagkamut ikitaralugo, tássa túnok erdlavísa kânítok túnordlo erdlavínut atassok tamát ¹⁵ tartuilo igdlugít túnordlo táukua kânítok, kûtsfnítok, kigsautitdlo tinguata kânítut tartuinut ilángutdlugit kipissat. ¹⁶ palasivdlo tamáko tipigigsautigdliutigísavai tunissivingme; nekigssak ikitak tamássa, tipik naimajuminartugssak. túnut tamaisa Nâlagkap pigai. ¹⁷ tamássa kingulerfigsug-ssavsíne inigissavsíne tamane nâgssáungitsumik ilerkorissagssak: ^{7,23-27.} túnunigdlünft aungmigdlünft neringitdluínásagavse.

kapitalit 4.

tuníssutunik ajortaeruterkússutunik.

¹âma Nâlagkap Môrsase okalugfigâ okardlune: ²Israflip kinguainut okalugit okardlutit: nalingínak ajortuliaraluarune tá-mardlune, Nâlagkap perkúngisânik kanok ítumigdlünft iliorsimavdlune, inatsisaisa ilât atausek sanerkúsimavdlugo, — ³ pala-

11*

-se tanitax ajortuliaraluarune inuit pitdlagagssáussutigssānik, tauva ajortuliarnine ajortuliautigissane pivdlugo ugsik piaraussox malungnaitsox Nālagkamut aggiúsavā tuníssutigssax ajortaeruter-
 6,17-23. -kússut. ⁴ táunalo ugsik tovkup nāpítarfiup pāta sujorānut aggiú-
 -savā Nālagkap sānut; agssanilo ugsigup niakuanut tugtísavai tokutdlugulo Nālagkap sāne. ⁵ palasilo tanitax tigusísavox ug-
 -sigup auata ilānik erkutdlugulo tupermut nāpítarfingmut; ⁶ ag-
 -ssangmilo inuvaisa ardlāt aungmut misúsavā arfinek mardloriar-
 -dlune aup ilānik ivdlernartūtip umigssuata tungānut serpartaiv-
 -dlune Nālagkap sāne; ⁷ āmalo aup ilā tarnúsavā tunissiviup Nā-
 -lagkap sāne tipigigsautigdlívfussup tuperme nāpítarfingme ítup nagssússainut; ilāle tamāt kuísavā tunissiviup ikivkaiviup tovkup nāpítarfiup pāta sujorānītip tūngavianut. ⁸ ugsiguvdlo táussuma tuníssutip ajortaeruterkússutip túnua tamāt pērdlugo tigusávā, tássa túnok erdlavísa kānītox tūnordlo erdlavīnut atassox tamāt ⁹ tartuilo igdlugt tūnordlo táukua kānītox, kútsínītox, kigsautitdlo tinguata kānītip pīsavai tartuinut ilāngutdlugit, ¹⁰ taimatut sōrdlo ugsik tuníssut kujaniut ilāngarā; tamákulo palasip tipigigsautig-
 -dliutigísavai tunissivingme ikivkaivingme. ¹¹ ugsiguvdle amia ne-
 -kālo tamāt niakualo niuilo ilāngutdlugit erdlavílo anagssamautailo,
 Epr. 13,11 t. ¹² tássa ugsik tamāt ánísavā tangmārfiup avatānut, nunap ilānut minguitsumut, arssat kuerarnexartarfīānut, kissungnigdlo kissug-
 -ssalerdlugo ikivkásavā arssat kuerarnexartarfīāne. ¹³ Is-
 -raflīkut ilagt ilūngarmik támaraluarunik katisimassut malu-
 4 Mór. 15, -gingisānik, Nālagkap perkúngisānik kanox ítumigdlūnt iliorsi-
 22-26. -magunik pitdlagagssautísimavdlutik, ¹⁴ ajortuliarnerdlo ajortuliau-
 -tigissartik kingorna misigileruníko, tauva katisimassut ugsik pia-
 -raussox aggiúsavāt tuníssutigssax ajortaeruterkússut tovkup nā-
 -pítarfiup pāta sujorānut píssutdlugo. ¹⁵ ilagtdlo utorkaunertaisa agssatik ugsigup niakuanut tugtísavait Nālagkap sāne, tauvalo ugsik tokúsavāt Nālagkap sāne. ¹⁶ palasilo tanitax ugsigup auata ilānik erkússísavox tupermut nāpítarfingmut; ¹⁷ agssangmilo inu-
 -vaisa ardlāt aungmut misúsavā arfinek mardloriardlune umigssūp tungānut serpartaivdlune Nālagkap sāne; ¹⁸ āmalo aup ilā tarnú-
 -savā tunissiviup Nālagkap sānītip tuperme nāpítarfingme ítup nagssússainut; ilāle tamāt kuísavā tunissiviup ikivkaiviup tovkup nāpítarfiup pāta sujorānītip tūngavianut. ¹⁹ túnualo tamāt pērd-
 -dlugo tigusávā tipigigsautigdliutigalugulo tunissivingme. ²⁰ ugsik taimailíúsavā sōrdlo ugsik tuníssut ajortaeruterkússut [ivna] iliorā;

taimalo palasip sáimáunartisavai, tauva isumákêrfiginekásáput. ²¹ugsigdlo ánisavâ tangmârfiup avatânut ikivkardlugulo sôrdlo ugsik ivna ikivkarâ. tamássa ilagft tunissutigssât ajortaeruter-kússut. ²²sujulerssuissox ajortuliaraluarune Nâlagkap Gûtime perkúngisânik kanox ítumigdlûnt iliorsimavdlune, támardlune pit-dlagagssautísimavdlunilo, ²³ajortuliarninilo ajortuliautigissane misigileruniuk, tauva savaussarssuax malungnaitsox aggiúsavâ pig-dliutigísavdlugo; ²⁴agssanilo savaussarssûp niakuanut tugtísavai tokutdlugulo tuníssutit ikivkagagssat Nâlagkap sâne tokúnexartarfiâne; tuníssut ajortaeruterkússut tamássa. ²⁵palasip tauva tuníssutip ajortaeruterkússutip auata ilâ tigúsavâ agssangme inuvaisa ardlânik tarnutdlugulo tunissiviup ikivkaiviup nagssûssainut, ilâle sivnerussox kuísavâ tunissiviup ikivkaiviup túngavianut. ²⁶túnualo tamât tipigigsautigdliutigísavâ tunissivingme, taimatut sôrdlo tuníssutip kujaniutip túnua tipigigsautigdliutigigâ; taimalo palasip sáimáunartisavâ ajortuliarneranik pfaivfigititdlugo, tauva isumákêrfiginekásavox. ²⁷nunavdle inuisa ilât nalingínax ajortuliaraluarune támardlune, Nâlagkap perkúngisânik kanox ítumigdlûnt iliorsimavdlune pitdlagagssautísimavdlune, ²⁸ajortuliarninilo ajortuliautigissane misigileruniuk, tauva savaussax arnaussok malungnaitsox aggiúsavâ pigdliutigerkuvdlugo ajortuliarnine ajortuliautigissane pivdlugo; ²⁹agssanilo tuníssutip ajortaeruterkússutip niakuanut tugtísavai tuníssut ajortaeruterkússut tokutdlugo tuníssutit ikivkagagssat pinexartarfiâne. ³⁰auatalo ilâ palasip tigúsavâ agssangme inuvaisa ardlânik tarnutdlugulo tunissiviup ikivkaiviup nagssûssainut, ilâle tamât kuísavâ tunissiviup túngavianut. ³¹túnualo tamât pîsavâ, taimatut sôrdlo tuníssutip kujaniutip túnua pêrnekartox, palasivdlo tipigigsautigdliutigísavâ tunissivingme Nâlagkamut naimajuminartugssiaralugo; taimalo palasip sáimáunartisavâ, tauva isumákêrfiginekásavox. ³²savalûnt aggiúkuniuk tuníssutit ajortaeruterkússutit pigdliutigerkuvdlugo, tauva aggiúsavâ arnaussok malungnaitsox; ³³agssanilo tuníssutip ajortaeruterkússutip niakuanut tugtísavai tokutdlugulo tuníssutit ikivkagagssat tokúnexartarfiâne, ajortaeruterkússutit tuníssutigerkuvdlugo. ³⁴tuníssutivdlo ajortaeruterkússutip auata ilâ palasip tigúsavâ agssangme inuvaisa ardlânik tarnutdlugulo tunissiviup ikivkaiviup nagssûssainut, ilâle tamât kuísavâ tunissiviup túngavianut. ³⁵túnualo tamât pîsavâ, taimatut sôrdlo savap kujaniutit tuníssutaussup túnua pêrnekartox, palasivdlo tipigig-

4 Mór. 15,

27-29.

-sautigdlitigísavâ tunissivingme ingnertut Nâlagkamut ikitatut; taimalo palasip sáimáunartísavâ ajortuliarnera ajortuliautigissâ matôrdlugo, tauva isumákêrfiginekásavok.

kapitalit 5.

tunissutinik pitdlarnavêrkússutinik.

¹ nalingínax ajortuliaraluarune [erkartüssissune] ugpernarsaer-kússut tusarsimavdlugo takussanilünft malugissanilünft nalunaiái-ssutigísavdlugo nalunáingíkuniuk, táussuma ajortuliane nanertortigísavâ. ² sunálünft mingungnartok nalingínaup agtoraluaruniuk, ûmassuvdlünft mingungnartup kigdlua nerssutautivdlünft mingungnartup kigdlua paormortuvdlünft mingungnartup kigdlua, sianiginagulo, tauva mingugtísímásavok pitdlagagssautitdlunilo. ³ inugdlünft mingugtítok agtoruniuk, mingungnartut nalingínait mingugtíssutaussarmata, sianigingíkuniugdlo, tauva misigilerune pitdlagagssautísímásavok. ⁴ nalingínardlünft ugpernarsaigune okautsimik anissôrdlune, ajokutáusassumigdlünft iluakutáusassumigdlünft, nalingínarnik inuit anissôrtarmata ugpernarsaivdlutik, sianigingíkuniugdlo, tauva misigilerune tamákua ardlaisigut pitdlagagssautísímásavok. ⁵ tauva tamákua ardlaisigut pitdlagagssautísímagune, nalunaerunilo tamána ajortuliautigigine, ⁶ tauva tuníssúne pitdlarnavêrkússut Nâlagkamut aggiúsavâ ajortuliarnine ajortuliautigissane pivdlugo, savautit ardlât savalünft savaussardlünft arnaussock, ajortaeruterkússutitut tuníssutigísavdlugo; tauva palasip sáimáunartísavâ ajortuliarnernik pfaivfigititdlugo. ⁷ pigíssaile savamut amigarpata, tauva pitdlagagssautínine ajortuliautigissane pivdlugo Nâlagkamut aggiúsavai tuínguit kuluartartutdlünft mardluk tuínguârkatdlünft mardluk, áipâ tuníssutigíssax ikivkagagssax, ⁸ palasimutdlo ásavai. táussumalo tuníssúmut ajortaeruterkússúmut atugagssax pigdliutigerkásavâ, niakualo kivssatdlásavâ pukusuata kigdlingagut, avingnagule; ⁹ tunissiviuvdlo ivnânut serpartaivdlune tuníssutip ajortaeruterkússutip auata ilânik; ilâle sivnerussock kordlortísavâ tunissiviup túngavianut. tuníssut ajortaeruterkússut tamássa. ¹⁰ áipâle ikivkagagssatut pigdliutigí-savâ ilerkugssax erkordlugo; taimalo palasip sáimáunartísavâ ajortuliarnernik ajortuliautigíssânik pfaivfigititdlugo; tauva isumákêrfiginekásavok. ¹¹ pigíssaile tuínguanutdlünft kuluartartunut mardlungnut tuínguârkanutdlünft mardlungnut amigarpata, tauva

ajortuliarnine pivdlugo tuníssutigssaralugit aggiúsavai kajússat ívfap imâta avgornerisa kulinge ajortaeruterkússutitut tuníssutigísvdlugit. kisiáne úliamik pilísángilai tipigigsáumigdlo kakortumik ilissivfigí-sanagit, tuníssutaungmata ajortaeruterkússutit. ¹²tamákulo palasimut ásavai, palasivdlo tássánga tigúsavai itúmame imai, [pig-dliutip] erkainexautigssartai, tipigigsautigdliutigalugitdlo tuníssivngme ingnertut Nâlagkamut ikitatut. tuníssut ajortaeruterkússut tamássa. ¹³taimalo palasip sáimáunartísavâ ajortuliarnera tamákua ardlaisigut ajortuliautigissâ matôrdlugo, tauva isumákêrfiginekásavok. palasivdlo pigssarisavai, sórdlo tuníssutit nekig- 2,8. -ssat pigssarigai.

¹⁴âma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ¹⁵nalingínaup suna ivdlernartutut Nâlagkamut pigititak perkuserdlugtulivfigigaluaruniuk ajortuliarfigalugo támardlune, tauva tuníssúne pitdlarnavêrkússut Nâlagkamut aggiúsavâ, savarssuak malungnaitsox savautit ilagissât, sílvinik ivdlernartútíp síkilia erkordlugo síkilimut úgtússanik naligssakartitagssat, pitdlarnavêrkússutitut tuníssutigísvdlugo. ¹⁶ivdlernartítákutdlo ajortuliautigissane akilí-savâ avgornerisa tatdlímânik ilavdlugo, tamákulo palasimut túniúsavai; palasivdlo sáimáunartísavâ savarssuarmik táussumínga pitdlarnavêrkússutitut tuníssutaussumik, tauva isumákêrfiginekásavok. ¹⁷nalingínax ajortuliaraluarune, Nâlagkap perkúngisânik kanok ítumigdlúnt iliorsimavdlune misigíngitsôrdlune, pitdlagagssautísimavdlunilo, táussuma ajortuliane nanertortigísvâ. ¹⁸tauvalo savarssuak malungnaitsox savautit ilagissât naligssakartitagssat palasimut aggiúsavâ pitdlarnavêrkússutitut tuníssutigísvdlugo; palasivdlo sáimáunartísavâ táarnera matôrdlugo, misigíngitsôrdlune táamarluarmat; tauva isumákêrfiginekásavok. ¹⁹tuníssut pitdlarnavêrkússut tamássa, Nâlagkamut pitdlagagssautíkaluarame.

²⁰âma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ²¹nalingínax ajortuliaraluarune Nâlagkamut perkuserdlugtulivdlune, takusarta- 4 Mór. 5,6-8. -gagssaraluanilúnt párisagssaraluanilúnt inokáminut miserratigíguniuk, sumik arsársimavdlugulúnt tigdligísimavdlugulúnt inokáne, ²²támartordlúnt nanisimavdlugo, miserratigíguniuk ugper-narsáissutigalugulo sagdluvdlune, inuit ajortuliautigissartagaisa ilátigut kanok ítúkutdlúnt taimailiordlune, ²³taimalo ajortuliarune pitdlagagssautísimavdlunilo, tauva utertísavâ tamána, arsárutigí-ssanilúnt tigdligkanilúnt párisagssaraluanilúnt támartordlúnt

navssâne, ²⁴ kanok itordlũnt sagdluvdlune ugpernarsáissutigissane, naligivdluínagânik akilísavâ avgornerisa tatdlimânik ilavdlugo; uv-dlok tuníssutiminik pitdlarnavêrkússúmik âtsivine erkordlugo i-nuanut túniúsavâ. ²⁵ tuníssúnulo pitdlarnavêrkússut Nâlagkamut aggiúsavâ, savarssuak malungnaitsox savautit ilagissât naligssa-kartitagssat, palasimut âtdlugo pitdlarnavêrkússutitut tuníssutigisavdlugo; ²⁶ palasivdlo sámáunartísavâ Nâlagkap sâne, tauva kanok iliorneranik kanok íkaluartumik pitdlagagssautíssutigissânik isumákêrfiginekásavok.

kapitalit 6.

tuníssutinik uvdlut nungutdlugit âtagssanik, ingnermik kamiutsugssamik, tuníssutinik nexigssanik, palasit tuníssutigssainik, tuníssutinigdlo ajortaeruterkússutinik.

- ¹ âma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ² Aarunilo
 2 Mór. 29, ernerilo inákit okardlutit: tamássa inatsit tuníssutinik ikivkagag-
^{38-42.} -ssanik: tuníssut ikivkagagssax tamána únuak tamât tunissiviup
 kânísavok ingnekariata kâne uvdlâx tikitdlugo; mássa tunissiviup
 ingnera tássane ikumásavok. ³ palasivdlo atísavâ ánorâne mer-
 kuluaitsok kardlftdlo merkuluaitsut ativdlugit uvinimgit; ar-
 sssatdlo pîsavai tuníssut ikivkagagssax tunissiviup kânítok ing-
 nerup nungugpago, tunissiviuvdlo sanianut ilísavai. ⁴ tauva áno-
 râne iperardlugit ánorássat avdlat atísavai arssatdlo ánitdlugit
 tangmârfiup avatânut nunap ilânut minguitsumut. ⁵ ingnek tuni-
 ssiviup kâne ikumásavok kamísanane; palasivdlo uvdlât tamaisa
 kissugtúsavâ, kânulo tuníssut ikivkagagssax pissarísavâ túnordlo
 tuníssutinit pissok kâne tipigigsautigdliutigalugo. ⁶ ingnek iku-
 mátuínásavok tunissiviup kâne, kamísángilak. ⁷ tamássalo i-
 natsit tuníssutinik nexigssanik: Aarunip ernerisa Nâlagkap sânut
 3 Mór. 2. âsavait tunissiviup sânut. ⁸ ítúmaminigdlo tigúsavai tuníssutip
 nexigssap kajússartaisa ilait úliartátalo ilâ tipigigsautdlo kakortok
 tuníssutip nexigssap kânítok tamât; tamákulo tipigigsautigdliuti-
 gísavai tunissivingme naimajuminartugssiaralugit, Nâlagkamut er-
 káissutigerkuvdlugit. ⁹ sivnerile Aarunivdlo ernerisalo nerísavait;
 sêrnakángisitdlugit nerísavait inime ivdlernartume, tovkup nâpí-
 tarfiup silardliane. ¹⁰ úternekásángitdlat sêrnarsautilerdlugit; táu-
 kunúnga pigssarítipáka uvavnut ikitanit. ivdlernartorssūput, tai-
 matut sórdlo tuníssutit ajortaeruterkússutit tuníssutitdlo pitdlar-
 navêrkússutit ítut. ¹¹ Aarunip kinguaine angutaussut tamarmik
 nerisínáusavait kingulerfgsugssavsíne nágssáungitsumik ilerkori-

-ssagssatut pissagssaralugit Nâlagkamut ikitanit; nalingínak ta-
-mákunínga agtuissok ivdlernartūsavok.

¹²ãma Nâlagkap Môrsase okalugfigâ okardlune: ¹³tamássa pigdliutigissak Aarunivdlo ernerisalo Nâlagkamut pigdliutigissagssât nungutdlutik uvdlorme tanínekarfingmingne: kajússat ívfap imâta avgornerisa kulinge nexigssatut tuníssutigísavait kipisuitsumik, Epr. 7,27. agfait uvdlâkut agfaitdlo únúkut. ¹⁴úlialerdlugit sujatsivingme piliaussut akussaliat aggiúsavatit, tuníssutitut nexigssatut útigkat pigdliutigísavatit avgorsimavdlugit, Nâlagkamut naimajuminartug-
-ssat. ¹⁵erneratalo palasiussup kinguârkuvdlugo tanitaussup ta-
-máko taimailiúsavai. nágssáungitsumik ilerkorissagssak tamássa; ilüngardlugit Nâlagkamut tipigigsautigdliutiginekásáput. ¹⁶mássa palasiussup tuníssutai nexigssat nungutdlutik tuníssutáusáput ilü-
-ngarsimassut; nerinekásángitdlat.

¹⁷ãma Nâlagkap Môrsase okalugfigâ okardlune: ¹⁸Aarunilo ernerilo okalugfigíkit okardlutit: tamássa inatsit tuníssutinik ajor-
-taeruterkússutinik: tuníssutit ikivkagagssat toxúnekartarfiáne tu- 3 Mór. 4.
-níssutit ajortaeruterkússutit toxúnekásáput Nâlagkap sâne; iv-
-dlernartorssûput. ¹⁹palasip tuníssúmik ajortaeruterkússúmik pig-
-dliutigingnigtup nerísavâ; inime ivdlernartume nerinekásavok, tovkup nâpítarfup silardliane. ²⁰nalingínak nekânik agtuissok ivdlernartūsavok. atissak auata ilânik serpartarfiginekaraluarpat, tamána serpartarfigissak errúsavat inime ivdlernartume. ²¹marrar-
-dlo tamatuma ûnekarfia aserornekásavok, kisiáne ûnekarfia kang-
-núsaugpat kivdlarigsardlugo imermik errorornekásavok. ²²pa- 6,11.
-lasine angutaussut tamarmik tamána nerisínáusavât; ivdlernar-
-torssûvok. ²³tuníssutidle ajortaeruterkússutit imáitut: aue tu-
-permut nâpítarfingmut erkúnekartut ivdlernartûme sáimáunartit-
-síssutáusavdlutik, táuko nungutdlutik nerinekásángitdlat, ingner-
-mik ikivkarnekásáput.

kapitalit 7.

tuníssutinik nalingínarnik. túnordlo augdlo nerinekásángitsut.

sakíssat agsarkordlo talerpigdlex palasip pigssarigai.

¹tamássalo inatsit tuníssutinik pitdlarnavêrkússutinik: iv- 3 Mór. 5.
-dlernartorssûput. ²tuníssutit ikivkagagssat toxúnekartarfiáne tuníssutit pitdlarnavêrkússutit toxúnekásáput, auilo tuníssivingmut serpartautiginekásáput kaujatdlagdlugo. ³tuníssutaussuvdlo túnua tamât pigdliutigísavât, tássa pamiua túnordlo erdlavísa kânítok

⁴ tartuilo igdlugit túnordlo táukua kânitok, kûtsfnitok, kigsautitdlo
 tinguata kânitut tartuinut ilángutdlugit kipissat. ⁵ palasivdlo tu-
 -nissivingme tipigigsautigdliutigísavai Nâlagkamut ikitaralugit.
^{6,11. 22.} tuníssut pitdlarnavêrkússut tamássa. ⁶ palasine angutaussut ta-
 -marmik nerisínáusavât, inime ivdlernartume nerinekásavok; iv-
 -dlernartorssúvok. ⁷ sôrdlo tuníssutit ajortaeruterkússutit itut
 taimátaok tuníssutit pitdlarnavêrkússutit ísáput; inatsit táukunú-
 -nga atortok atausiuvok; palasip tamákunatigut sáimáunartitsissup
 pigísavai. ⁸ nalingínauvdlo tuníssutâ ikivkagagssak kia palasip
 pigdliutigiguniuk, palasip táussuma pigísavâ tuníssutip ikivkagag-
 -ssap pigdliutigissame amia. ⁹ tuníssutdlo nekigssak úteriving-
 -milúnft útigak igamilúnft sujatsivingmilúnft piliarissak nungut-
 -dlugit palasip tamatumínga pigdliutigingnigtup pigísavâ. ¹⁰ tuní-
 -ssutdlo nekigssak úliamik akussardlúnft panertordlúnft nungut-
 -dlugit Aarunip kinguaisa tamarmik pigísavât taimaexatigtgdlutik.
^{3 Mór. 3.} ¹¹ tamássalo inatsit tuníssutinik kujaniutinik Nâlagkamut pig-
 -dliutiginekartugssanik: ¹² tuníssúmik nersuiniúmik átsiumasso-
 -karpát, tauva tuníssúmút tokutagssamut nersuiniúmút ilángut-
 -dlugit aggiúsavai timiussat kakortugssiat putúgkat sêrnakángitsut
 úliamik akussat timiussatdlo kakortugssiat sâtut sêrnakángitsut
 úliamik tanitat kajússatdlo akussaliat kakortugssiat úliamik akussat.
¹³ pigdliúne aggiúsavâ timiussat kakortugssiat sêrnarsautigdlit ilá-
 -ngutdlugit, tuníssúmút tokutagssamut nersuiniúmút kujaniutigi-
 -ssaminut ilángutdlugit. ¹⁴ táukualo ilát atausek pigdliutip ta-
 -marme ilángautigssâ Nâlagkamut pigdliutigísavâ tuníssutitut ilio-
 -ragagssatut; palasivdlo pigísavâ tuníssutip kujaniutip auanik ser-
 -partaissup. ¹⁵ tuníssutivdlo tokutagssap nersuiniutip kia kuja-
 -niutigissâta nekâ nerinekásavok uvdlorme pigdliutiginekarfiane;
 uvdlágssamut amiákokartísángilât. ¹⁶ tuníssutdle tokutagssak pig-
 -dliutigissâ tuníssutaugpat únersútigissak kajumingnermitdlúnft
 âtak, tauva nerinekásavok uvdlorme pigdliutiginekarfiane; sivne-
 -karpát dlo tamána akaguane nerisínáusavât; ¹⁷ kisiáne tuníssutip
 nekâta ilâ uvdlut pingajuánut amiákúgpat ingnermik ikivkarneká-
 -savok. ¹⁸ tuníssutâtale kujaniutip nekâta ilânik nerissokarpát
 uvdlut pingajuáne, tauva nuánarinekásángilak tamatumínga pig-
 -dliutigingnigtok, ajúngitsumik isumakarfigissáusángilak, [tuníssutâ]
 maujugissáusavok; ilânigdlo nerissup ajortuliane nanertortigísavâ.
¹⁹ nexilo sumik mingungnartumik agtuisimassok nerinekásángilak,
 ingnermik ikivkarnekásavok. nekile [mingugtitáungitsox] nalingí-

-naup minguitsup nerisnauvâ. ²⁰ nalingnardlo tunissutip kujaniutip nekânik Nâlagkap pigissânik nerissok mingugssutse ingminittitdlugo, tarnilik táuna inugtaminut pfarnekásavok. ²¹ nalingnauvdlo suna mingungnartok agtoruniuk, inugdlünft mingungnartok nerssutautdlünft mingungnartok sunalünft avdla maujungnartok mingungnartok, taimaitdlunilo tunissutip kujaniutip nekânik Nâlagkap pigissânik nerigune, tarnilik táuna inugtaminut pfarnekásavok.

²² âma Nâlagkap Môrsase okalugfigâ okardlune: ²³ Israflip kinguai okalugfigikit okardlutit: ugsigitdlünft savatdlünft savausatdlünft túnuinik nerisángilase. ²⁴ kigdluvdlo túnua aligtugkavdlünft túnua sunut nalingnarnut atorsnauvase, nerisángitdluínardlugule. ²⁵ mássa nalinginax nerssutautit táukua Nâlagkamut ikitagssarsiviussartut túnuinik nerigune, tarnilik táuna nerissok inugtaminut pfarnekásavok. ²⁶ aungmigdlo nerisángilase, ^{17,10-14.} inigissavse ardláinânilünft nâme, tingmíssatdlünft nerssutautitdlünft auinik nâme; ²⁷ tarnilik nalinginax súvdlünft auanik nerigune, tarnilik táuna inugtaminut pfarnekásavok.

²⁸ âma Nâlagkap Môrsase okalugfigâ okardlune: ²⁹ Israflip kinguai okalugfigikit okardlutit: tunissutigssaminik kujaniúmik Nâlagkamut átsiumassup tunissúme kujaniutip ilángarnere Nâlagkamut pigdliutigissagssane aggiúsavai. ³⁰ agssangminik aggiúsavai Nâlagkamut ikitagssat: túnua sakiailo aggiúsavai; sakiai tássa nivtarterutigssatut nivtarterutiginearkuvdlugit Nâlagkap sâne. ³¹ túnok palasip tipigigsautigdliutigísavâ tunissivingme, sakíssatdlo Aarunip ernerisalo pigísavait. ³² agssarkordlo talerpigdlek tunissutitut ilioragagssatut palasimut túniúsavarse tunissutivsinut kujaniutinut ilángautigititdlugo. ³³ Aarunip ernerisa ilâta kia tunissutip kujaniutip auanik túnuanigdlo pigdliutigingnigtup agssarkok talerpigdlek pigssarisavâ. ³⁴ mássa sakíssat nivtarterutigissat agssarkordlo ilioragagssatut tunissutigissak tiguvâka Israflip kinguainit tunissutainut kujaniutinut ilángautigititdlugit, Aarunimutdlo palasimut ernerinutdlo túniúpâka, nâgssáungitsumik ilerkorissagssatut Israflip kinguainit pigssarerkuvdlugit. ³⁵ tássauvok Aarunivdlo ernerisalo tanínekarnermikut pigssariligât Nâlagkamut ikitanit, taimane savssartingmagit Nâlagkamut palasiorkuvdlugit; ³⁶ tamána Nâlagkap inâssutigigâ taimane taníkamigit, tamákuñga tuninekartarkuvdlugit Israflip kinguainit, nâgssáungitsumik ilerkorerkuvdlugo erkardlerigtsortainut.

2Mór. 29, 27t.

tugs.50,1-16.
Epr. 10,1-7.

³⁷ tamássa inatsit tuníssutinik ikivkagagssanik tuníssutinigdlo nekigssanik tuníssutinigdlo ajortaeruterkússutinik tuníssutinigdlo pitdlarnavêrkússutinik tuníssutinigdlo atortugssángûtinik tuníssutinigdlo kujaniutinik, ³⁸ tamána Nâlagkap Môrsasimut inássutigigâ kákame Sînaime, taimane Israfilip kinguai inákamigit Sînaip pui-lassuitsuane, tuníssutitik Nâlagkamut pigdliutigisagait.

kapitalit 8.

palasit ivdlernartitauneránik.

¹ãma Nâlagkap Môrsase okalugfigâ okardlune: ²Aarune ilaserûk ernerilo ilángutdlugit, ánorássatdlo tigúkit úlialo tarnutígssak ugsigdlo tuníssutigssak ajortaeruterkússut savarssuitdlo mardluk nuioragardlo timiussanik sêrnaxángitsunik imalik; ³ilagítddlo ilúngaisa katisimatíkit tovkup nâpítarfiup pâta sujorânut. ⁴Môrsasilo taimailiorpok sôrdlo Nâlagkap inákâne, ilagítddlo katerssorput tovkup nâpítarfiup pâta sujorânut. ⁵Môrsasilo ilagíngnut okarpok: tamássa Nâlagkap nâmagserkussâ. ⁶tauva Môrsasip Aarunilo ernerilo patdligutitípai imermigddlo uvfardlugit. ⁷ánorârdlo ilordlex táussumúnga atitípâ kiterúmigdlo kiteruserdlugo; ánorâmigdlo kagdlermik ánorártípâ, kipekússuardlo táussumúnga atitípâ, kiteruserpâlo tavsianik kânítugssamik tamatumúnga tavsígdlogo; ⁸sarkarmiumigdlo ivertitsivigâ káumarkut agssuarnaerkutddlo sarkarmiumut ikivdlugit; ⁹nasaruserssuardlo niakuanut atitípâ, nasaruserssuarutddlo kînáta nalânut ivertípâ kaormiugssak kúltiussox niakorut atarkinaut ivdlernartok, sôrdlo Nâlagkap inákâne. ¹⁰Môrsasivdlo tiguvâ úlia tarnutigssak, inekarfigdlo iluanítutddlo tamaisa tanípai ivdlernartitdlugitddlo. ¹¹ilánigdlo tuníssivingmut serpartaivox arfinex mardloriardlune, tuníssivigdlo pekutailo tamaisa tanípai kátaussarssuardlo niulússartâlo, ivdlernarkuvdlugit. ¹²úliavddlo tarnutigssap ilâ Aarunip niakuanut kuivâ tanitdlugulo ivdlernarkuvdlugo. ¹³Aarunivdlo ernerere Môrsasip patdligutitípai ánorássat ilordlit táukunúnga atititdlugit kiterutinigdlo kiteruserdlugit kaorutitddlo niakuinut kaorusiutdlugit, sôrdlo Nâlagkap inákâne. ¹⁴tauva savssartípâ ugsik tuníssutigssak ajortaeruterkússut, Aarunivdlo ernerisalo agssatik ugsigup tuníssutigssap ajortaeruterkússutip niakuanut tugtipait. ¹⁵tokúpâddlo, aualo Môrsasip tiguvâ agssangme inuvaisa ardlânik tuníssiviup nagssússainut tarnutdlugo kaujatdlagdlugo, tuníssivik

ajortaiardlugo; augdlo [sivnerusok] tunissiviup túngavianut kuivâ tunissivik ivdlernartitdlugo kâne sáimáunartitsísavdlune. ¹⁶ tigu-
 -vâlo túnok erdlavînut atassok tamât, kigsautitdlo tinguata kânî-
 -tut tartuilo igdlugît túnortâtdlo; tamákulo Mórsasip tipigigsautig-
 -dliutigai tunissivingme. ¹⁷ ugsiguvdle amialo nekâlo anagssamautailo
 ingnermik ikivkartípai tangmârîup avatâne, sôrdlo Nâlagkap inâ-
 -kâne. ¹⁸ tauva patdligutitípa savarssuak tuníssutigssak ikivka-
 -gagssak, Aarunivdlo ernerisalo agssatik savarssûp niakuanut tug-
 -típait. ¹⁹ tokúpâtdlo, aualo Mórsasip tunissivingmut serpartau-
 -tigâ kaujatdlagdlugo. ²⁰ savarssuardlo avgorpâ navguaisigut, nia-
 -kualo avgornerilo túnualo Mórsasip tipigigsautigdliutigai; ²¹ er-
 -dlavîlo niulo imermik errortorpai, taimalo savarssuak tamât
 Mórsasip tipigigsautigdliutigâ tunissivingme. tuníssut ikivkagag-
 -ssak tamâssa, tipik naimajuminartugssak, ingnek Nâlagkamut
 ikitak, sôrdlo Nâlagkap Mórsase inákâ. ²² tauva savarssûp áipâ
 patdligutitípa, savarssuak atortugssángûtigssak, Aarunivdlo erne-
 -risalo agssatik savarssûp niakuanut tugtípait. ²³ tokúpâtdlo, aua-
 -talo ilâ Mórsasip tiguivâ tarnutdlugulo Aarunip siutâta talerpig-
 -dliup puânut kuvdluanutdlo talerpigdlernut putuguanutdlo ta-
 -lerpigdlernut. ²⁴ âma Aarunip ernere Mórsasip patdligutitípai
 aup ilâ tarnutdlugo siutaisa talerpigdlit puainut kuvdluinutdlo
 talerpigdlernut putuguinutdlo talerpigdlernut; tunissivingmutdlo
 auk serpartautigâ kaujatdlagdlugo. ²⁵ túnordlo tiguivâ, pamiualo
 túnordlo erdlavînut atassok tamât kigsautitdlo tinguata kânî-
 -tut tartuilo igdlugît túnortâtdlo agssarkordlo talerpigdle. ²⁶ nuio-
 -ragkamitdlo sêrnakángitsunik imalingmit Nâlagkap sânitumit ti-
 -guvai timiussak kakortugssiak putûgak sêrnakángitsok atausek
 timiussardlo kakortugssiak putûgak ûlialik atausek timiussardlo
 kakortugssiak sâtok atausek tûnut kânut agssarkuvdlo talerpig-
 -dliup kânut ilivdlugit; ²⁷ tamákulo tamaisa Aarunivdlo ernerisalo
 itumainut ilivai nivtarterutigssatut nivtarterutigalugit Nâlagkap
 sâne. ²⁸ Mórsasivdlo tiguivai agssainit, tunissivingmilo tipigigsau-
 -tigdliutigai tuníssûmut ikivkagagssamut ilaliutdlugit; tuníssut
 atortugssángûtigssak tamâssa, tipik naimajuminartugssak, ingnek
 Nâlagkamut ikitak. ²⁹ âma Mórsasip tiguivai savarssûp atortug-
 -ssángûtigissap sakiai nivtarterutigssatut nivtarterutigalugit Nâ-
 -lagkap sâne; tamáko Mórsasip pigssarsiarai, sôrdlo Nâlagkap
 inákâne. ³⁰ tauvalo Mórsase tigusivok ûliap tarnutigssap ilânik
 aurdlo tunissivingmîup ilânik, tamatumíngalo Aarune serpartarpâ

atissailo ernerilo táukualo atissait táussumúnga ilángutdlugit; iv-
 -dlernartipálo Aarune atissailo ernerilo táukualo atissait táussumúnga
 ilángutdlugit. ³¹ Aarunimutdlo ernerinutdlo Môrsase okar-
 -pok: neke úsiuk tovkup nâpítarfiup pâta sujorâne, tássanilo ne-
 -risiuk timiussatdlo nuioragkame tuníssutinik atortugssángútínik
 imalingme ítut ilángutdlugit, sôrdlo inatsissunga okardlunga: Aa-
 -runivdlo ernerisalo nerisagait. ³² kisiáne nekivdlo timiussatdlo
 sivnere ingnermik ikivkásavase. ³³ tovkuvdlo nâpítarfiup pâ ki-
 -másángilarse uvdlut arfinex mardluk nâtserdlugit, uvdluk ator-
 -tugssángortínekarfivse naggatât nâtserdlugo, uvdlut arfinex mar-
 -dluk nâvdlugit atortugssángortínekásagavse. ³⁴ sôrdlo uvdlorme
 matumane pisimassok, taimailiorkussivok Nâlagak, sáimáunartíne-
 -karkuvdluse. ³⁵ tovkuvdlo nâpítarfiup pâ najortuásavarse uvdlú-
 -kutdlo únuákutdlo uvdlut arfinex mardluk nâvdlugit, pârssísau-
 -silo Nâlagkap pé isumagalugit, tokorkunase; taimame inánekar-
 -punga. ³⁶ Aarunilo ernerilo taimardluinax iliorput sôrdlo Nâ-
 -lagak Môrsasikut inatsisimassok.

kapitalit 9.

Aarunip tunisserkautâ Nâlagkap ingnerata ikivkarâ.

¹ pivordlo uvdlut arfinex pingajuáne, tauva Môrsasip Aaru-
 -nilo ernerilo Israflíikutdlo utorkaunertait kaerkuvai, ² Aarunimut-
 -dlo okarpok: ilingnut tigúkit ugsik piaraussox ajortaeruterkú-
 -ssutitut tuníssutigíssagssak savarssuardlo inúsugtox ikivkagag-
 -ssatut tuníssutigíssagssak, tamarmik malungnaitsut, Nâlagkavdlo
 sânut aggiúkit. ³ Israflivdlo kinguai oxalugfigíkit okardlutit: ti-
 -gusigik savaussarssuax ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssak,
 ugsigdlo ukiortax savalo ukiortax, tamarmik malungnaitsut, ikiv-
 -kagagssatut tuníssutigíssagssat, ⁴ ugsigdlo inertox savarssuardlo
 inúsugtox kujaniutitut tuníssutigíssagssat, Nâlagkap sâne pigdliu-
 -tigíssagssat, tuníssutigíssardlo nekígíssak úlialersimassok; Nâlag-
 -kap uvdlume ersserfigiumârmase. ⁵ tauva Môrsasip inássutigíssai
 tovkup nâpítarfiup sânut âpait, ilagít dlo ilúngarmik patdligúput
 Nâlagkap sâne kekardlutik. ⁶ Môrsasilo okarpok: tamássa Nâ-
 -lagkap perkússutâ, taimailiúsause, tauva Nâlagkap nâlangnarssu-
 -siata ersserfigiumârpâse. ⁷ Aarunimutdlo Môrsase okarpok: tu-
 -nissivingmut patdligúniarit, tuníssutitdlo ajortaeruterkússut tuní-
 -ssutitdlo ikivkagagssak pigdliaríkit ingminik sáimáunartitdlutit

inuitdlo sáimáunartitdlugit; tauvalo inuit pigdliutait pigdliaríkit inuit sáimáunartitdlugit, sôrdlo Nálagak inatsisimassok. ⁸tauva Aarune tunissivingmut patdligúpok, ugsigdlo piarak tuníssut ajortaeruterkússut ingminut atortok tokúpâ. ⁹aualo ernerisa Aarunimut âpât, táussumalo agssangme inuvaisa ardlât aungmut mi-sugpâ tunissiviup nagssússainut tarnússivdlune; augdlo [sivneru-ssok] tunissiviup túngavianut kuivâ. ¹⁰túnuale tartuilo kigsautitdlo tinguanit pígkat tuníssúmit ajortaeruterkússúmit pígkat tunissivingme tipigigsautigdliutigai, sôrdlo Nálagak Mórsase inákâ; ¹¹nekâlo amialo ingnermik ikivkarpai tangmârfiup avatâne. ¹²tauva tuníssut ikivkagagssak tokúpâ, aualo ernerisa Aarunimut túniúpât, táussumalo tunissivingmut serpartautigâ kaujatdlagdlugo. ¹³tuní-ssutdlo ikivkagagssak táussumúnga túniúpât avgorêrdlugo, nia-kualo; táussumalo tipigigsautigdliutigâ tunissivingme. ¹⁴erdlavílo errortorpai niילו tipigigsautigdliutigalugitdlo tunissivingme tuní-ssutip ikivkagagssap kâne. ¹⁵tauvalo patdligutitípâ inuit pigdliutât savaussarssuak tuníssut ajortaeruterkússut inungnut atortok tiguvdlugo tokutdlugulo ajortaeruterkússutitut tuníssutigalugo sujgdlersut. ¹⁶tuníssutdlo ikivkagagssak patdligutitípâ ilerkugssâtat ilivdlugo. ¹⁷âma tuníssut nekigssak aggiúpâ, ilâlo itúmame imâ tipigigsautigdliutigâ tunissivingme uvdlâkut tuníssu-taussumut ikivkagagssamut ardlaliutdlugo. ¹⁸tauvalo tokúpai ugsigdlo savarssuardlo tuníssutigssat kujaniutit inungnut atortut, aulo ernerisa Aarunimut túniúpaít, táussumalo tunissivingmut serpartautigai kaujatdlagdlugo. ¹⁹ugsiguvdle túnua tamât savar-ssúvdlo pamíua túnualo erdlavísa kânítok tartuilo kigsautitdlo tinguata kânítut, ²⁰túnut tamáko sakíssat kânut ilivait, tauvalo túnut tipigigsautigdliutigai tunissivingme; ²¹sakíssatdle agssar-kordlo talerpigdlek Aarunip nívterterutigssatut nívterterutigai Nálagak sâne, sôrdlo Mórsase inatsisimassok. ²²Aarunivdlo ag-ssane kutdlarpai inuit tungānut pivdluarkuvdlugitdlo, arkardlu-nilo tuníssut ajortaeruterkússut tuníssutdlo ikivkagagssak tuní-ssutdlo kujaniut pigdliutigerêramigit. ²³tauva Mórsasilo Aarunilo tupermut nâpítarfingmut iserput, anigamigdlo inuit pivdluar-kuvait; tauvalo Nálagak nálangnarssusia inungnut ersserpok. ²⁴ingnerdlo anivok Nálagak sânit tuníssut ikivkagagssak tûnutdlo tunissivingme núngutaerdlugit; inuitdlo tamarmik tamána takuga-míko kîmagtarput, kînamingnigdlo patdlorput.

kapitalit 10.

Nátalo Aapigúlo tokutaussut.

- ¹ Aarunivdle ernerisa, Nátavdlo Aapigúvdlo, nungutdlutik aumausivisik tiguvaít aumalerdlugit tipigigsáumigdlo ilissivfigalugit, taimalo ingnek avdlanertax Nálagkap sánut píssúpát, táukunúnga inássutigíngisá. ² tauva ingnek Nálagkap sánit anivok nungutit-dlugitdlo, Nálagkap sáne tokutitdlugit. ³ tauva Mórsase Aarunimut okarpok: tamássa Nálagkap okauserissá, okarame: ivdler-narsiumárpunga uvavnut patdligútune nálangnarsivdlungalo inuit tamarmik tákuáne. Aarunilo nivdlíngilax. ⁴ Mórsasivdle kaer-
- 2 Mór. 6,22. -kuvai Mísaile Elisávfatdlo, Aarunip ákáta Usflíp ernere, okarfigalugitdlo: patdligutdluse katángutise ivdlernartútíp sánit tangmáríup avatánut akiarsigik. ⁵ tauva patdligutdlutik tangmáríup avatánut akiarpait ánorainik ilordlernik ánorársimatitdlugit, sórdlo Mórsase okarsimassok. ⁶ Aarunilo ernerilo Eliásare Igtamárido
- 21,10-12. Mórsasip okarfigai: niarkuse ulisángilase, atissasilo alísángilase, tokokinavuse, níngangnerssúvdlo ilagít ilúngaisa pekinavai. kisiáne katángutivse Israflíkut tamarmik kíssatigilíssuk ikinek tamána Nálagkap ikitá; ⁷ ilivsile tovkup nápitáríup pá kimásángilarse, tokokinavuse; úlia tarnutaussok Nálagkap pia ilivsíngmat. tai-mailiorputdlo sórdlo Mórsase okarsimassok.
- ⁸ Nálagkavdlo Aarune okalugfigá okardlune: ⁹ ivdlitdlo ernititdlo ilángutdlutik vínimigdlúnít imigssamigdlúnít silaerúnartumik
- Hsk. 44, imísángilase tupermut nápitárfíngmut iserángavse, tokokinavuse; ^{21. 23.} tamássa kingulerfígsugssavsíne nágssáungitsumik ilerkorissagssax; ¹⁰ tássa ivdlernartutdlo nalingínaussutdlo mingungnartutdlo míngungnaitsutdlo ingmikórssusfígut ilisarisínaorkuvdlusigik, ¹¹ Israflívdlo kinguai ajokersorsínaorkuvdlusigik ilerkorerkussanik tamánik Nálagkap Mórsasíkut táukunúnga okauserissainik. ¹² Mór-sasivdlo Aarune ernerilo amiákússut Eliásare Igtamárido okarfigai: tuníssut nekígssax Nálagkamut ikitat sívnerissát tígusiuk nerivdlugulo sérnakángitsok tuníssiviup saniane, ivdlernartorssúngmat. ¹³ kisiáne inime ivdlernartume nerísavarse, ivdlitdlo ernivitdlo tamána píggсарígvsiuk Nálagkamut ikitanit; taimame inánekarpunga. ¹⁴ sakíssatdle nívtarterutígíssat agssarkordlo ilioragagssatut tuníssutigíssax nerísavase inime mínguitsume, ivdlit ernivitdlo panívitdlo ilángutdlutik, ilíngnut kitorngnutdlo tamáko píggсарítitaungmata Israflíp kinguaisa tuníssutainít kujaniutínit.

¹⁵ agssarkok ilioragagssatut tuníssutigíssagssak sakíssatdlo nivtar-terutigíssagssat túnunut ikitagssanut ilángutdlugit aggiúsavait, nivtarterutigíssatut nivtarterutigerkuvdlugit Nálagkap sâne, ivdlitdlo ernivítldlo ilángutdlutik nágssáungítsumik ilerkoríssagssatut pigí-savase, sórdlo Nálagkap inatsísimassok. ¹⁶ Mórsasívdlo savau-ssarssuak tuníssut ajortaeruterkússut ujaramiuk sunauvfa-una ikivkarsímassok. tauva níngalerpok Eliásarímut Igtamárimutdlo Aarunip ernerínut amíákússunut okardlune: ¹⁷ suvdluse tuníssut ajortaeruterkússut neringílisiuk inime ivdlernartume? mássame ivdlernartorssúvok, ilivsínutdlo túniúpâ, ilagít ajortulíait erssúsa-gavsigik Nálagkap sâne sáimáunartísavdlugit. ¹⁸ takuvarse aua ivdlernartútip iluanut erkúnekángítsox; tuníssut ivdlernartúme ^{6,19. 23.} nerísagaluaravsiuk, sórdlo inatsíssunga. ¹⁹ Aarunile Mórsasímut okarpok: takuvat uvdume tuníssutertik ajortaeruterkússut tuní-ssutertígdlo ikivkagagssak pigdliutigait Nálagkap sâne, uvangalo taima pinexartunga; taimáitox tuníssut ajortaeruterkússut uvdume nerísaneríga, Nálagkap tamána iluarísagaluarnerâ? ²⁰ tamánale Mórsasip tusaramiuk iluarílerpâ.

kapitalit 11.

úmássunik mingungnaitsunik mingungnartunígdlo.

¹ Nálagkavdlo Mórsase Aarunilo okalugíngai okarfigalugit:
² Israílíp kinguai okalugíngisigik okardluse: úmassut máko nerssutit ⁵ Mór. 14, nunamítorpagssuit ilagíssait nerísínauvase: ³ kúparíngnik kukig- ^{8-21.} -ssuagdlit, kukígssue ingmíkórdluartut, nerssutit tamugartortor-tait; táuko tamaisa nerísínauvase. ⁴ mákule tamugartortut ila-gíssait kúparíngnigdlo kukígssuagdlit ilagíssait nerísángilase: ka-tíagátók, tamugartoraluardlune kúparíngnik kukígssuakángíngmat; ilivsínut mingungnartox tássa; ⁵ ukalerdlugdlo, tamugartoraluar-dlune kúparíngnik kukígssuakángíngmat; ilivsínut mingungnartox tássa; ⁶ ukalerdlo, tamugartoraluardlune kúparíngnik kukígssua-kángíngmat; ilivsínut mingungnartox tássa; ⁷ púlukilo, kúparíng-ník kukígssuakaraluardlune kukígssuilo ingmíkórdluaraluartut ta-mugartúngíngmat; ilivsínut mingungnartox tássa. ⁸ tamákua ne-kait nerísángilase, kígdluilo agtúsángilase; ilivsínut mingungnar-tut tássa. ⁹ imermítorpagssuit ilagíssait máko nerísínauvase: angútekardlutígdlo tavtaussagdlit imermílúnft ímamilúnft kúngni-lúnft ítut; táuko tamaisa nerísínauvase. ¹⁰ tamarmígdle angúte-

tactamentitosas.

12

-karnatigdlo tavtaussakángitsut imermilünft kûngnilünft ítut, imer-
 -me ujameriagtudlünft ilaginerait, ûmassutdlünft tarnigdliit imer-
 -mítut ilaginerait, tamáko ilivsinut maujungnásáput. ¹¹ mássame
 ilivsinut maujungnásáput; nerpé nerisángilase, kigdluilo maujugi-
 -savase. ¹² imermítut angûtekarnatigdlo tavtaussakángitsut ta-
 -marmik ilivsinut maujungnásáput. ¹³ tingmissatdlo ilagissait
 máko maujugisavase, nerinekásángitsut maujungnásassut: nagto-
 -ralik kigssavigdlo nagtoraligdlo imarsiortok ¹⁴ nagtoraliussardlo
 kigssaviarssugdlo táussumalo ilagissai ¹⁵ tuluvkatdlo tamaisa táu-
 -kualo ilagissait ¹⁶ katigagtûssardlo ugpigdlo únuarsiortok naujalo
 kigssavínguardlo táussumalo ilagissai ¹⁷ ugpiarssúnguardlo imer-
 -xutailarssuardlo ugpigdlo siutaussalik ¹⁸ sârfârssugssuardlo pfg-
 -dlikârssuardlo kigdlorniardlo ¹⁹ ungassorssuardlo tukagfájórdlo
 táussumalo ilagissai nasaussalêrardlo imangertardlo. ²⁰ ujameriag-
 -tut tingmissartut isigkanik sisamanik angatdlatekartut tamarmik
 ilivsinut maujungnásáput. ²¹ mákule ujameriagtorpagssuit tingmi-
 -ssartut isigkanik sisamanik angatdlatekartut ilagissait nerisínau-
 -vase: isigkamik kulátigut igdlugíngnik pigsituekartut ivssup kâne
 pigsitutigissagssamingnik. ²² táukua ilagissait máko nerisínauvase:
 pigdlertat táukualo ilagissait nungutitsigajútdlo táukualo ilagissait
 pangaligtatdlo táukualo ilagissait pigsigsarssuitdlo táukualo ilagi-
 -ssait. ²³ ujameriagtut tingmissartut sisamanik isigakartut avdlat
 tamarmik ilivsinut maujungnásáput ²⁴ mingugtínásavdlutigdlo iliv-
 -sinut; nalingínak tamákua ilâník tokungassumik agtuissok mi-
 -ngugsimalísavok únuk tikitdlugo. ²⁵ nalingínauvdlo tamákua ilâník
 tokungassumik tigusissup atissane errúsavai mingugsimásavdlunilo
 únuk tikitdlugo. ²⁶ nerssutit kúparíngnik kukigssuakaraluartut,
 ingmikórtitdluarnagitdle tamugartortarnatigdlo, táuko tamarmik
 ilivsinut mingungnásáput; nalingínak táukunínga agtuissok mi-
 -ngugsimalísavok. ²⁷ ûmassutdlo isigkanik sisamanik angatdlate-
 -kartut nalingínait ilagissait itúmamingnik tutissartut, táuko ta-
 -marmik ilivsinut mingungnásáput; nalingínak táukua ilâník to-
 -kungassumik agtuissok mingugsimalísavok únuk tikitdlugo. ²⁸ ilā-
 -nigdlo tokungassumik tigusissup atissane errúsavai mingugsimá-
 -savdlunilo únuk tikitdlugo; ilivsinut mingungnarput tamáko.
²⁹ mákulo ivssup kâne ujameriagtut ilagissait ilivsinut mingungná-
 -sáput: teriak issaitsox, teriak pigsigartok, sisamavilik putdlangner-
 -tók táussumalo ilagissai, ³⁰ sisamavilik nimârpalugtok, sisamavilik
 nukigtók, sisamavilik nipigtartok, sisamavilik sangujâk, sisamavilik

sordlungmigarajugtok. ³¹tamáko ujameriagtorpagssuit ilagissait ilivsinut mingungnarput; nalinginak tamakunínga tokungassunik agtuissox mingugsimalísavok únuk tikitdlugo. ³²sunalo nalinginak tamákua iláta tokungassup nákarfigissâ mingugsimalísavok, igssoraiivfigdlünft kissússox kanok íkaluartok atissardlünft amerdlünft pôrdlünft kanok íkaluartordlünft pekut sumik suliuataussartok; imermut ikinekásavok mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo; tauva minguersimásavok. ³³igssoraiivfiuvdlünft marraussup kanok íkaluartup iluanut nákarpat tamákua ilát, tauva iluanitut tamarmik mingugsimalísáput, aserúsavarsilo. ³⁴nerissagssak nalinginak nerissagssaugaluartok imermut taimáitumut pissok mingugsimalísavok, imigssardlo nalinginak imigagssaugaluartok imertarfingme kanok íkaluartume itok mingugsimalísavok. ³⁵suna nalinginak tamákua iláta tokungassup nákarfigissâ mingugsimalísavok, útsiviugpatdlünft igaugpatdlünft aserorternekásavok; mingugsimásangmat ilivsinut mingungnásavok. ³⁶kisiáne puilassut imekarftdlo ermup katerssorigissai minguitsūsáput, ilānigdle tokungassumik agtuissox mingugsimásavok. ³⁷āma nautsfagssat siaruartigagssautit nalinginait siaruarternekásagaluartut tamákua iláta nákarfigigaluarpagit minguitsūsáput; ³⁸kisiáne siaruartigagssat imermik kuinekarpata, tauvalo tamákua iláta tokungassup nákarfigigpagit ilivsinut mingungnásáput. ³⁹nerssutautit nerissagssaraluavse ilát tokugpat, kigdluanik agtuissox mingugsimalísavok únuk tikitdlugo. ⁴⁰kigdlup taimáitup ilānik nerissup atissane errúsavai mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo; āma kigdlumik taimáitumik tigusissup atissane errúsavai mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ⁴¹tamarmigdlo ivssup kâne ujameriagtut maujungnásáput, nerinekásangitdlat. ⁴²ujameriagtorpagssuit ivssup kâne ujameriagtut ilagissait imáitut: nássamingnik ingerdlassut isigkanigdlünft sisamanik amerdlanernigdlünft angatdlatekartut; táuko tamarmik ilivsinut nerissagssáungitdlat, maujungnarmata. ⁴³tarnise maujungnartekinasigik tamakunínga paormortorpagssuarunik ujameriagtunik, mingugtekinasilo táukunínga ilivsinut mingungnásassunik. ⁴⁴uvanga tássaugama Nálagak Gúterse, taimáitumik ivdlernarsásause ivdlernartüvdlusilo, uvanga ivdlernartúgama; ¹ Pitr. 1, 15. 16. ⁴⁵uvanga tássaugama Nálagak ilivsinik Egivtinimit majuartitsissox ilivsinut Gútiujumavdlunga; taimáitumik ivdlernartúsause, uvanga ivdlernartúgama.

⁴⁶ tamássa inatsit nerssutinik tingmíssanigdlo tarnilingnigdlo ùmassunik tamalánik imerme aulassunik tarnilingnigdlo tamalánik ivssup kâne ujameriagtunik, ⁴⁷ mingungnartutdlo mingungnaitutdlo ùmassutdlo nerissagssaussut ùmassutdlo nerissagssaungitsut ing-míkórssusfsigut ilisarisínaorkuvdlugit.

kapitalit 12.

ernissunik.

¹ āma Nālagkap Mórsase okalugfigà okardlune: ² Israflip ki-
 -nguai okalugfigikit okardlutit: arnak ilumilerune ernivdlunilo
 15,19. angutínguamik, tauva uvdlut arfinek mardluk nāvdlugit mingugsi-
 -māsavok, sōrdlo uvdlune ajukulugssutsiminit mingugsimavfingmine
 pissartok; ³ uvdlutdlo arfinek pingajuáne ernertāta uvingna ki-
 -pinexángissutā kipísavāt. ⁴ arnardlo táuna uvdlut pingasunik
 kuligdlit pingasutdlo nāvdlugit igdluminígnásavok aungmigut mi-
 -nguersívdune; sumik ivdlernartumik agtuísángilak, ivdlernartū-
 -mutdlo isísángilak uvdlut minguerserfine nātserdlugit. ⁵ arná-
 -nguamigdle ernigune, tauva sapātít akúnere mardluk nāvdlugit
 mingugsimásavok ajukulugssutsiminit, uvdlutdlo arfinilingnik ku-
 -ligdlit arfinigdlitdlo igdluminígnásavok aungmigut minguersívd-
 -dlune. ⁶ uvdlutdlo ernertānilūnt pivdlugo panigsānilūnt piv-
 -dlugo minguerserfigissagssane nāgpata, tauva sava ukiortak aggiú-
 -savā ikivkagagssatut tuníssutigissagssak tuínguārardlo tuínguar-
 -dlūnt kuluartartok ajortaeruterkússutitut tuníssutigissagssak tov-
 -kup nāpítarfiup pāta sujorānut píssutdlugit palasimut; ⁷ táussu-
 -malo pigdliarísavai Nālagkap sāne arnak táuna sáimáunartitdlugo;
 tauva aunārnerminik minguersimásavok. tamássa inatsit angutí-
 -nguamigdlūnt arnānguamigdlūnt ernissox pivdlugo. ⁸ pigissaile
 savamut amigarpatata tuínguit kuluartartut mardluk tuínguārkat-
 -dlūnt mardluk tigúsavai, áipā ikivkagagssatut tuníssutigissagssak
 áipālo ajortaeruterkússutitut tuníssutigissagssak, tauva palasip
 sáimáunartigpane minguersimásavok.

Lúk. 2,24.

kapitalit 13.

pupigsunik.

¹ āma Nālagkap Mórsasilo Aarunilo okalugfigai okardlune:
² inuk timime amiagut tinumassoaxalerpatdlūnt naorartoxalerpat-
 5Mór.24,8.9. -dlūnt kivdlernerssaxalerpatdlūnt, perdlūt pupingnek tássaussor-

-dlusók timáta amiane, tauva palasimut Aarunimut píssúsavát ernerisalünft palasiussut ardlānut. ³tauvalo palasip perdlūt kimerdlōruniuk timáta amianītok, merkue perdlūtānītut takugunigit kakorsisimassut, perdlūt timáta amiata ilānit ilorpasingnerúnguatsiartok, perdlūt pupingnek tássáusavok; palasip kimerdlōruniuk mingugtūtísavá. ⁴kisiáne timáta amia kakortumik kivdlnerssa-karpat, tamánale amiata ilānit ilorpasingnerúnguatsiarpat merkuilo kakorsisimanatik, tauva palasip táuna perdlūtilik mátúsavá uvdlut arfinek mardluk. ⁵uvdlutdlo arfinek áipāne palasip kimerdlōruniuk, takuguniugdlo perdlūt issigalugo unigsimassutut itok, amiane siaruarsimāngitsox, tauva palasip áipagssānik má-túsavá uvdlut arfinek mardluk. ⁶áipagssānigdlo palasip kimerdlōruniuk uvdlut arfinek áipāne, takuguniugdlo perdlūt migdlisimassok, amiane siaruarsimāngitsox, tauva palasip minguitsūtísavá, naorartok tássaungmat; atissane errorunigit minguitsūsavok. ⁷kisiáne minguerússutigssaminik palasimut kimerdlōrterérame kingorna naorarnek amiane siaruarpat, tauva áipagssānik palasimut kimerdlōrtísavok; ⁸palasivdlo kimerdlōruniuk, takuguniugdlo naorarnek amiane siaruarsimassok, tauva mingugtūtísavá, pupingnek tássaungmat. ⁹inuk pupingnermik perdlūtekarpat, palasimutdlo píssúnekarpat, ¹⁰palasivdlo kimerdlōruniuk, takuguniugdlo tinumassok kakortok amianītok merkuilo kakorsisimassut, tinumassordlo ūmassumik nexinigsimassok, ¹¹pupingnek kanganisak tássáusavok timáta amiane, palasivdlo mingugtūtísavá; mátúsāngilá, mássa mingugtúvok. ¹²kisiáne pupingnek sivkerdluínarsimagpat amiane, perdlūtigdlop amia tamát pupingnerup matōrpago kavsseranit isigainutdlo agdlāt, palasip issainut sarkumisok tamát, ¹³palasivdlo kimerdlōruniuk, takuguniugdlo timá tamát pupingnerup matōrá, tauva perdlūtilik minguitsūtísavá; ilūngarme kakorsigame minguitsūsavok. ¹⁴kisiáne uvdlut ilāne neke ūmassok táussumane takugssauleraluarpat mingugtūtísavok. ¹⁵palasivdlo tamána neke ūmassok kimerdlōruniuk mingugtūtísavá; neke tamána ūmassok mingugtúvok, pupingnek tamássa. ¹⁶kisiáne neke tamána ūmassok kingumut kakorsigpat palase ornísavá, ¹⁷palasivdlo kimerdlōruniuk, takuguniugdlo perdlūt kakorsisimassok, tauva perdlūtilik palasip minguitsūtísavá, minguitsūngmat. ¹⁸ti-mime amiagut ajuartokarpat, tamánalo ajorungnaerpat, ¹⁹ajússavdlo ináne kakortumik tinumassokalerpatdlūnt kivdlnerssa-kalerpatdlūnt kakortumik, tauva palasip kimerdlūsavá. ²⁰palas-

-sivdlo kimerdlóruniuk, takuguniugdlo amiata ilânit ilorpasingnerúnguatsiartok merkuilo kakorsisimassut, tauva palasip mingugtútisavâ, perdlût pupingnek tamâssa ajússákut sivkersimassok. ²¹ kisiáne palasip kimerdlórđlugo takuguniuk kakortunik merkokángitsox, amiatalo ilânit ilorpasingnerúnguatsiartok nungulersordlo, tauva palasip mátúsavâ uvdlut arfinek mardluk. ²² tauvalo amiane siaruarsimagpat palasip mingugtútisavâ; perdlût tamâssa. ²³ kisiáne kivdlnerssax inimine aulagsángigpat siaruarsimananilo, ajússap kilerua tássáusavok, palasivdlo minguitsútisavâ. ²⁴ timime amiagut ingnermut úsimassokarpat, únerdlo kakujgtumigdlúnft augpalungusersumigdlúnft kakortumigdlúnft kivdlnerssaxalcrpat, ²⁵ palasivdlo kimerdlóruniuk, kivdlnerssardlo takuguniuk merkue kakorsisimassut, amiata ilânit ilorpasingnerúnguatsiartok, pupingnek tássáusavok úníkut sivkersimassok, palasivdlo mingugtútisavâ; perdlût pupingnek tamâssa. ²⁶ kisiáne palasip kimerdlórđlugo takuguniuk kivdlnerssax kakortunik merkokángitsox amiatalo ilânit ilorpasingnerúnguatsiartok nungulersordlo, tauva palasip mátúsavâ uvdlut arfinek mardluk. ²⁷ uvdlutdlo arfinek áipâne palasip kimerdlúsavâ; amiane siaruarsimagpat palasip mingugtútisavâ, perdlût pupingnek tamâssa. ²⁸ kisiáne kivdlnerssax inimine aulagsángigpat siaruarsimananilo amiane, nungulerpatdlo, tinumassok tássáusavok únerme, palasivdlo minguitsútisavâ, únerup kilerua tássaungmat. ²⁹ angutdlúnft arnardlúnft perdlútekalerpat niarkumigutdlúnft umingmigutdlúnft, ³⁰ palasivdlo perdlût kimerdlóruniuk, takuguniugdlo amiata ilânit ilorpasingnerúnguatsiartok merkuilo sungarpalugtut saggauvdlutigdlo, tauva palasip mingugtútisavâ; kilangnerssuax tássauvok, pupingnek tamâssa niakuanilúnft umfnilúnft ítok. ³¹ kisiáne palasip perdlût tamána kilangnerssuax kimerdlórđlugo takuguniuk amiata ilânit ilorpasingnerúnguatsiartok, kernertunigdle merkoxángitsox, tauva palasip táuna kilangnerssuarmik perdlútilik mátúsavâ uvdlut arfinek mardluk. ³² uvdlutdlo arfinek áipâne palasip perdlût kimerdlórđlugo kilangnerssuax takuvdlugo siaruarsimángitsox sungarpalugtunigdlo merkoxángitsox kilangnerssuardlo amiata ilânit ilorpasingnerúnguatsiartok, ³³ tauva savigmik salíssúmik merkuiásavok, kilangnerssuax kisiat merkuiarnago; palasivdlo táuna kilangnerssualik áipagssânik mátúsavâ uvdlut arfinek mardluk. ³⁴ uvdlutdlo arfinek áipâne palasip kilangnerssuax kimerdlórđlugo takuguniugdlo kilangnerssuax

amiane siaruarsimángitsox amiatalo ilánit ilorpasingnerúnginguat-
-siartox, tauva palasip minguitsútísavâ, táussumalo atissane erro-
-runigit minguitsūsavox. ³⁵kisiáne kilangnerssuax amiane sia-
-ruarpat minguitsútitaungmat kingorna, ³⁶palasivdlo kimerdlôru-
-niuk, takuguniugdlo kilangnerssuax amiane siaruarsimassox, tauva
merkue sungarpalugtokarnersut palasip misilísángilai; mingugtúvok.
³⁷kisiáne kilangnerssuax issigalugo unigsimassutut igpat, merkutdlo
kernertut tássane naulersimagpata, tauva kilangnerssuax ajorung-
-naersimásavox, táunalo minguitsúvdlune; palasivdlo minguitsú-
-tísavâ. ³⁸angutdlünft arnardlünft timime amiagut kivdlerner-
-ssakalerpat kakortunik kivdlertunik, ³⁹palasivdlo kimerdlôruniuk
kivdlernerssat kakortut kaugdloringitsut takuvdlugit timâta amia-
-nítut, aniornerit tássáusáput amiane sivkersimassut; minguitsú-
-savox. ⁴⁰angut niarkume ilâgut nujaerúkune nujaerútúsavox
minguitsúvdlunilo. ⁴¹kínamilünft tungâgut nujaerúkune sujumigut
nujaerútúsavox minguitsúvdlunilo. ⁴²kisiáne kavssermigutdlünft
sujumigutdlünft nujaerúnermigut kakujgtumik augpalungusersumik
milaxalerune, pupingnex tássáusavox kavssermigutdlünft sujumi-
-gutdlünft nujaerúnerane sivkersimassox. ⁴³palasivdlo kimerdlôr-
-pago takuvdlugulo milak tinumassox kakujgtok augpalunguser-
-sox kavssermigutdlünft sujumigutdlünft nujaerúnerane ítok, issi-
-galugo taima ítok sôrdlo pupingnex timip amiane ítartok, ⁴⁴angut
pupigsox mingugtôx tássáusavox; palasip mingugtútísavâ, perdlûtâ
niakuanfngmat. ⁴⁵pupigsup perdlûtigdlup atissane aligsimása-
-vai niarkilo ulêrutdlugo uminilo matusimavdlugit, tordlulása-
-vordlo: mingugtôx, mingugtôx. ⁴⁶perdlût ingminítitdlugo mi-
-ngugtúsavox ingmikudtlo inekardlune; inâ tangmârfiup avatânî-
-savox.

⁴⁷ánorâgssamítpat milak pupingnex, ánorâgssame merkulua-
-lingmilünft ilupâgssiaussumilünft, ⁴⁸ilupâgssiaussuvdlünft merku-
-luagdluvdlünft ujalugssiartaisa tukungassuinilünft sáningassuini-
-lünft ámimilünft sumilünft kanok ítuliame amiussume, ⁴⁹milagdlo
ánorâgssamilünft ámimilünft ánorâgssap tukungassuinilünft sáni-
-ngassuinilünft sumilünft piliame amiussume ítok korsorpalugpat-
-dlünft augpalunguserpatdlünft, perdlût pupingnex tássáusavox,
palasip kimerdlûgagssâ. ⁵⁰palasivdlo perdlût kimerdlôruniuk,
tauva perdlûtitalik tamána mátúsavâ uvdlut arfinex mardluk.
⁵¹uvdlutdlo arfinex áipâne perdlût kimerdlôruniuk takuvdlugulo
ánorâgssame siaruarsimassox, ujalugssiartaisa tukungassuinilünft

sáningassuinilünft ámimilünft nalingínarme kanok ítuliaugaluartume, perdlút pupingnek tássáusavok ilungmut aseruatitsissok; mingugtok tamássa. ⁵²ánorágssardlo tamána ikivkásavát, ujalug-ssiartaisa tukungassuilünft sáningassuilünft taimáinersut, merku-lualiuersordlünft ilupágssiaunersordlünft amerdlünft kanok ítuliaugaluartok tamatumínga perdlútitalik; pupingnek ilungmut aseruatitsissok tássaungmat ingnermik ikivkarnekásavok. ⁵³kisiáne perdlút ánorágssamilünft ujalugssiartaisa tukungassuinilünft sáningassuinilünft ámimilünft kanok ítuliaugaluartume ítok palasip kimerdlórdlugo takuguniuk siaruarsimángitsok, ⁵⁴tauva palasip tamána perdlútitalik errorkúsavá, áipagssánigdlo mátúsavá uvdlut arfinek mardluk. ⁵⁵palasivdlo kimerdlórdluniuk perdlútítá errornekarmat kingorna, takuguniugdlo perdlútítá issigalugo avdlángor-simángitsok siaruarsimananilo, tauva mingugtúsavok, ingnermik ikivkásavat; ilungmut aseruatitsísassok tamássa, ekartánikaluarpatdlünft maminganikaluarpatdlünft. ⁵⁶kisiáne palasip perdlút kimerdlórdlugo takuguniuk nungulersok errornekarame kingorna, tauva ánorágssamilünft ámimilünft ánorágssap tukungassuinilünft sáningassuinilünft ínersok nusugdlugo átavianit pīsavá. ⁵⁷sulile takugssaugpat ánorágssamilünft ánorágssap tukungassuinilünft sáningassuinilünft ámimilünft kanok ítuliaugaluartume, pupingnek sivkersimassok tássáusavok; ingnermik ikivkásavat tamána perdlútitalik. ⁵⁸tamánale errornekardlune perdlútitaerútok, ánorágssaunersordlünft ánorágssap tukungassorinerálünft sáningassorinerálünft amiunersordlünft kanok ítuliaugaluartok, áipagssánik errornekarune minguitsūsavok.

⁵⁹tamássa inatsit perdlümik pupingnermik ánorágssame merkulualingmilünft ilupágssiaussumilünft ánorágssap tukungassuinilünft sáningassuinilünft ámimilünft kanok ítuliaugaluartume ítumik, minguitsútísavdlugulünft mingugtútísavdlugulünft.

kapitalit 14.

ámalo pupigsunik.

¹āma Nālagkap Mórsase okalugfigā okardlune: ²tamássa inatsit pupigsumik, uvdlorne minguersarnekarfigssāne palasimut aggiúnekarfigssāne maligagssax. ³palase anísavok tangmárfiup avatānut kimerdlórdlugulo, takuguniugdlo perdlút pupingnek pupigsumikaluartok ajorungnaersimassok, ⁴tauva palasip minguer-

-sartítok pivdlugo tigorkúsavai tingmiánguit ûmassut mingung-
 -naisut mardluk sfterivdlo kissua ujalugssiagssatdlo augpalujagtut ^{14,49 tt.}
 isûpilo. ⁵tingmiánguitdlo ardlât palasip tokorkúsavâ pûgútamik
 marraussumik atdialersitdlugo, imermut kûgtumut kulangiutit-
 -dlugo. ⁶tauvalo tingmiángûp áipâ ûmassok tigúsavâ, sfterivdlo
 kissua ujalugssiagssatdlo augpalujagtut isûpilo, tamákulo tingmiá- ^{tugs. 51,9.}
 -nguamut ûmassumut ilángutdlugit misúsavai tingmiángûp imermut
 kûgtumut kulangiutdlugo tokutaussup auanut; ⁷táunalo puping-
 -nermit minguersartítok serpartásavâ arfinek mardloriardlugo
 minguersardlugulo; tingmiánguardlo ûmassok nunáinarmut tingi-
 -tísavâ. ⁸minguersartítuvdle atissane errúsavai merkunilo ta-
 -maisá savingmik salíssúmik pñardlugit imermigdlo uvfardlune,
 tauva minguitsûsavok, kingornalo tangmârfingmut písínáusavok;
 kisiáne uvdlut arfinek mardluk tuperme avatáne inekásavok.
⁹uvdlutdlo arfinek áipâne merkune tamaisá savingmik salíssúmik
 pñásavai, nutsane uminilo kagdlunilo, tamaisame merkune pñá-
 -savai atissanilo errordlugit timinilo imermik uvfardlugo, tauva
 minguitsûsavok. ¹⁰uvdlutdlo arfinek pingajuáne tigúsavai savârkat
 angutaussut malungnaisut mardluk savalo arnaussok ukiortak
 malungnaisok atausek kajûssatdlo ívfap imâta avgornerisa kulinge
 pingasut tuníssúmumut nekígssamut atugagssat ûlialersimassut ûlialo
 lûgip atautsip imâ. ¹¹palasivdlo minguersaissup minguersartítok
 tamákulo Nâlagkap sânut písísavai tovкуп nâpítarfiup pâta su-
 -jorânut. ¹²savârkatdlo ardlât atausek palasip tigúsavâ tuníssu-
 -titut pitdlarnavêrkússutitut aggiutdlugo ûlialo tamána lûgip imâ
 nivtarterutigssatutdlo nivtarterutigalugit Nâlagkap sâne. ¹³savâ-
 -rardlo tokúsavâ tuníssutit ajortaeruterkússutit tuníssutitdlo ikiv-
 -kagagssat tokúnekartarfiáne, inime ivdlernartume; tuníssut pit-
 -dlarnavêrkússut palasip pigingmago tuníssúmumut ajortaeruterkú-
 -ssúmumut ássigititdlugo; ivdlernartorssûvok. ¹⁴palasilo tigúsísavok
 tuníssutit pitdlarnavêrkússutit auata ilânik tarnutdlugulo minguer-
 -sartítup siutâta talerpigdliup puânut kuvdluanutdlo talerpigdler-
 -mut putuguanutdlo talerpigdlermut. ¹⁵tauvalo palasip ûlia ta-
 -mána lûgip imâ ilángásavâ itúmaminut sâmigdlermut kuissivdlune;
¹⁶agssangmilo talerpigdlit inuvaisa ardlât misúsavâ ûliamut itú-
 -mamine sâmigdlerme itumut ûliap ilâ agssangme inuvânik Nâ-
 -lagkap sâne serpartautigalugo arfinek mardloriardlune. ¹⁷ûliavdlo
 sivnerussup itúmaminítup ilâ palasip tarnúsavâ minguersartítup
 siutâta talerpigdliup puânut kuvdluanutdlo talerpigdlermut putugua-

-nutdlo talerpigdlermut, tuníssutip pitdlarnavêrkússutip auata kânut. ¹⁸ ùlialo sivnerussok itúmaminĩtok palasip tarnúsavâ minguersartítup niakuanut sáimáunartitdlugulo Nálagkap sâne. ¹⁹ tauvalo palasip pigdliarísavâ tuníssut ajortaeruterkússut táuna mingungnerminít minguersartítok sáimáunartitdlugo; kingornalo tuníssut ikivkagagssak tokúsavâ, ²⁰ tamánalo tuníssut ikivkagagssak tuníssutdlo nekigssak palasip pigdliarísavai tuníssiviup kâne táunalo sáimáunartitdlugo, tauva minguitsūsavok. ²¹ pĩtsúgunile, tamáko saperunigit, tauva tigúsavai savârak angutaussok atausek pitdlarnavêrkússutit tuníssutigíssagssak, nívtarterutigíssagssak sáimáunarterkuvdlune, kajússatdlo ívfap imâta avgornerisa kulinge ùlialersimassut, tuníssúmut nekíggssamut atugagssat, ùlialo lúgip imâ, ²² tuínguitdlo kuluartartut mardluk tuínguârkatdlũnt mardluk, ardlait sapíngisane, áipâ ajortaeruterkússutit tuníssutigíssagssak áipâlo ikivkagagssatut tuníssutigíssagssak; ²³ tamákulo minguersarfime uvdluisa arfinek pingajuáne palasimut ásavai tovkup ná-pítarfiup pâta sujorânut Nálagkap sânut. ²⁴ palasivdlo tigúsavai savârak pitdlarnavêrkússutit tuníssutigíssagssak ùlialo tamána lúgip imâ nívtarterutigíssatutdlo nívtarterutigalugit Nálagkap sâne. ²⁵ savâradlo pitdlarnavêrkússutit tuníssutigíssagssak tokúsavâ, tamatumalo pitdlarnavêrkússutit tuníssutigíssap auata ilânik palase tigusísavok tarnutdlugulo minguersartítup siutâta talerpig-dliup puânut kuvdluanutdlo talerpigdlermut putuguanutdlo talerpigdlermut. ²⁶ tauvalo ùliap ilâ palasip kúisavâ itúmaminut sâmigdlermut, ²⁷ ùliavdlo tamatuma itúmamine sâmigdlerme ítup ilâ agssangme talerpigdlft inuvaisa ardlânik Nálagkap sâne serpartautigísavâ arfinek mardloriardlune. ²⁸ âma ùliap itúmaminĩtup ilâ palasip tarnúsavâ minguersartítup siutâta talerpigdliup puânut kuvdluanutdlo talerpigdlermut putuguanutdlo talerpigdlermut, tuníssutip pitdlarnavêrkússutip auata tarnússauvfínut. ²⁹ ùlialo sivnerussok itúmaminĩtok palasip tarnúsavâ minguersartítup niakuanut sáimáunartísavdlugo Nálagkap sâne. ³⁰ tuínguitdlo kuluartartúnersutdlũnt tuínguâraunersutdlũnt, sapíngisai sordliunersut, ³¹ sapersimángisaisa tamákua ardlât pigdliarísavâ tuníssutit ajortaeruterkússutit ardlâtdlo tuníssutit ikivkagagssatut tuníssut nekigssak ilángutdlugo; palasivdlo minguersartítok sáimáunartísavâ Nálagkap sâne. ³² tamássa inatsit pupingermik perdlútilik pivdlugo, minguersarnekautigssaraluane saperângagit.

³⁸ãma Nâlagkap Mórsasilo Aarunilo okalugfigai okardlune:
³⁴Kânâp nunânut ilivsinut pigititagssavnut piguvse, tássanilo nu-
 -name pigissagssavsine igdlut ardlât perdlûmik pupingnermik pi-
 -guvko, ³⁵tauva igdlup inuata palase nalunaerfigiartúsavâ okar-
 -dlune: sôrdlo perdlût igdlume takugiga. ³⁶palasip tauva perdlût
 kimerdlôriartúsaguniuk, isíngikatdlartitdlune igdlo ilulfarkúsavâ,
 igdlumitut tamaisa mingugtúngorkunagit; kingornalo palase isí-
 -savok igdlo kimerdlūsavdlugo. ³⁷tauva perdlût kimerdlôrdlugo
 takuguniuk igdlup karmânîtok, iterssánguit tássaussut korsorpa-
 -lugtutdlûnt augpalungusersutdlûnt karmap ilânit ilorpasingne-
 -rúnguatsiartut, ³⁸tauva palase igdlumit anísavok igdlup iseriânut
 igdlo parnaerdlugo uvdlut arfinek mardluk. ³⁹uvdlutdlo arfinek
 áipâne palasip kingumut kimerdlôriartoruniuk, takuguniugdlo per-
 -dlût igdlup karmâne siaruarsimassok, ⁴⁰tauva palasip ujarkat
 táuko perdlûtitagdlit pêrkúsavai igerkuvdlugitdlo ungalûgkap ava-
 -tânut nunap ilânut mingugtumut. ⁴¹igdlulo kiliortortísavâ iluagut
 kaujatdlagdlugo, kiliortornikutdlo ungalûgkap avatânut igisavait
 nunap ilânut mingugtumut. ⁴²tigusísáputdlo ujarkanik avdlamik
 ujarkat sujugdlt inainut karmaliutdlugit; ãma marrarmik avdlamik
 tigusísáput igdlo marrarterdlugo. ⁴³tauvale perdlût kingumut
 ersserpat igdlume sivkerdlune, ujarkat pêrmatigik igdlulo kilior-
 -tordlugo avdlamik marrartermássuk kingorna, ⁴⁴tauva palasip
 kimerdlôriartúsavâ, takuguniugdlo perdlût igdlume siaruarsimassok,
 pupingnek tássáusavok igdlume ilungmut aseruatitsissok; mingug-
 -tok tamássa. ⁴⁵taimáitumik igdlo inguvtísavât, ujarailo kissug-
 -tailo igdluvdlo marrâ tamât, ánitdlugitdlo ungalûgkap avatânut
 nunap ilânut mingugtumut. ⁴⁶nalingínardlo igdlo parnaersima-
 -ssugssautitdlugo iseraluartok mingugsimásavok únuk tikitdlugo;
⁴⁷igdluvdlo iluane ínarsimagunilûnt nerisimagunilûnt atissane
 errúsavai. ⁴⁸kisiâne palasip igdlo kimerdlôriartordlugo takuguniuk
 perdlût igdlume siaruarsimángitsox igdlo marrarternekarmat ki-
 -ngorna, tauva palasip igdlo minguitsûtísavâ, perdlûtaugaluak ajo-
 -rungraermat. ⁴⁹tigúsavailo igdlo pivdlugo ajortaeruterkússutitut
 tuníssutigissagssat: tingmiánguit mardluk sfterivdlo kissua uja-
 -lugssiagssatdlo augpalujagtut tsûpilo. ⁵⁰tingmiánguitdlo ardlât
 tokúsavâ pûgútamik marraussumik atdlialerdlugo, imermut kûg-
 -tumut kulangiutdlugo. ⁵¹tauvalo sfterip kissua tsûpilo ujalug-
 -ssiagssatdlo augpalujagtut tingmiángûvdlo áipâ ûmassok tigú-
 -savai misugdługitdlo tingmiángûp tokutaussup auanut imermutdlo

kùgtumut igdlo serpartardlugo arfinek mardloriardlugo; ⁵² taimalo igdlo ajortaiásavâ tingmiángûp auanik imermigdlo kùgtumik ting-miánguamigdlo ûmassumik sîterivdlo kissuanik isûpimigdlo uja-
14,6. 7. -lugssiagssanigdlo augpalujagtunik. ⁵³ tingmiánguardlo ûmassok ungalûgkap avatânut nunâinarmut tingtisavâ igdlulo sáimáunar-titsivigalugo, tauva minguitsûsavok.

⁵⁴ tamássa inatsit perdlûmik pupingnermik kanok íkaluar-tumik kilangnerssuarnigdlo ⁵⁵ pupingnermigdlo atissanilûnt ig-dlunilûnt ítumik ⁵⁶ tinumassunigdlo naorartunigdlo kivdlerner-ssanigdlo, ⁵⁷ sût mingugtûssarângatalûnt minguitsûssarângata-lûnt ilisimarkuvdlugit. tamássa inatsit pupingnermik.

kapitalit 15.

iginermingnit mingugtunik, mingunguernigdlo avdlanik.

¹ âma Nâlagkap Mórsasilo Aarunilo okalugfigai okardlune:
² Israflip kinguai okalugfigisigik okarfigalugit: kina nalingínak ti-mimigut igigune mingugtûsavok iginermigut. ³ mánalo iginermigut mingugtûssutigísavâ: timâta iginine igîartikângagulûnt miligkângagulûnt mingugtûssutigísavâ. ⁴ ínangavik nalingínak igi-ssup ínangavigissâ mingugsimásavok, pekutdlo nalingínak táu-ssuma igsiavfigissâ mingugsimásavok. ⁵ ínangavianigdlo agtuissup atissane errúsavai imermigdlo uvfardlune mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ⁶ pekúmutdlo igissup igsiavfigissânut ingitup atissane errúsavai imermigdlo uvfardlune mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ⁷ igissuvdlo timânik agtuissup atissane errúsavai imermigdlo uvfardlune mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ⁸ igissuvdlo minguitsox kiserfigigpago, kiserfigissâta atissane errúsavai imermigdlo uvfardlune mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ⁹ igsiautardlo nalingínak igissup kimugserdlune igsiavfigissâ mingugsimásavok. ¹⁰ nalingínardlo sumik nanertugânik agtuissok mingugsimásavok únuk tikitdlugo, taimáitunigdlo tigu-sissup atissane errúsavai imermigdlo uvfardlune mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ¹¹ nalingínardlo igissup agtorpago agssane imermik assagsimanagit, agtugâta atissane errúsavai imermigdlo uvfardlune mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ¹² pûgutardlo marrausok igissup agtugâ aserornekásavok, pûgutardle kissûgpat imermik errortornekásavok. ¹³ igissordlo minguersimalerune iginerminit, tauva uvdlut arfinek mardluk ingminut kisi-

-savai minguerfigssaminut, tauvalo atissane errúsavai timinilo uv-
 -fardlugo imermik kûgtumik, tauva minguitsûsavok. ¹⁴uvdlutdlo
 arfinex pingajuáne ingminik pivdlune tigúsavai tuínguit kuluar-
 -tartut mardluk tuínguárkatdlünft mardluk Nálagkap sânut agger-
 -dlune tovkup nâpítarfiup pâta sujorânut palasimutdlo túniut-
 -dlugit. ¹⁵palasivdlo pigdliarisavai, ardlât tuníssutitut ajortaeru-
 -terkússutitut ardlâtdlo tuníssutitut ikivkagagssatut, taimalo Nâ-
 -lagkap sâne sáimáunartísavâ iginera pivdlugo. ¹⁶angut ki-
 -nguágssiúminik anissôrone, tauva timine tamât imermik uvfásavâ
 mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ¹⁷ánorágssardlo nalingínax
 amerdlünft nalingínax kinguágssiutaerdluersimassok imermik error-
 -nekásavok mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ¹⁸arnardlo
 angutip ínâukuniuk kinguágssiúminik anissôrdlune, tauva táuko
 tamarmik imermik uvfásáput mingugsimásavdlutigdlo únuk tikit-
 -dlugo. ¹⁹arnardlo timime aunârneranik aunârune, tauva uvdlut
 arfinex mardluk ajukulugssutse pigísavâ, nalingínardlo táussumínga
 agtuissok mingugsimásavok únuk tikitdlugo. ²⁰sunalo nalingínax
 táussuma ajukulugssutsimine ínângavigissâ mingugsimásavok, ig-
 -siavfigissâlo nalingínax mingugsimásavok. ²¹ínângavianigdlo ag-
 -tuissup atissane errúsavai imermigdllo uvfardlune mingugsimá-
 -savdlunilo únuk tikitdlugo. ²²nalingínauvdlo pekúmik táussuma
 igsiavfigissânik agtuissup atissane errúsavai imermigdllo uvfardlune
 mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ²³sumigdllo ínângaviata-
 -lünft kânítumik pekutivdlünft táussuma igsiavfigissâta kânítumik
 agtuissok mingugsimásavok únuk tikitdlugo. ²⁴angutivdlo ínâu-
 -kuniuk, ajukulugssusialo nagdliugpat táussumanftitdlugo, angut
 táuna uvdlut arfinex mardluk mingugtûsavok, ínângavigdllo nali-
 -ngínax táussuma ínângavigissâ mingugsimásavok. ²⁵arnax si-
 -visûmik timiminit aunârune ajukulugfigssaríngisamigutdlünft tai-
 -maitdlune ajukulugfigissartagkanilünft kimutdlugo, tauva uvdlut
 mingungnerminik aunârfine nâvdlugit taimáisavok sôrdlo uvdlune
 ajukulugfíngmine ítartok, mingugtûsavok. ²⁶ínângavik nalingínax
 táussuma ínângavigissâ uvdlut aunârfê nâvdlugit taimáisavok sôrdlo
 ajukulungnermine ínângavigissâ ítartok; pekutdlo nalingínax táu-
 -ssuma igsiavfigissâ taimatut mingugsimásavok sôrdlo ajukulung-
 -nerminit mingugkângat. ²⁷nalingínax tamákunínga agtuissok mi-
 -ngugsimásavok, atissane errúsavai imermigdllo uvfardlune mi-
 -ngugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ²⁸arnardlo táuna minguer-
 -simalerune aunârnerminit, tauva uvdlut arfinex mardluk ingminut

kisísavai, kingornalo minguitsūsavok. ²⁹uvdlutdlo arfinek pinga-juáne ingminik pivdlune tigúsavai tuinguit kuluartartut mardluk tuínguárkatdlünft mardluk palasimut aggiutdlugit tovkup nâpítar-fiup pâta sujorânut. ³⁰palasivdlo táukua ardlât pigdliarisavâ tuníssutitut ajortaeruterkússutitut ardlâtdlo tuníssutitut ikivkagagssatut, taimalo Nâlagkap sâne sáimáunartisavâ mingungnerminik aunârnera pivdlugo. ³¹Israflivdlo kinguai mingungnerânit avigsártisavase, tokorkunagit mingungnermingne, inekarfiga akornavsínitok mingugtíkângamíko.

³²tamássa inatsit igissunik kinguágssiúmingnidlo anissôtunik mingússutigissamingnik ³³arnanigdlo ajukulungnermingnit mingugsimassunik igissunigdlo angutaussunigdlünft arnaussunigdlünft angutinigdlo arnamik mingutumik ináussissunik.

kapitalit 16.

uvdlormik sáimáunartitsivingmik.

¹Nâlagkavdlo Môrsase okalugfigâ Aarunip ernere táuko mardluk tokungmata kingorna, Nâlagkap sânut patdligúniardlutik tokungmata; ²imalo okarpok Nâlagak Môrsasimut: Aarunimut angajungnut okarit, uvdlúkut nalingínácut isertarkunago ivdler-nartūmut ilordlermut umigssúp tunuanut, sáimauvfiup igdlerfiup kânítup sânut, tokorkunago; nuiácut takutítarumârama sáimauvfiup kuláne. ³máko Aarunip ivdlernartūmut isissutigísavai: ⁴ánorâk ilordlek merkuluaitsox ivdlernartok atissarisavâ, uviningmigutdlo merkuluaitsumik kardlekásavok, kiterúmigdlo merkuluaitsumik kiterusísavok, nasaruserssuarmigdlo merkuluaitsumik nasarsímásavok; atissagssat ivdlernartut tamássa; uviningmigut imermik uvfardlune atisavai. ⁵Israflivdlo kinguainit ilagíngnit tigúsavai savaussarssuit mardluk ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssat savarssuardlo inúsugtok ikivkagagssatut tuníssutigíssagssak. ⁶ugsigdlo tuníssut ajortaeruterkússut ingminut atortok Aarunip aggiúsavâ ingminik sáimáunartitdlune inokutinilo sáimáunartitdlugit. ⁷savaussarssuitdlo táuko mardluk tigúsavai savssartitdlugit Nâlagkap sânut, tovkup nâpítarfiup pâta sujorânut; ⁸ímerautigísavailo Aarunip savaussarssuit táuko mardluk; ímeraut atausex Nâlagkap pigísagâ, ímeraut atausex alisitaussup pigísagâ.

2 Môr. 30,10.

Epr. 9,7 t.

Epr. 7,27.

⁹ savaussarssuardlo ímerautíkut Nálagkamut pigítitak Aarunip aggiú-
 -savâ tuníssutit ut ajortaeruterkússutit ut pigdliaralugo; ¹⁰ savau-
 -ssarssuardle ímerautíkut alisitaussumut pigítitak úmatitdlugo
 Nálagkap sánut savssartínekásavok sáimáunartitsivigerkuvdlugo
 alisitaussumutdlo autdlartínekarkuvdlugo puilassuitsumut. ¹¹ tá-
 -ssa ugsik tuníssut ajortaeruterkússut ingminut atortok Aarunip
 aggiúsavâ ingminik sáimáunartitdlune inokutinilo sáimáunartitdlugit, ^{16,3. 6.}
 tokúsavâlo ugsik táuna tuníssut ajortaeruterkússut ingminut a-
 -tortok. ¹² aumausivigdlo tigúsavâ aumanik ikumassunik ímersi-
 -massok tunissivingmit Nálagkap sánitumit itúmanilo ulivkârdlugit
 pujôrutigssanik tipigigsunik aserorterkigsâgkanik, tamákulo erku- ^{2 Mór. 30,86.}
 -tísavai umigssúp tunuanut; ¹³ pujôrutigssatdlo ingnerup kánut
 ilísavai Nálagkap sâne sáimauvfík nalunaiautip kánitok pujôrutit ^{sark. 5,8.}
 pujuánut matôrtitdlugo, tokorkunane. ¹⁴ tigúsísavordlo ugsigup ^{Epr. 9,11 t.}
 auata ilânik agssangme inuvaisa ardlânik serpartaivdlune sái-
 -mauvfiup kánut sâta tungânut; sáimauvfíuvdlo sánut arfinek mar-
 -dloriardlune serpartáisavok aup ilânik agssangme inuvaisa ar-
 -dlânik. ¹⁵ tauvalo tokúsavâ savaussarssuak tuníssut ajortae- ^{16,8. 9.}
 -ruterkússut inungnut atortok, aualo erkutísavâ umigssúp tunua-
 -nut; auanigdlo taimailiúsavok sórdlo ugsigup auanik iliortok ser-
 -partautigalugo sáimauvfíup kánutdlo sánutdlo. ¹⁶ ivdlernartútdlo
 sáimáunartitsivigísavâ Israflip kinguaisa mingugssusiânik piner-
 -dlungnerinigdlo ajortuliarnerningne tamane pinerdlútigissainik
 pfaivfigítitdlugo; âmátaok tupek nâpítarfík taimailiorfigísavâ, ta-
 -mána táukunane inekartok mingugssusísa akornâne. ¹⁷ inungmik
 isersimassokásángilak tuperme nâpítarfingme, ivdlernartúme sái-
 -máunartitsísavdlune iserpat anitserdlugulo; taimalo ingminik sái-
 -máunartísavok inokutinilo sáimáunartitdlugit Israflíkutdlo ilagít
 ilúngaisa sáimáunartitdlugit. ¹⁸ tauva anísavok tunissivingmut
 Nálagkap sánitumut sáimáunartitsivigalugulo; ugsiguvdlo auata
 ilânik savaussarssúvdlo auata ilânik tigúsísavok tunissiviup nag-
 -ssúsainut tarnutdlugo kaujatdlagdlugo. ¹⁹ auvdlo ilânik serpar-
 -taivfigísavâ agssangme inuvaisa ardlânik arfinek mardloriardlune
 minguersardlugulo ivdlernarsardlugulo Israflip kinguaisa mingug-
 -ssusiânik pfaivfigítitdlugo. ²⁰ taimalo ivdlernartút tuperdlo
 nâpítarfík tunissivigdlo sáimáunartitsivigerérunigit, tauva aggiúsavâ ^{16,10.}
 savaussarssuak táuna úmassok. ²¹ Aarunivdlo agssane igdlugít
 savaussarssúp táussuma úmassup niakuanut tugtísavai, kulâgutdlo
 nalunaiásavai Israflip kinguaisa ajortuliait tamaisa pinerdlungnerilo

tamaisa ajortuliarnerningne tamane pinerdlútigissait; savaussar-
 -ssúvdlo niakuanut ilisavai, táunalo puilassuitsumut autdlartísavâ
 angut nâpitsissox kivfaralugo. ²² ajortuliait tamaisa savaussarssúp
 nangmagaralugit āsagai nunamut sutaitsumut, tauvalo savaussar-
 -ssuak autdlartísavâ puilassuitsume. ²³ Aarunilo isísavox tu-
 -permut nâpitarfingmut, ánorássat merkuluaitsut iperardlugit iv-
 -dlernartūmut isísagame atissarigaluane, tássungalo kimásavai.
²⁴ uvingmigutdlo imermik uvfásavox najugkame ivdlernartume,
 ánorássanilo [ánorârissartagkane] atísavai, anivdlunilo tuníssúne
 ikivkagagssax inuitdlo tuníssutât ikivkagagssax pigdliarísavai ing-
 -minik sáimáunartitdlune inuitdlo sáimáunartitdlugit; ²⁵ tuníssu-
 -tivdlo ajortaeruterkússutip túnua tuníssivingme tipigigsautigdliu-
 -tigísavâ. ²⁶ ivssumale savaussarssuarmik alisitaussumut autdlar-
 -titsissup atissane errúsavai, uvingmigutdlo imermik uvfásavox,
 kingornalo tangmârfingmut pisínáusavox. ²⁷ ugsigdlo tuníssut a-
 -jortaeruterkússut savaussarssuardlo tuníssut ajortaeruterkússut,
 Epr. 13, táukua aue ivdlernartūmut erkúnexartut sáimáunartitsíssutáusav-
 11. 13. -dlutik, táuko tangmârfiup avatānut ánisavait amflo nexaitdlo a-
 -nagssamautaitdlo ingnermik ikivkardlugit. ²⁸ tamákuningalo ikiv-
 -kartitsissup atissane errúsavai, uvingmigutdlo imermik uvfá-
 -savox, kingornalo tangmârfingmut pisínáusavox. ²⁹ ilivsíne
 23, 27-32. nâgssáungitsumik ilerkorissagssax tamássa: káumatit arfinex ái-
 -pâta uvdluisa kulingáne tarnise makitanavérsásavase sumigdlo
 sulíagssamik sulísanase, nunavsíne inúngortordlūnft takornartar-
 -dlūnft akornavsíne takornartaussox nâme. ³⁰ uvdlorme tamatu-
 -mane sáimáunartísangmase minguerkuvdluse; ajortuliautsivsínik
 tamanik minguersimalísause Nâlagkap sâne. ³¹ sapât sulísaerfik
 tássáusavox ilivsíne, tarnisilo makitanavérsásavase. nâgssáungit-
 -sumik ilerkorissagssax tamássa. ³² sáimáunartitsísavordle palase
 tanitaussok angúme kingornagut palasiorkuvdlugo atortugssángor-
 -titaussok; ánorássatdlo merkuluaitsut atissarísavai, ánorássat
 ivdlernartut. ³³ sáimáunartitsivdlune ivdlernartūt ivdlernartox tu-
 -perdlo nâpítarfik tuníssivigdlo sáimáunartitsivígísvavai palasitdlo
 inuitdlo ilagít ilūngaisa sáimáunartitdlugit. ³⁴ tamássa ilivsíne
 nâgssáungitsumik ilerkorissagssax, Israflip kinguai ukiut nungut-
 -dlugit atausiardluse sáimáunartísagavsigik ajortuliaustnik tamanik
 4 Mòr. 29, 7-11. pfaiivfigititdlugit. taimailiorpordlo sôrdlo Nâlagkap Mórsase
 inákâ.

kapitalit 17.

tuníssutit tunissivingmut ānekásassut. augtortokásángitsox.

¹āma Nālagkap Mórsase okalugfigā okardlune: ²Aarune okalugfigûk ernerilo Israillivdlo kinguai tamaisa okarfigalugit: ta-
-māssa okausek Nālagkap okauserissā ināssutigissā: ³inuk nali-
-ngínax Israillikut ilagissât ugsingmigdlūnft savamigdlūnft savau-
-ssamigdlūnft tokutsigune tangmārfingmilūnft tangmārfiup avatā-
-nilūnft, ⁴tovkup nāpítarfiup pāta sujorānut aggiúnago, tássa
Nālagkamut tuníssutigissagssax pigdliutiginago Nālagkap inekar-
-fiata sâne, angut táuna aungmut pissûtínekásavok; auk kuiga-
-miuk angut táuna inugtame akornānit pīarnekasavok. ⁵tássa
Israflip kinguaisa aggiútalísangmatigik tuníssutitik tokutagssat,
nunáinarne tokútaraluarmatigik; mássa Nālagkamut aggiúsavait,
tovkup nāpítarfiup pāta sujorānut palasimut, Nālagkamut pigdliu-
-tigísavdlugit tuníssutitut kujaniutitut. ⁶auilo palasip serpartau-
-tigísavai Nālagkap tunissiviutānut tovkup nāpítarfiup pāta sujo-
-rāne, túnuilo tipigigsautigdliutigísavai Nālagkamut naimajuminar-
-tuliaralugit. ⁷tássalo kingorna tuníssutitik tokutagssat merkor-
-tórssuarnut pigdliutigísángilait angúnunerissamingnut. tamāssa
táukunane kingulerígsugssaine nāgssáungitsumik ilerkorissagssax.
⁸okarfigísavatitdlo: inuk nalingínax Israillikutdlūnft ilagissât takor-
-nartatdlūnft akornavsíne takornartaussut ilagissât tuníssúmik i-
-kivkagagssamigdlūnft tokutagssamigdlūnft pigdligune, ⁹tovkup nā-
-pítarfiup pāta sujorānut aggiúnago, tássa Nālagkamut pigdliuti-
-ginago, angut táuna inugtāninit pīarnekasavok. ¹⁰inugdlo
nalingínax Israillikutdlūnft ilagissât takornartatdlūnft akornavsíne
takornartaussut ilagissât kanox ítumigdlūnft augtorpat, tauva kí-
-nara sangmisíkumārpara táussumúnga augtortumut pīardlugulo
inugtaisa akornānit. ¹¹uvinigdlup tarnā auanfngmat, tamānalo
ilivsinut túniúkavko tunissivingmut perkuvdlugo, tarnivsinut sái-
-māunartitáussutigerkuvdlugo; auk tássaungmat tarnip sáimáu-
-nartitáussutigissā. ¹²tamána pivdlugo Israflip kinguainut okar-
-punga: kimigdlūnft ilagissavsínik augtortokásángilax, takornar-
-tardlūnft akornavsíne takornartaussok augtúsángilax. ¹³inugdlo
nalingínax Israillikutdlūnft ilagissât takornartatdlūnft akornavsíne
takornartaussut ilagissât nerssúmigdlūnft tingmíssamigdlūnft neri-
-ssagssaússumik pissakarune piniagkaminik, tauva aua kuísavā
ivssup sekungnerinik matōrdlugo. ¹⁴uvinigdlup nalingínaup tarnā

5 Mór. 32,17.

5 Mór. 12,
13. 14.

Epr. 9,22.

auanŋmat úmatitdlugo; taimáitumik Israflip kinguainut okar-punga: súp uvinigdlup auanik nerísángilase, uvinigdlup nalingínaup tarnâ auanŋmat. nalingínak tamatumínga nerissox píarnekasavok.

¹⁵inugdlo nalingínak nunavsíne inúngortúnersordlúnt takornar-taunersordlúnt kigdumigdlúnt aligtugkamigdlúnt nerigaluarune, táussuma atissane errúsavai imermigdlo uvfardlune mingugsimá-savdlunilo únuk tikitdlugo; tauva minguitsūsavok. ¹⁶kisiáne atissane errúŋkunigit timinilo uvfarnago, tauva ajortuliane naner-tortigísavâ.

kapitalit 18.

kanigigpatdlártut nularisángitsut.

¹āma Nālagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ²Israflip kinguai okalugfigíkit okarfigalugit: uvanga tamássa Nālagak Gúterse. ³taimailiúsángilase sôrdlo Egiptinime nunakarfigigaluavsíne ilior-tartut, āma taimailiúsángilase sôrdlo Kânâp nunâne ilivínut apûv-figititagssavne iliortartut, ilerkorerkussaitdlo ingerdlavigisángilase. ⁴uvanga erkartüssisigerkussáka ilerkorísavase, ilerkorerkussákalo maleruásavase ingerdlavigalugitdlo; uvanga tamássa Nālagak Gúterse. ⁵mássame, ilerkorerkussáka maleruásavase erkartüssi-Rúm. 10,6. -sigerkussákalo, tamáko inûp ilerkoralugit inüssutigissarai; uvanga tamássa Nālagak.

⁶sugissaminut kanigtumut patdligútokásángilase kángugissânik ulêrsiniartumik; uvanga tamássa Nālagak. ⁷atátavitdlúnt anânavitdlúnt kángugissâ ulísángilat; anânagât, kángugissâ ulísángilat. ⁸arnagssavit kángugissâ ulísángilat; atátavit kángugissâ tássauvok. ⁹katángúpít arnap kángugissâ ulísángilat, atátavit paniginerálúnt anânavitdlúnt paniginerâ, nangminingnilúnt erniunersok asimilúnt erniunersok. ¹⁰ernerpitdlúnt paniata panivitdlúnt paniata kángugissâ ulísángilat; ivdlit kángugissat tássaungmat. ¹¹arnagssavit paniata atátangnut erniussup katángutigissavit kángugissâ ulísángilat. ¹²atátavit katángutâ arnak kángugissânik ulêrsivigísángilat; atátavit sugissâ kanigtok tássauvok. ¹³anânavit katángutâ arnak kángugissânik ulêrsivigísángilat; anânavit sugissâ kanigtok tássaungmat. ¹⁴atátavit katángutâ angutip kángugissâ ulísángilat, nulianut patdligúsángilatit; kanigât. ¹⁵ukuat kángugissânik ulêrsivigísángilat; ernerpit nularâ, kángugissâ ulísángilat. ¹⁶katángutivit angutip nuliata kángugissâ ulísángilat; katángutivit angutip

kángugissâ tássauvok. ¹⁷ nuliavit pania kángugissânik ulêrsivigi-
 -sángilat [nuliangnut] ilángutdlugo; erneratalünft pania paniatalünft
 pania tigúsángilat kángugissâ ulêrumavdlugo; sugissai kanigtut tá-
 -ssáuput; taimailiordlune kángunarkajakaok. ¹⁸ âma nuliavit kata-
 -ngutâ arnak táussumúnga áipiúsángilat agssuarissutáusassumik, ká-
 -ngugissânik ulêrsivigiumavdlugo sujugdliup saniagut, táuna inûtít-
 -dlugo. ¹⁹ âma arnamut patdligúsángilatit ajukulungnerane mingug-
 -simássutigissâne kángugissâ ulêrumavdlugo. ²⁰ âma tugdlivit nulia
 ínásúángilat kinguágssiorumavdlutit táussumínga mingugtísavdlutit.
²¹ âma kinguágssavit ilânik [ingnikut] ingerdlatitsísángilatit Mûlorri-
 -mut, Gûtivitdlo arka nalingínautísángilat; uvanga tamássa Nâlagak. ^{Jer. 7,31.}
²² âma angutaussox ínásúángilat arnatut isivdlugo; maujungnaxissox
 tássáusavok. ²³ âma nerssut kanok íkaluartordlünft ínásúángilat ^{Rôm. 1,27.}
 tamatumínga mingugtísavdlutit; arnardlo nerssúmut sásángilak nat-
 -dláukumavdlugo; sualugtumik mingugtínartok tássáusavok. ²⁴ ta-
 -mákua tamarmik iláinânigdlünft mingugtëkinase, mássa akimá-
 -ngitsut sujunivsigut kimátitagssáka tamákunínga tamanik mingug-
 -típut, ²⁵ nunalo mingugtúngorpok; taimáitumik inuisa ajortuliât
 táussumane takusarumârpara, nunavdlo inune oriásavai. ²⁶ ilivsile
 ilerkorerkussáka erkartüssisigerkussákalo maleruásavase, maujung-
 -nartutdlo tamákua tamarmik iláinânigdlünft maujungnartuliúsangi-
 -lase, nunavsíne inúngortutdlünft takornartatdlünft akornavsíne ta-
 -kornartaussut nâme; ²⁷ mássa maujungnartunik tamákunínga ta-
 -manik nunap inue sujunivsigut tássanítut maujungnartuliorput,
 nunalo mingugtípât. ²⁸ ilivsísaok nunap oriakinavâse mingugtíkuv-
 -siuk, sôrdlo akimángitsut sujunivsigut tássanítut oriarai. ²⁹ mássa
 maujungnartut tamákua tamarmik iláinânigdlünft maujungnartulior-
 -tokarpat, tarnigdlit taimailiortut inugtamik akornánit p̄farnexá-
 -sáput. ³⁰ taimáitumik maleruarkussáka maleruarsigik, ilerkut mau-
 -jungnartut sujunivsigut ilerkorinekartut ilerkorerkunasigik, tamá-
 -kuníngalo mingugtëkinase; uvanga tamássa Nâlagak Gúterse.

kapitalit 19.

inatsisit nalingínait, uternernik ilagdilit.

¹ âma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ² Israflíkit
 ilagit ilúngaisa okalugfigíkit okarfigalugit: ivdlernartúsausa, uvanga
 Nâlagak Gúterse ivdlernartúgama. ³ nungutdluse anânasilo atâtasilo
 mianerisigik, sapátíkalo aulajangiúsigik; uvanga tamássa Nâlagak

13*

Gúterse. ⁴Gútipilungnut sāsángilase, kueragkanigdlo Gútiliúsá-
 -ngilase ilivsínut; uvanga tamássa Nâlagak Gúterse. ⁵tuní-
 -ssutdlo kujaniut Nâlagkamut pigdliutigiumaguvsiuk, tauva pigdliu-
 -tigisavarse nuánarinekautigssavsínik. ⁶nerinekásavok uvdlorme
 tamatumane, pigdliutigissarângavsiuk, akaguanilo; uvdlut pingajug-
 -ssānut amiákússok ingnermik ikivkarnekásavok. ⁷taimáitordle
 ilâ uvdlut pingajugssāne nerinekaraluarpat maujugissáusavok, nuá-
 -narinekásángilak. ⁸nerissuvdlo ajortuliane nanertortigísavâ, Nâ-
 -lagkap ivdlernartûtâ nalingínautíkamiuk, ínugtaminidlo p̄arneká-
 -savok tarnilik táuna. ⁹nunavsíne naussut katerssugagssat ka-
 -terssorângavsigik, tauva narssautivit sinânítut kivdlorkigsāsangi-
 -latit katerssugagssautitidlo katerssorkigsárnagit; ¹⁰nautsivítidlo
 v̄inekutilik p̄tsakorsiúsángilat katagarnikutdlo nautsívingne v̄ineku-
 -tilingme ítut katerssúsanagit; kisiáne p̄tsunut takornartanutdlo
 kimásavatit; uvanga tamássa Nâlagak Gúterse. ¹¹tigdliúsángilase
 sagdlúsanasilok perkuserdlugtumigdlo iliorfigekatigíngnase. ¹²sag-
 -dluudluse ugpernarsáisángilase atera taivdlugo, mássame Gútitiv
 arka nalingínautísángilat; uvanga tamássa Nâlagak. ¹³tugdliit angu-
 -tauserfigísángilat arsárnagulo; kivfartortup akigssarsíagssâ ilingne
 únúisísángilat uvdlágssamut. ¹⁴tusilartok perdlorkúsángilat, nâg-
 -kiuvfigssamigdlo ilissísángilatit tagp̄tsup sánut, kisiáne Gútit
 mianerísavat; uvanga tamássa Nâlagak. ¹⁵iluaitisuliúsángilase er-
 -kartüssívingme; nikanartup táunáussusia sokutigísángilat, pingâr-
 -tuvdlúnít táunáussusia atarkissariakartísángilat, kisiáne tugdliit
 erkartúsavat nâpertuivdluardlutit. ¹⁶mamardlissutut angalásangi-
 -latit ínugtavit akornáne; kekásángilatit tugdliit aua navêrdlugo;
 uvanga tamássa Nâlagak. ¹⁷katángutit úmigssúsángilat úmatigkut,
 kisiáne tugdliit inertertásavat, ajortuliautsimik nanertortekalerkunatit
 pivdlugo. ¹⁸ingminik akiniúsángilatit, níngangmersúsángilatitdlo
 nagguvekatingnut, kisiáne tugdliit iligtut asásavat; uvanga tamássa
 Nâlagak. ¹⁹ilerkorerkussáka maleruásavase: nerssutautitit nu-
 -liartísángilatit mardluvíit akutdlugit; narssautit siaruarterivfigísá-
 -ngilat nautsígassanik mardluviussunik; atissagssatdlo mardluviu-
 -ssunik akulerígsitanik ujalugssiartagdliit timingnut písángitdlat.
²⁰angutivdlo arnax ínaugpago kinguágssiúminik anissórdlune, táu-
 -nalo arnax kivfaupat angúmut túniússauvdune, kivfaujungaeru-
 -tigssaminigdle akiliúnekarnane akekángitsumigdlúnít kivfaujung-
 -naersínekarnane, tauva pitdlaut atúsavok, kisiáne tokúnekásángit-
 -dlat, arnax táuna kivfaujungaersínekángingmat. ²¹angutivdle

5 Mòr. 27,18.

Mat. 18,16.

5 Mòr. 22,

9-11.

táussuma tuníssúne pitdlarnavêrkússut Nâlagkamut aggiúsavâ tov-
-kup nâpítarfiup pâta sujorânut, savarssuak inûsugtok pitdlarna-
-vêrkússutitut tuníssutigíssagssak; ²² palasivdlo sáimáunartísavâ
Nâlagkap sâne savarssuarmik táussumínga pitdlarnavêrkússutitut
tuníssutigíssagssamik ajortuliarnera ajortuliautigíssâ matôrdlugo,
tauva ajortuliarnermiuk ajortuliautigíssaminik isumákêrfiginexásavok.

²³ nuna apúvfigisimaleruvsiuk, orpingnigdlo neríssagssalingnik na-
-lingínarnik íkússuissaleruvse, tauva inerítítait kipinexángíssutitut
isumakartísavase; ukiut pingasut ukiútítdlugit ilivsínut kipinexá-
-ngítsutut isáput nerivfiginexásanatígdlo. ²⁴ ukiutdle sisamagssâne
inerítítait tamarmik ivdlernartínexásáput Nâlagkap únersiutigíne-
-kautígssâník. ²⁵ ukiutdlo tatdlimagssâne inerítítait nerísavase, ki-
-ngunere ilivsínut ilanexarkuvdlugit; uvanga tamássa Nâlagak Gû-
-terse. ²⁶ aulingmik nerísángilase. serrásángilase tórnisanasilo.
²⁷ niarkuvse avatait kaujatdláutumik nujaiásángilase, umivítldo avatât
aserúsángilat. ²⁸ tokusok pivdlugo kilernernik pilersúsángilase
uvivísígut, agdlangnernigdlo kakiortísángilase; uvanga tamássa
Nâlagak. ²⁹ panít nalingínángortísángilat uverssartíniardlugo; nu-
-nalo uverssásángilak, nuna kángunartuliornernik ulivkâlerkunago.
³⁰ sapátíka aulajangiúsavase, ivdlernartútigalo mianerísavase; uva-
-nga tamássa Nâlagak. ³¹ timaiagarsiortunut sásángilase, nalunaer-
-kutínigdlo sukuaíssut sujunersíúsángilase, táukunínga mingugter-
-kunase; uvanga tamássa Nâlagak Gûterse. ³² kêrsók níkuiv-
-figísavat utorkaup táunáússusia atarkísavdlugo, Gútitldo mianerí-
-savat; uvanga tamássa Nâlagak. ³³ takornartamígdlo saningne
takornartaussokarpat nunavsíne, táuna nâgdliugtísángilarse. ³⁴ ilav-
-sínut nunavsíne íuúngortutut ítísavarse takornartak akornavsíne
takornartaussok, asásavatldo íligtut, nangmínek takornartaugalua-
-ravse Egívtínime; uvanga tamássa Nâlagak Gûterse. ³⁵ íluaitsumík
íliúsángilase erkartússissarângavsilúnt ítuissarângavsilúnt, ísâgag-
-ssamígdílúnt okímáilutagagssamígdílúnt ímíússagssamígdílúnt úg-
-tuissarângavse. ³⁶ ússersaívít íluartut, okímáílútat íluartut ív-
-fatldo íluartut ínitldo íluartut pígisavase; uvanga tamássa Nâlagak
Gûterse ílivsínik Egívtínímít anísítsíssok. ³⁷ ílerkorerkussákalo
tamáisa erkartússísigerkussákalo tamáisa maleruásavase ílerkoralu-
-gítldo; uvanga tamássa Nâlagak.

5 Mór. 25,
13-16.

kapitalit 20.

ajortuliat ilaisa kanok pitdlarnekanigseänik.

¹ãma Nâlagkap Môrsase okalugfigâ okardlune: ²Israflip kinguainut okarit: nalingínaup Israflip kinguaisalūnit ilagissâta takornartatdlūnīt Israflime takornartaussut ilagissâta kinguâgssame 18,21. ilât Mûlorrimut túniúkuniuk, táuna tokúnekásavok; nunap inuisa ujarkanik mitdlūsavât. ³uvangalo kînara inungmut táussumúnga sangmisíkumârpara pîardlugulo inugtaisa akornánit, kinguâgssame ilât Mûlorrimut túniungmago ivdlernartûtiga mingugtíkumavdlugo ateralo ivdlernartok nalingínautíkumavdlugo. ⁴nunavdlo inuisa issigíngitsússâraluarpássuk inuk táuna kinguâgssame ilānik Mûlorrimut túniússisimassok, tokúngigpássugdlo, ⁵taimáitok uvanga kînara inungmut táussumúnga sangmisíkumârpara erkardlūnūtdlo, inugtainitdlo pîarumârpâka táuna tamaisalo táuna uverssakatigalugo 20,27. Mûlorre maligdlugo uverssarsimassut. ⁶nalingínardlo timaia-garsiortunūtdlūnīt nalunaerkutinigdlūnīt sukuaiaissunut sâgkaluarpat uverssarfigalugit, tauva kînara inungmut táussumúnga sangmisíkumârpara pîardlugulo inugtaisa akornánit. ⁷taimáitumik ivdlernarsaritse ivdlernarserkuvdlose, uvanga tássaugama Nâlagak Gûterse. ⁸ilerkorerkussákalo maleruarsigik ilerkorlugitdlo; uvanga tamássa Nâlagak ilivsinik ivdlernartitsissok. ⁹nalingínak atâ-úss. 20,20. -taminigdlūnīt anānaminigdlūnīt perdlorkussissok tokúnekásavok; atātanilūnīt anānanilūnīt perdlorkugamiuk auata tugfigiliuk. ¹⁰angutdlo avdlap nulianik arnaunekartok, tugdlime nulianik arnaunekartok, arnaunekartok táuna arnaunerissâlo tokúnekásáput. ¹¹ãma angutip angúme nulia ináukuniuk angúme kángugissâ ulêrdlugo, táuko mardluk tamarmik tokúnekásáput, auisa tugfigilisigik. ¹²ãma angutip ukuane ináukuniuk, táuko mardluk tamarmik tokúnekásáput; sualugtumik mingugtíkamik auisa tugfigilisigik. ¹³ãma angutip angutaussok ináukuniuk arnatut isivdlugo, táuko mardluk tamarmik maujungnartuliorsimásáput; tokúnekásáput, auisa tugfigilisigik. ¹⁴ãma angutip arnak nuliartâriguniuk arnâ ilángutdlugo, kángunaxissok tássáusavok; ingnarmik ikivkásavait angut táuna arnatdlo táuko, kángunaxissumik akornavsínitokarkunago. ¹⁵ãma angut nerssúmik ináussissok tokúnekásavok, nerssutdlo táuna tokúsavarse. ¹⁶ãma arnak nerssúmut kanok íkaluartumūtdlūnīt kanigdligpat natdláukumavdlugo, tauva arnak táuna tokúsavat nerssutdlo táuna; tokúnekásáput, auisa tugfigilisigik. ¹⁷ãma

angutip katángúne arnak nuliartâriguniuk, angúmilünft arnamilünft panigissâ, kángugissâlo takuguniuk kángugissilo táussumúnga takutitdlugo, kángunautaussox tássáusavok, p̄arnekásáputdlo nuna-katitik issigititdlugit; katángúme arnap kángugissâ ulêramiuk ajortuliane nanertortigisavâ. ¹⁸ãma angutip arnak ínaukuniuk ajukulugtitdlugo kángugissâ ulêrdlugo puilassualo matuerdlugo, táussumalo arnap aungme puilassua ulêruniuk, táuko mardluk tamarmik inugtamik akornánit p̄arnekásáput. ¹⁹ãma anânavitdlünft katángutâta arnap atâtavitdlünft katángutâta arnap kángugissâ ulî-sángilat, taimailiortup sugissane kanigtox tamataerúsímásangmago; ajortuliamingnut nanertortisáput. ²⁰ãma angutip ákame nulia ínaukuniuk, ákame kángugissâ ulêrsímásavâ; ajortuliautsimingnut nanertortisáput; kitornakarnatik tokúsáput. ²¹ãma angutip katángúme angutip nulia nuliartâriguniuk, mingugsímásut tássáusavok; katángúme angutip kángugissâ ulêrsímásavâ, kitornakángitsūsáput.

²²taimáitumik ilerkererkussâka tamaisa erkartüssisigerkussâkalo tamaisa maleruarsigik ilerkorlugitdlo, nunap ilivsinut apûvfigititagssama ilivsinut nunagssarititagssama oriakinavâse. ²³akimángitsutdlo sujunivsigut ajagtugagssama ilerkererkussait ingerdlavigekinasigik, tamáko tamaisa ilerkoringmatigik uvavnut maujungnarsivdlutik. ²⁴ilivsinutdle oxarpunga: nunât pigisavarse, ilivsinut pigitíkumârpara, nuna ímungmik tungusunitsümigdlo kúgtok. uvanga tamâssa Nâlagax Gûterse ilivsinik inuiakatifngnit ingmî-körtitsissok. ²⁵ingmîkörtisavasilo nerssutit mingungnaitut mi-^{11,3} tt. ngungnartutdlo tingmíssatdlo mingungnartut mingungnaitutdlo, tarnisilo maujungnartúngortísángilase nerssutitigutdlünft tingmíssatigutdlünft ivssume paormortutigutdlünft kanox íkaluartutigut, tamáko ilivsinut ingmîkörtíkíka mingungnarerkuvdlugit. ²⁶ivdlernartússuse pigisavavse, mássa uvanga Nâlagax ivdlernartúvunga, inuiangnitdlo ingmîkörtípavse pigiumavdluse. ²⁷angutdlünft arnardlünft anernermik timaiagarsiortumigdlünft nalunaerkutinigdlünft sukuaissumik ilumioxarpat, taimáitut tokúnexásáput; ujarkanik mitdlúsavait, auisa tugfigilisigik.

kapitalit 21.

palasinut inatsisit.

¹ãma Nâlagkap Mórsase okarfigâ: palasinut Aarunip ernerinut ima okarit: palasiussok inugtamine tokussumut mingugtína- Hsk. 44,²⁵.

- vérsāsavok; ² kisiáne sugissaminik kanigtumik kaniginerussaminik tokussokarune, arnaminigdlünft angúminigdlünft ernerminigdlünft paningminigdlünft katángúminigdlünft angúmik ³ katángúminigdlünft arnamik sule niviarsiaussamik kaniginerussaminik, angutip pigisimángisânik, táussumúnga mingugtísinauvok. ⁴ Inugtamine ná-lagaugame nalingínangútigssaminik mingugtínaveársāsavok. ⁵ niar-kutik nujaiásángilait [palasit], umingmigdlo avatait kivssásángilait kilernilersúsanatigdlo uviningmíkut. ⁶ ivdlernartússut Gútiata pigísavai, Gútimigdlo arka nalingínautisángilát; mássa Nálagakmut ikitat Gútimik nekigssautai pigdliutigissarpait, taimáitumik ivdler-
 Hsk. 44,20. 21,14. -nartúsáput. ⁷ uverssartumigdlünft narrunarsagkamigdlünft uvia-talünft avitânik nuliásángilak [palasiusok], Gútime pigingmane ivdlernartússok. ⁸ taimáitumik ivdlernartútísavat, Gútime nekig-ssautai pigdliutigissarmagit; ivdlernartúsavok ilingnut, uvanga Ná-lagak ivdlernartógama ilivsinik ivdlernartitsisok. ⁹ palasiussuvdlo pania uverssalerualarune angúne nalingínautisímásavâ; ingnermik ikivkarnekásavok. ¹⁰ katángutimine palasiunerussup úliamik tar-
 5 Môr. 33, -númik niarkumigut kuinekartup, atortugssángortínekartup atissag-
 9, 10. -ssat atissarerkuvdlugit, táussuma niarke ulfásángilâ, atissanilo alí-
 Mat 10.37. -sángilai; ¹¹ tokussumutdlo kinaugaluartumut písangilak, angúmi-nutdlünft arnaminutdlünft mingugtínaveársāsavok. ¹² ivdlernartú-mitdlo anísangilak Gútime ivdlernartútâ nalingínautísanago; nia-
 10,6. 7. -korut úlia tarnutausok Gútiata pia táussumaníngmat. uvanga
 Hsk. 44,22. tamássa Nálagak. ¹³ nuliásavordlo niviarsiaussamik. ¹⁴ uvigdlarner-dlünft avitardlünft narrunarsagardlünft uverssartordlünft tigúsá-ngilâ, kisiáne niviarsiamik inugtame ilagissânik nuliásavok; ¹⁵ ki-nguágssanilo nalingínautisángilai inugtamine, uvanga tássaugama Nálagak táussumúnga ivdlernartitsisok.
¹⁶ âma Nálagak Mórsase okalugfigâ okardlune: ¹⁷ Aarune okalugfigûk okardlutit: kinguágssavit ilaine erkardlerfigsortaine a-ngutexarpat súkut malungnartokartumik, táuna patdligúsángilak Gútime nekigssautai pigdliutigiumavdlugit. ¹⁸ kinalünft súkut ma-lungnartokartox patdligúsángingmat, tagpítsordlünit tusiagtordlünft náipatdlártumigdlünft takivatdlártumigdlünft avatilik, ¹⁹ tumarnekartordlünit isigkamigutdlünft agssangmigutdlünft, ²⁰ pekingassordlünft agdlisitsordlünft issilugtordlünft kilagtordlünit igisokartordlünft a-ngutáussusérútorrdlünft. ²¹ kinalünft Aarunip palasip kinguág-ssaisa ilagissât súkut malungnartokarune savssásángilak Nálag-kamut ikitagssat pigdliutigiumavdlugit; malungnartokarame Gú-

-time nekigssautai pigdliutiartúsángilai. ²² taimáitok Gútime nekigssautainik nerisínauvok ivdlernartorssuit ivdlernartutdlo avdlat ilagissainik. ²³ kisiáne umigssuak patdlisángilá, tunissivingmutdlo savssásángilak; malungnartokarame, ivdlernartûtíkalo nalingínautí-sángínamigit; uvanga tássaugama Nálagak tamákunínga ivdlernartitsissok. ²⁴ Mórsasivdlo tamáko okalûtigai Aarunimut erneri-nutdlo Israilivdlo kinguinut tamanut.

kapitalit 22.

ãmalo palasinut inatsisit.

¹ áma Nálagak Mórsase okalugfigâ okardlune: ² Aarune er-nerilo okarfigíkit, Israflip kinguáisa ivdlernartitainut ivdlernartutut uvavnut pigititainut mianerssorkuvdlugit ateralo ivdlernartok nalingínángorterkunago; uvanga tamássa Nálagak. ³ okarfigíkit: er-kardlertgsortavsíne kinguágssavsíne tamane kinalünft ivdlernartunut Israflip kinguáisa ivdlernartutut Nálagakamut pigititainut patdligú-kaluarune mingugssutse ingminftitdlugo, tarnilik táuna píarneká-savok kīnama sānit; uvanga tamássa Nálagak. ⁴ nalingínak Aarunip kinguágssaisa ilagissát pupigkunilünft igigunilünft ivdlernartup ilānik nerisángilak, kisiáne minguerune; sunalo tokussumit mingugtok agtorsimaguniuk, kinguágssiúminigdlünft anissôrsimagune, ⁵ paormortordlünft nalingínak mingungnásassok agtorsimaguniuk, inugdlünft mingungnásassok agtorsimaguniuk kanok íkaluarnersumik mingungnautilik, ⁶ tamákua ardlānik agtuissok mingugsimásavok únuk tikitdlugo, ivdlernartuvdlo ilānik nerisángilak, kisiáne timine imermik uvfásavâ, ⁷ sekinerdlo tarrigpat minguersimásavok; kingornalo ivdlernartumit nerisínáusavok, nekigssarigamiuk. ⁸ kig-dlumigdlünft aligtugkamigdlünft nerisángilak, mingugtíssutigísagamiuk; uvanga tamássa Nálagak. ⁹ maleruarkussákalo maleruá-savait; ajortuliautsimik ingmingnut pisetsexináput tokússutigalugulo nalingínautíkaluarunik; uvanga tamássa Nálagak táukunínga ivdlernartitsissok. ¹⁰ avdlanertak ivdlernartumit nerisángilak; palasip igdlusisitaílünft kivfartortailünft ivdlernartumit nerisángit-dlat. ¹¹ kisiáne palasip inuk aningaussautiminik pisiarisimagpago táuna tássánga nerisínáusavok, igdluanilo inúngortut palasip nekigssautainit nerisínáuput. ¹² palasivdlo pania avdlanertap nuliarilerpane ilioragkamit ivdlernartumit nerisángilak. ¹³ kisiáne uvig-dlarunilünft avitaulerunilünft kinguágssakarnanilo, kingumutdlo

Hsk. 44,31.

angúme igdluanflerune inúsungnerminisut, tauva angúme nekigssau-
-tainit nerisínáusavok. avdlanertardle tássánga nerisángilak. ¹⁴ki-
-naunersordle ivdlernartumit nerigaluarune sianiginago, tauva av-
-gornerisa tatdlimát ilaliutdlugo tamána palasimut túniúsavâ iv-
-dlernartumut ilángutdlugo. ¹⁵tássa nalingínautísángilait Israflip
kinguaisa ivdlernartitait ilioragkatut Nálagkamut tuníssutigissait;
¹⁶ajortuliamigdlo pitdlagagssautíssúmik ingmingnut pisitsísángitdlat
ivdlernartitait nerigângamikik; uvanga tássaugama Nálagak táuku-
-nínga ivdlernartitsissok.

¹⁷āma Nálagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ¹⁸Aarunilo
ernerilo Israflivdlo kinguai tamaisa okalugfigíkit ima okarfigalugit:
nalingínaup Israflíkutdlúnft ilagissâta Israílime takornartaussutdlúnft
ilagissâta tuníssut pigdliutigiumaguniuk, únersúnílúnft píssutigalugo
kajumingninilúnft píssutigalugo tuníssut ikivkagagssak Nálagkamut
pigdliutigiumaguniuk, ¹⁹tauva nuánarinekautigísaguvsiuk pigdliuti-
-gisavâ malungnaitsox angutaussok ugsigitdlúnft savatdlúnft savau-
-ssatdlúnft ilagissât. ²⁰sumik malungnartokartox pigdliutigísángi-
-larse, nuánarinekautigísánginavsiuk. ²¹tuníssutdlúnft kujaniut ilâta
Nálagkamut pigdliutigiumaguniuk únersúnílúnft námagsiumavdlugo
kajumingnerminitdlúnft pigdlfumavdlune ugsigitdlúnft savatdlúnft
ilagissânik, tauva malungnaitsox pigdliutigísavâ, nuánarissaorkuv-
-dlugo; súnguamigdlúnft malungnartokásángilak. ²²tagpftsordlúnft
avataiarsimassordlúnft arkunarsimassordlúnftajuakartordlúnft kilag-
-tordlúnft igissockartordlúnft Nálagkamut pigdliutigísángilarse ilâ-
-nigdlo Nálagkamut ikitsísanase tunissiviup kâne. ²³ugsigdlúnft
savalúnft takivatdlártumigdlúnft mikivatdlártumigdlúnft avatilik ka-
-jumingnermit pigdliutigísínauvat, únersútigissatutdle pigdliutigi-
-gugko nuánarinekásángilak. ²⁴āma aserorterniligdlúnft sekugter-
-niligdlúnft nutsungniligdlúnft kivdlorniligdlúnft Nálagkamut pig-
-dliutigísángilarse taimáituliúsanasiló nunavsíne. ²⁵avdlanertamit
tigussaугpatdlúnft tamákua ardlánik pinekartox atúsángilarse Gú-
-tivse nekigssautâ pigdliutigísavdlugo; aserornilungmata malung-
-nartokarmatalo nuánarinekautigísángilase.

Mal. 1.8. 14.

²⁶āma Nálagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ²⁷ugsigdlúnft
²Mór. 22.³⁰. savalúnft savaussardlúnft erniugune uvdlut arfinek mardluk arna-
-minísavok; uvdlutdle arfinek pingajuat kigdligalugo kingornagutdlo
Nálagkamut ikitatut pigdliutiginekarsínáusavok nuánarissauvdlune.
²⁸āma ugsigdlúnft savalúnft piarâlo uvdlorme atautsime tokúne-
-kásángitdlat. ²⁹tuníssutdlo nersuiniut Nálagkamut pigdliutigi-

-maguvsuik nuánarinekautigssavsínik pigdliutigísavarse. ³⁰ uvdlorme tamatumane nerinekásavok; ilánik uvdlagssamut amiákokartitsísá-ngilase; uvanga tamássa Nálagak. ³¹ taimáitumik inássutíka ma-leruásavase ilerkoralogitdlo; uvanga tamássa Nálagak. ³² ateralo ivdlernartok nalingínautisángilarse, tássa ivdlernarserkuvdlunga Is-raflip kinguaisa akornáne. uvanga tamássa Nálagak ilivsínik iv-dlernartitsisox ³³ Egvitinimitdlo ilivsínik anisitsisox ilivsínut Gú-tiujumavdlunga; uvanga tamássa Nálagak.

kapitalit 23.

nagdliússivingnik.

¹ āma Nálagakap Mórsase okalugfigá okardlune: ² Israflip kinguai okalugfigíkit ima okarfigalugit: Nálagakamut nagdliússivingssat, katisimavfigssatut ivdlernartutut tordlulautigissartagagssase, uvavnut nagdliússivingssat, tássa uko: ³ uvdlut arfinigdlit sulíagssat sulíarinexásaput, uvdlutdlo arfinek áipát tássa sapát sulísaerfik, katisimavfik ivdlernartok, tauva sumik sulíagssamik sulísángilase, sapát Nálagakap pia tássáusangmat inigissavsíne tamane. ⁴ tamássa Nálagakamut nagdliússivingssat, katisimavfigssat ivdlernartut, nagdliútarfísigut tordlulautigissartagagssase: ⁵ káumatip sujugdliup uvdluisa arkanek sisamāne únungnerisa akornatigut Nálagakap ká-ngívfia nagdliútarpok; ⁶ káumativdlo táussuma uvdluisa arkanek tatdlimát tássa nagdliússivik sêrnakángitsunik timiussartorfik Nálagakap pia, tauva uvdlut arfinek mardluk sêrnakángitsunik timiussartúsause. ⁷ uvdlok sujugdlex ivdlernartumik katisimavfigísavarse, tauva sumik sulíagssamik suliniúmik sulísángilase. ⁸ Nálagakamutdlo ikitagssat pigdliutigísavase uvdlut arfinek mardluk, uvdlutdlo arfinek áipát ivdlernartumik katisimavfiúsavok, tauva sumik sulíagssamik suliniúmik sulísángilase. ⁹ āma Nálagakap Mórsase okalugfigá okardlune: ¹⁰ Israflip kinguai okalugfigíkit ima okarfigalugit: nuna ilivsínut túniúkumassara tikíkuvsuik, kinguneri-rilo katerssulísaguvsigik, tauva katerssugagssavse ilángarkautait ekitigkat atautsit palasimut aggiúsavase; ¹¹ táussumalo ekitigkat táuko nivtarterutigísavai Nálagakap sáne, nuánarinekautigssavsínik; tássa uvdlorme sapátip tugdliane palasip nivtarterutigísavai. ¹² uvd-
 -dlormilo táussumane, ekitigkat táuko nivtarterutigiguvsigik, sava ukiortax malungnaitsox tuníssutitut ikivkagagssatut Nálagakamut pigdliutigísavarse; ¹³ ilagssálo tuníssut nekigssak: kajússat ívfap

2 Mór. 12.

Mat. 28,1 tt.

imâta avgornerisa kulinge mardluk ûlialersimassut, Nâlagkamut ikitagssat naimajuminartugssat; ilagssâtdlo tuníssut kueragagssak: vîne ínip imâta avgornerisa sisamât. ¹⁴timiussianigdlüntt karri-nigdlünit sikagtitanik ũmaussunigdlüntt nerísángilase uvdlox tamána tikitdlugo, Gûtivísínut tuníssutigssak aggiúkuvsiuk. tamássa kingulerígsugssavsíne inigíssavsíne tamane nágssáungitsumik ilerkoríssagssak. ¹⁵uvdlormitdlo sapâtip tugdlianit exitigkanik nivtarterutigssanik aggiússivívnit ilivísínut kisisavase sapâtít akúnere iluitsut arfinex mardluk; ¹⁶uvdlormut sapâtít arfinex áipâta tugdlianut kisisavase uvdlut tatlímanik kulígdlit; tauva tuníssutit nexigssat nutaussut Nâlagkamut pigdliutigísvase. ¹⁷inígíssavínit aggiúsvase tímuíssat nívtarterutigssat mardlúsassut, kajússat ívfap imâta avgornerisa kulinge mardluk tímuíssíralugít sêrnarsardlugít dlo útigkat, pernautít Nâlagkap pigssai; ¹⁸tímuíssanútdlo táukunúnga ílángutdlugít pigdliutigísvase savat úkiortat malungnait-sut arfinex mardluk ugsígdlo píarak atausek savarssútdlo ínúsugtut mardluk; táuko íkívkagagssatut Nâlagkamut tuníssutigíne-kásáput ílagssait tuníssutit nexigssat ílagssáitdlo tuníssutit kueragagssat ílángutdlugít; íngnex Nâlagkamut naimajuminartugssak tamássa. ¹⁹ílángúsavasílo savaussarssuak atausek ajortaeruterkússutit tuníssutigíssagssak savatdlo úkiortat mardluk kujaniutit tuníssutigíssagssat. ²⁰palasívdlo tímuíssanut pernautínut ílángutdlugít nívtarterutigssat nívtarterutigísvai Nâlagkap sáne savanut táukunúnga mardlungnut ílángutdlugít; ívdlernartutut Nâlagkamut pígitíttagssat tamássa, palasíp pigssai. ²¹kátísimajartorkússísausílo uvdlorme tamatumane, ívdlernartumík kátísimavfígísvagísviuk; sumík sulíagssamík sulíníúmík sulísángilase tauva. tamássa kingulerígsugssavsíne inígíssavsíne tamane nágssáungitsumík ilerkoríssagssak. ²²nunavsínilo naussut katerssugagssat katerssorângavsíngík, tauva narssautívít sínânítut kívdloríkígsángílatít katerssugagssautítitdlo katerssorkígsárnagít; kísiáne pítsunút takornartanútdlo kímasavatít; uvanga tamássa Nâlagak Gúterse. ²³ãma Nâlagkap Mórsase okalugfígá okardlune: ²⁴Ísráílíp kínguái okalugfígíkit okardlutít: káumatít arfinex áipâta uvdluísá sújgdliat ílivsíne sulísaerfíúsavók erkáiniutigíssamík kardlortarívuívdlune ívdlernartumígígdlo kátísimavfívuívdlune. ²⁵sumík sulíagssamík sulíníúmík sulísángilase tauva, Nâlagkamútdlo íkitagssat pígdliutigísvase. ²⁶ãma Nâlagkap Mórsase okalugfígá okardlune: ²⁷káumatít arfinex áipâta uvdluísá sújgdliat ílivsíne sulísaerfíúsavók erkáiniutigíssamík kardlortarívuívdlune. ²⁸ãma Nâlagkap Mórsase okalugfígá okardlune: ²⁹káumatít arfinex áipâta uvdluísá sújgdliat ílivsíne sulísaerfíúsavók erkáiniutigíssamík kardlortarívuívdlune.

ap. sul. 2,1 tt.

19,9 t.

4Môr.29,1-6.

3 Môr. 16.

sáimáunartitsivik, ivdlernartumik katisimavfigssarse; tauva tarnise ^{4 Mór. 29,}
makitanavêrsásavase, Nâlagkamutdlo ikitagssat pigdliutigísavase. ^{7-11.}
²⁸sumigdlo sulíagssamik sulísángilase uvdlorme tamatumane, uv-
-dlok sáimáunartitsivik tássaungmat Nâlagkap Gûtivse sâne sái-
-máunartínekarfígssarse. ²⁹mássa nalingínax uvdlorme tamatumane
ingminik makitanavêrsángitsox ínugtaminít pfarnekásavok; ³⁰nali-
-ngínardlo uvdlorme tamatumane sumik sulíagssamik sulissox í-
-nugtaisa akornánit nungutikumâpara. ³¹sumik sulíagssamik su-
-lísángilase; tamássa kingulerígsugssavsíne inígíssavsíne tamane
nâgssáungitsumik ilerkoríssagssax. ³²uvdlok tamána ilívsíne sa-
-pâtáusavok sulísaerfík, tarnívsíník makitanavêrsáivfígssax. káu-
-matíp uvdluisa arfínek sisamâne únúkut únungneranit kingugdler-
mik únungníssâ tikitdlugo sapâtísíorfígssarse sulísaerfígísave.
³³âma Nâlagkap Mórsase okalugfígâ okardlune: ³⁴Israflíp ki-
-nguái okalugfígíkit okardlutít: káumatíp tamátuma arfínek áipâta ^{4 Mór. 29,}
uvdluisa arkanek tatdlímâne Nâlagkamut nagdliússivik tupiussa- ^{12-38.}
-liorfík nagdliútarpox uvdlut arfínek mardluk. ³⁵uvdlok sujugdlex
ivdlernartumik katisimavfíúsavok, sumik sulíagssamik sulíníúmík
sulísángilase. ³⁶Nâlagkamut ikitagssat pigdliutigísavase uvdlut ar-
-fínek mardluk; uvdlut arfínek pingajuat ivdlernartumik katisimav-
fígísave, Nâlagkamutdlo ikitagssat pigdliutigísavase; katisímavík
naggataussox tamássa, sumik sulíagssamik sulíníúmík sulísángilase.
³⁷tássáuput Nâlagkamut nagdliússívígssat katisimavfígssatut iv-
-dlernartutut tordlulautígíssartagagssase Nâlagkamut ikitagssat pig-
-dliutigerkuvdlugít, tuníssutít ikívkagagssat tuníssutít dlo nexígssat
tuníssutít dlo tokutagssat tuníssutít dlo kueragagssat nungutdlugít
ânekarfígíssaisígut píssardlugít; ³⁸tássalo Nâlagkap sapâtai túniú-
-kumassasílo únersútísílo nalingínait kajumíngnermít dlo tuníssuti-
-gíumassase Nâlagkamut túniúkumassase nalingínait píngínagít.
³⁹tássa káumatít arfínek áipâta uvdluisa arkanek tatdlímâne, nu-
-namít pígsarsíase erkússorêrángavsígík, tauva Nâlagkamut nag-
-dliússívík nagdliússísave uvdlut arfínek mardluk; uvdlok su-
-jugdlex sulísaerfíúsavok, uvdlut dlo arfínek pingajuat sulísaerfíú-
-savok. ⁴⁰uvdlormílo sujugdlerme ilívsínut tígíssísave orpít píner-
-sut ínerítítáiník, palmit múlíníiník, orpít dlo pílutartút avalexu-
-táiník sêrsuníg dlo kúnguí sináinítunik típáitsúgdíusílo Nâlagkap
Gûtivse sâne uvdlut arfínek mardluk; ⁴¹nagdliússísave sílo Nâlag-
kamut nagdliússívík tamána úkiut nungutdlugít uvdlut arfínek
mardluk; tamássa kingulerígsugssavsíne nâgssáungitsumík ílerkóri-

-ssagssak, káumatit arfinex áipãne tamána nagdliússissásagavsiuk. ⁴²uvdlut arfinex mardluk tupiussane inekásause, Israilime inúngor-tut tamarmik tupiussane inekásáput, ⁴³kinguligssase ilisimarkuv-dlugit Israflip kinguai tupiussane inekartíkika taimane Egiptinimit anisíkavkit; uvanga tamássa Nálagak Gúterse. ⁴⁴Mõrsasip tauva Nálagakmut nagdliússivigssat Israflip kinguainut okautigai.

kapitalit 24.

nanerúserfingmik, timiussanigdlo kínerkússutinik. Gútimik kakajardlersunik.

²Mór. 27, ²⁰t. ¹ãma Nálagak Mõrsase okalugfigâ okardlune: ²Israflip kinguai inákit, ilingnut aggiuterkuvdlugo úliakutip úliâ sorujuitsox kauartak káumarkutigssanut atugagssak, kutdlit ikumátuínarkuv-dlugit. ³umigssúp nalunaiutip sánítup silatãne, tuperme nãpi-tarfingme, tássane Aarunip pissarérsásavai únungmit uvdlámutdlo [ikumarkuvdlugit] Nálagak sãne kipisuitsumik. tamássa kingu-lerfígugssavsiine nãgssáungitsumik ilerkorissagssak. ⁴nanerúser-fingme sukuluitsume kutdlit pissarérsásavai Nálagak sãne kipi-²Mór. 25, ³⁰t. -suitsumik taimáissat. ⁵ãma tiguisautit kajússanik timiussia-ralugit kakortugssiat putúgkat arkanek mardlúngordlugit; ívfp imãta avgornerisa kulinge mardluk atúsáput kakortugssiamut pu-túgkamut atautsimut. ⁶iliorásavatidlo ingmikut ilioragkat mar-dluvíngordlugit, arfinigdlit ingmikut ilioragkanut atautsinut, nerri-viussap sukuluitsup kãnut Nálagak sãnut. ⁷tãkualo ingmikut ilioragkat kãnut ilisavat tipigigsaut kakortox sorujuitsox; timiussat erkainekautigssartãt tássáusavok, ingnek Nálagakmut ikitagssak. ⁸nungutdlugit sapãtaussarãngat tamãko pissarérsásavait Nálagak sãne kipisuitsumik taimáissat; tamássa Israflip kinguaise tãniú-tagagssait angerutsip nãgssáungitsup pé. ⁹Aarunivdlo ernerisalo tamãko pigísavait, tãkualo nerísavait inime ivdlernartume; ivdler-nartorssuartut tamãko pigssarísagamigit Nálagakmut ikitanit, nãg-ssáungitsumik ilerkorissagssatut.

¹⁰ilãnile arnap Israillkússup ernerã Egiptinimiumik angute-kartox Israflip kinguaise akornãne anigame, tãunalo angutdlo Is-raillkússok pãput tangmãrfingme; ¹¹tãussumalo arnap Israillkússup ernerata atek ivna okauserdlútigã perdlorkussivdlunilo. tauva Mõrsasimut pisfpãt; arnã tássa Salúmit Diperip pania, Dãnkut nagguvekatigít ilãt. ¹²parnaerússivingmilo unfngatfpãt Nálagak karnagut nalunaerdluarfiginexarserdlutik. ¹⁸tauva Nálagak Mõr-

-sase okalugfigá okardlune: ¹⁴perdlorkussissok tangmârfiup avatânut anisíssuk, tusaissutdlo tamarmik agssatik niakuanut tugtf-savait, ilagftdlo ilüngarmik ujarkanik mitdlūsavât. ¹⁵Israflivdlo kinguai okalugfigísavatit okardlutit: nalingfnaup Gûtiminik perdlorkussissup ajortuliautse nanertortigísavâ. ¹⁶Nâlagkavdle arkanik okauserdlûtigingnigtok tokúnekásavok, ilagft ilüngarmik ujarkanik mitdlūsavât; takornartardlo nunavsínilo inüngortok taimaekatigísáput, atermik táussumínga okauserdlûtigingnigtok tokúnekásavok. ¹⁷nalingfnardlo kimik inungmik tokutsissok tokúnekásavok, ¹⁸nerssutáumigdle tokutsissup akilfsavâ; tarnilik tarnilekatânik nalekásavok. ¹⁹nalingfnardlo tugdliminik timâgut fnardlûtekalersitsissok taimailiorfiginekásavok sôrdlo táussumínga ²Môr. 21, iliorsimassok: ²⁰aserornek nalekartitdlugo aserornermik issilo issimik kigutdlo kigúmik; kanok ítumik inuk timâgut fnardlûtekalersísimaguniuk taimatut ítumik pinekásavok. ²¹tássa nerssutáumik tokutsissup akilfsavâ, inungmigdle tokutsissok tokúnekásavok. ²²erkartüssisigssak atausek ilivsíne atúsavok; takornartardlo nunavsínilo inüngortok taimaekatigísáput; uvanga tássaungama Nâlagak Gûterse. ²³Mórsasip tauva Israflip kinguai okalugfigigamigit perdlorkussissok anispât tangmârfiup avatânut ujarkanigdlo mitdlôrdlugo; taimailiorput Israflip kinguai sôrdlo Nâlagkap Môrsase inákâ. ²³tt.

kapitalit 25.

ukiunik sapâtaussunik, ukiunigdlo tipaitsungârfingnik.

¹âma Nâlagkap Môrsase okalugfigá kákame Sfnahme okardlune: ²Israflip kinguai okalugfigíkit okarfigalugit: nuna ilivsínut túniússagssara apûvfigiguvsiuk, tauva nuna Nâlagkamut sapâtisior-tásavok. ³ukiut arfinigdlit narssautit siaruarterivfigísavat, naut- ²Môr. 23, 10 t. -sfvftdlo vînekutilik ukiut arfinigdlit kivdluivfigísavat nautitailo katerssordlugit; ⁴ukiutdle arfínek áipât nunap sulísaerfigsut Nâlag- ⁵Môr. 15. kamut sapâtisiorfigísavâ; tauva narssautit siaruarterivfigísángilat, nautsfvftdlo vînekutilik kivdluivfigísángilat. ⁵katerssuinerpít kîngornagut isumamingnik naussut katerssúsángilatit, vînekutautivitdlo pássutaríngisavit vîngissai nuniârfsángilatit, ukiok tamána nunap sapâtisiorfigísangmago. ⁶nunavdlo sapâtisiornerane naussut nerissagssarísave; ilingnutdlo kivfangnutdlo angúmut kivfangnutdlo arnamut kivfartortingnutdlo igdlusisitangnutdlo ilingnilo takornar-

-taussumut ⁷nerssutautingnutdlo nerssutinutdlo nunanguñtunut nu-
 nap nautitai tamarmik nerissagssáusáput. ⁸taimáitutdlo ukiut
 sapátaussut ilingne kisfsavatit arfinek mardlúngorserdlugit, ukiut
 arfinek mardluk arfinek mardloriardlugit; tássa ukiut sapátaussut
 arfinek mardluk uvdluisa ilingnut ukiut sisamanik kuligdlit arfinek
 sisamatdlo naligfsagait. ⁹tauvalo tamagingne suvduartáussuarnik
 23,26. kardlortartitsfsautit káumatit arfinek áipáta uvdluisa kulingáne,
 tássa uvdlorme sáimáunartitsivingme suvduartáussuarnik tama-
 -gingne kardlortartitsfsause nunavsíne tamarssuarne. ¹⁰ivdlernar-
 -tfsavarsilo ukiok tamána ukiut tatdlimanik kulilfngútát ukiok ipe-
 -rarnekarfigssak nuname tor dlulautigalugo tamanut tássane nuna-
 -kartunut; tipaitsungârfigfsavarse ukiok tamána, tamatumani lo nu-
 -ngutdluse nunautit pigigaluase kingumut pigilfsavase nungutdlu-
 -silo erkardlise uterfigfsavdlugit. ¹¹tipaitsungârfigfsavarse ukiok
 tamána ukiut tatdlimanik kulilfngútát; narssautise tauva siaruar-
 -terivfigfsángilase, isumamingnigdlo naussut katerssúsángilase, vine-
 -kutitdlo pássúnékángitsut nuniagfigfsángilase. ¹²tássa ukiok ta-
 -mána tipaitsungârfik ivdlernartútfsagavsiuk; narssamit nerfsavase
 nautitai. ¹³ukiume tamatumane tipaitsungârfingme tamarmik nu-
 -nautit pigigaluatik kingumut pigilfsavait. ¹⁴taimáitumik tugdlit
 nunáumik tuniniaivfigigugkulünft pisiniarfigigugkulünft, tauva katá-
 -ngúminik piumatúnarfigingnigtokásángilase. ¹⁵ukiut tipaitsungâr-
 -fiup kingornagut kímütut amerdlássusiat migssiliordlugo tugdlit
 pisivfigfsavat; ukiut sule nunáumit pigssarsiviúsassut amerdlássu-
 -siat migssiliordlugo ilingnut tunfsavá. ¹⁶ukiut [pigssarsiviúsassut]
 amerdlagpata amerdlássusiata naligissânik akiliutigssak agdlisfsavat,
 ikigpatalo ikigssusiata naligissânik akiliutigssak migdlisfsavat; má-
 -ssa ukiune kinguleringne nunáumit sule pigssarsiaúsassut amer-
 -dlássusé ilingnut tuniniarpai. ¹⁷taimáitumik tugdliminik piuma-
 -túnarfigingnigtokásángilase, kisiáne Gútít mianerfsavat; uvanga
 tássaugama Nálagak Gúterse. ¹⁸ilerkorerkussákalo ilerkorfsavase,
 erkartüssisigerkussákalo maleruásavase taimailiordlusilo; tauva nuna
 terdligdluse nunagiumârpase, ¹⁹nunavdlo inerititagssane nāmagtí-
 -kumârpai kârsitdlautigssavsñik nerissagssakartitdluse; nunagiu-
 -mârparsilo terdligdluse. ²⁰okaraluaruvsilo: suna nerfsavarput u-
 -kiut arfinek áipáne? nautsfagssanik siaruarterfsángfnavta nunau-
 -tívtalo nautitait erkússúsánagit, ²¹tauva pivduarkússutiga pivdluse
 inákumârpasa ukiut arfernáne, ukiut pingasut nāmagissagssânik
 nautitserkuvdlugo; ²²ukiut arfinek pingajuáne nautsfagssanik sia-

-ruarteriguvse, naussunik anigūssanik nerissagssakásassuse ukiut arfinek sisamât tikitdlugo tamatuma inerititakarfa nagdliutser-dlugo. ²³ taimáitumik nuna tunísangilarse utertínek ajornar-tumik; uvanga nuna pigigavko, ilivsiló tikeraugavse nunasissúv- ^{tugs. 39,13.}
 -dlusilo uvavne. ²⁴ taimáitumik nuname pigissavsíne tamarssuarne nuna tunissak utertitagssángortításavarse. ²⁵ katángutit pítsú-
 -ngorpat, nunautivdlo pigissame ilâ tunigpago, tauva utertitsiniú- ^{Rút. 4.}
 -ssissigssâ táussumúnga kanigtok tikiúkune katángúme tunissâ utertísavâ. ²⁶ kinaunersordle utertitsiniússissigssakángikune, akig-
 -ssardle utertitsissutigssak sapíngíkuniuk nāmagtitdlugulo, ²⁷ tauva nautsorssúsavai ukiut nunáune tunigamiuk kingorna kímūtut, akia-
 -talo sivnere angúmut tuniniaivfigissaminut utertísavai, taimalo nunaut pigigaluane kingumut pigilísavâ. ²⁸ kisiáne kingumut pi-
 -siniutigssak saperuniuk, tauva tunissâ tamatumínga pisissup pi-
 -giúasavâ ukiox tipaitsungârfík tikitdlugo; ukiume tipaitsungârfingme iperarnekasavok, tauvalo ivssuma nunaut pigigaluane ki-
 -ngumut pigilísavâ. ²⁹ igdlo iniginexartok ungalúgkame ungalor-
 -ssualingme ítok nalingínaup tuniguniuk, táussuma utertísináusavâ ukiox iluitsox nâterdlugo tunigamiuk kingorna; tássáusáput uv-
 -dlut utertisisináuvfigssai. ³⁰ kisiáne ukiox iluitsox táussumúnga nâtinago utertínekángigpat, tauva igdlo tamána ungalúgkame unga-
 -lorssualingme ítok tamatumínga pisissumut kinguágssainutdlo pigitínekásavok utertínek ajornartumik; ukiume tipaitsungârfingme iperarnekasángilax. ³¹ igdlutdle igdlorpángualingne kaujatdlautumik ungalorssuakángitsune ítut nunap narssaisut isumakartitagssáuput; utertínekarsináusáput, ukiumilo tipaitsungârfingme iperarnekasáput. ³² ungalúgkatdlo Lívíkut pé igdlutdlo ungalúgkane pigissaine ítut ^{4Mòr.35,1-8.}
 Lívíkut utertísináusavait ajornartórtínekarnaviángitdluinásavdlutik. ³³ Lívíkutdlo ilâta suna tunissak utertigpago, tauva tamána igdlú-
 -nersordlúnt tunissak ungalúgaunersordlúnt pigissâ ukiume ti-
 -paitsungârfingme iperarnekasavok; igdlut Lívíkut igdlokarfínitut táukua nunautitut pigissaringmatigik Israílíp kinguaisa akornáne. ³⁴ kisiáne narssautit táukua igdlokarfísa avalerissait tunínekásángit-
 -dlat, nágssáungitsumik pigissarisangmatigik. ³⁵ katángutit pítsú-
 -ngorpat sapíssusia migdlivdlune saningne, tauva píssagtísavat, nauk nunasissúgaluartok tikeraussox, saningne inórkuvdlugo. ³⁶ akiliúmik ^{2 Mòr. 22,}
 akimortitsiniarfigísángilat tapertitsiniarfiginagulo, kisiáne Gútit mia- ^{25 tt.}
 -nerisavat, katángutit saningne inórkuvdlugo. ³⁷ aningaussautingnik atugkísángilat akiliutigssak akimortitdlugo, nerissagssautingnigdlo

pisisísangilat akigssát tapertitdlugo. ³⁸ uvanga tamássa Nálagak Gúterse, ilivsinik Egivtinimit anisitsissox Kânâp nunânik tuniu-
 -mavdluse ilivsinut Gútiujumavdlunga. ³⁹ katángutit pítšungor-
 -pat saningne, ilingnutdlo akigigpat, tauva kivfatut pigissatut
 kivfartortísangilat; ⁴⁰ kisiáne kivfartortutut uvdormut akigssarsi-
 -ssartutut tikeraussutudlũnt ilingnisavok kivfartorfigalutitdlo u-
 -kiox tipaitsungârfik tikitdlugo. ⁴¹ tauva ilingnit anísavok kitor-
 -nane ilagalugit, erkardlinilo uterfigísavai nunaut sujuaissame pi-
 -gissát kingumut pigillsavdlugo. ⁴² uvanga kivfâka tássaungmata
 Egivtinimit anisitâka, taimáitumik kivfap pigissap akiginexarne-
 -ratut akiginexásangitdlat. ⁴³ sukangnersumik nálagauniarfigísá-
 -ngilat táuna, kisiáne Gútit mianerísavat. ⁴⁴ pigissanigdle kivfa-
 -karumaguvit angutinigdlũnt arnanigdlũnt, tauva akimángitsut
 avativsinítut pisivfigísavase kivfanik angutinik kivfanigdlo arnanik.
⁴⁵ âmátaox tikeraussut ilivsíne takornartaussut kitornait pisivfigi-
 -sínauvase sugissaitdlo ilivsinítut nunavsíne kitornartârisait; táuko
 pigivigkatut pigísavase, ⁴⁶ kitornavsinutdlo kingunivsigut kingor-
 -nússagssarítisavase pigivigkatut pigerkuvdlugit nâgssáungitsumik
 kivfarisavdlugit; kisiáne katángutivsinut Israflip kinguainut ar-
 -dlavsinik áiparminut sukangnersumik nálagauniartokásangilase.
⁴⁷ takornartardlũnt tikeraussordlũnt ilingne pigissartusigpat, ka-
 -tángutitdlo pítšungorune saniane, tauvalo táussumúnga takornar-
 -tamut ilingne tikeraussumut avdlamutdlũnt takornartap sugi-
 -ssaisa ilagissânut pisiarítikune, ⁴⁸ tauva pisiarítikame kingorna
 utertínekarsínáusavok; katángutaisa ilâta utertísínáusavâ. ⁴⁹ áká-
 -talũnt igdluatalũnt sugissátalũnt avdlap táussumúnga kaning-
 -nerussup utertísínáusavâ; nangminerdlũnt akigssax nâmagtox
 sapíngíkuniuk ingminik utertísínáusavok. ⁵⁰ tauvalo pisiarissine
 nautsorssuekatigísavâ ukiox akiginexarfine autdlarniutigalugo u-
 -kiordlo tipaitsungârfik tikitdlugo, aningaussatdlo pisiarinexautai
 ukiut amerdlássusiánut migssiliortínekásáput; kivfartortup uvdlor-
 -mut akigssarsissartup uvd Luisut ísavok táussumanínera. ⁵¹ ukiug-
 -ssat sule amerdlagpata amerdlássusiat migssiliordlugo akigssax
 utertínekautigssane túniúsavâ aningaussanit pisiarinexautiminit;
⁵² ikigpatalũnt ukiut ukiumut tipaitsungârfingmut sule ukiúsassut,
 nautsorssúsavai; ukiut amerdlássusiat migssiliordlugo akigssax
 utertínekautigssane túniúsavâ. ⁵³ kivfartortutut uvdormut akigssar-
 -sissartutut ukfivigissásavâ táuna; [nálagâta] sukangnersumik ná-
 -lagauniarfigísangilâ issigititdlutit. ⁵⁴ tamákualo taimailiornerit ilâ-

Evf. 6,9.

-tigut utertínekángikune ukiume tipaitsungárfingme iperarneká-
-savok kitornai ilángutdlugit. ⁵⁵mássa Israflip kinguai uvanga
kivfarāka, uvanga-uko kivfāka Egivtinimit anisitāka; uvanga ta-
-mássa Nālagak Gúterse.

kapitalit 26.

pivdluarkússut perdlorkússutdlo.

¹Gútipilungnik ilivsinut sanásángilase, inússaliamigdlo kipe-
-rugkamik napassuliamigdlūnt ilivsinut nápartitsísángilase, ujar-
-kamigdlūnt ássilialingmik nunavsíne ivertitsísángilase tamákua
ilát patdlorfigiumavdlugo; uvanga tássaugama Nālagak Gúterse.

²sapátika aulajangiúsíngik ivdlernartútigalo mianeralugo; uvanga
tamássa Nālagak.

³ilerkorerkussavkut ingerdlaguvse, inássutíkalo maleruauv- ⁵Mór. 28,
-sigik ilerkorlugitdlo, ⁴tauva sialungnik tunissarumârpavse tai- ^{1-14.}

-maivfigssaisigut, nunavdlo nautitagssane nautíkumârpai, narssavdlo
orpsa ineritagssatik inerítikumârpait; ⁵uvdlutdlo karrinik tú-
-kartuivfít ilivsíne vīngssanik katerssuivfíngmut atásáput, vīng-
-ssanigdlo katerssuivfík nautstagssanik siaruarterivfíngmut atá-
-savok; nekigssautisilo neriumârpase kârsitdlardluse, nunavsínilo
nunakásause terdligduse. ⁶erkigsinermigdlo túniússiumârpunga
nuname, tauva ínangásause ánilársarneknase; úmassutdlo ajortut
nuname soraersíkumârpáka, panalo nunavsigut ingerdlásángilak.

⁷kíngarssortise malerssoromârpase sujunivsíne panácut ordlorar- ^{Jörs. 10,⁹ tt.}
-titdlugit. ⁸tatdlimauvdluse untritigdlit malerssoromârpase, un-
-tritiliuvdluse kulínik túsintigdlit malerssoromârpase kíngarssortise

sujunivsíne panácut ordlorartitdlugit. ⁹ságfigiumârpavsiló ki- ^{erk. 7,¹⁹ tt.}
-nguágssissartitdluse amerdliartortitdlusilo, angerusigalo ilivsinut
aulajangersarumârpára. ¹⁰anigūssanigdlo nerissarumârpuse kanga-
-nitsanik anigūssat pērsíavdlugit nutát pivdlugit. ¹¹inekarfigalo

akornavsinítkumârpára, tarnimalo maujugísángilāse. ¹²sakiumârp- ^{sark. 21,³.}
-pungalo akornavsíne, Gútigísavavsingalo, uvangalo ínugtariumârp-
-pavse. ¹³uvanga tamássa Nālagak Gúterse ilivsinik Egivtinimit

anisitsissok táukunúnga kivfarerkunase; nangmautivsiló kissugtai
navdlorpáka, ingerdlatípavsiló makítarigsisitdluse.

¹⁴nálángíkuvsingale inássutitdlo máko tamaisa malingnagit, ⁵Mór. 28,
¹⁵ilerkorerkussákalo asigínaruvsigik, erkartūssisigerkussákalo tar- ^{15-68.}
-nivse maujugigpatigik, inássutíka tamaisa malingnagit angerusiga

uniortíkuvsiuk, ¹⁶ tauva uvangátaok mákunínga piúmárpavse: taku-sarumárpavse ánilárnerssuarmik uvinêrúnermigdlo kanimanermig-dlo, tamákua issise tukumajungnaersisagait tarnisilo tumánguler-sitdlugit; nautsítagsautisilo asulínak siaruartísavase, kingunere kíngarssortivse neriumármatigik. ¹⁷ kfnaralo ilivsinut sangmisíku-márpára kíngarssortivsinut saperssisitdluse; úmigssortisilo iliv-sinut nálagauniásáput, kimájumárpasiló malerssornekarnase. ¹⁸ tamákunatigutdlo sule nálángíkuvsinga, tauva ilassivdlunga pitdlarumárpavse tamáko arfinek mardloriardlugit ajortuliautsise piv-dlugit; ¹⁹ navdlorumárpáralo píssaunivse makitássusia kilak kulivsigut savigsut ilersitdlugo nunalo ativsigut kangnúsagtut iler-sitdlugo; ²⁰ nukingerútásausilo asulínak, nunavse nautítagsane nautísángikái, nunavdlo orpísa inerítitagsatik inerítísángíkait. ²¹ ingerdlakatigiguvsingale párdlagdlunga nálagkumanangalo, tauva ilassivdlunga patigtarumárpavse tamáko arfinek mardloriardlugit ajortuliautsise migssiliordlugit; ²² narssavdlo nerssutai ilivsinut autdlartikumárpáka, táukua kitornaerutísaváse nerssutautaiardlusilo ikigdlisitdlusilo, igdluvsilo akorne inuerúsáput. ²³ tamákunatigutdlo uvavnut pitdlartikumángíkuvse, ingerdlakatigiguvsingale párdlag-dlunga, ²⁴ tauva uvangátaok ingerdlakatigiumárpavse párdlagdluse, mássalo patigkumárdluse tamáko arfinek mardloriardlugit ajortu-liautsise pivdlugit; ²⁵ panalo akiniutaussook ilivsinut nagdliutiku-márpára, angerutsimik akiniússissugssak; ungalúgkavsinutdlo ka-terssoruvse tokorarneak akornavsinut autdlartikumárpára, kíngar-ssortivsiló agssainut túniúnekásause. ²⁶ nexigssautise pikunaia-ruvkit arnat kulit nexigssavsinik úterísáput úterivingme atautsime nexigssasiló kingumut túniútdardlugit úgtordlugit; nerísausiló kár-sitdlásanase. ²⁷ tamákunatigutdlo nálángíkuvsinga, ingerdlakati-giguvsingale párdlagdlunga, ²⁸ tauva uvangátaok párdlagdluse i-ngerdlakatigiumárpavse níngagdlunga, mássalo pitdlarumárdluse tamáko arfinek mardloriardlugit ajortuliautsise pivdlugit. ²⁹ erniv-siló panivsiló nekait nerísavase; ³⁰ kingigtúnguautisiló nungutit-dlarumárpáka sexinermutdlo nápartitase píardlugit, timisiló to-kungassut igíkumárpáka Gútiliarujuvse timaisa tokungassut kánut, tarnimalo maujugísaváse. ³¹ ungalúgkasiló inuerúningortikumárpáka ivdlernartútisiló piunêrutdlugit, naimajuminartuliasiló naimajumá-sángiláka. ³² nuna piunêrutingárumárvko kíngarssortivse tássane

Jer. 9,¹⁶. nunakartut uitsatigísavát. ³³ ilivsilé akimángitsunut siámarumár-pavse, kingunivsigutdlo pana amujumárpára; nunarse piunêrú-

-savok, ungalûgkasilo inuerúsáput. ³⁴ tauva nunap sapâtisiornine nāmagilisavai uvdlut piunêrúsimavfine nâvdlugit ilivsilo kíngarssor-tivse nunāntitdluse; tauva nuna sapâtisiúsavok, sapâtisiorninilo nāmagilisavai. ³⁵ uvdlut piunêrúsimavfine nâvdlugit sapâtisiúsavok, tássa sapâtisiorsínáunginame taimane sapâtisiortísagaluaravsiuk, nunagigatdlaravsiuk. ³⁶ amiákusilo ersigajugtunik ūmatexartikumâr-páka kíngarssortaisa nunāne, pilutap aularpaluata kimarratitsagai, kimāsassutdlo panamit kimāssutut ilivdlutik ordlorardlutigdlo, nauk ^{Is. 30,17.} malerssuissoxángitsox. ³⁷ nâgkiútakátáusáputdlo panamit kimarrá-tutut, nauk malerssuissoxángitsox; uníngavigssakásángilasilo kíngarssortivse sâne. ³⁸ nungutitaulísausilo akimángitsune, kíngar-ssortivsilo nunâta nerísavâse. ³⁹ amiákusilo ajortuliamingne ta-rúsáput kíngarssortimik nunāne; sujuaissamigtaok ajortuliaine ^{Mat. 23,} tarúsáput ilángutdlutik. ^{29-32.} ^{Sagg. 12,10.} ⁴⁰ tauva ángtautigiumârpait ajortuliatik sujuaissamigdlo ajortuliat, tamákunínga perkuserdlugtulivfigigamínga ingerdlakatigisimavdlungalo párdlagdlunga; ⁴¹ taimáitunik uvangátaok ingerdlakatigisimagíka párdlagdlugit kíngarssortaisalo nunānut pisitdlugit. tauvalo ūmatait kipinexángitsut makitajung-naerpata, pitdlautitdlo ajortuliamik kingunere iluarínalerpatigik, ⁴² tauva erkaiumârpara Jákumut angerusiga, âmame lisâmut angerusiga, âma Aaperâmut angerusiga erkáisavara nunalo erkaiumârdlugo. ⁴³ mássa nunap táuko inugiungnaerai, sapâtisiorninilo ^{Is. 54,7. 8.} nāmagilerai táukunínga inuerúkame, táukualo pitdlautit ajortuliamik kingunere iluarínalerait; imáitok pivdlugo, mássame imáitok pivdlugo: erkartüssisigerkussáka asigínarmatigik, ilerkorerkussákalo tarnaisa maujugingmatigik. ⁴⁴ taimáitordle kíngarssortimik nunā-níkaluartitdlugitdlünft asigínángiláka, maujugigaluardlugit nungú-sángiláka, táukunúngalo angerusiga atorungnaersísángilara; uva-ngame tássa Nâlagax Gútiat. ⁴⁵ táukunúngalò erkaiumârpara ^{Rôm. 3,3;} ^{— 11,28 t.} ^{Jer. 31,31-37.} sujugdleranut angerusigissax, taimane akimángitsut issigititdlugit Egivtinimit anisíkvakit táukunúnga Gútiujumavdlunga, uvanga Nâlagax.

⁴⁶ tamássa ilerkorerkussat erkartüssisigerkussatdlo inatsisitdlo Nâlagkap ingminutdlo Israílivdlo kinguainut akúnermiliússai ká-kame Snaime Môrsase kivfarylugo.

kapitalit 27.

únersútinik, utertínavèrsagkanigdlo, pítdlo kulinginik.

¹ āma Nālagkap Mòrsase okalugfigá okardlune: ² Israīlip ki-
⁴ Mòr. 30,8. -nguai okalugfigíkit ima okarfigalugit: nalingínak únersūmik av-
 -dlatut ítugssamik Nālagkamut únersuisimagune, [utertíkumagu-
 -niugdlo] ivdlit tarnilingnut nalogititagssat erkúsavdlugo, ³ tauva
 ima nalogssakartísavatit: angut ukiut mardlungnik kuligdlit nāsi-
 -mavdlugit arfnilingnigdlo kuligdlit inordlugit ukiokartok nalog-
 -ssakartísavat sílvimik síkilit tatdlimanik kuligdlit nalingánik iv-
 -dlernartútíp síkilia erkordlugo; ⁴ arnaugpatdle síkilit pingasunik
 kuligdlit nalingánik nalogssakartísavat. ⁵ ukiut tatdlimat nāsi-
 -mavdlugit mardlungnik kuligdlit inorpagit angut nalogssakartí-
 -savat síkilit mardlungnik kuligdlit nalingánik, arnardlo síkilit kulit
 nalingánik. ⁶ káumat atausek nāsimavdlugo ukiut tatdlimat inor-
 -pagit angut nalogssakartísavat sílvimik síkilit tatdlimat nalingánik,
 arnardlo nalogssakartísavat sílvimik síkilit pingasut nalingánik.
⁷ ukiut arfnilingnik kuligdlit nāsimavdlugitdlūnt sívnerdlugitdlūnt
 ukiokartok angutaugpat nalogssakartísavat síkilit arkanek tatdlimat
 nalingánik, arnaugpatdlo síkilit kulit nalingánik. ⁸ pítsúvatdlār-
 -patdle táussumúnga nalogititat akiliutigísavdlugo, tauva palasimut
 savssartísavât, palasivdlo nalogssakartísavâ, táussuma únersuisi-
 -massup sapíngisâ nâpertordlugo palasip nalogssakartísavâ. ⁹ ner-
 -ssutautaugpatdle Nālagkamut pigdliutigssakarfiussok, tauva sue
 Nālagkamut túniúnekartut tamarmik ivdlernásáput. ¹⁰ avdlángor-
 -tínekásángilax taorsernekásananilo ajúngitsox ajortumik ajortor-
 -dlūnt ajúngitsumik; taimáitordle kia nerssutautaussox nerssu-
 -tautekatânik taorserpago tamánalo taortálo ivdlernásáput. ¹¹ ner-
 -ssutautaugpatdle mingungnartok kanok íkaluartok Nālagkamut
 pigdliutigssakarfiúngitsox, tauva nerssut tamána palasimut sav-
 -ssartísavât, ¹² palasivdlo nalogssakartísavâ, ajúnginersordlūnt ajor-
 -nersordlūnt; ivdlit palasiussutit tamatumúnga nalogititat atúsavok.
¹³ tauva kia utertíkumaguniuk tamatumúnga nalogititat avgornerisa
 tatdlimānik ilásavâ. ¹⁴ nalingínaup igdlune ivdlernartigpago iv-
 -dlernartutut Nālagkamut pigititdlugo, tauva palasip nalogssakar-
 -tísavâ, ajúnginersordlūnt ajornersordlūnt; palasivdlo tamatu-
 -múnga nalogititâ aulagsásángilax. ¹⁵ tauva tamatumúnga ivdler-
 -nartitsissup igdlune utertíkumaguniuk sílve tamatumúnga naligi-
 -titat avgornerisa tatdlimānik ilásavâ, tauvalo [igdllo] pigísavâ.

¹⁶ nalingínaup narssautip nangminerissame ilâ ivdlernartutut Nâlagkamut pigitigpago, tauva nalgissakartísavat nautsiagssat tá-ssunga siaruarteriakartut amerdlássusiat migssiliordlugo, suau-ssiagssat siaruartigagssat úmerip imai silvimik sikilit tatdlimanik kuligdlit nalingánik nalgissakartitdlugit. ¹⁷ ukiok tipaitsungârfik autdlarniutigalugo narssáune ivdlernartísimagpago tamatumúnga naligitat erkordlugo nalgissakásavok. ¹⁸ kisiáne narssáune iv-
 dlernartísimagpago ukiup tipaitsungârfiup kingornagut, tauva silvip angíssusigssâ palasip táussumúnga nautsorssúsavâ ukiut ukiumut tipaitsungârfingmut sule ukiúsassut amerdlássusiat migssiliordlugo, taimalo naligitat migdlisínexásavok. ¹⁹ tauva narssaut tamána tamatumúnga ivdlernartitsissup utertikumaguniuk silve tamatumú-
 nga naligitat avgornerisa tatdlimānik ilásavâ, tauvalo [narssaut] táussumúnga pigititáusavok. ²⁰ utertikumángigpagule, avdlamutdle akigigpago, tauva kingorna utertínexásángilak; ²¹ narssautdlo ta-
 mána ukiume tipaitsungârfingme iperarnekarpat ivdlernartutut Nâlagkamut pigititáusavok, narssautitut utertínávêrsagkatut ísavok; palasip nangminerissarísavâ. ²² nalingínaup narssaut pisiane nang-
 minerissame ilagingisâ ivdlernartutut Nâlagkamut pigitigpago, ²³ tauva palasip naligitat táussumúnga nautsorssúsavâ kanok ag-
 tigíssavok ukiok tipaitsungârfik tikitdlugo, tamánalo naligitat túniúsavâ uvdlorme tamatumane ivdlernartutut Nâlagkamut pigi-
 titdlugo. ²⁴ ukiume tipaitsungârfingme narssaut tamána utísavok inugigaluaminut ivssuma pisivfigissânú, nuname inuvigissaminut. ²⁵ nalgissakartitsigángavit nungutdlugit ivdlernartútip sikilia erkor-
 simásavok; kèrat mardlungnik kuligdlit sīkilip nalgísavai. ²⁶ ki-
 siáne nerssutautil angajugdliiait Nâlagkamut pigssauvdlutik a- ^{2 Mòr. 13,2.}
 ngajugdliiaussut ivdlernartutut táussumúnga pigitínexásángitdlat; ugsiunersutdlūnft savaunersutdlūnft Nâlagkap pigerêrpaí. ²⁷ ner-
 ssutautilaugpatdle mingungnartok, tauva utertínexarsínáusavok na-
 ligitat avgornerisa tatdlimānik ilavdlugo; utertínexángigpatdlo akigínexásavok naligitat erkordlugo. ²⁸ kisiáne utertínávêr-
 sagkat kanok íkaluartut, nalingínaup pigissame ilât inúnersor-
 dlūnft nerssutaunersordlūnft narssautaunersordlūnft nangmine-
 rissak Nâlagkamut pigitigpago utertínávêrsardlugo, táuko aki- ^{4 Mòr. 18,14.}
 gínexásanatigdlo utertínexásángitdlat; utertínávêrsagkat tamaisa Nâlagkap ivdlernartorssuartut pigai. ²⁹ inuk utertínávêrsagak ki-
 naugaluartok utertínexásángilak, tokúnexásavok. ³⁰ nunap nau-
 titaisa kulinge tamaisa Nâlagkap pigai, nunamut siaruartigkat ^{4 Mòr. 18,21.}

kingunerisa kulinge orpítldo inerititaisa kulinge, ivdlernartutut Nâlagkap pigai. ³¹kialo pime kulingisa ilait utertíkumagunigit avgornerisa tatdlimānik ilásavai. ³²ugsigitdlo savatdlo kulinge, pârssissup ilitsersûtânik pinekartartut tamarmik kulinge, Nâlagkap ivdlernartutut pigisavai. ³³misilingnekásángilak ajúnginersordlūnt ajornersordlūnt taorsernekásananilo; taimáitordle kia taorserpago tamánalo taortálo ivdlernásáput, utertínekásángitdlat.

³⁴tássáuput inássutit Nâlagkap kákame Sínaime Mòrsasimut inássutigissai Israflip kinguainut inássutigerkuvdlugit.

Mòrsasip agdlagaisa sisamait.

kapitale 1.

inuit kisínekartut.

2 Mòr. 19,1.

¹Nâlagkavdlo Mòrsase okalugfigâ Sínaip puilassuitsuane, tu-perme nâpítarfingne, káumatip áipâta uvdluisa sujugdliáne, Egiv-tinimit anigamik áipâgut, okardlune: ²Israflip kinguaisa ilagft ilüngarmik amerdlássusê kisisigik ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakatigft ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit angutit tamaisa atausiákútârdlugit, ³mardlungnik kulilingnik ukiugdliit kâ-ngiútutdlo Israflíkúne sorssugtugssanut ilángúsinaussut tamaisa; táuko nautsorssúsavase ingmíkat katerssat ingmíkórtítardlugit, ivdlitdlo Aarunivdlo. ⁴ilakásausilo nungutdlugit naggiuvekati-gíngnit atautsinit angúmik atautsimik sujuaissakatimine nâlagaussumik. ⁵tamássalo angutit ikiortigissagssavse arke: Rûpíníkúnit: Elisuere Sitiuerip ernera; ⁶Símiükúnit: Salūmiale Sorrisâtaip ernera; ⁷Jútákúnit: Nagásût Aminâtap ernera; ⁸Iisagssârikúnit: Natâniale Suarip ernera; ⁹Sípulūkúnit: Eliáve Hí-lûnip ernera; ¹⁰Jûserfip kinguainit, Eivfarākúnit: Elisâma Amítútip ernera, Mánarsíkúnit: Gámiliale Pitasuerip ernera; ¹¹Btñjamíkúnit: Apitât Gitiúntp ernera; ¹²Dáníkúnit: Agiasere Amísâtaip ernera; ¹³Agserákúnit: Pâgiale Orrâp ernera; ¹⁴Gâtíkúnit: Eliásavfe Dtguilip ernera; ¹⁵Navtalíkúnit: Agtara Einânip ernera. ¹⁶tássáuput ilagíngnit kaerkussat naggiuvekatigtsortaisa sujuler-ssortait Israflíkut túsintilfnut nâlagaussut. ¹⁷Mòrsasivdlo Aaru-

2 Mòr. 6,23.

-nivdlo ilaserait angutit táuko arkisigut tainekartut, ¹⁸ilagttldo ilüngaisa katisimatípait káumatip áipâta uvdluisa sujugdliáne, mi-sigssornekarputdlo sugtgssusfsigut, ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakatigft ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit, mardlung-nik kulilingnik ukiugdliit kângiútutdlo atausiákûtârdlugit; ¹⁹sôrdlo Nâlagkap Mõrsase inákâ, taima nautsorssorpait Smaip puila- ^{26,1} tt. -ssuitsuane.

²⁰Rûpinip Isratlip angajugdliiâta kinguaise sugtgsortait naut-sorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakatigft ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit atausiákûtârdlugit angutit mardlungnik kulilingnik ukiugdliit kângiútutdlo, sorssugtugssanut ilángúsinaussut tamaisa katitdlugit ²¹Rûpinkúne nagguvekatigfngne nautsorssugáput sisamanik kulilingnik arfinilingnigdlo túsintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit.

²²Símiüp kinguaise sugtgsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakatigft ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit atausiákûtârdlugit angutit mardlungnik kulilingnik ukiugdliit kângiútutdlo, sorssugtugssanut ilángúsinaussut tamaisa katitdlugit ²³Símiükúne nagguvekatigfngne nautsorssugáput tatdlimanik kulilingnik arfinex sisamanigdlo túsintigdlit pingasunigdlo untritigdlit.

²⁴Gâtip kinguaise sugtgsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakatigft ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit mardlungnik kulilingnik ukiugdliit kângiútutdlo, sorssugtugssanut ilángúsinaussut katitdlugit ²⁵Gâtikúne nagguvekatigfngne nautsorssugáput sisamanik kulilingnik tatdlimanigdlo túsintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit.

²⁶Jâtap kinguaise sugtgsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakatigft ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit mardlungnik kulilingnik ukiugdliit kângiútutdlo, sorssugtugssanut ilángúsinaussut katitdlugit ²⁷Jâtákúne nagguvekatigfngne nautsorssugáput arfinex mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo túsintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit.

²⁸Iisagssârip kinguaise sugtgsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakatigft ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit mardlungnik kulilingnik ukiugdliit kângiútutdlo, sorssugtugssanut ilángúsinaussut katitdlugit ²⁹Iisagssârikúne nagguvekatigfngne nautsorssugáput tatdlimanik kulilingnik sisamanigdlo túsintigdlit sisamanigdlo untritigdlit.

³⁰Sfpulüp kinguaise sugtgsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakatigft

ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit mardlungnik kulilingnik ukiugdilit kângiútudlo, sorssugtugssanut ilángúsínaussut katitdlugit ³¹ Sípulúkúne nagguvekatigíngne nautsorssugáput tatdlimanik kulilingnik arfinex mardlungnigdlo túsintigdilit sisamanigdlo untritigdilit. ³² Júserfip kinguaine Eivfaráp kinguaise sugígsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakattigít ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit mardlungnik kulilingnik ukiugdilit kângiútudlo, sorssugtugssanut ilángúsínaussut katitdlugit ³³ Eivfarákúne nagguvekatigíngne nautsorssugáput sisamanik kulilingnik túsintigdilit tatdlimanigdlo untritigdilit. ³⁴ Má-narsip kinguaise sugígsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakattigít ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit mardlungnik kulilingnik ukiugdilit kângiútudlo, sorssugtugssanut ilángúsínaussut katitdlugit ³⁵ Mánarsíkúne nagguvekatigíngne nautsorssugáput pingasunik kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdilit mardlungnigdlo untritigdilit. ³⁶ Bñjamip kinguaise sugígsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakattigít ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit mardlungnik kulilingnik ukiugdilit kângiútudlo, sorssugtugssanut ilángúsínaussut katitdlugit ³⁷ Bñjamíkúne nagguvekatigíngne nautsorssugáput pingasunik kulilingnik tatdlimanigdlo túsintigdilit sisamanigdlo untritigdilit. ³⁸ Dánip kinguaise sugígsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakattigít ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit mardlungnik kulilingnik ukiugdilit kângiútudlo, sorssugtugssanut ilángúsínaussut katitdlugit ³⁹ Dáníkúne nagguvekatigíngne nautsorssugáput arfinilingnik kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdilit arfinex mardlungnigdlo untritigdilit. ⁴⁰ Agserap kinguaise sugígsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakattigít ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit mardlungnik kulilingnik ukiugdilit kângiútudlo, sorssugtugssanut ilángúsínaussut katitdlugit ⁴¹ Agserákúne nagguvekatigíngne nautsorssugáput sisamanik kulilingnik atautsimigdlo túsintigdilit tatdlimanigdlo untritigdilit. ⁴² Navtalíp kinguaise sugígsortait nautsorssornekarmata ingmíkut erkardlerft ingmíkut sujuaissakattigít ingmíkórtítardlugit, arkisigut kisitdlugit mardlungnik kulilingnik ukiugdilit kângiútudlo, sorssugtugssanut ilángúsínaussut katitdlugit ⁴³ Navtalíkúne nagguvekatigíngne nautsorssugáput tatdlimanik kulilingnik pingasunigdlo túsintigdilit sisamanigdlo untritigdilit.

⁴⁴ tássáput nautsorssornekartut, Mórsasivdlo Aarunivdlo Is-
-raflíktudlo sujulerssortaisa arkanek mardluk sujuaissakatigfngnit
atautsinit nungutdlutik atausiussartut nautsorssugait. ⁴⁵ Israflíp
kinguaine nautsorssornekartut ingmíktut sujuaissakatigít ingmíkôr-
-títardlugit, mardlungnik kulilingnik ukiugdliť kângiútudlo, Israflí-
-líkúne sorssugtugssanut ilángúsinaussut, ⁴⁶ nautsorssornekartut
táuko tamaisa katitdlugit tássa arfinilingnik untritilingnik pinga- ^{2 Mór. 12, 87.}
-sunigdlo túsintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit tatdlimanigdlo
kuligdlit. ⁴⁷ Lívíktudle sujuaissamik nagguvekatigígssusiatigut
nautsorssornekángitdlat táukunúnga ilángutdlugit; ⁴⁸ Nálagkap
Mórsase okalugfigingmago okardlune: ⁴⁹ kisiáne Lívíktut nagguve-
-katigít nautsorssúsángilatit, amerdlássusflo kisisángilatit Israflíp
kinguainut ilángutdlugit; ⁵⁰ kisiáne nalunaiautip inekarfianut iver- ^{3, 5 tt.}
-tísavatit pekutainudlo tamanut pigissainudlo tamanut; ine-
-karfik erssúsavát pekutailo tamaisa, kivfartútigalugulo, tangmâr-
-tásáputdlo inekarfik avatangerdlugo. ⁵¹ inekarfik autdlásagângat
Lívíktut natdlartísavát, âmátaok inekarfik tangmâsagângat Lívíktut
nâpartísavát; avdlaussok tássunga patdligúkune tokúnekásavok.
⁵² Israflíp kinguai tangmârtásáput nungutdlutik tangmârfígssaming-
-nut, nungutdlutik katingatigssamik erkânut ingmíktut katerssat
ingmíkôrtardlutik; ⁵³ Lívíktudle tangmârtásáput nalunaiautip ine- ^{3, 23. 29.}
-karfia avatangerdlugo, ningangnerssuak nagdliuterkunago Israflíp ^{36. 38.}
kinguainut ilagfngnut; taimáitumik Lívíktut pârssísáput nalunai-
-tip inekarfia isumagalugo. ⁵⁴ Israflívdlo kinguai taimailiorput;
sôrdlo Nálagkap Mórsase inákâ taimardluínax iliorput.

kapitalit 2.

kanok ilivdlutik tangmârtásassut.

¹ âma Nálagkap Mórsasilo Aarunilo okalugfigai okardlune:
² Israflíp kinguai tangmârtásáput nungutdlutik katingatigssamik
erkânut, nungutdlutik sujuaissakatimik nalunaerkutâta sanianut;
tupek nâpítarfik asianit avatangerdlugo tangmârtásáput.

³ kangianut sekernup nuissarfiata tungânut tangmâsáput Jû-
-tâktut katingatigssâta erkâne tangmâkatigígssugssat, ingmíktut ka-
-terssat ingmíkôrtardlutik: Jûtap kinguaisa sujulerssortât Nagásût ^{1, 5-16.}
Aminâtap ernera ⁴ katerssainilo nautsorssugkat arfinex mardlung-
-nik kulilingnik sisamanigdlo túsintigdlit arfinilingnigdlo untri-
-tigdlit. ⁵ saniánudlo tangmâsáput Iisagssâríktut nagguvekatigít:

Iisagssárip kinguaisa sujulerssortát Natániale Suarip erna 6 ka-
 -terssainilo nautsorssugkat tatdlimanik kulilingnik sisamanigdlo
 túsintigdlit sisamanigdlo untritigdlit; 7 āma Stpulūkut nagguveka-
 -tigft: Stpulūp kinguaisa sujulerssortát Eliāve Hflūnip erna
 8 katerssainilo nautsorssugkat tatdlimanik kulilingnik arfinek mar-
 -dlungnigdlo túsintigdlit sisamanigdlo untritigdlit. 9 Jútákúne
 tangmákatigfngne nautsorssugkat katitdlugit tássa untrilingnik
 arfinek pingasunigdlo kulilingnik arfinilingnigdlo túsintigdlit ssa-
 -manigdlo untritigdlit, ingmíkut katerssat ingmíkörtitardlugit; táuko
 autdlartásáput sujugdliuvdlutik. 10 kujatáta tungânísáput Rûpi-
 -nikut katingatigssáta erkâne tangmákatigfsugssat, ingmíkut ka-
 -terssat ingmíkörtardlutik: Rûpinip kinguaisa sujulerssortát Eli-
 -suere Sitiuerip erna 11 katerssainilo nautsorssugkat sisamanik
 kulilingnik arfinilingnigdlo túsintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit.
 12 saniánudlo tangmāsáput Símiūkut nagguvekatigft: Símiūp ki-
 -nguaisa sujulerssortát Salúmiale Sorisátaip erna 13 katerssainilo
 nautsorssugkat tatdlimanik kulilingnik arfinek sisamanigdlo túsint-
 -igdlit pingasunigdlo untritigdlit; 14 āma Gátíkut nagguvekatigft:
 Gátip kinguaisa sujulerssortát Eliásavfe Rtgulip erna 15 kater-
 -ssainilo nautsorssugkat sisamanik kulilingnik tatdlimanigdlo tús-
 -sintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit.
 16 Rûpiníkúne tangmákatigfngne nautsorssugkat katitdlugit tássa
 untrilingnik tatdlimanigdlo kulilingnik atautsimigdlo túsintigdlit
 sisamanigdlo untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit, ingmíkut kater-
 -ssat ingmíkörtitardlugit; táuko autdlartásáput tugdliuvdlutik.
 17 tauva tupek nâpítarfík autdlásavok, Lívíkut tangmákatigft
 tangmákatigfsokatimingne akugdliuvdlutik; tangmártarnermikut
 tugdlerfngssusertik erkordlugo autdlartásáput nungutdlutik inigssa-
 -mingnít dlutik katingatigssamik erkâne. 18 kitáta tungânísáput
 Eivfarākut katingatigssáta erkâne tangmákatigfsugssat, ingmíkut
 katerssat ingmíkörtardlutik: Eivfarāp kinguaisa sujulerssortát Eli-
 -sāma Amiūtip erna 19 katerssainilo nautsorssugkat sisamanik
 kulilingnik túsintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit. 20 saniánísá-
 -putdlo Mánarsíkut nagguvekatigft: Mánarsip kinguaisa sujuler-
 -ssortát Gámiliale Pitasuerip erna 21 katerssainilo nautsorssugkat
 pingasunik kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit mardlungnigdlo
 untritigdlit; 22 āma Bñjamíkut nagguvekatigft: Bñjamfp kinguaisa
 sujulerssortát Apitát Gitiūnp erna 23 katerssainilo nautsorssug-
 -kat pingasunik kulilingnik tatdlimanigdlo túsintigdlit sisamanigdlo

untritigdlit. ²⁴ Eivfarākúne tangmákatigfngne nautsorssugkat ka-
-titdlugit tássa untrilingnik arfnek pingasunigdlo túsintigdlit
atautsimigdlo untritigdlit, ingmícut katerssat ingmíkórtitardlugit;
táuko autdlartásáput pingajugssauvdlutik. ²⁵ avangnâta tungâ-
-nísáput Dánícut katingatigssâta erkâne tangmákatigfngsugssat, ing-
-mícut katerssat ingmíkórtardlutik: Dánip kinguaise sujulerssortât
Agiasere Amisâtaip ernera ²⁶ katerssainilo nautsorssugkat arfini-
-lingnik kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit arfnek mardlung-
-nigdlo untritigdlit. ²⁷ saniánutdlo tangmâsáput Agserákut naggu-
-vekatiġt: Agserap kinguaise sujulerssortât Pâgiale Orrâp ernera
²⁸ katerssainilo nautsorssugkat sisamanik kulilingnik atautsimigdlo
túsintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit; ²⁹ âma Navtalíkut nagguve-
-katiġt: Navtalíp kinguaise sujulerssortât Agfara Einânip ernera
³⁰ katerssainilo nautsorssugkat tatdlimanik kulilingnik pingasunigdlo
túsintigdlit sisamanigdlo untritigdlit. ³¹ Dáníkúne tangmákatigfngne
nautsorssugkat katitdlugit tássa untrilingnik tatdlimanigdlo ku-
-lilingnik arfnek mardlungnigdlo túsintigdlit arfinilingnigdlo un-
-tritigdlit; táuko autdlartásáput kingugdliuvdlutik, ingmícut kati-
-ngatigssagdlit ingmíkórtardlutik.

³² tássáuput Israflíp kinguaine nautsorssugkat ingmícut su-
-juaissakatiġt ingmíkórtitardlugit; tangmákatigfngne ingmícut ka-
-terssat ingmíkórtitardlugit nautsorssornekartut katitdlugit tássa
arfinilingnik untrilingnik pingasunigdlo túsintigdlit tatdlimanigdlo ^{1,46.}
untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit. ³³ Lívícutdle nautsorssorne-
-kángitdlat Israflíp kinguainut ilángutdlugit, sôrdlume Nâlagkap
Mórsase inákâ. ³⁴ Israflívdlo kinguai taimailiorput; sôrdlo Nâ-
-lagkap Mórsase inákâ taimardluínak tangmârtarput katingatig-
-ssamik erkainut, taimalo autdlartarput nungutdlutik erkardlisik
ilagalugit, sujuaissakatitik najordlugit.

kapitalit 3.

Aarunip ernerinik. Lívícut kisínekartut angajugdlianut taortáusavdlutik,
inekarfigdlo kivfartútigísavdlugo.

¹ tamássa Aarunívdlo Mórsasívdlo sugissait, taimane Nâ-
-lagkap Mórsase okalugfingmago kákame Sínaime; ² tamássalo
Aarunip ernerisa arke: angajugdlex Nâta, Aapigúlo Eliâsarilo Ig-
-tamârilo. ³ tássáuput Aarunip ernerisa táukua palasiussut ta-
-nitat palasisut kivfartorkuvdlugit atortugssángortínekartut arke.

3 Mór. 10. ⁴kisiáne Nátalo Aapigúlo toxúput Nálagkap sâne, ingnex avdla-
-nertak Nálagkap sânut aggiúkamiko Sinaip puilassuitsuane; er-
-nekángitdlatdlo. Eliásarile Igtamârilo palasisut kivfartorput a-
-ngúmik Aarunip tákuane.

⁵Nálagkavdlo Mórsase okalugfigâ okardlune: ⁶Lívikut naggi-
-vekatigft patdligutitikit, Aarunivdlo palasip sâne kekartíkit táu-
-ssumúnga kivfartorkuvdlugit. ⁷pârssísáputdlo táussuma isuma-
-gissagssai ilagitdlo ilüngarmik isumagissagssait isumagalugit tov-
-kup nâpítarfiup sâne, inekarfingme kivfartútigissariakartut kiv-
-fartútigisavdlugit. ⁸tovkuvdlo nâpítarfiup pekutai tamaisa pâri-
-savait Israflivdlo kinguaisa isumagissagssait isumagalugit ine-
-karfingme kivfartútigissariakartut kivfartútigisavdlugit. ⁹tássa
Lívikut Aarunimut ernerinutdlo túniúsavatit; táussumúnga túniú-
-ssauvdluinásáput Israflip kinguainit. ¹⁰Aarunile ernerilo ivertí-
-savatit palasisut kivfartornigssartik isumagerkuvdlugo; avdlaussok
tássunga patdligúkune tokúnexásavok.

¹¹âma Nálagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ¹²takuvat
Lívikut tiguvâka Israflip kinguaisa akornánit angajugdlianut Is-
-raflip kinguaisa ilagissainut igdlíssamik angmaissunut tamanut
taortigitdlugit; taimáitumik Lívikut uvanga pigísavâka. ¹³uva-
-ngame angajugdliat tamaisa pigâka; uvdlok táuna Egivtinime
angajugdliat tamaisa patigkavkit, taimane Israflíkúne angajugdli-
-liaussut tamaisa ivdlernartutut uvavnut pigitípaka inungnilo ner-
-ssutautinilo angajugdliiaussut; uvanga tamâssa Nálagak.

¹⁴âma Nálagkap Mórsase okalugfigâ Sinaip puilassuitsuane
okardlune: ¹⁵Lívip kinguai nautsorssúkit ingmícut sujuaissaxatigft
ingmícut erkardlerft ingmíkôrtítardlugit; angutaussut atautsimik
káumatigdlit kângiútutdlo tamaisa nautsorssúsavatit. ¹⁶tauva
Mórsasip nautsorssorpai Nálagkap okausia maligdlugo, sôrdlo
inákâne. ¹⁷tamássalo Lívip kinguai arkisigut: Gêrsúne Kâgatdlo
Merârilo. ¹⁸tamássalo Gêrsúnip kinguaisa ingmícut erkardlerígsut
arke: Lipnilo Símflo. ¹⁹Kâgativdlo kinguai ingmícut erkardlerí-
-sut tássa Amrátdlo Jitsiârilo Híprúnulo Usílulo. ²⁰Merârivdlo
kinguai ingmícut erkardlerígsut tássa Mâgililo Mússulo. tássáuput
Lívikut erkardlerígsortait ingmícut sujuaissaxatigígsut. ²¹Gêr-
-súnícut ilagait Lipnícut Símikutdlo; tássáuput Gêrsúnícut er-
-kardlerígsortait. ²²táuko kisitdlugit nautsorssornekarmata, angu-
-taussut atautsimik káumatigdlit kângiútutdlo katitdlugit naut-
-sorssugáuput arfinex mardlungnik túsintigdlit tatdlimanigdlo un-

-tritigdlit. ²³ Gêrsûnikut erkârdlerîgsortait tangmârtásáput inekarfiup tunuanut kitânut. ²⁴ sujulerssortâtdlo tássa Eliásavfe Lâgttdlip erna. ²⁵ isumagissagssatdlo Gêrsûnip kinguaisa tu-perme nâpítarfingme isumagissagssait tássa inekarfik tuperdlo kalerailo tovkvudlo nâpítarfiup pâta sâgua ²⁶ silardliatalo inekarfiup tunissiviuvdlo avatânîtip ungalokutai iseriâtalo sâgua, tamákua kivfartûtigissariât tamât. ²⁷ Kâgatîkutdlo ilagait Amrâkut Jit-siârîkutdlo Hîprûnikutdlo Usîlikutdlo; tássáuput Kâgatîkut erkardlerîgsortait. ²⁸ táuko kisînekarmata, angutaussut atautsimik káumatigdlit kângiútutdlo katitdlugit tássa arfinex pingasunik tû-sintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit, pârssisassut ivdlernartût isumagalugo. ²⁹ Kâgatîp kinguaisa erkardlerîgsortait tangmârtásáput inekarfiup sanianut kujatânut. ³⁰ erkardlerîgsortaisalo sujulerssortât tássa Elisâvfat Usîlip erna. ³¹ isumagissagssaitdlo tássa igdlerfik nerriviussardlo nanerûserfigdlo tunissivtdlo ivdlernartûtivdlo pekutai kivfartûssinermut atortut sâgordlo tamákualo kivfartûtigissariât tamât. ³² Lîvíkutdle sujulerssortaisa sujulerssortât tássa Eliásare Aarunip palasip erna, ivdlernartût isumagalugo pârssisut táuna misigssortigât. ³³ Merârîkut ilagait Mâgîllîkut Mússîkutdlo; tássáuput Merârîkut erkardlerîgsortait. ³⁴ táuko kisitdlugit nautsorssornekarmata, angutaussut atautsimik káumatigdlit kângiútutdlo katitdlugit tássa arfinilingnik tûsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit. ³⁵ erkardlerîgsortaisalo sujulerssortât tássa Sôriale Apigailip erna; tangmârtásáputdlo inekarfiup sanianut avangnânut. ³⁶ isumagissagssatdlo Merârîp kinguainut isumagerkussat tássa inekarfiup sagdliligai sânerutailo napassuilo atdlipakutailo tamákualo pekutait tamaisa kivfartûtigissariâtdlo tamât ³⁷ silardliatalo napassue kaujatdlagdlugo táukualo atdlipakutait pâgutaitdlo noxarutaitdlo. ³⁸ inekarfiuvdle sânut kângianut tovkvup nâpítarfiup sânut sekernup nuissarfiata tungânut tangmârtásáput Môrsasilo Aarunilo táussumalo ernere, pârssisassut ivdlernartût isumagalugo, Israîlip kinguaisa isumagissagssât isumagalugo; avdlaussok tássunga patdligúkune tokúnekásavok. ³⁹ Lîvíkut nautsorssornekartut Môrsasivdlo Aarunivdlo nautsorssugait Nâlagkap okausia maligdlugo, ingmîkut erkardlerît ingmîkôrtîtardlugit, angutaussut atautsimik káumatigdlit kângiútutdlo tamaisa katitdlugit tássa mardlungnik kulilingnik mardlungnigdlo tûsintigdlit.

⁴⁰ âma Nâlagkap Môrsase okarfigâ: Israîlip kinguaine anga-

-jugdliliat angutaussut atautsimik káumatigdlit kângiútutdlo ta-
-maisa nautsorssúkit arkisigut kisitdlugit. ⁴¹ tauvalo Lívikut u-
-vavnut tigúsavatit, uvavnut Nâlagkamut, Israflip kinguaise anga-
-jugdliliainut tamanut taortigititdlugit, Lívikutdlo nerssutautait Is-
-raflip kinguaise nerssutautaisa angajugdliliainut tamanut taorti-
-gititdlugit. ⁴² tauva Israflip kinguaise angajugdliliait tamaisa
Mórsasip nautsorssorpai, sôrdlo Nâlagkap inákâne; ⁴³ táukulo a-
-ngajugdliliat angutaussut atautsimik káumatigdlit kângiútutdlo
arkisigut kisitdlugit nautsorssugkat katitdlugit tássa mardlungnik
kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit
arfinex mardlungnigdlo kuligdlit pingasutdlo. ⁴⁴ âma Nâlagkap
Mórsase okalugfigâ okardlune: ⁴⁵ Lívikut tigúkit Israflip kinguaise
angajugdliliainut tamanut taortigititdlugit, Lívikutdlo nerssutautait
táukua nerssutautainut taortigititdlugit, Lívikut uvavnut piger-
-xuvdlugit, uvavnut Nâlagkamut. ⁴⁶ táukule mardlungnik untri-
-tigdlit arfinex mardlungnigdlo kuligdlit pingasutdlo Israflip ki-
-nguaise angajugdliliaisa Lívikúnit amerdlanerússutait utertíneká-
-sangmata, ⁴⁷ nungutdlugit atautsip utertínekautigssânik sîkilit
tatdlimat nalgissât tigúsavat ivdlernartútíp sîkilia erkordlugo, sî-
2 Môr. 30,13. -kile kêrat mardlungnik kuligdlit nalgissât. ⁴⁸ silvitdlo tamáko
táukua amerdlanerússutaisa utertínekautigissait Aarunimut erne-
-rinutdlo túniúsavatit. ⁴⁹ tauva Mórsasip tigu vai silvit tamáko
Lívikutigut utertínekartut sivnerissaisa utertínekautait. ⁵⁰ Israflip
kinguaise angajugdliliainut tigu vai silvit tamáko: sîkilit túsintigdlit
pingasunigdlo untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit tatdlimatdlo na-
-ligissait ivdlernartútíp sîkilia erkordlugo. ⁵¹ Mórsasivdlo silvit
tamáko utertínekautit Aarunimut ernerinutdlo túniúpai Nâlagkap
okausia maligdlugo, sôrdlo Nâlagkap inákâne.

kapitalit 4.

Lívikut inersimassut kisínekartut, kivfartútígssínekardlutigdlo.

¹ âma Nâlagkap Mórsasilo Aarunilo okalugfigai okardlune:
2 Lívip kinguaine Kâgatip kinguaise amerdlássusé kisíkit, ingmíkut
8,24 tt. erkardlerít ingmíkut sujuaisaxatígít ingmíkôrtítardlugit, ³ pinga-
-sunik kulilingnik ukiugdilit kângiútutdlo tatdlimanik kulilingnik
ukiugdilit kigdligalugit, sorssugtugssanut nâmagtut tamaisa, tu-
-perme nâpítarfingme suliarissariakartut suliarissarkuvdlugit. ⁴ má-
-ko tássa Kâgatip kinguaise tuperme nâpítarfingme pekutaine

ivdlernartorssuarne kivfartûtigissagssait: ⁵ tangmâkatigft autdlale-rângata Aarune ernerilo isísáput umigssuak sâgûssok arkardlugo nalunaiautivdlo igdlerfia tamatumínga uligdlugo; ⁶ kânudlo ilísavât ulik kápft amé uligdlo tungutsorigsuínax kânut isuitdlugo kulânit; akiutitailo iluarsísavait. ⁷ nerriviussavdlo kînerfiup kânut isúisa-vât ulik tungutsorigsok, pûgútatdlo ajanguajâtdlo katdlutitdlo kú-muátaussatdlo kuerautigssat tamatuma kânut ilísavait, timiu-ssatdlo kipisuitsut kânísáput. ⁸ tamákualo kânut isúisavât ulik augpalujagtok tamánalo ulerkigdlugo ulingmik kápft amfnik; akiutitailo iluarsísavait. ⁹ tigúsavâtdlo ulik tungutsorigsok nanerû-serfik káumarkutaussok uligdlugo kutdlersailo kiûtitailo kiorni-kôrfigsailo úliausivítldlo tamaisa tamatumúnga kivfartûtigissag-ssatik. ¹⁰ tauvalo táuna pekutailo tamaisa pûsavait ulingmik kápft amfnik akiartautinudlo ilivdlugit. ¹¹ âma tunissiviup kûl-tiussup kânut isúisavât ulik tungutsorigsok tamánalo ulerkig-dlugo ulingmik kápft amfnik; akiutitailo iluarsísavait. ¹² peku-títldlo kivfartûtit ivdlernartûme kivfartûtigissagssatik tamaisa ti-gúsavait ulingmik tungutsorigsumik pôrdlugit ulingmigdlo kápft amfnik uligdlugit akiartautinudlo ilivdlugit. ¹³ tunissivigdlo ar-ssaiásavât, kânudlo isúisavât ulik augpatdlarigsok; ¹⁴ pekutailo tamatumúnga kivfartûtigissagssatik tamaisa kânut ilísavait: au-mausivft ajagssáussuitdlo kalutautitdlo pûgútatdlo serpartaivft, tamaisame tunissiviup pekutai; uligdlo kápft amé kânut isúisavât, akiutitailo iluarsísavait. ¹⁵ tauva Aarunivdlo ernerisalo ivdlernartût pekutailo tamaisa uligsorêrpatigik tangmâkatigft autdlalerneráne, kingorna tauva Kâgatip kinguai isísáput erssugkiartordlutik; ki-siáne ivdlernartût agtúsángilât, tokokináput. tássáuput Kâgatip kinguaisa erssugagssait tuperme nâpitarfingme. ¹⁶ Eliâsarimudlo Aarunip palasip erneranut isumagerkussat tássa úlia káumarku-tigssax pujôrutigssatdlo tipigigsut tuníssutdlo kipisuitsok úlialo tarnutigssax, inekarfik tamât iluanítudlo tamaisa ivdlernartûme pekutainilo isumagissariaxartut isumagerkuvdlugit. ¹⁷ âma Nâ-lagkap Mórsasilo Aarunilo okalugfigai okardlune: ¹⁸ Kâgatikut erkardlerfigsortait nagguvekatigft pfarnekartísángilase Lîvikut a-kornánit; ¹⁹ imale písavase inôrkuvdlugit, tokorkunagit ivdlernar-nerpâmut patdligúkiartorângata: Aarune ernerilo isísáput ilitser-sordlugitdlo nungutdlugit kivfartûtigissagssainik erssugagssainig-dlo. ²⁰ táukule isísángitdlat ivdlernartût uisorînardlûnit takuju-

1 Sâm. 6,19.

²¹ãma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ²²ãmátaok Gêrsûnip kinguaisa amerdlássusê kisíkit ingmícut sujuaissaxatigít ingmícut erkardlerít ingmíkôrtítardlugit; ²³pingasunik kulilingnik ukiugdilit kângiútutdlo tatdlimanik kulilingnik ukiugdilit kigdliga-lugit nautsorssúsavatit, sorssugtugssanut ilângutísavdlutik nãmagtut tamaisa, tuperme nâpítarfingme kivfartortarkuvdlugit. ²⁴máko tássa Gêrsûnikut erkardlerigsortaisa kivfartûtigissagssait, kivfartordlutik erssugtásagamik: ²⁵inekarfiup kaleraí erssúsavait tuperdlo nâpítarfík, ulia uligdlo kápít amê kâne kagdlerpaussok, tovkuvdlo nâpítarfiup pâta sâgua ²⁶silardliatalo ungalokutai silardliatalo inekarfiup tunissiviuvdlo avatânítup iseriâta pâta sâgua nokarutailo pekutitdlo kivfartûtigissagssait tamaisa, tamákualo kanok ilissariakarnere tamaisa kivfartûtigísavait. ²⁷Aarunivdlo ernerisalo okausiat maligdlugo pinekásáput Gêrsûnip kinguaisa kivfartûtigissagssait tamarmik, erssugagssait tamarmik kivfartûtissagssaitdlo tamarmik, erssugagssaitdlo tamaisa táukunúnga isumagerkúsavase. ²⁸tássáput Gêrsûnip kinguaisa erkardlerigsortaisa tuperme nâpítarfingme kivfartûtigissagssait; Igtamâriilo Aarunip palasip ernerá isumagissagssainik misigssuissúsavok. ²⁹ãma Merârip kinguai nautsorssúsavatit ingmícut erkardlerít ingmícut sujuaissaxatigít ingmíkôrtítardlugit, ³⁰pingasunik kulilingnik ukiugdilit kângiútutdlo tatdlimanik kulilingnik ukiugdilit kigdliga-lugit nautsorssúsavatit, sorssugtugssanut nãmagtut tamaisa, tuperme nâpítarfingme kivfartortarkuvdlugit. ³¹mákualo tássa erssugagssait isumagissagssait nungutdlugit tuperme nâpítarfingme kivfartúsagângamik: inekarfiup sagdliligai sânerutailo napassuilo atdlipakutailo ³²silardliatalo napassue kaujatdlagdlugo, táukualo atdlipakutait pâgutaitdlo nokarutaitdlo tamákualo pekutait tamaisa ilângutdlugit kivfartûtigissariâtdlo tamât ilângutdlugo; arkisigut taivdlugit nautsorssuivfigísavase erssugagssainik isumagissagssainik. ³³tássáput Merârip kinguaisa erkardlerigsortaisa kivfartûtigissagssait, nungutdlugit tuperme nâpítarfingme kivfartúsagângamik; Igtamâre Aarunip palasip ernerá misigssortigalugo kivfartûtigísavait. ³⁴tauva Mórsasivdlo Aarunivdlo ilagtdlo sujulerssortaisa nautsorssorpait Kâgatip kinguai ingmícut erkardlerít ingmícut sujuaissaxatigít ingmíkôrtítardlugit, ³⁵pingasunik kulilingnik ukiugdilit kângiútutdlo tatdlimanik kulilingnik ukiugdilit kigdligalugit, sorssugtugssanut nãmagtut tamaisa, tuperme nâpítarfingme kiv-

-fartortugssat. ³⁶ táukulo ingmíkut erkardlerít ingmíkórtítardlugit táukunane nautsorssugkat tássa mardlungnik túsintigdlit arfinex mardlungnigdlo untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit. ³⁷ tássáuput Káगतикut erkardlerígsortaine nautsorssugkat, tuperme nâpítar-fingme kivfartortartut tamarmik Mórsasivdlo Aarunivdlo naut-sorssugait Nâlagkap okausia maligdlugo Mórsase misigssortigalugo. ³⁸ Gêrsûnip kinguaine nautsorssugkat ingmíkut erkardlerít ingmíkut sujuaissakatígt ingmíkórtítardlugit, ³⁹ pingasunik kulilingnik ukiugdli kângiútutdlo tatdlimanik kulilingnik ukiugdli kigdligalugit, sorssugtugssanut nâmagtut tamarmik, tuperme nâpítarfingme kivfartortugssat: ⁴⁰ táuko ingmíkut erkardlerít ingmíkut sujuaissakatígt ingmíkórtítardlugit táukunane nautsorssugkat tássa mardlungnik túsintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit. ⁴¹ tássáuput Gêrsûnip kinguaise erkardlerígsortaine nautsorssugkat, tuperme nâpítarfingme kivfartortartut tamarmik Mórsasivdlo Aarunivdlo nautsorssugait Nâlagkap okausia maligdlugo. ⁴² Merârip kinguaise erkardlerígsortaine nautsorssugkat ingmíkut erkardlerít ingmíkut sujuaissakatígt ingmíkórtítardlugit, ⁴³ pingasunik kulilingnik ukiugdli kângiútutdlo tatdlimanik kulilingnik ukiugdli kigdligalugit, sorssugtugssanut nâmagtut tamarmik, tuperme nâpítarfingme kivfartortugssat: ⁴⁴ táuko ingmíkut erkardlerít ingmíkórtítardlugit táukunane nautsorssugkat tássa pingasunik túsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit. ⁴⁵ tássáuput Merârip kinguaise erkardlerígsortaine nautsorssugkat Mórsasivdlo Aarunivdlo nautsorssugait Nâlagkap okausia maligdlugo Mórsase misigssortigalugo. ⁴⁶ Livíkut tamarmik Mórsasivdlo Aarunivdlo Israílikutdlo sujulerssortaisa nautsorssugait ingmíkut erkardlerít ingmíkut sujuaissakatígt ingmíkórtítardlugit, ⁴⁷ pingasunik kulilingnik ukiugdli kângiútutdlo tatdlimanik kulilingnik ukiugdli kigdligalugit, tamarmik kivfartútígssamingnik kivfartoriartúsassut tupermilo nâpítarfingme erssugagssanik erssugkiartúsassut: ⁴⁸ táuko nautsorssugkat tássa arfinex pingasunik túsintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit arfinex pingasunigdlo kuligdlit. ⁴⁹ Nâlagkap okausia maligdlugo nautsorssorpait Mórsase misigssortigalugo tamaisa ingmíkut kivfartútígssitdlugit erssugagssitdlugitdlo; taimalo nautsorssornekarput sôrdlo Nâlagkap Mórsase inákâ.

kapitalit 5.

mingugtítut alisínékásassut. ajunâgkat taorsernekarnigssânik.
imermik perdlorkunarsíssúmik.

¹ãma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ²Israflip kinguai inákit, pupigsut tamaisa igissutdlo tamaisa tokussumitdlo mingugsimassut tamaisa tangmârfingmit autdlarterkuvdlugit. ³a-ngutaunersutdlûnft arnaunersutdlûnft autdlartísavase tangmârfiup avatânut, tangmârfisik mingugterkunagit akornáne inekarfigissáka. ⁴Israllivdlo kinguai taimailiorput, autdlartípaidlo tangmârfiup avatânut; sórdlo Nâlagkap Mórsase okarfigigâ taimailiorput Israflip kinguai.

⁵ãma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ⁶Israflip kinguai inuainut okarit: angutdlûnft arnardlûnft inuit ajortuliautigissar-tagaisa ardlânik ajortuliorune Nâlagax perkuserdlugtuliivfigalugo, tarnilik táuna pitdlagagssautísímásavok. ⁷taimailiorsimassutdlo ajortuliarnertik ajortuliutigissartik ángfautigísavât, pitdlagagssautí-ssutertigdlo taorsísavât nalingivdluinagânik, avgornerisalo tatdli-mânik ilavdlugo inungmut pitdlagagssautivfingmingnut túniúsavât. ⁸inugdle táuna utertitsiniússissekángigpat, pitdlagagssautíssut táu-ssumúngalûnft taorsernekásagaluarimat, tauva pitdlagagssautíssut Nâlagkamut taorsernekásavok, palasivdlo pigísavâ, savarssuak sáimáunartitáussutigssak táussuminga sáimáunartíssutigissane píngínago. ⁹tamaisame tuníssutit ilioragagssat Israflip kinguaisa ivdlernartitaisa palasimutdlo aggiússaisa tamarmik ilángarnere táussuma pigísavai. ¹⁰nalingínáume ivdlernartitai táussuma pigí-savai; nalingínaup palasimut túniússâ táussuma pigísavâ.

¹¹ãma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ¹²Israflip kinguai okalugfigíkit ima okarfigalugit: angutip nalingínaup nuliata uvine nigorpago perkuserdlugtuliivfigalugo, ¹³angutivdlo inaupago kinguágssiúminik anissórdlune, tamánalo uviata issainut issertu-gaugpat ángigíssauvdlunilo arnak táuna mingugtingmat, ilisimang-nigtokángitsordlo arnardlo táuna kaníngarnekángitsox, ¹⁴uvialo anernerup ilungersortíssissup pitorarfigpago ilungersulersitdlugo nulê pivdlugo, mingugtínersordlûnft mingugtíngínersordlûnft, ¹⁵tauva angutip táussuma nulê palasimut píssúsavâ tuníssutigíssálo nag-sardlugo táuna pivdlugo, suaussíagssat kajússiat ívfap imâta avgornerisa kulinge, úlialernagitdle tipigígsáumígdlo kakortumik ilíssivfigínagit, tuníssut ilungersút tássaungmat, tuníssut erkaisit-

-siniut ajortuliamik erkaisitsissok. ¹⁶ palasivdlo arnak táuna pat-dligutitisavá, Nálagkavdlo sâne kekartisavá. ¹⁷ imermigdlo iv-dlernartumik palase ímiússísavok kueraivfingmut marraussumut, kassereritdlo inekarfiup narkanítut ilainik tigusísavok imermutdlo tamatumúnga ikivdlugit; ¹⁸ arnardlo táuna palasip Nálagkap sâne kekartisavá niakualo ulérdlugo, tuníssutdlo ivna erkaisitsiniut ilu-ngersútauvdllune tuníssutaussok itumainut ilísavá; imerdlo tamána sungarníssutilik perdlorkunarsíssut palasip tigumiarísavá. ¹⁹ tauva palasip arnak táuna ugpernarsaerkúsavá ima okarfigalugo: angutip ináusimángigpatit, uvít dlo nigorsimángikugko mingússutigissangnik, tauva imex mána sungarníssutilik perdlorkunarsíssut kanok ilí-ssutigísángilat. ²⁰ kisiáne uvít nigorsimagugko mingutísimav-dlutitdlo, angutivdlo uvigíngisavit ináusimagpatit, — ²¹ tauvalo palasip arnak táuna ugpernarsaerkúsavá ugpernarsaumik perdlorkússutaussumik ima okarfigalugo —: tauva Nálagkap perdlorkussi-niutiginekartitdlisít ugpernarsainiutiginekartitdlutitdlo inugtavit akornáne, sivfissatit Nálagkap sanigortíkunigit nássatitdlo put-dlagtitdlugit. ²² tássa imex mána perdlorkunarsíssut erdlavingnut pile nássatit putdlagtitdlugit sivfissatitdlo sanigortitdlugit. arnardlo táuna okásavok: āman, āman. ²³ palasivdlo agdlagagssiak perdlorkússutinik tamákunínga agdlásavá imermutdlo sungarníssutilingmut pfordlugit; ²⁴ imermigdlo tamatumúnga sungarníssutilingmik perdlorkunarsíssúmik arnak táuna ímísavá, imex tamána perdlorkunarsíssut iluanut perkuvdlugo sungarnigerkuvdlugo. ²⁵ tássa palasip tuníssut ilungersút arnap agssainit tigúsavá tuníssut tamána nexigssak nivtarterutigalugo Nálagkap sâne tuníssivingmutdlo pissutdlugo. ²⁶ palasivdlo tuníssut nexigssak erkainekautigssartainik ilángásavá itúmane ulivkárdlugo, tamákulo tipigigsautigdliutigísavai tuníssivingme; kingornalo arnak táuna imermik tamatumúnga ímísavá. ²⁷ ímigpagulo, — tauva arnak táuna mingugsimagune uvinilo perkuserdlugtulivfigiguniuk, — tauva imex perdlorkunarsíssut iluminut pissok sungarnigísavá, nai putdlásáput sivfiailo sanigúsáput; arnardlo táuna perdlorkussiniutiginekartalísavok inugtame akornáne. ²⁸ mingugsimángikunile arnak táuna, minguitsúgune, tauva kanok ilíssutigísángilá kinguágssisínáusav-dlunilo.

3 Mór. 2,2.

²⁹ tamássa inatsit ilungersortunik, arnap uvine nigorpago mingugtísimavdlunilo; ³⁰ angutdlúnft anernerup ilungersortitsissup pitorarfigigpago ilungersulersitdlugo nulè pivdlugo, táussumalo

nulê Nâlagkap sâne kekartigpago, palase táussumúnga taimailior-
-kuvdlugo inatsit mána tamát maligdlugo. ³¹uvia tauva ajortu-
-liamut píngitsūsavok, arnardle táuna ajortuliaminut nanertortisavok.

kapitalit 6.

Gútimut ingmíkórtitanik. okautainik pivdluarkussisigssanik.

¹āma Nâlagkap Mõrsase okalugfigā okardlune: ²Israflip ki-
-nguai okalugfig'ikit ima okarfigalugit: angutdlūnft arnardlūnft av-
-dlatut itugssamik únersuigune Gútimut ingmíkórtitap únersútānik,
erK. 13,4 t. Nâlagkamut ingmíkórtitaujumavdlune, ³táuna vīnimik imigssa-
-migdlo silaerúnartumik ilangnavêrsāsavok; vīnimik sêrnarsigkamik
imigssamigdlo silaerúnartumik sêrnarsigkamik imísāngilak, sumig-
-dlūnft vīnigssanit imigssiaussumik imísāngilak, vīnigssanigdlo nu-
-tānigdlūnft panertunigdlūnft nerisāngilak. ⁴uvdlut ingmíkórti-
-tauvfine nāvdlugit sunik vīnekutip pisatainik nerissagssiaussunik
nerisāngilak, vīnigssat kigutainigdlūnft kalipakuinigdlūnft nāme.
⁵uvdlut ingmíkórtitāusavdlune únersútigissane nāvdlugit savik sa-
1 Sām. 1,11. -lissut niakuanut písāngilak; uvdlut Nâlagkamut ingmíkórtitauvfine
nāmagtitserdlugit ivdlernartūsavok, nutsanilo nautināsavai. ⁶uvdlut
Nâlagkamut ingmíkórtitauvfine nāvdlugit kimut tokussumut isisā-
-ngilak. ⁷atāminutdlūnft anānaminutdlūnft katāngūminutdlūnft
angūmut katāngūminutdlūnft arnamut mingugtīnavêrsāsavok ardlāt
tokugpat, Gútimut ingmíkórtitaunerme nalunaerkutā niakormiugi-
-gamiuk. ⁸uvdlut ingmíkórtitauvfine nāvdlugit ivdlernartutut Nâ-
-lagkamut pigititāusavok. ⁹tāssāngāinartumigdle tokussockara-
-luarpat saniane, tauva niarke ingmíkórtitaunerminik nalunaerku-
-tekarfine mingugtīsimāsavā; taimāitumik niarke salīssūmik salī-
-savā uvdlorme minguersarfingmine, tāssa uvdlut arfinex āipāne.
¹⁰uvdlutdlo arfinex pingajuāne tuīnguit kuluartartut mardluk tuī-
-nguārkatdlūnft mardluk aggiūsavai palasimut tovkup nāpītarfiup
pāta sujorānut. ¹¹palasivdlo pigdliarīsavai, ardlāt tunīssutitut
ajortaeruterkūssutitut ardlātdlo tunīssutitut ikivkagagssatut, ¹²tāu-
-nalo sáimāunartitdlugo tokussock ajortuliautigigaluarmago; nia-
-kualo ivdlernartīsavā uvdlorme tamatumane. ¹²tāussumalo uvdlut
ingmíkórtitauvfigssane [nangitdlugit] Nâlagkamut ingmíkórtitauvfi-
-gisavai savalo ukiortax aggiūsavdlugo pitdlarnavêrkūssutitut tu-
-nīssutigissagssax; uvdlutdlo sujugdltt atūsāngitdlat, ingmíkórti-
-tāussusia mingugtīnekarmat. ¹⁸tamāssalo inatsit Gútimut ing-

-mikórtitaussumik: uvdlut ingmikórtitaufine nāmagtigpata, uvdlok tamána tovkup nāpitarfiup pāta sujorānut aggiúnekásavok, ¹⁴ pig-dliutigssanilo Nālagkamut pigdliutigiartúsavai, sava ukiortak a-ngutaussok malungnaitsox atausek ikivkagagssatut tuníssutigi-ssagssak savalo ukiortak arnaussok malungnaitsox atausek ajor-taeruterkússutitut tuníssutigíssagssak savarssuardlo inúsgtok malungnaitsox atausek kujaniutitut tuníssutigíssagssak, ¹⁵ nuio-ragkamutdlo igssoragkat timiussat kakortugssiat putúgkat sér-nakángitsut, kajússartait úliamik akussat, timiussatdlo kakortug-ssiat sātut sérnakángitsut úliamik tanitat, ilagssaitdlo tuníssut nekigssak tuníssutdlo kueragagssak. ¹⁶ palasivdlo Nālagkap sānut āsavai tuníssutā ajortaeruterkússut tuníssutālo ikivkagagssak pig-dliarísavdlugit. ¹⁷ savarssuardlo tuníssutitut kujaniutitut Nālag-kamut pigdliarísavā timiussat sérnakángitsut nuioragkamītut ilá-ngutdlugit; āma tuníssutā nekigssak tuníssutālo kueragagssak palasip pigdliarísavai. ¹⁸ táussumalo Gútimut ingmikórtitap niarke ingmikórtitaunerminik nalunaerkutexarfine salíssúmik salísavā tov-

ap.sul. 18,18.
- - 21,23 t.

-kup nāpitarfiup pāta sujorāne, nutsanilo ingmikórtitaunerminik nalunaerkutigíssane tigúsavai ingnermutdlo tuníssutip kujaniutip atāne ikumassumut ilivdlugit. ¹⁹ palasivdlo tigúsavā savarssúp agssarkua ússok, timiussardlo kakortugssiak putúgak sérnakángit-sok atausek nuioragkamīt timiussardlo kakortugssiak sātók sér-nakángitsox atausek, tamákulo Gútimut ingmikórtitap itumaisa kānut ilísavai, ingmikórtitaunerminik nalunaerkutigíssane salíssúmik pīarpagit kingorna; ²⁰ nivtarterutigíssatutdlo nivtarterutigísavai Nā-lagkap sāne. palasip tamáko ivdlernartutut pigísavai sakíssat nivtarterutigíssat agssarkordlo ilioragagssatut tuníssutigíssak ilá-ngutdlugit; kingornalo táuna Gútimut ingmikórtitak vīnisorsínáu-savok. ²¹ tamássa inatsit Gútimut ingmikórtitaussumik úner-suisimassumik, sūt Nālagkamut pigdliutigísgai ingmikórtitaunine pivdlugo avdlat sapíngisane píngínagit; únersūt únersútigíssane erkordlugo ingmikórtitaunerminik inatsisaussok malísavā.

3 Mór. 7,34.

²² āma Nālagkap Mórsase okalugfigā okardlune: ²³ Aarune ernerilo okalugfigíkit okardlutit: Israflip kinguai pivduarkussarā-ngavsigik ima okarfigísavase: ²⁴ Nālagkap pivduarkulisit serniga-lutitdlo; ²⁵ Nālagkap kīnaminik káumarsardlisit sáimautdlutitdlo; ²⁶ Nālagkap kīnaminik kulangerdlisit erkísisitdlutitdlo. ²⁷ tássa atera Israflip kinguainut ilíssásavāt, tauva uvanga pivduarkuju-mārpāka.

tugs. 67,2.
— 80,4.
— 4,7.

kapitalit 7.

sujulerssuissut tunississut. kanok ilivdlune Gútip Mórsase okalugfigissará.

- 2 Mór. 40. ¹pivordlo Mórsasip inekarfik náparterêrmago tanitdlugulo ivdlernartitdlugulo pekutai tamaisa ilángutdlugit, tunissivigdlo pe-
-kutailo tamaisa tanitdlugit ivdlernarterêrmagit, ²tauva tunissíput
- 1,5 tt. Israílíkut sujulerssortait, sujuaissakatimingne nálagaussut nagguve-
-katigft sujulerssortait, kisínekarmata misigssortigissait; ³tunissu-
-titigdllo aggiúpait Nálagkap sánut: kamússuit uligdlit arfinigdlit
ugsigitdlo arkanek mardluk, nungutdlugit kamússuit atautsit su-
-julerssuissut mardluk tunissutigigait, ugsigdlo atausek atautsip
tunissutigigá; aggiúpaidlo inekarfiup sánut. ⁴Nálagkavdlo Mór-
-sase okarfigá: ⁵túniússait tigúkit tuperme nápitaringme kivfar-
-tornermut atorkuvdlugit; Lívíkúnutdlo túniúkit kivfartúsiat ná-
-pertordlugo. ⁶tauva Mórsasip kamússuit ugsigitdlo tiguvai
Lívíkúnutdlo túniutdlugit. ⁷kamússuit mardluk ugsigitdlo ssa-
-mat Gêrsúnip kinguainut túniúpai kivfartúsiat nápertordlugo;
⁸kamússuitdlo sisamat ugsigitdlo arfinek pingasut Merárip ki-
-nguainut túniúpai kivfartúsiat nápertordlugo Igtamáre Aarunip
palasip ernera misigssortigititdlugo. ⁹Kâgativdle kinguai tuni-
-ngilai, ivdlernartút kivfartútingmássuk erssugtásavdlutik.
- 4,1 tt. ¹⁰sujulerssuissutdlo tunissiviup atorkárnigssánut atugagssat
tunissutigait uvdlorme tanínekarfiáne, tunissutitigdllo tunissutigi-
-torpait tunissiviup sánut. ¹¹Nálagkavdle Mórsase okarfigá: tu-
-nissiviup atorkárnigssánut tunissutigissatik sujulerssuissut nu-
-ngutdlutik uvdlugssamikut tunissutigiartordlisigik.
- 4,4 tt. ¹²tauva uvdlorme sujugdlerme tunissutiminik átsivok Nagásút
Aminátap ernera, Jútácut nagguvekatigft sujulerssortát. ¹³tuni-
-ssutailo tássa: kueraivfik sílviusok atausek síkilit untritigdlit
pingasunigdlo kuligdlit naligissát pûgutardlo sílviusok atausek
síkilit arfinek mardlungnik kuligdlit naligissát, ivdlernartútip sí-
-kilia erkordlugo, tamarmik kajússanik úlialersimassunik imagdlit
tunissúmut nekigssamut atugagssanik; ¹⁴ajánguajausak kúltiusok
atausek síkilit kulit naligissát, tipigigsámik imalik; ¹⁵ugsik pia-
-rausok atausek, savarssuak atausek, sava ukiortak atausek,
ikivkagagssatut tunissutigissagssat; ¹⁶savaussarssuak atausek ajor-
-taeruterkússutitut tunissutigissagssak; ¹⁷kujanititutdlo tunissu-
-tigissagssat: ugsigit mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, sa-

-varssuit utorkait tatdlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Nagásúp Aminátap ernerata tuníssutai.

¹⁸uvdlup áipáne tuníssiartorpok Natâniale Suarip ernera, lisagssárkut sujulerssortát. ¹⁹tuníssigame tuníssutai tássa: kue-raivfik sflviussox atausex síkilit untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit nalgíssát púgutardlo sflviussox atausex síkilit arfinek mardlungnik kuligdlit nalgíssát, ivdlernartútíp síkíla erkordlugo, tamarmik kajússanik úlialersimassunik imagdlit tuníssúmut nexigssamut atugagssanik; ²⁰ajánguajaussax kúltiussox atausex síkilit kulit nalgíssát, tipígígsáumik imalik; ²¹ugsik píaraussox atausex, savarssuax atausex, sava ukiortax atausex, ikivkagagssatut tuníssutigíssagssat; ²²savaussarssuax atausex ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssax; ²³kujaniutitutdlo tuníssutigíssagssat: ugsígit mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tatdlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Natânialip Suarip ernerata tuníssutai.

²⁴uvdlut pingajuáne tuníssivox Sfpulúp kinguáisa sujulerssortát, Eliáve Hflúnip ernera. ²⁵tuníssutai tássa: kueraivfik sflviussox atausex síkilit untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit nalgíssát púgutardlo sflviussox atausex síkilit arfinek mardlungnik kuligdlit nalgíssát, ivdlernartútíp síkíla erkordlugo, tamarmik kajússanik úlialersimassunik imagdlit tuníssúmut nexigssamut atugagssanik; ²⁶ajánguajaussax kúltiussox atausex síkilit kulit nalgíssát, tipígígsáumik imalik; ²⁷ugsik píaraussox atausex, savarssuax atausex, sava ukiortax atausex, ikivkagagssatut tuníssutigíssagssat; ²⁸savaussarssuax atausex ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssax; ²⁹kujaniutitutdlo tuníssutigíssagssat: ugsígit mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tatdlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Eliávip Hflúnip ernerata tuníssutai.

³⁰uvdlut sisamáne tuníssivox Rûpinip kinguáisa sujulerssortát, Elisuere Sitiuerip ernera. ³¹tuníssutai tássa: kueraivfik sflviussox atausex síkilit untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit nalgíssát púgutardlo sflviussox atausex síkilit arfinek mardlungnik kuligdlit nalgíssát, ivdlernartútíp síkíla erkordlugo, tamarmik kajússanik úlialersimassunik imagdlit tuníssúmut nexigssamut atugagssanik; ³²ajánguajaussax kúltiussox atausex síkilit kulit nalgíssát, tipígígsáumik imalik; ³³ugsik píaraussox atausex, savarssuax atausex, sava ukiortax atausex, ikivkagagssatut tuníssutigíssagssat; ³⁴sa-

-vaussarssuak atausek ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssak; ³⁵ kujaniutitutdlo tuníssutigíssagssat: ugsígit mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tatdlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Elisuerip Sitiuerip ernerata tuníssutai.

³⁶ uvdlut tatdlimáne tuníssivok Símiûp kinguaisa sujulerssortât, Salúmiale Sorisátaip erna. ³⁷ tuníssutai tássa: kueraivfík sflviussox atausek síkilit untritígdllit pingasunígdlo kulígdllit nali-gíssât pûgutardlo sflviussox atausek síkilit arfínek mardlungnik kulígdllit nalígíssât, ivdlernartûtíp síkíllia erkordlugo, tamarmík kajússaník úlialersimassuník ímagdllit tuníssúmut nekígíssamut atugagssaník; ³⁸ ajánguajausssak kúltíussox atausek síkilit kúlit nali-gíssât, típígígsáumík ímalík; ³⁹ ugsík píaraussox atausek, savarssuak atausek, sava ukiortak atausek, íkívkagagssatut tuníssutigíssagssat; ⁴⁰ savaussarssuak atausek ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssak; ⁴¹ kujaniutitutdlo tuníssutigíssagssat: ugsígit mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tatdlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Salúmialíp Sorísátaip ernerata tuníssutai.

⁴² uvdlut arfernáne tuníssivok Gátíp kinguaisa sujulerssortât, Eliásavfe Dígúilíp erna. ⁴³ tuníssutai tássa: kueraivfík sflviussox atausek síkilit untritígdllit pingasunígdlo kulígdllit nalígíssât pûgutardlo sflviussox atausek síkilit arfínek mardlungnik kulígdllit nalígíssât, ivdlernartûtíp síkíllia erkordlugo, tamarmík kajússaník úlialersimassuník ímagdllit tuníssúmut nekígíssamut atugagssaník; ⁴⁴ ajánguajausssak kúltíussox atausek síkilit kúlit nalígíssât, típígígsáumík ímalík; ⁴⁵ ugsík píaraussox atausek, savarssuak atausek, sava ukiortak atausek, íkívkagagssatut tuníssutigíssagssat; ⁴⁶ savaussarssuak atausek ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssak; ⁴⁷ kujaniutitutdlo tuníssutigíssagssat: ugsígit mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tatdlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Eliásavfíp Dígúilíp ernerata tuníssutai.

⁴⁸ uvdlut arfínek áipáne tuníssivok Eívfírfáp kinguaisa sujulerssortât, Elisáma Amíûtíp erna. ⁴⁹ tuníssutai tássa: kueraivfík sflviussox atausek síkilit untritígdllit pingasunígdlo kulígdllit nali-gíssât pûgutardlo sflviussox atausek síkilit arfínek mardlungnik kulígdllit nalígíssât, ivdlernartûtíp síkíllia erkordlugo, tamarmík kajússaník úlialersimassuník ímagdllit tuníssúmut nekígíssamut atugagssaník; ⁵⁰ ajánguajausssak kúltíussox atausek síkilit kúlit nali-gíssât, típígígsáumík ímalík; ⁵¹ ugsík píaraussox atausek, sa-

-varssuak atausek, sava ukiortax atausek, ikivkagagssatut tuní-
-ssutigissagssat; ⁵²savaussarssuak atausek ajortaeruterkússutitut
tuníssutigissagssax; ⁵³kujaniutitutdlo tuníssutigissagssat: ugsigit
mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tat-
-dlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Elisámap Amiútip
ernerata tuníssutai.

⁵⁴uvdlut arfinex pingajuáne tunissivok Mánarsip kinguaise
sujulerssortát, Gámiliale Pitasuerip erna. ⁵⁵tuníssutai tássa:
kueraivfik silviussox atausek sīkilit untritigdlit pingasunigdlo ku-
-ligdlit nalgissát pūgutardlo silviussox atausek sīkilit arfinex
mardlungnik kuligdlit nalgissát, ivdlernartútip sīkilia erkordlugo,
tamarmik kajússanik ūlialersimassunik imagdlit tuníssúmut nekig-
-ssamut atugagssanik; ⁵⁶ajánguajaussex kúltiussox atausek sīkilit
kilit nalgissát, tipigigsáumik imalik; ⁵⁷ugsik piaraussox atausek,
savarssuak atausek, sava ukiortax atausek, ikivkagagssatut tuní-
-ssutigissagssat; ⁵⁸savaussarssuak atausek ajortaeruterkússutitut
tuníssutigissagssax; ⁵⁹kujaniutitutdlo tuníssutigissagssat: ugsigit
mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tat-
-dlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Gámilialip Pita-
-suerip ernerata tuníssutai.

⁶⁰uvdlut arfinex sisamáne tunissivok Bñjamtp kinguaise su-
-julerssortát, Apitát Gitiúntp erna. ⁶¹tuníssutai tássa: kueraivfik
silviussox atausek sīkilit untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit nali-
-gissát pūgutardlo silviussox atausek sīkilit arfinex mardlungnik
kuligdlit nalgissát, ivdlernartútip sīkilia erkordlugo, tamarmik
kajússanik ūlialersimassunik imagdlit tuníssúmut nekigssamut atu-
-gagssanik; ⁶²ajánguajaussex kúltiussox atausek sīkilit kilit nali-
-gissát, tipigigsáumik imalik; ⁶³ugsik piaraussox atausek, savar-
-ssuak atausek, sava ukiortax atausek, ikivkagagssatut tuníssu-
-tigissagssat; ⁶⁴savaussarssuak atausek ajortaeruterkússutitut tu-
-nissutigissagssax; ⁶⁵kujaniutitutdlo tuníssutigissagssat: ugsigit
mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tat-
-dlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Apitáp Gitiúntp
ernerata tuníssutai.

⁶⁶uvdlut kulingáne tunissivok Dánip kinguaise sujulerssortát,
Agiasere Amisátaip erna. ⁶⁷tuníssutai tássa: kueraivfik silviussox
atausek sīkilit untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit nalgissát pūgu-
-tardlo silviussox atausek sīkilit arfinex mardlungnik kuligdlit
nalgissát, ivdlernartútip sīkilia erkordlugo, tamarmik kajússanik

õlialersimassunik imagdlit tuníssúmut nekigssamut atugagssanik; ⁶⁸ ajánguajaussak kúltiussox atausek sīkilit kulit nalgissát, tipigigsáumik imalik; ⁶⁹ ugsik piaraussox atausek, savarssuak atausek, sava ukiortak atausek, ikivkagagssatut tuníssutigíssagssat; ⁷⁰ savaussarssuak atausek ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssak; ⁷¹ kujaniutitutdlo tuníssutigíssagssat: ugsigit mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tatdlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Agiaserip Amisátaip ernerata tuníssutai.

⁷² uvdlut arkarnáne tuníssivox Agserap kinguaise sujuler-ssortát, Páigiale Orráp ernera. ⁷³ tuníssutai tássa: kueraivfik sflviussox atausek sīkilit untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit nalgissát pūgutardlo sflviussox atausek sīkilit arfinex mardlungnik kuligdlit nalgissát, ivdlernartútíp sīkilia erkordlugo, tamarmik kajússanik õlialersimassunik imagdlit tuníssúmut nekigssamut atugagssanik; ⁷⁴ ajánguajaussak kúltiussox atausek sīkilit kulit nalgissát, tipigigsáumik imalik; ⁷⁵ ugsik piaraussox atausek, savarssuak atausek, sava ukiortak atausek, ikivkagagssatut tuníssutigíssagssat; ⁷⁶ savaussarssuak atausek ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssak; ⁷⁷ kujaniutitutdlo tuníssutigíssagssat: ugsigit mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tatdlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Páigialip Orráp ernerata tuníssutai.

⁷⁸ uvdlut arkanek áipáne tuníssivox Navtaltip kinguaise sujuler-ssortát, Agfara Einánip ernera. ⁷⁹ tuníssutai tássa: kueraivfik sflviussox atausek sīkilit untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit nalgissát pūgutardlo sflviussox atausek sīkilit arfinex mardlungnik kuligdlit nalgissát, ivdlernartútíp sīkilia erkordlugo, tamarmik kajússanik õlialersimassunik imagdlit tuníssúmut nekigssamut atugagssanik; ⁸⁰ ajánguajaussak kúltiussox atausek sīkilit kulit nalgissát, tipigigsáumik imalik; ⁸¹ ugsik piaraussox atausek, savarssuak atausek, sava ukiortak atausek, ikivkagagssatut tuníssutigíssagssat; ⁸² savaussarssuak atausek ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssak; ⁸³ kujaniutitutdlo tuníssutigíssagssat: ugsigit mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tatdlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Agfarap Einánip ernerata tuníssutai.

⁸⁴ tássáuput tuníssiviup atorkárneranut atugkat, Israflíkut sujuler-ssortaisa túniússait taimane tanínexarmat: kueraivfik sflviussox atausek sīkilit untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit nalgissát pūgutardlo sflviussox atausek sīkilit arfinex mardlungnik kuligdlit nalgissát, ivdlernartútíp sīkilia erkordlugo, tamarmik kajússanik õlialersimassunik imagdlit tuníssúmut nekigssamut atugagssanik; ⁸⁵ ajánguajaussak kúltiussox atausek sīkilit kulit nalgissát, tipigigsáumik imalik; ⁸⁶ ugsik piaraussox atausek, savarssuak atausek, sava ukiortak atausek, ikivkagagssatut tuníssutigíssagssat; ⁸⁷ savaussarssuak atausek ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssak; ⁸⁸ kujaniutitutdlo tuníssutigíssagssat: ugsigit mardluk, savarssuit inúsugtut tatdlimat, savarssuit utorkait tatdlimat savatdlo ukiortat tatdlimat. tamássa Agfarap Einánip ernerata tuníssutai.

-nguajausatdlo kúltiussut arkanek mardluk; ⁸⁵kueraivfiup atautsip nungutdlugit naligigai sikilit untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit, pûgútavdlo atautsip nungutdlugit naligigai sikilit arfinex mardlungnik kuligdlit; tássa igssoraivfiit silviussut katitdlugit sikilit mardlungnik tûsintigdlit sisamanigdlo untritigdlit naligigait ivdler-nartûtíp sikilia erkordlugo; ⁸⁶ajanguajausatdlo táuko arkanek mardluk tipigigsáumik imagdlit nungutdlutik sikilit kulit naligissarait, ivdlernartûtíp sikilia erkordlugo; tássa ajanguajausat kúltiussut katitdlugit sikilit untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit naligigait. ⁸⁷nerssutautit ikivkagagssatut tuníssutigissat katitdlugit tássa: ugsigit arkanek mardluk, savarssuit arkanek mardluk, savat ukiortat arkanek mardluk ilagssaitdlo tuníssutit nekigssat; savarssuitdlo arkanek mardluk ajortaeruterkússutitut tuníssutigissat. ⁸⁸nerssutautitdlo kujaniutitut tuníssutigissat katitdlugit tássa: ugsigit mardlungnik kuligdlit sisamatdlo, savarssuit inûsugtut arfinilingnik kuligdlit, savarssuit utorkait arfinilingnik kuligdlit savatdlo ukiortat arfinilingnik kuligdlit. tamássa tunissiviup a-torkárnera tanerêrmat.

⁸⁹Mórsasilo iserângame tupermut nâpitarfingmut okalokatigí- 2 Mór. 25,22.
-savdlugo, nipe ingminut okalugtok tusararâ sáimauvfiup nalunaiatíp igdlerfiata kânítup kulânit, kêrupft akornánit, taimalo okalugfigissará.

kapitalit 8.

nanerûserfingmik. Lfvikut kivfartûtigssamingnut iluartínekartut.

¹âma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ²Aarune okalugfigûk ima okarfigalugo: kutdlit ikumatikângagkit nanerûserfiup akerpiânut káumásáput kutdlit táuko arfinex mardluk. ³Aarunilo taimailiorpok, nanerûserfiup akerpiânut sangmisitdlugit kutdlit ikumatípai, sôrdlo Nâlagkap Mórsase inákâ. ⁴imale sanassauvox nanerûserfik: kúltiuvox suíkausok, niuluanutdlo kâvekutaussar-tainutdlo agdlât suíkauvox; Nâlagkap Mórsasimut takordlórnikut takutitâ erkordlugo nanerûserfik sanasimagâ. 2 Mór. 25,37. 2 Mór. 25,31.

⁵âma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ⁶Lfvikut tígúkit Israflip kinguaisa akornánit minguersardlugitdlo. ⁷imai-liorfigalugitdle minguersásavatit: imermik ajortaiarkússúmik ser-partásavatit, tauvalo uvinigtik savingmik salíssúmik tamákísavât atissatigdlo errordlugit, tássa minguersardlutik. ⁸tauvalo ugsik 19,9. Epr. 9,13 t.

piaraussox tigúsavât, ilagssâlo tuníssut nexigssax: kajússat úlia-
 -lersimassut; ugsigdlo piaraussox avdla ivdlit tigúsavat ajortae-
 -ruterkússutitut tuníssutigissagssax. ⁹Lívikutdlo patdligutitisa-
 -vatit tovkup nâpítarfup sânut Israflivdlo kinguai ilagít ilüngaisa
 katisimatitdlugit; ¹⁰Lívikutdlo Nâlagkap sânut patdligutitíkugkit
 Israflip kinguaisa agssatik Lívikúnut tugtísavait. ¹¹Aarunivdlo
 Lívikut nivtarterutigssatut nivtarterutigísavai Nâlagkap sâne Israflip
 kinguainit túniússautitdlugit, Nâlagkamut kivfartútigissariaxartut
 kivfartútigísangmatigik. ¹²Lívikutdlo agssatik ugsigít táukua nia-
 -kuinut tugtísavait, táukualo ardlât ajortaeruterkússutitut tuní-
 -ssutigigugko ardlât ikivkagagssatut tuníssutigísavat Nâlagkamut,
 Lívikut sáimáunartísavdlugit. ¹³Lívikutdlo kekartísavatit Aarunip
 ernerisalo sâne nivtarterutigssatut nivtarterutigalugit Nâlagkamut.
¹⁴taima Lívikut Israflip kinguaisa akornánit pèrsitdlugit ingmíkôr-
 -tísavatit, Lívikut uvavnut pigerkuvdlugit. ¹⁵kingornalo Lívikut
 isísáput tupek nâpítarfik kivfartorfígísavdlugo, minguersarugkit niv-
 -tarterutigssatutdlo nivtarterutigigugkit. ¹⁶uvavnut táuko túniú-
 -ssauvdluínarmata Israflip kinguaisa akornánit; igdlíssamik ang-
 -maíssunut tamanut Israflip kinguaisa angajugdliiaínut tamanut
 taortigititdlugit uvavnut tiguváka. ¹⁷uvanga pigigavkit Israflip

2 Mór. 13,2.

kinguaine angajugdliiaussut tamaisa inungnilo nerssutautinilo; tai-
 -mane Egivtinime angajugdliiaussut tamaisa patigkavkit ivdlernar-
 -tutut uvavnut pigitípáka; ¹⁸Lívikutdlo tiguváka Israflip kinguaine
 angajugdliiaussunut tamanut taortigititdlugit; ¹⁹túniússatutdlo tú-
 3,9. -niúpáka Aarunimut ernerinutdlo Israflip kinguaisa akornánit, Is-
 -raflip kinguaisa kivfartútigssaralue kivfartútigerkuvdlugit tuperme
 nâpítarfingme, āma Israflip kinguai sáimáunartítarkuvdlugit, per-
 -dlungmik Israflip kinguainut nagdliútoxarkunago Israflip kinguai
 ivdlernartūmut patdligúnialuarpata. ²⁰tauva Mórsasilo Aaru-
 -nilo Israflivdlo kinguai ilagít ilüngarmik Lívikúnut taimailiorput;
 sórdlo Nâlagkap Mórsase inákâ Lívikut pivdlugit, taimardluínax Is-
 -raflip kinguaisa iliorfigait. ²¹Lívikutdlo ajortaiartíput, atíssatigdlo
 errorpait; Aarunivdlo nivtarterutigssatut nivtarterutigai Nâlagkap
 sâne sáimáunartitdlugitdlo, minguerkuvdlugit. ²²kingornalo Lívikut
 iserput tuperme nâpítarfingme kivfartútigissagssatik kivfartútigísav-
 -dlugit Aarunip ernerisalo sâne. sórdlo Nâlagkap Mórsase inákâ
 Lívikut pivdlugit, taimailiorfigait.

²³āma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ²⁴tamássa
 4,3. 23. Lívikúne ilerkorissagssax: mardlungnik kulilingnik tatdlimanigdlo

ukiugdilit kângiútutdlo katerssanut ilángúkiartúsáput tuperme nâ-
-pitarfingme kivfartúsavdlutik; ²⁵ kisiáne ukiut tatdlimanik kulig-
-dlit nâgângamíkik katerssanit kivfartortugssanit písáput kivfar-
-túsaerdlutigdlo. ²⁶ taimáitordle katángutitik ikiúsavaít tuperme
nâpitarfingme isumagissagssat isumagísavdlugit; kisiáne kivfartû- ³ Mór. 8,35.
-tigissagssat kivfartûtigísángilait. taimailiorfigísavatit Lívíikut isu-
-magissagssaisigut.

kapitalit 9.

kângívfígsiortugssanik kingorkutsissunik. autdlartarângamik maligtagānik.

¹ āma Nâlagkap Mórsase okalugfigā Sînaip puilassuitsuane,
Egívtinimit anigamik áipágut káumáme sujugdlerme, okardlune:
² Israflip kinguai kângívfígsiordlit nagdliuvfiagut. ³ káumatip ma- ³ Mór. 23,5.
-tuma uvdluisa arkanek sisamāne únungnerisa akornatigut nag-
-dliússísavarse nagdliuvfiagut; tamatumúnga ilerkorissagssat aula-
-jangersagkatdlo tamaisa maligdlugit nagdliússísavarse. ⁴ Mór-
-sasivdlo Israflip kinguai okalugfigai kângívfígsiorkuvdlugit. ⁵ tau-
-valo kângívfígsiorput káumatip sujugdliup uvdluisa arkanek sîsa-
-māne únungnerisa akornatigut Sînaip puilassuitsuane; taimardluínak
iliorput Israflip kinguai sôrdlo Nâlagkap Mórsase inákā. ⁶ angu-
-titdle ilaisa inûp timā tokungassok mingugsimássutigigât kângívfí-
-siornek ajulerdlutik uvdlorme tamatumane; angutit táuko Mór-
-sivdlo Aarunivdlo sānut savssarput uvdlorme tamatumane ⁷ okarfi-
-galugulo: inûp timā tokungassok mingugsimássutigârput; sôk avig-
-sársimásaugut pigdliutigssavut pivfigssátigut Nâlagkamut pigdliu-
-tigísanagit Israflip kinguaisa akornāne? ⁸ Mórsasivdlo okarfigai:
utarkigatdlaritse, Nâlagkap ilivsinut inássutigiumassâ tusarniása-
-vara. ⁹ tauva Nâlagkap Mórsase okalugfigā okardlune: ¹⁰ Is-
-raflip kinguai okalugfigíkit okardlutit: ilivsinilūnt kinguligssav-
-sinilūnt nalingínak tokussumit mingugsimagune, akornínarmíku-
-nilūnt ungasigsuliarniardlune, taimáitok Nâlagkamut kângívfí-
-siúsavok; ¹¹ kisiáne káumatip áipâta uvdluisa arkanek sisamāne ² nal. 30,
únungnerisa akornatigut nagdliússísavât; timiussanik sêrnakángit- ^{2. 3. 15.}
-sunik naussunigdlo kasilitsunik igdlulerdlugo [kângívfígsiutigssak]
nerisavât. ¹² akagugssamut sivnexartísángilât, saornilo navdlúsá-
-ngilait; kângívfígsiúmut ilerkorissagssat tamaisa maligdlugit nag-
-dliússísavât. ¹³ nalingínardle minguitsox akornínarmíngitsordlo
kângívfígsiúsagaluardlune píngíkune, tarnilik táuna inugtaminít pîar-

-nekásavok, pigdliutigssane pivfigssâtigut Nâlagkamut pigdliutigi-
-nginamigit; angutip táussuma ajortuliautse nanertortigísavâ.
14 takornartardlo ilivsíne takornartaugune, Nâlagkamutdlo kângí-
-figsiorune, tauva kângífigsiúmut ilerkorissagssat aulajangersag-
2Mór. 12, 4st. -katdlo erkordlugit nagdliússísavâ. ilerkorerkussak atausiúsavok
ilivsinut takornartamutdlo nunavsínilo inúngortumut.

15 inekarfik nápartínekarmat, uvdlok táuna nuiap inekarfik
matôrpâ nalunaiautip tovkagut; únungmatdlo ingnerdlusók inekar-
-fiup kânípok uvdlák tikitdlugo. 16 nungutdlugit taimáitarpok,
nuiap matôrsimassarâ, únuákutdlo ingnerdlusók tássanítok. 17 ka-
-nordlo ilissúkut nuiá tovkup kânít kangátarângat, kingorna Is-
-raflíp kinguai autdlararaut, sumilo nuiá inekalerângat tássane
Israflíp kinguai tangmâraraut. 18 Nâlagkap okausia maligdlugo
Israflíp kinguai autdlararaut, âma Nâlagkap okausia maligdlugo
tangmâraraut; nuiá inekarfiup kâne inekartitdlugo uvdlut táuko
tamaisa tangmârsimáinararput. 19 nuiá uvdlut amerdlasút ine-
-karfiup kâníginarângat Israflíp kinguaisa Nâlagkap isumager-
-kussai isumagissarpait autdlarnatigdlo. 20 taimátaok pissarput
nuiá uvdlut ikigtut inekarfiup kâníkângat; Nâlagkap okausia ma-
-ligdlugo tangmâraraut, âma Nâlagkap okausia maligdlugo aut-
-dlararaut. 21 taimátaok pissarput nuiá únungneranit uvdlângor-
-neranut tássaníkângat, tauvalo nuiá uvdlákut kangátarângat aut-
-dlararaut; uvdlúkutdlünft únuákutdlünft kangátarângat autdla-
-raraut. 22 uvdlutdlünft mardluk káumatdlünft nâvdlugo ukior-
-dlünft nâvdlugo nuiá inekarfiup kâníkângat inekarfigalugo, tauva
2 Mór. 40, Israflíp kinguai tangmârsimáinararaut autdlarnatigdlo, tauvale ka-
36 tt. -ngátarângat autdlararaut. 23 Nâlagkap okausia maligdlugo tang-
-mâraraut, âma Nâlagkap okausia maligdlugo autdlararaut, Nâ-
-lagkavdlo isumagerkussai isumagissarpait Nâlagkap Mórsasikut
okauserissâ maligdlugo.

kapitalit 10.

kardlortáussuarnik. Sínaimit autdlartut.

1 âma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: 2 ilingnut
kardlortáussualiorit mardlungnik silviussunik, suíkaussúngordlugit
sanásavatit; tamáko atortásavatit ilagít kaerkúsagângagkit, âma
tangmâkatigít autdlásagângata. 3 tamákunínga kardlortáinarângata
ilagít ilüngarmik ilingnut katerssoriartúsáput tovkup nâpítarfiup

páta sujoránut. ⁴ ardláinānigdlo kardlortáinarângata sujulerssuissut Israflíkut túsintilfnut nálagaussut ilingnut katerssoriartúsáput. ⁵ kar-dlortarulugkuvsile tangmâkatigft kangianut tangmârsimassut aut-dlásáput; ⁶ áipagssânigdlo kardlortarulugkuvse tangmâkatigft kujatánut tangmârsimassut autdlásáput. autdlásagângata kardlortarulugtásause, ⁷ kisiáne ilagft katerssoriartúsagângata kardlortáinar-tásause kardlortarulungnase. ⁸ tássa Aarunip ernere palasit kardlortáussuarnik kardlortartásáput; kingulerígsugssavsíne nágssáungitsumik ilerkorissagssarse tamássa. ⁹ kíngarssortivsinutdlo iliv-sínik angnikitdliortitsissunut sorssúsagângavse nunavsíne, tauva kardlortáussuarnik tamákunínga kardlortarulugtásause, Nálagkap Gûtivse sáne erkainekarkuvdluse kíngarssortivsinutdlo ánagterkuv-dluse. ¹⁰ uvdunilo tipaitsugfívsíne nagdliússivivsinilo káumánigtorsiorfívsínilo tuníssutise ikivkagagssat tuníssutisilo kujaniutit pig-dliarissarângavsigik kardlortáussuarnik tamákunínga kardlortáinar-tásause, Gûtivse sáne erkainekautigerkuvdlusigik; uvanga tamássa Nálagak Gúterse.

¹¹ pivordlo ukiup áipáne káumatip áipáta uvdluisa mardlungnik ^{1,1.} kuliliáne, tauva nuia kangátarpoX nalunaiautip inekarfiata kánit. ¹² tauvalo Israflíp kinguai autdlalerput Sinaip puilassuitsuanit aut-dlardlutik; nuialo initárpoX Páranip puilassuitsuane. ¹³ sujugdler-mik autdlaramik Nálagkap Mórsasíkut okauserissá maligdlugo, ¹⁴ Jútáp kinguaise katingatigssáta erkáne tangmâkatigígsut sujugdliuvdlutik autdlarput ingmíkut katerssat ingmíkórtardlutik; kater- ^{2,1 tt.} -ssaisalo nálagarigát Nagásút Aminátap ernera. ¹⁵ Iisagssárivdlo kinguaise nagguvekatigft katerssaisa nálagarigát Natániale Suarip ernera; ¹⁶ Stípulúvdlo kinguaise nagguvekatigft katerssaisa nálagarigát Eliáve Hílúnip ernera. ¹⁷ tauvalo inekarfik natdlartitaung-mat Gêrsúnip kinguai Merárivdlo kinguai autdlarput inekarfik ^{4,24-33.} erssugdlugo. ¹⁸ tauvalo Rûpiníkut katingatigssáta erkáne tangmâkatigígsut autdlarput ingmíkut katerssat ingmíkórtardlutik; kater-ssaisalo nálagarigát Elisüere Sitiuerip ernera. ¹⁹ Símiúvdlo kinguaise nagguvekatigft katerssaisa nálagarigát Salúmiale Sorisátaip ernera; ²⁰ Gátivdlo kinguaise nagguvekatigft katerssaisa nálagarigát Eliásavfe Dígüilip ernera. ²¹ tauvalo Káгатíkut autdlarput ivdler- ^{4,15.} -nartút erssugdlugo, ivkualo inekarfik náparterpát tikiutserdlugit. ²² tauvalo Eivfaráp kinguaise katingatigssáta erkáne tangmâkatigígsut autdlarput ingmíkut katerssat ingmíkórtardlutik; katerssaisalo nálagarigát Elisáma Amiútip ernera. ²³ Mánarsivdlo ki-

-nguaisa nagguvekatigt katerssaisa nálagarigát Gámiliale Pitasuerip
 ernera; ²⁴ Bfnjamívdlo kinguaisa nagguvekatigt katerssaisa nála-
 -rigát Apitát Gitiúnip ernera. ²⁵ tauvalo Dánip kinguaisa katinga-
 -tigssáta erkáne tangmákatigtgsut autdlarput tangmákatigfngne ta-
 -mane kingugdlerauvdlutik ingmikut katerssat ingmikórtardlutik;
 katerssaisalo nálagarigát Agiasere Amisátaip ernera. ²⁶ Agseravdlo
 kinguaisa nagguvekatigt katerssaisa nálagarigát Páigiale Orráp er-
 -nera; ²⁷ Navtalívdlo kinguaisa nagguvekatigt katerssaisa nála-
 -rigát Agfara Einánip ernera. ²⁸ taimaitdlutik Isratlip kinguai
 autdlartarput autdlarângamik ingmikut katerssat ingmikórtardlutik.

2 Mór. 2,¹⁸. ²⁹ Mórsasilo okarpok Húpávimut sakime Ríguilip Mtiäkússup
 erneranut: autdlalerpugut najugagssamut Nálagkap ima okautigi-
 -ssánut: ilivsinut túniúkumárpara. ingerdlakatigitigt, tauva ajú-
 -ngitsuliorfigiumárpavtigít, Nálagax ajúngitsumik okalungmat Isratle
 pivdlugo. ³⁰ táunale okarpok: ingerdlakatigísángilavse, kisiáne nu-
 -navnut erkardlivnutdlo angerdlásaunga. ³¹ akivále: kimakinatigt,
 puilassuitsume tangmártarfigssavut ilisimagagkit; ilisimassortarisa-
 -vavtigít. ³² ingerdlakatigiguvtigtudlo, tauva Nálagkap kanok ítumik
 ajúngitsuliorfigipatigt taimatut ajúngitsuliorfigiumárpavtigít. ³³ tau-
 -va Nálagkap kákánit autdlarput uvdlut pingasut ingerdlassariamut,
 Nálagkavdlo angerusiata igdlerfia sujornatigt ingerdlavox uvdlut
 pingasut ingerdlassariamut unigfigssarsiorlugit. ³⁴ Nálagkavdlo
 nuiautáta xulangerarai uvdlúkut, tangmárfingmit autdlarângata.

tugs. 68,². ³⁵ igdlerfigdlo autdlalerângat Mórsase okararaok: nikuit, Ná-
 -lagax, kíngarssortitit siámarkuvdlugit, úmigssortitit kimáarkuvdlugit
 kínavit sánit. ³⁶ unigkángatdlo okararaok: uterna, Nálagax, Israt-
 -líkut túsintilísa túsintilípagssuinut.

kapitalit 11.

tookit ikuatdlagtut. inuit kísassut. utorkaunertat takordlúgkerssártut.
 akigssiarssuit. kísassut ilerfe.

¹ inuitdle mamiasugtutut ilissalermata Nálagkap siutainut
 iluáipok. Nálagkavdlo tusaramigit níngangnera katsungailerpok,
 3 Mór. 10,². Nálagkavdlo ingnerata ikuatdlagtitsivigai tangmárfiup isordlínit
 nungulerdlugit. ² tauva inuit Mórsasimut nivdlíaput, Mórsasivdlo
 Nálagax tugsiarfigá; tauvalo ingnex nunguvok. ³ taimáitumik na-
 -jugax tamána Tavgéramik atserpát, Nálagkap ingnerata ikuatdlag-
 -titsivigingmatik.

⁴ilaussorujugtaidle kfsassorssuángorput, amátaok Israflip ki-
 -nguai kingumut kiassalerput okardlutik: kiatok nekitortitdlisigut? ² Mór. 12,^{ss.}
⁵aulisagkat erkaitdlárávvut Egivtinime nerissartagkavut akekángitsut [—] 16,^{s.}
 naussorssuitdlo putdlagaussat nekaussartórssuitdlo igfitdlo tungu- ¹ Kor. 10,^{s.}
 -sungnitsut ivanitsutdlo iviussatsiaitdlo; ⁶mánale tarnivut tumá-
 -ngulerput, sokángingmat tamána, mánat kisfsa issigissaravtigik.
⁷mánatdle tamáko kuániarssuit nautsfagssartaisut íput kámikut
 kutsuk tipigigsaut ássigalugo; ⁸inuitdlo angalassarput katerssor-
 -niardlugit, aserortervingnilo aserorterdlugit sekugterivingnilúñft se-
 -xugterdlugit íganut útarpait sātuliaralugitdlúñft; tipekarputdlo
 sātuliatut úliamik akussatut. ⁹únuákutdlo isugutanek tangmár- ² Mór. 16,
 -fingmut tugkángat mánátaok tugtarput ilángutdlutik. ¹⁰Mór- ^{14.} 31.
 -sasip inuit tusarmagit kiassut, erkardlerft kiakatigigsartut nungut-
 -dlutik tupermik painftdlutik, tauva Nálagkap níngangnera agsut
 katsungailerpok, Mórsasivdlo ínardlugilekai. ¹¹Mórsasilo Nálag-
 -kamut okarpok: sók kivat perdlugitdlarpiuk? sók issingnut
 sámáunarsíngilanga, inuit ukua tamarmik erdlokinarnerat uvavnut
 iligagko? ¹²inuit uko tamaisa uvanga nártugineravkit, erniarine-
 -ravkitdlúñft taima okarfigísavinga: kivssumiákit, sórdlo milugtok ⁵ Mór. 1,^{31.}
 pârssissáta kivssumiartará, nunamut sujuaissainut ugpernarsáissu-
 -tigissangnut piserkuvdlugit? ¹³sumit nekimik tigusísaunga inuit
 uko tamaisa tunísavdlugit? kiavfigingmánga okardlutik: nekimik
 tunisigut nerissagssavtínik. ¹⁴inuit uko tamaisa kisimítdlunga er-
 -ssungnek artorpáka, uvavnut okimáipatlármata. ¹⁵taimailiorfi-
 -giumagungma tokokínángalúñft, issingnut sámáunarsiguma, per-
 -dlugssara uvavnut issigerkunago. ¹⁶Nálagardle Mórsasimut okar-
 -pok: uvavnut katerssúkit angutit arfinék mardlungnik kuligdlit ² Mór. 24,^{1.}
 Israflíkut utorkaunertaisa ilait, ilisimassatit inuit utorkaunertarigait
 misigssortigalugitdlo, tupermutdlo nâpítarfingmut ilaseríkit, tássa-
 -nilo savssardlit ilagalutit. ¹⁷tauva arkarumárpunga tássanilo oka-
 -lokatigalutit, anerneruvdlo kulangersivit ilânik tigusivdlunga táu-
 -kunúnga iliumárpara, erssokatigerkuvdlutit inuit erdlokinarneránik,
 kisimítitdlutit erssugarerkunago. ¹⁸inuitdlo ima okarfigíkit: aka-
 -gumut ivdlernarsaritse, nekitúsagavse. mássa Nálagkap siutainut
 kiavuse okardluse: kiatok nekitortitdlisigut? Egivtinime inúvdlua-
 -kissugut. taimáitumik Nálagkap nekitortisavâse, ¹⁹uvdlok atau-
 -siúngitsok, uvdlut mardlúngitsut, uvdlut tatdlimáungitsut, uvdlut
 kulíúngitsut, uvdlut mardlungnik kulilíúngitsut, ²⁰kisiáne káumat
 nâvdlugo, kíngavsigut anilerserdlugo avâkatdlagserdlusilo; tássa

Nâlagak akornavsinîtox asigînaravsiuk, sânilo kiagavse okardluse: sôrme tauva Egivtinimit anivugut? ²¹Môrsasile okarpok: inuit ilagissâka arfinilingnik untritilingnik tûsintekarput angutit pisug-tuinait; taimâitok okarputit: kâumat nâvdlugo nexitortîsavâka. ²²savanigdlo ugsingnigdlo tokutsîsanerpat nâmagissagssainik? auli-sagkatdlûnft îmamîtut tamarmik aggîsanerpat nâmagserkuvdlugit? ²³Nâlagkavdle Môrsase akivâ: Nâlagkap agssai nailîpat? tâssa takûsavat, okausera ilingnut erkûtîsanersordlûnft erkûtîsângînersordlûnft. ²⁴Môrsasilo anivok Nâlagkap okausê inungnut okau-tigiartordlugit, angutitdlo arfinex mardlungnik kuligdlit katerssor-pai inuit utorkaunertaisa ilait, kekartîpailo tupek avatangersit-dlugo. ²⁵tauva Nâlagak arkarpok nuiâkut okalokatigalugulo, anerneruvdlo [Môrsasip] kulangersigissâta îlânîk tigusivdlune utorkaunertanut tâukunûnga arfinex mardlungnik kulilingnut ilivâ; pivordlo anernerup unîngavigingmatik tauva takordlûgkerssâlerput, kingornale taimâisaerdlutik. ²⁶angutitdle mardluk tangmârfingmit tî-kiutingitdlat, âipâta aterâ Eiltat, âipâta Mitat, anerneruvdlo unîngavigai, mâssa agdlangnekartut ilagigâtik; kisiâne tupermut anîsimângînamik tangmârfingme takordlûgkerssârput. ²⁷nukagpiânguardle arpapok Môrsase nalunaerfigalugo okardlune: Eiltatdlo Mitatdlo tangmârfingme takordlûgkerssârput. ²⁸tauva Jôrsua Nûnip ernera Môrsasip kivfâ kinigaisa îlât pilerpok okardlune: nâlagara Môrsase-â, nangartâkit. ²⁹Môrsasivdle akivâ: ilungersûniarpinga? kanortok Nâlagkap îngtai tamâkerdlutik pruvftiugilit, Nâlagkavdlo anernerminik tuniligîtox.

³⁰tauva Môrsase tangmârfingmut uterpok Israîlîkut utorkaunertait ilagalugit. ³¹tauvalo anore pitorarpok Nâlagkamit, akig-ssiarssuitdlo ituvssûpai îmap tungânî tangmârfingmut siâmartertitdlugit, ûnga uvdlox nâvdlugo ingerdlassariamut ikungalo uvdlox nâvdlugo ingerdlassariamut tangmârfiup avatâgut, tatdlit mardluk migssiliordlugit nunap kânî. ³²tauva inuit pilerput uvdlox tâuna tamât ûnuardlo tamât akagûngmatdlo uvdlox tamât akigssiarssungnik katerssuivdlutik; ikingnernîk pissakartut ûmerip imai kuleriardlugit ^{tugs. 78,} katerssugakarput, siaruarterpaidlo tangmârfiup avatâne. ³³sulile ^{26-31.} nekât okûmiartitdlugo, nungûngisitdlugo Nâlagkap nîngangnera ^{tugs.106,14t.} katsungailerpok inungnut, patigpailo patingnerssuarmik angisûmik. ³⁴taimâitumîk najugak tamâna atserpât kîsassut ilerfinîk, inuit kîsassut tâssane ilissaungmata. ³⁵kîsassut ilerfînit inuit aut-dlarput Hâserûmut tâssantlerdlutigdlo.

kapitalit 12.

Merjalo Aarunilo Mórsasimut okalorujgut. Merja pupigsúngortok.

¹ilānile Merjavdlo Aarunivdlo Mórsase okatdlisigilerpāt arnak Kússikut ilagissāt nuliariligā píssutigalugo, Kússikut ilagissānik nuliarsimangmat; ²okarputdlo: Nālagkap Mórsase kisiat okalug-tiginerpā? uvagútaok okalugtiginerpātigut? Nālagkavdlo tu-sāvai. ³Mórsasile angutauvok ilalāngārtok inungnit nunamiu-ssunit tamanit angnerussumik. ⁴tássángáinardlo Nālagak Mór-sasimut Aarunimutdlo Merjamutdlo okarpok: anigitse, ilivse pi-ngasut, tupermut nāpitarfingmut. aníputdlo táuko pingasut. ⁵tauva Nālagak arkarpok napassúkut nuaussúkut tovkuvdlo pāne kekar-dlune, Aarunilo Merjalo kaerkuvai, aníputdlo táuko mardluk. ⁶okarpordlo: okausera tusásagigse: pruvfitimik ilakaruvse, uvanga Nālagak táussumúnga nalunaersásaunga takordlōrníkut, singnagtú-kutdlūnt okalugfigissásavara. ⁷kivfarale Mórsase taimāngilak, igdluvne tamarssuarne ilumōrtok táuna. ⁸kanivnik karna okalo-
Epr. 3,2.
2 Mór. 33,11.
katigissarpara erssitsunik nalorssitsārutāungitsunik, Nālagkavdlo táutua takussarpā. suvdluse tauva kivfara Mórsase okatdlisigí-savdlugo sujōrángilase? ⁹Nālagkavdlo níngangnera táukunúnga katsungailerpok, kimagpailo. ¹⁰nuiavdlo tupek kimalermago su-nauvfa Merja pupigsox aputitut kakortigalune; Aarunip Merja ki-viaramiuk sunauvfa una pupigsox. ¹¹tauva Aarune Mórsasimut okarpok: ata nālagara, ajortuliak tamāna uvavtínut ilíngikiuk sila-kángitorsorpatdlautigissarput ajortuliantigissarput; ¹²una tokussutut ilerkunago arname timānit aninerminit agdlāt timime agfāgut nu-ngulerērsutut. ¹³Mórsasivdlo Nālagak tordlorfigā okardlune: Gūte-ā, una katsorsariuk-ait? ¹⁴Nālagkavdle Mórsase akivā: a-ngúme kīnamigut kiserpane uvdlut arfinek mardluk igtūsāngi-nerpa? uvdlut arfinek mardluk mátússaugile tangmārfiup avatāne, kingorna ilagsinekarde. ¹⁵tauva Merja uvdlut arfinek mar-
5,2 t.
-dluk mátússauvok tangmārfiup avatāne, inuitdlo autdlāngitdlat Merja ilagsinekarserdlugo. ¹⁶kingornale inuit Háserūmit autdlarput Pāranip puilassuitsuanut tangmārdlutik.

kapitalit 13.

misiliartortugssat Kānāp nunānut autdlartitaussut.

¹Nālagkavdlo Mórsase okalugfigā okardlune: ²angutínik aut-dlartitsít, Kānāp nunā Israflip kinguainut túniúkumassara misi-
5 Mór. 1,22.

-ligkiartorkuvdlugo; sujuaissamikut nagguvekatigtgsunit atautsinit nungutdlugit angut atausek autdlartísavarse, tamarmik táukunane sujulersssuissúsáput. ³tauva Môrsasip autdlartípai Páranip puila-ssuitsuanit Nâlagkap okausia maligdlugo angutit Israflip kinguaine nâlagaussuinait. ⁴tamássalo arke: Rûpiníkúnit nagguvekatigtngnit: Sámuá Sâkorip ernera; ⁵Símiūkúnit nagguvekatigtngnit: Savfat Hôrfp ernera; ⁶Jútákúnit nagguvekatigtngnit: Kâlfve Jivfúnip ernera; ⁷Iisagssârikúnit nagguvekatigtngnit: Jîgiale Jûserfip ernera; ⁸Eivfarâkúnit nagguvekatigtngnit: Húsia Núnip ernera; ⁹Bñjamî-kúnit nagguvekatigtngnit: Palte Ravfûp ernera; ¹⁰Sfpulúkúnit nagguvekatigtngnit: Gâtiale Sûtíp ernera; ¹¹Jûserfikúnit Mánarsî-kúnit nagguvekatigtngnit: Gatê Sûstíp ernera; ¹²Dáníkúnit nagguvekatigtngnit: Amiale Gimâltíp ernera; ¹³Agserákúnit nagguvekatigtngnit: Sítôre Miggaitdlip ernera; ¹⁴Navtalîkúnit nagguvekatigtngnit: Nâgipê Vavsíp ernera; ¹⁵Gâtíkúnit nagguvekatigtngnit: Gúttle Maggíp ernera. ¹⁶tamássala angutit táukua nuna misiligkiartorkuvdlugo Môrsasip autdlartitaisa arke; Húsiale Núnip ernera Môrsasip Jôrsuamik atserpâ. ¹⁷Môrsasivdlo autdlartípai Kânâp nunâ misiligkiartorkuvdlugo, okarfigalugitdlo: majuaritse tássûna kujatâgut kâkainutdlo majuardluse, ¹⁸nunalo takuniarsiuk kanok ítox, inuitdlo tássane nunagdlit, píssaunersutdlûnt sapikulungnersutdlûnt ikingnersutdlûnt amerdlanersutdlûnt, ¹⁹kanordlo nuna ítox táukua nunagissât, ajúnginersordlûnt ajornersordlûnt; igdlokarfîlo kanok ítut, tangmârfînaunersutdlûnt igpiliugaliunersutdlûnt; ²⁰kanordlo nuna ítox, naggoringnersordlûnt naggordlungnersordlûnt orpekarnersordlûnt pekánginersordlûnt. tugpatdler-sínaritse nunavdlo naussuinik nagsardluse. mássa vînekutit inerítokalerfiat nagdlerâ.

²¹tauva majuarput, nunalo misilingniarpât Sínip puilassuitsuanit Rîggûvimut Hâmatip ornigtariâ tikitdlugo; ²²kujatânutdlo ⁵Môr. 9,1-3. Jôrs. 15,13 t. majuardlutik Hîprûne tikípât, tássane Aanâp ernere ítut, Agimât Sfsailo Talmailo; mássalo Hîprûne igdluliorfiginexartox ukiut ar-fînex mardluk Sûanip Egivtinimîtup sujornagut. ²³Askûlivdlo kûngua tikíkamikó tássânga vînekutip avalexutâ kipivât paormiorfîalo vînigssalik atausek, táuna mardlûtdlugo erssugtáumik akiarpât; âma kingmernarssuarnik figinigdlo nagsarput. ²⁴paormiorfik táuna Israflip kinguaisa tássânga kipissât pivdlugo tamâna Askûlip kûnguanik taissarpât.

²⁵nunalo misilerêramíko kingumut tikíput, uvdlut sisamanik

kuligdlit nângmata, ²⁶ Mórsasimutdlo piartorput Aarunimutdlo Is-
-raïlivdlo kinguainut ilagîngnut ilûngarsimassunut, Pâranip puila-
-ssuitsuanut Kâtasimut, navsuerfigaitdlo táuko ilagîtdlo ilûngaisa,
nunavdlo naussue nivtarpait. ²⁷ okalugtûpâtdlo okardlutik: nuna
ornerkussarse tikíparput; mássame ímungmik tungusungnitsûmigdlo
kûgпок, tamássalo naussue. ²⁸ kisiánile inuit tássane nunagdlit
píssaокаут, ðungalûgkatdlo angekaut igpiliugaligssûvdlutigdlo; âma
Aanâp ernere tássane takuvavut. ²⁹ Amalácut nunap kujatâne
nunakarput, Hitícutdlo Jípusícutdlo Amorícutdlo kákaine nuna-
-karput, Kânâcutdlo ímap tungâne nunakarput Jôrtanivdlo erkâne.
³⁰ Kâlvivdlo inuit Mórsasimut okalorujgtut nipangersarniarpai
okardlune: majuarsínarta nuna tiguardlugo, sapísángínavgto. ³¹ a-
-ngutitdle táussuma majukatai okarput: inungnut táukunúnga ma-
-juarneк saperpugut, uvavtínit píssaunerungmata. ³² taimalo nuna
misiligartik Israïlip kinguainut ajornerarpât okardlutigdlo: nunap
táussuma misilísavdlugo angatdlavigissavta inugssane nerisavai,
inuitdlo tássane takussavut tamarmik anguterujugssûput. ³³ inug-
-ssuitdlo tássane takuvavut, Aanâp ernere inugssuit ilait; ingmiv-
-tínik issigigavta pigdlertatut ípugut, âma táukua taimatut issi-
-gâtigut.

kapitalit 14.

inuit okalorujgtut. ukiut sisamanik kuligdlit angaláínásassut.

uterítsut artorssartut.

¹ tauva ilagît ilûngarmik pilerput nivdliavdlutik, inuitdlo kiá-
-put únuak tamána; ² Israïlivdlo kinguai tamarmik okalorujgput
Mórsasimut Aarunimutdlo, ilagîtdlo ilûngarmik táuko okarfigait:
ilumutdle Egivtinime tokusimaguvta, tamânilûnft puilassuitsume
tokuguvta. ³ sôrme tauva Nâlagkap nunamut matumúnga pisípâ-
-tigut, panamit ordlorarkuvdluta nuliavutdlo kitornânguavutdlo
paggatigineкarkuvdlugit? Egivtinimut uterdluta iluanásángínerpugut?
⁴ okalokatigflerputdlo: nâlagagssavtínik ivertitsivdluta Egivtinimut
utekisa. ⁵ Mórsasile Aarunilo kínamíngnik patdlorput Israïlip ki-
-nguaisa ilagît katisimassut ilûngarmik sâne, ⁶ Jôrsuavdlo Núnip
ernerata Kâlvivdlo Jivfúnip ernerata táukua nunamik misilíartortut
ilagissaisa atissatik aligpait, ⁷ Israïlivdlo kinguai ilagît ilûngaisa
okalugfigilerpait okardlutik: nuna táuna misilísavdlugo angatdla-
-vigissarput ajúngitsorssôkaок; ⁸ Nâlagkap iluarigunisigut nunamut

táussumúnga pisikumárpátigut uvavtínutdlo túniutdlugo nuna í-mungmik tungusungnitsūmigdlo kúgtok. ⁹ kisiánime Nálagak ná-lagkumajungnaernavêrsiuk, tauva nunap inue ersigísángiláse, táuko nerissagssánguautut iliumâravtigik. tatigissaerúput, uvagutdle Ná-lagak ilagârpút; ersigekinasigik. ¹⁰ tauvalo ilagtt ilūngarmik oka-lulermata ujarkanik mitdlôrkuvdlugit, tauva Nálagakap nálangnar-ssusiata Israilip kinguai ilūngaisa ersserfigai tuperme nâpítarfingme.

¹¹ Nálagardlo Mórsasimut okarpok: kanok siviutigissumik inuiait ukua asigínásanerpānga, kanordlo siviutigissumik ugperfigísángi-nerpānga akornáne mákunínga tamanik tupingnartulissunga? ¹² to-
 2 Mór. 32, -korarnermik patísaváka núngutaerdlugit, ivdlitdlo inuíangortása-
 -¹⁰ tt. -vavkit ukunānga angnerúsassut píssaunerúsassutdlo. ¹³ Mórsasile Nálagakamut okarpok: Egivtinimiutdlo tusásagait, mássa inuit uko píssauningnik majuartípatit táukua akornánit; ¹⁴ okásassutdlo nunap matuma inuínut, tusarunísit ivdlit, Nálagak, inuit ukua akornáni-tutit, ivdlit, Nálagak, táukunane erssersartutit takugssauvdlutit, nuiautivitdlo kulangersarai, sujornatigutdlo ingerdlassartutit napa-ssume nuiassume uvdlúkut napassumilo ingnerussume únuákut, ¹⁵ tauvale inuit uko tokúkitit inugtut atautsitut ilivdlugit, — tauva akimángitsut tusámassauningnik tusámassut okásáput: ¹⁶ Nálagakap inuit táuko nunagssaraluanut táukunúnga ugpernarsáissutigissaminut písnex saperamigit puilassuitsume tokorarpai. ¹⁷ taimáitumik Ná-lagakap píssaunera māna angisútikiuk, sôrdlo okalugtutit, okaravit:
 2 Mór. 34, e. 7. ¹⁸ Nálagak tássa kamajuitsox isumagssuingártordlo, ajortulianigdlo pinerdlungnernigdlo isumákissox, píngitsútitsinanile; sujuaissat a-jortuliainik takusaissox kitornaine kinguaisalo pingajugssaine sissamagssainilo. ¹⁹ taimáitumik inuit uko ajortuliānik isumákêrfigíkit-ait isumagssuinerit angingártok migssiliordlugo, sôrdlume inuit uko isumákêrfigissaritit Egivtinimit autdlarneránit mánalo tikitdlugo. ²⁰ Nálagardlo okarpok: isumákêrfigāka, sôrdlo okartutit. ²¹ kisiá-nile, ilumut úmagama, Nálagakap nálangnarssusiata nuna tamát tamákísavá. ²² mássa angutit ukua tamarmik nálangnarssusera ta-kugamíko tupingnartuliákalo Egivtinime puilassuitsumilo piliari-ssáka, mánalo kuleriardlutik ússerānga nipigalo nálangnago, ²³ táu-
 Jôrs. 14, ¹³ t. -kua takúsángilát nuna sujuaissainut ugpernarsáissutigissara, uvavnik asigínaisut iláinátalūnft takúsángilá. ²⁴ kisiáne kivfara Kálíve nu-namut tikisānut pískumárpara, kinguágssaisalo pigísavát, imáitox pivdlugo: anernerup avdlap najormago, maleruarduínarmangalo.

²⁵ tássa Amalákut Kánākutdlo kōrkume inekarput; akago avdlamut sâgitse puilassuitsumut autdlardluse ímap kerkuartûp tungânut.

²⁶ āma Nâlagkap Mórsasilo Aarunilo okalugfigai okardlune:

²⁷ kanok siviutigissumik ilagft uko ajortut uvavnut okalorujugtartut taimáisápat? mássa tusávaka Israflip kinguaisa okalorujungnere, okalorujugfigissarmánga. ²⁸ okarfigíkit: ilumut ūmagama, okarpok Nâlagak, ilumut taimailiúsavavse sōrdlo siutivnut okalugtuse. ^{14,2.}

²⁹ puilassuitsume matumane timise tokungassut ínásáput, nautsor-ssornekartuse tamavse, kisínekartuse tamavse mardlungnik kulilingnik ukiugdilit kângiútdlo, uvavnut okalorujugsimassuse, ³⁰ apū-tokásángilase nunamut agssavnik kutdláissutigissavnut tássane nunakartíkumavdluse; Kâlfve Jivfúnip ernerá Jōrsualo Núnip ernerá kisimik apūsáput. ³¹ kitornánguase, táuko okautigissase paggatiginekásassut, táuko apútskumârpáka nuna asigínagarse ilisimalerkuvdlugo; ³² ilivsile timise tokungassut puilassuitsume matumane ínásáput. ³³ kitornasilo puilassuitsume nerssutautinik pâr-ssissūsáput ukiut sisamanik kuligdlit, iverssarnisilo nanertortigisavait, timise tokungassut puilassuitsume tamákerserdlugit. ³⁴ uvdlut amerdlássusiat migssiliordlugo, uvdlut sisamanik kuligdlit ^{13,25.} nuna misiligkavsiuk, uvdluk nungutdlugit ukiumik nalekartítardlugo ukiut sisamanik kuligdlit ajortuliase nanertortigisavase, misigilerkuvdlusiuk kanok ilissartok alarsigángama. ³⁵ uvanga Nâlagak taima okarpunga: ilumut taimailiorumârpáka uko ilagft ajortut uvavnut akerartokatigtgsut ilūngaisa; puilassuitsume matumane tamarmik nungúsáput, tássane tokúsáput. ³⁶ angutitdle táuko Mórsasip autdlartitai nuna misiligkiartorkuvdlugo, tikíkamigdlo ilagft ilūngaisa táussumúnga okalorujugtíkait, nuna ajorneraramíko, ³⁷ angutit táuko nunamik ajorneraissut perdlungmit tokúput Nâ- ^{Jút. 5.} lagkap sâne; ³⁸ Jōrsuale Núnip ernerá Kâlfvilo Jivfúnip ernerá angutit táukua nunamik misilfartorsimassut inússortarait.

³⁹ Mórsasip tauva okautsit tamáko Israflip kinguainut tamanut okauseringmagit, inuit aliasungálerput. ⁴⁰ uvdlākutdlo makiârdlutik kákasingnermut majualerput okardlutigdlo: tássauvugut, najugkamut Nâlagkap okautigissânut majuásaugut, ajortuligavta. ⁴¹ Mórsasile okarpok: sōk Nâlagkap okausia taima sanerkúniarpisiuk? pivdluásángilase. ⁴² majuakinase, Nâlagak akornavsíníngingmat; perdlugtitaulékinavuse kíngarssortivse sâne. ⁴³ mássa Amalákut Kánākutdlo tássane sâvsínīput, panamitdlo ordlorarumârpuse; mássame Nâlagak tunúkavsiuk Nâlagkap najúsángilâse. ⁴⁴ kisiáne sorku-

-saitdlutik kákasingnermut majuariartorput, nauk Nálagkap ange-
-rusiata igdlerfiata Mórsasivdlo tangmârfik kimángikât. ⁴⁵tauva
Amalákut Kânâkutdlo kákane nunagdlit aterput perdlugtitdlugitdlo
^{21,3.} sekumisitdlugitdlo Horma tikitdlugo.

kapitalit 15.

tuníssutinik. sapânik uniorkutitsissok tokutaussok. nivingatat erkáissutigssat.

¹Nálagkavdlo Mórsase okalugfigâ okardlune: ²Isratlip ki-
-nguai okalugfigikit ima okarfigalugit: nuna nunagissagssase iliv-
-sínut túniússagssara apúvfigiguvsuik, ³tauvalo Nálagkamut iki-
-tagssax pigdliariumaguvsuik, tuníssut ikivkagagssardlúnft tokutag-
-ssardlúnft, únersútdlúnft námagsiumavdlugo kajumingnermitdlúnft
pigdlfumavdluse, nagdliússivivsinilúnft Nálagax naimajuminartug-
-ssiorfigiumaguvsuik ugsigít dlúnft savatdlúnft ilagissânik, ⁴tauva
tuníssutiminik átsiumassup Nálagkamut ásavâ tuníssut nekigssax:
kajússat ívfap imâta avgornerisa kulinge ínip imâta avgornerisa
sisamânik úlialersimassut; ⁵tuníssutitudlo kueragagssatut pigdli-
-rísavat vîne ínip imâta avgornerisa sisamât; tássa savârkamut
atautsimut ikivkagagssatutdlúnft tokutagssatutdlúnft tuníssutigine-
-kartumut ilángússagssat. ⁶savarssúgpatdle, tauva tuníssutitut
nekigssatut pigdliarisavatit kajússat ívfap imâta avgornerisa ku-
-linge mardluk ínip imâta avgornerisa pingajuânik úlialersimassut;
⁷tuníssutitudlo kueragagssatut vîne ínip imâta avgornerisa pinga-
-juat pigdliutigísavat Nálagkamut naimajuminartugssiaralugo. ⁸ug-
-sigdlúnft piaraussox pigdliariumagugko tuníssutitut ikivkagagssa-
-tutdlúnft tokutagssatutdlúnft, únersútdlúnft námagsiumavdlugo tu-
-nísutdlúnft kujaniut Nálagkamut tuníssutigiumavdlugo, ⁹tauva
ugsingmut piaraussumut ilángutdlugit tuníssutitut nekigssatut pig-
-dliutiginexásáput kajússat ívfap imâta avgornerisa kulinge pingasut
ínip imâta agfânik úlialersimassut; ¹⁰tuníssutitudlo kueragagssatut
pigdliutigísavat vîne ínip imâta agfâ; tamássa ingnex Nálagkamut
naimajuminartugssax. ¹¹taimailiortásautit ugsik atausiugângat sa-
-varssuardlúnft atausiugângat savârdlúnft atausiugângat savat-
-dlúnft savaussatdlúnft ilagissât; ¹²pigdliarissagssase kanox amer-
-dlatiginersut amerdlássusiat nâpertordlugo nungutdlugit atausex
taima ilásavarse. ¹³nunavsíne inúngortut tamarmik tamáko tai-
-mailiúsavait ikitax naimajuminartugssax Nálagkamut pigdliutigi-
-savdlugo. ¹⁴takornartardlo akornavsíutordlúnft [avdla] ilivsíne

takornartaugune kingulerfigsugssavsíne, táussumalo ikitak naimaju-minartugssak Nâlagkamut pigdliariumaguniuk, tauva taimailiúsavok sôrdlo ilivse iliúsassuse. ¹⁵ilagfngnut ilerkorerkussak atausiúsavok ilivsinutdlo takornartaussumutdlo; kingulerfigsugssavsíne nâgssâungitsumik ilerkorissagssak tamássa; ilivsiló takornartatdlo taimae-katigísassuse Nâlagkap sâne. ¹⁶inatsit atausiúsavok erkartüssisigssardlo atausiúsavok ilivsinut takornartamutdlo ilivsíne takornartaussumut.

¹⁷ãma Nâlagkap Môrsase okalugfigâ okardlune: ¹⁸Israflip kinguai okalugfigíkit ima okarfigalugit: nuna ilivsinut apûvfigititagssara apûvfigiguvsíuk, ¹⁹tauva nunamit nekigssarsiat nerileruvsigik tuníssut ilioragagssak Nâlagkamut tuníssutigísavarse. ²⁰ûtigagssavse ilângarkârnerat timiussak kakortugssiak putûgak tuníssutitut ilioragagssatut tuníssutigísavarse, taimatut sôrdlo iserterivíngmit ilioragagssatut tuníssutigíssagssat píssartásagise. ²¹ûtigagssavse ilângarkârnerata ilâ tuníssutitut ilioragagssatut Nâlagkamut túniúsavarse, kingulerfigsugssavsíne taimáisassok. ²²tamaraluaruvsiló inássutit mákua Nâlagkap Môrsasimut okalûtigíssaisa ilât nalingínax uniordlugo, ²³nalingínax Nâlagkap uvdlormit inatsilerfíngminít kingornalo Môrsasíkut ilivsinut inássutigíssâ kingulerfigsugssavsíne taimáisassok uniordlugo, ²⁴tauva ilagft ilisimángisítldlugit písimagpat támarnemit, — tauva ilagft ilüngarmik pigdliarísavât ugsik piaraussock atausek ikivkagagssatut tuníssutigíssagssak, Nâlagkamut naimajuminartugssak, ilagssailó tuníssut nekigssak tuníssutdlo kueragagssak, ilerkugssak erkordlugo, savau-ssarssuardlo atausek ajortaeruterkússutitut tuníssutigíssagssak. ²⁵palasívdlo Israflip kinguai ilagft ilüngaisa sáimáunartísavai, tauvalo isumákêrfíne kásáput, támardlutik píngmata; táukualó pigdliutigíssartik aggiúsavât Nâlagkamut ikitagssak tuníssutertígdlo ajortaeruterkússut Nâlagkap sânut píssutdlugo támarnertik pívdlugo. ²⁶tauva Israflip kinguai ilagft ilüngarmik isumákêrfíne kásáput takornartak akornavsíne takornartaussok ilángutdlugo, inuíait ilüngarmik taimailingmata támardlutik. ²⁷inugdle atausiussok ajortuliarune támardlune, tauva savaussak arnaussok ukiortak pigdliutigísavâ tuníssutitut ajortaeruterkússutitut; ²⁸palasívdlo inuk táuna tamaraluartok támardlune ajortuliartok sáimáunartísavâ Nâlagkap sâne; sáimáunartígpago isumákêrfíne kásavok. ²⁹Israflip kinguaine inúngortumut takornartamutdlo akornáne takornartaussumut inatsit atausiúsavok támardlune kanok iliortokarángat.

2 Mòr. 23,19.

3 Mòr. 4,2.
13 tt.

3 Mòr.4,27 tt.

³⁰ angneruniarnermitdle kanok iliortokarpat, nunavsine inúngortu-
-migdlünft takornartaussumigdlünft, táussuma Nálagak kakajarisi-
-másavâ, inugtamilo akornánit p̄arnekasavok tarnilik táuna, ³¹ Nâ-
-lagkap okausia asiḡnaramiuk inássutâlo uniordlugo piáralune;
p̄arnekasavok tarnilik táuna, ajortuliáta tugfigiliuk.

³² puilassuitsumftitdlutik ilâne Israflip kinguaisa angut nâpípât
sapāme kissugtartok. ³³ táukualo táussuminga kissugtartumik nâ-
-pitsissut Mõrsasimut Aarunimutdlo ilaḡngnutdlo ilūngarsimassunut
pisípât, ³⁴ parnaerússivingmilo uníngatípât, nalunaerdluarnekánging-
-mat kanok pinekasassok. ³⁵ Nálagkap tauva Mõrsase okar-
-figâ: angut táuna tokúnekásavok, ilaḡt ilūngarmik ujarkanik mit-
-dlūsavât tangmâr̄fiup avatâne. ³⁶ tauva ilaḡt ilūngarmik tang-
-mâr̄fiup avatānut anisípât, ujarkanigdlo mitdlôrpât tokutdlugo,
sôrdlo Nálagkap Mõrsase inákâ.

³⁷ āma Nálagkap Mõrsase okarfigâ: ³⁸ Israflip kinguai okalug-
Mat. 23,6. -figíkit okarfigalugit nujaussalianik nivingataliúsassut kagd̄lersau-
-timik nūinut kinguler̄gsugssamingne taimáisavdlutik, tamákulo
nūisa nivingatait nungutdlugit perdlaiaussamik ulamertuliamik tu-
-ngutsorigsumik ivertitsivigisagait. ³⁹ tamákulo nujaussaliat nivi-
-ngatarisavase Nálagkap inássutai tamaisa erkaerkuvdlugit tamáko
issigissarāngavsigik, nāmagserkuvdlugitdlo, xinerdlerkunasilo ūma-
-tise maligdlugit issisilo maligdlugit, táuko maligdlugit uverssarta-
-ravse; ⁴⁰ kisiāne inássutika tamaisa erkaerkuvdlugit nāmagserkuv-
-dlugitdlo, ivdlernartututdlo Gūtiv̄s̄nut pigerkuvdluse. ⁴¹ uvanga
tamássa Nálagak Gūterse, iliv̄s̄nik Egiv̄tinimit anisitsissok iliv̄-
-s̄nut Gūtiumavdlunga; uvanga tamássa Nálagak Gūterse.

kapitalit 16.

Kórakúnik.

² Mõr. 6,
18. 20 t. ¹ Kõra Jitsiârip ernera, angutâ L̄vip ernerrata Kâgatip erne-
-rigâ, ilaserissailo Dātane Apjerâtdlo Eliâvip ernere, Ounilo P̄flatip
ernera, Rûpinip kinguai, ² táuko Mõrsasimut akerartulerput angutit
mardlungnik untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit ilagalugit Israflip
kinguaisa ilaḡissait, ilaḡngne sujulerssuissut katisimassune taine-
-kartut, angutit tusāmassat; ³ katerssorputdlo Mõrsasimut Aaru-
-nimutdlo okarfigalugit: sualugpatdlálexause; mássa ilaḡt uko ilū-
-ngardluinarmik ivdlernarput, Nálagardlo akornán̄p̄ok; suvdluse
Nálagkap ilaḡt̄gsainit angneruniarpise? ⁴ Mõrsase taima tusarame

kīnaminik patdlorpok. ⁵Kôralo katerssortortailo tamaisa okalugfigi- 14,5.
 -lerpai okardlune: akago Nâlagak nalunaerumârpok kina pigigine, ki-
 -nalo ivdlernartûsok, kinalo ingminut patdligutisagine; kinerumassa-
 -ne ingminut patdligutikumârpâ. ⁶imailioritse: aumausivilissaritse,
 Kôralo katerssortortailo tamavse, ⁷akagulo aumalerdlugit tipigig-
 -säumik ilissivfigisigik Nâlagkap sâne; tauva Nâlagkap kinerumassâ
 ivdlernartûsavok. sualugpatdlâlekause, Lîvip kinguai ukorsê. ⁸âma
 Môrsase Kôramut okarpok: ata tusásassuse, Lîvip kinguai ukorsê.
⁹mikigaisiuk Israflip Gûtiata ingmikôrtingmase Israflíkúnit ila-
 -gfnngit, ingminut patdligútarkuvdluse kivfartorkuvdlusilo Nâlagkap
 inekarfiâne kivfartûtigissariakartunik ilagftdlo sâne kekartarkuvdluse
 kivfartûsavdlugit? ¹⁰ivdlitdlo katángutititdlo Lîvip kinguai tamaisa
 ilángutdlugit ingminut patdligutingmase palasiujumatdlerpise agdlât?
¹¹taimáitumik ivdlit katerssortortatitdlo tamavse Nâlagak akerar- 2 Môr. 16.7.
 -tordlugo katerssorpuse; mássa Aarune sùngmat okalorujugfigaisiuk?
¹²Môrsasilo autdlartitsivok Dātanilo Apjerâtdlo Eliâvip ernere
 kaerkuvdlugit; okarputdle: majuasángilagut. ¹³mikekinerpok ma-
 -juartíkavtigut nunamit ímungmik tungusunitsūmigdlo kûgtumit
 puilassuitsume tokutikumavdluta? nâlagauniarfigivdluinásavisigut
 agdlât? ¹⁴pitsangmik pisípavtigut nunamut ímungmik tungusung-
 -nitsūmigdlo kûgtumut narssautinik nautstvingnigdlo vīnekutilingnik
 avguartitdluta; angutit uko issexángitsūtiniarpigit? majuasángi-
 -lagut. ¹⁵tauva Môrsase agsut katsungaerssorpok, Nâlagkamutdlo
 okarpok: tunlissutât kiviarnavêruk; siutitūmik atautsimigdlūnft ti-
 -gusivfigingilâka, sumigdlo ajortumik iliúngilanga táukua ilānut
 atautsimutdlūnft. ¹⁶Kôramutdlo Môrsase okarpok: akago Nâ-
 -lagkap sānut sarkúmeritse, ivdlitdlo katerssortortatitdlo tamavse,
 ivdlitdlo táukulo Aarunilo; ¹⁷nungutdluse aumausivise tiguvdlugit
 tipigigsäumigdlo ilissivfigalugit, Nâlagkap sānut patdligutdluse nu-
 -ngutdluse aumausivexardluse, tássa aumausivít mardlungnik un-
 -tritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit; ivdlitdlo Aarunilo āma nungut-
 -dluse aumausivexardluse. ¹⁸tauva nungutdlutik aumausivisik ti-
 -guvait aumalerdlugit tipigigsäumigdlo ilissivfigalugit, kekarputdlo
 tovkup nâpítarfiup pâta sujorâne; Môrsasilo Aarunilo taimailior-
 -pútaok. ¹⁹Kôravdle ilagft ilūngaisa táukunúnga katerssortoring-
 -magit tovkup nâpítarfiup pâta sujorānut, tauva Nâlagkap nâlang- 12,5.
 -narssusiata ilagft ilūngaisa ersserfigai. ²⁰Nâlagkavdlo Môrsa- 14,10.
 -silo Aarunilo okalugfigai okardlune: ²¹avigsârsigik uko ilagft, tá-
 -ssángáinax nungúsavâka. ²²táukule kīnamingnik patdlorput okar-

- 27,16. -dlutik: Gûte-â, uvinigdlit tamarmik anernerisa Gûtiat, angut a-
 Júp. 12,10. -tausek ajortuliarmat ilagît ilûngaisa níngautilisavigit? 23 Nâlag-
 -kavdlo Môrsase okalugfigâ okardlune: 24 ilagît okalugfigíkit okar-
 -dlutit: tunuaritse Kôravdlo Dâtanivdlo Apjerâvdlo inigissaisa ava-
 -tânit. 25 tauva Môrsase nikuípok, Dâtanilo Apjerâtdlo ornigpai,
 Israflíktudlo utorkaunertaisa maligpât. 26 ilagîtdlo okalugfigai okar-
 sark. 18,4. -dlune: nigoritse ila angutit ukua iluait sut tovkinit, pigissânigdlo
 súnguamigdlûnft agtuekinase, ajortuliausfnut tamanut ilángutitdluse
 tokokinavuse. 27 tauva tunuarput Kôravdlo Dâtanivdlo Apjerâvdlo
 inigissaisa avatânit; Dâtanile Apjerâtdlo aníput tupermik paine
 kekardlutik nuliatic ernitigdlo mēartatigdlo ilagalugit. 28 Môrsa-
 -silo okarpok: matumûna nalujungnáisause Nâlagkap autdlatíkânga
 suliat máko tamaisa suliarerkuvdlugit, isumavnigdlo píngitsunga:
 29 uko tokugpata sórdlo inuit tamarmik tokussartut, takusarnekar-
 -patalo sórdlo inuit tamarmik takusarnekartartut, tauva Nâlagkap
 autdlatísímásángilânga. 30 takornagkamigdle Nâlagak píngortit-
 -sigpat, nunap karne angmardlugo uko ígpagit pigissait tamaisa
 ilángutdlugit, ûmassut samungnartitdlugit unerivfingmut, tauva na-
 -lujungnáisause angutit ukua Nâlagak asigssorsimagât. 31 pivordlo
 26,9-11. okautsine tamáko nângmagit ivssok kupivok atátigut, 32 nunavdlo
 tugs. 106, karne angmardlugo ívai táuko igdluilo inuitdlo Kôrap ilagissai ta-
 17. 18. -maisá pekutaitdlo tamaisa; 33 ûmavdlutik samungnarput uneriv-
 -fingmut pigissatik tamaisa ilagalugit, nunavdlo matuvai, pîagáu-
 -putdlo ilagît akornánit. 34 Israflíktudle avatangíssut tamarmik
 kimâput nivdlianeránit, okaramik: nunap ékinavátigut. 35 ingnerdle
 Nâlagkamit anivok angutit táuko mardlungnik untritigdlit tatdli-
 -manigdlo kuligdlit tipigigsautigdlíssut nungutitdlugit.
 36 Nâlagkavdlo Môrsase okalugfigâ okardlune: 37 okarit Eliâ-
 -sarimut Aarunip palasip erneranut, aumausivít ikinermit kater-
 -ssorkuvdlugit aumatdlo igerkuvdlugit, ivdlernartitaungmata 38 táu-
 -kua tarnimingnut ajortulissut aumausivê; singartiternekásáputdlo
 tunissivik táukunínga kagdlerkuvdlugo; Nâlagkap sánut aggiung-
 -matigik, ivdlernartitaungmatalo; Israflivdlo kinguaisa nalunaerku-
 -tigísavait. 39 tauva Eliâsarip palasip tiguvaí táuko aumausivít
 kangnúsaussut, ikivkagkat aggiússait, singartiterpailo tunissivik táu-
 -kunínga kagdlerkuvdlugo, 40 Israflip kinguaisa erkáissutigssâník,
 3,10. avdlaussumik Aarunip kinguâríngisâník patdligútoxásángingmat Ná-
 -lagkap sâne tipigigsautigdlísumassumik, Kôratut katerssortortai-
 -sutdlo pinekarkunago, sórdlo Nâlagkap Môrsasíkut okalugfigâne.

⁴¹ akagúngmatdle Israflip kinguai ilagtt ilüngarmik Mórsasimut Aarunimutdlo okalorujulerput okardlutik: ilivse Nálagkap ínugtai tokúpase. ⁴² pivordle ilagtt Mórsasimut Aarunimutdlo katerssû-tilermata, tupek nâpítarfik kiviaramíko sunauvfa nuiap matusi-magâ, Nálagkavdlo nâlangnarssusia erssersok; ⁴³ tauva Mórsasilo Aarunilo tovkup nâpítarfiup sânut píput. ⁴⁴ Nálagkavdlo Mórsase okalugfigâ okardlune: ⁴⁵ përitse ukua ilagtt akornánit, tássángáinak nungúsaváka. táukule kīnamingnik patdlorput. ⁴⁶ Mórsasilo Aarunimut okarpok: aumausivik tigûk tunissivingmit aumalerdlugo ti-pigigsáumigdlo ilissivfigalugo, ilagitdlo orningnasuákit sáimáunar-titdlugitdlo; níngangnerssuak anisimangmat Nálagkap sânit; perdluk pilerêrpok. ⁴⁷ Aarunilo tigusivok sôrdlo Mórsasip okarfigigâne, arpagdlunilo ilagtt akornánut, áríme perdluk pilerêrsimassok inungne; tipigigsautigdlívdunilo inuit sáimáunartípai ⁴⁸ tokussutdlo inússutdlo akornáne kekardlune; tauva perdluk soraersitaovok. ⁴⁹ táukule perdlungmit tokussut tássa arkanek sisamanik túsintigdlit arfinek mardlungnidlo untritigdlit, Kôra píssutigalugo tokussut kisínagit. ⁵⁰ Aarunilo uterpok Mórsasimut tovkup nâpítarfiup pâta sujurânut, perdluk soraersitaussok.

kapitalit 17.

Aarunip ajáupiânik.

¹ Nálagkavdlo Mórsase okalugfigâ okardlune: ² Israflip kinguai okalugfigíkit, ingmíkut sujuaissakatigtt nungutdlugit ajáupí-ssamik atautsimik tigusivfigalugit ingmíkut sujuaissakatigtt sujulerssortânit katitdlugit ajáupíssat arkanek mardluk tigúsagítit, nungutdlugitdlo arke ajáupiainut agdlagtardlugit; ³ kisiáne Aarunip arka agdlásavat Lívip ajáupiânut, ingmíkut sujuaissakatigttngne nâ-lagaussut nungutdlutik ajáupíax atausek pigísangmássuk. ⁴ iliumârpaititdlo tupermut nâpítarfingmut nalunaiautip sânut, ilivsínik nâpitsissarfívnut; ⁵ piunârpordlo tauva, kinigagssama ajáupiâ sivkerumârtok; Israflip kinguaisa uvavnut okalorujungnere nipangersísagavkit, okalorujugfigissarmase. ⁶ tauva Mórsasip okalugfigai Israflip kinguai, sujulerssortaisalo tamarmik tunivât nungutdlutik atautsip ajáupíssamik atautsimik, ingmíkut sujuaissakatigtt ilagí-ssatik nâpertordlugit ajáupíssanik arkanek mardlungnik; Aarunivdlo ajáupiâ ajáupíaisa ilagát. ⁷ Mórsasivdlo ajáupíssat Nálagkap sânut ilivai nalunaiautip tovkanut. ⁸ pivordlo akagúngmat,

Mórsase nalunaiutip tovkanut isermat, sunauvfa Aarunip ajáupiá Lívip inokutaisa piat sivkersimassok pilutagssakardlune kâvekute-kardlunilo kâkortarissanigdlo inerititakardlune. ⁹Mórsasivdlo a-
 -jáupíssat tamaisa Nâlagkap sânit ánpai Israílíp kinguainut ta-
 -manut takutitdlugit, nungutdlutigdlo ajáupíssatik tiguvaít. ¹⁰tau-
 -va Nâlagak Mórsasimut okarpok: Aarunip ajáupiá kingumut na-
 -lunaiutip sânut iliuk torkordlugo, táukunúnga uterīermik píssu-
 -silíngnut nalunaerkutaorkuvdlugo; tauvalo okalorujgtarnere uvav-
 -nut písaerdlit, tokorkunagit. ¹¹Mórsasilo taimailiorpok; sórdlo
 Nâlagkap inákâne taima iliorpok. ¹²Israflivdle kinguai Mór-
 -sasimut okarput: takuváme inússugssaujungnaerpugut, nunguti-
 -taulerpugut, tamavta nungutitaulerpugut. ¹³nalingínak patdligú-
 -niartok, Nâlagkap inekarfanut patdligúniartok tokussaraok. inú-
 -ssugssaujungnaerdluinarneravta?

Epr. 9,4.

kapitalit 18.

palasitdlo Lívikutdlo kivfartútigssáuk píssagssainigdlo.

¹Nâlagkavdlo Aarune okarfigâ: ivdlit ernivitdlo sujuaissaka-
 18,22 t. -tívitdlo ilíngnut ilángutdlutik ivdlernartūmut ajortuliaussut erssú-
 -savase; ivdlitdle ernivitdlo ilíngnut ilángutdlutik palasiússutsiv-
 -sínut ajortuliaussut erssúsavase. ²ãma katángutitit Lívikut naggu-
 -vekatigít sujuaissagkut nagguvekatigígsut patdligutitísavatit ilíngnut
 ilángutdlugit, átavigerkuvdlutit kivfartútarkuvdlutitdlo; ivdlitdle er-
 -nititdlo ilíngnut ilángutdlutik [kivfartúsause] nalunaiutip tovkata
 sâne. ³pârssísáputdlo isumagíssagssatit isumagalugit tuperdlo ta-
 -mât isumagalugo; kisiáne ivdlernartútíp pekutainut tunissiving-
 -mutdlo patdligúsángitdlat, tokokinavuse táukulo ilivsílo. ⁴iling-
 -nutdle atásáput, pârssísáputdlo tupek nâpítarfik isumagalugo,
 tuperme kivfartútigíssariakartut tamaisa isumagísavdlugit; avdlau-
 -ssumígdle ilivsínut patdligútokásángilak. ⁵tauva pârssígítse iv-
 -dlernartút isumagalugo tunissivígdlo isumagalugo, níngangnerssuak
 kingugdlermik nagdliuterkunago Israflíp kinguainut. ⁶takuvat, ka-
 -tángutise Lívikut tiguváka Israflíp kinguaisa akornánit ilivsínut
 túniússaralugit Nâlagkamut túniússatut, tuperme nâpítarfingme kiv-
 -fartútigíssariakartut kivfartútigerkuvdlugit. ⁷ivdlitdle ernivitdlo
 ilíngnut ilángutdlutik palasiússuserse isumagísavarse tunissivingme
 umígssúvdlo tunuane suliaríssagssat tamaisa kivfartútigísavdlugit;

kivfartûtütut túniússatut palasiússuserse túniúpara. avdlaussok patdligúkune tokúnekásavok.

⁸ãma Nâlagkap Aarune oxalugfigâ: takuvat, uvavnut tuni- 3 Mõr. 7,
-ssutaussut ilioragagssat ilingnut pâritípâka, Israflip kinguaise 32-36.
ivdlernartitait tamaisa ilingnut túniúpâka tanínekarnigkut pigssa-
-rerkuvdlugit, erningnutdlo, nâgssâungitsumik ilerkorissagssatut.
⁹mâko pigisavatit ivdlernartorssuarnit ikitagssanit pigssarsiaralugit:
pigdliutigissait tamaisa, tunissutaisa nekigssat tamarmik tunissu-
-taisalo ajortaeruterkússutit tamarmik tunissutaisalo pitdlarna-
-vêrkússutit tamarmik uvavnut âtagaisa ilagissait, tamâko ivdlitdlo
ernivitdlo ivdlernartorssuartut pigisavase; ¹⁰inime ivdlernartor-
-ssuarne nerisavase; angutaussut tamarmik nerisínâusavait; iv-
-dlernartutut pigisavatit. ¹¹mâkulo pigisavatit: túniússait iliora-
-gagssatut tunissutigissait, Israflip kinguaise tunissutaisa nivtar-
-terutigissat tamarmik ilagissait, nâgssâungitsumik ilerkorissagssa-
-tut ilingnut túniúpâka, ernititdlo panisitdlo ilingnut ilángutdlugit;
igdlungnitut minguitsut tamarmik nerisínâusavait. ¹²ûliap pit-
-saunerssai tamaisa vîinigssatdlo tunguata karritdlo pitsaunerssait
tamaisa, naorkârnerit Nâlagkamut túniússagssait, tamâko ilingnut
túniúpâka. ¹³nunânîtit naorkârnere Nâlagkamut aggiússagssait
tamaisa ivdlit pigisavatit; igdlungnitut minguitsut tamarmik neri-
-sínâusavait. ¹⁴Israflime utertínâvérsagkat tamaisa ivdlit pigisa- 3 Mõr. 27,28.
-vatit. ¹⁵igdlissamik angmaissut uvinilingne tamane Nâlagkamut 2 Mõr. 13,2.
aggiússagssaine, inungnilo nerssutauinilo, táuko tamaisa ivdlit
pigisavatit; kisiâne inuit angajugdliliait utertitisavatit, ãma ner-
-ssutautit mingungnartut angajugdliliait utertitisavatit. ¹⁶tâukulo
utertitagssat utertitisavatit kâumat nârêrangássuk, sílvimik tâuku-
-núnga naligititagssangnik síkilit tatdlimat nalingánik, ivdlernar-
-tûtíp síkilia kêrat mardlungnik kuligdlit naligissât erkordlugo.
¹⁷kisiâne ugsigitdlo savatdlo savaussatdlo angajugdliliait utertiti-
-sángilatit, ivdlernartúngmata tâuko; aue tunissivingmut serpar-
-tautigisavatit, tûnuilo tipigigsautigdliutigisavatit, ingnex Nâlag-
-kamut naimajuminartugssak tamâssa. ¹⁸nekaitdlo ivdlit pigisa-
-vatit, taimatut sôrdlo sakíssat nivtarterutigissat agssarkordlo
talerpigdlek pigigitit. ¹⁹tunissutit ilioragagssat ivdlernartut Is-
-raflip kinguaise Nâlagkamut tunissutigissagssait tamaisa ilingnut
túniúpâka, ernititdlo panisitdlo ilingnut ilángutdlugit, nâgssâungit-
-sumik ilerkorissagssatut. angerusek aserfatdlajuitsok nâgssâu-
-ngitsok tâssâusavok Nâlagkap sâne ilingnut kinguâgssangnutdlo

ilingnut ilángutdlugit. ²⁰imalo Nálagkap Aarune okarfigá: nunāne kingornússísangilatit avgūtisisanatitdlo táukua akornáne; uvanga tássa avgūtisiagssat kingornússagssatdlo Israflip kinguaisa akornáne. ²¹Lívidlo kinguainut ata, Israflime pigssarsiat kulinge tamaisa kingornússagssaritípaka kivfartorneránut akigititdlugit, tuperme nâpitarfingme kivfartûtigissariakartut kivfartûtigisangmatigik. ²²kingornalo Israflip kinguaisa tupek nâpitarfik patdlísangilát, ajortuliautigekinavat tokuvdlutigdlo. ²³kisiáne Lívikut kivfartûtigisavait tuperme nâpitarfingme kivfartûtigissariakartut, táukualo erssúsavait ivkua ajortuliait, kingulertgsugassavásine nâgssáungitsumik ilerkorissagssak tamássa; kingornússagssamigdlo pigissakásangitdlat Israflip kinguaisa akornáne. ²⁴mássa Israflip kinguaisa pigssarsiaisa kulinge ilioragagssatut Nálagkamut tuníssutigissait Lívikúnut kingornússagssaritípaka; tamána pivdlugo táukunúnga okarpunga Israflip kinguaisa akornáne kingornússagssamik pigissakásangitsut.

²⁵Nálagkavdlo Mórsase okalugfigá okardlune: ²⁶Lívikut okalugfigíkit ima okarfigalugit: pigssarsiat kulinge Israflip kinguainit ilivsinut kingornússagssarititáka táukunúnga tigussarângavsigik, tauva tamákua ilait tuníssutitut ilioragagssatut Nálagkamut tuníssutigisavase, tássa pigssarsiat kulingisa avgornerisa kulinge. ²⁷tamákulo tuníssutise ilioragagssat ilivsinut karrisut iserterivingmit pissutut ulivkárutitdlo tunguiaivfingmit pissutut isumakartitáusáput. ²⁸taima ilivsisaox tuníssutit ilioragagssat Nálagkamut tuníssutigisavase pigssarsiat kulinge Israflip kinguainit tigussagssase tamaisa taima ilángartardlugit, ilángarnerilo tamáko ilioragagssatut Nálagkamut tuníssutigissagssat Aarunimut palasimut túniútásavase. ²⁹ilivsinut túniúnekartut tamarmik ilait ilioragagssatut Nálagkamut tuníssutigissagssat ilūngaisa tuníssutigisavase ajúnginerssait tamaisa ilángautigissainik ivdlernartitanik ilángartardlugit. ³⁰imalo okarfigíkit: ajúnginerssait ilioragagssatut tuníssutigiguvsigik, Lívikúnut iserterivingmit pigssarsiatut tunguiaivfingmitdlo pigssarsiatut isumakartitáusáput. ³¹nerisínáusavasilo sume nalingínarme, ilivsiló inokutivsiló, tuperme nâpitarfingme kivfartornivsigit akigssarsiarigavsigik. ³²tauva tamáko ajortuliautigisángilase, ajúnginerssait ilioragagssatut tuníssutigiguvsigik, tauvalo Israflip kinguaisa ivdlernartitait nalingínautísangilase, toxúsanasiló.

kapitalit 19.

imermik minguersáumik.

¹áma Nálagkap Mórsasilo Aarunilo okalugfigai okardlune:
²imáipok inatsit Nálagkap inássutigissá, okarame: Israflip kinguai
okalugfigíkit, ilingnut aggiuterkuvdlugo ugsik arnaviak augpalugtok
malungnaitsox inardlütexángitsox uniaumigdlo sule ilissivfigineká- Epr. 9, 18 t.
-ngitsox. ³túniúsavarsilo Eliâsarimut palasimut, táussuma ani-
-sisavâ tangmârfiup avatânut tokutitdlugulo tássane issigititdlune.
⁴auatalo ilâ Eliâsarip palasip tigúsavâ agssangme inuvaisa ar-
-dlânik aup ilâ tovkup nâpitarfiup pâta tungânut serpartautiga-
-lugo arfinek mardloriardlune. ⁵tauvalo ugsik táuna arnaviak
ikivkásavât issigititdlugo, amialo nekâlo aualo anagssamautailo
ilángutdlugit ikivkásavât. ⁶palasivdlo tigúsavai sfterip kissua 3 Mór. 14,
isûpilo ujalugssiagssatdlo aupalujagtut igitdlugitdlo ugsigup ikiv- 4. 49.
-kagaulersup kânut. ⁷palasivdlo atissane errúsavai, uvingmi-
-gutdlo imermik uvfásavok, kingornalo tangmârfingmut pisínáu-
-savok, mingugsimásavdlunile únuk tikitdlugo. ⁸ugsingmigdlo
ikivkartitsissup atissane imermik errúsavai, uvingmigutdlo imer-
-mik uvfásavok mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. ⁹angu-
-tivdlo minguitsup ugsigup táussuma arssai katerssúsavai tang-
-mârfiup avatânut ilivdlugit nunap ilânut minguitsumut, tokorsi-
-másáputdlo Israflip kinguainut ilagíngnut pigerkuvdlugit, imermut
minguersáumut atorkuvdlugit; tunissut ajortaeruterkússut tamássa.
¹⁰táussumalo ugsigup arssainik katerssuissup atissane errúsavai
mingugsimásavdlunilo únuk tikitdlugo. tamássa nâgssáungitsumik
ilerkorissagssak Israflip kinguaine takornartanilo akornavsíne ta-
-kornartaussune. ¹¹tokussumik inûp timânik tokungassumik
agtuissok uvdlut arfinek mardluk mingugsimásavok. ¹²táunalo
tamatumínga ajortaiartisavok uvdlut pingajuáne uvdlutdlo arfinek
áipâne, tauva minguersimalísavok; ajortaiartíngikunile uvdlut pi-
-ngajuáne uvdlutdlo arfinek áipâne, tauva minguersimalísángilax.
¹³nalingínax tokussumik inûp tokussup timânik tokungassumik
agtuissok ajortaiartíngikune Nálagkap inekarfia mingugtísavâ, tar-
-niligdlo táuna Israflimit pîarnekasavok; imermik minguersáumik
serpartaivfiginekángíname mingugtúsavok, mingugssusiata sule áta-
-vigísavâ. ¹⁴inuk tuperme tokugpat inatsit mána atúsavok: tu-
-permut taimáitumut isertut tamarmik tovkuvdlo iluanítut tamar-
-mik mingugsimásáput uvdlut arfinek mardluk; ¹⁵igssoraivftdlo

matusimángitsut kilerúsimassumik matokángitsut tamarmik mi-
-ngugsimásáput. ¹⁶nalinginauvdlo narssap káne panamik toku-
-taussordlúnft tokuínarsimassordlúnft inûp saornalúnft iliverdlúnft
agtoruniuk, táuna mingugsimásavok uvdlut arfinek mardluk. ¹⁷tau-
-va táuna mingugsimassok pivdlugo tigúsavait ivssuma tuníssutip
ajortaeruterkússutip ikivkagaussup arssaisa ilait igssoraivfingmut
ikivdlugit imermigdlo kúgtumik kuivdlugit; ¹⁸angutdlo minguitsok
isûpimik tigúsavok imermutdlo tamatumúnga misugdlugo tuperdlo
pekutitdlo tamaisa tarnigdlitdlo tássanítut tamaisa serpartaivfiga-
-lugit; áma inûp saornanigdlúnft tokutaussumigdlúnft tokuínarsi-
-massumigdlúnft ilivermigdlúnft agtuisimassok [taimailiorfigineká-
-savok]. ¹⁹tássalo minguitsup mingugsimassok serpartaivfigísavá
uvdlut pingajuáne uvdlutdlo arfinek áipáne ajortaiardlugulo uvdlut
arfinek áipáne; tauvalo atissane errorunigit imermigdlo uvfarune
únúkut minguersimásavok. ²⁰nalinginardle mingugsimassok ajor-
-taiartikumángikune, tarnilik táuna p̄arnekasavok ilagít akornánit;
mássa Nálagkap ivdlernartútá mingugtípá imermik minguersáumik
serpartaivfiginekarnane, mingugtúvok. ²¹tamánalo nágssáungitsu-
-mik ilerkorísavát. táussumalo imermik minguersáumik serpar-
-tautigingnigtup atissane errúsavai; imermigdlo minguersáumik
agtuissox mingugsimásavok únuk tikitdlugo. ²²tamarmigdlo mi-
-ngugsimassup agtugai mingugsimalisáput, tarniligdlo táussumúnga
agtuissox mingugsimásavok únuk tikitdlugo.

kapitalit 20.

Merja tokussox. kaersumit imekalersut. Eitumíkut nunartik
.ingerdlavigerkúngikát. Aarune tokussox.

- ¹Israflivdlo kinguai ilagít ilūngarmik Sínip puilassuitsuanut
33,38. píput káumáme sujugdlerme, inuitdlo Kátasime unigput. Merjalo
13,26. tássane tokuvok, tássanilo ilissauvok. ²ilagítde imigssaká-
-ngínamik Mórsasimut Aarunimutdlo katerssorput, ³sakitsailer-
-putdlo inuit Mórsasimut okardlutik: ilumutdle anerningersima-
16,49. -guvta taimane katángutivut anerningermata Nálagkap sáne. ⁴sók
Nálagkap ilagítgsai puilassuitsumut matumúnga pisípisigik, tássane
tokorkuvdluta uvagut nerssutautivutdlo? ⁵sók Egivtinimit ma-
-juartípisigut, maunga pisíkumagavtigut najugkamut matumúnga
ajortumut, siaruarterivfiungitsumut figexángitsumut v̄inekuteká-
-ngitsumut kingmernarssuaxángitsumut, imermigdlúnft pekángit-

-sumut imigssavtínik? ⁶Mórsasile Aarunilo ilagft sãnit tovkup nãpítarfiup pãnut píput, kínamingnigdlo patdlorput; tauvalo Nã-lagkap nãlangnarssusiata ersserfigai. ⁷Nãlagkavdlo Mórsase okalugfigilerpã okardlune: ⁸ajãupiãk tigúk, ilagftdlo katisimatí-sigik, ivdlit angajuvitdlo Aarunip, kaersordlo okalugfigisiuk issi-gititdlugit, tauva imex pigissane túniúkumãrpã, taimalo kaer-sumit imermik anisitsivigísavatit ilagft imitdlugit nerssutautaitdlo. ⁹tauva Mórsasip ajãupiãk tiguvã Nãlagkap sãnit, sórdlo inákãne. ¹⁰Mórsasivdlo Aarunivdlo ilagft kaersup sãne katisimatíkamíkik, okarfigai: tusarniãsassuse, uterítsuse ukorsé, kaersumit matumãnga ^{tugs. 106,ss.} imermik anisitsivigísináusanerpavse? ¹¹Mórsasivdlo agssane kut-dlartípai kaersok ajãupíssaminik anauvdlugo mardloriãrdlune; tauva imex míkingitsox anivox, ilagftdlo imerput nerssutautaitdlo. ¹²Nãlagkavdle Mórsasilo Aarunilo okarfigai: ugperfigingínavsinga, ivdlernartísagaluaravsinga Israflip kinguai issigititdlugit, tamãna pivdlugo ilagft uko apútísãngilase nunamut táukunúnga túniú-ssavnut. ¹³tamãssa imex sakitsaivfik, tássane Israflip ki- ^{2Mór.17,2-7.} -nguaisa Nãlagak sakitsaivfigíãt, táussumalo ivdlernarsivigíai. ¹⁴Mórsasilo Kãtasimit arpãrtunik autdlartitsivox Eitumip kúngianut [okarkussivdlune]: ima okarpox katãngutit Israfle: ili-simavatit nãgdliungnartut atugkavut tamaisa, ¹⁵sujuaissavut Egiv-tinimut samungnarmata, siviúmgdlo Egivtinime nunakaravta, Egivtinimiutdlo ajortumik pingmatigut sujuaissavutdlo; ¹⁶Nãla-gardlo tordlulavfigigavtigo táussuma nipivut tusarai, íngilimigdlo autdlartitsivdlune anisíkãtigut; tássalo Kãtasimípugut, ungalúg-kame nunavit kigdlinganítume. ¹⁷nunat avkutiginãrput-ait? nar-ssautitdlúnt nautsvítldlúnt vínekutigdlit avkutigísãngilavut, pui-lassulianitdlo imísãngilagut; kúngip avkusinerssua atuardlugo ta-lerpiuvdlúnt tungãnut sãmiuvdlúnt tungãnut sangúsãngilagut nunat kãngersimatserdlugo. ¹⁸Eitumivdle akivã: nunaga avkuti-gísãngilat, panalerdlunga nãpikiartokinavavkit. ¹⁹Israflivdlo ki-nguaisa okarfigãt: avkusinerssuãkut majuãsaugut, imigssamau-tingnitdlo imeraluaravta nerssutautivutdlúnt, akilerdlugo piúmãr-pugut; sumik avdlamik piniãngilagut, kisiãne pisugdluta tássú-narkúkumavdluta. ²⁰akivãle: tássúnarkúsãngilatit. Eitumíkut tauva aníput pãriãrtordlugit, inuit amerdlasúvdlutik píssauneratdlo mikinane. ²¹taimaitdlutik Eitumíkut nunartik ingerdlavigerkú- ^{5 Mór. 2,4 t.} -ngilãt Israflíkúnut; taimãitumik Israflíkut avdlamut sãgput ni-gordlugit.

²² Kátasimit autdlaramik Israflip kinguai ilagít ilüngarmik kákamut Hôrimut píput. ²³ Nâlagkavdlo Mórsase Aarunilo oka-lugfigai kákame Hôrime, Eitumikut nunâta kigdlingane, okardlune: ²⁴ Aarune inugtaminut katerssornekásavok, nunamut Is-
20,12. -raflip kinguainut túniússavnut písánginame; tássa kanivnut ute-ríkavse imerme sakitsaivfingme. ²⁵ Aarune ilaserúk erneralo Eliásare majuartitdlugít dlo kákamut Hôrimut; ²⁶ Aarunilo mátaruk atissainik erneranut Eliásarimut atititdlugit; Aarunilo inugtaminut katerssornekásavok tássane tokuvdlune. ²⁷ tauva Mórsase tai-mailiorpok sôrdlo Nâlagak inatsisimassok, kákamut dlo Hôrimut majuarput ilagít ilüngaisa issigititdlugit. ²⁸ Mórsasivdlo Aarune mátarpâ atissainik erneranut Eliásarimut atititdlugit; tauva Aarune tokuvok tássane kâkap kârpiane, Mórsasile Eliásarilo kâkamit aterput. ²⁹ ilagít dlo ilüngarmik misigigamiko Aarune anerninger-sok, tauva kiavât uvdlut pingasunik kuligdlit nâvdlugit, Israflikut tamâkerdlutik.

kapitalit 21.

Aratip kúngia ajugauvfigigát. Mórsase kangnúsaussumik pulateriársússaliortok. ingerdlarkigdlutik Sigútdlo Ougilo ajugauvfigigait.

¹ Arativdle kúngia Kânâkússok kujatâne nunakartok kalerrí-kame Israflí kúnik misiltartortut avkutâtigut aggersunik, tauva Israflí kut sorssugpai, ilaitdlo tigussaralugit autdlarúpai. ² tauva Israflí kut únersúmik únersuíput Nâlagkamut, okardlutik: inuiat uko agssavnut túniúkugkit ungalúgait utertínavevsásavâka. ³ Nâ-
3 Mór. 27, -lagkavdlo tusarpâ Israflí kut nipât Kânâkut túniutdlugit; utertí-
28 t. -navérsarpaitdlo táuko ungalúgaitdlo, najugardlo tamána Hormamik atserpât.

⁴ tauva kâkamit Hôrimut autdlarput ímap kerkuartúp tu-ngânut Eitumikut nunât avarkúkumavdlugo; inuitdle ilalárnek sapilerput ingerdlatitdlutik. ⁵ okalulerputdlo inuit Gútimut Mór-sasimutdlo agssortuivdlutik: sôk Egivtinimit majuartípisigut puilassuitsume tokorkuvdluta? tamána nekigssakaranilo imeká-ngingmat, nekigssak tamána sugdlunartok tarnivta avâkatdlaung-mássuk. ⁶ tauva Nâlagkap inungnut autdlartípai pulateriársúit únartut, táukua kússarpait inuit, inuit amerdlasút Israflí kúne to-kutitdlugit. ⁷ inuit tauva Mórsase ornigpât okardlutik: ajortu-livugut, Nâlagkamut ilingnutdlo agssortuivdluta okalugkavta; Nâ-

1 Kor. 10,9.

-lagax tugsiarfigúk pulateriárssuit uvavtínit pērserkuvdlugit. Mór-
 -sasivdlo inuit tugsíupai. ⁸tauva Nālagkap Mórse okarfigá:
 pulateriárssuk únartok ássiliuk kissungmut nápartitamut ivertit-
 -dlugo; piúmárpordlo, kīnekartok nalingínax táussumínga issi-
 -gingnigtox inūsavok. ⁹Mórse tauva kangnúsaussumik pulate-
 -riárssússaliorpok kissungmut nápartitamut ivertitdlugo; pivordlo,
 pulateriárssúp inuk kīssarāngago, táussumalo pulateriárssússak Juán. 3,14 t.
 kangnúsaussox kiviárāngamiuk inússaraok.

¹⁰Israflip kinguai tássānga autdlaramik Oupūmut tangmárput.
¹¹Oupūmit autdlaramik ituitarissat kerrorssuinut tangmárput pui-
 -lassuitsume Múapikut sánitume sekernup nuissarfiata tungāne.
¹²tássānga autdlaramik kūngūp Sāratip sinānut tangmárput. ¹³tá-
 -ssānga autdlaramik Arnūnip ungatānut tangmárput, táuna puila-
 -ssuitsumīpok Amoríkut kigdlingatigut kūgdľune; Arnūne Múapikut
 kigdľingimássuk Amoríkūnut. ¹⁴tamána pivdlugo Nālagkap sor-
 -ssungnerinik agdľagkane ima okausekarpok: misingnartípok ano-
 -rásuame Arnūnivdlo kūngūne ¹⁵kūnguitdlo kugssangarnāne ig-
 -dľokarfingmut Aarimut sangussune Múapip kigdľinganut apig-
 -sítune. ¹⁶tássānga autdlarput puilassuliamut, puilassuliak táuna
 pivdlugo Nālagax Mórsasimut okarsimassok: inuit katerssúkit,
 imermik tunísavāka. ¹⁷taimane Israflíkut erinalerssorput erniug-
 -kamik matumínga: kagfarit, puilassuliak-ā; erinalerssútigisiuk;
¹⁸puilassuliak nālagarssuit agssagkāt, inuit sujulerssortaisa ang-
 -marāt ilitersūmik, ajáupíssamingnik. puilassuitsumit táus-
 -mānga autdlarput Mátānamut, ¹⁹Mátānamitdlo autdlarput Nagga-
 -ľialimut, Naggalialimitdlo autdlarput Bāmūtimit, ²⁰Bāmūtimitdlo
 autdlarput kōrkumut Múapíkut narssānitumut Piskap kingingnera
 inuilaussup kulā tungāľitdlugo.

²¹Israflíktudlo arpártunik autdlartitsíput Sígūmut Amoríkut
 kúngiānut okarkussivdlutik: ²²nunat avkutigilarput; narssautinut-
 -dlūnft nautsřvingnutdľūnft vīnekutilingnut sangúsāngilagut, puila-
 -ssulianitdlo imísāngilagut; kúngip avkusinerssua atuásavarput
 nunat kāngersimatserdlugo. ²³Sígūvdle nunane Israflíkūnut inger-
 -dlavigerkúngilā, kisiāne ínugtane tamaisa katerssorpai Israflíkut
 ánivigalugit puilassuitsumut; Jāsamutdlo pigame Israflíkut sor-
 -ssugpai. ²⁴Israflíktudle perdlugtípāt panap kīnānik, nunālo pi-
 -gilerpāt Arnūnimit Jápordlo tikitdlugo Amunivdlo kinguai kig-
 -dľigalugit; Amunip kinguaisa kigdľingat ajornartitaungmat. ²⁵tai-
 -maitdlutik Israflíkut ungalūgkat tamāko tamaisa tiguvaít nuna-

-karfigilerdlugitdlo Amoríkut ungalúgait tamaisa, Hfspûne nuna-
-karfinguartailo tamaisa. ²⁶ Hfspûne tássaungmat Sígûp Amoríkut
kúngiata igdlokarfia; táussuma Mûapíkut kúngiat sujugdlex sor-
-ssugkamiuk nunânik arsârsimagâ Arnûne tikitdlugo. ²⁷ tamána
pivdlugo pitsiortut ima okausekarput: Hfspûnimut piartoritse,
Sígûp igdlokarfia karmarnekasavok aulajaitdlivdlugo. ²⁸ ingnek
Hfspûnimit aningmat, ikualanek aningmat Sígûp igdlokarfianit, ta-
-matuma nungúpâ Aare Mûapip pia Arnûnip kákánguisa nálagait
ilángutdlugit. ²⁹ erkanak Mûape; ptagauvuse, Kâmorsip inugtai
ukorsê, ernine túniungmagit kimâssúngortitdlugit paninilo autdla-
-rutititdlugit Sígûmut Amoríkut kúngiánut. ³⁰ pisigsaravtigik Hfs-
-pûne pigiungnaerpât [erkâlo] Dípûne tikitdlugo, piunérúpavutdlo
Nûvfa tikitdlugo Mípamut kigdligtok. ³¹ taima Israílíkut Amo-
-ríkut nunâne nunakalerput. ³² Mórsasilo autdlartitsivok Jaisere
misiligkiartorkuvdlugo; tauva nunakarfinguartai tiguvait, Amori-
-kudlo tássanítut kimâtipait.

³³ tauva sanguvdlutik Bâsanip avkutâgut majualerput; Ou-
-givdle Bâsanip kúngiata ánivigai inugtane tamaisa ilagalugit sor-
-ssugkumavdlune Eitrîme. ³⁴ Nálagkavdlo Mórsase okarfigâ: er-
-sigísángilat, agssangnut túniúkavko inugtai tamaisa ilángutdlugit
nunâlo ilángutdlugo; taimailiorfigísavat sôrdlo Sígût Amoríkut
tugs. 135, kúngiat Hfspûnime nunakartok iliorfigigit. ³⁵ perdlugtípaiddlo táuna
^{10-12.} ernerilo inugtáilo tamaisa aniguissumik táussuma ilagigaluanik a-
-miákuerutdlugo; nunâlo pigilerpât.

kapitalit 22.

Bíliamip Israílíkut perdlorkúsagai.

¹ Israílívdlo kinguai tássanga autdlaramik tangmârpút Mûa-
-píkut narssânú kúgaitsumut, Jôrtanip ungatânú Jêriggup na-
-lânú. ² Bâlavdlo Sípôrip ernerata takuvai tamaisa Israílíkut
kanok iliornerre Amoríkúnú; ³ Mûapíkutdlo ersingâlerput inuiait
táuko pivdlugit, amerdlakingmata; sujôragilerpaiddlo Israílíp ki-
-nguai. ⁴ tauva Mûapíkut okalugput Mitiâkut utorkaunertainut:
mâna inugpagssuit ukua erkarput tamât suerúkalugtuarpât, sôrdlo
ugsigup narssame naussut suerútarai. Bâlardle Sípôrip ernera
taimane Mûapíkut kúngigât. ⁵ táuna arpártunik autdlartitsivok

Jât. 11. Bíliamimut Btorip erneranú, Pítôrimut kúgssúp sinâne inugtaisa
sark. 2,14. nunâne ítumut, kaerkuvdlugo, okarkussivdlune: ata, inuiait Egiv-

-tinimit anissut tamássa nunap kâ matórpát, akivne unerarput. ⁶ káissassutit-ait, inuiaitdlo táuko perdlorkúsagítit pivdlunga, uvav-nut píssauvatdľákingmata; perdlugtísináusaneríka nunamitdlo kimátísínauvdlugit; mássa nalúngilanga ivdlit pivdľuarkussat piv- ^{Júp. 3,s.} dľuarkussaussartok, perdlorkussatdlo perdlorkussaussartok. ⁷ Múapíkutdlo utorkaunertait autdľarput Mťiākut utorkaunertait ilagalugit angákuarningnermutdlo akigssax nagsataralugo; Bľliamimutdlo tikiúkamik Bľlap okausê táussumúnga okauserait. ⁸ okarfigailo: tamáne únuigítse, tauva akiumárpavse sórdlo Nálagkap okalugfigiumáranga. tauva Múapíkut nálagarssuisa Bľliame unigfigát. ⁹ Gútidlo Bľliame tikípá okardľune: kíkut-uko angutit ilingnítut? ¹⁰ Bľliamivdlo Gúte akivá: Bľlak Sípórip ernerá Múapíkut kúngiat uvavnut okariartortitsivok: ¹¹ ata, inuiait Egivtinimit anissut nunap kâ matórpát; káissassutit, perdlorkúsagítit pivdlunga, sorssugfigisínáusaneríka kimátísínauvdlugitdlo. ¹² Gútidlo Bľliame okarfigá: ingerdľakátigísángilatit, inuiait táuko perdlorkúsángilatit, pivdľuarkussaungmata. ¹³ tauva Bľliame uvdlākut makíkame Bľlap nálagarssuartaínut okarpok: nunavsínut angerdľáinarítse, Nálagkap ilivsínut ilaorkúngingmanga. ¹⁴ Múapíkutdlo nálagarssue pikíput, Bľlarmutdlo tikiúput okardľutigdlo: Bľliamip ilauvfigiumángilátigut. ¹⁵ tauva Bľlak āma autdľartitserkigpok nálagarssuarnik ivkunánga amerdľanerussunik pingárnerussunigdlo; ¹⁶ táukulo Bľliamimut tikiúkamik okarfigát: ima okarpok Bľlak Sípórip ernerá: uvavnut piartortailisínavérit-ait, ¹⁷ atarkinartingásagavkit, kanordlo okarfigigungma taimardľuínax iliorumárpunga; kaigínait, inuiait uko perdlorkúkit pivdlunga. ¹⁸ Bľliamivdlo Bľlap kivfai akivai okarfigalugit: Bľlap tunigaluar-panga igdlune silvimigdlo kúltimigdlo ulivkárdľugo, taimáitok Nálagkap Gútima okausia kángersínáungilára mikissumigdlúnft angisúmigdlúnft kanok iliúsavdlunga. ¹⁹ tamáne únuissassuse-ait ilivsisax, nalunásángilax Nálagkap kingugdľermik kanok okalugfigiumárneránga. ²⁰ tauva Gútip Bľliame tikípá únuácut okarfigalugo: angutit táuko kaerkujartordľutit aggersimagpata, tauva pikivdlutit ingerdľakátigíkit; kisiáne okausax ilingnut okauserissagssara táuna námagsísavat. ²¹ tauva Bľliame uvdlākut makíkame siutitúne kimugtigingnek igsiautserpá, Múapíkutdlo nálagarssuartaít ingerdľakátigai. ²² Gútidle níngangnerá katsungailerpok ingerdľalermat; Nálagkavdlo íngilia avkusinermut kekariartorpok agssortorumavdlugo; táunalo siutitútimine kimugsersok

kivfane inúsugtut mardluk ilagalugit. ²³ siutitúvdlo issigá Nálagkap íngilia avkusinerme kekartok panálo amusimassok tigumiagá; siu-
-titórdlo avkusinermit sakigpok nunáinarmut pivdlune, Bfliamivdle
siutitók unatarpá avkusinermut sangutiniardlugo. ²⁴ tauva Nâ-
-lagkap íngilia avkusinikitsumut kekariartorpok nautsvít vīneku-
-tigdlit akornánut igdlugtut karmalingmut. ²⁵ siutitúvdlo Nálagkap
íngilia issigigamiuk karmamut tulorpok Bfliamip isigá karmamut
mingiutdlugo; tauva unatarkigpá. ²⁶ Nálagkavdlo íngilia āma nūg-
-pok nivnítúnguamut kekariartordlune talerpingmutdlūntt sāmīng-
-mutdlūntt sakigfigssakángitsumut. ²⁷ siutitúvdlo Nálagkap íngilia
issigigamiuk akupivok Bfliamip atágut; tauva Bfliamip níngang-
-nera katsungailerpok, siutitórdlo unatarpá ajáupíssaminik. ²⁸ tauva
2 Pítr. 2, Nálagkap angmarpá siutitúp karna Bfliamimut okalulersitdlugo:
15. 16. sugavkit māna pingasoriardlutit unatarpinga? ²⁹ Bfliamivdlo siu-
-titók akivá: silaiserivfigigangma; ilumutdle panamik tigumiaka-
-ruma, tokorkajakávkít māna. ³⁰ siutitúvdlo Bfliame okarfigá:
uvangáungínerpunga siutitútít taimanile kimugserfigissartagkat uv-
-dlok mána tikitdlugo? taimailiorfigissarnerpavkit? okarpordlo:
2 kúng. 6, nágga. ³¹ tauva Nálagkap ulérpai Bfliamip issai, takulerpálo Nâ-
17-20. -lagkap íngilia avkusinerme kekartok panálo amusimassok tigu-
-miagá; tauva sikigpok kīnaminik patdlordlune. ³² Nálagkavdlo
íngiliata okarfigá: sók siutitútít unatarpiuk māna pingasoriardlutit?
takuvat, anisimavunga agssortorumavdlutit, tamána aserornartumut
avkutaungmat tákuvne. ³³ siutitúvdlo takugaluaraminga tássa pi-
-ngajugssānik avssaerniarpānga; avssaerniāngigpanga māna pater-
-kajakávkít tokutdlutit siutitórdlo ūmatitdlugo. ³⁴ tauva Bfliame
Nálagkap íngilianut okarpok: ajortuliarpunga, mássa naluvdlunga
avkusinerme kekartutit avssiásavdlunga; mánale iluaríngíkungma
utísaunga. ³⁵ Nálagkavdlo íngiliata Bfliame akivá: angutit táuko
ingerdlakatigíkit, kisiāne okausek ilingnut okauserissagssara táuna
kisiat okauserísavat. tauva Bfliamip Bálap nálagarssuartaí inger-
-dlakatigai. ³⁶ Bálavdle Bfliame aggersok tusaramiuk, páriartor-
-dlugo autdlarpok Múapíkut ungalúgānut Arnúnip kigdlingane
tássa nunap kigdlerpiāne ítumut. ³⁷ Bálavdlo Bfliame okarfigá:
autdlartitsivigigavkit kaerkuvdlutit, sórme tauva orningilinga? ilu-
-mut atarkinartísínáungíneravkit? ³⁸ Bfliamivdlo Bálak akivá: ta-
-mássa ornigpavkit; nalingínarnik okausekarsínaunerpunga? okau-
-sex Gútíp kanivnut ilissá okauserísavara. ³⁹ tauva Bfliamip Bálak

ingerdlakatigâ, tikiúputdlo Kériat-Húsütimut. ⁴⁰Bálardlo pig-
-dlfvok ugsingnik savanigdlo, autdlartitsivordlo Bfliamimut nála-
-garssuarnutdlo ilagissainut.

kapitalit 23.

Bfliame perdlorkussísagaluarame pivdluarkussisok.

[kap. 22.] ⁴¹uvdläkutdlo Bálap Bfliame ilaserâ, majuartípálo
Bálip kingigtúnguinit, tássánga inuiait isuat issigâ. ¹Bflia-
-mivdlo Bálak okarfigâ: tamáne tunissiviliünga arfinek mardlungnik,
ugsigitdlo arfinek mardluk savarssuitdlo arfinek mardluk tássane
uvavnut upalungaersákit. ²Bálardlo taimailiorpok sõrdlo Bfliame
okartok, tauvalo Bálardlo Bfliamilo tunissivingne pigdliput nu-
-ngutdlugit ugsingmik savarssuarmigdlo. ³Bfliamivdlo Bálak o-
-karfigâ: tunissutivit ikivkagagssap saniane kekariit; uvanga aut-
-dlaratdlásaunga, Nálagkap naláukiartúsanerânga; kanordlo ta-
-kungnigtigpanga nalunaerfigiumârpavkit. autdlarpordlo kákángua-
-mut merkuitsumut. ⁴Gútivdlo Bfliame naláupâ; táussumalo
okarfigâ: tunissivít arfinek mardluk pissarársarpâka tunissivingne
nungutdlugit ugsingmik savarssuarmigdlo pigdlívdlunga. ⁵Nálag-
-kavdle okausigssak Bfliamip karnanut ilivâ okardlunilo: Bálak
uterfigúk taimalo okardlutit. ⁶uterfigigamiugdlo tássa-una ke-
-kartok tunissutime ikivkagagssap saniane Múapíkut nálagarssue
tamaisa ilagalugit. ⁷tauva okautse anípâ okardlune: Sêria-
-mit aisipânga Bálap Múapíkut kúngiata, pavssuma kákainit:
karrít, Jáko perdlorkuguk pivdlunga; karrít, Israfle okauserdlug-
-figúk. ⁸kanok ilivdlunga perdlorkúsavara Gútip perdlorkúngisâ?
kanok ilivdlunga okauserdlugfigísavara Nálagkap okauserdlugfigí-
-ngisâ? ⁹mássa ivnârssuit kârpiänit issigâra, kákánguanit ki-
-merdlórpara. takuvatit, inuiait uko ingmikut inekásáput, akimá-
-ngitsunut ilángutinekásángitdlat. ¹⁰kiatok kisísavai Jákup ka-
-ssernertut íssusê, Israflip avgornerisa sisamaisa amerdlássusê?
tarniga tokugile perkusersuitsut [ukua] tokugssânik, naggatigssa-
-ralo táussumatut ikile. ¹¹tauva Bálak Bfliamimut okarpok:
kanok iliorfigilerpinga? piartortikivkit kíngarssortika perdlorkor-
-kuvdlugit, sunauvfale pivdluarkuvatit. ¹²akivâlo okardlune: ma-
-leruagagssaríngínerpara Nálagkap kanivnut ilissâ okauserísavdlugo?
¹³Bálavdlo okarfigâ: najugagssamat avdlamut áiparigatdlánga, tá-

24,1.

1 Mór. 13,16.

22,38.

-ssánga issigerkuvdlugit; kisiáne isuinát takúsavat, ilūngaisa ta-
 -kúsángilatit; tássángalo perdlorkúkit pivdlunga. ¹⁴ilaserálo nar-
 -ssamut kinerdlerfingmut, Piskap kingingneranut; tunissivilior-
 -pordlo arfinek mardlungnik tunissivingne nungutdlugit ugsingmik
 23,a. savarssuarmigdlo pigdlívdune. ¹⁵Bálardlo okarfigá: máne tuní-
 -ssutivit ikivkagagssap saniane kekarit, ūnga nalautsartúsaunga.
¹⁶Nálagkavdlo Bliame naláupá, okausigssardlo karnanut ilivá o-
 -kardlunilo: Bálax uterfigúk taimalo okardlutit. ¹⁷tíkikamiugdlo
 tássa-una kekartok tunissutime ikivkagagssap saniane Múapíkut
 nálagarssue ilagalugit. Bálavdlo aperá: Nálagak kanok okarpa?
¹⁸tauva okautse anípá okardlune: nikuigit, Bálax, tusardlutitdlo;
 siúmigsánga, Sípôrip ernera ūmá. ¹⁹Gúte inūnginame sagdlúsá-
 -ngilax, inūp kitornaríngingmane perkigsimísángilax. kanok oka-
 -rame taimailiúsánginerpa? kanok okalugkame aulajangiúsánginer-
 -dlugo? ²⁰takuvat, pivdluarkusserkuvdlunga tuninekarpunga; piv-
 -dluarkussivok, uvangalo utertínek saperpara. ²¹nágdliungnartok
 Jákume kiviarniaráine nâme, erdlokinartok Isratlime takuniaráine
 nâme; Nálagak Gútime ilagá, kúngime tipaitsungártut najortigai.
²²Gútip Egivtinimit majuartípá; ugsigpárssúp xtmássusia pigá.
²³serratigssaxángingmat Jákume angákuautigssaxaranilo Isratlime;
 nagdlíutugssákut okarumárput Jáko pivdlugo Isratlilo pivdlugo,
 Gúte kanok iliormat. ²⁴takuvatit inuiait uko nikuikumártut lfu-
 1 Mór. 49,a. -visut utorkartut, lfuverssuartut piúkôrumártut; akupísángilax ki-
 -siáne aligtugkat nererérunit, tokutatdlo aue imerérunit.
²⁵tauva Bálax Bliame okarfigá: perdlorkujumángikugkit piv-
 -dluarkúsángilatitaok. ²⁶Bliamivdle Bálax akivá okarfigalugo:
 okalugfigínginerpavkit okardlunga: tamaisá Nálagkap okauseriuma-
 -ssai maligdlugit písassunga? ²⁷Bálavdlo Bliame okarfigá: áipa-
 -rínga-ait, najugagssamut avdlamut písasavavkit; Gútip iluariu-
 -márnerátit tássánga perdlorkorkuvdlugit pivdlunga. ²⁸Bálavdlo
 Bliame ilaserá Piôrip kingingneranut inuilaussup kulánut. ²⁹tauva
 Bliamip Bálax okarfigá: tamáne tunissiviliūnga arfinek mardlung-
 -nik, ugsigitdlo arfinek mardluk savarssuitdlo arfinek mardluk
 tássane uvavnut upalungaersákit. ³⁰Bálardlo taimailiorpox sôrdlo,
 Bliame okartok tunissivingne nungutdlugit ugsingmik savarssuar-
 -migdlo pigdlívdune.

kapitalit 24.

Bfliamip takordlúgkerssárutai kingugdlít.

¹ Bfliamile misigilerame Nálagkap iluarigâ Israile pivdluar- 23, s. 15.
 -korkuvdlugo, sujugdlermigsut písaerpok, serratigssanik nalaut-
 -sstartortaraluarama, kisiáne kine puilassuitsumut sangmisípâ. ² i-
 -ssinilo ârdlortikamigit Israillikut issigai tangmârsimassut ingmíkut
 nagguvekatigit ingmíkórtardlutik; Gûtivdlo anernerata kulangerpâ.
³ tauva okautse anípâ okardlune: okarpok Bfliame Btorip ernera,
 okarpok angut uisitaussok, ⁴ okarpok Gûtíp okalungnerinik tu-
 -saissook, ajugakángitsup takordlôrtitainik takordlúissook, patdlo-
 -rame issai ulérnekartut: ⁵ ata, sakiminakissut tupisit, Jáko-â,
 inigissatit, Israile-â. ⁶ siaruarput kúnguatut, nautsvigsut kúgssuit
 sinaine ítutut, orpigsut áluisut Nálagkap ikússugaisut, ssterisut
 imilingme naussutut. ⁷ kátauâ imermik uterssúsavok, kinguâg-
 -ssailo imerssuartut ilisáput; kúngia Aagangmit angnerujumârpok,
 nálagaufialo akitsísavok. ⁸ Gûtíp Egivtinimit majuartípâ; ugsig-
 -pârssúp kímássusia pigâ. akimángitsut angnikitdliortitsissine
 nerisavai saorne kákulârdlugit karssunilo sekumitsisigalugit. ⁹ pú-
 -pok, patdlungavok lfuvisut, lfuvisut utorkartut; kia nikuitisavâ? 1 Mór. 49, s.
— 12, s.
 pivdluarkunarsilit ilingnik pivdluarkussissut, perdlorkunarsilit i-
 -lingnik perdlorkussissut. ¹⁰ tauva Bâlap níngangnera katsu-
 -ngailerpok Bfliamimut, agssanilo erssârtarpai okarfigalugulo: kaer-
 -kugivkít kíngarssortíka perdlorkorkuvdlugit, sunauvfale tássa pi-
 -ngasoriardlutit pivdluarkuvatit. ¹¹ mánalo najugkangnut kimâgí-
 -nait; okaraluarama atarkinartikumavdlutit, mássale Nálagkap
 atarkinarterkúngilátit. ¹² Bfliamivdlo Bâlak akivâ: arpártitatit-
 -dlúnt uvavnut autdlartitatit okalugfigingínerpâka okardlunga:
¹³ Bâlap tunigaluarpanga igdlune sílvimigdlo kúltimigdlo ulivkâr-
 -dlugo, taimáitok Nálagkap okausia kângersináungilara ajúngitsú-
 -migdlúnt ajortumigdlúnt iliúsavdlunga isumavnik; Nálagkap o-
 -kauseriumassâ okauserisavara. ¹⁴ mánale ata, ínugtavnut anger-
 -dlalerpunga; karrít, sujúnersúsavavkit, inuiait ukua ínugtatatit
 kanok iliorfigiumârait uvdlugssane kingugdlerne. ¹⁵ tauva okautse
 anípâ okardlune: okarpok Bfliame Btorip ernera, okarpok angut
 uisitaussok, ¹⁶ okarpok Gûtíp okalungnerinik tusaissok. kutsing-
 -neruvsártuvdlo ilisarnartitainik ilisarssissook, ajugakángitsup ta-
 -kordlôrtitainik takordlúissook, patdlorame issai ulérnekartut: ¹⁷ ta-
 -kujumârapara, mánáungitsordle; issigiumârapara, kaníngitsordle;

Mat. 2.2. uvdloriak Jäkumit nuiumârpok, kúngivdlo tigumiâ Israflimit er-
 sark. 22,16. -sserumârpok; Múapip pingârnerssai táussuma sekumisísavai sor-
 -ssugkajugtorssuitdlo tamaisa aserorterdlugit. ¹⁸Eitumilo pigine-
 -kásavok, kíngarssortálo Stare piginekásavok, Israflile píssaussutut
 iliúsavok. ¹⁹Jäkumit pissok nálagaujumârpok, ungalúgkanitdlo
 amiákússut piunêrutísavai. ²⁰Amalákutdlo takuleramigit o-
 -kautse anípâ okardlune: Amalak akimángitsut sujugdlerarât,
 kingugdligssaisale nungutitaunigssak ornigpât. ²¹Kínúitdlo ta-
 -kuleramigit okautse anípâ okardlune: inigssiat aulajáipok, ine-
 Op. 3. 4. -karfit ivnamítípat. ²²kisiáne Kainimik pèrsitsissokarumârpok,
 Asôrimut autdlarutserdlutit. ²³ãmalo okautse anípâ okardlune:
 erkanak, kiname inújumârpa Gúte taimailisitsigpat? ²⁴umiarssuit
 Kíttit tungânit pissut Asôre pexítikumârpât, Eiperilo pexítiku-
 -mârpât; táussumátaordlo nungutitaunigssak ornigpâ. ²⁵Bí-
 -liamilo pikivdlune autdlarpok najugkaminut uterdlune; âmátaok
 Bálak ingerdlavingmigut ingerdlavok.

kapitalit 25.

Israflíikut pinerdlugtut pitdlarnekartutdlo.

¹Israflíikutdlo mángertínertúne nunakarput, inuitdlo arnau-
 -nerilerpait Múapíikut panê, ²táukualo inuit kaerkussarait Gúti-
 31,16 t. -mingnut pigdlfssarângamik, inuitdlo nerissarput Gútllo patdlor-
 -figissardlugit. ³taima Israflíikut Bále-Piôrimut ilángungmata
 Nálagkap níngangnera katsungailerpok Israflíkúnut, ⁴Nálagkavdlo
 Mõrsase okarfigâ: inungne náлагаussut tamaisa tigúkit Nálagkap
 sáne nivíngardlugit sekernup naláne, Nálagkap níngangnera kat-
 -sungaitsox Israflíkúnit tunuartínekarkuvdlugo. ⁵tauva Mõrsasip
 Israflíikut erkartüssissait okarfigai: nalingínaup tokutdligit inoku-
 -tine Bále-Piôrimut ilángúsímassut. ⁶sunauvfale angut Israflíp
 kinguaisa ilát tikiútox arnak Mítiáikut ilát katángutiminut aggiut-
 -dlugo Mõrsasip issigernane Israflíivdlo kinguaisa ilágt ilúngarmik
 issigernáne, mássalo táuko kiassut tovkup nâpítarfiup pâta su-
 -jorâne. ⁷Pniarsivdle, Eliásarip ernerata, Aarunip palasip er-
 -nutâta, takugamigit níkuípok ilágt akornánit, kalugiussardlo ti-
 -guvdlugo ⁸angut táuna Israflíkússok maligpâ issertoriartorfianut,
 táukulo mardluk tamaisa kapivdlugit tokúpai, angut táuna Israfl-
 -líkússok arnardlo táuna akuágut kapivdlugo; tauva perdluk so-

-raersitauvok Israflip kinguaine. ⁹perdlúkutdlo tokutaussut tássa 1 Kor. 10,^s. mardlungnik kulilingnik sisamanigdlo túsintigdlit.

¹⁰Nálagkavdlo Mórsase okalugfigâ okardlune: ¹¹Pñiarsip, tugs. 106, Eliásarip ernerata, Aarunip palasip ernutâta, kamangnera Israflip kinguainit tunuartípâ ilungersornerminik, akornáne ilungersûtigi-gaminga, taimáitumigdlo Israflip kinguai nungutíngiláka ilunger-sornivne. ¹²tamána pivdlugo okarit: takuvat, angerusiga erkig-sinartok táussumúnga túniúpara; ¹³angerusek nágssáungitsumik palasiússutaussok táussuma pigisagâ, kinguágssaisalo pigisagât kingornagut, imáitok pivdlugo: Gùtine ilungersûtigigamiuk, Israflivdlo kinguai sáimáunartíkamigit. ¹⁴angutivdle táussuma Israflíkússup arnak Mítiäkut ilât ilagalugo tokutaussup arka tássa Símere Sálúp ernerata, Símiükut sujuaissakatigígsortaisa ilaisa sujulerssortât. ¹⁵arnavdlo táussuma Mítiäkut ilâta tokutaussup arka tássa Korsipe Suerip pania, táuna Mítiäkúne sujuaissakatigít ilaisa inuiaussut nálagarigât.

¹⁶ãma Nálagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ¹⁷Mítiäkut angnikitdliortísigik perdlugtitdlugitdlo, ¹⁸táukua angnikitdliorting-mase perkusersûnermingnik, perkuserdlugtulivfigingmase Piðrimik katángutimingnigdlo Korsipimik Mítiäkut sujulerssortâta panianik, taimane tokutaussumik Piðre pivdlugo perdluk nagdliungmat.

kapitalit 26.

inuit áipagssânik kisínekartut.

¹pivordlo perdlúp kingornagut, tauva Nálagkap Mórsasilo Eliásarilo Aarunip palasip ernerata okalugfigai okardlune: ²Israflip kinguaisa ilagít ilüngarmik amerdlássusê kisísigik, mardlungnik kulilingnik ukiugdliit kângiútutdlo, ingmikut sujuaissakatigít ingmíkôrtítardlugit, Israflíkúne sorssugtugssanut ilángúsímassut tammaisa. ³tauva Mórsasivdlo Eliásarivdlo palasip okalugfigait Múapíkut narssâne kúgaitsume, Jôrtanip ungatâne Jéríggup nalâne, okardlutik: ⁴mardlungnik kulilingnik ukiugdliit kângiútutdlo [kisínekásáput], taimatut sôrdlo Nálagkap Mórsase inákâ Israflivdlo ^{1,1} tt. kinguai Egivtinimit anissut.

⁵Rûpine tássa Israflip angajugdliiliã; Rûpinip kinguai: Hânôk, táuna nagguvigât Hânûkut erkardlerít; Palô nagguvigât Palûkut erkardlerít; ⁶Hítserûne nagguvigât Hítserûnikut erkardlerít; Karne nagguvigât Karmíkut erkardlerít. ⁷tássáput Rûpiníkut erkard-

-dlerfigsortait, táukunane nautsorssugáuput sisamanik kulilingnik pingasunigdlo túsintigdlit arfinex mardlungnigdlo untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit. ⁸ Palûvdle ernerisa ilagât Eliâve, ⁹ Eliâ-
 -vividlo ernerai Nimûfle Dâtanilo Apjerâtdlo; tássa Dâtane táuna
 16,1 tt. -rartortut Kôrap katerssortortai ilagalugit, taimane Nâlagkamut
 akerartoramik; ¹⁰ nunavdlo karne angmarâ ivdlugitdlo táuko Kô-
 -ralo, taimane katerssortut tokungmata, angutit mardlungnik un-
 -tritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit ingnerup nungutingmagit, tai-
 -malo nalunaerkutigssángormata. ¹¹ kisiâne Kôrap kinguai tokú-
 -ngitdlat. ¹² Símiûp kinguai ingmikut erkardlerit: Nimûfle
 nagguvigât Nimûflikut erkardlerit; Jámine nagguvigât Jáminikut
 erkardlerit; Jággine nagguvigât Jágginikut erkardlerit; ¹³ Sêra
 nagguvigât Sêrákut erkardlerit; Sâvdle nagguvigât Sâvdlikut er-
 -kardlerit. ¹⁴ tássáuput Símiûkut erkardlerfigsortait, mardlungnik
 kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit.
¹⁵ Gâtíp kinguai ingmikut erkardlerit: Sivfûne nagguvigât Siv-
 -fûnikut erkardlerit; Hagge nagguvigât Haggikut erkardlerit; Sûne
 nagguvigât Sûnikut erkardlerit; ¹⁶ Osne nagguvigât Osnikut er-
 -kardlerit; Eere nagguvigât Eerikut erkardlerit; ¹⁷ Arûte nagg-
 -vigât Arûtikut erkardlerit; Arîle nagguvigât Arílikut erkardlerit.
¹⁸ tássáuput Gâtíp kinguaisa erkardlerfigsortait, táukunane naut-
 -sorssugáuput sisamanik kulilingnik túsintigdlit tatdlimanigdlo un-
 -tritigdlit. ¹⁹ Jûtap ernere: Gérilo Ounânilo, táukule tokúput
 Kânâp nunâne. ²⁰ Jûtap kinguai ingmikut erkardlerit tássa uko:
 Sfla nagguvigât Sflákut erkardlerit; Pêrase nagguvigât Pêrásikut
 erkardlerit; Sêra nagguvigât Sêrákut erkardlerit. ²¹ Pêrásivdlo
 kinguai tássa uko: Hítserûne nagguvigât Hítserûnikut erkardlerit;
 Hâmule nagguvigât Hâmúlikut erkardlerit. ²² tássáuput Jûtap er-
 -kardlerfigsortai, táukunane nautsorssugáuput arfinex mardlungnik
 kulilingnik arfinilingnigdlo túsintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit.
²³ Lisagssârip kinguai ingmikut erkardlerit: Tûla nagguvigât Tû-
 -lákut erkardlerit; Puva nagguvigât Puvákut erkardlerit; ²⁴ Jásûve
 nagguvigât Jásûvikut erkardlerit; Símerûne nagguvigât Símerûní-
 -kut erkardlerit. ²⁵ tássáuput Lisagssârip erkardlerfigsortai, táuku-
 -nane nautsorssugáuput arfinilingnik kulilingnik sisamanigdlo túsint-
 -tigdlit pingasunigdlo untritigdlit. ²⁶ Spulûp kinguai ingmikut
 erkardlerit: Sérát nagguvigât Sérátikut erkardlerit; Eilune nagguvigât
 Eilunikut erkardlerit; Jálfle nagguvigât Jálflíikut erkardlerit. ²⁷ tá-

-ssáuput Sípulūkut erkardlerígsortait, táukunane nautsorssugáuput arfinilingnik kulilingnik túsintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit.

²⁸ Júserfip kinguai ingmícut erkardlerít: Mánarsilo Eivfarátdlo.

²⁹ Mánarsip kinguai: Mággere nagguvigát Mággerícut erkardlerít; Mággerivdlo ernertârâ Gíliat; Gíliat nagguvigát Gíliatícut erkardlerít.

³⁰ ukulo Gíliatip kinguârai: Jísere nagguvigát Jísereícut erkardlerít; Hílak nagguvigát Hílakut erkardlerít;

³¹ Asriale nagguvigát Asrialícut erkardlerít; Saggíme nagguvigát Saggímícut erkardlerít;

³² Simíta nagguvigát Simítácut erkardlerít; Hívfere nagguvigát Hívferícut erkardlerít.

³³ Hívferivdle ernera Silavgát ernexángilax, panekardlune kisiáne; tamássalo Silavgátip panísa arke: Mágila, Nûga, Hûgdla, Milka, Tera.

³⁴ tássáuput Mánarsip erkardlerígsortai, táukunane nautsorssugáuput tatdlimanik kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit arfinex mardlungnigdlo untritigdlit.

³⁵ tamássalo Eivfarâp kinguai ingmícut erkardlerít: Sûtalâ nagguvigát Sûtalâkut erkardlerít; Bígere nagguvigát Bígereícut erkardlerít;

³⁶ tamássalo Sûtalâp kinguai: Eerane nagguvigát Eeranícut erkardlerít.

³⁷ tássáuput Eivfarâp kinguaisa erkardlerígsortait, táukunane nautsorssugáuput pingasunik kulilingnik mardlungnigdlo túsintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit.

³⁸ Bínjamíp kinguai ingmícut erkardlerít: Bíla nagguvigát Bílakut erkardlerít; Aspíle nagguvigát Aspílikut erkardlerít;

³⁹ Suvfâme nagguvigát Suvfâmícut erkardlerít; Huvfâme nagguvigát Huvfâmícut erkardlerít.

⁴⁰ Bílavdlo ernerai Aarítldo Námátdlo, táuko nagguvigait Aarítícutldo Námácutldo erkardlerít.

⁴¹ tássáuput Bínjamíp kinguai ingmícut erkardlerít, táukunane nautsorssugáuput sisamanik kulilingnik tatdlimanigdlo túsintigdlit arfinilingnigdlo untritigdlit.

⁴² tamássalo Dánip kinguai ingmícut erkardlerít: Suggáme nagguvigát Suggâmícut erkardlerít; tássáuput Dánip erkardlerígsortai ingmícut erkardlerít.

⁴³ Suggâmícut erkardlerígsortaine tamane nautsorssugáuput arfinilingnik kulilingnik sisamanigdlo túsintigdlit sisamanigdlo untritigdlit.

⁴⁴ Agserap kinguai ingmícut erkardlerít: Jivna nagguvigát Jivnácut erkardlerít;

⁴⁵ Béríavdlo ernerinik nagguvigdlit: Hípere nagguvigát Hípereícut erkardlerít; Malkíle nagguvigát Malkílikut erkardlerít.

⁴⁶ Agseravdlo pania Sérámik atekarpok. ⁴⁷ tássáuput

Agserap kinguaise erkardlerõgsortait, táukunane nautsorssugáput tatdlimanik kulilingnik pingasunigdlo túsintigdlit sisamanigdlo un-

-tritigdlit. ⁴⁸Navtalõp kinguai ingmõikut erkardlerõit: Játsõle nagguvigát Játsõlikut erkardlerõit; Gõne nagguvigát Gõnikut er-

-kardlerõit; ⁴⁹Jõtsere nagguvigát Jõtserõikut erkardlerõit; Silõme nagguvigát Silõmõikut erkardlerõit. ⁵⁰tássáput Navtalõp erkardle-

-rõgsortai ingmõikut erkardlerõit, táukunane nautsorssugáput sisa-

-manik kulilingnik tatdlimanigdlo túsintigdlit sisamanigdlo untri-

1,46.
2 Mõr. 12,37.

-tigidlit. ⁵¹tássáput Israflõp kinguaine nautsorssugkat: arfi-

-nilingnik untritilingnik atautsimigdlo túsintigdlit arfinex mar-

-dlungnigdlo untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit. ⁵²Nálagkav-

-dlo Mõrsase okalugfigá okardlune: ⁵³táukunõnga nuna avgorne-

-kásavok ímerautigalugo arkisa amerdlássusiat migssiliordlugo.

⁵⁴amerdlanerussut angnermik kingornússagssakartõsavatit, iking-

-nerussutdlo mingnermik kingornússagssakartõsavatit; nungutdlutik

kingornússagssamingnik tuninexkásáput nautsorssornekartortamik

amerdlássusiat migssiliordlugo. ⁵⁵kisiáne ímerautigalugo nuna

avgornekásavok; sujuaissamik nagguvekatigõgõngmik arke migssi-

-liordlugit kingornússagssarsõsáput. ⁵⁶ímeraut erkordlugo kingor-

-nússagssamingnik avguaiõfiginexkásáput amerdlanerússusflo iking-

-nerússusflo nõpertordlugit.

⁵⁷tamássalo Lõvikõne nautsorssornekartut ingmõikut erkard-

-lerõit: Gõrsõne nagguvigát Gõrsõnikut erkardlerõit; Kágat nagguvigát Kágatõikut erkardlerõit; Meráre nagguvigát Merárõikut er-

-kardlerõit. ⁵⁸tamássalo Lõvikut erkardlerõgsortait: Lipnikut er-

-kardlerõit, Hõprõnikut erkardlerõit, Mágilõikut erkardlerõit, Mússõikut erkardlerõit, Kõrákut erkardlerõit. Kágativdlo ernertárâ Amrât; ⁵⁹Amrâvdlo nulia Júkõpamik atekarõok, Lõvip táuna panigá [nu-

-liame] panigsaungmane Egivtinime; táussumalo Amrâmut kitor-

-nartárai Aarunilo Mõrsasilo alexâtdlo Merja. ⁶⁰Aarunimutdlo erniúput Nátalo Aapigõlo Eliásarilo Igtamárilo; ⁶¹kisiáne Nátalo Aapigõlo tokúput ingnek avdlanertak Nálagkap sánut aggiúkamiko. ⁶²táukunane nautsorssugáput mardlungnik kulilingnik pingasu-

-nigdlo túsintigdlit, angutaussut atautsimik káumatigdlit kángiú-

-tutdlo tamákerdlugit; mássa nautsorssornekángitdlat Israflõp ki-

-nguainut ilángutdlugit, kingornússagssamingnik tuninexkángõnamik Israflõp kinguaise akornáne.

⁶³tássáput Mõrsasivdlo Eliásarivdlo palasip nautsorssugait, Israflõp kinguai nautsorssoramõkik Múapõikut narssâne kúgaitsume,

Jõrtanip saniane Jèriggup nalâne; ⁶⁴táukulo ilakángitdlat taimane Mõrsasivdlo Aarunivdlo palasip nautsorssugaisa ilānik, Israflip kinguai nautsorssoramíkik Sínaip puilassuitsuane. ⁶⁵mássa Nâ-
-lagkap okarfigisimagai puilassuitsume tokúsassut; tássalo av-
-dlamik amiákokángitdlat, Kálfve Jivfúnip ernera Jõrsualo Núnip
ernera kisimik amiákūput. 14,29 t.

kapitalit 27.

arnanik kingornússissugssanik. Jõrsua Mõrsasip kinguártigisagâ.

¹tauva patdligúput Silavgâtip panê, táuna Mánarsip ernera-
-rata Mággerip ernerata Gfliatip ernerata Hivferip erneri-
-gâ, tássa Juserfip ernerata Mánarsip erkardlerfsgsortaisa ilagigât; tamássalo
panísa arke: Mágila, Nûga, Húgdla, Milka, Tersa. ²táuko Mõr-
-sasivdlo Eliásarivdlo palasip sujulerssuissutdlo ilagítldlo ilūngarmik
sānut savssarput tovkup nâpitarfiup pâta sujorâne okardlutik:
³atâtarput puilassuitsume tokuvok, ilagíngilailo táuko pekatigít
Kõrap katerssortortainut ilángutdlutik Nâlagkamut akerartokati-
-gígsut, kisiâne ajortuliautsimine tokuvok ernekarnanilo. ⁴sõk
atâtavta arka erkardlinit pèrnexásava ernekánginera píssutigalugo?
nangminerissagssavtínik tunisigut atâtavta katángutaisa akornâne.
⁵Mõrsasip tauva sujunersiuutigissât Nâlagkamut sarkangiúpâ. ⁶Nâ-
-lagkavdlo Mõrsase ima okarfigâ: ⁷Silavgâtip panê okardluarput;
nangminerissagssamik kingornússagssānik tunísavatit angutâta ka-
-tángutaisa akornâne; angutâta kingornússâ táukunúnga pisisavat.
⁸Israflivdlo kinguai ima okalugfigíkit: angut tokugpat ernekarnane,
tauva kingornússâ panianut pisisavarse. ⁹panexángigpatdle ki-
-ngornússâ katángutainut angutinut túniúsavarse. ¹⁰angutinigdle
katángutexángigpat kingornússâ angutâta katángutainut angutinut
túniúsavarse. ¹¹angutâle angutinik katángutexarsimángigpat ki-
-ngornússâ túniúsavarse sugissānut erkardline táussumúnga ka-
-ningnerussumut, táussumúnga pigilerkuvdlugo. tamássa inatsit
Israflíkūnut ilerkorerkussak, sõrdlo Nâlagkap Mõrsase inákâ.

¹²Nâlagkavdlo Mõrsase okarfigâ: majuarit káxanut ukunúnga
ituítarissanut, nunalo kimerdlõruk Israflip kinguainut túniússara.
¹³kimerdlõrêrugkulo ivdlitaok ínugtangnut katerssornekásautit,
sõrdlo Aarune angajut katerssugaussok; ¹⁴tássa kanivnut uterí-
-kavse Sínip puilassuitsuane, taimane ilagít sakitsaingmata, issi-
-gititdlugit ivdlernartisagaluaravsinga táussumúnga imermik. ta- 20,12 t.

- 20,23 tt. -mássa imek sakitsaivfik Kátasime Sínip puilassuitsuane itok.
¹⁵Mòrsasivdlo Nálagak okalugfigâ okardlune: ¹⁶Nálagakap uvi-
 -nigdlit tamarmik anernerisa Gûtiata angut ilagtingnut ivertitdliuk
¹⁷anissarnerisigutdlo isertarnerisigutdlo táukunínga sujulerssui-
 -ssartugssak anisítardlugitdlo isertítardlugitdlo pissartugssak, Nâ-
 -lagkap ilagígsai savatut pârssissokángitsutut ilerkunagit. ¹⁸Nâ-
 -lagkavdlo Mòrsase okarfigâ: Jòrsua Núnip ernera ilaserúk, angu-
 -taussok anernermik ilumiulik, agssatitdlo táussumúnga tugtíkit:
¹⁹Eliásarivdlo palasip sánut ilagítidlo ilüngarmik sánut kekartíssuk
 inatdlugulo táuko issigititdlugit; ²⁰nálangnarssutsivitdlo ilánik ili-
 -ssivfigúk, Israílíp kinguai ilagít ilüngaisa tusárkuvdlugit. ²¹Eliá-
 -sarivdlo palasip sâne kekartásavok, táussumalo sujunersiniúsavâ
 2 Mòr. 28,30. káumarkúmut ilerkorissagssak atordlugo Nálagakap sâne; okausia
 maligdlugo anissásáput, âma okausia maligdlugo isertásáput, táuna
 Israílívdlo kinguai tamarmik ilángutdlutik, mássa ilagít ilüngarmik.
²²Mòrsasilo taimailiorpok sórdlo Nálagakap inákâne: Jòrsua ila-
 -serâ kekartitdlugulo Eliásarip palasip sánut ilagítidlo ilüngarmik
 sánut; ²³agssanilo táussumúnga tugtípai inatdlugulo, taimatut
 sórdlo Nálagak Mòrsasíkut inatsisimassok.

kapitalit 28.

tuníssutinik nagdliútorsitutinik.

- ¹âma Nálagakap Mòrsase okalugfigâ okardlune: ²Israílíp ki-
 -nguai inákit ima okarfigalugit: uvavnut pigdliutigssat, nekigssáka
 uvavnut ikitagssat naimajuminartugssat, tamáko isumagisavase
 pigdliutiginekarfigssaisigut uvavnut pigdliutigissarkuvdlugit. ³imalo
 okarfigíkit: tamássa ikitagssat Nálagakamut pigdliutigissagssase:
 2 Mòr. 29, ³⁸tt. savat ukiortat malungnaitsut mardluk uvdlut nungutdlugit tuní-
 -ssúmut kipisuitsumut atúsáput; ⁴sava atausek pigdliarísavat uv-
 -dlákut áipâ pigdliarísavdlugo únungnerisa akornatigut; ⁵kajû-
 -ssatdlo ívfap imâta avgornerisa kulinge [pigdliarísavatit] tuní-
 -ssutitut nekigssatut úliamik kauartamik ínip imâta avgornerisa
 sisamânik akuvdlugit. ⁶tássauvok tuníssut ikivkagagssak kipi-
 -suitsook, kákame Sfnaime autdlarnigak, tipik naimajuminartugssak,
 ingnek Nálagakamut ikitak. ⁷ilagssálo tuníssut kueragagssak [pig-
 -dliarísavat]: ínip imâta avgornerisa sisamât savamut atautsimut
 ilaliutdlugo. ivdlernartúme kuerásavat tuníssut kueragagssak imig-
 -ssak silaerúnartok Nálagakamut pigititak. ⁸savavdlo áipâ pig-

-dliarísavat únungnerisa akornatigut; tuníssut nekigssak ilagssálo tuníssut kueragagssak uvdläkutut ilivdlugo pigdliarísavat; ingnek Nálagkamut naimajuminartugssak tamássa. ⁹sapátikutdlo pigdliarísavatit savat ukiortat malungnait sut mardluk, tuníssutitutdlo nekigssatut kajússat ívfap imâta avgornerisa kulinge mardluk ùlialersimassut, ilagssátdlo tuníssut kueragagssak. ¹⁰tamássa tuníssut ikivkagagssak sapátit nungutdlugit pigdliutigissagssak, tuníssut ikivkagagssak kipisuitsox ilagssálo tuníssut kueragagssak píngínago. ¹¹káumativsilo autdlarkautaine tuníssutitut ikivkagagssatut Nálagkamut pigdliutigissásavase ugsigit piaraussut mardluk savarssuardlo inúsugtox atausek savatdlo ukiortat arfinek mardluk malungnait sut; ¹²tuníssutitutdlo nekigssatut ilaliúsáput kajússat ívfap imâta avgornerisa kulinge pingasut ùlialersimassut ugsingmut atautsimut, savarssuarmutdlo atautsimut kajússat ívfap imâta avgornerisa kulinge mardluk ùlialersimassut, ¹³savamutdlo atautsimut kajússat ívfap imâta avgornerisa kulinge atautsit ùlialersimassut; tamássa tuníssut ikivkagagssak, tipik naimajuminartugssak, ingnek Nálagkamut ikitax. ¹⁴ilagssátdlo tuníssutit kueragagssat tássa vîne ínip imâta agfâ ugsingmut ilaliússagssak, savarssuarmutdlo ilaliússagssak ínip imâta avgornerisa pingajuat, savamutdlo ilaliússagssak ínip imâta avgornerisa sisamât. tamássa tuníssut ikivkagagssak ukiup káumataine káumánigfít nungutdlugit pigdliutigissagssak. ¹⁵savaussarssuardlo atausek tuníssutitut ajortaeruterkússutitut Nálagkamut pigdliarinékásavox, tuníssut ikivkagagssak kipisuitsox ilagssálo tuníssut kueragagssak píngínagit.

¹⁶káumativdlo sujugdliup uvdluisa arkanek sisamâne Nálagkap ^{3M6r.23,6 tt.} kângívfia nagdliútarpox; ¹⁷káumativdlo táussuma uvdluisa arkanek tatdlímât tássa nagdliússivik, tauva uvdlut arfinek mardluk sêrnakángitsunik tímíussartúsáput. ¹⁸uvdlox sujugdlex ivdlernar-tumik katisimavfíusavox, tauva sumik sulíagssamik suliniúmik sulísángilase. ¹⁹Nálagkamutdlo pigdliutigisavase ikitagssat, tuníssutit ikivkagagssat: ugsigit piaraussut mardluk savarssuardlo inúsugtox atausek savatdlo ukiortat arfinek mardluk, ilivsíne malungnait sússassut; ²⁰ilagssátdlo tuníssutit nekigssat, kajússat ùlialersimassut: ívfap imâta avgornerisa kulinge pingasut ilaliúsavase ugsingmut, avgornerisalo kulinge mardluk savarssuarmut; ²¹savamutdlo atautsimut savat táukua arfinek mardluk ilánut nungutdlugit ilaliúsavatit ívfap imâta avgornerisa kulinge atautsit. ²²savaussarssuardlo atausek pigdliutigisavarse tuníssutitut ajor-

-taeruterkússutitut, sáimáunartínekarkuvdluse. ²³ tamáko pigdliarísavase uvdlákut tuníssutigíssagssax ikivkagagssax tuníssutip ikivkagagssap kipisuitsup ilagissá píngínago. ²⁴ taimailiordluse uvdlut táuko arfinek mardluk návdlugit uvdlut nungutdlugit pigdliaríssásavarse nekigssax ikitak, tipik Nálagkamut naimajumi-nartugssax; tuníssut ikivkagagssax kipisuitsox ilagssálo tuníssut kueragagssax píngínagit tamáko pigdliarínekásáput. ²⁵ uvdlutdlo arfinek áipát ivdlernartumik katisimavfigísavarse, tauva sumik sulíagssamik suliniúmik sulísángilase. ²⁶ uvdlordlo naorkâr-nerit ánekariát, tuníssutit nekigssat nutaussut Nálagkamut pigdliutígíguvsigik sapátit akúnerinik kisitsivígíssagssavsíne, uvdlot táuna ivdlernartumik katisimavfigísavarse sumik sulíagssamik suliniúmik sulísanase. ²⁷ tuníssutitdlo ikivkagagssat pigdliutígíssavase Nálagkamut naimajuminartugssat: ugsigit píaraussut mardluk savarssuardlo inúsugtok atausek savatdlo ukiortat arfinek mardluk; ²⁸ ilagssaitdlo tuníssutit nekigssat, kajússat úlialersimassut: ívfap imáta avgornerisa kulinge píngasut ilaliúsáput ugsingmut atautsimut, avgornerisalo kulinge mardluk savarssuarmut, ²⁹ savamutdlo atautsimut savat táukua arfinek mardluk ilánut nungutdlugit ilaliúsáput ívfap imáta avgornerisa kulinge atautsit. ³⁰ savaussarssuardlo atausek pigdliutígíssavarse sáimáunartínekarkuvdluse. ³¹ tuníssut ikivkagagssax kipisuitsox ilagssálo tuníssut nekigssax píngínagit tamáko pigdliarísavase, ilivsíne malungnaitúsassut, ilagssaitdlo tuníssutit kueragagssat.

kapitalit 29.

nangíssutit.

³ Mór. 23, ^{23-25.} ¹ káumatitdlo arfinek áipáta uvdluisa sujugdliat ivdlernar-tumik katisimavfigísavarse, tauva sumik sulíagssamik suliniúmik sulísángilase; uvdlot ilivsíne kardlortarfiúsassox tamássa. ² pigdliarísavasilo tuníssutit ikivkagagssat Nálagkamut naimajuminartugssat: ugsik píaraussox atausek, savarssuax inúsugtok atausek savatdlo ukiortat arfinek mardluk malungnaitusut; ³ ilagssaitdlo tuníssutit nekigssat, kajússat úlialersimassut: ívfap imáta avgornerisa kulinge píngasut ilaliúsáput ugsingmut, avgornerisalo kulinge mardluk savarssuarmut; ⁴ savamutdlo atautsimut savat táukua arfinek mardluk ilánut nungutdlugit ilaliúsáput ívfap imáta avgornerisa kulinge atautsit. ⁵ savaussarssuardlo atausek pig-

-dliutigísavarse tuníssutitut ajortaeruterkússutitut, sáimáunartíne-
 -karkuvdluse. ⁶tássalo tuníssut ikivkagagssak káumánigfikut pig-
 -dliutigíssagssak ilagssálo tuníssut nekígssak tuníssutdlo ikivka-
 -gagssak kipisuitsox ilagssálo tuníssut nekígssak ilagssaitdlo tu-
 -níssutit kueragagssat píngínagit tamáko pigdliutigísavase iler-
 -kugssát erkordlugo; tipik naimajuminartugssak tássáusassok,
 ingnek Nálagkamut ikitak. ⁷káumativdlo tamatuma arfinek 3 Mór. 16, 20t.
 áipáta uvdluisa kulingat ivdlernartumik katisimavfigísavarse; tauva 3 Mór. 23,
 tarnise makitanavérsásavase sumik suliagssamik sulísanase. ⁸pig- 26 tt.
 -dliutigísavasilo tuníssutit ikivkagagssat Nálagkamut naimajumi-
 -nartugssat: ugsik piaraussok atausek savarssuardlo inúsugtox
 atausek savatdlo ukiortat arfinek mardluk, ilivsíne malungnaitsū-
 -sassut; ⁹ilagssaitdlo tuníssutit nekígssat, kajússat úlialersima-
 -ssut: ívfap imáta avgornerisa kulinge pingasut ilaliúsáput ug-
 -singmut, avgornerisalo kulinge mardluk savarssuarmut, ¹⁰sava-
 -mutdlo atautsimut savat táukua arfinek mardluk ilānut nungut-
 -dlugit ilaliúsáput ívfap imáta avgornerisa kulinge atautsit. ¹¹savau-
 -ssarssuardlo atausek pigdliutigísavarse tuníssutitut ajortaeruter-
 -kússutitut, tássalo tuníssut ajortaeruterkússut sáimáunartitsíssut
 tuníssutdlo ikivkagagssak kipisuitsox ilagssálo tuníssut nekígssak
 ilagssaitdlo tuníssutit kueragagssat píngínagit. ¹²káumatitdlo 3 Mór. 23,
 arfinek áipáta uvdluisa arkanek tatdlímát ivdlernartumik katisi- 33-43.
 -mavfigísavarse; tauva sumik suliagssamik suliniúmik sulísangi-
 -lase, nagdliússivigdlo Nálagkamut nagdliússísavarse uvdlut ar-
 -finek mardluk. ¹³pigdliutigísavasilo tuníssutit ikivkagagssat, iki-
 -tagssat Nálagkamut naimajuminartugssat: ugsigít piaraussut ar-
 -kanek pingasut savarssuitdlo inúsugtut mardluk savatdlo ukiortat
 arkanek sisamat, malungnaitsūsassut; ¹⁴ilagssaitdlo tuníssutit ne-
 -kígssat, kajússat úlialersimassut: ugsingmut atautsimut ugsigít
 táukua arkanek pingasut ilānut nungutdlugit ilaliúsáput ívfap
 imáta avgornerisa kulinge pingasut, savarssuarmut atautsimut sa-
 -varssuit táukua mardluk ilānut nungutdlugit ilaliúsáput ívfap
 imáta avgornerisa kulinge mardluk, ¹⁵savamutdlo atautsimut savat
 táukua arkanek sisamat ilānut nungutdlugit ilaliúsáput ívfap imáta
 avgornerisa kulinge atautsit. ¹⁶savaussarssuardlo atausek pigdliu-
 -tigísavarse tuníssutitut ajortaeruterkússutitut tuníssut ikivka-
 -gagssak kipisuitsox ilagssálo tuníssut nekígssak ilagssálo tuníssut
 kueragagssak píngínagit. ¹⁷uvdluvdlo áipáne pigdliutigísavase ug-
 -sigít piaraussut arkanek mardluk savarssuitdlo inúsugtut mardluk

savatdlo ukiortat arkanek sisamat, malungnait sut, ¹⁸ilagssaitdlo tuníssutit nexigssat ilagssaitdlo tuníssutit kueragagssat ugsingnut savarssuarnutdlo savanutdlo ilaliússagssat amerdlássusiat nâper-tordlugo, ilerkugssak erkordlugo; ¹⁹savaussarssuardlo atausek pigdliutigisavarse tuníssutit ajortaeruterkússutit tuníssut ikiv-kagagssak kipisuitsox ilagssâlo tuníssut nexigssak ilagssaitdlo tuníssutit kueragagssat pingínagit. ²⁰uvdlutdlo pingajuáne pig-dliutigisavase ugsigit arkanigdlit savarssuitdlo inúsugtut mardluk savatdlo ukiortat arkanek sisamat, malungnait sut, ²¹ilagssaitdlo tuníssutit nexigssat ilagssaitdlo tuníssutit kueragagssat ugsingnut savarssuarnutdlo savanutdlo ilaliússagssat amerdlássusiat nâper-tordlugo, ilerkugssak erkordlugo; ²²savaussarssuardlo atausek pigdliutigisavarse tuníssutit ajortaeruterkússutit tuníssut ikiv-kagagssak kipisuitsox ilagssâlo tuníssut nexigssak ilagssâlo tuníssut kueragagssak pingínagit. ²³uvdlutdlo sisamâne pigdliutigisavase ugsigit kulit savarssuitdlo inúsugtut mardluk savatdlo ukiortat arkanek sisamat, malungnait sut, ²⁴ilagssaitdlo tuníssutit nexigssat ilagssaitdlo tuníssutit kueragagssat ugsingnut savarssuarnutdlo savanutdlo ilaliússagssat amerdlássusiat nâpertordlugo, ilerkugssak erkordlugo; ²⁵savaussarssuardlo atausek pigdliutigisavarse tuníssutit ajortaeruterkússutit tuníssut ikivkagagssak kipisuitsox ilagssâlo tuníssut nexigssak ilagssâlo tuníssut kueragagssak pingínagit. ²⁶uvdlutdlo tatdlimâne pigdliutigisavase ugsigit arfinex sisamat savarssuitdlo inúsugtut mardluk savatdlo ukiortat arkanek sisamat, malungnait sut, ²⁷ilagssaitdlo tuníssutit nexigssat ilagssaitdlo tuníssutit kueragagssat ugsingnut savarssuarnutdlo savanutdlo ilaliússagssat amerdlássusiat nâpertordlugo, ilerkugssak erkordlugo; ²⁸savaussarssuardlo atausek pigdliutigisavarse tuníssutit ajortaeruterkússutit tuníssut ikiv-kagagssak kipisuitsox ilagssâlo tuníssut nexigssak ilagssâlo tuníssut kueragagssak pingínagit. ²⁹uvdlutdlo arfernâne pigdliutigisavase ugsigit arfinex pingasut savarssuitdlo inúsugtut mardluk savatdlo ukiortat arkanek sisamat, malungnait sut, ³⁰ilagssaitdlo tuníssutit nexigssat ilagssaitdlo tuníssutit kueragagssat ugsingnut savarssuarnutdlo savanutdlo ilaliússagssat amerdlássusiat nâpertordlugo, ilerkugssak erkordlugo; ³¹savaussarssuardlo atausek pigdliutigisavarse tuníssutit ajortaeruterkússutit tuníssut ikivkagagssak kipisuitsox ilagssâlo tuníssut nexigssak ilagssailo tuníssutit kueragagssat pingínagit. ³²uvdlutdlo arfinex

áipáne pigdliutigisavase ugsigit arfinek mardluk savarssuitdlo inû-
 -sugtut mardluk savatdlo ukiortat arkanek sisamat, malungnaitsut,
³³ilagssaitdlo tuníssutit nekigssat ilagssaitdlo tuníssutit kuera-
 -gagssat ugsingnut savarssuarnutdlo savanutdlo ilaliússagssat a-
 -merdlássusiat nâpertordlugo, ilerkugssât erkordlugo; ³⁴savau-
 -ssarssuardlo atausek pigdliutigisavarse tuníssutitut ajortaeruter-
 -kússutitut tuníssut ikivkagagssak kipisuitsox ilagssálo tuníssut
 nekigssak ilagssálo tuníssut kueragagssak píngínagit. ³⁵uvdlut
 arfinek pingajuat naggataussumik katisímavigisavarse, tauva sumik
 sulilagssamik suliniúmik sulisángilase. ³⁶pigdliutigisavasilo tuni-
 -ssutit ikivkagagssat, ikitagssat Nâlagkamut naimajuminartugssat:
 ugsik atausek savarssuardlo inûsugtok atausek savatdlo ukiortat
 arfinek mardluk, malungnaitsut, ³⁷ilagssaitdlo tuníssutit nekigssat
 ilagssaitdlo tuníssutit kueragagssat ugsingmut savarssuarnutdlo
 savanutdlo ilaliússagssat amerdlássusiat nâpertordlugo, ilerkugssak
 erkordlugo; ³⁸savaussarssuardlo atausek pigdliutigisavarse tuni-
 -ssutitut ajortaeruterkússutitut tuníssut ikivkagagssak kipisuitsox
 ilagssálo tuníssut nekigssak ilagssálo tuníssut kueragagssak pí-
 -ngínagit. ³⁹tamáko Nâlagkamut taimailiúsavase nagdliússi-
 -vivsine; tássalo únersûtigissase kajumingnermitdlo tuníssutigiú-
 -massase [kanok ínersut] píngínagit, tuníssutaunersutdlüñft ikiv-
 -kagagssat tuníssutaunersutdlüñft nekigssat tuníssutaunersutdlüñft
 kueragagssat tuníssutaunersutdlüñft kujaniutit. [kap. 30.] ¹Mór-
 -sasivdlo Israflip kinguai taimardluínax okarfigai sórdlo Nâlagkap
 inákâne.

kapitalit 30.

únersuissunik.

²Mõrsasivdlo okalugfigai Israflip kinguaisa nagguvekatigtg-
 -sortainut nâлагаussut okardlune: mána tássa okausek Nâlagkap
 inássutigissâ: ³angut únersûmik Nâlagkamut únersuigune, ug-
 -pernarsaumigdlüñft ugpernarsaigune, tarne okautsimik uniorna-
 -vêrkússúmik uniornavigagssakartísimavdlugo, tauva okautse nali-
 -ngínautisángilâ, kanerminít anissox maligdlugo taimardluínax iliú-
 -savok. ⁴arnardle únersûmik Nâlagkamut únersuigune, okaut-
 -simigdlo uniornavêrkússúmik uniornavigagssakalersíkune angúme
 igdluanítitdlune, inûsugkatdlartitdlune, ⁵angutâtaló tusarpago ú-
 -nersûtâ, okausialo uniornavêrkússut tarnimigut uniornavigagssa-

-kautigissâ, nipangerfigigpagulo angutâta, tauva únersûtigissai tamarmik okausialo uniornavêrkússut tarnimigut uniornavigagssa-kautigissâ tamarmik atúsáput. ⁶ angutâtale nangarpago uvdlorme táussumane únersûtigissai tamaisa okaustflo uniornavêrkússutit tarnimigut uniornavigagssakautigissai tusarunigit, tauva atúsángitdlat, Nâlagkavdlo isumákêrfigiumârpâ, angutâta nangarmago. ⁷ uvekarunile, únersûmigdlo nâmagsissagssakarune, okautsimigdlünft anissôrsimavdlune tamâna tarnimigut uniornavigagssakautigiguniuk, ⁸ uviatalo tusarpago, nipangerfigigpagulo uvdlorme táussumane tusaruniuk, tauva únersûtigissai okaustflo uniornavêrkússutit tarnimigut uniornavigagssakautigissai atúsáput. ⁹ uviatale nangarpago uvdlorme táussumane tusaruniuk, tauva únersûtâ nâmagsissagssaralua okauserdlo anissôrutâ tarnimigut uniornavigagssa-kautigissâ sūngitsūngortísimâsavâ, Nâlagkavdlo isumákêrfigiumârpâ. ¹⁰ uvigdlarneruvdlünft avitavdlünft únersûtigissai tarnimigut uniornavigagssakautigissai tamarmik táussumane atúsáput. ¹¹ âma uvigigaluame igdluanikatdlartitdlune únersuisimagune, okautsimigdlünft uniornavêrkússúmik tarnimigut uniornavigagssakartikune ugpernarsaivdlune, ¹² uvigigaluatalo tusarsimagpago, nipangerfigisimagpagulo nangarnagulo, tauva únersûtigissai tamarmik okautsitdlo uniornavêrkússutit tarnimigut uniornavigagssa-kautigissai tamarmik atúsáput. ¹³ kisiâne uvigigaluata sūngitsūngortísimagpagit uvdlorme táussumane tusaramigit, tauva karnanit anissut únersûtaunersutdlünft tarnânut uniornavigagssakautunersutdlünft tamarmik atorungnâisáput; uvigigaluata sūngitsūngortingmagit Nâlagkap isumákêrfigiumârpâ. ¹⁴ únersûtit nalingínait ugpernarsautitdlo uniornavêrkússutit tarnimut makitana-vêrsautâusassut nalingínait uviata aulajangersarsínauvai, âmâtaok uviata sūngitsūngortísínauvai. ¹⁵ uviata uvdlut tugdlerit nipangerfiginaruniuk, tauva únersûtigissai tamaisa okaustflo uniornavêrkússutit nâmagsissagssai tamaisa aulajangersarsimâsavai, tâssa nipangerfigigamiuk uvdlorme táussumane tusaramigit. ¹⁶ sūngitsūngortikunigitdle tusarêramigit kingorna, tauva [nuliame] ajortuliâ nanertortigisavâ. ¹⁷ tâssáuput ilerkorerkussat Nâlagkap Mõrsasimut inâssutigissai angutip nuliaminut maligagssai atâtaussuvdlo paningminut maligagssai, panine inûsugkatdlartitdlugo, angúme igdluanikatdlartitdlugo.

kapitalit 31.

Mítiäkúnut ajugaussut.

¹Nálagkavdlo Mórsase oxalugfigâ okardlune: ²Israflip kingorna íngtangnut katerssorne-
-nguai akiniúkit Mítiäkúnut, kingorna íngtangnut katerssorne-^{25,16} tt.
-kásautit. ³tauva Mórsasip inuit oxalugfigai okardlune: angu-
-tinik katerssanut ilángútugssanik sákulersortokardle ilivsíne Mf-
-tiäkúnut sorssugtugssanik, Nálagkap akiniutâ nāmagserkuvdlugo
Mítiäkúne. ⁴nagguvekatigfngnit atautsinit Israflíkut nagguveka-
-tigfngsortaisa ilagissainit nungutdlugit túsintigdlit autdlartísavase
katerssanut. ⁵tauva Israflíkut túsintilfngnit nungutdlugit túsintigdlit
nagguvekatigfngnit atautsinit ingmíkártitáuput, katitdlugit arkanex
mardlungnik túsintigdlit sorssungnigssamut sákulersorsimassut;
⁶Mórsasivdlo sorssungnigssamut autdlartípai táuko nagguvekati-
-gngnit atautsinit nungutdlugit túsintiliussut Pniarsilo Eliásarip
palasip ernera, pekutitdlo ivdlernartut kardlortáussuitdlo kardlor-^{10,9}
-tarulútit táussuma nagsatarai. ⁷tauva Mítiäkúnut sorssugkiar-
-torput, sórdlo Nálagkap Mórsase inákâ; angutaussutdlo tamaisa
tokorarpait. ⁸āma Mítiäkut kúngê tokorarpait tokutanut ilá-
-ngutdlugit, imáitut: Eive Rākimilo Suerilo Huerilo Rāpalo,
Mítiäkut kúngê tatdlimat; āma Bliame Btorip ernera panamik ^{31,16}
tokúpât. ⁹Israflivdlo kinguaisa Mítiäkut arnartait mérartaitdlo
autdlarúpai, kimugtútaidlo tamaisa nerssutautaitdlo tamaisa pe-
-kutaitdlo tamaisa ujajárpait; ¹⁰ungalúgaitdlo nunakarfigissait ta-
-maisā ungalulflo tamaisa ingnermik ikivkarpait; ¹¹paggatigissag-
-ssatdlo tamaisa tigussagssatdlo tamaisa tiguvaít, inuitdlo ner-
-ssutautitdlo; ¹²táukulo inuit autdlarússatik tigussatigdlo pagga-
-tigissatigdlo aggiúpait Mórsasimut Eliásarimutdlo palasimut Is-
-raflivdlo kinguainut ilagfngnut, tangmārfngmut Múapíkut nar-
-ssānut kúgaitsumut Jórthanip sināne Jériggup nalāne ítumut.
¹³tauva Mórsase Eliásarilo palase ilagfngdlo sujulerssortait ta-
-marmik tangmārfngmut avatānut aníput páriartordlugit. ¹⁴Mórsa-
-sivdlo níngautilerpai sákutūnut ivertitat, túsintilingnut náлагаussut
untritilingnutdlo náлагаussut, táuko sorssugkiartornermit tikiútut,
¹⁵okarfígalugitdlo: arnat tamaisa inútípisigik? ¹⁶takuvasime táuko
Israflip kinguaisa Nálagkamut perkuserdlugtulíssutigigait Bliamip ^{25,1} tt.
okausiagut Pióre píssutigalugo, tauvalo perdluk Nálagkap ilagfng-
-sainut nagdliútok. ¹⁷māna tokorarsigik merdlertune angutaussut
tamaisa arnatdlo angutip ínáussineragut angúmik ilisarssisimassut

tamaisa; ¹⁸kisiáne merdlertut arnaussut angutip ináussineranik ilisimángitsut tamaisa ilivsinut inútisigik. ¹⁹ilivsiló tangmârfiup avatânut tangmâritse uvdlut arfinek mardluk; tamavse kimik to-
^{19,11-19.} -kutsisimassuse tamavsiló tokutamik agtuisimassuse ajortaiartí-
 -sause uvdlut pingajuáne uvdlutdlo arfinek áipâne inuit autdlarú-
 -ssase ilángutdlugit. ²⁰atissagssatdlo tamaisa pekutitdlo amiussut
 tamaisa tamaisalo savaussat merkue piliutdlugit sanaussut peku-
 -titdlo kissússut tamaisa ajortaiartisavase. ²¹Eliâsarivdlo pa-
 -lasip angutit katerssat sorssungnermut autdlarsimassut okarfigai:
 imáipok inatsit Nâlagkap Mórsasimut inássutigissâ: ²²kútilo sfl-
 -vilo kangnúsagdlo savigdlo akerdlordlo mángertok akerdlordlo
 akitsok ²³tamaisalo ingnikut aserortaringitsut ingnermut písisa-
 -vase, tauva minguersimalísáput, kisiánime imermik minguersáumik
 ajortaiarnekasáput; tamaisalo ingnikut aserortartut imermut písí-
 -savase. ²⁴atissasiló errúsavase uvdlut arfinek áipâne, tauva mi-
 -nguersimásause; kingornalo tangmârfingmut písínáusause.

²⁵Nâlagkavdlo Mórsase okalugfigâ okardlune: ²⁶tigussat aut-
 -dlarússaussut inuitdlo nerssutautitdlo amerdlássusé kisisigik, iv-
 -dlitdlo Eliâsarivdlo palasip ilagítldlo inokutiligtaisa nâlagaisa;
¹ Sám. 30, ²⁷avigdlugitdlo tigussat agfait túniúkit sorssungnermik nâmagsi-
^{21-25.} -sitsissunut, katerssat ilagalugit anisimassunut, agfaitdlo ilagíngnut
 ilúngarnut. ²⁸ilángautigssardlo Nâlagkap pigssâ písavat sorssugtut
 katerssanut ilángutdlutik anisimassut pigssânit, nungutdlugit tar-
 -nilik atausek tatdlimanik untritilingnit, inungnit ugsingnitdlo
 siutitúnitdlo savanitdlo. ²⁹táukua agfarsiainit tiguvdlugit Eliâsa-
 -rimut palasimut túniúsavatit Nâlagkamut tuníssutitut. ³⁰Israt-
 -livdlo kinguaisa agfarsiainit nungutdlugit atausek tigussásavat
 tatdlimanik kulilingnit, inungnit ugsingnitdlo siutitúnitdlo sava-
 -nitdlo, nerssutautiníme tamanit, táukulo túniúsavatit Lfívikúnut
 Nâlagkap inekarfia isumagalugo pârssissunut. ³¹Mórsasiló Eliâ-
 -sariló palase taimailiorput sórdlo Nâlagkap Mórsase inákâ. ³²ti-
 -gussatdlo sorssugtut ujajágaisa ilagíngisait tássa savat arfinilingnik
 untritilingnik arfinek mardlungnigdlo kulilingnik tatdlimanigdlo tú-
 -sintigdlit, ³³ugsigítldlo arfinek mardlungnik kulilingnik mardlung-
 -nigdlo túsintigdlit, ³⁴siutitútdlo arfinilingnik kulilingnik atautsi-
 -migdlo túsintigdlit; ³⁵inuitdlo, arnat angutip ináussineranik ili-
 -simángitsut, tamaisa katitdlugit pingasunik kulilingnik mardlung-
 -nigdlo túsintiliúput. ³⁶agfaisalo sorssungnermut anisimassut pig-

-ssarsiaisa amerdlássusé tássa savat pingasunik untritilingnik pi-
 -ngasunigdlo kulilingnik arfinex mardlungnigdlo túsintigdlit tat-
 -dlimanigdlo untritigdlit; ³⁷ táuko savat Nálagkap pigssainik ilá-
 -ngarput arfinilingnik untritilingnik arfinex mardlungnigdlo kuli-
 -lingnik tatdlimanigdlo. ³⁸ ugsigitdlo tássa pingasunik kulilingnik
 arfinilingnigdlo túsintigdlit; táuko Nálagkap pigssainik ilángarput
 arfinex mardlungnik kulilingnik mardlungnigdlo. ³⁹ siutitútdlo tá-
 -ssa pingasunik kulilingnik túsintigdlit tatdlimanigdlo untritigdlit;
 táuko Nálagkap pigssainik ilángarput arfinilingnik kulilingnik ataut-
 -simigdlo. ⁴⁰ inuitdlo tássa arfersanilingnik túsintigdlit; táuko
 Nálagkap pigssainik ilángarput tarnilingnik pingasunik kulilingnik
 mardlungnigdlo. ⁴¹ Mórsasivdlo ilángautit tamáko Nálagkamut tu-
 -nissutitut Eliásarimut palasimut túniúpai, sórdlo Nálagkap iná-
 -kâne. ⁴² Israflivdlo kinguaisa agfarsiait Mórsasip angutinit sor-
 -ssugtunit táukunúnga agfarsiarititai ilángásangmata, ⁴³ ilagít ag-
 -farsiarigait savat pingasunik untritilingnik pingasunigdlo kuli-
 -lingnik arfinex mardlungnigdlo túsintigdlit tatdlimanigdlo untri-
 -tigdlit, ⁴⁴ ugsigitdlo pingasunik kulilingnik arfinilingnigdlo túsint-
 -tigdlit, ⁴⁵ siutitútdlo pingasunik kulilingnik túsintigdlit tatdlimanig-
 -dlo untritigdlit, ⁴⁶ inuitdlo arfersanilingnik túsintigdlit; — ⁴⁷ táuko
 Israflip kinguaisa agfarsiait ilángardlugit Mórsase tigusivok nu-
 -ngutdlugit tatdlimanik kulilingnit atautsimik, inungnit nerssutau-
 -tinitdlo, táukulo túniúpai Ltvíkúnut Nálagkap inekarfia isumaga-
 -lugo párssissunut, sórdlo Nálagkap inákâne. ⁴⁸ tauvalo Mór-
 -sasimut savssarput katerssat túsintilfnut ivertitat, túsintilingnut
 nálagaussut untritilingnutdlo nálagaussut, ⁴⁹ okarputdlo Mórsasi-
 -mut: kivfavit kisípait angutit sorssugsimassut párisavta amer-
 -dlássusé, tássalo ilavtínik atautsimigdlünít makaisinartokángilax.
⁵⁰ taimáitumik tunissutit Nálagkamut āniarpavut, nungutdluta nav-
 -ssávut pekutit kúltiussut, kalivnékat tatsatdlo agssangmiutdlo
 iverutitdlo sapángatdlo kúltiussut, tarnivut sáimáunarterkuvdlugit
 Nálagkap sâne. ⁵¹ tauva Mórsasivdlo Eliásarivdlo palasip táuku-
 -nánga tiguvait tamáko kúltiussut, pekutit sanaussut tamalát.
⁵² katitdlugit kúltip túsintilingnut nálagaussut untritilingnutdlo
 nálagaussut tunissutitut Nálagkamut túniússáta naligai sīkilit ar-
 -fersanilingnik túsintigdlit arfinex mardlungnigdlo untritigdlit tat-
 -dlimanigdlo kuligdlit. ⁵³ angutit katerssat ujajaisimassut nungut-
 -dlutik nangminex pigssamingnik. ⁵⁴ Mórsasivdlo Eliásarivdlo pa-

-lasip kúlte tiguvât túsintilingnut untritilingnutdlo nálagaussunit erkutdlugulo tupermut nâpítarfingmut Israflip kinguaisa Nâlagkap sâne erkainekautigssânik.

kapitalit 32.

Rûpiníkut Gâtícutdlo Mánarsícutdlo agfai Jôrtanip ungatâne nunasissut.

¹Rûpinivdle kinguai Gâtívdlo kinguai amerdlasôrujugssuarnik nerssutautekarput, takulerpâtdlo nuna Jaisere nunalo Gíliat su-
-nauvfa nerssutautekarfigssauvduartok. ²tauva Gâtíp kinguai Rûpinivdlo kinguai okariartorput Mórsasimut Eliásarimutdlo pa-
-lasimut ilagíttdlo sujulerssortainut okardlutik: ³Atârútvdlo Df-
-pûnivdlo Jaiserivdlo Nimravdlo Híspûnivdlo Elfalívdlo Sipâmívdlo Nípuvdlo Biûnivdlo erkât, ⁴nuna Nâlagkap perdlugtitâ Israflícut ilagít sâne, nuna tamána nerssutautekarfigssauvox, mássalo kiv-
-fatit nerssutautekarput. ⁵okarputdlo: issingnut sáimáunarsi-
-guvta, tauva nuna tamána kivfangnut túniúnexardle pigerkuv-
-dlugo; Jôrtanícut ikârkunavértigut. ⁶Mórsasile Gâtíp kinguainut Rûpinivdlo kinguainut okarpok: katángutise sorssugkiartúsassut ilivse tamâne unísavise? ⁷sók Israflip kinguaisa ûmatait kig-
-dlormut sâgtípisigik nunamut Nâlagkap táukunúnga túniússânut ikârumajungnaersitdlugit? ⁸sujuaissase taimailiorput Kâtas-Bar-
-nâmit autdlartíkavkit nuna takuniarkuvdlugo; ⁹majuardlutik As-
13,24 tt. -kûlip kûngua tikíkamíko nunalo takugamíko Israflip kinguaisa ûmatait kigdlormut sâgtípait nunamut Nâlagkap táukunúnga tú-
-niússânut piujungnaersitdlugit. ¹⁰tauvalo Nâlagkap níngang-
-nera katsungailerpok taimane, ugpernarsaivordlo okardlune: ¹¹a-
-ngutit táukua Egivtinimit majuarsimassut mardlungnik kulilingnik ukiugdliit kângiútutdlo takúsángilât nuna Aaperámut Iisámútdlo Jákumútdlo ugpernarsáissutigissara, maleruarduínángínaminga: ¹²Kâlívip Jivfúnip Kfíníkússup ernerata Jôrsuavdlo Núnip ernerata kisimik takúsavât, Nâlagax maleruarduínaramíko. ¹³taima Nâ-
-lagkap níngangnera katsungáipok Israflíkúnut, angalatípailo pui-
-lassuitsume ukiut sisamanik kuligdlit, erkardlerít táuko Nâlagkap issainut ajortumik iliorsimassut tamaisa nungutserdlugit. ¹⁴tássalo ilivse makípuse sujuaissase sivnerdlugit inuit ajortuliartut amer-
-dlisísavdlugit, Nâlagkap níngangnera katsungaitsox Israflíkúnut agdlisarumavdlugo. ¹⁵mássa tunúkuvsíuk puilassuitsumítuarnigssât ilarkigkumârpâ, inuiaitdlo uko tamaisa aserúsavase. ¹⁶tauva sav-

-ssarfigât okardlutik: savautit únuissarfigssainik tamâne karmai-
 -niáinarpugut nerssutautivtínut ungalûgkanigdlo kitornánguavtínut;
 17 uvagutdle sákulersorumârpugut Israflip kinguaine sagdliunasuar-
 -niardluta, najugagssânut apûtiterdlutigik; kitornánguavutdlo u-
 -ngalûgkane igpiliugalingne unisáput nunap inue pivdlugit. 18 anger-
 -dlásangilagut, kisiáne Israflip kinguaisa nungutdlutik kingornú-
 -ssagssatik tigorérpatigik. 19 mássa kingornússagssarsekatigísá-
 -ngilavut Jôrtanip ungatâne samane, kisiáne kingornússagssarsi-
 -simásaugut Jôrtanip tungâne kangiane. 20 tauva Mórsasip okar-
 -figai: taimailiorumaguvse, sorssungnermut sákulersorumaguvse
 Nâlagkap sâne, 21 tamarmigdlo ilivsine sákulersorsimassut Jôrtane
 ikârpássuk Nâlagkap sâne, uternatigdlo kisiáne kingarssortine ki-
 -mâterérpagit kiname sânit, 22 nunalo nâlagtigititaugpat Nâlagkap
 sâne, tauva kingorna uterumârpuse píngitsûvdlusilo Nâlagkame
 Israflíkúnulo, nunalo tamána pigissagssarilerumârpase Nâlagkap
 sâne. 23 taimailiúngikuvsile ata, tauva Nâlagkamut ajortuliarsimá-
 -sause, ajortuliautsivse nanigpase misigiumârpase. 24 ungalûgkanik
 karmaigitse kitornánguavsínut únuissarfigssanigdlo savautivsínut;
 kanivsínitdlo anissok maligdlugo pisause. 25 tauva Gâtip kinguai
 Rûpinivdlo kinguai Mórsasimut okarput: kivfatit taimailiorumârpuput
 sôrdlo nâlagara inatsisimassok. 26 kitornánguavut nuliavutdlo ner-
 -ssutautivutdlo kimugtûtivutdlo tamarmik tamânísáput ungalûgkane
 Gíliatimítune, 27 kivfatitdle sákulersorsimassut nungutdlutik Nâ-
 -lagkap sâne katerssanut piartúsáput sorssungnigssamut, sôrdlo
 nâlagara okalugsimassok. 28 tauva Mórsasip Eliásare palase Jôr-
 -sualo Núnip ernerata Israflivdlo kinguaisa nagguvekatigígsortaisa
 inoxutiligtaisa nâlagait táuko pivdlugit inápai 29 okarfigalugit: Gâtip
 kinguai Rûpinivdlo kinguai sákulersorsimassut nungutdlutik Nâ-
 -lagkap sâne Jôrtanikut ikâkatigigpase sorssungnigssamut, nunalo
 ilivsínut nâlagtigititaugpat, tauva nuna Gíliat táukunúnga túniúsiuk
 pigerkuvdlugo. 30 kisiáne sákulersorsimavdlutik ikâkatigíngigpase
 akornavsine pigissagssarsísáput Kânâp nunâne. 31 tauva Gâtip
 kinguaisa Rûpinivdlo kinguaisa akivât okardlutik: Nâlagkap kiv-
 -fangnut okauserissâ maligdlugo piunârpugut. 32 sákulersorsi-
 -mavdluta Nâlagkap sâne ikârumârpugut Kânâp nunânut, kingor-
 -nússagssarputdle pigissagssarsiarisavarput Jôrtanip tungâne ma-
 -tumane. 33 tauva Mórsasip táukunúnga Gâtip kinguainut Rûpi-
 -nivdlo kinguainut Jûserfivdlo ernerata Mánarsip kinguaisa naggi-
 -vekatigt agfainut túniúpâ Sigûp Amoríkt kúngiata nâlagauvfia,

Ougivdlo Bâsanip kúngiata nálagauvña, nuna ungalûgkatdlo tássa-nítut kigdlinga tikitdlugo, nuname ungalûgaussut tamagingne itut.

³⁴ Gâtip kinguaisa tauva karmarpait Dîpûne Atârûtdlo Aaruêrilo
³⁵ Atârût-Sûvfânilo Jaiserilo Jorpiálo ³⁶ Bît-Nimralo Bît-Hâranilo, ungalûgkat igpiliugagdlit savautitdlo únuissarfigssait. ³⁷ Rûpinivdlo kinguaisa karmarpait Hîspûne Elfalilo Kériátâtdlo ³⁸ Nîpulo Bâle-Miûnilo, arke avdlángordlugit, Sipmalo; ungalûgkatdlo táuko kar-
 1 Môr. 50,23. -magkatik atigssainik atsersorpait. ³⁹ Mâggerivdlo Mânarsip er-
 -nerata kinguai Gîliatimut píput tiguardlugulo, Amorikutdlo tá-
 -ssanítut kimátípait. ⁴⁰ tauva Môrsasip Gîliat túniúpâ Mâgge-
 -rimut Mânarsip erneranut, táussumalo nunagilerpâ. ⁴¹ Jaerivdlo
 erk. 10,4. Mânarsip ernerata tiguariartorpai nunakarfigissait, atserpailo Jaerip
 nunakarfigissainik. ⁴² Nûpâvdlo tiguariartorpâ Kinât nunakarfi-
 -nguartai ilángutdlugit, atserpâlo Nûpâmik ingminik atsiutdlune.

kapitalit 33.

Israfilikut tangmârtarfinik. Kânâkut pèrsínexásassut.

¹ tamássa Israflip kinguaisa autdlartarnere, Egivtinimit ani-gamik ingmikut katerssat ingmikôrtardlutik Môrsasivdlo Aaru-nivdlo agssaisigut. ² Môrsasivdlo agdlautigai nûgtarfê sumit autdlartarângamik Nâlagkap okausia maligdlugo, tamássalo aut-dlartarnere sumit nûgtarângamik.

³ Râmsasimit autdlarput káumatip sujugdliup uvdluisa ar-kanek tatdlimâne, uvdlut kángvfigsiorfit áipâne Israflip kinguai aníput agssangnik kutsigsunik pinekardlutik Egivtinimiut tamaisa issigititdlugit. ⁴ Egivtinimiutdlo angajugdliarigaluatik iliartorait
 2 Môr. 12,12. Nâlagkap táukunane patigai, Gûtigissaitdlo Nâlagkap erkartûssi-
 -vigisimagai. ⁵ Israflip kinguai Râmsasimit autdlaramik Suggû-
 -timut tangmârput; ⁶ Suggûtimitdlo autdlaramik Eítamimut tang-
 -mârput puilassuitsup isuanítumut. ⁷ Eítamimit autdlaramik Pi-
 aggerûme unigput Bâle-Sivfûnip nalânítume, tangmârputdlo Mig-
 -tûlip nalânut. ⁸ Pi-aggerûmit autdlaramik ímap kerkagut ikârput
 puilassuitsumut Eítamip puilassuitsuagut ingerdlavdlutik uvdlut
 pingasut ingerdlassariamut, tangmârputdlo Mâramut. ⁹ Mâramit
 autdlaramik Eilfme tikípât, tássaníput puilassut arkanek mardluk
 palmitdlo arfinex mardlungnik kuligdlit, tássungalo tangmârput.
¹⁰ Eilmimit autdlaramik ímap kerkuartûp sinânut tangmârput.
¹¹ ímamit kerkuartûmit autdlaramik Sînip puilassuitsuanut tang-

-mârput. ¹² Stnip puilassuitsuanit autdlaramik Davkamut tang-
 -mârput. ¹³ Davkamit autdlaramik Aalûsimut tangmârput. ¹⁴ Aa-
 -lûsimit autdlaramik Rivfitîmut tangmârput; tássane inuit imigssa- 2Mõr.17,1.2.
 -xángitdlat. ¹⁵ Rivfitîmit autdlaramik Sînaip puilassuitsuanut tang-
 -mârput. ¹⁶ Sînaip puilassuitsuanit autdlaramik xfsassut ilerfinut 11,34 t.
 tangmârput. ¹⁷ xfsassut ilerfinit autdlaramik Háserûmut tangmârput. 12,16.
¹⁸ Háserûmit autdlaramik Rítimâmut tangmârput. ¹⁹ Rítimâmit
 autdlaramik Rímûn-Pêrásimut tangmârput. ²⁰ Rímûn-Pêrásimit
 autdlaramik Lipnamut tangmârput. ²¹ Lipnamit autdlaramik Rí-
 -samut tangmârput. ²² Rísamit autdlaramik Kílâtamut tangmârput.
²³ Kílâtamit autdlaramik Sîvferip kákainut tangmârput. ²⁴ Sîvferip
 kákainit autdlaramik Harâtamut tangmârput. ²⁵ Harâtamit autdla-
 -ramik Máxilûmut tangmârput. ²⁶ Máxilûmit autdlaramik Tâggá-
 -mut tangmârput. ²⁷ Tâggâmit autdlaramik Târamut tangmârput.
²⁸ Târamit autdlaramik Mítexâmut tangmârput. ²⁹ Mítexâmit aut-
 -dlaramik Hasmûnamut tangmârput. ³⁰ Hasmûnamit autdlaramik
 Mûserûmut tangmârput. ³¹ Mûserûmit autdlaramik Jâxákûnut tang-
 -mârput. ³² Jâxákûnit autdlaramik Hôrakikâmut tangmârput.
³³ Hôrakikâmit autdlaramik Játipâtamut tangmârput. ³⁴ Játipâtamit
 autdlaramik Aperûnamut tangmârput. ³⁵ Aperûnamit autdlaramik
 Eitsiun-Gîperimut tangmârput. ³⁶ Eitsiun-Gîperimit autdlaramik
 Sînip puilassuitsuanut tangmârput, tássa Kâtasimut. ³⁷ Kâtasimit 20,1.
 autdlaramik kákamut Hôrimut tangmârput, Eitumíkut nunâta kig-
 -dlinganut. ³⁸ tássânga Aarune palase kákamut Hôrimut majuar- 20,22-40.
 -pok Nâlagkap okausia maligdlugo, tássanilo tokuvok, ukiut sisa-
 -manik kuliliâne Israflip kinguai Egivtinimit anigamik kingorna,
 káumatit tatdlimâta uvdluisa sujugdliâne. ³⁹ untritingnik mar-
 -dlungnigdlo kulilingnik pingasunigdlo ukioarpok Aarune, kákame
 Hôrime tokugame. ⁴⁰ Arativdlo kúngiata Kânâkut ilâta Kânâp 21,1.
 nunâta kujatâne nunagdlop taimane Israflip kinguai tusarpai agger-
 -sut. ⁴¹ kákamit Hôrimit autdlaramik Salmûnamut tangmârput.
⁴² Salmûnamit autdlaramik Pûnûnimut tangmârput. ⁴³ Pûnûnimit
 autdlaramik Oupûmut tangmârput. ⁴⁴ Oupûmit autdlaramik ituíta- 21,10 t.
 -rissat kerrorssuinut tangmârput, Mûapíkut kigdlinganut. ⁴⁵ kerror-
 -ssuarnit autdlaramik Dîpûn-Gâtimut tangmârput. ⁴⁶ Dîpûn-Gâ-
 -timit autdlaramik Almûn-Divdlâtâmut tangmârput. ⁴⁷ Almûn-
 Divdlâtâmit autdlaramik ituítarissanut tangmârput Nîpup nalânut.
⁴⁸ ituítarissanit autdlaramik Mûapíkut narssânut kûgaitsumut tang-
 -mârput, Jôrtanip ungatânut Jêriggup nalânut, ⁴⁹ tássa Jôrtanip 22,1.

ungatâne Bít-Jísimút mángertínertútdlo narssát kigdligalugit tang-márput Múapíkut narssānut kúgaitsumut.

⁵⁰Nálagkavdlo Mórsase okalugfigá Múapíkut narssāne kúgait-sume, Jórtanip sināne Jériggup nalāne, okardlune: ⁵¹Isratlip kinguai okalugfigíkit ima okarfigalugit: Jórtane ikárdlugo Kánáp nunānut piguvse, ⁵²tauva nunap inue tamaisa sujunivsigut kimátisavase, nápartitaitdlo ássiliagdlit tamaisa inússaliaitdlo kueragkat tamaisa aserúsavase, kingigtúngualiaitdlo tamaisa piunérúsavase. ⁵³nunalo pigilísavarse nunagalugulo, ilivsinut nuna túniúkavko pigilerkuvdlugo. ⁵⁴nunalo kingornússagssarsiarisavarse ímerautigalugo, ingmíkut erkardlerft ingmíkórtítardlugit; amerdlasút kingornússagssát angningortísavarse, ikigtudlo kingornússagssát mingningortísavarse. nungutdlutik pigssarsísáput ímerautip erkugāne; sujuaissavse nagguvekatigfigsortait ingmíkórtítardlugit kingornússag-
erk. 2,1-3. -ssarsísause. ⁵⁵nunavdle inue sujunivsigut kimátíngíkuvsigik, tauva amiákútitase kakitdlarnakutitut íkumárput issivsinut kapinartutudlo íkumárdlutik sanerkavsínut, angnikitdliortikumárpásilo nuname nunagiligkavsíne. ⁵⁶tauvalo imáikumárpok: ilivse taimailiorfigiumá-rivse, sórdlo táuko iliorfigilerssáraluaríka.

kapitalit 34.

nunap únersútigissap kigdligfigssainik avguarnekarignigssānidlo.

¹āma Nálagkap Mórsase okalugfigá okardlune: ²Isratlip kinguai inákit ima okarfigalugit: Kánáp nunānut piguvse, tauva nuna kingornússatut pigiligagssarse Kánáp nunā kigdligissamigut
Jórs. 15.1-4. imáisavók: ³kujámut kigdligísavarse Sínip puilassuitsua Eitumí-kutdlo saniat; tássa kujámut kigdligfigssarse pillisavok tatsip tarajornitsup isuanit kangianit, ⁴tungivsinutdlo sangúsavok sukorpíùnitúp majuariáta kujatágut, tássángalo atásavok Sínimut, tássángalo Kátas-Barnfa kujarkutdlugo Hátsare-Aatare ornísavá, tássángalo atásavok Asmúnimut, ⁵Asmúnimitdlo sangúsavok Egivtinip kūnguanut, tássúnalo imak tikísavá. ⁶kímutdlo kigdligfigssarse tássa imarssuak, tamána kímut kigdligfigísavarse. ⁷avangnamutdlo imáitok kigdligfigísavarse: imarssuarmit nalunaerkutser-suisause kákamut Hórimut, ⁸kákamitdlo Hórimut nalunaerkutser-suisause Hámatip ornigtariānut, tássángalo Sítat avkutigalugo ⁹kigdligfiup Sivferúne ornísavá, tássúnalo Hátsare-Einane tikísavá. tamána avangnamut kigdligfigísavarse. ¹⁰kangimutdlo kigdligfig-

-ssarse nalunaerkutsersúsavarse Hâtsare-Einanimit Sivfâmimut, ¹¹Sivfâmimitdlo kigdligfik kujâmukásavok Rivdlâmut Ajine kanger-
-kutdlugo, tássángalo âma kujâmukásavok Kíneratip tasiata kangi- ^{Jôrs. 19,}
-mut sinâ agtordlugo, ¹²kujâmukarkigdlunilo Jôrtanimut, tássúnalo ^{32. 35.}
tasek tarajornitsox tikísavâ. tássâusavok nunagssarse, tamássalo
kaujatdlagdlugo kigdligfigssai. ¹³Mórsasivdlo inâpai Israflip ki-
-nguai okardlune: tamâssa nuna ímerautíkut kingornússagssarsia-
-ssarse, Nâlagkap túniuterkussâ táukunúnga nagguvekatigíngnit
arfínek sisamanut kulingisalo agfainut. ¹⁴mâssa Rûpinip kinguaisa
nagguvekatigít Gâtivdlo kinguaisa nagguvekatigít Mánarsícutdlo ^{32, 33.}
nagguvekatigít agfaisa kingornússagssatik perêrpait, nungutdlutik
ingmíkut sujuaissakatigít ingmíkôrtardlutik. ¹⁵nagguvekatigít táu-
-kua mardluk pingajuisalo agfaisa kingornússagssatik perêrpait
Jôrtanip tungâne matumane, Jêriggup akiane kangiata tungâne.

¹⁶âma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ¹⁷tamâssa
angutit nunamik kingornússagssatut ilivínut avguaissugssat arke:
Eliásare palase Jôrsualo Núnip ernera. ¹⁸nungutdlugitdlo nagg-
-vekatigíngnit atautsinit sujulerssuissox atausek ilaserísavarse nuna
kingornússagssatut avguásavdlugo. ¹⁹tamássalo angutit táukua
arke: Jútákúnit nagguvekatigíngnit: Kâlíve Jivfúnip ernera; ²⁰Sí-
-miûp kinguainit nagguvekatigíngnit: Simûfle Amiûtip ernera;
²¹Btjamíkúnit nagguvekatigíngnit: Elitat Kislúnip ernera; ²²Dánip
kinguainit nagguvekatigíngnit: sujulerssuissox Búke Jágilip ernera;
²³Júserfikúnit: Mánarsíp kinguainit nagguvekatigíngnit: sujuler-
-ssuissox Hániale Eivfûtip ernera, ²⁴Eivfarâp kinguainit nagguve-
-katigíngnit: sujulerssuissox Kímuile Sivfatânip ernera; ²⁵Sípulûp
kinguainit nagguvekatigíngnit: sujulerssuissox Elisâvfat Parnaup
ernera; ²⁶Ísagssârip kinguainit nagguvekatigíngnit: sujulerssuissox
Paltiale Asanip ernera; ²⁷Agserap kinguainit nagguvekatigíngnit:
sujulerssuissox Agiûte Silûmfp ernera; ²⁸Navtalp kinguainit nagg-
-vekatigíngnit: sujulerssuissox Pitâgile Amiûtip ernera. ²⁹tássâuput
Nâlagkap inatsivigissai, táukua Israflip kinguai kingornússagssainik
avguartísagait Kânâp nunâne.

kapitalit 35.

Lívíkut pissagssainik, kimarravigssanigdlo.

¹âma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ Múapíkut narssâne kû-
-gaitsume, Jôrtanip sinâne Jêriggup nalâne, okardlune: ²Israflip

kinguai inákit, ungalúgkat kingornússagssatut pigissagssarsiamik ilait Lívíkúnut túniúsagait igdlokarfigerkuvdlugit; āma avatdlig-ssanik Lívíikut tunísagait ungalúgkat táuko avataisigut kaujatdlag-dlugit. ³ ungalúgkat táuko igdloxarfigisavait, avatdligssaitdlo pigísavait nerssutautimingnut pekutimingnutdlo úmassútimingnutdlo nalingínarnut. ⁴ ungalúgkatdlo táukua Lívíkúnut túniússagssavse avatdligssaisa ungalúgkap ungalorssuanit avámut tatdlit túsintigdlit úgtútigisavait kaujatdlagdlugo. ⁵ tássa ungalúgkap ávatáne úgtú-savase kangiata tungâ tatdlit mardlungnik túsintigdlit, kujatátalo tungâ tatdlit mardlungnik túsintigdlit, kitátalo tungâ tatdlit mardlungnik túsintigdlit, avangnátalo tungâ tatdlit mardlungnik túsintigdlit, ungalúgak kiterdlíngordlugo; taimaisivdlugit pigísavait ungalúgkat avatdligssait. ⁶ ungalúgkatdlo táukua Lívíkúnut túniú-

^{35,11.} -ssagssavse ilait arfinigdlit kimarravigssáusáput, táuko túniúsavase nalingínak inungmik tokutsisimassok tássunga kimásínaorkuvdlugo; táukulo túniúkuvsigik āma túniúsavase ungalúgkat sisamanik kuligdlit mardlugdlo. ⁷ katitdlugit ungalúgkat sisamanik kuligdlit arfinex pingasutdlo Lívíkúnut túniúsavase avatdligssaitdlo ilángut-dlugit. ⁸ tamákulo ungalúgkat Israflip kinguaisa pigissagssarsiaiinit túniússagssase amerdlanerutisavase amerdlanernik pilingne iking-nerutitdlugitdlo ikingnernik pilingne; nungutdlutik kingornússag-ssarsiatik migssiliordlugit ungalúgkanik túniússisáput Lívíkúnut.

⁹ āma Nâlagkap Mórsase okalugfigâ okardlune: ¹⁰ Israflip kinguai okalugfigíkit ima okarfigalugit: Jörtane ikârdlugo Kânâp ^{2 Mór. 21,13.} nunânut piguvse, ¹¹ tauva ungalúgkanik ingmíkórtitagssarsisúsause kimarravigissagssavsínik, nalingínak piârinaitsórdlune inungmik tokutsisimassok tássunga kimásínaorkuvdlugo. ¹² ungalúgkatdlo táuko kimarravigssarisavase aungmik akiniússissugssamit, inungmik tokutsisimassok tokorkunago ilagít sâne kekarsimatínago erkartúti-savdlune. ¹³ ungalúgkatdlo táuko túniússagssase kimarravigissagssase arfiniliúsáput: ¹⁴ ungalúgkat pingasut túniúsavase Jörtanip tungâne matumane, āma ungalúgkat pingasut túniúsavase Kânâp nunâne, kimarravigssáusassut. ¹⁵ Israflip kinguainut takornartanutdlo akornavsínilo tikeraussunut kimarravigssáusáput ungalúgkat táuko arfinigdlit, nalingínak támardlune inungmik tokutsisimassok tássunga kimásínaorkuvdlugo. ¹⁶ nalingínaup áipe sákumik saviu-ssumik anauguniuk tokutdlugo, táuna inungmik tokutsissúgame tokúnexásavok. ¹⁷ ujarkamigdlúnt tigumiaminik inûp tokússutigi-

-sínaussânik miloruniuk tokutdlugo, táuna inungmik tokutsissûgame tokúnekásavok. ¹⁸kissungmigdlünft tigumiaminik inûp tokússuti-gisínaussânik anauguniuk tokutdlugo, táuna inungmik tokutsissû-game tokúnekásavok. ¹⁹aungmik akiniússissugssap tokúsínáusavâ táuna tokutsissok; nâpíkuniuk tokúsínáusavâ. ²⁰nalingínaup áipe ajagkuniuk úmigssordlugo igitsivigiguniugdünft piâralune taimalo tokutdlugo, ²¹agssangmigkuniugdünft úmigssordlugo taimalo tokutdlugo, tauva tokutitsissok tokúnekásavok inungmik tokutsissû-game; aungmik akiniússissugssap nâpíkuniuk tokúsínáusavâ táuna tokutsissok. ²²kisiáne ajagsimaguniuk tássángáinartôrdlune kíngarisimanago, sumigdlünft pekúmik igitsivigiguniuk piârinane, ²³ujar-kamigdlünft inûp tokússutigisínaussânik nákartitsivigiguniuk takusimanago taimalo tokutdlugo, mássalo kíngaringíkâ, ajortumigdlo iliorfiginiángikâ, ²⁴tauva ilagft erkartússísáput táussumúnga tokutitsissumut aungmigdlo akiniússissugssamut erkartússisigssat máko maligdlugit. ²⁵ilagftdlo táuna tokutsisimassok ánagtísavât aungmik akiniússissugssap agssainit utersardlugulo ungalúgkamut kimarravingmut kimâvfigissânut; tássanilo unísavok palasiunex úliamik ivdlernartumik tanínekartok tokutserdlugo. ²⁶táussumale tokutisimassup ungalúgkap kimarraviup kimâvfigissame kígdlinga avámut kímugpago, ²⁷aungmigdlo akiniússissugssap nâpigpago ungalúgkap kimarraviup kígdlingata avatâne, tauvalo aungmik akiniússissugssap táuna tokutsisimassok tokúkuniuk aungmut píssúsángilak. ²⁸ungalúgkame kimarravingmine unísagaluarmat táuna tokutsisimassok palasiunex tokutserdlugo, palasiunerdlo tokugpat kingorna nunaminut pigissakaríngminut utísagaluardlune. ²⁹tamána kíngulerígsugssavsíne inígíssavsíne tamane ilerkorísavarse erkartússisigalugo. ³⁰nungutdlugit inungmik tokutsissokarângat, tokut- ^{5 Mór. 17,6.} -sissok táuna tokúnekásavok ilisimangnigtut okausiat maligdlugo; kisiáne ilisimangnigtok atausínauvdlune nalunaiáisángilak kia tokússutigssânik. ³¹akígssamigdlo tigusísángilase inungmik tokutisissup tokutagssap tarnâta sáimáunartínekautígssânik, kisiáne tokúnekásavok. ³²ãma ungalúgkamut kimarravingmut kimâsimassok pívdlugo akígssamik sáimáunartínekautígssamik tigusísángilase, palase tokúngíkatdlartitdlugo kingumut nuname inekarniaraluarpat. ³³nunalo nunagissarse ivdlernaitsúngortísángilarse, mássa aup nuna ivdlernaitsúngortítarpâ; nunalo avdlamik sáimáunartínekarsínáungilax auk tássane kuissax pívdlugo, kisiáne tamatumínga kui-

-ssissup auanik. ³⁴mingugtísángilarsilo nuna nunagissarse uvanga inekarfigissara; mássa uvanga Nálagak Israflip kinguaisa akornáne inekarpunga.

kapitalit 36.

arnat kingornússagdlit nagguvekatimingnik uvinigtásasut.

¹ilānilo savssarput Júserfip kinguaisa erkardlertgsortaisa ila-
-gissaisa tássa Mánarsip ernerata Mággerip ernerata Gfliatip er-
-kardlertgsortaisa inokutiligtaisa nálagait, okalugputdlo Mórsasip
sāne sujulerssuissutdlo Israflip kinguaine inokutilingnut nálagausut
sāne ²okardlutik: nálagara Nálagkap inásimavá nuna kingornú-
-ssagssatut Israflip kinguainut túniuterkuvdlugo ímerautíkut, āma
27,6 tt. nálagara Nálagkait inánekarpor katángutigigaluavta Silavgátip
kingornússagssaralua panfnut túniuterkuvdlugo. ³táukule Israflip
kinguaisa nagguvekatigtgsortaisa [avdlat] ilagissaisa nuliarilerpatigik,
tauva kingornússát pīsavok uvagut sujuaissaxatigtgsugut kingornú-
-ssavtínit, táukualo ilagiligaisa nagguvekatigt kingornússānut ilā-
-ngúnexardlune, taimalo ímerautíkut kingornússarsiarput ilángar-
-nexásavok; ⁴ukiordlo tipaitsungárfik Israflip kinguainut nag-
-dliugpat, tauva kingornússát ilángúnexásavok táukua ilagiligaisa
nagguvekatigt kingornússānut, taimalo kingornússát pīsavok uvagut
sujuaissavtigut nagguvekatigtgsugut kingornússavtínit. ⁵Mór-
-sasip tauva Israflip kinguai inápai Nálagkap okausia maligdlugo,
okardlune: Júserfip kinguai nagguvekatigt okardluarput. ⁶tamássa
okausek Nálagkap inássutigissā Silavgátip panfnut, okarame: ilua-
-rissaisa nuliarilerdlisigik, kisiānile erkardlerit táukua sujuaissátigt
nagguvekatigtgsut ilaisa nuliarilersínáusavait; ⁷Israflip kinguaisa
kingornússait nūgtarkunagit nagguvekatigt ardlainit nagguvekati-
-gtngnut avdlanut, kisiāne nungutdlutik sujuaissamíkut nagguveka-
-tigtgsut kingornússát átavigísavát Israflip kinguaisa. ⁸kialūnīme
pania Israflip kinguaisa nagguvekatigtgsortaine kingornússamik pi-
-gissakartok erkardlerit táussuma sujuaisságut nagguvekatigtgsut
ilāta nuliarilísavá; tássa Israflip kinguaisa nungutdlutik sujuaissamik
kingornússait pigisangmatigik, ⁹kingornússardlo nūgtásángingmat
nagguvekatigt ardlainit nagguvekatigtngnut avdlanut; kisiāne Is-
-raflip kinguaisa nagguvekatigtgsortaisa nungutdlutik kingornússatik
átavigísavait. ¹⁰Silavgátip pané taimailiorput, sórdlo Nálagkap
Mórsase inásimagá; ¹¹taimalo Mágila Tersalo Húgdalo Milkalo

Núgalo Silavgâtip pané ákâta ernerisa nuliarilerpait. ¹²Júserfip ernerata Mánarsip kinguaisa erkardlerigsortaisa ilagissaisa nularilerpait, kingornússâtdlo unigpok nagguvexatigíngne angutigigaluata erkardlíne.

¹³tássáuput inássutit erkartüssisigssatdlo Nálagkap Mórsasíkut Israflíp kinguainut inássutigissai Múapíkut narssâne kúgaitsume, Jörtanip sinâne Jéríggup nalâne.

Mórsasip agdlagaisa tatdlimait.

kapitale 1.

Hóripimit autdlarnerat puilassuitsúkutdlo angalámersornerata píssutá
Mórsasip kingugdlernut okalugtuarigá.

¹tamássa okautsit Mórsasip Israflíkúnut tamanut okauserissai Jörtanip ungatâne puilassuitsume, narssame kúgaitsume, Suvfíp ⁴Mór. 33, nalâne Páranivdlo Tüvfílivdlo Lâpanivdlo Háserütivdlo Díságapivdlo ^{48 t.} akornâne, ²uvdlut arkanigdlit ingerdlassariatut ungasigsigissume Hóripimit Starip kákai avkutigalugit Kâtas-Barñalo tikitdlugo. ³pivordlo ukiut sisamanik kuliliáne káumatit arkarnata uvdluisa sujugdlíane, tauva Mórsase Israflíp kinguainut okalulerpok, tai-mardluínak sórdlo Nálagkap táukunúnga inákâne; ⁴tássa Sígút ⁴Mór. 21. Amoríkut kúngiat Hfispúnime igdlokartok saperssiserêramiuk, Ou- ^{21-25. 33-35.} gilo Bâsanip kúngia Astarúme igdlokartok Eitríme saperssisi-kamiuk kingorna. ⁵Jörtanip ungatâne Múapíkut nunâne Mór-sasip inatsisit máko sukuialerpai okardlune:

⁶Nálagkap Gútivta okalugígatigut Hórpime okardlune: nã-magtumik kákax mána uníngavigârse; ⁷avdlamut sâgdlyse aut-dlaritse apüniardlusilo Amoríkut kákainut sanilínutdlo tamanut narssame kúgaitsume káxanilo nakigtuanilo kujatânulo ímavdlo sinâne ítunut, Kánâkut nunânut Lîpanúnimutdlo. kúgssuak Aivfarat tikitdlugo. ⁸takuvarse, nuna sujunivsigut túniúpara, tássungnar-dlyse pigilerniarsiuk nuna Nálagkap sujuaissavsinut Aaperâmut ¹Mór. 15,18. Iisâmutdlo Jákumutdlo ugpernarsáissutigissâ, táukunúnga kinguâg-ssainutdlo kingornatigut túniúkumassâ. ⁹taimaníkut ilivsinut ima okarpunga: kisimftdlunga erssungnex artorpavse. ¹⁰Nálagkap

- Gûtivse amerdliartortípâse, tássame kilaup uvdloriaisut amerdla-tigause uvdlumíkut. ¹¹Nálagkap sujuaissavse Gûtiata amerdli-sardlise tûsintileriardluse, pivdluarkulisilo sôrdlo okalugfigigâse. ¹²kanok ilivdlunga kasunarnerse erdloxinarnerisilo sakitsautisilo erssúsavâka kisimítdlunga? ¹³nagguvekatiġtsortavsíne angutinik ilisimassunik sujunekartunik misiligaussunik piniúsinga ilivsínut nálagángortitagssavnik. ¹⁴tauva akivavsinga okardluse: ajúngilax okau-
 2 Mór. 18, -tigissat, taimailiorumavdlutit okaravit. ¹⁵tauva ilaserâka nagguve-
 17-27. -katiġtsortavsíne nálagaussut, angutit ilisimassut misiligaussut, táu-
 kulo ilivsínut nálagángortípâka, ilait tûsintilingnut ilait untritilingnut
 ilait tatdlimanik kulilingnut ilait kulinut nálagorkuvdlugit, misig-
 -ssuissúngortitdlugitdlo nagguvekatiġtsortavsíne. ¹⁶erkartüssissi-
 -silo taimaníkut inápâka okardlunga: katángutivse sakitsautait su-
 -junersiutigivdluarsigik, iluartumigdlo erkartüssigitse inungmut ka-
 -tángutânudlo takornartartânudlo. ¹⁷erkartüssinivsíne kia táu-
 -náussusia sokutiġsángilarse; mingnerdlo angnerdlo taimaekatiġfig-
 -sitdlugit tusásavase, kimudlo sujôrásanase, erkartüssut Gûtíp pi-
 2 nal. 19,6. -gingmago. sujunersiutigissatdle ilivsínut ajornarpatdlártut uvavnut
 perkúsavase, tauva tusarumârpâka. ¹⁸tamanigdlo taimaníkut iná-
 -pavse kanok iliúsassuse. ¹⁹tauva Hôrtipimit autdlarpugut, pui-
 4 Mór. 10, -lassuitsox tamána takussarse angisôx sujôranartox tamât inger-
 11 t. -dlavigalugo, Amoríkut kâkainut avkutaussúkut, sôrdlo Nálagkap
 Gûtivta inákâtigut; taimalo Kâtas-Barnfamut apûpugut. ²⁰tauva
 ilivsínut okarpunga: Amoríkut kâkâit Nálagkap Gûtivta uvavtínut
 túniúkumassai tikípase. ²¹takuvat, Nálagkap Gûtivit nuna suju-
 -nigkut túniúpâ; majuardlutit pigilerniaruk, sôrdlo Nálagkap su-
 -juaissavit Gûtiata okalugfigigâtít; sujôranak ânîlârnatitdlo. ²²tauva
 tamavse uvavnut savssarpuse okardlusilo: angutinik sujunivtigut
 autdlartitsisa nuna misilerkuvdlugo pivdluta, táukua nalunaerfigiar-
 -túsagâtigut súkut majuarfigssavtínik ungalúgkanigdlo tikisagssav-
 4 Mór. 13,6. -tínik. ²³tamánalo iluarigavko ilase angutit arkanex mardluk ki-
 17 tt. -nerpâka, nungutdlugit angut atausek nagguvekatiġtgnit atautsinit.
²⁴táuko tássunga sâgput kâkanut majuardlutik, Askûlivdlo kûngua
 tikíkamíko [nuna] misilingniarpât; ²⁵nunavdlo inerititaisa ilait nag-
 -sardlugit uvavtínut arkúpait nalunaerfigiartordluta okardlutik: nuna
 Nálagkap Gûtivta uvavtínut túniússâ ajúngilax. ²⁶ilivsíle majua-
 4 Mór. 14. -rumángilase, uterípúsilu Nálagkap Gûtivse karnanut; ²⁷tupivsínilo
 okalorujugpuse okardluse: Nálagkap ûmigigamisigut Eġivtinimit
 anisípâtigut Amoríkut agssainut túniúkumavdluta, nunguterkuvdluta.

²⁸ sumut majuásaugut? katángutivta ūmativut násángatípait, oka-
 -ramik: inuiait táuko uvavtínit angneruvdlutik tangnerúput, unga-
 -lúgkatdlo angekaut igpiliugalersimavdlutik kilaup tungánut; âmá-
 -taok Aanākut kitornait tássane takuvavut. ²⁹ tauva ilivsinut o-
 -karpunga: ánilákinase, ersigekinasigigdlo táuko. ³⁰ Nálagak Gú-
 -terse sujunivsigut ingerdlassok sorssugkumárpok igdlersordluse,
 taimardluínak sórdlo Egivtinime iliorfigigáse issigititdluse; ³¹ sôr-
 -dlulo puilassuitsume takugit, kanok Nálagkap Gútitivt kivssumia-
 -rátit, sórdlo angutip erne kivssumiartará, avkut ingerdlavigissarse
 návdlugo, najugkamut matumúnga apútserdluse. ³² taimáitordle
 Nálagak Gúterse ugperfigingilarse, ³³ táuna ingerdlatitdluse suju-
 -nivsigut ingerdlassok tangmárfigssavsínik kinerdliútdarluse; únuau-
 -titdlugo ingníkut pissartok avkúmik ingerdlavigissagssavsínik ta-
 -kutikumavdluse, uvdlútitdlugulo nuiákut pissartok. ³⁴ Nálagakvdlo
 okautsivse nipát tusaramiuk níngalerpok ugpernarsaivdlunilo okar-
 -dlune: ³⁵ angutit ukua erkardlerft ajortut iláta atautsivdlúnt ta-
 -kúsángilá nuna táuna ajúngitsox, sujuaissavsínut túniúkumavdlugo
 ugpernarsáissutigissara; ³⁶ Káltvip Jivfúnip ernerata kisime takú-
 -savá, táussumúngalo túniúkumárpara nuna tungmagá kitornai-
 -nutdlo, tássa Nálagak maleruarduínarmago. ³⁷ uvangátaok Ná-
 -lagkap kamáupánga ilivse píssutigaluse, okardlune: ivdlitdlúnt ⁴ Mór. 20,
 tássunga písangilatit. ³⁸ kisiáne Jórsua Núnip ernera sângne ke- ^{7-12.}
 -kartartok tássunga písavok; táuna píssagtíssuk, táussuma Israfl-
 -líkut avguartísangmagit kingornússagssainik. ³⁹ kitornánguasilo
 paggatigissagssauneragkase ernisilo uvdlume ajúngitsumigdlúnt a-
 -jortumigdlúnt sianíngitsut, táuko tássunga písaput, táukunúnga
 túniúkumárpara, táukualo pigilísavát. ⁴⁰ ilivsile avdlamut ságitse
 puilassuitsumut autdlardluse ímap kerkuartúp tungánut. ⁴¹ tauva
 akivuse uvavnutdlo okardluse: Nálagakmut ajortuliarpugut, majuá-
 -saugut sorssugdlutalo, taimardluínak sórdlo Nálagkap Gútitivta iná-
 -kátigut; nungutdlusilo sákuse sorssútít kitivsinut ivertípase, ká-
 -kanutdlo majuarnek sapísangángxause. ⁴² Nálagardle uvavnut
 okarpok: ima okarfigikit: majuásángilase sorssúsanasiló, akornav-
 -sínísángínama; perdlugtitaulekinavuse kíngarssortivse sáne. ⁴³ ta-
 -matumúngalo okalugfigigavse tusarumángilase, uterípusilo Nálagkap
 karnanut, sorkusaitdlusilo kákanut majuarpulse. ⁴⁴ tauva Amoríkut
 kákane táukunane nunakartut aníput páriartordluse, malerssorpá-
 -silo, sórdlo igutsait iliortartut, sekumisitdlusilo Sfarime Horma ti- ^{tugs. 118,12.}

-kitdlugo. ⁴⁵tauva uterdluse Nálagkap sáne kiagavse niperse Nálagkap tusarumángilá siúmifiginasilo. ⁴⁶tauva Kátasime uníngavuse uvdlorpagssuit táuko tássane uníngavigissase nâvdlugit.

kapitalit 2.

nangíssutit; Sígúmut ajugauneránik.

- 1,40. ¹tauva avdlamut sâgpugut puilassuitsumut autdlardluta ímap kerkuartûp tungánut, sórdlo Nálagkap okalugfigigânga; Starivdlo kákai sinersarpavut uvdlorpagssuit nâvdlugit. ²Nálagkavdlo ima okarfigânga: ³nâmagtumik kâkat máko sinersarpase; avangnamut sâgitse. ⁴inuitdlo inákit okardlutit: katángutivse Eisauip kinguaisa Starime nunakartut nunât avkutigiumârpase, táukualo sújôragiumârpase; mianerssorkigsâritsile. ⁵sorssungniásángilase, nunâta ilânik isigkat aluata tungmagátutdlünft agtigissumik tuní-
- 1 Mór. 36, ⁶-sánginavse, Starip kákai Eisauimut túniúkavkit pigerkuvdlugit.
- ⁶⁻⁸. ⁶nekigssak nerissagssarse aningaussanik táukunânga pisiarísavarse, âmátaok imex imigagssarse aningaussanik táukunânga pisiarísavarse; ⁷mâssa Nálagkap Gútitivit pivdluarkusimavâtit agssavit súliaine tamane; puilassuitsúkut matumûna angisúkut ingerdlassarnitit ilisimavai; ukiut máko sisamanik kuligdlit nâvdlugit Nálagkap Gútitivit najorpâtit; súnguamik ajorssángilatit. ⁸tauva ingerdlarkigkavta katángutivut Eisauip kinguai Starime nunakartut kimagdlugit, narssap kûgaitsup avkutâ kimagdlugo Eilatdlo Eitsiungtperilo kimagdlugit, tauva sanguvdluta ingerdlavugut Mûapíkut puilassuitsuata tungánut. ⁹tauva Nálagkap okarfigânga: Mûapíkut angnikitdliortísángilatit sorssungniásanagítldlo, nunâta ilânik tunísângínâvkit pigissagssangnik, Aare Lútip kinguainut túniúkavko pigerkuvdlugo. ¹⁰(Eimft itsak tássane nunakarput, inuiait tamâssa angisût píssaussut takisût sórdlo Aanâkut. ¹¹táukútaok inugssú-sorinekartarput sórdlo Aanâkut; Mûapíkutdlo Eimfnik taissarpait.
- 1 Mór. 14,6. ¹²Starimilo Hôríkut itsak nunakarput, Eisauivdlo kinguaisa kimâ-típait nungutitdlardlugitdlo sujunermíkut; kinguârdlugitdlo tássanflerput, sórdlo Isratlíkut iliortut nunamut pigissamingnut Nálagkap ingmingnut túniússânut.) ¹³mâna pikigitse kûnguax Sârat ikârdlugo. tauva kûnguax Sârat ikârpaput. ¹⁴uvdlutdlo KátasBarnfamit ingerdlavigissavut kûnguax Sârat ikârserdlugo, tássa ukiut pingasunik kuligdlit arfinex pingasutdlo, erkardlerft táuko angutit sorssugtartut tamaisa tangmâkatigfngne nungutserdlugit.

sórdlo Nálagkap ugpernarsaivfigigai. ¹⁵ãmame 'Nálagkap agssai táukunúnga túngáput tangmákatigfngnit pfarumavdlugit nungutser-dlugit. ¹⁶pivordlo angutit sorssugtartut tamarmik nungung-mata tokusimavdlutik inuit akornánituerutdlutik, ¹⁷tauva Nálagkap okalugfigânga okardlune: ¹⁸uvdlume Múapíkut nunát avkutigiug-márpát Aaríkut, ¹⁹Amunivdlo kinguai tungálfikumárpátit; angni-kitdliortísángilatit sorssungniásanagítlo, Amunip kinguaisa nunáta ilánik tunísángínávit pigissagssangnik, Lútip kinguainut túniúkavko pigerkuvdlugo. ²⁰(tamánátaox inugssuarnut nunagisorissarpát, i-nugssuit itsak tássane nunakarmata, Amunícutdlo taissarpait Sam-súmfnik. ²¹inuiat tamássa angisút píssaussut takisút sórdlo Aan-²²nácut, Nálagkavdle nungutitdlarpai sujornatigut, tákualo tauva kimátípait, kinguárdlugitdlo tássanflerput; sórdlo Eisauip kinguai Starime nunakartut iliorfigigai, Hóríkut nungutitdlaramigit tákua sujornatigut, tákualo tauva kimátíkait, kinguárdlugitdlo tássanflersut uvdlumimut agdlát. ²³Aavítldo igdlorpángualingne Gása tikitdlugo nunakaraluarmata, Kavtorít Kavtôrimít píssut ²⁴tánko nungutitdlarpait, kinguárdlugitdlo tássanflerput.) pikiv-dlusilo autdlaritse, kúnguak Arnúne ikárdlugo; takuvat, Stgút Htspúnip kúngia Amoríkússox agssangnut túniúpara nunálo; aut-dlarnígit, pigiligagssarsít sorssungniardlugulo táuna. ²⁵uvdlok tamána autdlarníumárpunga ánilárnarsisítldutit sujórnanarsisítldutitdlo inuiakatigfngnut kilaup tamarme atánitunut; tusámagunisít tikiú-nigssat úgdlutigalugulo ánilángásutigísagát. ²⁶tauva Kftimútip ²⁷puilassuitsuanit arpártut autdlartípáka Stgúmut Htspúnip kúngianut, erkigsinartunik okausekásassut okardlutik: nunat avkutigilara; avkusinek atuáinardlugo ingerdlásaunga, talerpiuvdlúnft tungánut sâmiuvdlúnft tungánut kimásángilara. ²⁸nekigssamik nerissagssavnik tunísavarma aningaussanik akilersítldlugo; tássúnarkúniáinarpunga pisugdlunga; ²⁹[taimailiorfigísavarma] sórdlo Eisauip kinguai Starime nunakartut Múapícutdlo Aarime nunakartut iliorfigigânga; Jórtańíkut ikárserdlunga nunamut Nálagkap Gútvta uvavtínut túniúkumassánut. ³⁰Stgúvdle Htspúnip kúngiata tássúna ingerdlar-kúngilátigut, Nálagkap Gútvit mángertingmago anernera ūmatálo uteriajuitsúngortitdlugo, agssangnut písikumavdlugo, sórdlo mánácut erssítsox. ³¹Nálagkavdlo okarfigânga: takuvarma autdlarníssunga Stgút sujuníkut túniutdlugo nunálo; autdlarnígit, nuná pigiler-niaruk. ³²tauva Stgút anivok páriartordluta ínugtane tamaisa ilagalugit, sorssugkumavdluta Jásame. ³³Nálagkavdle Gútvta su-

Aam. 9,7.

4 Mór. 21,
21 tt.

-junivtigut túniúpâ, tauvalo táuna ernerilo inugtailo tamaisa perdlugtípavut. ³⁴ ungalûgailo tamaisa taimane tiguarpavut, utertínavérsarpavutdlo ungalûgkat tamaisa angutitdlo arnatdlo merdler-tutdlo; aniguissumik amiákokartingilavut. ³⁵ nerssutautit kistsa ujjárpavut pigiumavdlugit ungalûgkanilo tiguagkavtíne paggatigissat. ³⁶ Aaruérimít kûngûp Arnûnip sinânítumit ungalûgkamitdlo kôrkumítumit Gfliatilo tikitdlugo ungalûgakángilax kaxivfigisínáungisav-tínik; Nâlagkap Gûtivta tamaisa sujunivtigut túniúpai. ³⁷ Amunip kinguaisa nunât kisiat patdlíngilat, kûngûp Jápup tungâ tamât ungalûgkatdlo kákanítut, tamâme Nâlagkap Gûtivta inássutigissâ.

kapitalit 3.

nangíssutit: Ougimut ajugauneránik.

¹ tauva avdlamut sâgdlluta Bâsanip tungânút majualerpugut. ⁴ Mór. 21, ^{ss} tt. Ougilo Bâsanip kúngia anivox páriartordluta inugtane tamaisa ilagalugit, sorssugkumavdluta Eitríme. ² Nâlagkavdle okarfigânga: ersigísángilat, táunalo inugtailo tamaisa nunâlo agssangnut túniú-kavkit; táussumúngalo taimailiúsautit, sôrdlo Sígûmut Amorícut kúngiánút Hfspûnime igdlokartumut iliortutit. ³ tauva Nâlagkap Gûtivta Ougísaok Bâsanip kúngia agssavtínút túniúpâ inugtai tamaisa ilángutdlugit, perdlugtíparputdlo aniguissumik táussuma ilagigaluanik amiákuerutdlugo. ⁴ ungalûgailo tamaisa taimane tiguarpavut, ungalûgakángilax táukunânga tiguángisavtínik; ungalûgkat arfinilingnik kuligdlit [tiguarpavut], Arakup erkâ tamât, Ougip Bâsanimiup nâlagauvfia. ⁵ ungalûgkat tamáko tamarmik igpiliugaliúput portusûnik ungalorssuagdlit matorssuagdlit sânerú-ssuagdlit; âma igdlokarfit igdluínagdlit amerdlasôrssuit [tiguarpavut]. ⁶ utertínavérsarpavutdlo táuko, sôrdlo Sígûmut Hfspûnip kúngianút iliortugut; ungalûgkat tamaisa utertínavérsarpavút angutitdlo arnatdlo merdlertutdlo. ⁷ nerssutautitdle tamaisa ungalûgkanilo paggatigissat ujjárpavut pigiumavdlugit. ⁸ nunalo taimane tiguvarput Amorícut kúngísa táukua mardluk Jôrtanip tungânítut agssainít, kûnguamít Arnûnimít kákamut Hermûmut. ⁹ (Sftûmiut Hermût Sériûnimik taissarpât, Amorícutdle Sintarimik taissarpât). ¹⁰ ungalûgkat torkingnermítut tamaisa [tiguarpavut] Gfliatilo tamât Bâsanilo tamât Salkalo Eitrílo Ougip Bâsanimiup nâlagauvfiane ungalûgaussut tikitdlugit. ¹¹ táuname Ouge Bâsanip kúngia kisiat inugssuit amiákuisa amiákorigât. ata, sinigfia sinigfik saviussox

Rapamīngila Amunip kinguaisa piáne? tatdlisut arfinek sisamatut takitigaok, tatdlisutdlo sisamatut siligtigaok, angutip ikusia ūgtū-tigalugo. ¹²tamána nuna taimane pigilerparput. Aaruére kūngúp Arnūnip sinānītok kigdligalugo Giliativdlo kákaisa agfait ungalūgkat tássanītut ilāngutdlugit túniúpara Rūpiníkūnut Gátíkú- ^{4 Mór. 32,}
-nutdlo. ¹³Giliativdlo ilā amiákūssox Bāsanilo tamāt Ougip nála- ^{33 tt.}
-gauvfia túniúpara Mánarsīkut nagguvekatigīt agfainut Arakup erkā tamāt Bāsanīmut tamarmut ilāngutdlugo, tamána inugssuit nunānik tainekartox. ¹⁴Mánarsip ernerata Jaerip tigugā Arakup erkā tamāt Gisuerimiutdlo Māggamiutdlo kigdlingat tikitdlugo, ingmī-nigdlo atsiutdlune táuko Bāsanīmītut Jaerip nunakarfigissainik atserpai uvdlumimut agdlāt. ¹⁵tauva Giliat Māggerimut túniúpara. ¹⁶Rūpiníkūnutdlo Gátíkūnutdlo túniúpara nuna Giliatimit kūngua-
-mutdlo Arnūnimut, kōrkup kerkanut, tamána kigdligfigititdlugo, kūngua-
-mutdlo Jāpormut Amunip kinguaisa kigdligissānut, ¹⁷nar-
-ssardlo kūgaitsox Jōrtanilo, táuna kigdligfigititdlugo, Kīneratimit narssavdlo kūgaitsup taserssuanut, tássa taserssuarmut tarajornit-
-sumut, Piskap ivnarssuata atānītumut, kangia. ¹⁸taimane iná-
-pavse okardlunga: Nālagkap Gūtivse nuna tamána ilivsinut túniúpā pigerkuvdlugo; sákulerdluse ikāritse Israilip kinguaisa katāngutivse sujornatigut, sorssugsīnaussuse tamavse; ¹⁹nuliase kitornānguasilo ^{4 Mór. 32,}
nerssutautisilo (nerssuta-
-terpagssuaxartuse nalūngīnavse) kisfsa unī- ^{16 tt.}
-ngatīsigik ungalūgkane pigissav-
-sīne ilivsinut túniússavne; ²⁰kisiáne Nālagkap katāngutise unīngavīgssarsisigpagit ilivsisut, nunalo Nā-
-lagkap Gūtivse táukunūnga Jōrtanip ungatāne túniúkumassā táu-
-kuátaox pigilerpāssuk, tauva uterumārpuse nungutdluse pigissav-
-sīnut ilivsinut túniússavnut. ²¹Jōrsualo taimane ināpara okar-
-dlunga: issingnik takuvatit tamaisa kanox Nālagkap Gūtivse kú- ^{4 Mór. 27,}
-ngit uko mardluk iliorfigigai; taimailiúsavox Nālagak nālagauv- ^{18 tt.}
-fingnut tamanut ikārfīgissagssangnut. ²²ersigekinasigik, Nālagak Gūterse tássaungmat sorssugkumārtok igdlersordluse. ²³ā-
-ma taimane Nālagak kīnuvigāra sáimauterkuvdlunga okardlu-
-nga: ²⁴Nālagak, Nālagak-ā, kivfangnut takutítalerpat angingār-
-ssutsit agssatitdlo píssaussut; kiname Gūtiuva kilangmilūnit nu- ^{tugs. 89,7 tt.}
-namilūnft sulisīnaussok ivdlit sulissarnitit artorssajuitsutdlo ilior-
-nitit ássilivdlugit? ²⁵ikārdlanga-ait, takunāralo nuna ajūngitsox Jōrtanip ungatānītok, kákalik tamána ajūngitsox Līpanūnilo. ²⁶Nā-
-lagkavdle arrāupānga ilivse píssutigaluse tusarumanangalo; imale ^{4 Mór. 20,12.}
okarfīgānga Nālagkap: tássa nāmagpok; kingorna tamatumīnga

uvavnut okalugkungnaerit. ²⁷ majuarit Piskap kingingneranut, issi-
-titdlo árdlortíkit samungalo avungalo kavungalo pavungalo i-
-ssingnik takuniardlugo, Jórtane mána ikásángínagko. ²⁸ Jórsualo
^{1,28.} inániaruk tugpatdlersitdlugo píssagtitdlugulo; táuna ikásangmat
^{31,7.} inuiait ukua sáne, táussumalo nuna takussagssat kingornússagssatut
táukunúnga avguásangmago. ²⁹ tauva unigpugut kórkume Bít-
Piôrip naláne.

kapitalit 4.

inatsisit maleruarkuvdlugit okaorkigsárai. kimarravit pingasut ingmikórtitaussut.

¹ mánalo, Israflíkut-á, tusarsigik ilerkorerkussat erkartússisig-
-ssatdlo ilivsinut ajokersútigissáka taimailiorkuvdluse, tássa inór-
-kuvdluse, apúterkuvdlusilo pigilerkuvdlugulo nuna Nálagkap su-
-juaissavse Gútiata ilivsinut túniúkumassá. ² ilásángilarse okausek
^{sark. 22,18 t.} ilivsinut inássutigissara ilángásanagulo, maleruarkuvdlusigik Ná-
-lagkap Gútivse inássutai ilivsinut inássutigissáka. ³ issivsinik ta-
-kuvarse kanok Nálagak iliortok Bále-Piôre píssutigalugo; mássa
^{4 Mór. 25.} angutit Bále-Piôre maligdlugo ingerdlassut tamaisa Nálagkap Gú-
-tivit akúningnit pfarpai, ⁴ ilivsile Nálagakmut Gútivsinut atav-
-dluarniartuse tamavse sule uvdlume inúvuse. ⁵ takuvase, iler-
-korerkussanik erkartússisigssanigdlo ajokersorpavse, sórdlo Nálag-
-kap Gútima inákánga, taimailiorkuvdluse nuname pigilísavdlugo
apúvfigissagssavsíne. ⁶ tauva maleruarsigik taimailiordlusilo; ta-
-máname ilisimatútut sujunekartutudlo íssutigisagavsiuk inuiaka-
-tigít issaine, ilerkorerkussat máko tamaisa tusalerdlugit okaru-
-mármata: kisimik ilisimatúvdlutigdlo sujunekardlutigdlo inuíáput
inuiagssuit uko. ⁷ naungme inuiait taima agtigissut, Gútit taima
^{tugs. 147,} kanigdliivfigissait, sórdlo Nálagkap Gútivta kanigdliivfigissarátigut
^{19 t.} nungutdlugit tordlorfigissarângavtíne? ⁸ naungmilúnft inuiait taima
^{33,29.} agtigissut, ilerkorerkussanik erkartússisigssanigdlo taima iluartigi-
-ssunik pigissagdlit, sórdlo inatsisit máko uvdlume ilivsinut sar-
-kangiússáka ilúngarmik íttut? ⁹ misigssorit kisiáne, tarnitdlo pá-
-rerkgisáruk, puiorkunagit pisimassut íssingnik takussatit úmating-
-nitdlo pérnavêrkuvdlugit uvdlut inúvfigissagssatit tamaisa náv-
-dlugit, kitornangnut ernútangnutdlo tusardliúsagagkit; ¹⁰ [puior-
-kunago] uvdlok ivna Nálagkap Gútitvit sáne kekaravit Hórfpime,
^{2 Mór. 19,} taimane Nálagkap okarfigingmanga: inuit uvavnut katerssúkit,
^{9 tt.} tauva tusartíkumárpáka okautsivnik ilíniagagssainik, mianerísang-

-mánga uvdlut nuname inúvfigissagssatik tamaisa návdlugit, kitor-natigdlo tamákunínga ajokersúsangmatigik. ¹¹tauva patdligúpuse kákap atáne kekardluse; kákardlo ingnermik ikumavok kilaup ker-kanut agdlát, tártok nuialo tarrajugtordlo tássaussut. ¹²Nálag-kavdlo okalugfigáse ingnerup iluanit; okautsit nipát tusarparse, táutulingmigdle takussakángilase, nipe kisiat [tusarparse]. ¹³tau-
-valo ilivsinut nalunaerpá angerutse ilivsinut námagserkussane, okautsit táuko kulit, agdlagpailo agdlagfigssianut ujaraussunut mar-dlungnut. ¹⁴uvangalo Nálagkap taimaníkut inápánga, ajokersúsa-givse ilerkorerkussanik erkartüssisigssanigdlo maligagssavsínik nu-name pigilísavdlugo ikárfigissagssavsíne. ¹⁵tauva tarnise párer-kigsársigik, sumigdlúnit táutulingmik takussakánginavse taimane Nálagkap Hórfpime ingnerup iluanit okalugfigingmase. ¹⁶aseror-sárekinavuse, ilivsinutdlo inússaliokinavuse súvdlúnft ássilíssap ássinganik, angutivdlúnit arnavdlúnit ássinganik, ¹⁷nerssutivdlúnft nalingínaup nunamítup ássinganik, tingmíssavdlúnft sulugdlop nali-
-ngínaup kilaup atáne tingmissartup ássinganik, ¹⁸paormortuvdlúnft nalingínaup nunamítup ássinganik, aulisagkavdlúnft nalingínaup í-mame nunap atáne ítup ássinganik; ¹⁹kilangmutdlúnft issitit ár-dlortíkugkit sexinerdlo káumatdlo uvdloríssatdlo kilaup perpag-ssue tamaisa takuvdlugit, tauva kigdlormut kajumigsexinavutit ta-máko patdlorfigiumavdlugit kivfartorfigiumavdlugitdlo; tamákume Nálagkap Gútitit avgútisariatípai inuiakatiğngnut tamanut kilaup tamarme atánítunut. ²⁰ilivsile Nálagkap ilaseráse anisitdlusilo sa-vingmik augtitsiviussumit, Egivtinimit, kingornússatut inugtariu-
-mavdluse, sórdlo mánácut erssitok. ²¹Nálagkavdlo kamáupánga kanok iliornise pivdlugit, ugpernarsaivordlo Jórtane ikásángikiga, nunalo ajúngitok Nálagkap Gútitit ilingnut kingornússaritíkumassá /
apúvfigísángikiga. ²²matumauime nuname tokúsaunga, Jórtane 4 Mór. 20,12
ikásángilara; ilivsile ikárumárpase nunalo tamána ajúngitok pigi-lísavdlugo. ²³mianerssoritse Nálagkap Gútivse angerusia puior-kunasiuk ilivsinut aulajangersagá, inússaliorkunasilo ilivsinut súv-dlúnft ássinganik Nálagkap Gútitit perkúngisânik. ²⁴Nálagax Epr. 12,29.
Gútit ingnerungmat nungutitsissok Gútiuvdlune ilungersortok. ²⁵kitor-nartárdlusilo ernutartáruvse nunamítutokaulerdluse, tau-
-valo aserorsáriguvse ilivsinut inússaliordluse súvdlúnft ássinganik, Nálagkap Gútivse iluaríngisânik iliordluse narrutsagtitdlugulo, ²⁶tauva uvdleme kilagdlo nunalo ilivsinut ilisimangnigtórkuváka, kilamik piarnexásagavse nunamit Jórtaníkut ikárfigissagssavsínit 3 Mór. 26,

2 Mór. 19, 5. 6.

4 Mór. 20, 12

Epr. 12, 29.

3 Mór. 26,
14-46.

- pigiligagssavsínit; uvdlugssase tássane amerdlisísángilase, nunguti-
 -táusagavse. ²⁷Nálagkavdlo siámartísaváse inuiakatingne, amiá-
 -kúsausilo inuit ikigtut akimángitsune Nálagkap ilivsinut autdlarú-
 -ssauvfigititaine. ²⁸tássanilo kivfartúsause Gútinut inuit agssaisa
 sanainut, kissússunut ujaraussunutdlo, takungingnerdlünft tusainer-
 -dlünft nerinerdlünft naimanerdlünit ajortunut. ²⁹tássángalo Ná-
 -lagak Gútit ujarumárpát naniúmárdlugulo, ũmatigkut ilüngardlutit
 tarnigkudtlo ilüngardlutit ujarugko. ³⁰angnikitdliuleruvit, tamákulo
 tamarmik ilingnut nagdliugpata uvdlugssane kingugdlerne, tauva
 Hús. 3,6. sâgkumárputit Nálagkamut Gútingnut nipálo nálagkumárdlugo.
 Epr. 13,6. ³¹mássa Nálagak Gútit Gútiuvok nagdligtuissox; iperásángilâtit
 aserúsanatitdlo, sujuaisangnutdlo angerusigissax táukunúnga ug-
 -pernarsáissutigissane puiúsángilâ. ³²aperkutigísagitíme uvdlut su-
 -jugdlft sujunigkut pisimassut, uvdlormit ivssumánga Gútip inuk
 nuname píngortingmago, kilauvdlo isuanit isuatalo áipánut, matu-
 -matut tupingnartigissumik pisimassoxkarnersox, taimalünft ítumik
 tusagakarnersut: ³³inuiait tusarsimanerât Gútip nipâ ingnerup i-
 -luanit okalugtox, sôrdlo ivdlit tusarit, inúginardlutigdlo? ³⁴Gútip
 ússersimanerâlfünft inuiangnik pigissagssaminik tigusiarterniardi-
 -lune inuiait akornánit, ússtnernik nalunaerkutinigdlo tupingnartulianigdlo
 sorssungnernigdlo agssangnigdlo píssaussunik talermigdlo isagsima-
 -ssumik ánilárnartulianigdlo angisúnik, Nálagkap Gútipse Egivti-
 -nime issigititdluse ilivsinut námagsissarpagssuisa ássinginik? ³⁵iling-
 1 kúng. 8,60. -nut takutitáuput, ilisimarkuvdlugo Nálagak Gútiussox, táunáungit-
 -sumigdlo Gútekángitsox. ³⁶kilangmit tusaisípâtit nipiminik, ajo-
 -kersorumavdlutit; nunavdlo kâne takungnigtípâtit ingnerminik a-
 -ngisúmik, okausflo tusarpatit ingnerup iluanit. ³⁷sujuaisatitdlo
 asagamigit, tamána pivdlugo kinguágssait kinerpai kingornatigut
 2 Mór. 33, 12-14. Egivtinimitdlo anisitdlutit kīnaminik píssaunerssuarminigdlo, ³⁸i-
 -nuiaagssuit ilingnit nakúnerussut sujunigkut kimâtkumavdlugit, iser-
 -tíkumavdlutit, nunât ilingnut kingornússagssaritíkumavdlugo, sôrdlo
 mánákut erssitsox. ³⁹nalujungnáisautit tauva uvdleme ũmámiugí-
 -savdlugulo, Nálagak táunaussox kilangme pavane nunamilo sa-
 -mane Gútiussox, avdlamigdlo Gútekángitsox. ⁴⁰maleruásavatitdlo
 ilerkorerkussai inássutailo uvdleme ilingnut inássutigissáka, ivdlit
 kitornagssatitdlo kinguunigkut inúvdluarkuvdluse, inūmersorkuvdlu-
 -titdlo nuname Nálagkap Gútipit ilingnut túniússâne uvdlut tamaisa.
 4 Mór. 35, 6. 9 tt. ⁴¹tauva Mórsasip ungalúgkat pingasut ingmíkórtípai Jórtanip
 ungatâne sekernup nuissarfíata tungâne, ⁴²tássunga kimárkuvdlugo

inuartok nalingínak tugdliminik tokutsisimassok piárinaitsoárdlune
sujornagutdlo kíngarisimanago; ungalûgkat tamákua ardlânut ki-
-mâgune inûsasso: ⁴³Bisere puilassuitsumîtok nuname torking- Jôrs. 20,8.
-nerme Rûpinîkut pigissâne Râmûtdlo Gíliatimîtok Gâtîkut pi-
-gissâne Gûlanilo Bâsanimîtok Mánarsîkut pigissâne.

⁴⁴tamássalo inatsisit Môrsasip Israflip kinguainut sarkangiú-
-ssai; ⁴⁵tamássa nalunaiautit ilerkererkussatdlo erkartüssisigssat-
-dlo Môrsasip okautigissai Israflip kinguainut, Egivtinimit anisi-
-mangmata; ⁴⁶Jôrtanip ungatâne kôrkume Bít-Piôrip nalâne, St-
-gûp Amorîkut kúngiata Hfspûnime igdlokaraluartup nunâne, táuna
[Sigût] Môrsasip Israflivdlo kinguaisa saperssisikát Egivtinimit
anigamik, ⁴⁷nunâlo pigilerát Ougivdlo Bâsanip kúngiata nunâ,
Amorîkut kúngísa táukua mardluk Jôrtanip ungatâne sekernup
nuissarfiata tungâne ítut nunât, ⁴⁸Aaruérimit kúngûp Arnûnip si-
-nânítumit kákamut Siûnimut, tássa Hermûmut, ⁴⁹narssardlo kû-
-gaitsox tamât Jôrtanip ungatâne sekernup nuissarfiata tungâne
ítok narssavdlo kûgaitsup taserssua Piskap ivnarssuata atânîtok
tikitdlugo.

kapitalit 5.

inatsisit kulit uterai.

¹Môrsasip tauva kaerkuvai Israflîkut tamaisa okarfigalugitdlo:
Israflîkut-â, tusarsigik ilerkererkussat erkartüssisigssatdlo uvdlume
siutivsinut okautigissagssáka; ilniardlugitdlo páriariarsigik taimai-
-liorumavdluse. ²Nálagkap Gûtivta angerusek uvavtínut aula- 2Mór.19,3-8.
-jangersarpâ Hôripime. ³sujuaissavut aulajangersaivfigingilai a-
-ngerutsimik tamatumínga, uvagutdle, uvagut uvdlumîkut mânî-
-tugut tamavta inûssugut. ⁴kínarsivdluse Nálagkap kákame oka-
-lugfigáse ingnerup iluanit. ⁵uvanga taimanîkut kekarpunga Ná-
-lagkap ilivsilo akúnivsíne Nálagkap okausianik nalunaerfigísav-
-dluse; ingnek ersigigavsiuk kákamutdlo majuarnase. okarpo: 2 Mór. 20.
tauva: ⁶uvanga tássa Nálagak Gûtít, ilingnik anisitsissox
Egivtinimit, kivfartorfingmit. ⁷avdlanik Gûtekásángilatít uvangáu-
-ngitsunik. ⁸ilingnut inûssaliúsángilatít ássiliornatít dlo súvdlúnft
ássinganik, kilangmilúnft pavane ítup nunamilúnft samane ítup
imerssuarnilúnft nunap atâne ítup ássinganik náme. ⁹patdlorfí-
-gísángilatít tamáko kivfartorfígisanagít dlo; uvanga Nálagak Gûtít
Gûtiugama ilungersortok, sujuaissat ajortuliainik takusaissok ki-

taetamantítonan.

20

-tornaine kinguaisalo pingajugssaine sisamagssainilo, úmigssortivne,
¹⁰isumagssuinermigdlo pissartok túsintilingne, asassivne inássu-
 -tivnigdlo maleruassune. ¹¹Nálagkap Gútitvit arka atornerdlúsá-
 -ngilat, Nálagkap píngitsútisángingmago aterminik atornerdluissok.
¹²uvdlok sapát aulajangiúniaruk, ivdlernartisagagko, sórdlo Ná-
 -lagkap Gútitvit inákátit. ¹³uvdlut arfnigdltit suliniásautit sulia-
 -ssatit tamaisa suliaralugit; ¹⁴uvdlutdle arfinek áipát tássa sapát
 Nálagkap Gútitvit pia, tauva sumik sulia-
 -gssamik sullisángilatit, ivdlitdlúntf erneritdlúntf pantdlúntf
 kivfatdlúntf angut kivfatdlúntf arnak ugsiutitdlúntf
 siutitútitdlúntf avdlalúntf nerssutautit kanok
 inersok takornartartatdlúntf isávfnignitok náme,
 kivfat angut kivfatdlo arnak kasuersárkuvdlugit
 iligtut. ¹⁵erkainiásautitdlo Egiv-
 -tinime kivfaugaluartutit, Nálagkavdlo Gútitvit
 tássanga anisíkátit agssangnik píssaussunik
 talermigdlo isagsimassumik; tamána piv-
 -dlugo Nálagkap Gútitvit inápátit uvdlok
 sapát aulajangiorkuvdlugo. ¹⁶atátatdlo
 anánatdlo atarkíkit, sórdlo Nálagkap Gútitvit
 inákátit, inümersorkuvdlutit inüvdluarkuvdlutitdlo
 nuname Nálagkap Gútitvit ilingnut túniússáne.
¹⁷inuásángilatit. ¹⁸arnaunexá-
 -sángilatit. ¹⁹tigdlísángilatit. ²⁰tugdltit
 nalunaiáissutigísángilat sagdluvdlutit.
²¹tugdltit nulia pileritsautigísángilat.
 pilerigísángilatit tugdlivit igdlualúntf
 narssautálúntf kivfálúntf angut kivfálúntf
 arnak ugsiutálúntf siutitútálúntf sùtdlúntf
 tugdlivit pigissai.

²²okautsit tamáko Nálagkap katisimassortavsinut
 tamanut okauserai kákame, ingnerup nuiavdlo
 tarrajugtuvdlo iluanit, ni-
 -perssuarmik, ilalernagitdlo; agdlagfigssianutdlo
 ujaraussunut mar-
 -dlungnut agdlagpai uvavnutdlo túniutdlugit.
²³pivordlo nipe tusaravsiuk
 tárnerssúp iluanit kákamitdlo ingnermik
 ikumassumit, tauva uvavnut savssarpuse,
 nagguvekatigígsortavse nálagait ta-
 -marmik utorkaunertasilo, ²⁴okardlusilo:
 ata, Nálagkap Gútitvta nálangnarssutse
 angingársutsilo uvavtínut takutípá,
 nipálo tusarparput ingnerup iluanit.
 uvdlorme matumane takuvarput Gútip
 inuk okalugfigigá inúginartitdlugulo.
²⁵mánalo sôk tokúsaugut? ingnerssúp
 tamatuma nungúsangmatigut. Nálagkap
 Gútitvta nipákingugdlermik tusarkigkuv-
 -tigo tokúsaugut. ²⁶kiname uvinilik
 nálingínak Gútip úmassup ingnerup
 iluanit okalugtup nipánik uvavtitut
 tusaisínauva inúginardlunilo? ²⁷ivdlit
 patdligtúniarit Nálagkap Gútitvta
 okauseriumassai tamaisa tusarniardlugit,
 ivdlitdlo uvavtínut okautigíkit Nálagkap
 Gútitvta ilingnut okauseriumassai
 tamaisa, tauva tusardlugitdlo taimailiorumá-
 -rput. ²⁸Nálagkavdlo

2 Mór. 31,18.

tusaramiuk okautsivse nipát uvavnut okalugkavse, tauva uvavnut okarpok: inuiait ukua okausísa ilingnut okauserissaisa nipát tu-sarpara; okauserissait tamarmik ajúngitdlat. ²⁹ kanortok tai-máitunik ūmatekarilit mianerísavdlunga inássutíkalo tamaisa ma-leruásavdlugit uvdlut tamaisa, táukulo kitornaitdlo nágssáungit-sumik inúvdluarkuvdlugit. ³⁰ ima okarfigiartúkit: tupivsinut a-ngerdlaritse. ³¹ ivdlitdle mâne kekarit sanivne, tauva ilingnut okautigiumárpáka inássutit ilerkorerkussatdlo erkartüssisigssatdlo tamaisa táukunúnga ajokersútigissagssatit, taimailiorkuvdlugit nu-name táukunúnga pigititagssavne. ³² tauva taimailiorkigsâr-niaritse, sórdlo Nâlagkap Gútivse inákâse, talerpiuvdlúnt tungánut sâmiuvdlúnt tungánut sakingnase. ³³ avkut Nâlagkap Gútivse ilivsinut atuarkussâ tamât ingerdlavigísavarse, inórkuvdluse inúv-dluarkuvdlusilo inúmersorkuvdlusilo nuname pigiligagssavsíne.

kapitalit 6.

inatsit sujugdlex navsuiarâ: Gúte asarkuvdlugo.

¹ tamássalo inássutit ilerkorerkussatdlo erkartüssisigssatdlo Nâlagkap Gútivse inássutigissai ajokersorumavdluse, taimailior-kuvdluse nuname pigilísavdlugo ikârfigissagssavsíne; ² Nâlagkap Gútit mianererkuvdlugo, maleruarkuvdlugitdlo ilerkorerkussai iná-ssutailo ilingnut inássutigissáka tamaisa, ivdlit kitornatitdlo er-nútatitdlo [taimailiorkuvdluse] uvdlut inúvfigissagssase tamaisa nâvdlugit, inúmersorkuvdlusilo. ³ tusásavatitdlo, Israfle-â, male-ruardlugitdlo taimailiúsavdlutitdlo, inúvdluarkuvdlutit amerdlingâr-kuvdlusilo nuname ímungmik tungusungnitsúmigdlo kúgtume, sórdlo Nâlagkap sujuaissavit Gútiat ilingnut okalugsimassok. ⁴ tu-sarnârit, Israfle-â, Nâlagkap Gúterput Nâlagkap atausiuvok. ⁵ Nâ-lagardlo Gútit asásavat ūmatigkut ilüngardlutit tarnigkutdlo ilū-ngardlutit nukingnidlo tamanik. ⁶ okautsitdlo máko uvdlume ilingnut inássutigissáka ūmamiugísavatit. ⁷ puiugaunavérsásavatit-dlo kitornangnut okalúserísavdlugitdlo igdlungne igsiassarânga-vitdlúnt avkusiníkutdlúnt ingerdlassarângavit, inarângavitdlo ma-kikângavitdlo. ⁸ agssangnutdlo kilerúsavatit nalunaerkutigísave-dlugit nermússartarisavdlugitdlo issivit akornatigut; ⁹ agdlagku-

Mák. 12, 29 tt.

2 Mór. 13, 16.

¹⁰ tauva Nâlagkap Gútit apútigpatit nunamut sujuaissangnut Aaperâmut Iisâmutdlo Jâkumutdlo ugpernarsáissutigissaminut iling-

20*

-nut túniúkumassaminut, ungalúgkat [pigilerugkit] angisút pit-saussut ivdlit karmángisatit ¹¹igdlutdlo ajúngitsunik tamanik ulivkártut ivdlit ulivkángisatit puilassuliatdlo tuggagkat ivdlit tuggángisatit nautsvítldlo vínexutígdllit nautsvítldlo úliakutígdllit ivdlit íkússuivfíngísatit, neríguvítldlo kársitdlardlutitdlo, — ¹²tauva ^{32,15}. mianerssorit Nálagak puíorkunago ílingnik Egívtínímit anísítsíssok kífartorfíngímit. ¹³Nálagak Gútit mianerísavat, táunalo kífartú-savat, táussumalo arka taívdlogo ugpernársáísautit. ¹⁴Gútit av-dlat inuíaxatígt avatívsínítut Gúttísa ílagíssait malísángílase, ¹⁵Gúte ílungersortok Nálagak Gútit akúníngnngmat; Nálagak Gútvít nngangnera katsungáílexínávok ílingnut, páfardlutitdlo nunap kánit. ¹⁶Nálagak Gúterse ússísángílarse, sórdlo ússerígse ^{2Mór.17,1-7}. ússernekarfíngme. ¹⁷maleruarkígsásavase Nálagak Gútvíse iná-ssutai nalunaíautáilo ílerkorerkússáilo ílingnut inássutígíssai. ¹⁸Nálagak agssuarnaígíssánik íluaríssánik ílíúsautit, inúvdluarkuv-dlutit apórkuvdlutitdlo nunalo ajúngítok pígilerkuvdlugo Nálagak sujuaíssangnut ugpernársáíssutígíssá, ¹⁹kíngarssortítit tamáisa sujúníkgut kímáterkuvdlugít, sórdlo Nálagak okalugsí-massok.

²⁰ernerpít kakugo aperígpátit okardlune: sút-máko nalu-naíautit ílerkorerkússatdlo erkartússísígíssatdlo Nálagak Gútvíta ílívsínut inássutígíssai? ²¹tauva ernernut okarumárputit: Fáraúp Egívtíníme kífarígaluarmatígt Nálagak Egívtínímit anísípátígt agssangnik píssaussunik; ²²nalunaerkutitdlo tupíngnartulíatdlo angísút perdlungnartutdlo Nálagak íssígítídluta píspái Egívtínímut, Fáraúmut ínokutáínutdlo tamanut; ²³tássángalo anísípátígt apútíkumavdluta, nunamik sujuaíssavtínut ugpernársáíssutígíssamínik tuníumavdluta; ²⁴inápátígt dlo Nálagak ílerkorerkússat máko tamáisa námagserkuvdlutígí, Nálagak Gúterput mianererkuvdlutígo, tássa inúvdluarkuvdluta uvdlut nungutdlugít táussumúngalo inúterkuvdluta, sórdlo mánákgut erssítok. ²⁵íluar-tússutígísavarpútdlo inássutit máko tamáisa maleruárdlugít dlo námagsíguvtígí Nálagak Gútvíta sáne, sórdlo inákátígt.

kapítalít 7.

Gútimík nalússut íkíngutígíssángíkáit Gútipílugsíornerílo íssuarnágít.

¹Nálagak Gútvít apútígpátit nunamut apúvfigíssagssangnut pígilígagssangnut, inuíaxatígt dlo amerdlasút sujúníkgut ajagtor-

-pagit, Hítikut Gerrásikutdlo Amórikutdlo Kânáikutdlo Fêrisí-
 -kutdlo Hívikutdlo Jspusikutdlo, inuiakatigít arfínek mardlúvít
 ilingnit amerdlanerussut píssaunerussutdlo, ²Nálagkavdlo Gútivit
 sujunigkut túniugpagit, saperssisikugkitdlo, tauva utertínávêrsása-
 -vatit; angerfigekatigísángilatit sáimáusanagitdlo. ³ningáussiute-
 -katigísángilatit; panft túniúsángilat táukua iláta ernernanút, iláta
 panialúntt nulissiutísángilat ernernut; ⁴ernerit uvavnit nigortí-
 -kumármago, Gútít avdlat kivfartorfígerkuvdlugit; tauvalo Nálag- 2 Mór. 34,
 -kap níngangnera katsungailísavok ilivsinút, kilamigdlo nungutit- 12-16.
 -dlásaváse. ⁵kisiáne imailiorfigísavase: tunissiviliait úkautísavase,
 napassuliaitdlo navdlúsavase, orpigssuarmiuliaitdlo kivdlúsavase,
 inússaliaitdlo kiperugkat ingnermik ikivkásavase. ⁶tássa inui-
 -gavse ivdlernartut Nálagkap Gútivse pigissai. ilivse Nálagkap 2Mór.19,5. 6.
 Gútivse kinerpáse inuiakatigíngnit tamanit nunap kânítunit ínug-
 -tamisut pigissagssarsiamisut pigiumavdluse. ⁷Nálagkap kajumi-
 -gigamise kinersimavdlusilo, taimailiúngiláse inuiakatigíngnit ta-
 -manit amerdlaneruneravse, mássa inuiakatigíngnit tamanit iking-
 -neruvuse; ⁸kisiáne asagamise, ugpernarsautdlo sujuaissavsinút
 ugpernarsautigissane uniorkutíkumángínamiuk Nálagkap anisípáse
 agssangnik píssaussunik utertitdlusilo kivfartorfingmit, Fáraúp Egiv-
 -tinip kúngiata agssainit. ⁹tauva ilisímásavat Nálagak Gútít
 [kisime] Gútiussok, Gútiussok ilumórtok, angerutsimik isumag- 2Mór.34,6. 7.
 -ssuinermigdlo aulajangtsok asassiminút inássutiminigdlo male-
 -ruaissunut kinguáríngnut túsintilingnut; ¹⁰úmigssortinilo akiler-
 -sarai erssitsumik, nungutíkumavdlugit; píumárnertúsángilax úmig-
 -ssortiminút, erssitsumik akilísavá. ¹¹tauva maleruákit inássutit
 ilerkorerkussatdlo erkartússisigssatdlo uvdume ilingnut inássuti-
 -gissáka, taimailiorkuvdlutit. ¹²píumárpordlo erkartússisigssat
 tamáko tusaruvsigik maleruardlugitdlo taimailiordlusilo, tauva ta-
 -mána pivdlugo Nálagkap Gútivit ilingnut aulajangerumárpá ange-
 -rusek isumagssuinerdlo sujuaissangnut ugpernarsáissutigissane;
¹³asásavátitdlo pivdluarkujumárdlutitdlo amerdliartortíkumárdlutit-
 -dlo; pivdluarkujumárpailo timivit iluata kingunere nunavitdlo
 inerititai, karriutitit vniutitdlo nuták úliautitdlo, ugsiutivit erniait
 savautivitdlo kinguligssait, nuname sujuaissangnut ugpernarsáissu-
 -tigissamine ilingnut túniúkumassamine. ¹⁴pivdluarkussaujumár-
 -putit inuiakatigíngnit tamanit angnermik; ilingnilúntt nerssutau-
 -tingnilúntt ernisuínartokásananilo ernisuitsozásángilax. ¹⁵Nálag-
 -kavdlo nápautit tamaisa ilingnit alisíkumárpai, Egivtinimiutdlo

nápálássutaisa ajortut nalúngisavit ilátdlünft ilingnut písísángilá, kisiáne ùmigssortingnut tamanut písikumârpai. ¹⁶ inuiakatigft Nâ-lagkap Gûtivit ilingnut túniúkumassai tamaisa nungúkumârpait; issivít nâkigísángilait, Gûtigissaitdlo kivfartorfigísángilatit, napitívfigekinavatit. ¹⁷ ũmatigkuttle okaraluaruvit: inuiakatigft uko uvavnit amerdlanerúput; kanok ilivdlunga kimâtísínáusaner-páka? ¹⁸ ersigísángilatit taimáitok; erkainiásavatit Nâlagkap Gûtivit Fâraûmut Egivtinimiunutdlo tamanut kanok iliorner: ¹⁹ ú-ssñiutit angisût issingnik takussatit nalunaerkutitdlo tupingnar-tuliatdlo agssaitdlo píssaussut talerdlo isagsimassok, Nâlagkap Gûtivit atugai taimane anisíkamisit. inuiakatigft ersigissatit tamaisa Nâlagkap Gûtivit taimailiorfigiumârpai. ²⁰ âmátaok igut-sagssuit Nâlagkap Gûtivit táukunúnga autdlartikumârpai, amiákú-ssut ilingnitdlo issertortut nungutserdlugit. ²¹ ánilârutigísángilatit, Nâlagax Gûtít akúningnngmat, Gûte angingârtok mianer-nangârtordlo. ²² Nâlagkap Gûtivit inuiakatigft uko kigaitsumik ^{28 t.} ²³ sujunigkut ajagtorumârpai; nungutinasuarsínáungilatit, narssap ner-ssutai ilingnut amerdlavatdlálexináput. ²³ Nâlagkap Gûtivit sujunigkut túniúkumârpai, ánilânganerssuarmigdlo ánilângatíkumârpai nungutserdlugit. ²⁴ kúngflo agssangnut písikumârpai, tauvalo arke píasavatit kilaup atânit; sângne atassokásángilax ilingnut nungutitserdlugit. ²⁵ inûssaliait Gûtísa ássinge ingnermik ikivkásavase; pileritsautigísángilat silvilünft kûltilünft tamákunanitok tigúsana-gulo, napitívfigekinavat; mássa Nâlagkamut Gûtíngnut tamána maujungnarpok. ²⁶ maujungnartordlo igdlungnut isertísángilat, utertínávêrsagagssaulerkunatit tamatumatut; amflârivdluínardlugulo maujugivdluínásavat, utertínávêrsagagssaungmat.

kapitalit 8.

okaorkigsârai Nâlagax kutsavigerkuvdlugo.

¹ inássutit uvdlume ilingnut inássutigissáka tamaisa maleruá-savase taimailiordluse, inôrkuvdluse amerdliartorkuvdlusilo apôr-kuvdlusilo nunalo Nâlagkap sujuaissavsínut ugpernarsáissutigissâ pigilerkuvdlusiuk. ² erkainiásavatdlo avkut tamât Nâlagkap Gûtivit ukiut táuko sisamanik kuligdlit ukiûtítldlugit puilassuitsume ilingnut ingerdlavigitâ makitanávêrsarumavdlutit ússerumavdlutitdlo, nalunarungnaerkuvdlugo suna ũmatingnïtox, inássutai malleruarumârnerititdlünft maleruarumângínerititdlünft. ³ makitana-

-vêrsarpâtítldo kâgtítldlutitldo, nêrdlersarpâtítldo mánanik nalu-
-ssangnik sujuaissavitldo nalussainik, nalujungnaersíkumavdlutit
nekigssáinak inûp inûtigíngikâ, tamaisale Nâlagkap karnanit ani- Mat. 4,4.
-ssut inûp inûtigissarai. ⁴atissatit nungutdlángitdlat ilingne, isig-
-katítldo putdlángitdlat ukiut táuko sisamanik kuligdlit ukiûtít-
-dlugit. ⁵tauva ûmatigkut nalujungnáisautit Nâlagkap Gûtivit
taimatut perorsarsimagâtít, sôrdlo inûp erne perorsartará. ⁶ma-
-leruákit tauva Nâlagkap Gûtivit inássutai, avkutigerkussai inger-
-dlavigalugit mianeralugulo. ⁷Nâlagkap Gûtivit apûtíkumârmatit
nunamut ajúngitsumut, nunamut kûngnik imilingnik puilassunigdlo
imerssuarnigdlo itisûmítunik kôrkune kákanilo pikialassunik piling-
-mut, ⁸nunamut kajússiagssanik suaussiagssanigdlo vînekutinigdlo
figekússuarnigdlo kingmernarssuakutinigdlo pilingmut, nunamut
ûliakutilingmut tungusungnitsûtilingmut, ⁹nunamut nekigssangnik
amigartôrfígísángisangnut, súnguamik ajorssarfigísángisangnut, nu-
-namut saviussunik ujaralingmut, kákainítldo kangnúsangmik pîai-
-sínáusassutit. ¹⁰nerivdlutitldo kârsitdlaruvit, tauva Nâlagax Gûtít
únersiutigísavat nuna ajúngitsox ilingnut túniússâ pivdlugo. ¹¹mia-
-nerssorit, Nâlagax Gûtít puioxinavat inássutailo erkartússisiger-
-kussailo ilerkorerkussailo uvdlume ilingnut inássutigissáka male-
-ruásaerdlugit. ¹²nerivdlutit kârsitdlaruvit, igdlutldo ajúngitsut
igdluliarigugkit inigalugitldo, ¹³ugsiutítitldo savautítitldo amerdlig-
-pata, sílvitldo kúltítldo ilingnut amerdlivdlutik pigissatítldo ta-
-marmik amerdlivdlutik, ¹⁴tauva ûmatigkut angneruniakinavutit
Nâlagax Gûtít puíordlugo, táussuma Egivtinimit kivfartorfingmit
anisikâtit, ¹⁵puilassuitsúkutldo angisûkut sujôranartúkut pulate- 4 Mór. 21,6.
-riârssungnik ûnantunik sukorpiûninigdlo piligssuácut panertuínar- 2 Mór. 17,6.
-túcut imekángitsúcut tasiordlutit imermigdlo ilingnut pikialatit-
-sivdlune kaersumit mángertumit; ¹⁶táussuma puilassuitsume má-
-nanik nêrdlersarâtit sujuaissavit nalussainik makitanavêrsarumav- 2 Mór. 16.
-dlutit ússerumavdlutitldo, kingugdligssácut ajúngitsuliorfigiumav-
-dlutit. ¹⁷[puíordlugo] ûmatigkut okakinavutit: nukima agssang-
-malo nakússusiata mákunínga pigissarpagssuakartípânga. ¹⁸ki-
-siáne Nâlagax Gûtít erkainiásavat, táussuma nukekartingmatit
pigissarpagssuakalersinânangortitdlutit, angerutse sujuaissangnut ug-
-pernarsáissutigissane aulajangersarumavdlugo, sôrdlo mânácut
erssitsox. ¹⁹mássalo Nâlagax Gûtít puíordlugo Gûtít avdlat ma-
-ligkugkit kivfartûtldugitldo patdlorfigalugitldo, tauva uvdlume
nalunaiaivfigâvse nungutitáusassuse. ²⁰sôrdlo akimángitsut Nâ-

-lagkap sujunivsigut nungutíkumassai pinekarumártut, taima iliv-
-sísaox nungutínekarumárpuse, Nálagkap Gútivse nipá nálángi-
-kuvsiuk.

kapitalit 9.

OKAOKIGSÁRAI KANILÁRKUVDLUGIT.

¹ tusarit, Isratle-á, mána Jörtane ikárumárpát apūsavdlutit
inuiakatigtldlo ilingnit angnerussut píssaunerussutdlo pigilisavdlu-
-git ungalúgkatdlo angisút kilaup tungánut igpiliugalersimassut,
² inuitdlo angisút takisút, Aanākut kinguait, táuko nalúngilatit
4 Mór. 13, imalo tusámavdlugit: kina atagínauva Aanāp kinguaisa sāne?
^{22. 23.} ³ tauva uvdlume ilisimásavat Nálagak Gútit táunaussok sujunigkut
ingerdlassok ingneruvdlune nungutitsisox; táussuma nungutitdla-
-rumárpai, táussumalo sujunigkut kunutikumárpai, tauvalo kimá-
-tísavatit kilamik píasavdlugit, sórdlo Nálagak okalugfigigátit.
⁴ Nálagak Gútitvit táuko sujunigkut ajagtorsimagpagit, tauva ūma-
-tigkut ima okakinak: iluarssusera píssutigalugo Nálagak iserti-
-pānga nuna mána pigilerkuvdlugo; mássa akimángitsut uko Ná-
-lagkap sujunigkut kimátikumárpai iluáissusiat píssutigalugo. ⁵ i-
-luarssutsit píssutigínago ūmápitdlūntt perkusersulssusia píssuti-
-ginago iserumárputit nunāt pigilisavdlugo; kisiáne Nálagak Gú-
-tívit akimángitsut uko sujunigkut kimátikumárpai iluáissusiat
píssutigalugo okautsilo aulajangersarumavdlugo sujuaissangnut ug-
-pernarsáissutigissane, Aaperámut Iisámutdlo Jākumutdlo. ⁶ tauva
nalujungnáisautit, iluarssutsit píssutigínago Nálagak Gútitvit nu-
-namik tamatumínga ajúngitsumik tunigátit pigerkuvdlugo; mássa
inuiavvuse sisaussunik pukusugdlit. ⁷ erkainiarit, puiokinago, Ná-
-lagak Gútit níngagsártaragko puilassuitsume; uvdlormit Egivti-
-nimit ánivivsínit najugkamutdlo matumúnga apúvfigse tikitdlugo
Nálagakmut uterípuse. ⁸ Hôrpime níngagsárvsíne Nálagak ka-
2 Mór. 32. ⁹ máupāse nungutitdlarumavdluse; ⁹ taimane káxamut majuarsí-
-magama agdlagfigssiat táuko ujaraussut tigúsavdlugit, agdlagfig-
-ssiat angerutsip Nálagak ilivsínut angerusigissáta agdlagsimavfé,
taimane káxame unigkama uvdlut sisamanik kuligdlit únuatdlo
sisamanik kuligdlit nexigssamik nerinanga imigssamigdlo imer-
-nanga; ¹⁰ Nálagakvdlo uvavnut túniungmagit agdlagfigssiat uja-
-raussut táuko mardluk, Gútip agssánik agdlangnekartut, okaut-
-šínik Nálagak káxame uvdlorme katisimavfingme ingnerup ilua-

-nit ilivsinut okauserissainik tamanik agdlangnertagdlit. ¹¹ tássa uvdlut sisamanik kuligdlit nãngmata Nãlagkap agdlagfigssiat uja-raussut táuko mardluk uvavnut túniúpai, angerutsip agdlagsi-mavfê; ¹² okarfigãngalo Nãlagkap: piginãngorsarit, mãnga atera-suarit, ñugtatit Egivtinimit anisitatit aserorsaingmata. sanguler-tokaut avkúmit táukunúnga atuarkussaraluavnit, ingmingnut kue-ragakmik inùssaliorput. ¹³ imalo Nãlagkap okarfigãnga: inuit uko issigãka; takuvatime inuiaussut sisaussunik pukusugdlit. ¹⁴ tai-maitinga, nungutitdlãsavãka arke pãardlugit kilaup atãnit; iv-dlitdlo inuiãngortikumãrpavkit ukunãnga píssaunerúsassut amer-dlanerúsassutdlo. ¹⁵ tauva tunússigama kãkamtidlo atilerdlunga, mássalo kãkax ingnermik ikumassox, agdlagfigssiatdlo táuko mardluk angerutsip agdlagsimavfê igdlugtordlunga tigumiarika, — ¹⁶ tauva takulerpavse sunauvfa Nãlagak Gúterse ajortuliarfigisimagigse kue-ragakmik norraussaliorpavdluse ilivsinut sangulertorsimavdlusilo avkúmit Nãlagkap ilivsinut atuarkussãnit. ¹⁷ tauva tigutdlarpãka agdlagfigssiat táuko mardluk, igitdlugitdlo igdlugtordlunga tigu-miaraluaravkit, navdlorpãkalo issigititdluse; ¹⁸ patdlorpungalo Nã-lagkap sãne, sòrdlo sujugdlermik pissunga, uvdlut sisamanik ku-ligdlit únuatdlo sisamanik kuligdlit, nexigssamik nerinanga imig-ssamigdlo imernanga, ajortuliautsise ajortuliautigissase tamaisa pivdlugit, Nãlagkap iluaríngisãnik ilioravse narrutsagtíniardlugo. ¹⁹ níngangnek kamangnerdlo sujórãssutigigavko, Nãlagkap níngauti-lermase nungutitdlarumavdluse; Nãlagkavdle tusarpãnga tamatu-múnãtaok. ²⁰ Aarunísaok Nãlagkap agsut níngãupã nungutitdlaru-magaluardlugulo; kisiãne Aarunísaok tugsíupara taimane. ²¹ ajortu-liautigissarsile tamãna norraussaliarse tiguvara ingnermik ikivkar-titdlugo, sekugterdlugulo aserorterkigsãrpara aserorternere miki-ssuarãnguãngortitdlugit, pujoralanigssãinãngortitdlugit, tamãkulo pujoralanigssãinãngortut igípãka kũnguamut kãkamit kũgtumut. ²² ãma Tavgêrame ússernekarfingmilo kãsassutdlo ilerfine Nãlagak ^{2 Mòr. 17,7.} níngagsãrparse. ²³ ãma Nãlagkap Kãtas-Barníamit autdlartingmase ^{4 Mòr. 11.} okardlune: majuardluse nuna ilivsinut túniússara pigilerniarsiuk, — tauva uterípuse Nãlagkap Gútivse karnanut, ugperfiginagulo nipãlo ^{4 Mòr. 14.} nãlangnago. ²⁴ ilivsinik ilisarssilerkãrnivnit Nãlagkamut uterígi-narpuse. ²⁵ tauva Nãlagkap sãne patdlorama uvdlut sisamanik kuligdlit únuatdlo sisamanik kuligdlit táuko patdlungavfika, Nãlag-gak okarsimangmat nungutitdlarumavdluse, — ²⁶ tauva Nãlagkamut ^{2 Mòr. 32,} tugsíarpunga okardlunga: Nãlagak, Nãlagak-ã, aserornavérigit í- ^{11 tt.}

-nugtáit kingornússatit, angingârssutsigkut utertitatit, agssangnik píssaussunik Egivtinimit anisitatit; ²⁷ erkainiákit kivfatit, Aaperát lisárdlo Jākulo, inuiait ukua mángerssusiat iluáissusiatdlo ajortu-
-liausiatdlo issiginiakinagit; ²⁸ nunap uvavtínik anisitsivigissavit
4 Mór. 14, inue ima okakináput: Nálagkap nunamut táukunúnga únersútigi-
13 tt. -ssaminut apútínek saperamigit úmigigamigitdlo anisípai puila-
-ssuitsume toxúkumavdlugit. ²⁹ ivdlíme tássa inugtáit kingornú-
-ssatit, píssaunerssuangnik tatdlingnidlo isagsimassumik anisitatit.

kapitalit 10.

agdlagfigsianik nutânik. suna Nálagkap Israílíkúnit piomagâ.

¹ taimane Nálagkap okarfigânga: agdlagfigsianik ujaraussunik
2 Mór. 34, mardlungnik kuvssaigit sujugdltt ássingínik uvavnutdlo majuar-
1-4. 28. -dlutit kákamut; kissûssumigdlo igdlerfiliorit ilingnut; ² tauva ag-
-dlagfigsianut táukunúnga agdlagkumârpâka okautsit agdlagfig-
-ssiane sujugdlerne navdlugkangne ítut, tauvalo igdlerfingmut iliu-
-mârpáit. ³ tauva igdlerfiliorpunga kissûssumik mángertíner-
-túmik, agdlagfigsianigdlo ujaraussunik mardlungnik kuvssaivunga
sujugdltt ássingínik, kákamutdlo majuarbunga agdlagfigssiat táuko
mardluk tigumiardlugit. ⁴ tauva agdlagfigsianut agdlagpai ag-
-dlangnerit sujugdltt ássinge, okautsit táuko kulit, Nálagkap ká-
-kame uvdlorne katisimavfingme ingnerup iluanit ilivsinut okau-
-serissai; uvavnutdlo túniúpai Nálagkap. ⁵ tauva tunússivdlunga
kákamit aterbunga, agdlagfigssiatdlo igdlerfiliavnut ilivâka; tássa-
-níputdlo, sórdlo Nálagkap inákânga. ⁶ (Israílívdlo kinguai Jâ-
4 Mór. 33, -kákut puilassuliainit autdlarput Múseramut; tássane Aarune to-
31-36. -kuvok, tássanilo ilissauvok, ernalo Eliásare palasiulerpok ki-
-nguârdlugo. ⁷ tássânga autdlarput Kúkútamut, tássângalo Játí-
-pâtamut, nunamut kungualingmut.) ⁸ taimane Nálagkap Lfívikut
2 Mór. 32, nagguvekatigít ingmíkórtípai, Nálagkap angerusiata igdlerfia er-
26-29. -ssugtarkuvdlugo Nálagkavdlo sâne kekarkuvdlugit kivfartúsav-
-dlugo arkagutdlo pivdluarkussissarkuvdlugit uvdlorumut matu-
-múnga agdlát. ⁹ tamâna pivdlugo Lfívikut katángutitik avgú-
-tigssarsekatiginagitdlo kingornússagssarsekatigísângilait; Nálagak
tássa kingornússagssât, sórdlo Nálagak Gútit táukunúnga okalug-
-simassok. ¹⁰ uvangalo kákame kekarpunga, sórdlo sujugdlermik
10.4. píssunga, uvdlut sisamanik kuligdlit únuatdlo sisamanik kuligdlit;
Nálagkavdlo tusarpânga tamatumúnataok, aserorumanatitdlo. ¹¹ Nâ-

-lagkavdlo okarfigânga: pigínãngorsardlutit autdlarit inuit sujor-
 -natigut ingerdlassardlutit, nuna sujuaissainut ugpernarsáissutigí-
 -ssara táukunúnga túniúkumassara apùvfigerkuvdlugo pigilerkuv-
 -dlugulo. ¹²mānalo, Israile-â, Nālagkap Gūtivit suna ilingnit Migg. 6,8.
 piunavâ? imáitok kisiat ilâ: Nālagax Gūtīt mianerísagit, avku-
 -tigerkussailo tamaisa ingerdlavigísagitit asásavdlugulo kivfartū-
 -savdlugulo Nālagax Gūtīt ūmatigkut ilūngardlutit tarnigkutdlo
 ilūngardlutit, ¹³maleruásagititdlo Nālagkap inássutai ilerkorerku-
 -ssailo uvdlume ilingnut inássutigíssáka, inúvdluarkuvdlutit. ¹⁴ata,
 Nālagkap Gūtivit pigai kilak kilauvdlo kulâne kilaussut nunalo
 táussumanítutdlo tamaisa. ¹⁵taimáitok sujuaissatit kistsa Nālagkap
 kajumigai asavdlugitdlo, kinguágssaitdlo kinerpai kingornatigut,
 tássa ilivse kinerdluse inuiakatigíngnit tamanit, sórdlo mānákut
 erssitok. ¹⁶taimáitumik ūmativse kipinexángíssutát kipiniarsiuk Rúm. 2,28 t.
 pukutsusilo mángertísaerdlugit. ¹⁷Nālagax Gūterse tássaungmat
 Gūtīt Gūtígíssát nālagkatdlo nālagaríssát, Gūte angingártok pí-
 -ssarssuak mianernangártok, inûp táunáussusianik sokutigingní-
 -ngitsox pajugúmígdlo tigusísángitsox; ¹⁸táussuma iliarssuit uvig-
 -dlarneritdlo inardluíssutigíssiortarpari, takornartatdlo asavai ne-
 -kígíssainígdlo atíssagíssainígdlo tuníssardlugit. ¹⁹taimáitumik ta-
 -kornartat asásavase, Egívtinime takornartaugalaravse. ²⁰Nālagax
 Gūtīt mianerísavat, táuna kivfartūsavat, táunalo átavígíssavat, táu- 6,13.
 -ssumalo arka taívdlogo ugpernarsáissautit. ²¹táuna únersiutigí-
 -savat, táunalo Gūtígíssavat, táuna mákunínga angísúnik ánilár-
 -nartunik íssívit takússainik ílingne nāmagsíssíssíssok. ²²sujuai-
 -ssatit Egívtinimut samungnarput tarnígdlit arfínek mardlungnik 1 Mór. 46,27.
 kulíliuvdlutik; mānale Nālagkap Gūtivit kilaup uvdloríaisut amer-
 -dlatígíssúngortípátit.

kapitalit 11.

Gūtímut nālangnigíssamik erkaisíssutit. pívdluarkússut
 perdlorkússutdlo sarkangiúkai.

¹tássa Nālagax Gūtīt asásavat pârssívdlutitdlo pé ísumaga-
 -lugit ilerkorerkussailo erkartússíssígíssígíssailo inássutailo male-
 -ruardlugit uvdlut tamaisa. ²imáitutdlo uvdlume misígíníarsígík
 (mássa kítornase tamákunínga misígíngíngíssut takungíngíssut
 okalugfígíngíláka): Nālagkap Gūtívise perorsainere misígíníarsígík,
 angingárssúsíalo agssailo píssaussut talíalo ísagíssíssok, ³nalu-

-naerkutiliailo suliailo Egiptinimiut akornáne suliarissai, Fâraô Egiptinip kúngia nunâlo tamât kanok iliorfigigâ; ⁴kanordlo ilior-
² Mór. 14, ^{24-28.} -figigai Egiptinimiut sákutôrpagssue kimugtuarssûtaitdlo kamu-
-taitdlo, ímap kerkuartûp imânut ulutitíkamigit ilivsinik maler-
-ssuisitdlugit, Nâlagkavdlo nungutíkamigit uvdormut matumúnga
agdlât; ⁵kanordlo iliorfigigâse puilassuitsume najugkamut matu-
-múnga apûtserdluse; ⁶kanordlo iliorfigigai Dâtane Apjerâtdlo,
⁴ Mór. 16. táuko Rûpinip ernerata Eliâvip ernere, kanok nunap karne ang-
-marâ táukulo igdluilo tovkiilo sûttdlo táukunínga malingnaussut
tamaisa ívdlugit Israílíkut tamarmik akornáne. ⁷mássa issivsinik
Nâlagkap suliai angisût suliarissai tamaisa takuvase. ⁸taimái-
-tumik inássutit uvdume ilivsinut inássutigissáka tamaisa male-
-ruásavase píssagterkuvdluse, apûvfigerkuvdlugo pigilerkuvdlugulo
nuna ikârfigissagssarse pigiligagssarse, ⁹inûmersorkuvdlusilo nu-
-name Nâlagkap sujuaissavsinut ugpernarsáissutigissâne, táuku-
-núnga kinguágssainutdlo túniúkumassâne, nuname ímungmik tu-
-ngusungnitsûmigdlo kúgtume. ¹⁰mássa nunap tikisagssavit pigi-
-ligagssavit Egiptine kimagarse ássigíngilâ, tássane nautsfagssau-
-titit siaruartertaragkit isigkangnigdlo imertertásavdlugit, sórdlo
nautsvik kuarartûnik naussulik píssartarât; ¹¹kisiáne nuna ta-
-mána ikârfigissagssarse pigiligagssarse tássa nuna kákalik kôrulík,
kilaup sialuinik imertertartok, ¹²nuna Nâlagkap Gûtivit misig-
-ssortagâ, Nâlagkap Gûtivit issaisa sangmivigítuínagât ukiup aut-
-dlarkautânit ukiuvdlo naggatâ tikitdlugo. ¹³piumârpordlo
inássutíka uvdume ilivsinut inássutigissáka tusarkigsâruvsigik Ná-
-lagax Gûterse asavdlugo kivfartûttdlugulo ũmativsigut ilüngardluse
³ Mór. 26. ^{3-5.} tarnivsigutdlo ilüngardluse, ¹⁴tauva nunarse sialungnik tuniumâr-
-para taimaivfigssâgut, sialungnik piártunik sialungnigdlo kingor-
-kutsissunik, karriutigssatit vîniutigssatdlo nutâk ũliautigssatdlo
ilingnut katerssorsínãngortitdlugit. ¹⁵nerssutautititdlo ivingnik tu-
-niumârpáka narssautingne; nerivdlutitdlo kârsitdlarumârputit.
¹⁶mianerssoritse, ũmatise misigíngitsôrtitdlugit sanimut sâkinavuse
Gûtít avdlat kivfartûttdlugit patdlorfigalugitdlo, ¹⁷tauvalo Nâlagkap
níngangnera ilivsinut katsungailerumârtok, kilagdlo matujumârnerâ
siagdlísaersitdlugo nunalo naussuminik nautitsinex ajulersitdlugo,
tauvalo kilamik ptagáusassuse nunap ajúngitsup Nâlagkap ilivsinut
túniússâta kânit. ¹⁸okautsíkaló tamáko ũmativsinut tarnivsinutdlo
^{6,8-9.} torkúsavase, agssavsinutdlo kilerúsavase nalunaerkutigísvdlugit,
nermússartarisavasilo issivse akornisigut. ¹⁹kitornasilo tamáku-

-nínga ajokersúsavase, okalúserisavdlugitdlo igdlungne igsiassará-
 -ngavitdlünft avkusinikutdlünft ingerdlassarângavit, Inarângavitdlo
 makikângavitdlo, ²⁰ agdlagkumârpaitdlo igdluvit matserfínut isâv-
 -fingnutdlo, ²¹ uvdlugssase kitornavsilo uvdlugssait amerdlarkuv-
 -dlugit nuname Nâlagkap sujuaissavsinut ugpernarsâissutigissâne
 táukunúnga túniúkumassâne, [taimaerkuvdlugit] sórdlo kilaup uv-
 -dlue nunamut ítut. ²² tamákume inássutit ilivsinut inássutigi-
 -ssâka tamaisa maleruarkigsâruvsigik taimailiordluse, Nâlagak Gû-
 -terse asavdlugo avkutigerkussailo tamaisa ingerdlavigalugit áta-
 -vigalugulo, ²³ tauva Nâlagkap inuiakatigft uko tamaisa sujuniv-
 -sigut kimâtíkumârpai, tauvalo inuiakatigft ilivsinut angnerussut
 píssaunerussutdlo pigilerumârpase. ²⁴ isigkavse aluisa tungma-
 -gagssait tamaisa pigísavase; puilassuitsumit Lipanûnimitdlo kûg-
 -ssuarmitdlo Aivfaratimit ímamut avatdlermut kigdligfekásause.
²⁵ sâvsíne ataginaussokásángilak; nunap tungmagagssavse tamarme
 kâne Nâlagkap Gûtivse ánilárnartitdlusilo sujóranartikumârpase,
 sórdlo okarfigigâse.

²⁶ ata, pivdluarkússut perdlorkússutdlo uvdleme ilivsinut sar-
 -kangiúpâka: ²⁷ pivdluarkússut, tássa Nâlagkap Gûtivse inássutai
 uvdleme ilivsinut inássutigissâka nâlagkuvsigik; ²⁸ perdlorkússutdle,
 tássa Nâlagkap Gûtivse inássutai nálángíkuvsigik, avkutdlo uv-
 -dlume ilivsinut atuarkussara kimagkuvsíuk Gûtít avdlat ilisari-
 -ngisase maligdlugit. ²⁹ tauva Nâlagkap Gûtívit apûtigpatít
 nunamut apûvfigissagssangnut pigiligagssangnut, tauva pivdluar-
 -kússut tordlulautiginekartísavat kákame Garísmime, perdlorkú-
 -ssutdlo kákame Eipalime; ³⁰ tamáko Jórtanip ungatâníput av-
 -kusernup sekernup tarrítsarfíata tungânítup avatâne, Kânâkut
 narssame kûgaitsume inekartut nunâne, Gilkâlip nalâne Môrip
 orpigssuisa erkâne. ³¹ ilivsime Jórtane ikârumârpase apûsavdluse
 pigilísavdlugulo nuna Nâlagkap Gûtivse ilivsinut túniússâ; pigile-
 -rumârpase tássanilo inekalerdluse. ³² tauva ilerkorerkussat er-
 -kartússisigssatdlo uvdleme ilivsinut sarkangiússâka tamaisa ma-
 -leruarsigik taimailiordlusilo.

^{27,12} tt.
 Jôrs. 8,30-35.

kapitalit 12.

Gûtívilugsiutit piunêrutínekásassut. tuníssutinik sume pigdliutigínekásassunik.

¹ tamássa ilerkorerkussat erkartússisigssatdlo maleruagag-
 -ssase taimailiúsavdluse nuname Nâlagkap sujuaissavit Gûtiata

ilingnut pigiligagssautitâne uvdlut nunap xâne inúvfigissagssase tamaisa návdlugit. ²akimángitsut pigiligagssavse Gútimingnik kivfartússivigissait tamaisa piunêrutisavase kákanilúnt kingigtune kákánguanilúnt orpítdlúnt pilutartút tamarmik ataine ítut; ³tu-
⁴Mór. 33, -nissiviliaitdlo úkautisavase, napassuliaitdlo navdlúsavase, orpig-
^{50-52.} -ssuarmliaitdlo ingnermik ikivkásavase, inússaliaitdlo Gútsa ássinge kivdlúsavase, arkilo píasavase najugkanit tamákunánga. ⁴Nálagkap Gútivsínut taimailiúsángilase; ⁵kisiáne najugkame Nálagkap Gútivse naggiuvekatigtgsortavsínit tamanit kinerumassâne aterminut inigssaritíkumassâne inekarfigiumassâne sujunersiúsaase tássungnartásavdlusilo; ⁶tássungalo aggiúsavase tuníssutise ikiv-
 -kagagssat tuníssutisilo tokutagssat pivsilo kulinge agssavsilo tu-
 -nissutait ilioragagssat únersútigissasilo kajumingnermitdlo pig-
 -dliutigiumassase ugsiutivsilo savautivsilo ernerkautait; ⁷tássanilo nerisaase Nálagkap Gútivse sâne tipaitsugdlusilo ilivse inokutisilo agssavse isaguvfigissait tamaisa pivdlugit, Nálagkap Gútivit piv-
 -dluarkungmatit. ⁸taimailiúsángilase, sórdlo uvdlumíkut mâne iliortugut, nalingínax iluarissaminik pissarame. ⁹sulime apūsi-
 -mángínavse uníngavigssamut kingornússagssamutdlo Nálagkap Gú-
 -tivit ilingnut túniúkumassánut. ¹⁰kisiáne Jórtane ikârsimaguv-
 -siuk, nunamilo Nálagkap Gútivse ilivsínut kingornússagssaritíku-
 -massâne nunaxaleruvse, uníngavigssaxartigpasilo kíngarssortivsínit tamanit avativsínitunit pinekásaersitdluse, terdligdlusilo nunakale-
 -ruvse, ¹¹tauvalo Nálagkap Gútivse najugagssax kinerpago aterme inekarfigssâ, — tauva tássunga aggiúsavase tamaisa ilivsínut inássu-
 -tigissâka: tuníssutise ikivkagagssat tuníssutisilo tokutagssat pivsilo kulinge agssavsilo tuníssutait ilioragagssat únersútigissasilo kinigkat Nálagkap únersútigissase tamaisa. ¹²tipaitsúsausilo Nálagkap Gútivse sâne, ilivse ernisilo panisilo kivfasilo angutit kivfasilo arnat Lfvícutdlo isâvfivsínítut, táukua avgútigssarsekatiginasilo kingornússagssarsekatigísángingmase. ¹³mianerssorit, tuníssutitit ikivkagagssat najugkane nalingínarne takussagssangne pigdliutiger-
 -kunagit; ¹⁴kisiáne najugkame Nálagkap naggiuvekatigtgsortavit
³Mór. 17, s. 9. ilâne kinerumassâne pigdliutigisavatit tuníssutitit ikivkagagssat, tássanilo námagsísavatit tamaisa ilingnut inássutigissâka. ¹⁵ima kisiáne isâvfingne tamane nerssutautinik tokutsivdlutit nexitorsí-
 -nauvutit tarnivit piúmassâ tamât maligdlugo, Nálagkap Gútivit pivdluarkussinera ilingnut pigititâ nâpertordlugo; mingugtúvdlo minguitsuvdlo nerisnáusagât, taimatut sórdlo savaussarnardlúnt

tugtulũntt pissartarát. ¹⁶ kisiánile aua nerísángilarse, nunamut ^{12,23.} kulsavarse imertut. ¹⁷ isâvfingne nerisínáungilatit karriutivitulũntt v̄niutivitulũntt nutáp ūliautivitulũntt xulingisa ilānik, ugsiutivitulũntt savautivitulũntt ernerkautaisa ilānik, únersûtikutdlũntt únersûtigissavit kanok íkaluarnersut ilānik, kajumingnermitdlũntt tunissutigissavit ilānik, ilioragagssatulũntt agssavit tunissutigissaisa ilānik; ¹⁸ kisiáne Nālagkap Gūtivit sâne tamáko nerisavatit najugkame Nālagkap Gūtivit kinerumassâne, ivdlit ernerpitdlo panigpitdlo kivfavitdlo angutip kivfavitdlo arnap Lívikússuvdlo isâvfingnitup; tipaitsúsautitdlo Nālagkap Gūtivit sâne agssavit isaguvfigissait tamaisa pivdlugit. ¹⁹ mianerssorit, Lívikússok kimarkunago nunavit kâne inūtitudlutit. ²⁰ Nālagkap Gūtivit nunagissat nerugtortigpago, sórdlo okalugfigigátit, tauvalo okaruvit: nekitordlanga; tarnigkut nekitorusugkavit: tauva tarnivit piumassâ tamât maligdlugo nekitorit. ²¹ najugak Nālagkap Gūtivit kinigâ aterminut inigssarititâ ilingnit ungasigpat, tauva ugsiutivitulũntt savautivitulũntt Nālagkap ilingnut túniússaisa ilainik tokutsit, sórdlo inákivkit, isâvfingnilo neríkit tarnivit piumassâ tamât maligdlugo. ²² kisiáne nerisavatit taimaisivdlugit, sórdlo savaussarnardlũntt tugtulũntt nerissarát; mingugtúvdlo minguitsuvdlo pekatiigtglutik nerisínáusagait. ²³ mána kisiáne aulajangiúsavat: aua nerísángikit; aua tássaungmat tarnâ, taimáitumik tarnâ nerí- ³ Mór. 17, -sángilat nekānut ilāngutdlugo. ²⁴ nerísángilat, nunamut kulsavat ^{10-14.} imertut. ²⁵ nerísángilat, ivdlit kitornatitdlo kingunigkut inūvdluarxuvdluse, Nālagkap agssuarnaigissānik iliorsimaguvit. ²⁶ kisiáne ivdlernartitatit pigissatit únersûtigissatitdlo nangmagkiutdlugit aggiúsavatit najugkamut Nālagkap kinerumassānut; ²⁷ tunissutititdlo ikivkagagssat pigdliarisavatit Nālagkap Gūtivit tunissiviutâne, nekaitdlo auilo; tunissutivitulũntt tokutagssat aue Nālagkap Gūtivit tunissiviutānut kuinekásaput, tauvalo nekait neriumârpait. ²⁸ nalunaerssordlugitdlo tusákit okautsit tamáko ilingnut ināssutigissáka tamaisa, ivdlit kitornatitdlo kingunigkut nāgssáungitsumik inūvdluarxuvdluse, Nālagkap Gūtivit iluarissānik agssuarnaigissānik iliorsimaguvit. ²⁹ akimángitsut tikisagssatit pigiligagssatit Nālagkap Gūtivit sujunigkut p̄farpagit, pigilerugkitdlo, nunâtdlo nunagilerugko, ³⁰ tauva mianerssorit, napitekinautit kingornatigut, sujunigkut nungutitaugpata kingorna, Gūtítlo aperkutigekinavatit okardlutit: kanok iliordlutik akimángitsut ukua Gūtítik kivfartūtarnerpait? uvangátaok taimailiúsaunga.

³¹ taimailiúsángilatit Nálagkamut Gútingnut; mássa Nálagkap mau-
-jugissainik úmigssugainik tamanik Gútitik pissarpait, ernitik pa-
-nisigdlo ingnermik ikivkartaramikik agdlát Gútimingnut. ³² okaut-
4,2. -sit ilivsinut inássutigissáka tamaisa maleruásavase taimailiordlu-
-silo; ilásángilatit ilángásanagitdlo.

kapitalit 13.

pruvfitinik sagdlussunik, Gútipilugsiornermutdlo támartitsiniartunik.

¹ pruvfitimigdlünft singnagtorsimassumigdlünft akornavsíne
makitokaraluarpat, táussumalo nalunaerkúmigdlünft tupingnartu-
-liamigdlünft tunigpatit, ² tamánalo nalunaerkutaunersordlünft tu-
-pingnartuliaunersordlünft erkúgpat ima okardlune ilingnut okau-
-tigissâ: Gútit avdlat maligdlavut, mássa ilisaríngisatit, kivfartút-
Gal. 1,8. -dlugitdlo, — ³ tauva pruvfitip táussuma okausia singnagtorsimassor-
-dlünft táuna tusarniásángilat; Nálagkap Gútivse ússermase mi-
-siligkumavdluse Nálagak Gúterse asanerigse úmativsigut ilüngar-
-dluse tarnivsigutdlo ilüngardluse. ⁴ Nálagak Gúterse malisavarse
mianeralugulo, inássutailo maleruásavase kivfartútdlugulo átaviga-
-lugulo. ⁵ táunalo pruvfitiunersordlünft singnagtorsimanersordlünft
táuna tokúnexásavok, Nálagkamut Gútivsinut ilivsinik Egivtinimit
anisitsissumut ilingnik kivfartorfingmit utertitsissumut uterfsitsiv-
-dlune okalugsimangmat támartikumavdlutit avkúmit Nálagkap Gú-
-tívit ilingnut ingerdlavigerkussânit; taimalo ajortok akúningnit pèr-
-sisavat. ⁶ katángúpít angutip, arnavit ernerata, ernerpitdlünft pa-
-nigpitdlünft nuliavitdlünft sâmiugissavit ikíngúpitdlünft tarnigtut
ítitavit ángiortumik pilerisárpatit okardlune: Gútit avdlat kivfartú-
-kiartordlavut, mássa ivdlitdlünft sujuaissavitdlünft ilisaríngisase,
⁷ inuiait avativsínitut Gútigissaisa ilingnit kaningnersutdlünft unga-
-singnersutdlünft nunap isuanit isuatalo áipânut sume inersut ilait,—
⁸ tauva akuerisángilat tusásanagulo, issivitdlo nákingísángilat, kajag-
-ssúsisángilatitdlo issertúsanagulo; ⁹ kisiáne tokúsavat; agssatit su-
17,7. -jugdliuvdlutik táussumúnga sásáput tokúsavdlugo, inuitdlo tamar-
-mik agssait kingugdliuvdlutik. ¹⁰ ujarcanik mitdlúsavat tokutdlugo,
támartíniarmatit Nálagkamit Gútingnit, táussuma anisikátit Egivti-
-nimit kivfartorfingmit; ¹¹ tássa Israflíkut ilüngaisa tusarkuvdlugit
sujórarkuvdlugitdlo, kingorna taima ítumik ajortuliartokarkunago
akornavsíne. ¹² ungalúgkat pigissavit Nálagkap Gútitívit ilingnut
igdloukarfigititaisa ilát tusarugko ima okautigigát: ¹³ angutinik inu-

-pilússunik akúningnit pissokarpok, táukua igdloxarfingmik inue támartípait okardlutik: Gútit avdlat kivfartúkiartordlavut, mássa ilisaringisase, — ¹⁴tauva sujunersiutigerkigsárniásavat tusardluarniar-dlugo aperkutigerkigsárdlugulo; ilumôrpatdlo, maujungnartok tamána ilumut akornavsíne pisimagpat, ¹⁵tauva ungalúgkap táu-ssuma inue panap kfnânik tokúsavatit, utertínavérsásavat táuna tássanítutdlo tamaisa nerssutautitdlo tássanítut, panap kfnânik; ¹⁶tássanilo paggatigissat tamaisa katerssúsavatit igdlut akordlung-neránut ingnermigdlo ikivkardlugit, ungalúgak tássanilo paggati-gissat tamaisa, tamât Nâlagkamut Gútingnut [tuníssutigalugo]; nâgssáungitsumik agtakūsassok kingumutdlo karmarnekasane. ¹⁷sumigdlo utertínavérsagkap ilânik agssangnut nipigtokarnavérdle; ^{7,25}t. tássa Nâlagak utersarnearkuvdlugo níngangerata katsungáine-ranit, tauvalo nagdligtuinermik tunísagátit nagdligtordlutitdlo amerdlisardlutitdlo, sórdlo sujuaissatit ugpernarsaivfigigai; ¹⁸Nâ-lagkap Gútitivit nipâ nâlagkagko, inássutai uvdume ilinguut iná-ssutigissáka tamaisa maleruarsimavdlugit, Nâlagkap Gútitivit ilua-rissânik iliorsimavdlutit.

kapitalit 14.

tokussut Gútimik nalussutut aliasútigísángíkait. úmassunik mingungnaitsumik mingungnartunigdlo. pigsarsiat kulingisa ardlainik.

¹Nâlagkap Gútivise kitornaráse; tokussok pivdlugo kilersá-sángilase nujaiásanasilo issivse akornatigut. ²mássa inuiauvuse ivdlernartut Nâlagkap Gútivise pigissai, Nâlagkavdlo kinerpáse ^{7,6.} inuiakatiŋgnit tamanit nunap kânitunit inugtamisut pigissagssar-siamisut pigiumavdluse.

³sumik maujungnartumik nerísángilatit. ⁴máko tássa ner-ssutit nerisínaussase: ugsik, sava, savaussak, ⁵tugto, oxínínguak, ³Mór. 11. tugto ugsiussak, savaussak ivnarmio, savaussak kivnikârtulik, sa-vaussarnarssuak, savaussak pigsingnertók, ⁶nerssutitdlo kúpa-rfngnik kukigssuagdlit, kukigssue mardlússut ingmikórdluartut, nerssutit tamugartortortait; táuko tamaisa nerisínauvase. ⁷má-kule tamugartortut ilagissait kúparfngnigdlo ingmikôrtunik kukigssuagdlit ilagissait nerisángilase: katigagtók ukalerdlo ukaler-dlugdlo, táuko tamugartoraluardlutik kúparfngnik kukigssuaxá-ningmata; ilivsinut mingungnartut tássa; ⁸púlukilo, kúparfngnik kukigssuaxaraluardlune tamugartúngingmat; ilivsinut mingungnar-

taamantitoxas.

-tox tássa. tamákua nekait nerísángilase, kigdluilo agtúsángilase.

⁹imermītorpagssuit ilagissait máko nerísínauvase: angûtekar-
-dlutigdlo tavtaussakartut tamaisa nerisínauvase; ¹⁰kisiáne angû-
-tekarnatigdlo tavtaussakángitsut nerísángilase; ilivsinut mingung-
-nartut tássa. ¹¹tingmíssat mingungnaitut tamaisa nerisí-
-nauvase. ¹²ilagissaitdle máko nerísángilase: nagtoralik kigssa-
-vigdlo nagtoraligdlo imarsiortok ¹³kigssaviatsiardlo kigssaviar-
-ssugdlo nagtoraliussardlo táussumalo ilagissai ¹⁴tuluvkatdlo ta-
-maisa táukualo ilagissait ¹⁵katigagtússardlo ugpigdlo únuarsiortok
naujalo kigssavínguardlo táussumalo ilagissai ¹⁶ugpiarssúnguardlo
ugpigdlo siutaussalik sârfârssugssuardlo ¹⁷pígdlikârssuardlo kig-
-dlorniardlo imerkutailarssuardlo ¹⁸ungassorssuardlo tukagfâjórdlo
táussumalo ilagissai nasaussalêrardlo imangertardlo. ¹⁹ujameriag-
-tutdlo tingmissartut tamarmik ilivsinut mingungnarput; nerine-
-kásángitdlat. ²⁰tingmissartut mingungnaitut tamaisa nerisínau-
-vase. ²¹kigdlumik nerísángilase; takornartamut isâvfingnītumut
túniúsínauvat, táussuma nerisínáusavâ, tuniniarsínauvatdlūnt ta-
-kornartamut; ilivse inuiaugavse ivdlernartut Nâlagkap Gûtivse
pigissai. savaussârak ūsángilat arnâta imuanftitdlugo.

²²ukiut nungutdlugit nautstagssat siaruartigkavit kingunerisa
3 Mõr. 27,so. nunautivit nautitaisa kulinge ingmíkórtisavatit, ²⁸nerísavatitdlo
Nâlagkap Gûtivit sâne najugkame kinerumassâne aterminut iniger-
-kussâne: karriutivit vīniutivitdlo nutâp ūliautivitdlo kulinge, ug-
-siutivitdlo savautivitdlo ernerkautait, ilīniarkuvdlutit Nâlagkap
Gûtīt mianerísagagko uvdlut nungutdlugit. ²⁴avkutâle sīvisugi-
-gugko tássunga nangmangnek sapisangavdlugit, najugak Nâlagkap
Gûtivit kinigâ aterminut inigssarītā ilingnit ungasīngmat, Nâ-
-lagkap Gûtivit pivdluarkungmatit, – ²⁵tauva tunikit aningaussar-
-sivdlutit, aningaussatdlo táuko tigumiaralugit ingerdlagit najug-
-kamut Nâlagkap Gûtivit kinigānut; ²⁶tauvalo aningaussat táuko
pisiutigikit tamanik tarnivit kajumigissainik, ugsīngnigdlūnt sava-
-nigdlūnt vīnīmgdlūnt imīgssamīgdlūnt silaerúnartumik, sumīg-
-dlūnt tarnivit piumavfigīnerâtīt; tássanilo nerīgīt Nâlagkap Gû-
-tīvit sâne tipaitsugdlutitdlo ivdlit inokutititdlo. ²⁷Līvīkūssordlo
isâvfingnītōk kimásángilat, avgūtīgssarsekatīginatitdlo kingornú-
-ssagssarsekatīgingīngmatit. ²⁸ukiut pingasut nâssarāngata
26,12-16. ukīume tamatumane pigssarsīavit kulinge ilūngaisa anīsīvatīt
isâvfingnīlo unīgītītdlugīt. ²⁹tauva aggīsavōk Līvīkūssōk, avgūtīg-
-ssarsekatīginatītōlo kingornússagssarsekatīgingīngīnamīsīt, takornar-

-tardlo ùliarssugdlo uvigdlarnerdlo isâvfingnitut, neriumârputdlo kârsitdlardlutik; tâssa Nâlagkamut Gûtingnut pivdluarkorkuvdlutit agssavit suliaine suliarissagssangne tamane.

kapitalit 15.

ukiumik taimaititsivingmik, kivfarsianigdlo, nerssutautitdlo pernautainik.

¹ ukiut arfinek mardluk nâssarângata taimaititsivingssakartit- ³Mòr. 25, 2-7. -sisautit. ² imâisavordlo tamána taimaititsivik: pigingnigtup nalinginaup agssangme atugkiússai tugdliminut atugkiússane taimaitisavai, erdlorkutisângilâ tugdline katángúne; taimaititsivingmik Nâlagkap pianik tainexarmat. ³ avdlanertak erdlorkutisinauvat, pigissatitdle katángutingnitut agssavit taimaitisavait. ⁴ kisiánile ajorssartokásângilak ilingne, Nâlagkap pivdluarkujumârmatit nuname Nâlagkap Gûtitit ilingnut túniúkumassâne kingornússatut ilingnut pigerkussâne; ⁵ Nâlagkap Gûtitit nipâ nâlagkugko kisiâne, inâssutit máko uvdlume ilingnut inâssutigissâka tamaisa maleruadlugit taimailiordlutitdlo. ⁶ Nâlagkap Gûtitit pivdluarkujumârmatit, sôrdlo okalugfigigâtit; taimaitumik akimângitsut amerdlasût âtartortisavatit, ivdlitdle âtartúsângilatit; akimângitsunutdlo amerdlasûnut nâlagâusautit, ilingnutdle táuko nâlagâusângitdlat. ⁷ katángutivit ilânik ajorssartokalerângat ³ Mòr. 25, 35. ilingne, ungalûgautivit ilâne nunangne Nâlagkap Gûtitit ilingnut túniúkumassâne, tauva ûmatit mângertisângilat agssatitdlo matúsanagit katángutingnut ajorssartumut; ⁸ kisiâne agssatit táussumúnga magpisavatit, âtartortisavatdlo ajorssautigissânik ajorssarneranut nâmagtitdlugo. ⁹ mianerssorit, isumapilungmik ûmatingnîtokakinavok, okakinavutit: ukiut arfinek âipât kanigdlivok, ukiox taimaititsivik; tauvalo katángutit ajorssartok ajortumik issigekinavat tuninagulo; pivdlutit Nâlagkap tordlorfigigpago ajortuliau-serisimâsavat. ¹⁰ tunisavat, ûmatigkutdlo kigdlúsanatit tunigagko; tamáname píssutigalugo Nâlagkap Gûtitit pivdluarkujumârpâtit suliarissangne tamane agssavitdlo isaguvfigissaine tamane. ¹¹ mássa ajorssartunik pêrutisângilak nuna; tamána pivdlugo inâpavkit okardlunga: agssatit magpisavatit katángutingnut, nâgdliugtumut ajorssartumutdlo nunangne ilagissangnut. ¹² katángutit Eiperikut ilât angutaunersordlûnt arnaunersordlûnt ilingnut akiginekarune, tauva ilingnut kivfâusavok ukiut arfinigdlit, ukiutdle arfinek âipâne ilingnit autdlartisavat nâlagaitsûtitdlugo. ¹³ taimalo

nàlagaitsùtitdlugo ilingnit autdlartíkugko, tauva autdlartísangilat sokartínago; ¹⁴ pigssitdluásavat savautingnit iserterivingnitdlo tunguiaivfingnitdlo; sunik Nàlagkap Gùtìvit pivdluarkugàtìt tamàkua ilainik tunísavat. ¹⁵ erkáisautitdlo Egivtinime kivfaugaluar-tutit, Nàlagkavdlo Gùtìvit utertíkàtìt; tamána pivdlugo uvdlume tamatumínga inápavkit. ¹⁶ imale okarfigigpatit: ilingnit aniserusú-
 2 Mòr. 21,⁵ t. -ngilanga; tássa asagamisit inokutititdlo asavdlugit, inùvdluaramè ilingne, - ¹⁷ tauva pútúmìk tigusísautit siutànùt matumutdlo kápùt-dlugo, tauvalo kivfarituinásavat; àmàtaok kivfangnut arnamut taimailiúsautit. ¹⁸ ajornarpatdlàrtorisángilat nàlagaitsùtitdlugo i-lingnit autdlartísagagko, mássa kivfartortup uvdlormut akigssar-sissartup akigssarsisagssá mardloriardlugo ilingnut kivfartorpok ukiut arfinigdlit, Nàlagkavdlo Gùtìvit pivdluarkúsavàtìt suliarì-ssangne tamane.

¹⁹ ernerkautaussut ugsiutingne savautingnilo erniussut angu-taussut tamaisa ivdlernartutut Nàlagkamut Gùtingnut pigitìsa-
 2 Mòr. 13,². -vatit; ugsiutìvit ernerkautait kivfartortísangilatit, savautìvitdlo ernerkautait kivssásangilatit. ²⁰ Nàlagkap Gùtìvit sàne nerisavatit ukiut nungutdlugit, najugkame Nàlagkap kinerumassàne ivdlitdlo inokutìvitdlo nerisavase. ²¹ malungnartokarpatdle, tusiagpatdlùntf tagpìgpatdlùntf, avdlamigdlùntf kanok inersumik ajortumik malung-nartokarpat, tauva Nàlagkamut Gùtingnut pigdliutigísangilat. ²² isàvfigne nerisavat, mingugtùvdlo minguitsuvdlo pekatiqgdlutik nerisinauvàt, taimatut sòrdlo savaussarnardlùntf tugtulùntf pissar-
 12,²³. -taràt. ²³ kisiánile aua nerísangilat, nunamut kuísavat imertut.

kapitalit 16.

nagdliússivingnik aggnernik. erkartùssissunik pàrssiseunigdlo.
 Gùtipilugsiutinut mianerssúsassut.

¹ káumat Aapíve nalunaerssoruk, kàngtvfigsiorfik nagdliússí-
 3 Mòr. 23,⁵ tt. -sagagko Nàlagkamut Gùtingnut; Aapíve káumatautitdlugo Nà-lagkap Gùtìvit Egivtinimit anisingmatit únuákut. ² kàngtvfigsiu-tigssatdlo, savat ugsigìtdlo, tokúsavatit Nàlagkamut Gùtingnut pigititdlugit, najugkame Nàlagkap kinerumassàne aterminut iniger-kussàne. ³ sèrnarsagkamik timiussartúsangilatit tamàkua igdlug-ssainik; uvdlut arfinex mardluk sèrnakàngitsunik timiussartú-sautit tamàkua igdlugssainik, timiussamik nàgdliungnartorsiúmìk;
 2 Mòr. 12,³⁹. tuaviungàrdlutit Egivtinimit anigavit; tamána pivdlugo uvdluk

Egívtinimit ánvigissat erkainíásavat uvdlut inúvfigissagssatit ta-
 -maisa návdlugit. ⁴uvdlut arfinek mardluk sêrnarsáumik ilingne
 takugssaussoxásángilax nunavit ilânílúnt náme; neximigdlo uv-
 -dlorme sujugdlerme únulersúkut tokutavit nekâta ilânik akagug-
 -ssamut sivnerussokásángilax. ⁵kângívfígsiutigssak tokúsínáu-
 -ngilat igdlokarfívit Nâlagkap Gútitívit ilingnut túniússaisa ilâne;
⁶kisiáne najugkame Nâlagkap Gútitívit kinerumassâne aterminut
 inigerkussâne tokúsavat kângívfígsiutigssak únulersúkut sekernup
 tarrilerfúagut, Egívtinimit ánvigissat nagdlerpago. ⁷úsavatdlo
 nerivdlugulo najugkame Nâlagkap Gútitívit kinerumassâne, tauvalo
 uvdlâkut kingumut tupingnut angerdlarsínáusautit. ⁸uvdlut ar-
 -fínigdlit sêrnakángitsunik timiussartúsautit; uvdlutdlo arfinek ái-
 -pât tássa katisímavik naggataussox Nâlagkamut Gútingnut, tauva
 sulíagssamik sulisángilatit. ⁹sapâtít akúnere arfinek mardluk ^{3 Mór. 23,}
 ilingnut kisísavatit, tássa karrilingnik kivdlugagssanik kivduiler- ^{15 tt.}
 -kârfiat autdlarnívgalugo kisísavatit sapâtít akúnere arfinek mar-
 -dluk; ¹⁰tauvalo nagdliússívik sapâtít akúnerinik kisitsivigissariax
 nagdliússísavat Nâlagkamut Gútingnut agssavit kajumingnermit
 tuníssutigisínáussai nápertordlugit, Nâlagkap Gútitívit ilingnik piv-
 -dluarkussinera migssiliordlugo. ¹¹tipaítsúsautitdlo Nâlagkap Gú-
 -tívit sâne, ivdlit erneritdlo panítldlo kívfatdlo angut kívfatdlo
 arnax Lívíkússordlo isâvfíngnítok takornartardlo iliarssugdlo uvig-
 -dlarnerdlo akúningnítut, najugkame Nâlagkap Gútitívit kineruma-
 -ssâne aterminut inigerkussâne. ¹²erkainíásautitdlo Egívtinime
 kivaugaluartutit, taimáitumik ilerkorerkussat tamáko maleruása-
 -vatit taimailiordlutitdlo. ¹³nagdliússívik tupiussalíorfík nag- ^{3 Mór. 23,}
 -dliússísavat uvdlut arfinek mardluk, iserterívingnit tunguiaívfíng- ^{38 tt.}
 -nitdlo katerssueréruvit; ¹⁴tipaítsúsautitdlo nagdliússívingne, ivdlit
 erneritdlo panítldlo kívfatdlo angut kívfatdlo arnax Lívíkússordlo
 takornartardlo iliarssugdlo uvigdlarnerdlo isâvfíngnítut. ¹⁵uvdlut
 arfinek mardluk nagdliússísautit Nâlagkamut Gútingnut najugkame
 Nâlagkap kinerumassâne. Nâlagkap Gútitívit pivdluarkujumármatit
 pígsarsíangne tamane agssavitdlo suliarissaine tamane; taimái-
 -tumik típaítsúgsínásautit. ¹⁶ukiut nungutdlugit píngasoríar-
 -dlutik angutitatit tamarmik takutísáput Nâlagkap Gútitívit kfnánut ^{2 Mór. 23,}
 najugkame kinerumassâne: nagdliússívingme sêrnakángitsunik ti- ^{14-17.}
 -míussartorfíngme, âma nagdliússívingme sapâtít akúnerinik kisit-
 -sivigissaríssame, âma nagdliússívingme tupiussalíorfíngme; mássale
 Nâlagkap sâne takutísángitdlat sokarnatik, ¹⁷nungutdlutigdle ag-

-ssangmik túniúkumassait túniúsavait Nálagkap Gútitvit pivdluar-
-kussinera ilingnut pigítitá nâpertordlugo.

- ¹⁸erkartüssissunik misigssuissunigdlo ilingnut ivertitsísautit
isâvfingne tamane, Nálagkap Gútitvit nagguvekatigtgsortangne iling-
-nut túniúkumassaine, inuit erkartûtarkuvdlugit erkartüssinermik
2Mór. 23,6-9. iluartumik. ¹⁹erkartüssisigssak mumísángilat, inûp táunáussusia
sokutigísángilat, pajugutinigdlo tigusísángilatit, pajugutip ilisimatût
issait tagpítldlisítarmagit iluartut erkartûtíssutait mumitdlugit.
²⁰iluarnek, iluarnek norkáissutigísavat, inórkuvdlutit nunalo Nâ-
-lagkap Gútitvit ilingnut túniúkumassâ pigilerkuvdlugo. ²¹or-
3 Mór. 26,1. -pigssuarmiuliamik sûp kissûp ilânik ivertitsísángilatit Nálagkap
Gútitvit tunissiviutâta ilingnut sanatitagssavit saniagut pigissag-
-ssangnik. ²²napassuliamigdlo pigissagssangnik nápartitsísángilatit
Nálagkap Gútitvit kíngarissânik.

kapitalit 17.

tuníssutiginekásángitsunik, Gútipilugsiortunigdlo, erkartüssíssutinigdlo
ajornarissanik. kúngiujumârtut ilerkugassainik.

- 3 Mór. 22, ¹Nálagkamut Gútingnut pigdliarísángilat ugsigdlúnft sava-
17-25. -lúnft malungnartokartok kanok ítumigdlúnft ajortortakartok, Nâ-
-lagkamut Gútingnut tamána maujungnarmat.
²akúningne isâvfívit Nálagkap Gútitvit ilingnut túniúkuma-
-ssaisa ilâne maluginekarpat angutdlúnft arnardlúnft Nálagkap
Gútitvit iluaríngisânik iliortok, angerusianik sanerkutsissok, ³Gútit
13,6-11. avdlat kivfartúkiartordlugit patdlorfigalugit, sekinerdlúnft káumat-
-dlúnft sûtldlúnft nalingínait kilaup perpagssuisa ilait perkúngi-
-sâka, ⁴nalunaerfiginekardlutitdlo tusarugko, tauva sujunersiutiger-
-kigsârniásavat; ilumôrpatdlo, maujungnartok tamána ilumut Is-
-raílime pisimagpat, ⁵tauva isâvfingnut anísísavat táuna ajortumik
tamatumínga iliorsimassok, angutaunersordlúnft arnaunersordlúnft,
ujarkanigdlo mitdlúsavat tokutdlugo. ⁶ilisimangnigtut mardlug-
-dlúnft pingasutdlúnft okausiat maligdlugo tokúnexásavok toku-
19,16. -tagssaussox; ilisimangnigtup atautsip okausia maligdlugo tokúne-
-kásángilak. ⁷ilisimangnigtut agssait sujugdliavdlutik táussu-
-múnga sâsáput tokúsavdlugo, inuitdlo tamarmik agssait kingug-
-dliavdlutik; taimalo ajortok akúningnit pèrsísavat.
⁸suná erkartüssivingmut píssutigíssak ilingnut ajornarpat-

-dlárpat, augdlünit aokatánut sakitsáissutdlünit sakitsáissuteka-
-tánut timíkut inardlñerdlünit inardlñekátánut erkartüssissutigi-
-ssariakarpát, píssutigissat agssortütiginekarpata isávfigne, tauva
pikivdlutit majúasautit najugkamut Nálagkap Gútivit kineruma-
-ssánut, ⁹palasit Lívíkut erkartüssissordlo uvdlune táukunane
tássaníkumártok ornigdlugit sujunersiuivdlutitdlo; tauva erkartü-
-ssut ilingnut nalunaerumárpát. ¹⁰taimailiúsautitdlo, sórdlo nalu-
-naerfigigátit najugkame táussumane Nálagkap kinigáne, mianer-
-ssordlutitdlo taimardluínax iliúsagavit, sórdlo ajokersorátit. ¹¹inat-
-sisit maligdlugit ilingnut ajokersütigissait erkartüssutdlo ilingnut
okautigissát maligdlugo písautil; okausek ilingnut nalunaerutigissát
talerpiuvdlünit tungánut sámíuivdlünit tungánut uniúsángilat. ¹²i-
-nugdlo sorkusaitutut iliortok, palase tássane Nálagkamut Gú-
-tingnut kivfartorniardlune kekartok erkartüssissordlünit nálagku-
-manago, inuk táuna tokúnékásavok; taimalo ajortok Israflimit
pérsísavat, ¹³inuit ilūngaisa tusarkuvdlugit sujórarkuvdlugitdlo
sorkusaitutudlo iliorkerkunagit.

¹⁴nuna Nálagkap Gútivit ilingnut túniúkumassá apúvfigigugko,
pigilerdlugulo nunagilerugko, okaruvidlo: kúngigssax uvavnut iver- ¹ Sám. 8.
-tísavara, sórdlo akimángitsut avativnítut tamarmik kúngekartut, –
¹⁵tauva Nálagkap Gútivit kinerumassá ilingnut kúngíngortísavat.
katángutívit ilát ilingnut kúngíngortísavat; inuk avdlanertax katá-
-ngutigíngisat ilingnut ivertísínáungilat. ¹⁶kisiánile amerdlasúnik
kimugtuarssútékásángilax, inuitdlo kingumut Egiptinimut písísá- ^{Is. 31,1-3.}
-ngilai kimugtuarssuit amerdlisarumavdlugit; mássa Nálagkap o-
-karfigáse avkut tamána kingumut atorkísángíkigse. ¹⁷áma amer-
-dlasúnik nuliakásángilax, úmatá nigorkunago; sílvimigdlo kúlti-
-migdlo agsut katerssuísángilax ingminut. ¹⁸tauvalo igsiavfigme
kilálingme nálagauvfigme plane igisialerune, tauva inatsisit mákua
ássingínik pigissagssaminik agdlásavok magpersagkanut palasit
Lívíkut párisait ássilivdlugit. ¹⁹tamáko ingmintísavai, atuása-
-vailo uvdlut nungutdlugit inútítidlune, ilíniásagame Nálagak Gú-
-tine mianerísavdlugo maleruásavdlugitdlo inatsisit mákua okasé
tamaisa ilerkorerkussatdlo máko, taimailiúsavdlune, ²⁰úmámigut
angneruniarkunago katángutiminut, inássúmitdlo talerpiuvdlünit tu-
-ngánut sámíuivdlünit tungánut nigorkunago, uvdlugssane amer-
-dliserkuvdlugit nálagauvfigmine, nangminex kitornaisalo, Israflime.

kapitalit 18.

palasítldo Lfívikutldo pígsainík, Gútipílugsiornernígldo.
Kristusímik pruvfítíuudluásassúmík.

¹palasít Lfívikut Lfívikutldo nagguvekatígt ilúngarmík Israí-
líkut avgútigssarsekatíginagítldo kíngornússagssarsekatígísángílaít;
tuníssutít Nálágkamut íkítagsat táussumalo kíngornússai nerí-
-savait. ²taimáítumík kíngornússagssarsísángítldat katángutímík
akornáne; Nálágak tássa kíngornússagssát, sórdlo okalugfígíai.
³ímáítordle palasít aulajangersagkatut píssagssarísavát inungnit,
pígdlíúmík ugsiunersumígdlúnft savaunersumígdlúnft pígdliutígíng-
-nigtunit: agssarkua agdleruílo neruvkálo palasímút túníúságáít.
⁴karriutívít vīniutívítldo nutáp úliautívítldo ilángarkautáít savau-
-tívítldo kívsagkat merkúisa ilángarkautáít táussumúnga túníú-
-savatít. ⁵mássa Nálágkap Gútvít kínerpá nagguvekatígtígsor-
-tangnit tamanít, kekásassok kívfartordlune Nálágkap arka píga-
-lugo, táuna ernerílo, uvdlut nungutdlugít. ⁶Lfívikut ílát tikiú-
-kune isávfvít ílánít, Israílíkut pígíssaisa ílánít nalingínarmit ta-
-kornartauvfíngmínít, kajumígdluínardlune tikiúkune najúgkamut
Nálágkap kínerumassánút, ⁷kívfartorunílo Nálágkap Gútime arka
pígalugo, sórdlo katángutái Lfívikut tamarmík píssartut, táuko
tássane kekartartut Nálágkap sáne, — ⁸tauva ássígtígsúmík neríssag-
-ssarsíagssakásáput sujuaíssamínít akígíssínaussarsíame tapígsáník.

⁹nuna Nálágkap Gútvít ílingnut túníúkumassá apúvfigígugko,
tauva ílíníásángílaít akímángítsut ukua maujungnartulíait íssuaru-
3 Mór. 18,²¹. -mavdlugít; ¹⁰erneríník paníngmínígdlúnft íngníkut íngérdlatít-
-síssokásángílaít ílingne erkuíníartokásananílo tórníssokásananílo
serrassokásananílo angákokásananílo ¹¹kílassartokásananílo tímaía-
-garsíortumígldo sujúnéríuísokásanané nalunaerkutínígldo su-
-kuíaisokásanané tokussunígldo aperssúíssokásanané. ¹²mássa
taímáííortut tamáisa Nálágkap maujúgai, tamákulo maujungnar-
-tulíat píssutígalugít Nálágkap Gútvít sujúníkgut kímatíkumárpái.
¹³ílúngardlutít Nálágak Gútvít ílagísavat. ¹⁴mássa akímángítsut
ukua kímatítagsavít nálágtarpáít tórníssut erkuíníartutldo; ív-
Juán. 6,¹⁴. -dlítldo Nálágkap Gútvít táima pígsíngílaít. ¹⁵pruvfíte akú-
ap. sul. 3, -níngnit píssok, katángutívít ílát uvavtut ítok, Nálágkap Gútvít
²²⁻²⁴. ílingnut makítíkumárpá, táuna nálásavarse. ¹⁶táimardluínak pí-
-savok, sórdlo Nálágak Gútvít kínuvígígt táimane Hórtípíme uv-
2 Mór. 20,¹⁹. -dlorme kátísimavfíngme, okaravít: Nálágkap Gútvít nípá tusá-

-saerdlara, ingnerssuardlo tamána takorkingnavêrdlara, tokorku-
-nanga. ¹⁷Nálagak tauva uvavnut okarpok: okauserissait ajú-
-ngitdlat. ¹⁸pruvfite táukunúnga makitikumârpara katángutaisa
akornánit pissok iligtut itox, okautsíkaló karnanut iliumârpáka;
táussumalo okalugfigísavai tamanik táussumúnga inássutigissavnik.
¹⁹okautsivnigdlo tusarumángitsokarpat, atera taivdlugo okalugfi-
-gigpane, uvanga taimailiortumut aperkutigiumârpara. ²⁰kisiáne
pruvfite sorkusaitdlune okautsimik táussumúnga okausererkúngi-
-savnik okalugtox atera taivdlugo, Gútitdlúnt avdlat arke taiv-
-dlugit okalugtox, pruvfite táuna tokúsavok. ²¹úmatigkudtle oka-
-rumârnarsutit: kanok ilivdluta ilisarísavarput okauser Nálagkap
okauseríngisá? ²²pruvfite okalugpat Nálagkap arka taivdlugo,
okautigissálo erkúngigpat nagdliúnanilo, tamássa okauser Nálagkap
okauseríngisá; pruvfitip sorkusaitdlune okauserisimangmago sujô- 13,1-3.
-rássutigísángilat.

kapitalit 19.

kimarravingnik inuartunigdlo. nunautip kigdligissânik nûgtitsisso-
-kásángitsok. erkartûssivingme nalunaiassunik.

¹Nálagkap Gútitvit nungutísimagpagit akimángitsut táuko i-
-lingnut nunaiarumassane, pigilerugkitdlo, ungalûgainilo igdluinilo
inekaleruvit, ²tauva ungalûgkat pingasut ilingnut ingmíkôrtísavatit 4,41 tt.
nunangne Nálagkap Gútitvit ilingnut pigilersíkumassâne. ³ator-
-tagagssangnik avkutigssiúsautit, nunagissatdlo Nálagkap Gútitvit
ilingnut kingornússagssarítitá pingasúngordlugo kigdligfilersúsavat, 4 Mór. 35,
nalingínax inuarsimassok tássunga kimásínãngortitdlugo. ⁴imái- 9 tt.
-kune inûgínásavok inuartox tássunga kimássok: tugdline anau-
-simaguniuk piârinaitisôrdlune, sujornagut kíngarisimanago; ⁵or-
-pigssuartûliakatigisimaguniugdlúnt tugdline orpingnik kivdluiar-
-tordlune, agssanilo silugtíkunigit ulimáumik orpik kipiumavdlugo,
savigsálo ipuanit katagpat tugdliã erkordlugo tokutdlugulo, táuna
ungalûgkat táukua ilãnut kimásavok inûgínásavdlunilo. ⁶aungmik
akiniússissugssap úmáme kíssangnerane táuna inuartox malersso-
-runiuk angokinavã avkutã sivisokingmat, tokutdlugulo; nauk to-
-korkússúmik táussumúnga atugagssakángitsok, sujornagut kínga-
-risimángingmago. ⁷tamána pivdlugo inápavkit okardlunga: unga-
-lûgkat pingasut ilingnut ingmíkôrtísavatit. ⁸Nálagkavdlo Gútitvit
nunagissat nerugtortigpago, sôrdlo sujuaissatit ugpernarsaivfigiai, 12,20.

ilingnutdlo túniugpago nuna sujuaissangnut túniúkumavdlugo okau-
 -tigissane tamât, ⁹ maleruarsimagugkit inássutit máko tamaisa
 taimailiorsimavdlutit, sórdlo uvdume inákivkit, Nálagax Gûtít asar-
 -kuvdlugo avkutigerkussailo ingerdlavigerkuvdlugit uvdlut nungut-
 -dlugit, — tauva ungalûgkat táuko pingasut sule pingasunik ilása-
 -vatit ilingnut, ¹⁰ pingitsup aua kuinekarkunago nunangne Nálagkap
 Gûtívit kingornússagssatut ilingnut túniússâne, aungmutdlo tug-
 -figerkunatit. ¹¹ kisiáne tugdliminik kíngarssuissokarpat, táu-
 -ssumalo kokagssivdlugo makivfigalugulo tokugpago kimávdunilo
 ungalûgkat táukua ilānut, ¹² tauva igdlokarfiata utorkaunertai aut-
 -dlartitsísáput tássanga aisitdlugo túniutdlugulo aungmik akiniú-
 -ssissugssap agssainut, tokorkuvdlugo. ¹³ issivit nākigisángilát,
 pingitsuvdlo aua Israflimit pērsísavat, inūvdluarkuvdlutit. ¹⁴ tug-
 -dlivit nunautáta kigdligissá nūgtisángilat sujugdlt kigdligissag-
 -ssaliát kingornússangne pigssarsiangne, nuname Nálagkap Gûtívit
 ilingnut pigiligagssarritāne. ¹⁵ ilisimangnigtok atausinausok
 inungmut nikuísángilax pinerdlungnerdlūnt ajortulinerdlūnt piv-
 -dlugo, ajortulinermik kanok íkaluarnersumik ajortulissokarāngat;
^{17,6.} ilisimangnigtut mardlugdlūnt pingasutdlūnt okausiat maligdlugo
 aulajangersarnekasavok okautigissak. ¹⁶ ajokutáusassumik nalu-
 -naissox inungmut nikuigpat sumik pinerdlungnermik pasigdler-
 -dlugo, ¹⁷ tauva angutit táuko mardluk sakitsáutut kekariartúsáput
 Nálagkap sánut, palasit erkartūssissutdlo uvdume táukunane tá-
 -ssanikumártut sánut; ¹⁸ erkartūssissutdlo sujunersiutigerkigsár-
 -niásavát; nalunaiaissordlo táuna malungnarsigpat sagdlusimassok,
 sagdluvdlune katángúne pasigdlersimagá, — ¹⁹ tauva taimailiorfigísa-
 -varse, sórdlo katángúne iliorfigilerssársimagá, taimalo ajortok akú-
 -ningnit pērsísavat, ²⁰ ilai tusarkuvdlugit sujórarkuvdlugitdlo ki-
 -ngornalo taima ajortigissumik iliorkerkunagit akornavsine. ²¹ issi-
 -vitdlo nākigisángilát: inūnek nalekasavok inunermik, issilo issi-
 -mik, kigutdlo kigúmik, agssaitdlo agsangnik, isigkatdlo isigkanik.

kapitalit 20.

sorssungnerme ilerkugssanik.

¹ sorssugkiartoruvit kíngarssortingnut, takugugkitdlo ximug-
 -tuarssuit kamutitdlo, inuit ilingnit amerdlanerussut, tauva ersi-
 -gisángilatit, Nálagax Gûtít ilingnik Egivtinimit majuartitsissox
 ilagigagko. ² tauvalo sorssungnigssamut patdligutileruvse, tau-

-va palase savssásavok inuit okalugfigísavdlugit, ³ima okarfigalugit: tusaritse, Israílíkut-á, uvdume kíngarssortise sorssugkiartulerpase: ūmatise kugsalanavêrdlit, ersexinase ánilárnasilo sujôrássutigina-
-gítldo táuko; ⁴Nálagkap Gútivse ingerdlaxatigingmase kíngar-
-ssortivsinut sorssugkumavdlune igdlersordluse, ánáukumavdluse.

⁵tauvalo inuit misigssortait inungnut okalúsáput ima okar- ^{16,18.}
-dlutik: kina nutámik igdluliorsimava atorkârfigsiorsimanagulo? táuna igdluminut angerdlariartordle; sorssungnerme tokokinavok, tauvalo avdlap atorkârfigsiúsagâ. ⁶kina vīnekutilingmik nautsf- ^{3 Mór. 19,}
-viliorsimava nalingínarnutdlo atortisimanago? táuna igdluminut ^{23-25.}
angerdlariartordle; sorssungnerme tokokinavok, tauvalo avdlap nalingínarnut atortisagâ. ⁷kia arnax ingminut angersípâ null-
-ssiúsimanagulo? táuna igdluminut angerdlariartordle; sorssung-
-nerme tokokinavok, tauvalo avdlap nullssiúsagâ. ⁸kâmûmivdlu-
-tigdlo misigssuissut inungnut okalúsáput okardlutik: kina ersiva ūmámigutdlo kugsalavdlune? táuna igdluminut angerdlariartordle, katángutime ūmatait násângassúngortísángínamigit nangminek ūmá-
-misut. ⁹misigssuissutdlo inungnut okalorérpata, katerssat ná-
-lagait ivertísavait inuit sujulerssorkuvdlugit.

¹⁰ungalûgak patdlilerugko sorssugfigísavdlugo, tauva tordlu-
-lavfigitísavat erkigsivekatigerkuvdlutit. ¹¹erkigsinartumik akig- ^{Mat. 10,}
-patit matuivfigalutitdlo, tauva inuit tássane nápínekartut tamar- ^{12-15.}
-mik ilingnut akilerártartûlísáput kivfartorfigísavdlutitdlo. ¹²erkig-
-sivigssioxatigiumanatitdle sorssugkumagpatit ungúsavat. ¹³Ná-
-lagkavdlo Gútivit agssangnut túniugpago, angutaussut tássanítut tamaisa panap kînânik tokúsavatit. ¹⁴kisiáne arnat merdlertutdlo nerssutautitdlo tamaisalo ungalûgkamítut tássánga paggatigissat tamaisa ilingnut ujjárúmârpaitit, neriumârpaititdlo kíngarssortingnit paggatigissat Nálagkap Gútivit ilingnut túniússai. ¹⁵taimailior-
-figísavatit ungalûgkat ilingnit ungaserulugtut tamaisa, akimángitsut ukua mânítut ungalûgautaisa ilagíngisait. ¹⁶kisiáne inuiakatigft ukua Nálagkap Gútivit ilingnut kingornússagssaritíkumassaisa u-
-ngalûgautaine anersártartumik ūmatitakásángilatit; ¹⁷utertínavêr-
-sásavatitdle, imáitut: Hítícut Amoríkutdlo Kânâkutdlo Fêrisí-
-kutdlo Hívíkutdlo Jípusíkutdlo, sórdlo Nálagkap Gútivit inákâtit; ¹⁸imáitox pivdlugo: ajokersúsángingmase maujungnartuliatik Gúti-
-mingnut ilerkorissatik tamaisa malerkuvdlugit, tauvalo Nálag-
-kamut Gútivsinut ajortuliásassuse. ¹⁹ungalûgak siviúmik unguugko sorssugdlugo tiguarniardlugo, tauva erkâta orpê aserú-

-sángilatit ulimavfigissardlugit, nerissagssakarfigísagagkit kivdlú-
-sanagitdlo. narssap orpê inúnerpat ungussagssatit? ²⁰ orpít ili-
-simassatit nerissagssakarfiúngitsut kisísa aserorsínauvatit kivdlor-
-dlugitdlo, ungalûgkamut sorssugfigissangnut unguniutigssiaralugit
artorssarserdlugo.

kapitalit 21.

inuartunik nalussaussunik; arnanik sorssungnerne
tigussanik; angajugdliiat aulajáissusiánik; angajorkámingnut nálángitsunik;
inungnik kissungmut nivíngagaussunik.

¹ nuname Nálagkap Gútitvit ilingnut pigiligagssautitáne inuk
tokutaussok navssárinekarpat narssame íngassok ilisimanekar-
-nanilo kia toxúkâ, ² tauva utorkaunertatit erkartûssissititdlo ani-
-sáput úgtuivdlutigdlo ungalûgkanut táussuma tokutaussup avatâ-
-nítunut. ³ tauvalo ungalûgkap tokutaussumit kaningnerussup
utorkaunertaisa tigúsavât ugsik arnaviak ugsiutit ilât, sulinermut
atornekángisáinartok uniáumigdlo nusórsimángisáinartok; ⁴ ugsigdlo
táuna arnaviak ungalûgkap táussuma utorkaunertaisa samungnar-
-tísavât kúnguamut parkiuitsumut, sulivfiginexarnerdlûnt siaruar-
-terivfiginexarnerdlûnt ajortumut, tássanilo kúnguame ugsik táuna
arnaviak kungasfásavât. ⁵ tauvalo savssásáput palasit Livip ki-
-nguai, táukume Nálagkap Gútitvit kinerpai kivfartûtarkuvdlune
Nálagkavdlo arkagut pivdluarkussissarkuvdlugit, táukualo okausiat
^{17,8 t.} maligdlugo sakitsautigissat tamarmik timikutdlo inardlînerit ta-
-marmik pinexásassut; ⁶ ungalûgkavdlo táussuma utorkaunertaisa
táukua tokutaussumit kaningnerussut tamarmik agssatik assásavait
ugsigup táussuma arnavíssap kúnguame kungasfagkap kulágut,
⁷ nalunaiásáputdlo okardlutik: agssavta auk tamána kuíngilât,
issivtalo takúngilât; ⁸ sáimáunartíkit ínugtátit Israílikut utertitatit,
Nálagak-â, píngitsuvdlo aua ínugtángnut Israílikúnut pisekinago.
tauva auk táukunúnga matórsimásavok. ⁹ tássa píngitsup aua
akúningnit pérsísavat, Nálagkap agssuarnaigissânik iliúsagavit.
¹⁰ aniguvit kíngarssortítit sorssúsavdlugit, Nálagkavdlo Gútitvit
agssangnut túniugpagit tigussaussut ilingnut autdlarutititdlugit,
¹¹ tigussaussunilo takugugko arnak inugigsox, kajumigigugkulo i-
-lingnut nulíssiúkumavdlugo, ¹² tauva igdlungnut isertísavat, táu-
-ssumalo niarke salíssúmik salísavâ kukinilo kipivdlugit, ¹³ ati-
-ssanilo tigussaunermine atugkane iperásavai, igdlungnilo unísavok
angúnulo arnilo kiavdlugit káumat návdlugo; kingornalo iserfigiu-

-márpat katitdlugulo, tauvalo nuliarilísavat. ¹⁴ iluariungnaerugkule, tauva piunmassánut autdlartísavat, akigísángilatdlo aningaussar-sivdlutit; kivfatut pigissatut iliorfigísángilat, narrunarsaragko.

¹⁵ angut mardlungnik nuliakarune ardlát asavdlugo ardlátdlo kíngaralugo, kitornivigigpánilo tamarmik, asassavdlo kíngarissavdlo, angajugdlerdlo kíngarissap ernerigpago, ¹⁶ tauvalo nagdliugpat pigissane ernerminut kingornússagssaritísagunigit, — tauva asassap ernera angajugdliingortísínáungilá kíngarissap ernera angajugdliussok sivnerdlugo; ¹⁷ kisiáne kíngarissap ernera ilisarísavá angajugdliú-ssusiagut, mardloriagkanik tunísavdlugo pigissame tamarmik ilainik; táuname tássa pigínaunerata pernautá, táuna angajugdlersut pinekartugssauvok.

¹⁸ angut sakitseritsumik nálagseritsumik ernekarpat, táussuma angúme nipá arnamilo nipá nálagkumángiká, pitdlatsiaraluarpánilo taimáitok nálagkumángiká, — ¹⁹ tauva angutáta arnátalo tigúsavát anisitdlugulo igdlokarfiata utorkaunertainut najugáta isávfianut, ²⁰ ungalúgkap táussuma utorkaunertainut okardlutik: ernerput una sakitseritdlunilo nálagseripox, niperputdlo nálagkumángilá nungutitsilugsínartúvdlunilo imerajugtúvdlunilo; ²¹ tauvalo igdlokarfiata angutitaisa tamarmik ujarkanik mitdlúsavát tokutdlugo; taimalo ajortok akúningnit pérsísavat, Isratlíkut ilúngaisa tusarkuvdlugit sujórarkuvdlugitdlo. ²² inuk tokússu-tigssamik ajortulisimagpat tokutauvdlunilo, nivíngarugkulo kissungmut, ²³ tauva timá tokungassok kissungme únúísángilak, kisiáne ilerfiúsavat uvdlorme tamatumane; nivíngagax Gútime perdlorkussaungmat; nunalo Nálagkap Gútitivit ilingnut kingornú-ssagssarítitá mingugtísángilat.

1 Mór. 49, s t.

Gal. 3, 13.

kapitalit 22.

inatsisit nalingínait.

¹ katángúpít ugsiutálúnft savautálúnft támartakajártok takugugko issigíngitsússásángilat, katángutingnut utersásavat. ² katángutitdle ilingnit kaningigpat, ilisimángikugkulo, tauva igdlungnut isertísavat, ilingnisavordlo katángutingnut sujunersiutigitserdlugo, tauvalo kingumut táussumúnga túniúsavat. ³ taimailiúsautitdlo siutitútánut kagdlersautánutdlo tamanutdlo katángúpít támaissainut, nalingínak táussumánga támartok nanigaluarugko; issigíngitsússársínáungilatit. ⁴ katángúpít siutitútálúnft ugsiutálúnft avkusinerme ordlusok takugugko issigíngitsússásángilat,

2 Mór. 23, 4 t.

- áiparalugo nikuitísavat. ⁵ angutip pekutai arnamísangitdlat, angutivdlo atísangilai arnap ánorai; nalingínax taimailiortox Ná-lagkamut Gútingnut maujungnarmat. ⁶ ingerdlatitdlutit ting-míssap ivavfia sujumorugko orpingmilünft nunáinarmilünft itox, piarkanigdlünft máningnigdlünft pilik, arnâtdlo piarkaminigdlünft máningminigdlünft ivassok, – tauva arnât tigúsangilat piarainut ilá-
- 3 Mòr. 22, 28. -ngutdlugo; ⁷ kisiáne arnât tingitísavat piarailo tiguvdlugit, inüv-dluarkuvdlutit inümersorkuvdlutitdlo. ⁸ nutâmik igdlulioruvit igdluvit kâ ungalulisavat, auk igdlungnut piserkunago tássánga nákartokaraluarpat. ⁹ nautsvít vīnekutilik mardluviussunik siaruarterivfigísangilat, siaruartigkangnit ulivkârutisiatit nautsviuv-dlo vīnekutigdlup kingunere ivdlernartitagssángorkunagit. ¹⁰ nu-naut agssatdlagtísangilat ugsik siutitórdlo atautsíkut uniartiga-lugit. ¹¹ atissagssak savat merkuinik ilupágssiagssanigdlo akule-
- 4 Mòr. 15, 37-41. -rfigsitanik ujalugssiartalik atísangilat. ¹² ujalugssianik kipi-ssaliúsautit kagdlersautivit uligissartagkavit nūnut sisamanut. ¹³ angut nuliarsimagpat, nulílo isekatigisimavdlugo úmigiler-pago, ¹⁴ kángunartumigdlo pasigdlerdlugo ajortumik tusámassá-ngortigpago okardlune: arnak una nularileraluariga, patdligkav-kule malugâra niviarsiáungitsox, – ¹⁵ tauva arnap táussuma inü-sugtup angutâta arnâtalox tigúsavât arnap táussuma niviarsiáu-ssusiata nalunaerkutâ ánitdlugulo isâvfingmut ungalûgkap utorkaunertainut. ¹⁶ arnavdlo táussuma angutâ utorkaunernut oká-savok: paniga angúmut úmúnga nulíssiúkaluariga, úmigilerpâle, ¹⁷ tássalo kángunartumik pasigdlerpâ okardlune: panít malugâra niviarsiáungitsox; ájuna paningma niviarsiáussusiata nalunaerkutâ. tauvalo sinighup tungia ungalûgkap utorkaunertaisa sãnut isuí-savât. ¹⁸ ungalûgkavdlo utorkaunertaisa angut táuna tigúsavât pitdlardlugulo, ¹⁹ pitdlarnekautigssânigdlo akiltsísavât silvimik sí-kilit untritigdlit nalgissânik, arnap táussuma angutânut túniut-dlugit; tássa niviarsiak Israflíkúne ajortumik tusámassángorting-mago, nularisavâlo inûtídlune taimaitísinaunago. ²⁰ ilumórpatdle okausek ivna, arnak táuna ilumut malugissaugpat niviarsiáungitsox, ²¹ tauva arnak táuna anisísavât angutâta igdluata pâta sujorânut, igdloxarfatalo angutitaisa ujarkanik mitdlúsavât tokutdlugo, sí-laerssordlune iliormat Israflime angúme igdluane uverssarsimav-dlune; taimalo ajortox akúningnit pérsísavat. ²² angut malu-ginekarpat arnak uvilik ínâukâ, tauva táuko tamarmik tokúsáput, angut táuna ínâussissok arnardlo táuna; taimalo ajortox Israflimit

pérsisavat. ²³ arnak inúsugtok niviarsiaussox angúmut a-
 -ngersimagpat, angutivdlo avdlap ungalûgkame nâpigpago inaut-
 -dlugulo, ²⁴ tauva táuko mardluk anísisavase ungalûgkap táu-
 -ssuma isâvfianut, ujarkanigdlo mitdlûsavase tokutdlugit; arnak
 tokúnexásavok nivdliangingmat ungalûgkame, angutdlo tokúnexá-
 -savok tugdlime nuliagssâ narrunarsarmago; taimalo ajortok akú-
 -ningnit pérsisavat. ²⁵ kisiáne nunáinarme angutip nâpigpago arnak
 inúsugtok kimut angersimassok, tigutdlarpagulo táussuma angutip
 inautdlugulo, tauva angut táuna ináussissok kisime tokúsavok;
²⁶ arnardle táuna kanok iliorfigísangilat, tokússutigssamik ajortuli-
 -simangingmat; sôrdlume inûp tugdlime makivfigiguniuk tokut-
 -dlugo, taimáipok tamána. ²⁷ mássa nunáinarme nâpipâ; ar-
 -nak táuna angersimassok nivdliagaluarame ánáussissigssakángilak.
²⁸ arnak inúsugtok niviarsiaussox kimut angersimángitsox angutip
 nâpíkuniuk tigutdlardlugulo inautdlugulo, maluginekarpatalo, ²⁹ tau-
 -va angutip táussumínga ináussissup arnap táussuma angutâ tu-
 -nísavâ sílvimik síkilit tatdlimanik kuligdlit naligissânik nuliaríll-
 -savdlugulo arnak táuna, tássa narrunarsaramiuk; inûtídlune tai-
 -maitísináungilâ. ³⁰ angutip angúme nulia nuliarísangilâ angúme
 kipia magpísanago.

kapitalit 23.

nangíssutit.

¹ tigssardluersagax aserorteriníkutdlünft taimailissaunersok
 kipissiníkutdlünft taimailissaunersok Nâlagkap ilagtgsainut písá-
 -ngilak. ² uverssagax avdlanertax Nâlagkap ilagtgsainut písángilax; Sagg. 9,6 tt.
 taimáitup kinguaisa kulinge agdlât Nâlagkap ilagtgsainut písá-
 -ngitdlat. ³ Amuníkut Mûapíikutdlo Nâlagkap ilagtgsainut písá-
 -ngitdlat; táukua ilâta kinguaisa kulinge agdlât Nâlagkap ilagtg-
 -sainut písángitdlat písángivigdluínardlutik, ⁴ imáitok písutigá-
 -lugo: timiussamik imermigdlo savssaivfigiartúngínamise ingerdla-
 -titdluse, taimane Egivtinimit anigavse, Bîliamilo Bîorip ernera
 Pitôrime Misuputámiamítume nunakartox akileramíko agssortor-
 -dlutit, perdlorkorkuvdlutit. ⁵ Nâlagkavdle Gûtivit Bîliame tusa-
 -rumángilâ, perdlorkússutigssaugaluardlo Nâlagkap Gûtivit piv-
 -dlutit mumípâ pivdluarkússutigssángortitdlugo, Nâlagkap Gûtivit
 asagamisit. ⁶ erkigíssutigssânik ajúngexutigssânigdlo piniúsangi-

-latit uvdlugssatit tamaisa návdlugit, písángivigdluínardlutit. ⁷ Eitumíkut maujugísángilatit, katángutigigagkit; Egivtinimiut maujugísángilatit, nunāne takornartaugaluaravit. ⁸ kinguágssamik pingajuisigut kitornartárisait Nálagkap ilagfgsainut písínauput.

- ⁹ anissarângavit kíngarssortingnut tangmáriartordlutit, tauva
 3 Mór. 15,16. mianerssorit ajortunut tamanut. ¹⁰ ilingne angutekarpat únuame pinexarnerminit mingugsimassumik, táuna tangmárfiup avatānut anísavok, tangmárfingmut isísángilak. ¹¹ kisiáne únulersúkut imer-mik uvfásavok, sekinerdlo tarrilerpat tangmárfingmut isísavok. ¹² ornigtagagssakásautitdlo tangmárfiup avatāne avatānut aliartortarfígssangnik; ¹³ sákungnutdlo ilángutdlugo nivautakásautit, tauvalo avatāne akuítarângavit tamatumínga niváisautit, kingumutdlo ságdlutit ilingnit anissok matūsavat. ¹⁴ mássa Nálagkap Gútit tangmárfit angalavfigissarpá ánagtikumavdlutit kíngarssortititdlo sujungkut túniúkumavdlugit; taimáitumik tangmárfit ivdlernásavok, sumik kángunartumik ilingne takungnerkunago tunússivigerkuna-titdlo. ¹⁵ kivfak nálakaminit ilingnut aniguissok nálagarigaluanut písísángilat. ¹⁶ ilingne unísavok akúningne najugkame kinerumassāne, isávfiut ilāne inúvdluarfigissamine; nágdliugtísāngilat. ¹⁷ arnaunigssamártokásángilak Isralip pantsa ilānik angúnunigssamártokásananilo Isralip ernerisa ilānik. ¹⁸ uverssarnermut nálagsaut kingmimigdlūnt akigssarsiak Nálagkap Gútit igdluanut písísángilat, kanok isivdlugo únorsútigissaugaluarnersok; tamáko tamarmik Nálagakmut Gútingnut maujungnarmata. ¹⁹ ka-
 2 Mór. 22,25. -tángutit akiliúmik akimortitsiniarfígísángilat, aningaussatdlūnt akigssait nerissagssatdlūnt akigssait sūtdlūnt akimortitsiniutiginekartartut akigssait akimortisanagit. ²⁰ avdlanertak akiliúmik akimortitsiniarfígísānavat, katángutitdle akiliúmik akimortitsiniarfígísángilat, tássa Nálagakmut Gútingnut pivdluarkorkuvdlutit agssavit isaguvfigissaine tamane, nuname pigileriartugagssangne.
 4 Mór. 30,8. ²¹ Nálagakmut Gútingnut únorsūmik únorsuiguvit, námagsísvadlugo piumárnertúsángilatit; Nálagak Gútit ilingnut aperkutigiumármago, tauvalo ajortuliauserisimásagit. ²² kisiáne únorsutngikuvit ajortuliauserisimásángilat. ²³ kardlungnit anissut male-ruásavatit taimailiordlutitdlo, sōrdlo Nálagak Gútit kajumingningnit únorsorfigigit, sōrdlo kaningnik okalugsimassutit. ²⁴ tugdlerpit nautsāvia vīnekutilik tikíkugko, vīnigssanik nerisānavutit piumassangnik kársitdlarserdlutit; igssoraivfingnutdle ikissísángi-

-latit. ²⁵ tugdlerpit karriliutai kivdlugagssat tikikugkit, karrinik nutsuisínauvutit agssangnik, kivdlümigdle aulatitsivigísángilatit tugdlerpit karriliutai.

kapitalit 24.

nangíssutit.

¹ angutip nuliagsse tigugpago katitdlugulo, táunale sáimáunarsíngigpat issainut, sumik kángunartumik navssárfíngingmane, tauvalo agdlagkanik avíssutinik agdlagpat táussumúnga arnamut agssainutdlo túniutdlugit igdluminitdlo autdlartitdlugo, ² arnardlo táuna [uvime] igdluanit anisimavdlune autdlarpat, angutivdlo avdlap pigilerpago, ³ uviatalo táussuma kingugdliup kíngarilerpago, agdlagkanigdlo avíssutinik táussumúnga agdlagpat agssainutdlo túniutdlugit igdluminitdlo autdlartitdlugo, tokugpatdlünft uvia táuna kingugdlek arnamik táussumúnga nuliartok, -- ⁴ tauva uviata sujugdliup táussumúnga autdlartitsissup kingumut tigúsángilâ nuliariu-mavdlugo, mingugtingmat kingorna, tamána maujungnarmat Nâ-lagkap sâne; tássa ajortuliarnermik âtsorkunago nuna Nâlagkap Gútivit ilingnut kingornússagssarititâ. ⁵ angut nuliarkâmersi-magune katerssat sorssugtugssat anekatigísángilai, sumigdlo erdlorkúnekásángilax. pinékángitsúvdlune igdluminísavok ukiox atausek nâvdlugo nulê nuliariligkane tipaitsokatigalugo. ⁶ aserorterivtldlünft aserorterutldlünft kagdlek sagdlunavêrutitit tigunekásángitdlat; taimailiortup inûnek sagdlunavêrutitit tiguniarsimásangmago. ⁷ inuk maluginekarpat tarnilingmik tigdligtok katángutime ilâník, Israflip kinguaisa ilâník, kivfatut pigíssatut iliorfigalugo akigalugulünft, tigdligtok táuna tokúsavok; taimalo ajortok akúningnit pèrsísavat. ⁸ perdluk pupingnek mianer-ssûtigùk, palasit Ltvíkut ilivsinut ajokersûtigíssait tamaisa maleruarukigsásagagkit taimailiordluínardlutitdlo; táukunúnga inássutígíssáka maleruásavase taimailiordlusilo. ⁹ erkainiarit Nâlagkap Gútivit Merja kanok iliorfigigâ ingerdlatitdluse, taimane Egivtinimit anigavse. ¹⁰ tugdlit sumik taorsigagssamik átartortikugko, igdluanut isísángilatit sagdlunavêrutígíssâ tigujumavdlugo; ¹¹ silatâne unísautit, angutivdlo átartortitavit sagdlunavêrutígíssax ilingnut ánisavâ silatánut. ¹² pítstúgpatdle inásángilatit sagdlunavêrutâ sule pigalugo, ¹³ kisiáne sagdlunavêrutígíssaugaluax táussumúnga utertísavat sekínek tarrilerpat; tauva inarumârpok kag-

Mat. 5,31 t.
— 19,3-9.

2 Mór. 22,
26 t.

-dlersáune kipigalugo pivdluarkujumárdlutitdlo; tamánalo iluar-
-nertut pigísavat Nálagkap Gútvit sáne. ¹⁴ kivfartortok pítsox
ajorssartok iluaitsuliorfigísángilat, katángutivitdlünft ilaginerát ta-
-kornartartavitdlünft nunangne isâvfingnilo ítut ilaginerát. ¹⁵ uv-
3 Mór. 19,13. -dlorme kivfartorfiane tunísavat akigssarsianik, sekernup tarrissú-
-sángilâ, pítstungmat táuna, tamánalo pissagssane isumavdlúti-
-gingmago, Nálagkamutdlo tordlularkunago pivdlutit, tauvalo ajor-
2kúng. 14,5t. -tuliauserisimásagit. ¹⁶ angajorkait tokúnekásángitdlat kitornatik
pivdlugit, kitornaitdlo tokúnekásángitdlat angajorkâitik pivdlugit;
nungutdlutik nangminex ajortuliauserissatik pivdlugit tokúnekásáput.
¹⁷ erkartüssisigssak mumísángilat takornartamut iliarssungmut-
-dlünft, uvigdlarneruvdlo atissagssâ sagdlunavêrutitit tigúsángilat.
¹⁸ erkainiasautitdlo Egivtinime kivfaugaluartutit, Nálagkavdlo Gútvit
tássanga utertikâtit; tamána pivdlugo inâpavkit taimailiorkuvdlutit.
3 Mór. 19,9 t. ¹⁹ narssautingnit katerssugagssatit katerssorsimavdlugit exitigkat
atautsit narssame puorsimagugkit, tauva utisángilatit tigujartor-
-dlugit; takornartap iliarssúvdlo uvigdlarneruvdlo pigísavait, tássa
Nálagkamut Gútingnut pivdluarkorkuvdlutit agssavit suliarissaine
tamane. ²⁰ orpiutit úliakut katerssuivfigísavdlugo aulaterugko,
tauva avalekutai pít sakorsiúsángilatit kingornagut; takornartap
iliarssúvdlo uvigdlarneruvdlo tamáko pigísavait. ²¹ nautsvít vine-
-kutilik katerssuivfigigugko, tauva pít sakorsiúsángilatit kingornagut;
takornartap iliarssúvdlo uvigdlarneruvdlo tamáko pigísavait. ²² er-
-kainiasautitdlo Egivtinime kivfaugaluartutit, tamána pivdlugo
inâpavkit taimailiorkuvdlutit.

kapitalit 25.

nangíssutit.

¹ angutinik sakitsáutokarpata, erkartüssivingmutdlo pigpata
úss. 17,15. erkartútísavdlutik, tauva iluartok iluartútísavât, pitdlagagssardlo
pitdlagagssautísavât. ² tauvalo pitdlagagssak unatartitagssaugpat,
tauva erkartüssissup patdlortísavâ unatartitdlugulo issigititdlune
pinerdlungnera nâpertordlugo, unatarnerit kisitdlugit. ³ sisamanik
kulilingnik unatásavât ilanagitdlo; ilavdlugit tamá kunánga amer-
-dlanerussunik unataraluarpassuk katángutit issingnut narrunar-
1 Kor. 9,9. -sekinavok. ⁴ ugsik túkartuissok nerinavêrkusísángilat. ⁵ ka-
-tángutigít pekatigítgdlutik inekarpata, ardlâtdlo tokugpat erne-
-karnane, tauva tokussup nulia uvinísángilak takornartamik er-

-kardleríngisaminik; uvigigaluata katángutâta angutip isekatigísavâ ingminut nulíssiutdlugo katitdlugulo katángúne kinguârdlugo. ⁶tau- 1 Mór. 38,s.
-valo arnap táussuma ernertârkautâ katángutâta tokussup arkanik kinguârsissûsavok, arka Israflimit pêrkunago. ⁷angutivdle táu-
-ssuma iluaríngigpago katángutigigaluame nulia nuliarilísavdlugo, tauva katángutigigaluata nulia majuásavok isâvfíngmut utorkau-
-nernut okardlune: uvigigaluama katángutâta katángúne atsiúne-
-kartíkumángilâ Israflime katíkumanangalo katángúne kinguâ-
-rdlugo. ⁸tauva igdlokarfiata utorkaunertaisa kaerkúsavât angut táuna okalugfigalugulo. táunale kekarpát okardlune: iluaríngilara nuliarilísavdlugo, ⁹tauva katángutigigaluata nulia táussumúnga savssásavok utorkaunerit issigititdlugit igdluanik isigangmaiar-
-dlugo kfnâgutdlo kiserdlugo akivdlugulo okardlune: taimailior- Rú. 4.
-figísavât angut katángutigigaluame inokutainik ineriartortitsiu-
-mángitsox. ¹⁰angutdlo táuna [inokutailo] kamigdlângassúkúnik tainekásáput Israflime. ¹¹angutit mardluk pâgpata, áipátalo nulia aggerpat uvine ánáukumavdlugo artorssartitsissâta agssainit, isagtordlunilo kángugissâgut tigugpago, ¹²tauva agssai kipisavatit, issitit nâkingnísangitdlat. ¹³mardlûssunik okimailutakásangi-
-latit pôkátangne, angnermigdlo mingnermigdlo; ¹⁴igdlungnilo mar- 3 Mór. 19,
-dlûssunik úgtûtekásangilatit, angnermigdlo mingnermigdlo. ¹⁵oki- 86 t.
-mailutak nâmagtok iluartok pigísavat, úgtûtdlo nâmagtok iluar-
-tok pigísavat, inûmersorkuvdlutit nuname Nâlagkap Gûtivit iling-
-nut túniússâne. ¹⁶Nâlagkap Gûtivit maujugingmagit taimailiortut tamaisa, iluaitisuliortut tamaisa. ¹⁷erkainiarit Amalákut iling- 2 Mór. 17,
-nut kanok iliortut ingerdlatitdluse, taimane Egivtinimit anigavse, 8 tt.
¹⁸kanok sorssugkiartorâtit ingerdlatitdlutit kingugdliussortatit per-
-dlugtitdlugit, nukigdlângassut kingunigkut ingerdlassut tamaisa, mássalo kasuvdlutit nukérútutit; Gûtilo mianeringikât. ¹⁹tauvalo Nâlagkap Gûtivit kíngarssortingnit avatingnîunit tamanit pineká-
-saersitdlutit uníngavigssarsisigpatit nuname ilingnut kingornú-
-ssagssaritíkumassâ apúvfigigugko, pigilerugkulo tássanilo ine-

kapitalit 26.

nautsiat naorkârnerinik, katersugkatdlo kulinginik.

Nâlagkap angerusianik erkaiserkigkai.

¹piumârpordlo nuna Nâlagkap Gûtivit ilingnut kingornú-
-ssagssaritíkumassâ apúvfigigugko, pigilerugkulo tássanilo ine-

22*

-kalerdlutit, ²tauva tigúsautit nunap ineriterkágaisa nunamit Nálagkap Gûtivit ilingnut túniússânit pigssarsiavit tamarmik ilai-
-nik nuioragkamutdlo ilivdlugit najugkamutdlo Nálagkap Gûtivit kinigânut aterminut inigerkussânut piartordlutit. ³tikiúsautitdlo palasimut uvdlune táukunane tássanikumârtumut okarfigalugulo: uvdlume nalunaerpunga Nálagkamut Gûtingnut, nuna Nálagkap sujuaissavtînut ugpernarsáissutigissâ uvavtînut túniúkumassâ apûv-
-figigiga. ⁴palasivdlo nuioragak agssangnit tigúsavâ Nálagkap Gûtivit tunissiviutâta sânut ilivdlugo. ⁵tauvalo nalunaiásautit Nálagkap Gûtivit sâne okardlutit: sujuaissara Sériamiuvok nûgta-
-kátârtok, Egivtinimutdlo samungnarama tássane takornartauvok inugtakit súngûvdlune, tássanile inuiagssuángorput inugtartût pi-
-ssaussut angisût. ⁶Egivtinimiutdle ajortumik pivátigut nâgdliug-
-titdlutalo, artornartumigdlo kivfartortípátigut. ⁷tauva Nálag-
-kamut sujuaissavta Gûtiânut nivdliagavta, Nálagkap niperput tu-
-sarpâ nâgdliugssuserputdlo takuvdlugo, erdlokíssuserputdlo ku-
-nutínekarnarputdlo; ⁸Nálagkavdlo Egivtinimit anispátigut ag-
-ssangnik píssaussunik talermigdlo isagsimassumik ánilárnarner-
-ssuarmigdlo nalunaerkutinigdlo tupingnartulianigdlo; ⁹apûtípâ-
-tigutdlo najugkamut matumúnga tunivdlutalo nunamik matumúnga, nunamik ímungmik tungusungnitsûmigdlo kûgtumik. ¹⁰mânalo ata, aggiúpâka nunap ivdlit, Nálagak, uvavnut túniússavit ineri-
-terkágai. ílísavatitdlo Nálagkap Gûtivit sânut patdlorfigalugulo Nálagak Gûtivit; ¹¹tipaitsûtigísavatitdlo ajúngitsut tamaisa Nálagkap Gûtivit ilingnut inokutingnutdlo túniússai; ivdlit Lfívikûssor-
-dlo takornartardlo akúningnîtox ílángutdlutik tipaitsûtigísavase.

^{14,22} t. ¹²pigssarsiavit kulinge tamaisa túniuterêrugkit ukiut pingajuáne,
^{14,28} t. tássa ukiume pigssarsiat kulinginik túniússivingme, Lfívikûssordlo takornartardlo iliarssugdlo uvigdlarnerdlo tunigugkit isâvfingne nerissagssakartitdlugit kârsitdlautigssakartitdlugit, ¹³tauva oká-
-sautit Nálagkap Gûtivit sâne: ivdlernartitat igdluvnit pèrsípâka, âmame Lfívikûssumut takornartamutdlo iliarssungmutdlo uvigdlar-
-nermutdlo túniúpâka inássutitit uvavnut inássutigissatit tamaisa maligdlugit; inássutivit ílânigdlûnt maleruarnerdlugakángilanga puiugakarnangalo. ¹⁴ílânik neringilanga aliasungnivne, tokussu-
-mutdlo túniússíngilanga ílânik; Nálagkap Gûtima nipâ nálak-
-para, taimardluínak iliordlunga sôrdlo inákingma. ¹⁵alákarit iningnit ivdlernartumit, kilangmit, pivdluarkúkitdlo inugtatait Is-

-raflíkut nunalo uvavtinut túniússat, sórdlo sujuaissavut ugper-
-narsaivfigigit, nuna ímungmik tungusungnitsúmigdlo kúgtok.

¹⁶ uvdlorne matumane Nálagkap Gútit inápátit, taimailior-
-kuvdlutit máko ilerkorerkussat erkartüssisigssatdlo erkordlugit,
maleruarkuvdlugit taimailiorkuvdlutidlo úmatigkut ilúngardlutit
tarnigkudlo ilúngardlutit. ¹⁷ Nálagak uvdleme únersorfigát Gúti- ^{5,27.}
-giumavdlugo ingerdlavigerkussaisigutdlo ingerdlajumavdlutit iler-
-korerkussailo inássutailo erkartüssisigerkussailo maleruarumav-
-dlugit nipálo nálakumavdlugo. ¹⁸ Nálagakvdlo uvdleme úner-
-sorfigátit pigissagssarsiamisut ínugtariumavdlutit, sórdlo okalug- ^{7,6.}
-figigátit, inássutailo tamaisa maleruásagitit, ¹⁹ angnerpångortíku-
-mavdlutidlo akimángitsunit píngortitaminit tamanit, nersornau- ^{4,7 t.}
-taorkuvdluse tusámassángútaorkuvdlusilo ássútaorkuvdlusilo i-
-nuiaorkuvdlusilo ivdlernartut Nálagkap Gútivse pigissai, sórdlo
okalugsimassok.

kapitalit 27.

ujarkanik inatsisit titarnekarfigissainik. pivdluarkussissugssainik
perdlorkussissugssainigdlo.

¹ Mórsasivdlo Israflíkut utorkaunertait ilagalugit inuit inápai
okardlune: inássutit uvdleme ilivsinut inássutigissáka tamaisa
maleruarsigik. ² tauvalo Jórtanikut ikáruvse nunamut Nálagkap
Gútit ilingnut túniússánut, uvdlok táuna ujarkanik angisúnik ná-
-partitsiumárputit marrarmigdlo kakortumik kalipagdlugit. ³ ta-
-mákunúngalo titarumárpatit inatsisit mákua okausé tamaisa, iká-
-ruvit, apórkuvdlutit nunamut Nálagkap Gútit ilingnut túniú-
-ssánut, nunamut ímungmik tungusungnitsúmigdlo kúgtumut, sórd-
-dlo Nálagkap sujuaissavit Gútiata okalugfigigátit. ⁴ tauva Jórtane
ikáruvsiuk ujarkat tamáko uvdleme ilivsinut inássutigissáka ná-
-partisavase kákame Eipalime marrarmigdlo kakortumik kalipag-
-dlugit. ⁵ tássanilo Nálagkamut Gútingnut tunissiviliúsautit tuni-
-ssivingmik ujaraussumik; ujarai savingmik aulatitsivigísángilatit.
⁶ ujarkanik ilángarnekángitsunik tunissiviliúsautit Nálagkamut Gú-
-tingnut, kánilo Nálagak Gútit pigdlívigísavat tuníssutinik ikivka-
-gagssainik. ⁷ tuníssutinigdlo kujaniutinik pigdlísauteit nerivdlu-
-titdlo tássane tipaitsugdlutidlo Nálagkap Gútit sáne. ⁸ ujar-
-kanutdlo inatsisit mákua okausé tamaisa titarumárpatit navsuit-
-dluartumik. ⁹ áma Mórsasip palasit Lívíkut ilagalugit Is-
-raflíkut ilúngaisa okalugigai okardlune: nalunaerssuigit tusaiv-

Jórs. 8, 30-32.

26,17-19. -dlutitdlo, Israfle-â: uvdlorne matumane Nâlagkap Gûtivit inug-
-tarilerpât; ¹⁰nâlasavatdlo Nâlagkap Gûtivit nipâ taimailiordlutit
inâssutai ilerkorerkussailo uvdlume ilingnut inâssutigissâka er-
-kordlugit.

¹¹âma Môrsasip inuit inâpai uvdlorne tamatumane okar-
-dlune: ¹²uko kekásáput kákame Garfstmime, inuit pivdluarkú-
-savdlugit Jôrtane ikâruvsiuk: Simiût, Lîve, Jûta, Iisagssâre, Jû-
-serfe, Bînjamft. ¹³ukulo kekásáput kákame Eipalime, perdlor-
-kussisavdlutik: Rûpine, Gâte, Agsera, Sîpulût, Dâne, Navtalê.
¹⁴Lîvikutdlo pillsáput Israflip ilagissainut tamanut nipitûmik okar-
-dlutik: ¹⁵perdlorkunarsile kiperugkamigdlûnt kueragkamigdlûnt
inûssaliortok Nâlagkap maujugissânik, sanatôrssûp agssaisa sa-
-nânik, issertortumutdlo ilivdlugo; inuitdlo tamarmik akísáput
okardlutik: âman. ¹⁶perdlorkunarsile angûminigdlûnt arnaminig-
-dlûnt narrugingnigtok; inuitdlo tamarmik okásáput: âman.
¹⁷perdlorkunarsile tugdlime nunautâta kigdligissânik nûgtitsissok;
inuitdlo tamarmik okásáput: âman. ¹⁸perdlorkunarsile tagpft-
-sumik támartitsissok ingerdlaviane; inuitdlo tamarmik okásáput:
âman. ¹⁹perdlorkunarsile erkartûssisigssamik mumitsissok takor-
-nartamutdlûnt iliarssungmutdlûnt uvigdlarnermutdlûnt; inuitdlo
tamarmik okásáput: âman. ²⁰perdlorkunarsile angûme nulianik
ináussissok, angûme kipia magpermago; inuitdlo tamarmik oká-
-sáput: âman. ²¹perdlorkunarsile nerssûmik ináussissok; inuitdlo
tamarmik okásáput: âman. ²²perdlorkunarsile katángûminik ar-
-namik angûmilûnt arnamilûnt panianik ináussissok; inuitdlo ta-
-marmik okásáput: âman. ²³perdlorkunarsile nuliame arnânik
ináussissok; inuitdlo tamarmik okásáput: âman. ²⁴perdlorku-
-narsile tugdliminik perdlugtitsissok issertortúkut; inuitdlo ta-
-marmik okásáput: âman. ²⁵perdlorkunarsile pajugûmik tigu-
-sissok tarnilik perdlugtíkumavdlugo, píngitsup aua kuiumavdlugo;
inuitdlo tamarmik okásáput: âman. ²⁶perdlorkunarsile inatsisit
Gal. 3,10-13. mákua okausfînik malingningitsox taimailiornanilo; inuitdlo tamar-
-mik okásáput: âman.

kapitalit 28.

pivdluarkússutit perdlorkússutitdlo.

^{26,19.} ¹piumârpordlo Nâlagkap Gûtivit nipâ nâlarkigsârugko inâ-
3 Môr. 26, ^{3-13.} -ssutai uvdlume ilingnut inâssutigissâka tamaisa maleruardlugit

taimailiordlutitdlo, tauva Nálagkap Gútit angnerpångortísavátit akimángitsunit nunamítunit tamanit; ²ilingnutdlo nagdliúsáput pivdluarkússutit máko tamarmik anguvdlutitdlo, Nálagkap Gútit nipá nálagkagko. ³pivdluarkussáusautit ungalúgkame, pivdluarkussáusautitdlo narssame. ⁴pivdluarkussáusáput timivit iluata kingunere nunavitdlo inerititai nerssutautivitdlo kingunigssiait, ug-siutivit erniait savautivitdlo kinguligssait. ⁵pivdluarkussáusavok nuioragautit útigagssiorftitdlo. ⁶pivdluarkussáusautit iserângavit, pivdluarkussáusautitdlo anissarângavit. ⁷Nálagkap kíngarssortitit ilingnut nikuítut perdlugtítisavai sângne; avkut atausek atordlugo ilingnut aniumárput, avkutitdlo arfinex mardluk atordlugit sângnit kimásáput. ⁸Nálagkap pivdluarkússut ilingnêrkúsavâ kimatulivine tamani agssavit isaguvfigissaine; pivdluarkujumârpátitdlo nuname Nálagkap Gútit ilingnut túniússâne. ⁹Nálagkap makitikumârpátit ivdlernartutut inugtarisavdlutit, sórdlo ugpernarsaivfigigátit, Nálagkap Gútit inássutai maleruarugkit avkutigerkussaisigutdlo ingerdlasimavdlutit. ¹⁰inuiakatigítitdlo nunamítut tamarmik takúsavátit Nálagkap arkanik aterssimassutit, ersigiumârdlutitdlo. ¹¹Nálagkavdlo pekangártikumârpátit ajúngekutigssanik, timivit iluata kingunerinik nerssutautivitdlo kingunigssianik nunavitdlo inerititainik, nuname Nálagkap sujuaissangnut ugpernarsáissutigissâne ilingnut túniúkumassâne. ¹²Nálagkap ilingnut magperumârpâ kimatulivine ajúngitsox, kilak, nunat silungnik tuniumavdlugo pinekarfigsságut, agssavitdlo suliait tamaisa pivdluarkujumavdlugit; akimángitsutdlo amerdlasút áartortísavátit, ivdlitdle áartúsángilatit. ¹³Nálagkavdlo niakútisavátit pamiútisanatitdlo; kúmut piartorsínasautit ámutdlo písnatit, Nálagkap Gútit inássutai uvlume ilingnut inássutigissáka nálagkugkit maleruardlugit taimailiordlutitdlo, ¹⁴okautsitdlo mákua uvlume ilivsinut inássutigissama ilátdlúnt nigúngíkugko talerpiuvdlúnt tungánut sâmiuvdlúnt tungánut, Gútit avdlat maligkumavdlugit kivfartúkumavdlugitdlo.

¹⁵piumârpordle Nálagkap Gútit nipá nálángíkugko inássutai tamaisa ilerkererkussailo uvlume ilingnut inássutigissáka maleruarnagit taimailiornatitdlo, tauva perdlorkússutit máko tamarmik ilingnut nagdliúsáput anguvdlutitdlo. ¹⁶perdlorkussáusautit ungalúgkame, perdlorkussáusautitdlo narssame. ¹⁷perdlorkussáusavok nuioragautit útigagssiorftitdlo. ¹⁸perdlorkussáusáput timivit iluata kingunere nunavitdlo inerititai, ug-siutivit erniait savautivitdlo ki-

3 Mór. 26,
14-39.

-nguligssait. ¹⁹perdlorkussáusautit iserângavit, perdlorkussáusau-
 Mal. 2,2. -titdlo anissarângavit. ²⁰Nâlagkap ilingnut autdlatikumârpâ per-
 -dlorkússut ânîlânganerssuardlo agpissalüssinerdlo agssavit isaguv-
 -figissaine tamane suliariniagkangne, p̄fagautserdlutit nungutitau-
 -lertorsimatserdlutitdlo piliavit ajorssusiat pivdlugo, kimagkangma.
²¹Nâlagkap tokorarnek ilingnut atatikumârpâ p̄fagauvdluânarser-
 -dlutit nunap pigileriartugkavit kânit. ²²Nâlagkap patigkumâr-
 -pâtit uvinêrûermik kanimanermigdlo nâpâumigdlo k̄issangnar-
 -tumik ôrûermigdlo panamigdlo karrinigdlo ûtanik karrinigdlo
 amîkakunik; malerssúsavâtitdlo nungutitautserdlutit. ²³kilagdlo
 niarkuvit kulânîtox ilingnut kangnúsagtut isavok, nunalo ating-
 -nîtox savigsut isavok. ²⁴Nâlagkap nunavit sialugssaralue pujo-
 -ralanîngortitdlugitdlo kassernîngortikumârpai; kilangmit ilingnut
 nâkásâput p̄fagautserdlutit. ²⁵Nâlagkap perdlugtitisavâtit kingar-
 -ssortivit sâne; avkut atausek atordlugo táukunúnga aniumârputit,
 avkutitdlo arfînek mardluk atordlugit sânit kimâjumârputit; unig-
 -figssaisúasautitdlo nuname nâlagauvfiussune tamane. ²⁶timitdlo
 tokungassok nexigssáusavok tingmîssanut kilaup atânîtunut ta-
 -manut nunavdlo nerssutainut, nujuarsaissoxâsângilardlo. ²⁷Nâ-
 Aam. 4,6-11. -lagkap patigkumârpâtit ajússanik Egiptinip p̄tnik markerdlugtu-
 -nigdlo ungilangnartunigdlo kilangnigdlo, ilingnut ajorungnaersînek
 ajornásassunik. ²⁸Nâlagkap patigkumârpâtit pivdlerornermik tag-
 -pînermigdlo ûmativdlo ânîlârneranik; ²⁹savtîsautitdlo uvdlup ker-
 -kane, sôrdlo tagp̄tsox savtigtartox târtume; pivdluásângilatitdlo
 avkutigissangne, inardlernekarsínardlutitdle arsârnekarsínardlutitdlo
 uvdlut tamaisa, ânagtississigssakâsanatitdlo. ³⁰arnak ilingnut a-
 -ngersíkumârpâ, angutivdle avdlap ínâukumârpâ; igdluliorumâr-
 -putit inigîsanagule; vînekutilingmik nautsviliorumârputit, nali-
 -ngînarnutdle atortîsanago. ³¹ugsiutit tokúnexâsavok issivit sâne,
 îlânigdlo nerîsângilatit; siutitûtingnik arsârnekâsautit issigititdlutit
 kingumutdlo pîsanago; savautitit kingarssortingnut túniúnexâsâput,
 ânagtississigssakâsângilatitdlo. ³²ernitit panisitdlo túniúnexâsâput
 inuiangnut avdlanut, issivitdlo issigîsavait, tukumajungnaerutigi-
 -savdlugitdlo uvdlut nungutdlugit; agssatitdlo sapîngisakâsângitdlat.
³³nunavit inerititai erdlokîssutigissatitdlo tamaisa nungúkumârpait
 inuiait nalussavit, inardlînerînarnigdlo pinexâsautit kunutînekâr-
 -tardlutitdlo uvdlut tamaisa; ³⁴pivdlerulîsautitdlo issivit issigi-
 -ssagssât takussagssat pivdlugo. ³⁵Nâlagkap patigkumârpâtit a-
 -jússanik ajortunik sêrkugkut ugpatigkudlo, ilingnut ajorungnaer-

-sínex ajornásassunik, issigkavit alunit kavsseritdlo tikitdlugo.
³⁶Nálagkap ivdlitdlo kúngigssatdlo ilingnut ivertitagssat ingerdla-
 -tíkumárpáse inuiangnut ivdlitdlo sujuaissavitdlo nalussavsínut;
 tássanilo Gútit avdlat kivfartúkumárpátit, kissuit ujarkatdlo. ³⁷uit- Jer. 24,9.
— 29,18.
 -satigissagssauvdlutitdlo ússatigissagssauvdlutitdlo mitautigissag-
 -ssáusautit inuiakatigíngne tamane, sumut Nálagkap ingerdlatí-
 -kumárátit. ³⁸nautsfagssat amerdlasút narssautingnut ánissoru-
 -márpátit, ikigtunigdle katerssuiumárdlutit, pigdlertat nerísang-
 -matigik. ³⁹vínexutilingnik nautsfviliorumárpátit pássúardlugitdlo,
 vīnimigdle imísanatit katerssuísanatitdlo, kugdlugíssat nungúku- Migg. 6,
13-16.
 -mármatigik. ⁴⁰úliakússuarnik pigissakásautit nunavit ilagissaine
 tamane, úliamigdle tánisanatit, pigissavit úlialê nákarumármata.
⁴¹ernertártardlutitdlo panigsártarumárpátit, pigísanagitdle, tigu-
 -ssauvdlutik autdlarumármata. ⁴²orpiutitit tamaisa nunavitdlo
 inerititai pigdlertat pigísavait. ⁴³takornartak akúningnitok ku-
 -lingnut kutdlarumárpox kutsigsiartordlune, ivdlitdle áparumár- 28,12 t.
 -putit atsigsiartordlutit. ⁴⁴táussuma átartortísavátit, ivdlitdlo á-
 -tartortísángilat; táuna niakūsavox, ivdlitdle pamiūsautit. ⁴⁵per-
 -dlorkússutitdlo máko tamarmik ilingnut nagdliúsáput malerssor-
 -dlutitdlo anguvdlutitdlo pīagautserdlutit, Nálagkap Gútitvit nipá
 nálángínagko, inássutai ilerkorerkussailo ilingnut inássutigissai ma-
 -leruásagaluaragkit; ⁴⁶ilingnísáputdlo nalunaerkutauvdlutik tuping-
 -nartuliauvdlutigdlo, kinguágssangnilo taimáisavdlutik nágssáungit-
 -sumik; ⁴⁷tássa Nálagax Gútit kivfartúngínagko tipaitsugdlutit
 ūmatigkutdlo kajumigdlutit, tamanik pekangáravít. ⁴⁸xíngarssor-
 -tititdlo Nálagkap ilingnut autdlartitagssai kivfartúkumárpátit kág-
 -dlutit kilalerdlutitdlo tamakángitsúvdlutitdlo nalingínarnigdlo ajor-
 -ssardlutit; nangmautdlo saviussok kungatsingnut iliumárpá pīa-
 -gautserdlutit. ⁴⁹Nálagkap inuiat ilingnut písíkumárpai unga- Jer. 5,16-18.
 -sigsumit, nunap isuanit, sórdlo nagtoralik tingmissartok, inuiat
 nalussangnik okausigdlit, ⁵⁰inuiat igtújuitsut, táukua utorkaup
 táunáussusia sokutigísángikát inúsugtutdlo sáimáusanagit; ⁵¹nu-
 -ngúkumárpáitdlo nerssutautivit kingunigssiat nunavitdlo inerititai
 pīagautserdlutit; karritdlo vīnigssatdlo tunguat úlialo ugsiutivitdlo
 erniat savautivitdlo kinguligssait ilingnut amiákokartísángilait nu-
 -ngutitautserdlutit. ⁵²angnikitdliortíkumárpátitdlo isávíngne ta-
 -mane, ungalorssuatit portusút igpiliugkat tatigissatit nákarser-
 -dlugit nunangne tamarssuarne; angnikitdliortíkumárpátíme isáv-
 -víngne tamane nunangne tamarssuarne Nálagkap Gútitvit ilingnut

- túniússâne. ⁵³neriumârpaitdlo timivit iluata kingunere, ernivit panivitdlo Nâlagkap Gûtivit ilingnut túniússaisa nekait, angnikit-dliornartume erdlokinartumilo kíngarssortivit ilingnik erdloxisit-sissutigissâne. ⁵⁴angutip sujornagut ilingne maitsup maujutû-ngârtup katángúne nullflo sâmiugissane ernimilo amiákue sule amiákússut erdligūsavai ⁵⁵ilât atausek tunísavdlugo ernime nekâta nerissime ilânik, súnguamigdlüñft pigssaerúkame angnikitdliornartume erdlokinartumilo kíngarssortivit isâvfingne tamane ilingnik erdloxisitsissutigissâne. ⁵⁶arnap sujornagut ilingne maitsup maujutûp, maujungnermit máinermitdlo isigkame alue nunamut tug-tísavdlugit ússingitsup, uvine sâmiugissane erninilo paninilo erdligūsavai ⁵⁷ardlâminik agdlât nísime akornánit anisimassumik kitornaminigdlo erniarissaminik, issertortume neriumâramigit ta-
- Rôm. 11, 22. -manik ajorssarnermit, angnikitdliornartume erdlokinartumilo kíngarssortivit isâvfingne ilingnik erdloxisitsissutigissâne. ⁵⁸misig-ssúngikuvit inatsisit mákua okausê magpersagkane mákunane agdlagsimassut tamaisa nâmagsísavdlugit, mianerísavdlugo atex tamána nâlangnartok mianernartok, Nâlagak Gûtít, ⁵⁹tauva Nâlagkap tupingnartíkumârpai perdlugsiutigssatit kinguágssavitdlo perdlugsiutigssait, perdlugsiutit angisût sivisunârtut, nápautitdlo ajortut sivisunârtut; ⁶⁰ilingnutdlo uterkúsavai Egivtinimiut nápâlássutait sujôragissatit tamaisa, nipísáputdlo ilingnut. ⁶¹âmátaok nápautit tamaisa perdluitdlo tamaisa inatsisit mákua agdlagsimavfiáne agdlagsimángitsut agdlât Nâlagkap ilingnut nagdliorkujumârpai pflagautserdlutit. ⁶²amiákúsausilo inuit ikigtúnguit, sujornagut kilaup uvdloriaisut amerdlatigigaluaravse; tássa Nâlagkap Gûtívít nípâ nálángínagko. ⁶³piumârpordlo sôrdlo Nâlagkap tipaitsûtigigaluarâse ajúngitsuliorfigaluse amerdlisitdlusilo, taima
- úss. 1, 22-31. Nâlagkap tipaitsûtigiumârpâse aserordluse nungutitdlusilo; pfar-nekâsausilo nunap mânia pigileriartugkavit kânít. ⁶⁴Nâlagkavdlo siámartíkumârpâtit inuiakatifingne tamane nunap isuanit isuatalo áipânut, tássanilo Gûtít avdlat kivfartúkumârpait, ivdlitdlo sujuaissavitdlo nalussase, kissuit ujarkatdlo. ⁶⁵akimángitsunilo táukunane uníngavigssakásángilatit, isigkavitdlo alue kasuerfigssakásángitdlat; Nâlagkavdlo tássane tuniumârpâtit ũmámik ũlig-
- 3 Mór. 26, ^{36-39.} -tumik issinigdlo tukumajungnaersunik tarnimigdlo tumánguler-sumik. ⁶⁶inússutsitdlo nívingarsimásavok nalingne, ersiumârpuitdlo únuákutdlo uvdúkutdlo, inúnigssangnigdlo kulartuásautit. ⁶⁷uvdlákut okarumârpuitit: kanortok únulerdle; únúkutdlo okaru-

-márputit: kanortok uvdlaulerdle, ūmápit ersineranit ersissutigi-
-ssangnit issivitdlo issigissagssānit takussagssangnit. ⁶⁸Nálag-
-kavdlo kingumut Egivtinimut pisikumárpátit umiarssuarnik av-
-kutikut ilingnut takorkísángíneragkavkut; tássanilo ingmivsinik
akiginiarumárpuse kíngarssortivsinut, kivfaujumavdluse angutitdlo
arnatdlo, pisiuassokásángilardle.

kapitalit 29.

āma Nálagkap angerusianik erkaiserkgkai.

¹tamássa angerutsip okausé Nálagkap Mórsasimut inássu-
-tigissáta, Israflíp kinguainut aulajangersarkussáta Múapíkut nu-
-nāne, angerusek ivna Hóripime táukunúnga aulajangersagá pí-
-ngínago.

²Mórsasip tauva kaerkuvai Israflíkut tamaisa okarfigalu-
-gitdlo: takusimavase tamaisa Nálagkap issigititdluse Egivtinime
kanok iliornere Fáraūmut kivfainutdlo tamanut nunānutdlo tamar-
-mut, ³ússniutit angisūt issingnik takussatit nalunaerkutitdlo
tupingnartuliatdlo ivko angisūt. ⁴Nálagkavdlo uvdlorumut matu-
-múnga agdlát tuníngilāse ūmámik misigingnigtumik issinigdlo ^{Is. 6,10.}
takungnigtunik siutinigdlo tusaissunik. ⁵ukiut sisamanik kuligdlit
nāvdlugit puilassuitsume angalatípavse; atissase nungutdlángitdlat
ilivsiné, isigangmátitdlo nungutdlángitdlat isigkangne. ⁶timiu-
-ssamik neringilase, vīnimigdlo imigssamigdlo silaerúnartumik imí-
-ngilase; tássa misigerkuvdluse uvanga tássaussunga Nálagak Gū-
-terse. ⁷najugkamutdlo matumúnga apūkavse, tauva Sígūt Hfs- ^{4 Mór. 21.}
-pūnip kúngia Ougilo Bāsanip kúngia aníput sorssugkiartordluta; ^{21-36.}
perdlugtípavutdle, ⁸nunátldo tiguvarput, kingornússagssatutdlo tú-
-niúparput Rūpiníkúnut Gátíkúnutdlo Mánarsíkutdlo nagguvekatigt
agfainut.

⁹maleruarsigik tauva angerutsip matuma okausé taimailior-
-dlusilo, sianisūtut iliorsínaorkuvdluse kanok iliornivsiné tamane.
¹⁰tamavse uvdleme Nálagkap Gūtivse sāne kekarpuse, nagguve-
-katigtgsortavse nálagait utorkaunertasilo misigssortisilo, Israflí-
-kúne angutitauussuse tamavse, ¹¹kitornánguasilo nuliasilo takor-
-nartartatdlo tangmárfingnitok, kissugssiortortatdlo imertartortat-
-dlo agdlát, ¹²ilingnut atulerkuvdlugo Nálagkap Gūtivit angerusia,
ugpernarsautálo Nálagkap Gūtivit uvdleme ilingnut aulajangersagá,
¹³uvdlume ingminut inugtagssángortíkumagamisit ilingnutdlo Gū- ^{28,9.}

-tiumavdlune, sórdlo okalugfigigâtit, sórdlulo sujuaissatit Aaperât Iisárdlo Jákulo ugpernarsaivfigigine. ¹⁴mássalo ilivsináungitsut aulajangersaekatigāka angerutsimik matumínga ugpernarsáumigdlo matumínga, ¹⁵ukule mânítut uvdume Nâlagkap Gûtivta sâne ke-kakatigissavut ivkulo uvdume mânékatigíngisavut. ¹⁶nalúngi-lasime Egivtinime nunakaraluartugut, akimángitsutdlo ingerdlavi-gissavse akornatigut ingerdlassugut; ¹⁷maujungnartuliaitdlo taku-vase Gûtiliarujuilo kissûssut ujaraussut slviussut kúltiussut táu-kunanítut. ¹⁸mianerssoritse ilakarkunase angúmigdlúnft arnamig-dlúnft erkardleríngnigdlúnft nagguvekatigíngnigdlúnft úmatimíkut uvdume Nâlagkamik Gûtivtínik tunússissunik, akimángitsut ukua Gútigissait kivfartúkumavdlugit ingerdlassunik, ilagerkunago sor-dlak tokunartumik sungarnitsumigdlo naussulik; ¹⁹tauvalo táuna

Jer. 44, 15-18. perdlorkússutip tamatuma okausê tusaraluardlugit úmámigut piv-dluarkussigpat okardlune: perdlókángisinásaunga, nauk úmáma ajorssusia atordlugo ingerdlassunga, imingártordlo kilalersordlo taimaekatigíngitdlugit pfarnekásangmata, — ²⁰Nâlagkap tauva isumá-kêfigiumásángilâ táuna; kisiáne Nâlagkap níngangnera ilunger-sorneralo tauva katsungaerssorúmárpút angúmut táussumúnga, perdlorkússutitdlo magpersagkane mákunane agdlagsimassut ta-marmik táussumúnga túngásáput, arkalo Nâlagkap pfarumárpâ kilaup atânit. ²¹Nâlagkavdlo Israflíkut nagguvekatigíngsortainit tamanit avigsártíkumárpâ perdlugsiorkuvdlugo angerutsip inatsisit mákua agdlagsimavfiáne agdlagsimassup perdlorkússutitai tamaisa maligdlugit. ²²tauva okarumárpút kinguárfít kingugdligssat, kitor-nase kingunivsigut inúlerumártut, avdlanertatdlo nunamit unga-sigsumit tikiútut, takuguníkik nunap matuma perdlugtínekarnere nápautitdlo Nâlagkap tássane nápautautitai, ²³ikuatdlagsaut tara-jordlo, ivssortâ tamarme ikinek, nautsfagssanik siaruarterivfigigine-karsináungitsox naussoxarsináungitsox, sumigdlo nautstamik nau-lersokarsináungitsox tássane, sórdlo Sútuma Gumóralo Aatamalo Sfpútdlo mumínekartut, táuko Nâlagkap níngangnermine kamang-nerminilo mumitai, — ²⁴tauva akimángitsut tamarmik okarumárpút:

Jer. 22, 8 t. suna pivdlugo Nâlagkap nuna tamána taimailiorfigâ? suna níngang-nerssúp matuma katsungáissutigâ? ²⁵okarumárpútdlo: Nâlagkap sujuaissamik Gútiata angerusia Egivtinimit anisingmatik ingming-nut aulajangersagâ kimangmássuk, ²⁶Gútitdlo avdlat kivfartor-figiartormatigik patdlorfigalugitdlo, Gútit nalussatik ingmingnut ^{4, 19.}avgútisiaritíngisai, ²⁷tamána pivdlugo Nâlagkap níngangnera kat-

-sungáipok nunamut tamatumúnga, perdlorkússutit magpersagkane mákunane agdlagsimassut tamaisa tássunga nagdliutisimavdlugit; ²⁸Nálagkavdlo níngagdlune kamagdlunilo narrutsangârdlunilo nu-
-nānit nusugpai igitdlugitdlo nunamut avdlamut, sôrdlo mánákut
erssitsox.

²⁹issertugkat Nálagkap Gûtivta pigai, sarkúmersitatdle uvagut ^{tugs.147,1st.}
kitornavtalo pigāvut nágssáungitsumik, inatsisit mákua okausê ta-
-maisā nāmagserkuvdlutigik.

kapitalit 30.

inuit kingumut ilagsinekarumárnigssānik. kingugdlermik okaorkigsārai.

¹piumârpordlo tamáko tamarmik ilingnut nagdliugpata, piv-
-dluarkússut perdlorkússutdlo ilingnut sarkangiússáka, kingumutdlo
ūmámiugilerugkit akimángitsune tamane Nálagkap Gûtivit ilingnut
kimávfigititaine, ²ságkuvitdlo Nálagkamut Gûtینگnut nipálo nálag- ³Mór. 26,
-dlugo, taimardluínax sôrdlo uvlume inákivkit, ivdlit kitorna- ^{40-46.}
-titdlo, ūmatigkut ilūngardlutit tarnigkutdlo ilūngardlutit, ³tauva
Nálagkap Gûtivit autdlarússartatit utersarumârpai nagdligtorumâr-
-dlutitdlo kingumutdlo katerssorumârdlutit inuiakatingnit tamanit
ilingnik siámaiivfigissaminit. ⁴kilaup isuanut kimâtitaugalaruvit
agdlát, Nálagkap Gûtivit tássánga katerssorumârpátit tássángalo
tiguvdlutit. ⁵Nálagkavdlo Gûtivit nunamut sujuaissavit pigiga-
-luánut pisikumârpátit, pigilísavatdlo; ajúngitsuliorfigiumârpátitdlo
amerdlisardlutitdlo sujuaissangnit angnermik. ⁶Nálagkavdlo Gû- ^{Hsk. 11,}
-tivit ūmatit kinguágssavitdlo ūmatait kipinekartísavai, Nálagax ^{17-20.}
Gûtivit asásagagko ūmatigkut ilūngardlutit tarnigkutdlo ilūngardlutit,
inôrkuvdlutit. ⁷perdlorkússutitdlo ivko tamaisa Nálagkap Gûtivit
kingarssortingnut písávai ūmigssortingnutdlo ilingnik kinuging-
-nigtunut. ⁸ivdlitdle ságkumârputit Nálagkap nipá nálagkumâr-
-dlugo inássutailo uvlume ilingnut inássutigissáka tamaisa nā-
-magsiumârdlugit. ⁹Nálagkavdlo Gûtivit peḡangártikumârpátit
agssavit suliarissaine tamane timivit iluata kingunerinik nerssu- ^{28,11.}
-tautivitdlo kingunigssiainik nunavitdlo inerititainik, ajúngekutáu-
-sassumik; Nálagkap kingumut tipaitsûtigiumâramisit ajúngeku-
-táusassumik, sôrdlo sujuaissatit tipaitsûtigigai, ¹⁰Nálagkap Gû-
-tivit nipá nálagkugko inássutai ilerkererkussailo inatsisit mákua
agdlagsimavfiáne agdlagsimassut maleruardlugit, Nálagkamut Gû-
-tingnut ságkuvit ūmatigkut ilūngardlutit tarnigkutdlo ilūngardlutit.

¹¹ mássa inássut tamána uvdume ilingnut inássutigissara ilingnut tupingnarpatdlängilak ungasigpatdláranilo; ¹² kilangmíngilak, tauva okásagalaravit: kinatok pivdluta kilangmut pavungnardle uvav-
Rúm. 10, ^{6-10.} -tínut aivdlugo tusardliutdlugulo, taimailior kuvdluta; ¹³ imarssûv-
-dlûnft ungatâníngilak, tauva okásagalaravit: kinatok pivdluta imarssûp ungatânut ikârdle uvavtínut aivdlugo tusardliutdlugulo, taimailior kuvdluta; ¹⁴ ilingnut kanigtúngúngmat okausek, kanerne ũmatingnilo itdlune, taimailior kuvdlutit.

^{11, 26-28.} ¹⁵ ata, uvdume ilingnut sarkangiúpáka inüssut ajúngitsordlo, tokússutdlo ajortordlo. ¹⁶ inápavkíme uvdume, Nálagak Gûtít a-
-sarkuvdlugo avkutigerkussaisigutdlo ingerdlarkuvdlutit inássu-
-tailo ilerkerkussailo erkartüssisigerkussailo maleruarkuvdlugit; tauva inüssassutit amerdliartordlutitdlo, tauvalo Nálagak Gûtítiv pivdluarkúsagâtít nuname pigileriartugkangne. ¹⁷ kisiánile ũmatit tunússigpat, tusáingikuvitdlo, kigdlormutdlo kajumigsiguvit Gûtít avdlat patdlorfigalugit kivfartorfigalugitdlo, ¹⁸ tauva uvdume na-
-lunaerfigávse nungutitáusassuse; uvdlugssase amerdlisísángilase nuname Jôrtaníkut ikârfigissagssavsíne pigileriartugagssavsíne. ¹⁹ ki-
-lagdlo nunalo uvdume ilivsínut ilisimangnigtôr kuváka, ilingnut sarkangiúkika inüssut tokússutdlo, pivdluarkússut perdlorkússutdlo, inüssut kinerkuvdlugo, inôr kuvdluse ivdlit kinguágssatitdlo, ²⁰ Ná-
-lagak Gûtít asarkuvdlugo nipálo nálarkuvdlugo átavigerkuvdlu-
-gulo, táuna inüssutigigagko inümersûtigalugulo, inekarkuvdlutit nuname Nálagak sujuaisangnut Aaperâmut lisâmutdlo Jáku-
-mutdlo ugpernarsáissutigissâne táukunúnga túniúkumassâne.

kapitalit 31.

Mórsase sujulerssuinerminik soraersok. Jôrsualo suliarigaluaminut ivertikâ.
inataisít agdlangnekarnéránik atuarnekarnigassânigdlo.
inuit tunússiumârtut Gûtíp okautigigai.

¹ Mórsasivdlo okautsít máko okalûtigiartorpai Israílíkúnut tamanut ² okarfigalugit: uvdume untritilingnik mardlungnigdlo ku-
4 Mòr. 27, -lilingnik ukiokarpunga, aninerdlo isernerdlo sapilerpunga, Nálag-
^{16-20.} -kavdlo okarfigânga: Jôrtane mána ikásángilat. ³ Nálagak Gûtít nangminex sujunigkut ingerdlajumârpok, táussuma nangminex aki-
-mángitsut uko sujunigkut nungutíkumârpai, ilingnut pigilér kuv-
3, 27 t. -dlugit. Jôrsua sujunigkut ikârumârpok, sórdlo Nálagak okalug-
-simassok. ⁴ Nálagakavdlo taimailiorfigiumârpai, sórdlo Stgútdlo Ugilo Amoríkut kúngê iliorfigigai nunâtdlo, táuko nungutíkai.

⁵Nàlagkavdlo sujunivsigut túniugpagit, tauva taimardluínax ilior-
-figísavase, sòrdlo inákivse. ⁶tugpatdleritse píssagtitdlusilo, er-
-sigekinasigik sujórásutigínagitdlo; Nàlagkap Gùtívit nangminex
ingerdlaxatigiumârmátit iperásanatit kimásanatitdlo. 7,1-5.

⁷tauvalo Mòrsasip Jòrsua kaerkuvâ okarfigalugulo Israflíkut
tamarmik issigernáne: tugpatdlerit píssagtitdlutitdlo, ivdlit inuíait
uko apûtekatigiumâragkit nunamut Nàlagkap táukua sujuaissainut
ugpernarsáissutigissânút táukunúnga túniúkumassânút; ivdlitdlo
kingornússagssatut táukunúnga avguarumârpát. ⁸Nàlagkavdlo
nangminex sujunigkut ingerdlassup najorumârpátit iperásanatit ki-
-másanatitdlo; sujóranak ánilárnatitdlo.

⁹Mòrsasivdlo agdlagpai inatsisit máko túniutdlugitdlo pala-
-sinut Lfívip kinguainut, Nàlagkap angerusiata igdlerfianik erssug-
-tartunut, Israflíkutdlo utorkaunertainut tamanut; ¹⁰inápailo Mòr-
-sasip okardlune: ukiut arfinex mardluk nássarângata, ukiok tai-
-maititsívik nagdliúkângat, nagdliússívingme tupiussalíorfingme, 15,1. 2.
¹¹Israflíkut ilúngarmik Nàlagkap Gùtívit kínanút takutíkíartorâ-
-ngata najugkame kinerumassáne, tauva inatsisit máko Israflíkut
ilúngarmik sáne tordlulautigísavatit tusátitdlugit. ¹²inuit katisi-
-matíkit, angutitdlo arnatdlo merdlertutdlo takornartartatdlo isâv-
-fingnítok, tusarkuvdlugit ilíniarkuvdlugitdlo, Nàlagax Gùterse
mianerísangmássuk inatsisit mákua okausísa tamarmik nāmagsine-
-karnígssát isumagísavdlugo; ¹³kitornaitdlo mákunúnga ilisimá-
-ngitsut tusásassut ilíniardlutigdlo, Nàlagax Gùterse mianerer-
-kuvdlugo uvdlut nuname Jòrtaníkut ikârfígíssagssavsíne pigiligag-
-ssavsíne inúvfigíssagssase tamaisa návdlugit.

¹⁴Nàlagkavdlo Mòrsase okarfigâ: takuvat, tokuvfigssat kanig-
-dlivok; Jòrsua kaerkúguk, tupermutdlo nâpítarfíngmut kekariar-
-toritise, tauva inákumârpára. Mòrsasilo Jòrsualo tauva inger-
-dláput tupermut nâpítarfíngmut kekariartordlutik. ¹⁵Nàlagardlo
takutípok tuperme, napassume nuiaussume, tamánalo napassok
nuiaussok napavok tovkup pâta kulâne. ¹⁶Nàlagkavdlo Mòrsase
okarfigâ: ata, sujuaissatit íngaxatigiumârpátit, tauvalo inuíait
uko uverssalerumârpút Gùtít avdlanertat maligdlugit, nunap apûv-
-figíssagssamik pé, kimagkumârpângalo angerusigalo táukunúnga
aulajangersagara uniortitdlugo. ¹⁷tauvalo níngangnera táukunúnga
katsungailerumârpok taimaníkut, kimagkumârpákalo kínaralo táu-
-kunúnga issertordlugo nungutitaulersitdlugit; perdluitdlo amer-

-dlasût angnikitdliornartutdlo táukunúnga torásáput. tauva oká-
 -rumárput taimanikut: perdluit máko uvavnut torarnerput Gûtiga
 akúnivnīngingmat? ¹⁸ uvangale kīnara issertorumárpara taimanikut
 ajortok ilerkorissât tamât píssutigalugo, Gûtinut avdlanut sâng-
 32,1 tt. -mata. ¹⁹ mānalo erīniugagssiak māna ilivsinut agdlagsiuk, Is-
 -raflivdlo kinguai tamatumínga ajokersúkit karninut ilivdlugo, erī-
 -niugagssiak tamána uvavnut ilisimangnigtortarerkuvdlugo Israflip
 kinguaine. ²⁰ apútikumáravkit nunamut sujuaissainut ugpernarsái-
 -ssutigissavnut, imungmik tungusungnitsūmigdlo kúgtumut; neriu-
 -márputdlo kársitdlardlutik puatdlardlutigdlo, tauvalo Gûtinut
 avdlanut sâgkumárput kivfartorfigalugitdlo asigínardlungalo angeru-
 -sigalo uniortitdlugo. ²¹ piúmárpordlo perdluit amerdlasût angni-
 -kitdliornartutdlo táukunúnga torarpata, tauva erīniugagssiap ta-
 -matuma akiumárpai ilisimangnigtúvdlune, puiornekásángingmat
 tugs. 139,2. kinguágssaisa karninit. nalúnginavkit erkarsautait mānákut er-
 -karsautigišsait, nauk nunamut ugpernarsáissutigissavnut sule apú-
 -tíngkíka. ²² tauva Mórsasip erīniugagssiak tamána agdlagpá
 taimanikut, Israflivdlo kinguai tamatumínga ajokersorpai. ²³ Jór-
 -sualo Núnip ernerá inápá okardlune: tugpatdlerit píssagtitdlu-
 31,7. -titdlo, ivdlit Israflip kinguai apútisagagkit nunamut táukunúnga
 ugpernarsáissutigissavnut; uvangalo najorumárpavkit.
²⁴ pivordlo Mórsasip inatsisit mákua okausé magpersagkanut
 agdleráramigit návdlugit, ²⁵ tauva Lívikut Nálagkap angerusiata ig-
 -dlerfianik erssugtartut Mórsasip inápai okardlune: ²⁶ tigusiuk māna
 inatsisit agdlagsimavfiat ilivdlugulo Nálagkap Gútvise angerusiata
 igdlerfiata sanianut; tássanīsavordlo ilingnut ilisimangnigtúvdlune.
²⁷ nalúngínavko uterīssutsit pukutsutdlo mángertok; ata, māna sule
 inókatigalunga Nálagkamut uterīpuse, imaxa angerkinganik toku-
 -guma kingorna taimáikumártuse. ²⁸ nagguvekatigisortavse utor-
 -kaunertait tamaisa misigssortisilo uvavnut katisimatisigik, tauva
 okautsit tamáko okalútigiumárpáka tusátitdlugit, kilagdlo nunalo
 táukunúnga ilisimangnigtútikumavdlugit. ²⁹ nalúnginama tokuguma
 kingorna aserorsaiumártuse avkut ilivsinut inássutigissara kimag-
 -dlugo. tauva perdluit naláukumárpáse uvdlugssane kingugdlerne,
 Nálagkap iluaríngisánik ilioruvse agssavse sulianik narrutsagtit-
 -dlugo. ³⁰ tauva Mórsasip erīniugagssiap matuma okausé
 návdlugit okalútigai Israflíkut ilagít ilūngaisa tusátitdlugit.

kapitalit 32.

Mórsasip erñiugagssiä.

¹ siúmigsaritse, kilait ukorsê, okalugkumavunga; nunavdlo tu- ls. 1.
 -sardligit kanerma okalungnere. ² ajokersûtiga sialugtut kuisavok,
 okalungnikalo kanernertut kūsáput, sórdlo minissok ivingnut pi-
 -ssartok, sórdlulo sialuit nāmagtut nunap merkuinut pissartut;
³ Nālagkap arka tordlulautigiomagavko. Gúterput nālangnartisiuk. sark. 14,7.
⁴ kaersúvok; piliai agssuarnáiput, mássa avkutigissai tamarmik inar-
 -dluissutáuput; Gútiuvok ilumórtok iluáissusekángitsox, iluartúvok tugs. 92,16.
 perkusersuitdlunilo. ⁵ táussunúnga aserorsáiput, kitornaríngilai,
 ingningnut kángusútigssáuput; erkardlerft mumingassut kigdlor-
 -mórtut tamássa. ⁶ Nālagak taima písavisiuk, inuiait silaitsut
 ilisimaitsut ukorsê? atátagingínerpiuk táuna ilingnik pisiaring-
 -nigtox? táussúma píngortíngínerpátit taimailisimavdlutitdlo? ⁷ uv-
 -dlut itsarnitsat erkainiákit, ukiut nalunaerssúkit kinguárfgsut inúv-
 -figissait; atátat aperssoruk, táussúma nalunaerfigísavátit; utorkau-
 -nertatit aperssúkit, táukua okarfigísavátit. ⁸ kutsingneruvsártup
 inuiakatigt kingornússagssakartikamigit, inuit kitornait avigsárti- ap. sul. 17,26.
 -kamigit, tauva ingmíkut inuiaussut kigdliffigssait aulajangersarpai
 Isrállip kinguaisa amerdlássusiat migssiliordlugo. ⁹ Nālagkap av-
 -gútisiarigamigit inugtane; Jāko tássa kingornússâ úgtugarsiä. Jer. 10,16.
¹⁰ nuname puilassuitsume nâpípâ, inuilaussume sokángitsume
 uianissârfingme; iluvâ, ajokersorpâ, párivdluarpâ issime tagpiutátut.
¹¹ sórdlo nagtoragdlop tukersitane pilerisártarai piarkame kulâne
 aorsârdlune, taima sulune siârpai tiguvdlugo nangmagdlugulo isar-
 -kumigit. ¹² Nālagkap kisime tasíssersúpâ, Gútimik avdlanertamik
 ilakarnane. ¹³ nunap kákánguisigut kimugsersípâ, narssavdlo nau-
 -ssuinik nerisípâ; tungusungnitsūmik milugtípâ kaersumit, ūlia-
 -migdlo ujaraussumit mángertumit. ¹⁴ ugsigit ímuata orssuanik
 tunivai savatdlo ímuánik, savârkat túnuánik ilavdlugit; Bâsanip sa-
 -varssuinik tunivai savarssuarnigdlo utorkarnik, kajússiagssat pit-
 -saunerpártainik ilavdlugit; vīnigssat tunguat imerpat vīniuvdluartok.
¹⁵ tauvale iluarissánguak puatdlarame kingmigsavok; puatdlarputit, 33,6.
 nerínarputit, uvinigtuvutit; Gútilo píngortitsisse kimagpâ, kaersok 31,20.
 ánagfne asigínarpâ. ¹⁶ avdlanertanik ilungersortípât, maujungnar-
 -tulianik narrutsagtípât. ¹⁷ tórnanut pigdlīput Gútiúngitsunut, Gú-
 -tinut ilisaringisamingnut, nutānut, kanigtumit tikiúsimassunut, su- 1 Kor. 10,20.
 -juaissavse mianeringisainut. ¹⁸ kaersok nagguvigissat isumákêrpat,

taetamanitona.

23

- Gûte ilingnik inúngortitsissox puiorpat. ¹⁹Nálagkavdlo taku-
-gamigit maujugpox, ernine paninilo narrutsautigigamigit; ²⁰okar-
-pordlo: kfnara táukunánga issertúsavara, kanox ítumik naggate-
-karumârnersut takujumavdlugit; erkardlerit mumingassut tássaung-
-mata, kitornaungmata ilumôrssusekángitsut. ²¹táukua ilunger-
-sortípānga Gûtiúngitsunik, piúngitsuliamingnik narrutsagtípānga;
- Rúm. 10,¹⁹. uvangalo ilungersortísaváka inugtáungitsunik, inuiangnik silaitsunik
narrutsagtikumârpáka. ²²ingnek ikuatdlangmat níngangnivne, iku-
-mássax unerivfiup atsingnerssá tikitdlugo; nunalo naussuilo nu-
-ngúsavai, kákatdlo túngavê ikísavai. ²³perdlugssat táukunú-
- Hsk. 14,²¹. -nga katerssoromârpáka; karssúka táukunúnga tamákerumârpáka.
²⁴kángnermit tumángúsáput, nungutitáusavdlutigdlo nápaúmit kí-
-ssangnartumit tokorautaussumitdlo erdlokinartumit; nerssutit kí-
-gutait táukunúnga autdlartikumârpáka ivssup sekungnerine paor-
-mortut tokunartuat ilángutdlugo. ²⁵silame pānap pāsavai, iní-
-nguanilo ánilárnartup pāsavai, nukagpíssatdlo ni viarsiatdlo, milug-
-tutdlo kársútdlo ilángutdlugit. ²⁶okarkajartunga: suvduardláka,
- Hsk. 20,
p. 14. ²². inungne erkainekásaersitdláka; ²⁷kisiáne kíngarssuissup narrutsag-
-titsinigssá sujórassutigára, akerartortait kigdlorimut isumaliuleki-
-náput, okakináput: Nálagkap pínagit agssavta kutsigsut tamáko
- Lúk. 19,⁴². tamaisa pilarait. ²⁸inuiait tássaungmata sujúnersúmik pérútut,
sujunekángitsut. ²⁹ilumutdle ilisimassúgunik, tamána sianigerka-
-jakát tauva, naggatigssamingnik sujunekalerkajakaut. ³⁰kanox
- 3 Mór. 26,³⁶. ilivdlune atautsip túsintigdlit malerssúsavai, mardlúvdlutik kulinik
túsintigdlit kimátísagait? Imaka kaersuata akigingmagit, Nálagkap
pisingmagit? ³¹mássa kaersuat kaersuvtitut íngilax, kíngarssorti-
-vutdlúnt taima isumakarput. ³²mássa vīnekutát Sútumap vīne-
-kutānit pivox Gumôravdlo narssānit; vīnigssautait tássa vīnigssat
tokunartut, paormai katingassut kasilíput. ³³vīniat tássa pulate-
-riárssuit tokunartuat, pulateriárssúp issaruaussagdlup kásugtup to-
-kunartua. ³⁴tamána uvavne issertorsimánginersox, nakíssuser-
- Rúm. 12,¹⁹. -simángínerdlunilo torkorsivivne? ³⁵akiniut uvanga pigára, akilfu-
-márdlungalo isigaisa kuaivígssát nagdliugpat; mássa perdlugígssát
kanigdlivox, táukunúngalo pissarêrsimassut aggilertorput. ³⁶Ná-
-lagkap ínugtane erkartüssissutigiumârmagit kivfanilo nagdligtor-
-dlugit; takúsangmago píssaunerat pérútox, mátússat iperagkatdlo
piujungnaersut. ³⁷okarumârpordlo: nauk Gútigissait? kaersox
isumavdluarfigíssát? ³⁸táukua nerigát tuníssutaisa tokutagssat tú-
- erk. 10,¹³ t. -nuat, vīnilo kueragagssatut tuníssutigíssát imerát; táuko nikuitdlit

ikiordlusilo, ilivsinut issertorfigssaugilit. ³⁹ misiginerpise mǎna uvanga kisima táunaussunga, sanivnilo Gútekángitsox? uvanga to-
-kutsisínauvdlungalo ūmartitsisínauvunga, uvanga ikilísínauvdlungalo ¹ Sám. 2,6.
katsorsaisínauvunga; agssavnitdlo ánagtitsigínauussoxángilax. ⁴⁰ ag-
-ssáka kilangmut kutdlarumáravkit okardlunga: uvanga nágssáungit-
-sumik ūmavunga. ⁴¹ panaga ingnátldagtaut ipigsaruvko, agssang-
-malo erkartüssisigssax ekippássuk, tauva kíngarssortíka kingu-
-mut akiniarumárpáka, ūmigssortíkalo akilerumárdlugit. ⁴² karssúka
aungmit putumassutut ilersíkumárpáka, panagalo nekitúsavox, to-
-kutat tigussatdlo avinit, kíngarssuissut sujulerssortaisa niakuinit. ^{Is. 34.}
⁴³ kǐmagtaritse, akimángitsut ukorsê ínugtai, kivfame aue aki- ^{Róm. 15,10.}
-niutigiumármagit, kíngarssortine kingumut akiniardlugit nunáunilo
ínugtanilo sáimáunartitdlugit.

⁴⁴ Mórsasilo tikiúpok eríniugagssiap tamatuma okausê tamaisa
okalútigalugit inuit tutsǎne, táussumalo Húsiavdlo Núnip ernerata.
⁴⁵ Mórsasivdlo okautsit tamáko tamaisa Israflíkúnut tamanut oka-
-lútigerêramigit, ⁴⁶ tauva okarfigai: ūmámiuginiarsigik okautsit ta-
-maisavdlume ilivsinut nalunaiautigissáka, kitornavsinut inássu-
-tigisagavsigik maleruarkuvdlugit, inatsisit mákua okausê tamaisa
námagserkuvdlugit. ⁴⁷ okausek tamána ilivsinut atúngitsúngingmat,
mássa inüssutigârse, okauserdlo tamána uvdlugssavsinik tagdlisau- ^{Juán. 6,63.}
-tigisavarse nuname Jórtankut ikárfigissagssavsinine pigiligagssavsinine.

⁴⁸ Nálagkavdlo Mórsase okalugfigâ uvdlorme tamánarpíame
okardlune: ⁴⁹ majuarit kákanut mákunúnga ituítaríssanut, Nípup
kákânut Múapíkut nunánitumut, Jêriggup akianitumut, Kánâp nunâ
Israflip kinguainut pigítitagssara kimerdlórdlugo; ⁵⁰ tokúsautitdlo ⁴ Mór. 27,
kákame kakivfigissagssangne, ínugtanguit katerssugáusavdlutit, sôr- ^{12-14.}
-dlo angajut Aarune tokussox kákame Hórime, ínugtaminut kater-
-ssugauvdlune; ⁵¹ imáitox píssutigalugo: perkuserdlugtulivfigigav-
-singa Israflip kinguaisa akornáne, imerme saxitsaivfingme Káta-
-sime, Sínip puilassuitsuane, ivdlernartíngínavsinga Israflip ki-
-nguaisa akoruáne. ⁵² nuna kimerdlúsagagko akianit, tássungale
písanatit, nunamut Israflip kinguainut túniússagssavnut.

kapitalit 33.

Mórsasip pivdluarkússutâ.

¹ tamássa pivdluarkússut Gútip inokutâta Mórsasip Israflip ¹ Mór. 49.
kinguainut pivdluarkússutigissâ tokúngínermine. ² okarpox:

- Háp. 3.3 t. Nálagak Sinaimit tikiúpok, Starimit táukunúnga nuisimavdlune; kaumangárdlune ersserpok Pâranip kákainit, túsintiligpagssuarnit
- Jút. 14. ivdlernartunit aggerdlune; talerpianit pivok ingnek táukunúnga i-natsisigssak. ³ilumut inuiakatigft asavai; ivdlernartortai tamar-mik agssangnīput, ingkumârpudlo isigkavit sãnut nungutdlutik oxautsingnit pigssarsissardlutik. ⁴inatsisit Mórsasip uvavtlnut inássutigai, Jákup katisimassortaisa pigissagssait. ⁵ivnalo iluari-
- Is. 44,2. -ssánguamut kúngiulerpok, inuit nálagersortait atautsimut ping-mata, Israillip nagguvekatigftsortai pekatigingmata.
- ⁶Rûpine inûgile tokunanilo, angutitailo kisigssaugilit. ⁷ta-
- Migg. 4,8. -mássalo Jútap pigssâ; okarpok: Nálagak, Jútap nipâ tusaruk, inugtainutdlo tikiutitikiuk; agssaisa ajugauniúpât, ivdlitdlo angni-kitdliortitsissiminut ikiortigilisit. ⁸Ltvilo pivdlugo okarpok: agssuarnaerkut káumarkutdlo pigissatit angúmut ungagissingnut pi-
- 4 Mór. 20. -gititaugilit, ússernekarfingme ússigkangnut, imerme sakitsaivfingme sakitsáussangnut. ⁹táuna angúnilo arnilo pivdlugit okartok: ta-
- 2 Mór. 32, ²⁷⁻²⁹. -kúngiláka, katángutinilo kiviarnagit erninilo ilisarinagit; táukua okautsisit maleruarpait angerutsitdlo aulajangiutdlugo; ¹⁰Jákúkut
- Mal. 2,4-7. ajokersorpait erkartússisigerkussangnik, Israillikutdlo inatsisingnik; tipigigsautinik ilississarput kíngavit sãnut, tunissutinigdlo ilūngar-simassunik tunissiviutivit kãnut. ¹¹Nálagak, pignáussusia piv-dluarkuguk, agssaisalo suliait nuánaríkit; akerartortaisa ūmigssor-taisalo kerke sekumisíkit níkuínek ajulersitdlugit. ¹²Bñjamft pivdlugo okarpok: Nálagkap asanerussâ terdligdlune táussumane inekásavok; sernigísavâ uvdlok nãvdlugo, tuvtsalo akornáne ineká-
- 1 Mór. 49, ²⁵⁻²⁷. -savok. ¹³Júserfilo pivdlugo okarpok: nunã pivdluarkussauvok Nálagkamit, kilaup inûvdluarnartuinik, isugutanermik, itinerssûvdlo samane uníngassup ptnik, ¹⁴sekernup nautitainik inûvdluarnartunik káumativdlo kãvigtarnerisigut inerítartunik inûvdluarnartunik, ¹⁵ká-katdlo itsarssuarnitsat pfsa pingárnerssainik kákánguitdlo ituínar-tut inûvdluarnartuinik, ¹⁶nunavdlo táussumanítutdlo inûvdluarnar-tuinik orpitsiainilo kakitdlarnakutaussane inekartup nuánaring-ningneranik; Júserfip niakuanut píspáput, katángutiminit ingmíkôr-titaussup kavsseranut. ¹⁷ugsigssuartaaisa angajugdlerisãta inornaut pigã, ugsigpârssûp nagssue nagssugai; tamákunúnga inuiakatigft atautsíkut nagssungmigarumârpai nunap isua tikitdlugo. tássáuput Eivfarãp kulinik túsintilê, tássáuputdlo Mánarsip túsintilê. ¹⁸St-pulût-dlo pivdlugo okarpok: anissarnigssat tipaitsûtigûk, Stpulût-ã; ivdlitdlo, lisagssãre, tupisit tipaitsûtigíkit. ¹⁹inuiakatigft kákamut

kaerkujumárpait, tássane tunissutit iluartut pigdliutigísavait; imar-
-ssúp pekangârnera milugkumâramíko, siorkanilo torkortat isser-
-tugaunerssait. ²⁰Gâtílo pivdlugo okarpok: pivdluarkunarsile
Gâtímik inigtorterissok; lfuvisut utorkartut uníngavok; aligtuivdlune
talek pissará, kavsserdlo agdlát. ²¹pernautit ingminut kinerpai,
tássaníngmat ilitersuissup issertugaussup avgûtisiâ; inuitdlo nála- ^{34,6.}
-gait tikípai, Nâlagkap nâpertuivdluarnera atortípâ, Israflíkúnutdlo
erkartússisigerkussai. ²²Dánílo pivdlugo okarpok: Dáne lfuvé-
-rauvok, Básanime pigsigkumârpok. ²³Navtalílo pivdlugo okar-
-pok: Navtalé kârsitdlartok nuánarinékarnermik, tamákersimassok ^{Is. 9,1.}
Nâlagkap pivdluarkussineranik; kitálo kujatálo pigíkit. ²⁴Ag-
-seralo pivdlugo okarpok: Agsera pivdluarkunarsile ernerinekar-
-tune, katángutaisa nuánarilíssuk, isigkanilo úliamut misugtítardligít.
²⁵savigdlo kangnúsagdlo parnaersautigíkit, uvdlutitdlo uníngavdluar-
-nerpit ássigiligit.

²⁶iluarissángúp Gútiatut ítokángilak, táuna kilácut kimugser-
-pok ikioriartordlutit, inornarnermine kutsigsup nuiai ingerdlaviga- ^{Is. 57,15.}
-lugit. ²⁷inígssarsiorfuovok sujugdlerpâne agdlát Gútiussok, atsig- ^{tugs. 90,1. 2.}
-sumilo íput tatdlit ítuínartut; kíngarssuissut sujunigkut kimátíku-
-mârpai okardlunilo: piunérússt. ²⁸Israflílo terdligdlune ineká-
-savok ingmíkôrdlune; Jákup issâ sangmivok nunamut karrinik
vínigssatdlo tunguánik pilingmut, âmátaok kilak táussuma kulá
isugutanigssamik kusísavok. ²⁹pivdluarputit, Israfle-â, kina iligtut
ípa? inuiaussuse Nâlagkákut ánagtuse; táunauvok avsex ikiorne- ^{tugs. 66,3.}
-kautigissat, panalo inornautigissat; kíngarssortitit ilingnut mani- ^{— 81,16.}
-gúkajugtússásáput, ivdlitdlo kutsigsivê tungmarumârpait.

kapitalit 34.

Mórsase tokussok.

¹Mórsasilo Múapícut narssânit kúgaitsumit majuarpok Nípup
kákânut, Piskap kârpíânut Jêriggup akianítumut; Nâlagkavdlo táu-
-ssumúnga takutípâ nuna tamât: Gíliat Dáne tikitdlugo ²Navta-
-lívdlo pia tamât Eivfarâvdlo Mánarsivdlo nunât Jútavdlo nunâ
tamât imak avatdle kikitdlugo ³kujatálo nerutornalo, Jêriggup
ungalúgkap palmitúp kôrua, Sûare tikitdlugo. ⁴Nâlagkavdlo okar-
-figâ: tamássa nuna Aaperâmutdlo lisâmutdlo Jákumutdlo ugper-
-narsáissutigissara okardlunga: kinguágssangnut túniúkumârpâra.
issingnik tamatumínga takungnigtípavkit, kisiâne ikârfígísángilat.

- ⁵tauva Mórsase Nálagkap kivfâ tássane Múapíkut nunâne tokuvok
- Jút. 9. Nálagkap okausia maligdlugo. ⁶ilerfiorpálo kórume Múapíkut nunâne, Bít-Piôrip nalâne; ilerfanigdlo ilisimassoxángilax uvdlu-mimut agdlát. ⁷Mórsasilo untritilingnik mardlungnigdlo kuliling-nik ukiokarpoq tokugame; issai târtísimángitsut, ūmarigssusiatalo kimángikâ. ⁸Israflivdlo kinguaisa Mórsase kíssatigát Múapíkut narssâne kúgaitsume uvdlut pingasunik kuligdlit nâvdlugit. uv-dludlo xiavfít nâput, Mórsase aliasûtigingmássuk.
- ⁹Jórsuale Núnip ernera ilumioxalerpoq auernermik ilisimá-
- 4 Mór. 27, ^{18-20.} -ssutaussumik, Mórsasip agssane táussumúnga tugtingmagit. Is-raflivdlo kinguaisa nálagpát, taimailiordlutigdlo sórdlo Nálagkap Mórsase inákâ. ¹⁰kingornale Israflíkúne pruvftimik makítoxángi-
- 2 Mór. 33,11. -lak Mórsasisut ítumik, táuna Nálagkap ilisarigâ kfnarsivdlugo, ¹¹nalunaerkutinik tupingnartulianigdlo táukunínga tamanik sulisit-dlugo, tamáko Egivtinime Fâraûmut kivfainutdlo tamanut nuná-nutdlo tamarmut suliarerkuvdlugit Nálagkap autdlartíkâ, ¹²píssau-ssututdlo iliornernik ánilárnartulianigdlo angisûnik táukunínga ta-manik sulisitdlugo, Mórsasip Israflíkut tamaisa issigititdlugit su-liarissainik.

naxiternere inerput uk. 1895.

